శ్రీమతే రంగనాథాయ నమః

శ్రీమత్సమస్తాస్తికజన పరమపురుషార్థ ముక్తిసాధ
నీభూతశ్రీమద్గారుడపురాణోక్తాష్టోత్తరశతాధ్యాయ
పరిమితశ్రీరంగమాహాత్మ్యం — తథావిధబ్రహ్మాండపురా
ణోక్తదశాధ్యాయ పరిమిత శ్రీరంగమాహాత్మ్యం —
శ్రీరంగబ్రహ్మవిద్యా శ్రీరంగవిమానప్రదక్షిణమాహాత్మ్యం
శ్రీరంగనాథదివ్యనామాష్టోత్తరశతంనామావళీ చ
బ్రహ్మాండపురాణోక్త పంచాధ్యాయపరిమితం గౌతమ
క్షేత్రస్థితపశ్చిమ

శ్రీరంగమాహాత్మ్యంచ

శ్రీ

శ్రీమన్మహీశూరపురాధీశశ్రీకృష్ణరాజేంద్రాస్థాన
పండిత నల్లార్ శ్రీసజ్జయశ్రీనివాసాచార్యతనూజ తాతా
చార్యసహాయేన నానాదేశానీతానేకవిద్వత్పుస్తకసా
హాయకేన యథామతి పరిశోధ్య పరిష్కృత్య
తాదృశమహారాజాశ్రితేన
ధర్మాధికారిచక్రవర్త్యయ్యంగార్యేణ
మహీశూరపురీమధ్యవర్తిన్యాం విద్యాతరఙ్గి
ణ్యాఖ్యాయాం స్వీయముద్రాక్షర శాలాయాం
ముద్రాపితం సద్విజయతేతమామ్
ఇదానీమేతన్మూల్యం సపాద మేకరూప్యమ్
సన్ ౧౮౯౫.

శ్రీ రంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీ సీతాలక్ష్మణసమేత శ్రీ రామచంద్రాయనమః

అష్టోత్తరశతాధ్యాయే శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే

బ్రహ్మాండపురాణోక్తపశ్చిమరంగమాహాత్మ్యవిషయాః

శ్రీః

శుభమస్తు.

శ్రీ హయగ్రీవాయనమః.

శ్రీశ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యప్రారమ్భః శ్రీ

శుక్లాంబరధరంవిష్ణుంశశివర్ణంచతుర్భుజమ్ । ప్రసన్నవదనంధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥ యస్యద్విరదవక్త్రాద్యాఃపారిషద్యాః పరశ్శతం ॥ విఘ్నంనిఘ్నంతిసతతంవిష్వక్సేనంతమాశ్రయే ॥ వ్యాసం వసిష్ఠనప్తారం శక్తేః పౌత్రమకల్మషమ్ । పరాశరాత్మజంవందే శుకతాతం తపోనిధిం । వ్యాసాయవిష్ణురూపాయవ్యాసరూపాయవిష్ణవే ॥ నమోవైబ్రహ్మనిధయే వాసిష్ఠాయనమోనమః। నారాయణంనమస్కృత్యనరంచైవనరోత్తమం॥ దేవీంసరస్వతీంవ్యాసంతతోజయముదీరయేత్

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

హరిః ఓమ్ ॥ మునయోనైమిశారణ్యే సత్రంద్వాదశవార్షికమ్ । సమాసతమహాత్మానోబ్రహ్మణ్యాహితచేతసః ॥ తత్రాన్యేపి సమాగచ్ఛన్ దిగ్భ్యోపిచతపస్వినః । హిమాలయేచయేచాన్యే వింధ్యపర్వతవాసినః ॥ సూతపుత్రోమహాతేజాస్సూయాద్రోమహర్షణిః ।మహాత్మాతివినీతశ్చ పురాణార్థవిశారదః ॥ తస్మిన్నభ్యాగతానాంచమునీనాంభావితాత్మనామ్ । యుగపత్సంగతానాంప్రససమాజోమహానభూత్ ॥ తేషుసత్త్రసదస్యేషు సమ్యక్ప్రవర్తితాధ్వరః । కర్మాంతరేచమునయస్సూతంపప్రచ్ఛురాదరాత్ ॥ తతస్త్వంకేషుదేశేషు సంగతోసిమహామతే । ఆశ్చర్యాణిదృష్టానియదితానివదాద్యనః ॥ ఏవంపృష్టస్తుమునిభిస్సాదరంరోమహర్షణిః । ప్రత్యువాచప్రహృష్టాత్మా

బభూవవినయాన్వితః ॥ సూతః ॥—॥ జనకస్యచరాజర్షేరధ్వరో భూరిదక్షిణః । నిర్వర్తితోవసిష్ఠాద్యైర్మునిభిర్బ్రహ్మవాదిభిః ॥ తత్రసమ్యక్ప్రవృత్తాశ్చ చిత్రాః పాపహరాఃకథాః। గురోస్స్వపూజితస్సైవ వేదవ్యాసస్యసన్నిధౌ ॥ మునీనాంపృచ్ఛతాంతత్ర కృష్ణద్వైపాయనోగురుః । పురాణంగారుడంశ్రీమదాచఖ్యౌలోకపూజితః ॥ కృతేసమాప్తేసమయే ద్వైపాయనోపిచయథాగతమ్ । అన్యేచమునయస్సర్వే జగ్ముఃపూర్ణమనోరథాః ॥ భవంతోనైమిశారణ్యేసత్రంద్వాదశవార్షికమ్ । కర్తుంవ్యవసితాస్సర్వే ఇత్యశ్రౌషమహంతథా ॥ మునీనాంసంగతింశ్రుత్వా సత్రేస్మిన్భావితాత్మనామ్ । ఇమంపుణ్యం సమాజంతుదిదృక్షురహమాగతః ॥ మునయః ॥—॥ అహోనుభాగ్యమస్మాకం సమేతానామిహాధ్వరే । యతస్త్వమాగతస్సూతతత్త్వజ్ఞాననిధిస్స్వయం । యథాజనకరాజస్య ప్రవృత్తంచమహాధ్వరే ॥ గారుడాఖ్యంపురాణంతత్తథాచక్ష్వమహామతే॥త్వదుచ్యమానమస్మాకం పురాణంపాపనాశనమ్। శృణ్వతామతిహర్షస్స్యాదమృతంపిబతామివ

ఇతిశ్రీగారుడపురాణేశ్రీరంగమాహాత్మ్యేప్రథమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః.

సూతః॥—॥ నమస్కృత్యాప్రమేయాయ వ్యాసాయామితతేజసే వేదార్థజ్ఞాననిధయే తత్ప్రణీతంవదామివః ॥ అధ్వరేచసదాసీనం జనకస్యమహాత్మనః। కృతజ్ఞఃకృతకర్మాణంకృతమైత్రంకృపాలయమ్ భారతామృతసంభూతి భూరివిజ్ఞానతోయధిమ్ । శిష్యైఃపరివృతంశిష్యత్సర్వవేదార్థపారగైః ॥ పారాశర్యంమునిశ్రేష్ఠం హిమవత్పాదమాశ్రితాః । తీర్థానిచసుముఖ్యాని పాపఘ్నానినృణాంక్వచిత్ ॥సేవమానామహాత్మానస్సమ్యక్ ధ్వస్తాఘసంచయాః । అత్రిర్వసిష్ఠశ్శాండిల్యోవిశ్వామిత్రోథనారదః । మార్కండేయస్తుజాబాలి ర్వాల్మీకిర్గౌతమోంగిరాః । కుంభయోనిశ్శతానీకో వామదేవస్తుశౌనకః ॥ ఏ

తేచాన్యేచమునయ స్తీర్థయాత్రాకృతశ్రమాః ॥ ప్రణేమురృషయస్సర్వే
తంచసత్యవతీసుతమ్ ॥ పరమంసర్వలోకస్య గురుంగౌరవయంత్రితాః
తదధ్యాశేతదాతస్థుర్మునయశ్చ ససాధ్వసాః ॥ పరస్మిన్ పురుషేశశ్వ
దనాదినిధనేగురౌ । పరేబ్రహ్మణ్యజేశాంతే పరేశేపరమాత్మని । యు
క్తాత్మానమృషిం దృష్ట్వా విస్మయంతే ద్విజర్షభాః ॥ అథతానగ్రతో దృ
ష్ట్వా సర్వానృషిగణాన్విభుః । ప్రసన్నయా దృశాలోక్య కుతఇత్యబ్రు
వీద్గురుః । అద్యకిం లబ్ధమాస్సర్వం దర్శనం వశ్చిరేప్సితం ॥ ఆపాదయతి
మేప్రీతి మత్యర్థం వస్సమాగమః । నూనంవివక్షవస్సర్వే కామంబ్రూ
తతపోధనాః । ఇత్యేవం సమనుజ్ఞాతా మునయోవాచమబ్రువన్ ॥—॥
మునయః ॥— భవంతంసర్వవేదార్థప్రదాయినమనామయం । ప్రస
న్నాస్తవయందృష్ట్వా భవత్ప్రశ్నలాలసాః ॥ శ్రోతుకామావయంత్వత్తః
పురాణంగారుడంపరమ్ ॥—॥ సూతః ॥ ఇత్యుక్తాస్తుమునయస్సర్వే సా
దరంతపసిస్థితాః । నాగదంతంతుమునయః ప్రేరయామాసురుత్తమమ్॥
అథోవాచసదేవర్షిస్తేషాం మనసీప్సితం । వినయావనతోభూ
త్వా నాగదంతోమహామునిః ॥—॥ నాగదంతః ॥ తీర్థయాత్రాంప్ర
కుర్వంతస్త్వాంయతాస్తవయంపురా । అధ్వరేచసమాసీనం జనకస్య
మహాత్మనః ॥పురాపురాణతీర్థానికీర్తితానిమహామునే । తానిసర్వాణి
చాస్మాభి స్సేవితానిద్విజోత్తమ । గంగాద్యాస్సరితోయాశ్చ స్థానా
న్యపిమహాంతిచ ॥ వయంపుణ్యేషుతీర్థేషు స్థానేషుచ మహత్సుచ ।
సేవ్యజ్ఞానాగ్ని నాదగ్ధకిల్బిషాశ్చ మహామునే । గారుడాఖ్యంపురా
ణంతత్త్వత్తో వైభూరితేజసః॥శ్రోతుకామాస్వదధ్యాశంసంగతాస్త
త్వత్తోధునా । తస్మాత్త్వానపిబ్రూహి ప్రసన్నేంద్రియమానసః ॥ కు
తోవిశ్వంసముద్భూతం కస్మిం స్థితికేనవై । పాల్యతేభూతమఖిలం
కేనవైనాశ్యతేపునః । కతిభూతవిశేషాశ్చ లోకాఅపిమునేవద । జం
తూనాం వివిధోత్పత్తిస్సర్వేషాంకింనిబంధనా ॥ నియంతృత్వనియా

మ్యాత్మా సర్వేషాంకిన్ని బంధనే । నియంతారశ్చ బహవ ఏకో వాసోపి కఃపరః ॥ వేదేషుయత్పరబ్రహ్మశబ్దేనైవాభిలప్యతే । తత్కిమేషయ తోన్యోవానియంతాజగతోవద ॥ స్థితిసంహృతిసంభూతిధృతిభక్తికృతి ష్వపి ॥ కోవాస్యజగతోమూలం కర్తృత్వేనోపలక్షితః । ప్రమాణం కించలోకానా మద్రిద్వీపార్ణవేషుచ । పుణ్యానియానితీర్థాని పుణ్య స్థానానివాభువి । పుణ్యాశ్చనద్యఃపుణ్యానిప్రాయశ్చిత్తవ్రతానిచ ॥ సర్వమేతదశేషేణ ప్రబ్రూతాదద్యమేభవాన్ ॥ పరావరజ్ఞోభగవా న్వ్యాసస్సత్యవతీసుతః । ఇతిలోకోపదశ్యైవ లోకస్యానృతవాక్యలు త్వామేవహిప్రపన్నాస్మఃదయాంభవాంకురుష్వనః । ఇత్యుదీరితమా కర్ణ్యాదధ్యౌసభగవాన్హరిం । పరేశంపరమాత్మానంపుండరీక నిభేక్ష ణం । అనంతమక్షరంశ్రీశంపరాత్పరతరంవిభుం । తద్గుణావిద్ధహృదయో నాగదంతంపురస్థితం । అన్యాన్పరితఆసీనానభివీక్ష్యేదమబ్రవీత్ ॥ ❋

ఇతి శ్రీగారుడపురాణె శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ద్వితీయోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణెనమః.

వ్యాసః ॥—॥ శృణ్వంతుమునయస్సర్వే నాగదంతకథాంశుభాం పురాణసంహితామాద్యాం సాదరంతార్క్ష్యసంజ్ఞితామ్ ॥ పురాద క్షాధ్వరెదేవాఃమునిభిస్సార్ధమాసత ! సదస్యాశ్చాభవంస్తత్రబహవో నారదాదయః । వర్తమానెక్రతౌతస్మిన్ దక్షస్యబ్రహ్మవాదినః । ఉ ద్గాతాచజగౌతత్ర సూత్రంసౌపర్ణముచ్చకైః॥అథసద్యో మహాఘో ష ఆకాశెసముపద్యత । చచాలవసుధాచైవ దిశశ్చవ్యాకులీకృతాః ॥అ ధ్వరెవర్తమానానాంఋత్విజాంచదివౌకసాం।బ్రాహ్మణానామతీవాసీత్ సంక్షోభోగాత్రవెపథుః।అథతెశుశ్రువుర్వ్యోమ్నిసామానిమధురంబ హు।అసీదుచ్చావచానాంతత్సామగీత్యాకులంనభః।తథాదిశిదిశివ్యోమ్ని వ్యాజృంభతజయధ్వనిః॥ గాంధర్వంచాతిమధురంగీతంవ్యోమ్నిచశుశ్రు వే॥ దిగ్భ్యోపినిసృతావాతస్సుఖస్పర్శోనవౌతదా । వహంశ్చబహు

సౌరభ్యం కుర్వన్ సురభితం నభః ॥ ఏవం జగత్సంక్షుభితం కుర్వన్నావ్య
మ్మ్నసనాతనః ॥ సుపర్ణాంసపన్నగరిపుః వేదాత్మా సమదృశ్యత । ఏకోఽతుం
డో మహాదంష్ట్రః పీనోన్నతభుజద్వయః । సౌవర్ణకేశకేయూరకిరీటో
జ్జ్వలితాననః ॥ విలసత్పన్నగాభోగకుండలద్వయభూషణః ॥ దామో
దరపదాంభోజకిణభూషితకంధరః । కలోలవక్షమలస్నిగ్ధబాహుస్క
ద్ధనవద్యుతిః ॥ ఘనకాలాంచిరోసప్రహ్యద్ధామోదరబంధనః । చల
ద్వలయయుక్తాంగశ్రీరాజితకరాంబుజః ॥ రుక్మాభలసమాసక్తబాలాత
పనిభాంబరః । రత్నముక్తోజ్జ్వలమహాకాంచీదామకటిస్థలః । శింజినీ
నూపురోద్దామ భూషాజుష్టపదాంబుజః । స బభౌ రుక్మశిఖరస్సపక్ష
ఇవపర్వతః ॥ సోఽభ్యర్థ్వరంసమాసాద్య క్షీరాగిరిరివాక్షయః । పురోడా
త్తరవేద్యాస్తు గీర్వాణగణవందితః । తం దృష్ట్వా ఋత్విజస్సర్వే ముని
యశ్చదివౌకసః । ప్రణేముస్సహితాస్తత్ర దృష్ట్వా తార్క్ష్యం త్రయీమ
యం ॥ తుష్టువుస్తం మహాత్మానో మునయస్సంశితవ్రతాః ॥ మునయః ॥
త్రివృచ్ఛిరాస్త్వం భగవన్ గాయత్రీం తవలోచనే । స్తోమ ఆత్మా చ తే గా
త్రం వామదేవ్యం మహామతే । బృహద్రథంతరే చోభే తే వపక్షౌ శుభా
వపి ॥ ఛందాంసి తవ చాంగాని సామాన్యన్యాని కేబలం । చితయస్తవ
లోమాని దర్భాశ్చైవ మహామతే ॥ యూపదంష్ట్రోభవాన్వేదాః చ
త్వారః పాదబాహవః । త్రయీవిద్యా చ తే జిహ్వా దశనానియజూంషి చ
సామవేదమయాః క్షౌ హృదయంబుజ్జయం తవ । తథాథర్వమయం వా
సః కుక్షిశ్చోపనిషన్మయః ॥ సాఙ్గోపాఙ్గేతిహాసశ్చ తే బుద్ధిర్వేదాస్త్వంగుల
యస్తథా । బృహత్త్వం బ్రాహ్మణశ్చక్రి స్వర్ణాధారపరస్యయా ॥ ఋ
చో యజూంషి సామాని తవాస్యపతేతాంవర । వేదాశ్చైవ వేదమయో
వేదవేద్యః పరః ప్రభుః । వేదాత్మనా త్వయా శక్త్యా ధార్యతే విశ్వభావ
న ॥ జగతస్తస్థుషశ్చైవ త్వమేవ శరణం పరమ్ । బ్రాహ్మణానాం విశేషే
ణ భగవాన్నః పరాగతిః । క్రతునా యజ్ఞపురుషం పరం విష్ణుం యజామ

హే । త్వదర్శనం జగత్సర్వం సదేవాసురమానుషం । క్రతుశ్చేదమ
యస్సర్వః క్రతవశ్చ భవాన్ ఖలు । కృతార్థాశ్చ వయం దేవ కృతార్థాశ్చ
మనోరథాః ॥ కృతార్థం చ జగత్సర్వం సదేవాసురమానుషం । కృ
తార్థం చ జగద్విశ్వం కృతార్థశ్చాధ్వరః కృతః ॥ పాహి పాహి జగద్వి
శ్వం పాహి యజ్ఞం చ పాహి నః । ఇతి స్తుతో ద్విజైస్తార్క్ష్యః ప్రీతిమా
న్ భవద్ద్విజః ॥ గరుడః ॥—॥ వరం వృణుత భద్రం వ ఇతి హోవాచ ధర్మవి
త్ । ఇతి శ్రుత్వా చ మునయో దేవాశ్చాధ్వరసంశ్రితాః ॥ నమస్తస్మై
చకుర్వంతో వవ్రిరే వరముత్తమమ్ ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే తృతీయోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

మునయః ॥—॥ భవాన్వేదమయో దేవ విద్యా వేదే ప్రతిష్ఠితా ॥ సా
క్షాదాధారశక్తిర్హి పరస్య బ్రహ్మణో భవాన్ ॥ సర్వతత్త్వమయశ్చైవ
సర్వవిద్యామయో భవాన్ । త్వయి ప్రతిష్ఠితా విద్యా వేద్యశ్చ భగవాం
స్త్వయి । అతో విద్యామయం తత్త్వం పరం బ్రహ్మ సనాతనం ॥ పరం త
త్త్వం హి విదుషాం చేతసామప్యగోచరః । అతస్తద్బ్రూహి సకలం త్వ
యి సర్వం సమాహితం । పరావరం చ యచ్చాన్యత్ సర్వం త్వద్బుద్ధిగోచ
రమ్ ॥ వ్యాసః ॥—॥ ఇత్యుక్తో భగవాంస్తార్క్ష్యో రుక్మాచలసమప్రభః ।
ఉవాచ మధురం వాక్యం దిశో దశ వినాదయన్ ॥ పరం చ యత్తథా చా
న్యద్యత్పృష్టం మునిభిః క్రతౌ ॥ తత్సర్వం స్పష్టమవ్యగ్రమర్థవన్మధు
రం ప్రియం । ఋషిభ్యస్సర్వవేదార్థసంశ్రయం భిన్నసంశయం ॥ పరా
వరజ్ఞో భగవాన్ పురాణం నిర్మమే స్వయం । ప్రోవాచ సర్వం స్వాంశేన
పురాణార్థం కృపానిధిః ॥ ఉక్త్వా యయౌ మహాయోగీ తార్క్ష్యో
దృష్టపరావరః । సంస్తూయమానో గంధర్వైః సుపర్ణోపి విహాయసా ॥
అథాజగామ తద్యజ్ఞే బ్రహ్మా లోకపితామహః । లోకపాలైస్సమస్సర్వై
ర్దేవైశ్చ మునిభిస్సహ ॥ యథార్హం పూజయామాసుః బ్రహ్మాణం చ

జగద్గురుం ॥ సోఽపి సుశ్రీసంవృత్తం పురాణం తార్క్ష్యసంజ్ఞితం । ఉ
వాచ వచనం శ్రీమాన్ శ్రుత్వా తత్కమలాసనః ॥ బ్రహ్మ ॥—॥ అష్టా
దశపురాణాని సేతిహాసాని సర్వశః ॥ విధాతుం చ ప్రవృత్తాని వేదార్థస్యో
పబృంహణమ్ । అతో వేదమయస్తార్క్ష్యో వేదవేద్యం బిభర్తి యః ॥ వి
శ్వాధారం పరం బ్రహ్మ విశ్వోద్భవలయస్థితీః ॥ సాక్షాదాధారశక్తిర్హి
పరస్య పరమాత్మనః । అక్షయో భగవాంస్తార్క్ష్యో దేవదేవస్య వాహనం ॥
అనేనాద్య పురాణాగ్ర్యం యదుక్తమృషిసత్తమాః । ఏతదన్యపురాణే
భ్యస్సర్వేభ్యశ్శ్రేష్ఠముత్తమం । యస్మాత్పిరపి జ్ఞేయ మమృషార్థ
మసంశయమ్ ॥ ఏషో హ్యాదిస్త్వజ్ఞాన స్తార్క్ష్యో హి స్వప్రవక్తా తథా । తత
స్తత్కృతమేతద్ధి పురాణం పరమం మతమ్ । సహస్యమ్నాయమయో దేవ
స్సుపర్ణస్సర్వసత్తమః ॥ మునయః ॥—॥ భగవన్ కాశ్యపసుతో వై
నతేయః పితామహ ॥ అక్షయస్సత్యమేవేదం యం బ్రవీషి కథం చన ॥
యే వై జగతి సంభూతా దేవమానుషపన్నగాః । పశువృక్షాదయస్సర్వే వి
నశ్యంతి హి కాలతః ॥ కాలవశ్యమిదం సర్వం జగత్స్థావరజంగమం ॥ నక
శ్చిత్కాలమత్యేతి కథమేతద్బ్రవీషి నః ॥ బ్రహ్మ ॥ — ॥ ఏతద్ధి పర
మం గుహ్యం సూక్ష్మం సూక్ష్మదృశామపి । నిర్మలజ్ఞానమనసామలక్ష్యం
యోగినామపి । నిత్యో హ్యయం మహాయోగీ భగవాన్వేద పూరుషః ॥
అథాప్యస్యావతారా హి సంతి విష్టపరక్షకాః ॥ నిత్యస్య నిరవద్యస్య ని
ర్మలస్యాక్షయాత్మనః । సర్వకల్యాణయుక్తస్య పరస్య పరమాత్మనః ॥
బహ్వ్యో వ్యభూతయస్తస్య నిత్యాః కల్యాణసంశ్రితాః ॥ అనంతాస్త్వప
రిచ్ఛిన్నా విమలా భూతిహేతవః । కాలస్తు కర్మపశ్యానాం పరిక్షయక
రః ఖలు ॥ కాలాత్మా భగవాన్విష్ణుః కాలచక్రప్రవర్తకః । సతతం క్షాల్య
సంస్పర్శో భగవత్యమలాత్మని । అక్షయ్యమఖిలాధారమమేయమఖిలం
ధ్రువం । పరాత్పరతరం బ్రహ్మ సత్యం చైవ విదుర్బుధాః । విభూతయో
హరేస్తస్య విశ్వస్యైవ చ కారణం ॥ విశ్వం బిభర్తి భగవాన్విభూత్యా

శాం శయోగతః। పరిపూర్ణోఽపి భగవాన్ నిష్పృహః క్రీడనస్వతస్సు
ఖీ॥ జగతాముపకారాయ దేవాదిషు భవత్యజః। సర్వజ్ఞైస్సర్వభూతా
నామాధారే పరమాత్మని॥ దేవే జగతి సంభూతే తథాస్య స్త్రీద్వయాత
యః। లక్ష్మీర్ద్వయంచ వసుధా తథా పరిజనాదయః। దేవా దేవస్య దేవ
త్వే మనుష్యత్వే చ మానుషాః। అస్యత్వాన్యనురూపాణి జన్మాన్యపి
చ కుర్వతే। యథా చ దేవదేవస్య పరస్య బ్రహ్మణో హరేః॥ కేవలం త్వ
వతారేషు స్వేచ్ఛా తస్య హి కారణం॥ తత్తద్దేవచ సర్వేషాం స్వకీయా
నాం మహాత్మనామ్॥ తస్మాదయం చ గరుడో దేవదేవస్య వాహనం॥ ఇ
చ్ఛావిహారచతురో వైనతేయస్త్వమాగతః॥ అజాయమానో బహుధా
యథా విష్ణుర్విజాయతే। తథైవాయమపి క్రీడన్ కాశ్యపాత్మజతాంగ
తః॥ ఏతత్పూర్వతపురాణం చ పరమం తద్భవిష్యతి॥ వ్యాసః॥—॥
ఇత్యుక్త్వా స యయౌ బ్రహ్మలోకపాత్రైస్సహామరైః॥ అథాధ్వరసమా
ప్తిం తా మృత్విజశ్చక్రురుత్తమామ్। ఏవం పవిత్రా మునయస్సస్నైద
క్షాధ్వరే పురా॥ యథావృత్తం పురా తత్ర స్వయోగేన గరుత్మతా॥ త
థా చ వర్ణయిష్యామి పురాణం వో ద్విజోత్తమాః॥ సర్వపాపహరం
లోకే మహాయోగివరైరపి। జ్ఞాతుం వక్తుమశక్యం చ నాగదంతోఽస్య
చూడుదత్। నారాయణాయ విశ్వాయ పరాత్పరతరాయ చ॥ నమస్కృ
త్య ప్రవక్ష్యామి సంహితాం తార్క్ష్యసంజ్ఞితామ్॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యే చతుర్థోఽధ్యాయః॥

శ్రీరఙ్గనాథపరబ్రహ్మణే నమః

వ్యాసః॥—॥ పరస్మాద్బ్రహ్మణో జాతం బ్రహ్మాండమిదం జగత్।
బ్రహ్మణా నిర్మితం బ్రహ్మ సృష్టిసంహర్తృభోక్తృ చ। బ్రహ్మణా విహితా
లోకాశ్చతుర్దశ మహామునే॥ దేవమానుషభేదేన తిర్యక్స్థావరభే
దతః। ఏవం చతుర్ధా భూతాని బ్రహ్మణా విహితాని వై॥ తేషాం ప్రసూతి
వైషమ్యం నిజకర్మనిబంధనం। తత్ర తత్రోచ్ఛనీచేషు తత్తత్కర్మోప

పాదితమ్ । ఏకమేవపరంబ్రహ్మ సర్వభూతనియంతృచ ॥ హరావపగస్మి
న్పురుషే సర్వకారణకారణే । సర్వేశ్వరే హరావిష్ణౌతస్మిన్నారాయ
ణాహ్వయే । పరబ్రహ్మేతిశబ్దోఽయం భగవత్యేవవర్తతే । వేదేభూరి
ప్రయోగాచ్చ గుణయోగాచ్చ శార్ఙ్గిణిః తస్మిన్నేవబ్రహ్మశబ్దో ముఖ్యవృ
త్తో మహామతే । తస్యసర్వప్రయోగేషు ప్రసిద్ధిరపితాదృశీ ॥ బృహ
త్వాద్బృంహణత్వాచ్చ బ్రహ్మేతిప్రోచ్యతే బుధైః ॥ భగవానితిశబ్దశ్చ
షడ్గుణైరభిధానతః । విశద్ధాత్వర్థనామ్నాచ వ్యాప్తధాత్వర్థశబ్ద
తః॥ నారాయణత్వనిర్వాహాద్యాధ్యాభాస్కరశబ్దవత్ ॥ ఏతత్సర్వం
శ్రుతిప్రోక్తంకల్పతేపురుషోత్తమే । హృషీకేశనిరుక్త్యాచాప్యధోక్షజ
నిరుక్తితః ॥ అచ్యుతఃపరమాత్మేతినారాయణ ఇతీరితః ॥ విష్ణురేవపరం
బ్రహ్మ భగవానితిశబ్ద్యతే । గుణయోగాద్దిసర్వత్ర బ్రహ్మశబ్దః ప్రయు
జ్యతే ॥ బ్రహ్మత్వంబృంహణత్వంచపరస్మిన్నేవయుజ్యతే ॥ యస్మిన్ప్ర
యుజ్యమానేతు గుణయోగస్సుపుష్కలః॥ తత్రైవముఖ్యవృత్తోయమ
న్యత్ర హ్యుపచారతః । తత్పరంబ్రహ్మబ్రహ్మేతి నామనీశాశ్వతేహ
రౌ ॥ ఏతత్సమాసతఃప్రోక్తం వ్యాసతస్తదిదంశృణు ॥ ******

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే పంచమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః ॥ వ్యాసః॥—॥

నమఃపరావరేశాయ వ్యక్తావ్యక్తస్వరూపిణే । సదసద్రూపిణే౽
చింత్య జ్ఞానానందామలాత్మనే ॥ నారాయణఃపరంజ్యోతిః పరమాత్మా
సనాతనః ॥ విశ్వదృగ్విశ్వగోప్తాచ విశ్వభోక్తాచశాశ్వతః । విశ్వేశ్వ
రోవిశ్వమూర్తిర్విశ్వాత్మావిశ్వభావనః ॥ సర్వభూతసుహృచ్ఛాంత
స్సర్వభూతానుకంపనః॥ సర్వేశ్వరేశ్వరస్సర్వస్సర్వాత్మాసర్వతఃపరః।
ఆదికర్తాదితస్సర్వంమనసానిర్మమేపురా ॥ తతఃపురుషమవ్యక్తం
శక్త్యావిష్టం ప్రసూయచ ॥ స్వసన్నిధానసంయోగాన్నానార్థప్రస
వోన్ముఖం ॥ నానాభూతానినానార్థ సర్గకాలేససర్జహ । కా

లోహినిత్యఃకాలాత్మాసర్వభూతేశ్వరోహరిః ॥ తమసస్తుమహాన్జాత
స్త్వహంకారస్తతోభవత్ ॥ త్రేధాభవదహంకారో గుణయోగాదయం
మునే । వైకారికస్తైజసశ్చ భూతాదిశ్చయథాక్రమం ॥ తస్మాదాకాశ
తన్మాత్రా భూతాదేరభవత్స్వయం । తతస్త్వభవదాకాశస్సశబ్దగుణఉ
చ్యతే । ఆకాశాత్స్పర్శతన్మాత్రా తస్మాద్వాయురభూత్తదా ॥ తస్మా
ద్వాయోస్తుతన్మాత్రాత్తతోవాయురజాయత।వాయోస్స్పర్శగుణాత్త
స్మాత్తేజశ్చసమపద్యత ॥ తన్మాత్రాతతఉత్పన్నం తేజోరూపగుణంమ
తం ॥ జ్యోతిషోరసతన్మాత్రా తతఆపోభవన్మునే । తస్మాదపాంచతన్మా
త్రా తతఆపోభవన్మునే ॥ అద్భ్యోరసగుణేభ్యస్తు గంధమాత్రాప్యజా
యత । తతస్సమభవద్ధాత్రీ సాపిగంధగుణామతా ॥ భూతసృష్టిరితి
ప్రోక్తామునిభిర్వేదపారగైః ॥ తేభ్యస్తదండమభవత్సంగతేభ్యస్తుతత్క్ష
ణాత్ ॥ అండంతత్సహసావృద్ధం కాలేనమహతామునే ॥ తస్మిన్భూ
తపతిర్దేవో విష్ణురవ్యక్తమూర్తిమాన్ । వ్యక్తస్వరూపోభగవాన్
బ్రహ్మాణమసృజత్స్వయం॥ పరబ్రహ్మాత్మకోబ్రహ్మాప్రజానాంపతిరవ్యయః
తచ్ఛక్త్యావిష్టశక్త్యాత్మా ససర్జాదౌప్రజాపతీన్ ॥ బ్రహ్మణఃపరివ
ర్తంతే మనవస్తుచతుర్దశ। అహన్యహనిసాహస్రం యుగానాంతద
హర్విదుః ॥ తదామనువిపర్యాసే శక్రాదీనాం విపర్యయః । తథా
ప్రతివిపర్యాసో దేవాదీనాంమహామతే । మానాన్యన్యానిసర్వేషాం
సూర్యాదీనాంతథైవచ ॥ ప్రజానాంపతయశ్చైవ బ్రహ్మణాహితశక్త
యః ॥ ప్రజాస్సమసృజన్సర్వాఃస్వకర్మానుగుణాకృతీః ।వృత్తిముచ్చా
వచాంనీతా స్స్వకర్మానువిధానతః ॥ దేవత్వేనమనుష్యత్వ తిర్యక్త్వ
స్థావరత్వతః॥ కర్మానువిద్ధాస్స్వాంయోనిం సేవమానాహిజంతవః ।
స్వకర్మానుగుణాంవృత్తిమాస్థితాస్తత్రకామతః ॥ భుంజతే తత్ఫలంస
ర్వం పుణ్యపాపోపలక్షితమ్ । పరస్పరస్యతుల్యానాం జంతూనాంకా
రణాదితః ॥ ఉచ్చావచత్వభావోహి కర్మణైవోపపాదితః ॥ ప్రసా

ఙ్ఞాద్ధిమునిశ్శ్రేష్ఠ ఈశితుస్సర్వదేహినః । కర్మణాంవిలయంకృత్వా
యాంతివిష్ణోఃపరంపదం ॥ లభ్యతేతత్ప్రసాదస్తు స్వధర్మాచారకో
విదైః ॥ నృభిశ్శాస్త్రపరాధీనైః విష్ణ్వారాధనచింతకైః । ఏవంకర్మ
స్వభావోత్థం భుంజతేజన్మనః ఫలం ॥ జంతవస్తుస్వగేహస్థాయథాప్తా
భూమకేతునా । కర్మణాంలయమాయాంతి నారాయణపరాయణాః
అన్యథానలయంయాంతి స్వేచ్ఛాయాలిక్రమేయథా ॥ ఏవమేవప్రవ
ర్తంతే రజస్సత్వాదిసంశ్రితాః । ప్రజాస్సమభివర్తంతే లీయంతేచ
దినాత్యయే । ఇత్యేవంభూతసంఘోయం తమస్యేవప్రవర్తతే । అథ
వైకారికంసత్వం తైజసంరాజసం స్మృతం ॥ తత్రవైకారికాద్దేవా దశ
చైకాదశంమనః ॥ వదంతితైజసానీతి కేచిత్కర్మేంద్రియాణితు॥శ్రో
త్రంత్వక్చక్షురేవాథ నాసికాజిహ్వయాసహ ॥ జ్ఞానేంద్రియాణిపం
చైతాన్యేషాంశబ్దాదయోగుణాః ॥ వాక్కరోపస్థపాయ్వంఘ్రీణ్యేవంక
ర్మేంద్రియాణిచ ॥ విసర్గశిల్పగత్యుక్తికర్మతేషాంచకథ్యతే । మ
నస్సంకల్పరూపంచ వికల్పాత్మకమిష్యతే । వ్యవసాయాత్మికాబుద్ధిరితి
బుద్ధిస్సమీరితా ॥ ఇత్యేవంబ్రహ్మణాసృష్టం జగత్థ్సావరజంగమమ్ । త
త్తుసంక్షేపతఃప్రోక్తం కిమన్యచ్ఛ్రోతుమిచ్ఛసి॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే షష్ఠోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

నారదః ॥—॥ భువఃప్రమాణమధమే వక్తుమర్హస్యశేషతః
అద్రిద్వీపసముద్రాణాం విశేషంచమహామునే ॥ వ్యాసః ॥—॥ వి
భూతింబ్రహ్మణఃకైశ్చిద్వర్షిభిర్దేవదానవైః ॥ నశక్యమఖిలంవక్తుమ
తస్సంక్షేపతశ్శృణు । భూమిస్సప్తధాభిన్నా వర్షభేదేనవైమునే ॥
భూమేర్మధ్యస్సప్తధాభిన్నా ద్వీపభేదాత్తపోధన । జంబూఃప్లక్షశ్శాల్మ
లిశ్చ కుశక్రౌంచౌతథైవచ ॥ శాకస్సుపుష్కరశ్చైవ సప్తద్వీపాస్స
ధోదితాః । లవణేక్షుసురాసర్పిర్దధిదుగ్ధజలార్ణవైః ॥ జంబూప్ల

క్షాదయోద్వీపాస్సప్తభిస్సప్తసంవృతాః ॥ భారతంకైంపురుషం హ
రివర్షంతథైవచ ॥ ఇళావృతంచభద్రాశ్వం కేతుమాలంతథైవచ । ర
మ్యంహిరణ్మయంతద్వదుత్తరంచైవలైనవ ॥ నవధాభారతంవర్షం పు
నరేవాభవన్మునే ॥ ఏవంతునవధాభిన్నా వర్షభేదేనవైద్విజ ॥ లక్ష
యోజనవిస్తారో జంబూద్వీపఇహోచ్యతే ॥ తస్యద్విగుణమిచ్ఛంతి ప్లక్ష
ద్వీపంప్రమాణతః ॥ తస్యద్విగుణవిస్తారశ్శాల్మలస్యచకథ్యతే ॥ తస్య
ద్విగుణమిత్యేవ తస్యతస్యయథాక్రమం । ఏవంప్రమాణమిత్యర్కంద్వీ
పానాంచ యథాక్రమం । పంచాశత్కోటివిస్తారా సర్వావసుమతీ
మతా ॥ సప్తత్యస్తుసహస్రాణి కోటియూర్ధ్వంప్రకీర్తితా ॥ అధస్తా
ద్దశసాహస్రంతలాదిషుచకథ్యతే । అతలంవితలంచైవనితలంచగభస్తిమ
త్ ॥ మహాతలంచసుతలం పాతాళంచైవసప్తమం । ఇతిప్రత్యేకమే
కంతు దశసాహస్రవిస్తృతం । భువోఘఃపరిమాణేనకథ్యతేలోకసప్త
కమ్ ॥ శేషాఖ్యాబ్రహ్మణశ్శక్తిరధస్తాన్మునిసత్తమ । రౌద్రాధారయ
తేధాత్రీం సాద్రిద్వీపవనార్ణవాం ॥ భువోమానమధోలోకాస్సప్త
తేపరికీర్తితాః ॥ తిగ్మాంశోఃకేతవస్త్విందోర్యావద్భాంతిమహామునే
తావతీభూమిరుదితా తావద్విస్తారితంనభః ॥ భువోయోజనలక్షేతు భా
నోర్బింబమధోపరి । తావతాశశినస్తస్మాద్ద్విగుణంతస్యమండలం ॥ త
తస్తుతావతిబుధః తస్మాత్కావ్యస్తుతావతి । తతస్తుతావతాభౌమ స్తావ
త్తస్మాద్బృహస్పతిః । ఏతావతితతస్సౌరిర్లక్షైస్సప్తర్షయస్తతః॥జ్యో
తిశ్చక్రస్యకూటస్య ఏకలక్షేధ్రువస్థితిః ॥ త్రైలోక్యమేతదేతస్మాన్మ
హాఃకోట్యుపరిస్థితం ॥ తతఃకోటిద్వయాదూర్ధ్వం జనోలోకస్తథో
పరి । చతుర్గుణాత్తపోలోక షడ్గుణాత్సత్యమిష్యతే ॥ వాతాధీనగ
తంసత్వంముసేయావతివర్తతే । తావద్భూరితివిఖ్యాతాభువోభూభా
స్వదంతరం । తిగ్మాంశుధ్రువయోరంతఃసువరిత్యభిధీయతే। మహాజన
స్తపస్సత్య మితిసప్తప్రకీర్తితాః ॥ ఏవంతవోదితాలోకాఃపాతాళా

చ్యాద్యశ్చతుర్దశ । విస్తారోఽస్య కథితో లోకానాంచప్రమాణ
తః ॥ తతోండభిత్యాసకలం సమావృతందశో_త్తరేణావృతమంభసాబ
హిః । కృశానునాగంధవహేనతద్బహిఃనభోహ్యహంకారమహద్భిరే
ధితైః ॥ తతఃప్రధానేనసమావృతంమునేసమస్తమేతన్మహదాదిసంజ్ఞి
తం । తతశ్చదిక్కాలవిశేషణాదిభిఃస్వరూపతోనావధిమేతినక్షయం॥
అనాద్యనంతంత్వధమూలసంజ్ఞితం తదక్షరేణావృతమవ్యయాత్మనా ।
వృతౌచశక్త్యాపరయాపరేశితుః ప్రధానతత్వంపురుషశ్చవైమునే ॥తత
స్తుసాశక్తిరనంతసద్గుణైర్వినాశవృద్ధిక్షయజన్మవర్జితే। సుభద్రదేహో
త్తమసత్వసంశ్రితే విశుద్ధవిజ్ఞానపథౌహరౌస్థితా ॥ సృజత్యజోవిశ్వ
మమోఘవాంఛితస్థితింవిధత్తేవిలయంగుణాశ్రయః । గుణాధికక్షేమక
రశ్చకాలయః ప్రజాపతిర్విశ్వపతిర్జనార్దనః ॥ పరఃపరాణాంపర
మఃపరేశ్వరః ప్రజాపతీనాంపతిరాదిపూరుషః । నతత్సమోవావ్యధికో
పిదృశ్యతే నతత్పరంబ్రహ్మయతోఖిలంమునే ॥ ఇతీవసర్వా మరమౌళి
లోలలసత్స్రగుద్దామపరాగసంభృతః ॥ భృశంకృణన్నూపురమంజు
సత్పదం పరస్యవిష్ణోర్గ్రహమామయోదితః॥

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యేసప్తమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః.

నారదంతః ॥——॥ భువిపుణ్యానితీర్థాని యానిక్షేత్రాణివామ
నే । శ్రోతుమిచ్ఛామితత్సర్వం మమాచక్ష్వచపృచ్ఛతః ॥ వ్యాసః॥
నమస్కృత్యాప్రమేయాయ శార్ఙ్గిణేసత్కథామిమామ్ । శృణువ
క్ష్యామివేదవేనారాయణగుణాశ్రయాం । సుపవిత్రంపరంవిష్ణోర్రం
గశాయతేనంమునే । సాధారిత్రీమహాపుణ్యా యాహరిస్తుతిసంశ్రితా ॥
తచ్ఛిరస్సత్పదాంభోజ ... తంతం । తోకరోహరిముద్దిశ్య
యాథ్యమేవా...। తా... యాథ్యంతతూప్యజాద్య
ర్థంతుగమ్యతే॥ తస్మిన్సత్పదస్మత్యజబుద్ధిస్సానిశ్చయాత్మికా । జ్ఞా

నంతు తద్గుణాలంబి స్మృతిస్తద్గుణలోలుపా॥ యత్ర సన్నిహితో విష్ణుస్తత్
త్రం పుణ్యలక్షణం। తత్పాదరేణుసంస్పృష్టం పవిత్రం భూనిమజ్జనం। తీర్థ
స్నానం మహత్పుణ్యం తదంభస్తీర్థముత్తమం॥ బహునాత్ర కిముక్తేన భ
గవత్స్పర్శసంభవః। తత్సంశ్లేషసంభవస్తస్య తస్య స్పర్శస్య కీర్తితః। విశే
షాత్ప్రణిధ్యానాద్యస్య తత్స్పర్శసంభవః॥ సతో వాప్యసతో వాపి
తత్పవిత్రతమం మతం॥ సర్వపుణ్యమయో దేవస్సర్వతీర్థమయో
హరిః॥ స పవిత్రం పరం గుహ్యమిత్యాహుర్ఋషయోఽమలాః॥ గుణత్రయాత్త
కం సర్వం గుణావైరాష్టభూమయః। గుణాశ్రయేషు భూతేషు కుతస్తేషు ప
విత్రతా॥ స్మృతిమాత్రాఘనాశేన పవిత్రేణ చ శార్ఙ్గిణా। యయా కయా చ
విధయా సంబంధస్తు పావనః॥ తథా హి గంగా యస్య విష్ణుపాదా
బ్జజన్మనః। సర్వస్య సర్వపాపాని లీయంతే స్పర్శమాత్రతః॥ సరస్వతీ స
రిచ్ఛ్రేష్ఠా యమునా తీర్థశాలినీ। పద్మినీ పద్మనాభాహ్వా కావేరీ సరితాం
వరా॥ అన్యాశ్చ నద్యస్తత్స్పర్శాత్పావనాంభోవహా మునే॥ తస్మా
త్పాతకినో వ్యాసాం విశుద్ధ్యంత్యంభసా భువి। ముకుందధ్యానతన్నామ
కీర్తనైస్తత్క్రియాదిభిః॥ తద్భక్తైస్తత్కథాలాపైస్తత్సమాహిత
సంశ్రయైః। తత్స్థానసంశ్రయాత్తస్య పుణ్యతీర్థావగాహనాత్। తన్నా
మశ్రవణాద్భక్తైస్తద్దివ్యగుణచింతనాత్॥ ముచ్యంతే పాతకైస్సద్యో మ
హాపాతకినోఽపి చ॥ శౌరిప్రణామావనతం శిరో యేషాం కరోంజలౌ॥ మ
నస్తద్గుణరక్తం చ తేషామభ్యర్థ్య సంశ్రయాత్। తదాశ్రితస్యాశ్రయి
ణాత్తస్య తస్యాపి తస్య చ॥ సంసేవనాన్నరా లోకే ముచ్యంతే సర్వపా
తకైః॥ నహి పాతకినాం పుంసాం సర్వేషాం చ మహామునే॥ వైకుంఠ
స్మరణాదన్యద్విద్యతే పావనాంకృత్॥ అనంతానంతసంభూతి ప్రోవా
శ్రీపరమేష్ఠినః॥ స్మృతిస్సర్వస్య లోకస్య ఏష శాస్త్రవినిర్ణయః॥**

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే అష్టమోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

నారదంతః ॥—॥ భగవన్యాముసమప్రోక్తాగంద్యాస్సరితస్త్వయా॥ తాసాంపుణ్యతమాంలోకేపుణ్యతీర్థజలాశ్రయాం। యాముత్కృష్టాంవిదుః ప్రాజ్ఞాస్తాంప్రబ్రూహిమహామతే ॥ వ్యాసః ॥—॥ విష్ణుపాదాబ్జసంభూతాం సముచ్ఛ్రితగుణాశ్రయామ్॥ అఘౌఘవిధ్వంసకరీంవాంఛితార్థప్రదాయినీమ్ । సురాసురమనుష్యేషు విశ్రుతోచితసత్కథామ్ ॥ అహంగంగాం సరిచ్ఛ్రేష్ఠాం మునయస్తీర్థవిత్తమాః । ప్రయాగాద్యానితీర్థాని తస్యాంయానీహసంతివై ॥ తాన్యహంనప్రసంఖ్యాతుం శక్తోస్మివిమలానివై । సర్వాతిశాయనీప్రోక్తా యమునాతీర్థశాలినీ । తస్యాంసనిత్యంవసతి భగవాన్దేవకీసుతః ॥ తస్యాస్తీరేమునేద్యాపి దృశ్యతేతత్పదావలిః ॥ సేవితాసాసరిచ్ఛ్రేష్ఠానిరస్తాశేషకల్మషైః ॥ ముముక్షుభిర్మునిగణైఃకృష్ణచేష్టానురాగిభిః। సుసూక్ష్మసికతోద్దామ రాశిభిశ్చంద్రగౌరకైః ॥ శశ్వత్పుష్పఫలోపేతైశ్శాఖిభిస్తీరజైశ్శ్రితా ॥ బహూనిసంతితీర్థానితస్యాంతానిశృణుష్వమే । మథురాతీర్థమమలం పాపఘ్నంలోకసత్కృతమ్ । యత్రకృష్ణస్తుగోపాలైస్సమంక్రీడితవాంజలే ॥ తత్రస్నాత్వానరోబ్రహ్మహాముచ్యతేసర్వపాతకైః । త్రిరాత్రముషితస్తత్రయతాహారోజితేంద్రియః ॥ విహరంతంజలేకృష్ణం ధ్యాత్వాముక్తోభవేన్నరః ॥ తత్రస్నాతాచయానారీ సాపుత్రంలభతేశుభమ్ । తత్సమీపేతుతీర్థంతత్పుండరీకమితిశ్రుతమ్ ॥ యత్రగోవర్ధనధరఃశ్రాంతింకృష్ణోవ్యపానుదత్ ॥ తత్రస్నాత్వా హృషీకేశం వశ్యమేకోపవాసతః । కాళిందీహ్రదమాసాద్య విష్ణుతీర్థమనుత్తమమ్ । దృష్ట్వాస్నాతోనరశ్శుద్ధ్యేద్దేవదేవప్రసాదతః ॥ గోపాలతీర్థమాసాద్యస్నాత్వాశుద్ధోభవేన్నరః । యత్రగోపాలకైస్సార్థం చిక్రీడోత్తమపూరుషః । తతోగోవర్ధనేతీర్థే స్నాత్వాతుపురుషోత్తమమ్ । పాయసేనార్చయేన్మర్త్యోవిష్ణుసాయుజ్యమాప్నుయాత్ ॥ తతస్తుగోమతీతీర్థం గోహ్రదంగోధన

ప్రియం ॥ వత్సధేనుంవత్సపాలం కృష్ణధేనుంసువర్ణకమ్ ॥ యాము నంకృష్ణవసనం కృష్ణనాభంపురాణగం ॥ ఏవమాదీనితీర్థాని మంగ ళ్యానిబహూన్యపి॥సేవమానోనరశ్శుద్ధో౽క్షస్సాయుజ్యమాప్నుయాత్। తథాపుణ్యతమాంలోకే కీర్తయిష్యామితాంశ్శృణు ॥ *******

ఇతిశ్రీగారుడపురాణేశ్రీరంగమాహాత్మ్యేనవమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః.

వ్యాసః ॥ నదీసరస్వతీనామా సద్యఃపాపహరాశుభా । ప్రచ్ఛ న్నాచప్రకాశాచ దేశభేదేనసా స్మృతా ॥ సాహిసాక్షాత్సరస్వత్యాబ్ర హ్మావత్యాన్యద్విజోత్తమ । సమస్తవాగధీశాయా మూర్తిర్నద్యాత్మి కాపరా । తస్యాఃప్లక్షవణోద్ధాల పరిసారకవాదయః ॥ సంతితీర్థ విశేషాస్తు సర్వపాపహరాద్విజ ॥ స్నానశ్రాద్ధోపవాసాదిలేష్వనుష్ఠి తమాదరాత్ ॥ అనంతఫలమామ్నాతం నమనంకేశవేయథా । తత్ప్ర కాశప్రదేశాచ పరిసారకసంజ్ఞితా ॥ అమ్నాయజంసాచిరంహిపవిత్రం జ్ఞానముత్తమం ॥ తత్తీర్థసేవాభ్యసనాత్ప్రీతాదేవీసరస్వతీ ॥ ప్రయ చ్ఛేద్వాచమమలాం బుద్ధింహస్తామపిద్విజ। సర్వాసాంసరితామేతా స్తిస్రశ్శ్రేష్ఠతమామతాః ॥ ఉత్పత్తిప్రభృతి ప్రాజ్ఞ తాసామపిచజా హ్నవీ ॥ సరసామపిసర్వేషాంశ్రేష్ఠంవిప్రసరోద్వయమ్ । ఉత్తరాప థగంశుద్ధం పుష్కరాఖ్యం మహాసరః ॥ దక్షిణాపథగంచంద్రసరస్సం జ్ఞంచపావనమ్ ॥ స్మృతికీర్తనమాత్రంచ యయోస్సర్వాఘమార్జ నమ్ ॥ ఉత్పత్త్యుత్తరకాలంతు కారణైఃకైశ్చనద్విజ । సరయ్వాఖ్యాన దీశ్రేష్ఠా కావేరీచసరిద్వరా॥ అవాపసర్వతీర్థేభ్యః శ్రైష్ఠ్యమేతన్నదీ ద్వయమ్ ॥ నాగదంతః ॥ — ॥ కైఃకారణైర్మహాధిక్యమవాపైతన్న దీద్వయమ్ ॥ తద్వద సర్వమహాప్రాజ్ఞ పరంకౌతూహలంహినః ॥ వ్యాసః ॥—॥ కోసలాఖ్యాజనపదే ప్రసిద్ధాసరయూనదీ ॥ అయో ధ్యానగరీపుణ్యాధ్యానస్త్రాతాఘనాశినీ ॥ మనసానిర్మితాపూర్వం

విఘూపయతితత్తటమ్ । తస్యాందశరథాద్రాజ్ఞో దశగ్రీవవధార్థిభిః ॥ బ్రహ్మాద్యైరర్థితో విష్ణు రంశాంశేనావతీర్ణవాన్ । తస్యరామాభిధానస్య జగన్నాథస్యశార్ఙ్గిణః । లక్ష్మ్యంశాంశాత్సముద్భూతా సీతాయుక్తస్యనిత్యశః ॥ స్వయమాస్థాపనాద్విప్ర చిరకాలంజగత్పతేః।శ్రీరంగాఖ్యంమహద్ధామ చిరసంశ్లేషతోపిచ॥గంగాదిభ్యోపితీర్థేభ్యస్సరయూశ్శ్రేష్ఠతాంగతా । తస్మాచ్ఛ్రైష్ఠ్యాదికంతస్యాం స్నానంచాపికృతంమునే ॥ పునాతిసర్వపాపేభ్యస్సరయ్వాంయజ్ఞకర్మవై । సాచసర్వసరిద్భ్యోపి పుష్కరాత్సరసోపిచ । సాపవిత్రతమాహ్యాసీ త్సరయూస్సరితాంవరా ॥ అనంతరంశృణుష్వత్వం కావేరీమపిపావనీమ్ । సర్వతీర్థాగ్ర్యతాంప్రాప్తాం సిద్ధగంధర్వసేవితాం సర్వపాపహరాంశశ్వ త్సర్వపాతకనాశనీమ్ ॥ సర్వతీర్థవహాంపుణ్యాం సర్వకామప్రదాయినీమ్॥తత్తీరసౌఖ్యాత్సౌగంధ్యాత్తచ్ఛైత్యాత్తత్ప్రియత్వతః । రక్షసాభ్యర్థితశ్చాపి తదస్యత్రనినీషతా ॥ కావేరీంనజహౌరంగీ కీర్తింలక్ష్మీంయథాత్తవాన్ ॥ తస్మాద్విభీషణానీతం ధామశ్రీరంగసంజ్ఞితం । తత్సమీపేనివిష్టంవై తతస్సాసరితాంవరా । సర్వాతిశాయినీదివ్యా సర్వసౌఖ్యప్రదాయినీ । గంగాదిభ్యోపిచాధిక్యం ప్రాప్తాజంతూన్పునాతివై ॥ తద్ధామోభయతోగచ్ఛేత్పరిరభ్యసరిద్వరా ॥ యథాపతించిరప్రాప్తం భుజాభ్యాంప్రియమంగనా ॥ తత్సంశ్లేషాదిసంప్రీత్యా తచ్ఛ్రద్ధాదర్శనేనచ॥ యస్మాచ్చతాంనప్రజహౌ శేషశాయీ జగత్పతిః । తతస్సాసర్వతీర్థేభ్యః శ్రేష్ఠతామగమన్నదీ । కావేర్యాగమనాదూర్ధ్వంచంద్రతీర్థంచసాపిచ । యస్మాద్ద్వయంసంమిళితంతస్మాచ్ఛ్రేష్ఠాసరిద్వరా ॥ అన్యేభ్యోఖిలతీర్థేభ్యో నాగదంతాధికాహ్యభూత్ । సనందనాద్యామునయో భగవద్ధ్యానబృంహితాః । రంగాభ్యర్ణంసమాగత్య చప్రుస్తేకాంక్షితాంస్థితిమ్ । తతస్థిరప్రతిష్ఠాయైజంగమత్వం విహాయవై ॥ స్థావరత్వేనవర్తంతే తత్రరంగసమీపతః । వ

రితస్సర్వతీర్థానిసేవంతేతాంనదీంసదా ॥ దేవాసురమనుష్యాశ్చగం
ధర్వాసురరాక్షసాః । తత్రాస్నానంసమాగమ్య స్వంస్వమర్థంచలేభి
రే॥ సరిద్వరాంతుకావేరీం యామాహుర్ఋషయోమలాః ॥ ఆసము
ద్రాదుభయతః పుణ్యక్షేత్రజలాశయాం । పుణ్యశీలైస్సుకృతిభిఃద్విజై
రుభయతశ్రితాం॥ అస్యాస్తీరేతుయావంతిపుణ్యక్షేత్రాణినామతః ॥పు
ణ్యతీర్థానియాన్యేవ ప్రాధాన్యేనశృణుద్విజ ॥ స్వర్గద్వారమితి
ఖ్యాతం స్థానం దేవనిషేవితం । తత్రస్నాత్వానరఃకుర్యాద్దేవర్షి పితృ
పూజనం ॥ పిత్రాదిభ్యోత్రయద్దత్తం తదక్షయ్యంమునేభవేత్ ॥ ఆరా
ధితోహరిస్తత్ర భుక్తింముక్తింప్రయచ్ఛతి । తిలదానంభవేచ్ఛస్తంగో
దానంచాత్రవైద్విజ ॥ యతఃకుతశ్చిత్పుణ్యాద్ధితుష్యంత్యత్రసురాద
యః । భవతాతత్ర గంతవ్యం సంసారాబ్ధింతితీర్షుణా ॥ తతఃపురస్తా
ద్బ్రహ్మాక్షపుండరీకమితిశ్రుతం ॥ తత్రపాతకినస్సర్వే స్నాత్వాశు
ధ్యంతి తత్క్షణాత్ ॥ ప్రసన్నోభగవాంశ్చాపి దదావిష్టమధోక్షజః ॥
వటస్తిష్ఠతితత్రైవ బహుశాఖస్సువిస్తృతః । తత్రపుణ్యోమహానస్తిశు
శైలోనామపర్వతః । నారాయణస్తమధ్యాస్తే తంయాంతిశరణార్థినః
తస్మింశ్చైవగిరౌపుణ్యే పురాదేవోవృషధ్వజః॥ తపశ్చచారబహుళం
బ్రహ్మహత్యాపనుత్తయే । తస్యప్రసన్నోభగవాన్ వ్యనుదత్పాతకం
హరిః ॥ అద్యాపిశౌరిస్సర్వేషాం పాతకానివ్యపోహతి । సహసాత
త్రగంతవ్యం మునిభిశ్చారురుక్షుభిః । తతశ్చపూర్వంభగవాన్ తీర్థం
వకుళసంజ్ఞితమ్ । పురాశక్రస్తపశ్చక్రే తత్రపర్వగణాన్బహూన్ ।
నిశ్శ్రీకశ్శ్రీశమారాధ్యవిపులామాప్తవాంచ్ఛ్రియమ్ ॥ ఏవముక్తంచ
దేవర్షే తీర్థజాతంసమాసతః ॥ అతిప్రధానంయచ్ఛ్రుత్వా సర్వపా
పైఃప్రముచ్యతే ॥

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే దశమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

నాగదంతః ॥ —విభీషణేనచానీతం మహద్ధామేతిసంశ్రితం ।
కవేరకన్యకాతీరే యత్రతద్విస్తరాద్విజ । వ్యాసః ॥ — ॥ యత్తీర్థ
ముక్తంభవతో మయావకుళచిహ్నితం ॥ తత్పురస్తాద్దక్షిణతోఽనంతశ
య్యేతివిశ్రుతా ॥ తత్రవిందంతిసుధియఃపురుషార్థాంత్సమాహితాః॥య
స్మిన్నిత్యంసన్నిధత్తేసాక్షాన్నారాయణోఽవ్యయః ॥ యత్రాంభసస్పర్శ
మాత్రేణ యాంతిపాపక్షయంనరాః ॥ భద్రంభద్రప్రదంపుణ్యం తీర్థా
నాముత్తమంవిదుః ॥ పవిత్రంపరమంపుణ్యం దేశోఽయంసర్వకామధు
క్ ॥ యస్మిన్వాసరమాత్రేణ వాసంవిదధతాంనృణాం । భవేత్తుయో
న్వయే తేషాంభవఃక్వచనవిద్యతే । భవాన్వయావినశ్యేయుః లోభమో
హాదయోద్విజ ॥ యత్రదేవాస్తపోయోగాత్సిద్ధాశ్చపరమర్షయః ॥
స్తంబగుల్మలతాభూతా స్థావరత్వముపాశ్రితాః ॥ యత్రచ్ఛదనవి
చ్ఛేద మాత్రేణాపిద్విజోత్తమ । బ్రహ్మహత్యాసమంపాపమధికంప్రా
ప్నుయాన్నరః ॥ యత్రక్రీడాదికంకించిద్బాలక్రీడాదిగోచరం । కు
ర్వంతఃప్రపతంత్యేవ సద్యస్సుకృతినోఽపిచ॥ అద్యాపిఖలుదృశ్యంతే జం
తవోఽత్రవిచక్షణాః ॥ జ్ఞానశక్తిసమాయుక్తాః క్రిమికీటాదయోఽపిచ॥సిం
హవ్యాఘ్రమృగవ్యాళదంతినోహరిణాస్తథా ॥ మూషికావిషమార్జా
రాస్సంతిసత్వాధికాస్త్విహ ॥ ప్రవ్యాహరంతోమధురాం వాణీంక
ర్ణసుఖావహామ్ । నతత్రవసతాంపీడాక్షుత్పిపాసాదిజాధునా ॥నా
ధివ్యాధ్యాదికావాపి నజరావావివేకితా ॥ త్రైకాల్యజ్ఞానసంపన్నా
స్సర్వకామవివర్జితాః ॥ సర్వభూతదయాయుక్తాస్సర్వదాసత్యసంశ్రి
తాః । సర్వజ్ఞాస్సత్వసంపన్నాస్సర్వదుఃఖవివర్జితాః । ఉత్పన్నజ్ఞాన
వైరాగ్యాస్సత్కృత్యాం నియతాశయాః ।బహుతావద్ధైర్యసంపన్నా
శ్శీతోష్ణాదిసహిష్ణవః ॥ బ్రహ్మణ్యాబ్రహ్మణిరతాః బ్రహ్మణ్యాహిత
చేతసః । బ్రహ్మభావనయాసారసంసారాకృత్యవర్జితాః ॥ పరానుష
క్తసద్భావాః పరతంత్రాఃపరేప్సవః । పరేణతేజసాయుక్తాః పరధ్యా

నోపబృంహితాః ॥ పరస్పరమతిస్నిగ్ధాః పరస్పరమతంద్రితాః ॥ పర
స్పరంభావయంతః పరస్పరహితైషిణః ॥ పరస్పరప్రణయినః పరస్పర
సమప్రియాః ॥ నిర్మమానిష్క్రియానిత్యా నిర్విణ్ణానిష్పరిగ్రహాః ॥
నిత్యశుద్ధానిత్యతృప్తాఃనిర్వికారానిరామయాః ॥ నిస్తంద్రయోనిరా
హారాః నిరవద్యానిరాశిషః ॥ నిరాకులానిరాక్రోశా నిర్ద్వంద్వా
నిర్వికల్పకాః ॥ సమచిత్తాస్సమధియఃసమర్థాస్సమదృష్టయః ॥ స
మాక్షాస్సమసంకల్పాస్సమభోగాస్సమప్రియాః ॥ సమసత్వాస్సమ
కృత స్సమసంస్కారకారిణః ॥ సమలీలాస్సమహితా స్సమాంశాస్స
మనిశ్చయాః ॥ సుస్నిగ్ధాస్సుప్రసన్నాక్షాస్సువేషాస్సుకృతప్రియాః॥
సునామానస్సువదనాస్సుముఖాస్సుస్మితాననాః । దేవాసురమనుష్యా
ద్యా స్సర్వభూతదయాళవః ॥ చరంతితత్రవివిధవిమలాకృతయోమునే
అప్యస్మత్తఃప్రశాంతస్స్యాద్బుదిరోపి సుబోధవాన్ । ఖలోపిస్యా
న్మృదుర్దాంతశ్చపలస్స్యాజ్జితేంద్రియః ॥ మూఢస్స్యాద్బుద్ధిమాన్
సద్యః కృశాంగస్థూలతామియాత్ ॥ సంశయాత్తమతిశ్చస్యాత్సద్యో
వైచ్ఛిన్నసంశయః ॥ నాస్తికోహ్యాస్తికస్సస్యాత్కృతఘ్నస్సాధుకర్మ
కృత్ । యత్రప్రవేశమాత్రేణసంతస్స్యుఃపావనిశ్చయాః ॥ అనాదినిధ
నస్స్రష్టా దేవేశోరంగధామని ॥ శయానోనజహాయత్రవాసేతృష్ణాం
సమూర్జితాం ॥ తత్రరక్షఃపురాధామ జగత్యర్థేసమానయత్ ॥***

ఇతిశ్రీగారుడపురాణె శ్రీరంగమాహాత్మ్యేఏకాదశోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

నాగదంతః॥—॥ తత్రాశ్చర్యాణివృత్తానిదేశేయానిద్విజర్షభ॥
తాని మేవదభూయోపి పరంకౌతూహలంహినః॥ వ్యాసః॥—॥ శృణు
ష్వేదం పురావృత్తమస్మిన్నివరాఖిలం। సుబోధస్యచసత్యస్య శృణ్వ
తామఘనాశనం ॥ శక్త్రేఃపుత్రస్యసచ్ఛిష్యామునీమతిమతాంవరా।సు
బోధసత్యనామానౌ నారాయణపరాయణౌ ॥ మహాత్మానౌ శితక్రో

ష్టౌ వీతరాగౌ విమత్సరౌ । దృఢవ్రతౌ సదాచారౌ దాంతౌ దృష్టప
రావరౌ ॥ చేరతుశ్చ తపస్సిద్ధ్యై గంగాద్వారముపాగతౌ । అఖండితా
శౌ మా శంక్యతయో స్తపసి తిష్ఠతోః ॥ వ్యచరం స్తపసో విఘ్నం తయోరా
ఖండలాదయః ॥ ఉర్వ్యాం పర్యటతాం తౌ తు తీర్థాని వివిధాని చ ॥ క
దాచిత్తౌ వృషీబ్రహ్మం స్తం దేశం చాభ్యగచ్ఛతాం । సుపుణ్యం శేషశ
యనం నివాసం పరమేష్ఠినః ॥ తావత్యవసతాం తత్ర సుచిరం తపసి స్థిరౌ
కవేరకన్యాపూతాంభః క్షపితాశేషపాతకౌ । తత్పవిత్రోదపానాచ్చ త
పస్సంసిద్ధిమాపతుః । సరిద్వరాయాః కావేర్యా స్తోయసంస్పర్శమా
త్రతః ॥ భవంతి పూతపాప్మాన స్తిర్యంచోఽపి భువి ద్విజ । కింపున ర్మర్త్యా
యో స్తత్ర తత్పానాచ్చ నిమజ్జనాత్ । పుణ్యక్షేత్రనివాసాచ్చ శాశ్వతీ
సిద్ధిరిత్యపి । అథ ప్రభాతవేళాయాం తౌ వృషీమునిపుంగవౌ ॥ కవేర
కన్యకాతీరం స్నానార్థం సమగచ్ఛతామ్ । వ్యతీతాయాం నిశాయాం తు
స తోయాం తామపశ్యతాం॥ జలోర్మిమాలినీం దృష్ట్వా పరం విస్మయమా
పతుః ॥ విమలోదకసంపూర్ణాం సఫేనాం హసతీమివ । క్వచిచ్చ విపు
లావర్తాం సమున్మీలితపాదపామ్ । ప్లవైస్తీరరుహైర్వ్యాప్తైర్జంగమ
త్వముపాగతామ్ । కదంబహూనస్తబకనికరభ్రమరోత్కరాం ॥ అ
రాళబహుళోద్దామసుకేశాం ప్రమదామివ ॥ అశోకసారస్తబకప
రాగావృతిపింజరాం । కాశ్మీరచందనక్షోదమండితాంగాం వధూమివ ॥
జలప్రవాహసంలీనస్వల్పాంతపులినస్తనామ్ ॥ ఈషత్సంజాతవిలస
త్కుచయుగ్మామివాబలామ్ । తీరావసక్తశైవాల పటలాచ్ఛాదితోద
కామ్ । హరితక్షౌమవసనాం వనితామివ చాంశుగామ్ । ప్లవత్ఫుల్లాబ్జనిక
రాం నిమీలత్కుముదోత్కరామ్ । వికసద్వక్త్రనయనాం సాట్టహా
సామివాంగనామ్। స్వోర్మిబాహుపరామృష్టపతత్పృథునగాంశుకాం
ప్రియోపగూహనోన్నతదయితాంశయితామివ ॥ కూజత్సారసకాదం
బకారండవనిషేవితాం ॥ మరందరసపానోద్యత్ప్రగీతాం ప్రియపదా

మివ ॥ చలాన్తరిఙ్గవిక్షోభవ్యాలోలశఫరీకులామ్ । నిశాముఖేతుపూర్వేతువిన్యస్తాంస్నానశాటికామ్ । కమణ్డల్వాదికంసర్వంతత్రాయేనహృతంక్షణాత్ । విలోక్యవిస్మితాజ్ఞాతుతస్థతుస్తత్రసత్తమా ॥ చిరంధ్యాత్వాతుతావేవం మేనాతేపురుషర్షభౌ ॥ సరిద్వరాభీమవేగాదుస్తరాదుర్గ్రహాశ్రియా ॥ యద్యేషితాజగత్సద్యస్సర్వంసంప్లావ యిష్యతి ॥ తస్మాదేతచ్ఛమోపాయోవిధేయోధోవిధిక్రమాత్ ॥ *****

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే కావేరీవర్ణనం

నామద్వాదశోధ్యాయః శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

అథసత్యేవిమృశ్యైతద్ధర్మ్యాబ్రహ్మపరంమునే । మంగళాయతనం శ్రీమ ద్విష్ణ్వాఖ్యంమునిసత్తమ । సుబోధస్తునదీక్షోభం దృష్ట్వాతత్తీరసంస్థితః ॥ ఇయంసరిద్వరాసద్యో జగద్వైప్లావయిష్యతి ॥ అత్ర ప్రతివిధానంతు కర్తవ్యంజీవితేప్సుభిః ॥ యయాకయాచవిధయా పరిహార్యమతీవహి । ఇతిమత్వాచతత్రాయం పాతుమేవోపచక్రమే ॥ స్థిత్వాముహూర్తంతస్యాంవైసుబోధోబుద్ధిమత్తమః ॥ కరేణాపస్సమాహృత్య దిశస్సర్వావ్యలోకయత్ । తందృష్ట్వావిబుధాస్సర్వే కింకిమిత్యబ్రువన్మునే ॥ విపర్యస్తంజగద్దృష్ట్వా విధిర్వైవ్యధితోభవత్ ॥ ఆఖండలశ్శిఖండితాశోదృష్ట్వావిప్రప్రవివ్యథే ॥ తతోవియత్యసందిగ్ధాగమ్భీరావాగజాయత ॥ మాకార్షీర్మాచమామేతిశ్రుత్వావచఃప్రాక్షిపద్ద్విజః । శీతలాత్యంతమధురా ప్రశాంతోదకవాహినీ । ఇయం సరిద్వరాబ్రహ్మన్పూజావైధారయిష్యతి ॥ అన్యచ్ఛృణుతత్తీరే సన్నిధత్తేజనార్దనః ॥ విశ్రుతం శేషశయనంధామతచ్ఛేషశాయినః ॥ బ్రహ్మన్ బ్రహ్మాండమధ్యస్థం వదంతద్బ్రహ్మణోవిదుః । అసారసారసంసారతాపతప్తాశ్రియంమహత్ ॥ శ్రీమచ్ఛ్రీరంగమిత్యాహుః తచ్ఛేషశయనంబుధాః । శ్రీనివాసస్యయాపత్నీ తయాసమనురజ్యతే ॥ శ్రీనమఃరంగమితియత్ శ్రీరంగమితిశబ్ద్యతే ॥ తద్దక్షిణతటేసిద్ధంతస్యాశ్చో

ష్టవ్యంచతత్కృతమ్ ॥వ్యాసః ॥—॥ ఇత్యుక్త్వావిరరామాశు భూతమ
స్తహితంవచః ॥ అథోవాచతంవిప్రంప్రార్థ్యతాంయత్తవేప్సి
తమ్ । సుబోధస్తువచశ్శ్రుత్వా కేవలంతద్వియద్గతమ్ ॥ అహోకేనేతికే
నేతి సంభ్రమాద్విస్మితోఽభవత్ ॥ పునశ్చోవాచభగవాన్విస్మితేనాంత
రాత్మనా ॥ స్పష్టాక్షరమసందిగ్ధందిశోదశవినాదయన్ । యస్త్వేదమ
వదత్తంతు నపశ్యామివచశ్శ్రుతమ్ ॥ విభ్రమోయమథస్వప్నః కింవా
భ్రాంతిర్మమాప్యభూత్॥ వదన్నంతర్హితోదేవః కోఽభవాన్నఃప్రసీద
తు ॥ వ్యాసః ॥—॥ ఇతిశ్రుత్వామహాబుద్ధేర్భగవాన్సర్వలోకకృత్
వ్యాజహారగభీరంతద్వచస్త్వంతర్హితోహరిః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥—॥
విప్రవిప్రమహాబుద్ధేప్రసాదస్తేమయాకృతః॥ యద్యదిష్టం ప్రయచ్ఛా
మి ప్రియతాంతత్తవాధునా ॥ సుబోధః ॥—॥యదిప్రసన్నోభూ
తేశ ప్రత్యక్షోభవభద్రద ॥ త్వాంచవేదితుమిచ్ఛామి కస్త్వమిత్యపి
తద్వద ॥ శ్రీభగవాన్ ॥—॥ భూతేశ్వరంచమాంవిద్ధిభూతానాంప్ర
భవావ్యయమ్ । ఆధారభూతంవిశ్వస్య తవానుగ్రహకామ్యయా ॥ త
వసందర్శయిష్యామి స్వరూపంభూతభావనమ్ । అభక్తానాంచదుర్ద
ర్శం యతతామపిసువ్రత ॥ వ్యాసః ॥—॥ ఇత్యుక్త్వాసభూతేశో
భూతానామాదిరవ్యయః । దర్శయామాసవిప్రాయ స్వరూపంసర్వ
రూపధృత్ ॥ యోగిధ్యేయంపరమమమలం వ్యాపకంవ్యాప్యవిశ్వంశ్రీ
మద్బాహుదశశతయుతంకౌస్తుభోద్భాస్యురస్కం ॥ శ్రీవత్సాఢ్యే
స్ఫురదురుచలత్కుండలోద్దామహారంలోలత్కాంచీకనకవసనం రూ
పమావిర్బభూవ॥భూతాధారంభువనభవనంభూధరాభంప్రభూతంచాం
తంశాంతంకమలనికరోద్భాసినీలాచలాభం॥విశ్వత్రాణంవిలసితదృశం
దీపితంచారుహాసంలక్ష్మీవాసంబహుళలలితోద్దామవక్షశ్శ్రియాఢ్యం ।
దృష్ట్వాతటిత్పుంజపినద్ధనీలఘనాకృతిశ్యామముదారసత్వమ్॥రూపంప
రంసర్వగుణాశ్రయం తద్విజోప్యతిప్రీతమనాబభూవ। తుష్టావవాగ్భిః

ప్రణయప్రగల్భశ్రుతిప్రియోదార పదాక్షరాభిః ॥ వినమ్రకాయఃక
రపంకజాభ్యాం కృతాంజలిస్నిగ్ధమనాస్సుబోధః ॥ నమామిసర్వేశ్వర
సర్వభూత ప్రియప్రణామావనతార్తిహన్తః । పరావరాత్మన్నధుహా
న్ప్రసీదసమస్తకల్యాణగుణాశ్రయేశ । జగత్ప్రవిష్టంతవవక్త్రమధ్యే
దృశౌప్రవిష్టావథచంద్రసూర్యౌ।భుజప్రవిష్టాః కకుభోఖిలాస్తేశ్రుతి
ప్రవిష్టంచనభశ్చనాభౌ ॥ సభూతసంఘాతవనాద్రినిమ్నగా సతోయ
ధిద్వీప గణావృతాతథా ॥ ధరానివిష్టాతవపాదమూలేచరాచరంవిశ్వ
మిదంత్వయీశ ॥ త్వమగ్నిరాపఃపవనోనిలస్త్వంనభోమనోబుద్ధి ర
హంకృతిస్త్వమ్ ॥ మహాన్ప్రధానంపురుషఃపరస్త్వంపరాత్పరంజ్యోతి
రపిత్వమేవ ॥ అగోచరంయద్వచసామనాదివిధాతృవిశ్వస్యచభూతభ
ర్తృ । అనంతమక్షయ్యమజంత్స్వరూప మనాశ్రయంతత్పరమంత్వమేవ
తవేశలీలాశ్రయవస్తుచైతత్సమస్తకార్య ప్రభవం ప్రధానమ్ ॥ వరా
చయాసత్వమయీప్రధానా తవామలాభోగనిబంధనాసా ॥ నమంతి
యేతావకపాదపంకజం తవస్తవప్రోద్యతమానసానరాః ॥ తరంతితేసం
సృతిమోహమాశువైవ్రజంతితేత్వత్పదమస్తబంధనాః ॥ క్వపుండరీకో
రుసరోముఖంతేక్వచప్రసన్నామలనేత్రయుగ్మమ్ । క్వవక్త్రవక్షః
కరనాభిపాదయుగ్వపుఃక్వపద్మోత్కరషండకాననమ్ । కథంనుపశ్యా
మిపరాత్పరంత్వాం కథంనుకృత్వాంఘ్రిమహంప్రజామి ॥ విలోక
యాత్మానమమిత్రఘాతిన్ప్రసన్నలోలత్సఘృణేనచక్షుషా ॥ మయి
ప్రసన్నేభగవానధీశ్వరఃపతిఃపరాణామపిసత్యవిక్రమః ॥ కరోతి
మేనివృత్తిముగ్రకర్మణఃసమస్తలోకప్రభవాప్యయోమహాన్॥భు
విప్రశస్తానిచయానితీర్థాన్యాయాంతుసద్యస్సుసరిద్వరాయాం ॥ పి
బంతియేతీర్థ ముదారదర్శనాస్తరంతుసంసారమసారసారమ్ ॥ తప
శ్చతప్తంయదుతాత్రదత్తంహుతంచయత్తీర్థకృతంమనుష్యైః ॥ స
మగ్రమేతద్భగవన్ప్రసాదాద్భవత్వనంతంప్రణతిశ్చతేషామ్ ॥వ్యాసః॥

ఇత్యేదముక్త్వావిరరామవాక్యంకృతాంజలిర్నమ్ర శిరాస్సుబోధః ॥ ఉవాచశౌరింమధురార్థవాక్యం స్వరేణమేఘస్వనసన్నిభేన॥ ****

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే త్రయోదశోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీభగవాన్ ॥—సుబోధయత్వాద్ధితమద్యవైయథాత్వయాతత్రైవాస్త్వథదత్తమాదరాత్ । సమస్తతీర్థాన్యథసంతువైన్నృణాం కృతంచయద్దత్తమిహాస్తుచాక్షయమ్ ॥ అవేహిమాంవిప్రవరాత్పరంత్వమనంతమాద్యంపురుషంప్రధానం । సమస్తభూతార్తిహరంసురేశం ప్రభుంచనారాయణమప్రమేయం ॥ యదండమండాద్బహిరవ్యతఃపరం ప్రధానపుంసఃపరమంచతత్పదం । తతఃపరాశక్తిరమేయరూపా మమేయమాత్మాజగతాంనియంత్రీ ॥ సమస్తకర్తాచసమస్తపాతాసమస్తభోక్తాచసమస్తమేవ । అహంనమత్తఃపరమోస్తియోగినాంనగోచరస్స్యాత్ దృశాంకథంచన ॥ హితాయవిశ్వస్య మునేశయానః పయోంబుధౌ భద్రమహంకరోమి। సమస్తమత్తోంవిధిశంకరేంద్రమునీశ్వరాణాం సఖిలేచరాణాం ॥ పురావిధిర్దుష్కరముగ్రరూపం తపస్సమాతిష్ఠదదృశ్యరూపః । పరంచదధ్యౌపురుషంపురాణంయతోఖిలంయత్రలయంచవిశ్వం ॥ సపుండరీకోత్కరచారుదర్శనం ప్రతప్తకార్తస్వరవాససంప్రభుమ్ ॥ శతప్రదానద్ఘనప్రకాశం పరస్యరూపంసహసాదదర్శ । ప్రణమ్యబద్ధాంజలిరగ్ర్యమగ్ర్యైఃప్రసీదదేవేత్య సకృద్వచోబ్రవీత్ ॥ తథాబ్రువంతంచహిరణ్యగర్భం ప్రియంవరంతేప్రియతా మితీత్థం ॥ అథాహవేధాఃపురుషోత్తమత్వం కురుష్వయద్బ్రూప మిదంతవాద్యమ్ । యథాహ్యదిష్టంభగవత్ప్రసాదాత్సమస్తమన్నా మనిశంపరేశ । అథప్రసన్నోహమవేక్ష్యవేధసంవచోబ్రువంశ్రీమదుదారమద్భుతం ॥ అనేనరూపేణసతామదృశ్యోప్యతీవదృశ్యస్తవసంభవామి ॥ అథాసనస్థేనసహస్రమూర్ధ్నామహోరగేణాసకృతానుశయ్యా । పు

రాజగత్పృష్టముదారకీర్తినాప్యనంతశయ్యాశయితామయామునే ॥ త
వపిప్రియేష్టంతువిధేవిధాతుం త్వదర్థమేవాహమితశ్శయిష్యే । త్వమ
ద్యపద్మాసనసంయుతాత్రవాక్ కురుష్వసంరాధనమాదరాన్మమ । ఇ
దంచధామాపిప్రియమస్త్వదిచ్ఛయా స్వసంభవద్దర్శితమంబుజాసన ॥ శ్రీ
యాయుతం శ్రీమదిదంతువైజగద్విభూతిమద్రంగముదాహరిష్యతి ॥ ఇ
దంజగజ్జన్మలయేప్యనాకులం సదామయాయచ్ఛయితంచశాశ్వతం ॥
గృహాణతద్ధామసదాస్యపూజనం కురుష్వచేత్యేవమథేరితంమయా ।
విధిశ్చతత్ప్రాప్యపరంచధామతత్స్వయంతదారాధనమాచచారహ ॥
తతోమనుఃప్రాప్యవిరంచనాత్తదాసచాపిపుత్రాయదదౌప్రసాదితః ।
తతస్తదిక్ష్వాకుకులేవతారితంచిరంచరాజప్రవరైశ్చపూజితం । స్వయం
క్రమాదేత్యతురంగధామ తత్ప్రపూజయామాససలక్ష్మణాగ్రజః । స
రాఘవోధామతదాత్తనోధికంవిభీషణాయప్రియకారిణేదదౌ । స
తద్గృహీత్వాసమయాన్నదీతటంసుపుష్పితాగ్రైస్తరుభిస్సమావృతం ॥
అథానుకూలంసరితస్తటంప్రియంసరశ్చపద్మోత్కరషండమండితం । సు
శీతలంవృక్షచయైస్సమావృతంవిలోక్యదేశస్సహసైప్సితోమయా । వి
ధాయపూజాంవిధివత్సుపుష్కలాం విమానముద్ధర్తుమితోమహాత్మా ।
విభీషణస్తన్నశశాకధర్మవిత్తతోధరణ్యాం సపపాతదుఃఖితః । త
దార్తమద్వీక్ష్యతమబ్రువంవచస్సుఖంప్రయాహిత్వమితోవిభీషణ ॥
తత్రాహమభ్యేత్యనదీతటేత్వాం ప్రతీక్షమాణస్సుఖంశయానః ॥
సచాప్యగాద్రాక్షసవంశవర్ధనోగతేచలంకామభివీక్ష్యతంప్రియం ।
మయాచశశ్వచ్ఛయితంత్వమానుషంభవాంశ్చమాంపశ్యతురఙ్గధామని

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యేచతుర్థోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీభగవాన్ ॥—॥ ఇయంసరిద్దైవతరుషండమండితా సముద్రగా
చ్ఛాదవహామయేప్సితా ॥ నృణామఘౌఘక్షపణక్షమాసదాప్రభూత

ఘాతార్తిం మహాహ్యసంస్థితా । నపానమస్యామునినావిధేయం సతాం
మనస్సర్వగుణాశ్రయం ఖలు ॥ వనోవిగాహస్యకి బల్వమాదరాత్కు
రుష్వస్నానం మహాపాతకనాశనం । వ్యాసః ॥—॥ ఇతీదముక్త్వా విర
రామ ఘోరో మహాన్ స్వహోత్థానసంగతం చకిప్రియం ॥ సుబోధనామా
పిసువిస్మితాననో యయౌ మహద్ధామసరంగకీర్తితం । ఆశ్చర్యమిదమా
ఖ్యానం పురావృత్తం స్వయంభువా ॥ పఠతాం శృణ్వతాం చైవ దీర్ఘమా
యుః ప్రయచ్ఛతి । యస్త్వేతత్కీర్తయేద్భక్త్యా నరః పర్వణిపర్వణి ॥ స
వంధ్యోపిలభేత్పుత్రం శ్రుత్వా యోషిప్సలభేత్ । బ్రహ్మచారీపఠం
స్త్వేతత్ప్రిం స్యాద్వేదపారగః ॥ గృహస్థస్తుపఠేద్యస్తు క్షిప్రం స బంధు
మాన్భవేత్ । వనస్థోపి మహాబుద్ధే క్షిప్రం స స్యాజ్జితేంద్రియః ॥ పరివ్రా
డ్యస్తుపఠతి పుణ్యమాఖ్యానముత్తమమ్ ॥ సర్వావరణతో ముక్తో విష్ణు
సాయుజ్యమాప్నుయాత్ । రాజన్యశ్శ్రద్ధయాయుక్తశ్శ్రుత్వైతత్పుణ్య
సంభవం । ఏకాతపత్రాం పృథివీం కృత్వా రాజ్యం స భోక్ష్యతి ॥ వై
శ్యోపి శ్రద్ధయా శృణ్వన్నిదమాఖ్యానముత్తమం । సమృద్ధిమిష్టామతు
లాం శాశ్వతీమాప్నుయాద్ధ్రువి ॥ శూద్రోపిశృణ్వన్ సుభగస్సమృద్ధ
స్సుఖమాప్నుయాత్ । య ఇదం పుణ్యమాఖ్యానం శృణుయాత్తస్య న
శ్యతి ॥ కోటిజన్మార్జితం పాపం తూలపుంజో యథానలైః ॥ ******

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యే పంచదశోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

వ్యాసః ॥—॥ అన్యచ్చ శృణు దేవర్షే భూయిష్ఠం ధర్మసంహితం
పుష్కరిణ్యాం పురావృత్తమాఖ్యానం మునిభిశ్శ్రితమ్ ॥ సనత్కుమా
రో భగవాన్ స్వయా పుష్కరిణీం పురా ॥ తపశ్చచార తస్యాం తైర్వాయ్వా
హారో జితేంద్రియః । తస్యర్షేర్జపతాం శ్రేష్ఠ తపతస్తపఉత్తమమ్ ॥
తత్రాసన్ బహవో విఘ్నాస్తానసాద్యృత్యయత్నతః ॥ ఉగ్రంతపస్సమా
స్థాయ తస్థౌ పంచాగ్నిమధ్యగః ॥ తపసా తస్య తప్తాంగశ్శక్రో బ్రహ్మణా

మబ్రవీత్ । శక్రః॥—॥ సనత్కుమారస్తపసా భస్మసాత్కురుతే జగత్॥ మయాహి క్షోభితస్తత్ర గంధర్వాప్సరసాంగణైః । విభ్రమైర్వివిధైశ్చాపి మలయాచలవాయునా ॥ నచచాలమనస్తస్య తపసస్తపసాంనిధేః । ఉగ్రస్వరూపీ భగవాన్ సాక్షాదంతకసన్నిభః ॥ క్షణంతిష్ఠతిచేల్లోకాన్ భస్మీభూతాన్ కరిష్యతి । తపసాచసుతీక్ష్ణేన లోకోద్వేగకృతాపునః । యద్యదిచ్ఛతిధర్మాత్మా శక్రత్వంవా తతోఽధికమ్ ॥ అన్యచ్చలభతాంసర్వం లోకాస్సంతుగతవ్యథాః । బ్రహ్మన్నాచక్ష్వ కింకుర్మస్త్వాం ప్రపన్నాభియావయం । ఇత్యేవముక్త్వాబ్రహ్మాణం మఘవానప్యుపారమత్ । పినాకీతుజగామాథ తత్క్షణాద్బ్రహ్మణస్సభాం ॥ దృష్ట్వాభ్యర్ణస్థితంశక్రమమరాంస్తానశేషతః । కిమాగమనకార్యం వ ఇతిహోవాచధూర్జటిః । శూలినోక్తాస్సురాస్సర్వేశక్రాద్యా వాచమబ్రువన్ । సభాంచబ్రహ్మణఃప్రాప్తం శూలినంచప్రజాపతిం ॥ కిం నజ్ఞాతంభగవతాత్రైలోక్యంభస్మసాత్కృతమ్ । సనత్కుమారతపసా నజానీమస్తదీప్సితమ్ ॥ త్రైలోక్యస్యాధిపత్యంవాప్యన్యద్వాలభతాం స్వయం । లోకావిషణ్ణాస్సీదంతి తేనదేవద్విజన్మనా ॥ వ్యాసః॥—॥ ఇతినానావిధాన్ధర్మాన్ జగాదత్రిదశాధిపః । తేషాంతద్వచనంశ్రుత్వా శక్రాదీనాందివౌకసామ్ ॥ ఉవాచసర్వస్రష్టారంకథమేతత్కిమిత్యపి॥ కిమత్రకృత్యంకింకృత్వా లోకాస్తేసుఖమాప్నుయుః । భవస్యవచనం శ్రుత్వా త్రిదశానాంచపశ్యతాం ॥ విమృశ్యసస్మితంత్ర్యక్షమువాచకమలాసనః ॥ బ్రహ్మా ॥—॥ జానామ్యహంపురాశక్ర మునింకాలాగ్నివర్చసం । అశక్యంప్రతిసంధానం కర్తుమన్యైర్మయాపివా ॥ సనత్కుమారోభగవాన్ సర్వంవేదశుభాశుభమ్ । అధ్యాత్మపదమన్విచ్ఛన్ యతతేమునిసత్తమః । వయంసర్వేపరంయామః తదర్థంగరుడధ్వజం ॥ నహ్యస్మాభిఃపరంశక్యంపదంప్రాపయితుంభవ। సర్వైశ్వర్యంపరంప్రాప్తుం ప్రసన్నేశార్ఙ్గధన్వని । నేతరేషాంప్రసాదనాత్

భవనాస్త్ర్యత్రసంశయః ॥వ్యాసః ॥—॥ తతస్స్వర్గౌకసస్సర్వే భగవత్త్రిపురోగమాః । ప్రజాపతింపురస్కృత్య జగ్ముఃక్షీరనిధేస్తటమ్ । తతఃప్రాంజలయస్సర్వే భగవంతంసురేశ్వరాః । తుష్టువుఃపుండరీకాక్షం శరణ్యంశరణార్థినః ॥ బ్రహ్మా ॥—॥ నమోభగవతేతస్మై శాంతాయామితతేజసే । పరాయపరమేశాయపరమేష్ఠ్యాత్మనేనమః । శాంతానంతవిభూత్యేకనిధయేపరమాత్మనే । నమఃపరావరేశాయ పరమాచింత్యరూపిణే ॥ నమోనిత్యవిశుద్ధాయ నిత్యతృప్తాయవేధసే । నిత్యానందస్వభావాయ తేజసాంనిధయేనమః ॥ ఆదికర్త్రేనమస్తుభ్యం విశ్వభోక్త్రేపరాత్మనే । విశ్వస్రష్టాపురాణాత్మావిశ్వభోక్తానిరంజనః॥ విశ్వంబిభర్తిభగవాన్ యేనయేనచరాచరమ్ । విశ్వప్రతిష్ఠాభగవాన్విశ్వాత్మావిశ్వసంభవః ॥ త్వమేవాహంభవశ్శక్ర స్త్వమేవాన్యచ్చరాచరం త్వత్తోవిశ్వమిదం దేవ పాల్యతేహ్రియతేత్వయా । తవరూపమిదం సర్వం విశ్వమూర్తేఃపరాత్మనః । తవవిశ్వసృజోవేదాస్సంకల్పస్థితిహేతవః ॥ సమస్తకర్మభోక్తాత్వం కర్తాకారయితాత్వమ్ । ఉరుగాయస్యతేలోకా స్త్రయఃక్రాంతాస్త్రిభిఃక్రమైః ॥ యత్పదంసూరిభిర్మృగ్యంతద్ధామపరమంతవ । త్వంసర్వవచసాంవాచ్య స్త్వంవైవచసతఃపరః ॥ త్వమీశస్సర్వభూతానా మస్మాకంత్వంపరాగతిః । పాహిపాహిజగన్నాథ పాహినశ్శరణాగతాన్ । సర్వజ్ఞస్సర్వగోయస్మాత్సర్వంజానాసినఃక్షమమ్ ॥వ్యాసః॥—॥ ఇత్యుక్త్వాభగవాన్బ్రహ్మాప్రహృష్టేనాంతరాత్మనా । ప్రణమ్యదేవదేవేశం విరరామసనాతనమ్। అథప్రణమ్యభగవాన్ దేవదేవమనామయమ్ । అల్పాక్షరమసందిగ్ధం శూలీవచనమబ్రవీత్ ॥ శంకరః ॥—॥ పరత్వాత్త్వత్పరమాత్మత్వాద్వైవిశిష్ట్యాద్విశ్వరూపతః । సర్వాయసర్వరూపాయ ససర్వవ్యాపినేనమః ॥ అదృశ్యాయాప్రమేయాయ సదసద్వ్యక్తిహేతవే । మహావిభూతయేఽచింత్య షాడ్గుణ్యనిధయేనమః ॥ పాహివిప్రతపఃక్రోధభీతా

సేతాస్సురాస్సురా । శరణంత్వాం ప్రపన్నాశ్చ భగవన్దేవరక్షక ।విభూతిభూతయోఃకృష్ణతవసర్వేశ్వరావయోః । బ్రహ్మణోమమచాప్యద్యదర్శయాత్మానమేవచ ॥ వ్యాసః ॥—॥ ఇత్యుక్తేనూలినాస్తోత్రగంభీరాఘేణల్పశబ్దకే । ఉవాచానంతరంవాక్యం శక్రంశ్లక్ష్ణతరంలఘు ॥ ఇంద్రః॥—॥ జానన్నపినజానాతివదంశ్చనవదత్యపి । ప్రజాపతిఃపశుపతిః పశ్యన్నపినపశ్యతి । పరస్తాత్పరమంయస్యనపుర్విశ్వంచరాచరం తస్మైసంపూర్ణకామాయ పరస్మై బ్రహ్మణేనమః । జ్ఞానానందమయంయస్య స్వరూపంనిత్యరూపిణః । తస్మై పరావరేశాయ నమస్త్వాస్తవిభూతయె ॥ తపసాచాతితీవ్రేణ లోకోద్వేగవతాపునః । యద్యదిచ్ఛతిధర్మాత్మా శక్రత్వంవాతతోధికం। అద్వైవలభతాంకామం లోకాస్సంతుగతవ్యథాః॥

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యేషోడశోధ్యాయః.

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః ॥—॥ ఏవంస్తుతస్సభగవానుత్ఫుల్లకమలేక్షణః । క్షీరాబ్ధేరుద్గతశ్శ్యామశ్శ్యామీకృతదిగంతరః ॥ చంద్రాంశుగౌరైఃకల్లోలైస్తద్వైవాభాతినీలితః । చలచ్చంద్రాంశుసన్నద్ధనభోనిభఇవార్ణవః । దదృశుఃకృష్ణమీశాద్రేరుపరిస్థమివాంబుదం । తటిన్నద్ధమివానంతభూషణైర్భూషితంసురాః ॥ ప్రబుద్ధకమలాభాక్షం చలత్కుండలమండితమ్ । సహస్రాంశుసహస్రాభకిరీటధరమచ్యుతం ॥ హారిహారచలద్వక్షస్స్ఫురచ్ఛ్రీవత్సకౌస్తుభమ్ । స్ఫురదంగదసన్నద్ధబాహుపరిఘమద్భుతమ్ ॥ శంఖచక్రధరందెవం దృష్ట్వాదేవాశ్చవిస్మితాః। తుష్టువుః పుండరీకాక్షంవాగ్భిరగ్ర్యాభిరచ్యుతం ॥ దెవాః ॥—॥నమస్తే పుష్కరాక్షాయ నమఃపుష్కరనాభయె । నమఃపరావరేశాయనమస్తేపరమాత్మనె ॥ నమస్తేవిశ్వమూర్తాయ చతుమూర్తాయతేనమః । అమూర్తాయనమస్తుభ్యమేకమూర్తాయవిష్ణవె ॥ సద్రూపాయనమస్తుభ్యమసద్రూపాయశార్ఙ్గిణె ॥ నమఃప్రధానరూపాయ భద్రరూపా యతే

నమః । నమోహంకృతిరూపాయ త్రిధాభిన్నాయవిష్ణవే। నమోబు
ద్ధీంద్రియనామస్వరూపాయామలాత్మనే॥ నమశ్శబ్దస్వరూపాయస్ప
ర్శరూపాయవిష్ణవే । రూపరూపాయహరయే రసరూపాయతేనమః ॥
నమోగంధస్వరూపాయ నమస్తేజగదాత్మనే ॥ హిరణ్యగర్భరూపా
య నమశ్శంకరరూపిణే । విష్వవేవాసుదేవాయనమోనంతస్వరూపిణే
చరాచరస్వరూపాయ నరసింహస్వరూపిణే । నమోవరాహరూపా
యమత్స్యరూపాయవిష్ణవే। నమస్తేకూర్మరూపాయవామనాయనమో
నమః ॥ నమోరాఘవరూపాయ నమఃకృష్ణాయజిష్ణవే । నమస్తేకల్కి
రూపాయ నమఃపరశుధారిణే॥ విశుద్ధజ్ఞానరూపాయ నమోనంతవిభూ
తయే ॥ సూరిభిర్దృశ్యరూపాయ జ్ఞానానందాత్మనేనమః । వ్యాసః ॥
ఇతిస్తుతోహరిస్తత్రదేవాన్స్వైరువాచహ ॥ ప్రసన్నయాదృశా
లోకస్య జగద్విస్మాపయన్నివ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥—॥ కిమర్థమాగతా
యూయంకోవానోభూదుపద్రవః । కెయూరాయంకుతఆయాతాఃక్షిప్రం
ప్రబ్రూతమాచిరం ॥ జగత్సంధుక్షయంతీంతాం వాణీంశ్రుత్వాతుశా
ర్ఙ్గిణః ॥ ప్రణమ్యోవాచచబ్రహ్మాప్రశ్రయాత్సాధ్వసాన్వితః ॥—
బ్రహ్మా ॥ అహంబ్రహ్మాత్వయంశూలీభగవన్మఘవానయం । ఇమేదేవా
వయంసృష్టాస్త్వయాపుష్టాశ్చకేశవ । ఋషిస్తప్తతపాదేవతిష్ఠేతపసి
చస్థితః ॥ సనత్కుమారస్తపతినవిద్మస్తస్యచేప్సితమ్ ॥ యదిష్టంభగవ
న్కర్తుం నశక్తాస్తవయంప్రభో ॥ దహ్యంతేతపసాతస్య ప్రాణినో
లోకాస్తుసర్వశః। తదర్థంశార్ఙ్గిణంప్రాప్తావయంత్వాంభక్తవత్సలం
లోకవృత్తమిదందేవప్రమాణంత్వమతఃపరమ్ ॥ వ్యాసః ॥—॥ ఇ
త్యుక్తోభగవాన్విష్ణుః బ్రహ్మణావ్యక్తజన్మనా । స్థితముగ్రేచతపసి ప్ర
భవిష్ణుఃపరాగతిః ॥ చింతయన్నామునిందీర్ఘం ప్రజహాసభృశంహరిః
ఉవాచదేవస్స్రష్టారం శంకరంసశచీపతిమ్॥

ఇతిశ్రీగారుడపురాణేశ్రీరంగమాహాత్మ్యేసప్తదశోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీభగవాన్ ॥—॥ జానామ్యహమ్మృషే స్తస్య వాంఛితంచ సుదుర్లభం । తత్తుసర్వంవిధాస్యామియూయంయాతయథాగతం ॥ మమదృష్టిపథంయాతః కశ్చి దేవహిపద్మజ । ఆర్తింనయాతి పరమామృద్ధిం విందతిచధ్రువం । కిముతత్వాదృశానాంహి సర్వంసంపత్స్యతేతరాం॥ అస్మాకమంతరంతావన్నవిజానంతి కేవన ॥వ్యాసః॥—॥ ఇత్యుక్త్వాంతర్దధేవిష్ణుః తేపిజగ్ముర్యథాగతం । కృతార్థతాం కీర్తయంతస్స్వాత్మనఃకృష్ణదర్శనాత్ ॥ అహోరూపమహోరూప మహోకాంతిరియంహరేః ॥ అహోనయనలక్ష్మీర్నో మనోహరతిసంతతమ్ । అహోనుముగ్ధమధుర ప్రియేక్షణమితి స్మహ ॥ ఇత్థందేవాఃప్రజల్పంతో యయుర్బ్రహ్మపురోగమాః । భగవానపి దేవర్షేయయాయత్రిషిసత్తమః । హరిరధ్యాపకోభూత్వాసహశిష్యైర్మనోరమైః ॥ శంఖంచక్రంగదాపద్మంముసలంశార్ఙ్గధన్వనః । తదాశార్ఙ్గాసివజ్రాద్యాశ్శేషఃపతగరాట్తథా ఏతేశిష్యామహాత్మానో బభూవుఃక్రీడతోహరేః ॥ సర్వేకృష్ణాజినధరాః వటవో మధురస్వరాః ॥ సర్వేపద్మపలాశాక్షా నీలకుంచితమూర్ధజాః । పాదంపాదమధీయానా స్సూక్తంసూక్తంచసుస్వరాః । క్వచిత్సామానిగాయంతో వేదవేద్యంతమన్వయుః । స్వతేజసామహాబుద్ధే విశ్వమాప్యాయయన్విభుః ॥ యయౌశుభగతిశ్శ్రీమాన్శిష్యానధ్యాపయన్మహుః । అనుజగ్ముశ్చతేసర్వే గుణైస్తస్యవశీకృతాః ॥ వేదావిగ్రహవంతశ్చ చత్వారస్సమనుద్రుతాః ॥ శాస్త్రాణ్యపిచసర్వాణి స్వరూపాణిచభేజిరే । సనందనాద్యామునయస్సిద్ధగంధర్వచారణాః ॥ నిభృతాంతహితాస్సర్వే హరిమేవానుసుస్రువుః ॥ దృష్ట్వాసపుండరీకాక్షం ద్విజంచమధురాకృతిం । క్వచిత్పాదంక్వచిచ్చార్ధం క్వచిత్సూక్తంతథైవచ ॥ క్వచిత్సామానిమధుర ముచ్చనీచప్రభేదతః ॥ ఏవంప్రవ్యాహరంతంతం వేదాన్శిష్యగణాన్ప్రతి ॥ మునిర్గతిమతాంశ్రేష్ఠస్సముత్త

స్త్వప్రాంజలిః । ఉవాచచమహాబుద్ధిఃదృష్ట్వాతం విస్మితేక్షణః ॥ సన
త్కుమారః ॥—॥ కోఽయంకోఽయమతీవాసౌ సౌమ్యగాత్రశ్శుభేక్షణః ।
క ఇమేవటవస్తస్య శిష్యాః పద్మనిభేక్షణాః ॥ ఇత్యేవంవదతస్తస్య ము
నేరభ్యాశమన్వగాత్ । ఉపాధ్యాయోమహామాయో మనసామవ్యగో
చరః ॥ పునఃప్రోవాచభగవాన్ సమాలోక్యద్విజోత్తమః । మన్యమా
నస్సమృద్ధార్థమాత్మానమనఘోమునిః ॥ అనంగోవాసవోవాపి విష్ణు
ర్వాపురుషోత్తమః । కథమాసీదయంలోకే కోవాస్యపితరోభువి ॥ ఇ
హాగచ్ఛతిమాంవిప్ర లక్షీకృత్యవిలోకయన్ । ఇచ్ఛావిహారచతురః
కింనువాస్యచికీర్షితమ్ ॥ వ్యాసః॥—॥ ఇత్యేవంసంశయానంతం స
ర్వస్యప్రియదర్శనః ॥ మునింప్రోవాచభగవాన్ సాక్షాల్లక్ష్మీమహీపతిః

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే అష్టాదశోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథ పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీభగవాన్॥—॥ ఋషేకస్త్వంతపస్యుగ్రే వర్తమానస్సుదా
రుణే । కిముద్దిశ్యతపశ్చైతత్కింవాస్యఫలమావిశ ॥ సనత్కుమారః ॥
సనత్కుమారంమాంవిద్ధితపశ్చర్యార్థమాస్థితమ్ । ఆరాధ్యశ్చైవతప
సా దేవోనారాయణః ప్రభుః ॥ తదాప్తిరేవతపసఃఫలంచైవమమా
దృతం । కస్త్వమత్యద్భుతాకారః కిమర్థంకుతఆగతః । బ్రూహిమేస
కలంబ్రహ్మన్ త్వద్దర్శనహృతైనసః ॥ వ్యాసః॥—॥ఇత్యుక్తఃప్రాహ
మధురముపాధ్యాయోఽబ్జలోచనః। మేఘస్తనితగమ్భీరమర్థగర్భం
ప్రియంవచః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥—॥ అహంమహోపాధ్యాయో ము
నేదైవాదుపాగతః । ప్రయోజనంమమాన్యచ్చనత్వదభ్యుదయంవినా॥
సనత్కుమారః ॥—॥ కృతఃకృతార్థోభగవన్ ఇహాద్యత్వద్దర్శనాత్।
కృతార్థంచతపస్తప్తంసిద్ధాశ్చాపిమనోరథాః। విష్ణుర్వావాసవోవా
త్వం పినాకీవాథతత్త్వతః ॥ త్వాంచవేదితుమిచ్ఛామితథేమానపిమాన
ద। ప్రవ్యాహరంతోమధురంవేదాన్స్వాధ్యాయశీలినః । కృష్ణాజినధ

రాస్సర్వే మే చ త్వాం పర్యుపాసతే॥ శ్రీభగవాన్॥ నాహం శక్రో నశర్వో
వా నాన్యః కశ్చిత్తుపూరుషః। అహంతుసహసాప్రాప్తోలోకాత్క్ష
పణక్షమః । ఇమే శిష్యా మహాబుద్ధే వటవస్సామగా మమ ॥ అహంతావ
దుపాధ్యాయస్సర్వేషాంచసనాతనః ॥ సనత్కుమారః ॥—॥ అదృష్ట
పూర్వస్సామ్యాంగస్సాక్షాద్విష్ణురివాపరః ॥ ప్రీణయన్ దర్శనేనైవ త
ద్భవాన్యదిహాగతః । త్వాంచ వేదితుమిచ్ఛామి త్వచ్ఛిష్యాంశ్చ మనో
రమాన్ ॥ కస్త్వంక్వచనివాసస్తే భవానస్యపరిగ్రహః । జన్మవా తే
కులే కస్మిన్ కిం తే నామ బ్రవీహి మే ॥ శ్రీభగవాన్ ॥—॥ అహంవసా
మి సర్వత్ర న మాతా న పితా మమ । నబన్ధుర్నాపి మే జన్మ నామజాత్యా
దయోపి వ ॥ ఇమే చ వటవస్సర్వే సంభూతాస్త్వన్నిమిత్తతః । కింజ్ఞా
తేన మయా వా తే ప్రష్టవ్యం యచ్చ తచ్ఛృణు ॥ సంస్తవస్సుమహాన్వి
ప్ర తవ వేదేషు లక్ష్యతే ॥ ప్రష్టవ్యం కించిదస్త్యత్ర తత్ప్రతిబ్రూహి మే
లఘు ॥ కిం కార్యం సర్వవర్ణానాం కిం వాచ్యం సర్వదా నృణాం । కిం
చక్షుస్సర్వజంతూనాం కిమేకం సర్వదా బహు॥ వర్తతే కిమనాధారం
ప్రభూతం వాల్పకం చ కిమ్ । సదసత్కిం మతో న్యత్కిం కిమజం బహుజ
న్మవా ॥ కేనస్విద్వర్తతే విశ్వం జగదేతచ్చరాచరమ్। ఏతన్మాం వేదయ
బ్రహ్మన్ జానీషే యది చేచ్ఛసి ॥ సర్వే సర్వం విజానంతి మునయశ్చేతి న
శ్శ్రుతమ్ ॥ సనత్కుమారః ॥—॥ త్వం వై జగత్సృష్టికరో భవాన్నా
రాయణోఽవ్యయః । అనుగ్రహార్థం భూతానా మవతీర్ణోసి భూ
తలే॥ భవితవ్యంతు తేనైవ దుర్వేదస్త్వద్ధర్మసంగ్రహః। కార్త్స్న్యేన న పృ
చ్ఛతా నూనం హరిణా పరమేష్ఠినా ॥ యత్పృష్టం భవతా బ్రహ్మన్ దు
ర్జ్ఞేయం జానతామపి । జ్ఞాతుం వా ప్రతివక్తుం వా తన్న శక్యం మయాదితః
త్వమేవ సర్వం జానీషే సర్వత్ర కుశలో భవాన్ । యథా పృష్టం త్వయా బ్ర
హ్మన్ తథా వద మహామునే ॥ అహమధ్యాత్మచిత్తస్సన్నిహావర్తే ద్వి
జోత్తమ । తద్వక్తుమాగతః కిం త్వం భగవన్మయ్యనుగ్రహాత్ ॥ యదిప్ర

స్నాన్మే భగవన్ ప్రతివక్తుంత్వమర్హసి । ఆశ్చర్యంహిద్విజశ్రేష్ఠ శిష్యా
శ్శ్య సదృశాస్తవ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥—॥ బాధఃపరిహరిష్యేవై జగదే
తచ్చరాచరమ్। భవతిస్తేజసాతప్తం విధాతుంప్రియమాగ్నః । అస్య
ర్థితస్సురగణైర్ద్రష్టుంత్వామాగతోఽస్మ్యహమ్ ॥ తద్బ్రవీమ్యధునా
పూర్వం యదుక్తందుర్వచంవచః ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ఏకోనవింశోఽధ్యాయః.

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీభగవాన్ ॥—॥ ధర్మార్థకార్యోన్నిశంసద్భిర్వేదసంస్కారా
నుసారిభిః । సర్వేషాంసూనృతంవాచ్యం సర్వదానువిజానతామ్ ॥ఆ
దిత్యశ్చక్షుర్భూతానాంశక్త్యావిష్టస్తుదివ్యయా । ప్రధానమేకంత్వం
విద్ధి కార్యరూపంసదాబహు ॥ ఆధారహీనంబ్రహ్మాహం బృహత్స్వ
ల్పంచతన్మతమ్॥ అక్షరంసత్పరంచాసదస్యద్బ్రహ్మపరంమునే । అజమీ
శ్వరమిత్యాహుః బీజంచాపిచతంవిదుః । ఏవంసంక్షేపతఃప్రోక్తం కి
మన్యచ్ఛ్రోతుమిచ్ఛసి ॥ సనత్కుమారః ॥—॥ కోఽర్థస్సూనృతం
కింవాశక్త్యావేశఃకథంభవేత్ । శక్త్యావేశఃకథంచస్యా ద్విష్ణోస్సర్వత్ర
వస్తుని ॥ ఏకంసద్వస్తుబహుచకథంస్యాద్ద్విజసత్తమ ॥ఆధారహీనతాం
బ్రహ్మన్ బ్రహ్మణస్తాతకథ్యతామ్ ।కథంబృహచ్చస్వల్పంచతన్నైకంవస్తు
చేష్యతే ॥ కథంసదసతోరన్యత్ బ్రహ్మేతిభవతోదితమ్ । ఏకంతుజా
యతేనేతి కథమభ్యుపగమ్యతే ॥ సర్వంసంశయితంచాసీత్త్వదుక్తంమ
మచేతసి । భవతోవాక్కుఠారేణ సంశయంచేత్తుమర్హసి ॥ శ్రీభగ
వాన్ ॥—॥ నసంశయతరంబ్రహ్మన్ పదమత్రలభేమహి। నిస్సంశయం
యథావేత్సితథాత్వవహితశ్శృణు ॥ యాగహోమాదికంసర్వం కేశవో
ద్దేశతఃకృతమ్ । వేదోక్తంపరమంధర్మమాహుర్ధర్మవిదోజనాః॥ చ
తుర్విధానాంభూతానా మామ్నాయశ్చాత్రవైగతిః । తథాహింసాత్మ
కంసత్యం సూనృతంవైవిదుర్బుధాః ॥ విష్ణుశక్త్యాసమావిష్టం తథావి

శ్వం ప్రవర్తతే । యథా న కార్యక్షమతా కుణపస్య హ్యనాత్మనః ॥ త
థా విశ్వప్రవృత్తిర్హి తదధీనేతి వైస్ఫ్రువమ్ । తేనాధిష్ఠితోజ్వలత్యగ్ని
స్తథా వాయుస్తథా రవిః ॥ సర్వం జగచ్చేష్టయతి పరమాత్మా పరః ప్రమాణ
ని యచ్ఛన్స్వవశే దేవస్తేన స్వతంత్రం సకలం మునే । పరమైశ్వర్యమిత్యాహు భగ
వాంత్సుఖమాస్తే స్వతస్సుఖీ ॥ యచ్చ యన్నోచ్ఛేన తం దృష్టం త్వయా న
స్తు మునే స్థిరం । తత్తద్వృద్ధి మహాబుద్ధే విష్ణోశ్శక్త్యా విజృంభణమ్ ॥ ఏకస్య
వస్తునస్తావత్ బహుత్వం న విరుధ్యతే । కార్యకారణభావాద్ధి దృశ్యతే చ
విభిన్నతా ॥ భిన్నస్యైవ తరోర్మూలాద్వ్యాధా స్థరసోఽపరే । అం
గప్రత్యంగభేదోఽపి యథైకస్మిన్ప్రదృశ్యతే ॥ తథా విన్యాసవైషమ్యం బ
హూనాం న తు భేదకమ్ । ఏకత్వప్రతిపత్తౌ హి జాత్యాదిఖలు కారణం ॥
తద్భేదాద్వస్తు భిన్నం స్యాత్సజాతిర్యేన భేదకః । యథా వ్యాకృతి వైష
మ్యా ద్బహుత్వముపయుజ్యతే ॥ తథైకత్వమతిస్తేషు కారణప్రతిపత్తి
తః । సర్వాధారం పరం బ్రహ్మ న తస్యాధారసంభవః ॥ అసంభవాదనేక
త్వాదన్యస్యాధేయసంశ్రయాత్ । పరమం బ్రహ్మణో త్యల్పం చిదచిన్మి
కురుంబకమ్ । తదస్మాదల్పకం తస్య కథమాధార ఇష్యతే । ఏకస్య వస్తునో
బ్రహ్మ న్మహత్త్వం స్వల్పతాపి చ ॥ తత్సంకోచవికాసాభ్యాముపపన్నాత
రం భవేత్ । అచింత్యశక్తియుక్తస్య పరస్య బ్రహ్మణో మునే ॥ బహు
ధా కిమవస్థానం నైరపేక్ష్యాన్న సంభవేత్ । సదక్షరమితి ప్రోక్తమసత్
క్షరమితీరితమ్ ॥ బ్రహ్మాశక్షరణాయోగాదసతోఽస్యాప్యస్ఫుటం భవేత్ । స
ర్వసామాన్యముక్త్వా (ద్విసజాతీయదర్శనాత్)త్సజాతీయాన్యవర్జ
నాత్) అనిర్దేశ్యవిశేషత్వా త్కల్యాణానందసంశ్రయాత్ । సతో
ప్యన్యదితి జ్ఞేయం తద్ధి వాచామగోచరమ్ ॥ బ్రహ్మాదిపరిణామేషు హ్య
త్యాత్తదన్యతామియాత్ ॥ అసకృజ్జాయమానోఽపి న తద్వశ్యగపరగపు
మాంస్తత్ । న స్వేచ్ఛయా విభవతో బ్రహ్మణో జన్మవశ్యతా ॥ రామో పే
ంద్రాదిరూపేణ తస్మాత్తద్బహుజన్మకం । అనాదిశ్చ చరక్షాయై జగతాం

తింపూపిన ॥ పరస్యసద్వశక్తిత్వా దజాతోజాతఇష్యతే ॥ అలిప్తశ్చ
పరోద్రష్టా తస్మాద్బ్రహ్మజముచ్యతే । అజాయమానో బహుధా హి జాయ
త ఇతిశ్రుతిః ॥ బ్రహ్మాణ్ శక్తిరమాపేణంజగతోస్యాసునాశ్రయః ॥ నియచ్ఛన్
స్వవశేచైతత్స్వతరంనకలంముసె ॥ పరమేవ్యోమ్ని భగవాన్ సహా
సీనస్స్వతస్సుఖీ । తస్మాత్సుస్పష్టమసందిగ్ధంప్రకాశ్యోక్తమీరితమ్ ॥**

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే వింశోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

సనత్కుమారః ॥—॥ త్వత్తోహందిదముపాధ్యాయ సర్వంసంఛిన్న
సంశయమ్ । వేద్యంవేదవిదాంశ్రేష్ఠవేదాంతపరినిష్ఠితమ్ ॥ నానాశా
పాశయుక్తస్మిన్ శోకమోహామహాగ్రహే । తాపత్రయోర్మినికరేకా
మహీనమహోరగే ॥ విషయాఖ్యసరిద్వేగమహావర్తేభవార్ణవే । ని
మజ్జతోనవైపారం కదాచిదపిపశ్యతః ॥ శాంతస్యమమదీనస్యజీర్ణ
స్యాంభవేభవె । నానాదుఃఖప్రవాహేషు పరిప్లవస్యశీఘ్రతః । భూ
తానిజోద్వేజయతో జంతోర్గిపీడాంప్రకుర్వతః । సదాపణ్యస్యసతతం
నానాజన్మపరిగ్రహే ॥ జాతస్యమృత్యుయాతన్నస్త్వాత్పునగర్భముపేయు
షః । ఇష్టస్యవిప్రయోగాచ్చ విపరీతస్యయోగతః ॥ జన్మనాగర్భవా
సాచ్చ జరయామరణాదపి ॥ అపత్యమిత్రభార్యార్థగృహక్షేత్రాద్య
లాభతః । తథాహానాపహారాభ్యాం పరితాపభయేనచ ॥ ఆధ్యాత్మి
కాదినాచైవ దుఃఖమేవోపగచ్ఛతః ॥ కాగతిఃకింనుగత్వాహంతరేయ
మశుభాస్పదమ్ । భవజంబాలగర్తంతదనాద్యజ్ఞానసంభవమ్ ॥ శ్రీభ
గవాన్ ॥—॥ ఏతదజ్ఞానతిమిరం జ్ఞానాంజనశలాకయా । మహానేత్రి
గతంన్యాకారాం తద్యోవన్యపనీయతె ॥ జ్ఞానమేవపరంసిద్ధిర్జ్ఞానమేవపరం
ధనమ్ ॥ జ్ఞానీసర్వమవాప్నోతి జ్ఞానమేవపరంసుఖమ్ । జ్ఞానాదాత్యం
తికీశుద్ధి రిష్యతేనాన్యతఃక్వచిత్ ॥ జ్ఞానాదన్యత్రసర్వేషాం నశుద్ధిర్న
సుఖంభవేత్ ॥ అతస్త్వంజ్ఞానపదవీ మధిరోహయతాత్మవాన్ । తేన

దుఃఖతరంకృచ్ఛ్రం తరిష్యసిభవార్ణవమ్ ॥ అనాత్మన్యాత్మవిజ్ఞానం మూలంభవతరోర్మునే । ఛిత్వాతదాత్మవిజ్ఞానాద్యోగీనిర్వాణమృచ్ఛతి ॥ జ్ఞానమేవాక్షరంసత్యమన్యత్సర్వంమృషాత్మకమ్ ॥ ఏవంజ్ఞాత్వాఽపరం ముక్త్వాపరంయోగీప్రపద్యతే ॥

ఇతిశ్రీగారుడపురాణె శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యే ఏకవింశోధ్యాయః

శ్రీరఙ్గనాథపరబ్రహ్మణేనమః

సనత్కుమారః ॥—॥ అధ్యాత్మనిరతస్యైవత్వరత్రమేమనోమహత్ । అధ్యాత్మవిషయాంవాణీం శ్రోతుంశ్రుతిమతాంవర । అకించనస్య మేబ్రహ్మన్ సనాథంజీవితంకృతమ్ ॥ త్వయాపురుషసారేణకారుణ్యామృతసింధునా ॥ శ్రీభగవాన్ ॥—॥ అతస్సర్వంప్రవక్ష్యామియద్భ్యాయశ్శ్రోతుమిచ్ఛసి ॥ గోపనీయంసదాసద్భిః శృణుష్వైకమనామునే । అధ్యాత్మమితియజ్జ్ఞానమాత్మానమధితిష్ఠతి । అధ్యాత్మవిద్యావిదుషాం ప్రీతిర్యేషాం మహామునే । యోగంయుంజీతసతతం యోగినాత్మానమశ్నుతే ॥ సంసారవిషవృక్షస్యయోగోహిపరమౌషధమ్ ।యోగమాతిష్ఠభగవన్నారురుక్షుస్తపోధన।యోగాద్వినానవైశుద్ధిర్గహనం కర్మసంజ్ఞితమ్ ॥ ప్రకృత్యావ్యవశత్వోభూత్వా శాస్త్రే ప్రోక్తాస్వశిక్యమావ్రజ। విధినాచోదితంకర్మనత్యజేథాఃకథంచన॥ ఆసనంచస్వస్తికాదిష్వేతేష్వన్యతమంవ్రజ । వివిక్తసేవీలఘ్వాశీ భవేథాస్త్వమతంద్రితః ॥ విషయేభ్యస్సమాహృత్య శనైరేవేంద్రియాణిచ । ఆత్మానందర్శయిత్వాథ మనస్తత్రనివేశయ । మహదాదివిశేషాంతా నేతినేతివ్యపోహ్యచ॥ తత్తత్స్వభావంసంమృశ్య శాశ్వతేతుమనోనయ । అల్పాశీశాస్త్రనిరతో నిర్మమస్త్వంసదాభవ ॥ ఆత్మానమమలంశుద్ధం సదైవాత్మనిభావయ ॥ శుభాశ్రయంపరంబ్రహ్మ స్మృత్వాతత్రస్థితింకురు ॥ శుభాశ్రయేపరిష్వక్తం మనఃకృత్వాసుఖీభవ ॥ శశ్వద్వికారనిర్ముక్తం ధ్వస్తకర్మాణ్వలేపకమ్॥ విశోకంవిగతక్లేశం పరంవిజ్ఞానశబ్దితం। సతతంభా

పనాయోగాదాత్మానంద్రక్ష్యసేతతః। సుఖహేతుంపరంవిద్ధిప్రతిష్ఠాం
చామృతస్యచ ॥ సర్వావరణనిర్ముక్తమాత్మతత్త్వం పరాత్పరం ॥ య
దేతదుక్తంవిమల మాత్మాఖ్యంపరమంవిభుమ్ । పరస్యబ్రహ్మణోరూ
పం తస్యతత్పరమంపదమ్ ॥ ఇత్యేవంకథితాబ్రహ్మన్నధ్యాత్మవిషయా
మతిః । నకస్మైచిదిదంబ్రూయానామిత్రాయకదాచన॥

ఇతిశ్రీగారుడపురాణేశ్రీరంగమాహాత్మ్యేద్వావింశోధ్యాయః

శ్రీరఙ్గనాథపరబ్రహ్మణేనమః

సనత్కుమారః ॥—॥ భగవంస్తత్వతోబ్రూహి పరబ్రహ్మాశ్రయాం
కథామ్ । భవాన్సర్వం విజానీతే త్వయిసర్వంప్రతిష్ఠితమ్ ॥ కథంత
దవగచ్ఛామః కథంప్రాప్తిఃకథంచన ॥ విజ్ఞాయతేకథంకేన కస్మిన్ని
త్యంప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ఏతదాచక్ష్వభగవన్ విస్తరేణ మహామునే ॥ దు
ర్వచం వదతాంశ్రేష్ఠ త్వంహివిజ్ఞానజన్మభూః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥—॥వ
దామిత్వయికారుణ్యాత్సర్వేషామప్యగోచరమ్।జ్ఞాతుంవక్తుంతథాశ్రో
తు మశక్యంభువికేనచిత్ । విజ్ఞానపరతత్వానాం శ్రీమతాంశ్రుతిశా
లినామ్ ॥ సౌభాగ్యసంపద్యుక్తానాం జిజ్ఞాసాజాయతేమునే । పరస్మిన్
బ్రహ్మణిబ్రహ్మన్ తథాజిజ్ఞాసితంత్వయా ॥ జానామ్యహమనూచానం
త్వామద్యప్రియవాదినమ్ ॥ అప్యతీంద్రియమేవార్థంజ్ఞానంజ్ఞేయం
పరాత్పరమ్ । ఉపదేక్ష్యామితత్సర్వం సంక్షేపేణతవాధునా ॥ వేద
వేద్యంపరంబ్రహ్మ విదుర్వేదాంతవాదినః । అమృతస్యప్రతిష్ఠాహివే
దస్సత్యస్యచానఘ ॥ భక్తినమ్రశిరోభిస్తత్ప్రాప్యతేయోగిభిర్ద్విజ
కల్యాణానందసంపూర్ణం కల్యాణాశ్రయమవ్యయమ్ ॥ భద్రసేతుంప
రంబ్రహ్మ విశ్వాధారంవిదుర్బుధాః । సర్వభూతాంతరాత్మస్థమితిజా
నీహిసత్తమ ॥ స్వకర్మణావిశుద్ధేన చేతసాతత్ప్రపశ్యతే ॥ నిత్యంప్ర
తిష్ఠితంబ్రహ్మ పరమేవ్యోమ్నిశాశ్వతే । తచ్చవైసూరిభిర్దృశ్యంనా
న్యైరప్యసదాశ్రయైః ॥ జ్ఞానంజ్ఞేయంపరంవిద్ధిబ్రహ్మానందమయంమహ

త్ । జ్ఞానినస్తత్పరః జ్ఞాత్వా ప్రాప్నువంతి పరాం గతిమ్ ॥ ఇతి సంక్షే
పతః ప్రోక్తః పరబ్రహ్మాశ్రయః పదః । విస్తరాద్బ్రహ్మణో వక్తుం వి
భూతిం నైవ శక్తాస్సురాః ॥ వ్యాసః ॥—॥ ఇత్యేవముక్త్వా భగవానుపా
ధ్యాయో మహామునే । సనత్కుమారం తద్రఙ్గం తత్రైవాంతరధీయత ॥
తస్మిన్నంతర్హితే బ్రహ్మణి సశిష్యే శార్ఙ్గధన్వని ॥ మునిస్సంతాపమ
గమత్పరం విశ్లేషసంభవమ్ ॥ అప్యుక్తవంతం తత్త్వార్థం చిరస్యాసముప
స్థితమ్ । మునేమతిమతాం శ్రేష్ఠో మునిస్తన్నావజజ్ఞివాన్ ॥ సనత్కుమా
రో భగవాన్ పుష్కరిణ్యాముపావసత్ । స్మరంస్తత్తమనాస్తత్ర సశి
ష్యం వైద్విజం మునే ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే త్రయోవింశోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

వ్యాసః ॥—॥ అథ పద్మాసనస్తత్ర హ్యాజగామ యదృచ్ఛయా । దృ
ష్ట్వా సనత్కుమారస్తు పితరం త్వభ్యవాదయత్ ॥ సోపి సర్వం పురావృ
త్తం ద్విజవర్యేణ ధీమతా ॥ సశిష్యేణ సమాసేన బ్రహ్మణశ్చావదత్పు
రః ॥ సనత్కుమారః ॥—॥ అధ్యాత్మవిషయం జ్ఞానం ధర్మశ్చాపి ప్ర
దర్శితః ॥ అన్యచ్చ ద్విజవర్యేణ సశిష్యేణ మహాత్మనా । సహసాంత
ర్ధితే విప్ర స్తద్విస్మాపయతి ప్రభో । ఖిద్యంతం తం తు పృచ్ఛామి కోసా
వితి పితామహ ॥ వ్యాసః ॥—॥ ఇత్యుక్తస్సుస్మితం కృత్వా బ్రహ్మా ప్రా
హ ససాదరమ్ ॥ సనత్కుమారం భగవాన్ బుభుత్సాం శృణ్వతాం మునే॥
బ్రహ్మా ॥—॥ కృతార్థస్త్వం ద్విజశ్రేష్ఠం విద్ధి నారాయణం ప్రభుం ॥
అనంతభోగే సుసుఖం శయానం రంగధామని । యః పూర్వం తవ విజ్ఞాన
మధ్యాత్మగతముక్తవాన్ ॥ యస్య ప్రసాదాత్త్వం బ్రహ్మన్ ద్రాక్షీ
స్తమతీంద్రియం ॥ తం విద్ధి రంగధామానం శిష్యాస్తస్యాయధానిహ ॥
నహి స్వల్పమపి త్వస్య విభూతేర్జ్ఞానదృష్టయః ॥ ద్రష్టారోనవయం
సాన్యే కింపునస్త్వద్విధో మునే । తమదృశ్యం చ భూతానామప్రమే

యమశాపమమ్ । తవసౌభాగ్యసంపత్త్యాసహసాదృష్టవానసి ॥ పున
ద్రక్ష్యసిశ్రీరఙ్గ సతతంరఙ్గధామని। పుష్కరిణ్యాంవసన్ బ్రహ్మన్కా
లేకాలేతుసాదరమ్ ॥ నియమ్యచాత్మనాత్మానంసదాత్ర ప్రబుద్ధధీః
శృణుతీర్థస్యమాహాత్మ్యమస్యశ్రుతిమతాంవర॥ యస్మిన్విశ్వాధికోవి
ష్ణుఃప్రతిష్ఠత్యహర్నిశమ్ ॥

ఇతిశ్రీగారుడపురాణేశ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యేచతుర్వింశోధ్యాయః

శ్రీరంగనాధపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః॥—॥ఛాత్త్రైవముక్తోభగవానువాచప్రాఞ్జలిస్థితః। బ్రూహితీర్థస్యమాహాత్మ్యమస్య శ్రుతిమతాంవర । అథోవాచపునర్బ్రహ్మాస్పష్టార్థంతంమునింప్రతి ॥ త్రైలోక్యస్యోపకారాయ మునీనాం శృణ్వతామపి ॥ బ్రహ్మా॥—॥ పుష్కరిణ్యాశ్చమాహాత్మ్యం శృణుష్వావహితోమునే ॥ యస్యస్మరణమాత్రేణ నరఃపాపాత్ప్రముచ్యతే । పరంహిసర్వతీర్థానాం జ్ఞానతీర్థంమహామునే ॥ జ్ఞానేనహీనృణాంలోకేశుద్ధిరాత్యన్తికీమతా । యథాసమిద్ధోదహతి కృశానుఃకాష్ఠసంచయం ॥ జ్ఞానాగ్నిస్సర్వకర్మాణి తథానిర్దహతిద్విజ । జ్ఞానేనసిద్ధిమాప్నోతి విద్యతేనహితత్సమం ॥ సర్వేషామీశ్వరజ్ఞానాన్ముక్తిరవ్యభిచారిణీ । యేషాంపరావరజ్ఞానం జాయతేభువివైనృణాం ॥ తేమహాన్తోమహాత్మానో మహత్త్వంజ్ఞానహేతుకం । జ్ఞానీతుముఖ్యస్సర్వేషామపిజాత్యావరోపిసన్ ॥ పరావరత్వంగుణతో జ్ఞానంహిమహతాంగుణః ॥ నచదేవాదిభావోపి జ్ఞానేనమునిసత్తమ। సమానమాత్మనాంరూపం తద్వృద్ధిర్జ్ఞానశబ్దితం ॥ జ్ఞానమేవ సదన్యత్తునిఖిలంనాశయుగ్ద్విజ । బ్రహ్మశబ్దాభిధేయంతదాత్మాజ్ఞానమితిశ్రుతిః ॥ తస్యప్రకృతిసఙ్గాద్ధితిరోభావమవేహ్యవై । స్వయంపవిత్రోవిమలోఽప్యాత్మాజ్ఞానమయోవిభుః ॥ శుభేతరస్యసంయోగాదశుభత్వమియాదజః। పరిణామాదిరహితః ప్రకాశగుణకోవిభుః ॥ నిర్గుణోనిర్మలోనిత్యో జ్ఞానమాత్మాస్వతస్సు

షి । ప్రధానంచజడంవిద్ధిక్షయిష్ణుత్రిగుణాత్మకమ్ ॥ అచేతనమసచ్ఛ్వా
డం తథాసర్వాశుభాశ్రయమ్ । కర్మాణివివిధానీహ పుణ్యాపాపాత్మ
కానివై ॥ కృతానిక్రియమాణాని సర్వేషామపి దేహినామ్ ॥ దేశకాల
ప్రభేదేన దేహభేదేనవైమునే । తత్తత్కర్మాణికర్తౄణాం ఫలము
త్పాదయన్తిహి । భోక్తవ్యంతచ్చసర్వేషాం దేవాదీనాంద్విజోత్తమ ॥
కర్మణాంచఫలంతత్తద్దేశకాలోపలక్షితమ్ ॥ ఆత్మాశుద్ధఃప్రకాశాత్మాత
ద్విపర్యయధర్మిణీ । విలక్షణాచానిత్యాచ ప్రకృతిస్త్రిగుణాత్మికా ।
ఆత్మాశుద్ధోప్యశుద్ధస్స్యాదశుచిద్రవ్యసేవయా ॥ తత్సంగమఃకర్మకృత
స్సర్వేషామాత్మనాంమునే । ఉదయాస్తమయయోగేన హ్యక్షయ్యాక
ర్మసంతతిః ॥ కారణంకార్యమన్యోన్యం మునేబీజాంకురాయథా ।అ
నాదివాసనాహ్యస్య హేతుఃకర్మకృతాద్విజ ॥ ప్రాప్యనానావిధాం
యోనిం వివశోవర్తతేవిభుః । భుఙ్క్తేనిశంసుఖందుఃఖం తత్తత్కర్మో
పలక్షితం । ఏవంప్రకృతిసంగత్యా మలరూపస్యదేహినః ॥ కర్మా
ణ్యస్యోపచీయంతి శుభాన్యేవాశుభానిచ ॥ తత్కర్మకంటకోచ్ఛేదో
నాస్త్యజ్ఞానాసినావినా । జ్ఞాననిష్పత్తయేపుంసాం యజ్ఞదానవ్రతాద
యః ॥ ఇదంకుర్యాదిదంనేతి శాస్త్రేష్వేవప్రదర్శితమ్ ॥ యజ్ఞాదీనిచ
కర్మాణి యానిశాస్త్రోదితానివై । దేవతాయైపరస్యైత దితిమత్వా
కృతానిచ ॥ భవేయుస్తానిభద్రాణి నోచేన్మోఘఫలానిహి । జ్ఞానానా
మీశ్వరజ్ఞానం పరంవిద్ధిభవార్తిహృత్ ॥ జ్ఞానశబ్దస్యవాచ్యంత దన్య
దజ్ఞానమిష్యతే । హన్తిబోధఃప్రకాశాత్మాబాహ్యమాభ్యంతరంతమః॥
తస్మాచ్ఛాస్త్రంతదుత్పత్తిప్రకారాన్వదధాతిహి । యజ్ఞదానతపోయో
గ ప్రాయశ్చిత్తవ్రతానిచ ॥ నివాసఃపుణ్యతీర్థేషు పుణ్యక్షేత్రగతి
స్తథా । వ్రతోపవాసతీర్థాని ప్రాయశ్చిత్తాత్మకానిచ ॥ కుర్వంత్య
పచితింబ్రహ్మన్ దేహినాంపాపకర్మణాం ॥ దేహినఃక్షీణపాపస్య స
మ్యగ్జ్ఞానంచజాయతే । నృణాముత్పన్నబోధానాం సర్వార్తిరపిన

శ్యతి ॥ పరంహరేః స్మృతిబ్రహ్మన్నిష్కృతిస్సర్వదేహినాం । తద్వ
ద్గనంస్తుతిస్పూజా కీర్తనశ్రవణాదయః ॥ తస్మాత్సకీర్తనాత్తస్య పు
ణ్యక్షేత్రస్యసంగమాత్ । సర్వస్యసర్వపాపాని లయంయాన్తినసంశ
యః ॥ ఉత్పాదయతితజ్జ్ఞానం పుణ్యతీర్థస్యసంగమః । తీర్థానాము
త్తమంతీర్థం జ్ఞానతీర్థంపరంవిదుః ॥ అతోజ్ఞానాయభగవత్ప్రియ
తం తేవిపశ్చితః ॥ త్వమపిజ్ఞానసిద్ధ్యర్థం తపోనిష్ఠాంకురుద్విజ ॥ దే
వానాంప్రవరోవిష్ణుః గంగాచసరితాంవరా ॥ తీర్థానాముత్తమంతీ
ర్థం తథాపుష్కరిణీమతా । దర్శనాదంఘసఃపానాత్సేవనాత్తన్ని
మజ్జనాత్ ॥ కీర్తనాత్తత్రగమనాత్ స్మరణాత్స్పర్శనాదపి । సర్వ
దాసర్వభూతాని యాపావయతిభూతలే ॥**************

ఇతిశ్రీగారుడపురాణేశ్రీరంగమాహాత్మ్యేపఞ్చవింశోధ్యాయః.

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః ॥—॥ సనత్కుమారోభగవాన్ పునఃప్రోవాచసాదరం।
బ్రహ్మాణంలోకకర్తారం పుష్కలార్థమిదంవచః॥ సనత్కుమారః ॥
బ్రూహిమేభగవన్బ్రాహ్మః పుష్కరిణ్యాజగద్గురో । మాహాత్మ్యంశ్రో
తుమిచ్ఛామి త్వత్తఃకమలసంభవ ॥ బ్రహ్మా॥—॥ శృణువక్ష్యామితత్త
జ్జపుష్కరిణ్యాశ్శ్రియాంకథాం । యాంశ్రుత్వాసర్వపాపేభ్యోముచ్య
న్తేభువిమానవాః ॥ జగత్పవిత్రంపరమం జగన్మంగళదాయిచ । శ్రీమ
త్పుష్కరిణీతీర్థం తీర్థానాంప్రవరంస్మృతం॥ శుద్ధాత్మానోజితాత్మా
నో భక్తిమంతఃపరాత్మని । అస్యాంస్నాత్వాచపీత్వాచ రమంతేవిహ
రంతిచ ॥ స్నాత్వాజితంతేమంత్రేణ దేవశంస్తౌతియోనరః । సర్వపాప
వినిర్ముక్తో విష్ణుసాయుజ్యమాప్నుయాత్ ॥ అక్షయ్యంచభవేద్దత్తం
స్మృతిశ్చసఫలాభవేత్ ॥ కృతాన్యత్రవ్రతాదీని స్వల్పాన్యపిమహాంతి
చ । పితృభ్యోదత్తమక్షయ్యం భవేదత్రనసంశయః ॥ స్నానమాత్రేణ
శుద్ధ్యంతి మహాపాతకదూషితాః ॥ అల్పాయాసేనభగవన్నరాస్స్వర్గ

మవాప్నుయాః ॥ బ్రహ్మన్పుష్కరిణీస్నానం బ్రహ్మహత్యాదిపాపహా
హాతి ॥ కృతఘ్నోపివిశుద్ధ్యేత కింపునస్త్వితరేజనాః । అత్రవాసరమా
త్రేణ తప ప్రష్టంకృతంచయత్ ॥ కల్పకాలకృతంపుంసాం భవేదత్రన
సంశయః । వేదపాదమధీయానస్సర్వాధ్యయనభాగ్భవేత్ ॥ శుక్లపక్షే
తుపంచమ్యాం నరఃపూర్వముపోషితః । స్నాత్వాసభార్యోవిప్రేభ్యస్తి
లందద్యాద్ఘృతాన్వితమ్ ॥ ఘృతపాత్రత్రయంపూర్ణం తిలపాత్రత్ర
యంచయః ॥ మాగధప్రస్థమానేన మితందద్యాత్సువర్ణకమ్ । సపు
త్రాన్ లభతేక్షిప్రం పరమాయుశ్చవిందతి ॥ అథవాకేవలందానం తి
లానాముత్తమం స్మృతం । ఘృతంవాకేవలందద్యాత్ నరోనారీసుతా
ర్థినీ ॥ నిష్కమాత్రంసువర్ణస్యదద్యాదామయశాంతయే । స్నా
త్వాప్రతికృతిందద్యాద్గ్రహీతో రాజయక్ష్మణా ॥ జాతరూపమయీం
చిత్రాంసదృశీమాత్మనస్తనుం । విప్రాయశ్రోత్రవర్యాయ దద్యాద్ద
క్షిణయాసహ ॥ స్వజన్మర్క్షేతతస్స్నాయాత్సద్యస్స్వస్థోభవేన్నరః ॥
అతిప్రశస్తంగోదానం పుష్కరిణ్యాంమహామునే । ధేన్వాంయావంతి
రోమాణి తావంత్యబ్దశతానిచ ॥ స్వర్గేనివాసస్తస్యస్యాద్విపులాత్రు
భర్తవేదిహ । మాసనక్షత్రయోగేతు యస్స్నాయాదబ్దమాత్రతః ॥ అ
శ్వమేధాధికంపుణ్యం లభతేనాత్రసంశయః । అస్యాంపర్వణియస్స్నా
తః పాతకాదీన్వ్యపోహతి । స్వజన్మర్క్షేతురాజన్య స్నాత్వాప్నోత్య
ఖిలాంమహీం ॥ శుక్లపక్షేతుపంచమ్యాం స్నాత్వోపోష్యదినత్రయం
దినత్రయంపయఃపీత్వా హవిష్యాశీదినత్రయం ॥ స్నాయాత్త్రిసంధ్యం
యస్తస్యపాపంనశ్యతివైద్విజ ॥ జ్వరగుల్మప్లీహశూల కుష్ఠరోగాద్యుప
ద్రవాః । గచ్ఛంతిస్నానమాత్రేణ స్నానంవిదధతాంనృణామ్ । దు
ష్కృతాన్యపునశ్యంతి యథాలవణరాశయః ॥ కృతఘ్నశ్చసురాపశ్చ
భ్రూణహాగురుతల్పగః । పరంపుమాంసంయోద్వేష్టి పతితోవేద దూ
షకః ॥ ఏతేషాంపుష్కరిణ్యాంతుస్నానంనిష్కృతిరుచ్యతే । నహిపా

పీయసాం పుంసాం గోవిన్దస్మరణం వినా ॥ నిష్కృతిః పుష్కరిణ్యాన్తు
స్నానం తేషాం తథోదితమ్ । పఞ్చతీర్థాధిపతయో దిక్షు మధ్యే వ్యవ
స్థితాః ॥ పుష్కరః పుష్కరాక్షశ్చ కుముదః కాలపవచ ॥ సుప్రతీక ఇ
తిఖ్యాతాః తీర్థం రక్షన్తి తే నిశం ॥ తే స తీర్థస్య రక్షార్థం విధాత్రా
పరికల్పితాః । ప్రార్థనం తేభ్యః ప్రణమం కృత్వా పశ్చాత్స్నానాదికాచరే
త్ ॥ ఇదం పునాచయతో జుష్టం సరః పర్వణి పర్వణి ॥ చన్ద్రపుష్కరిణీ
త్యేవం నామ లోకే విజృంభతే । తస్యాం స్నాత్వా మహద్ధామ యాహి
తత్ర రమస్వ చ ॥ మాకృథాస్తపసా లోకాన్ సముద్విగ్నాన్మహామునే ॥
సిద్ధార్థోఽసి కృతే చాసి నివాసాత్సరితస్తటే ॥ శాన్తో దాన్తో భవ బ్రహ్మన్
పుష్కరార్థోఽసి శాశ్వతః ॥ వ్యాసః ॥—॥ ఇత్యుక్త్వా ప్రయయౌ బ్ర
హ్మలోకపాలైస్సుపూజితః । సంస్తూయమానో మునిభిర్గన్ధర్వైస్స
హితో మునే ॥ సనత్కుమారో భగవాన్ సోఽపి తత్రావసత్సుఖీ ॥ త్రి
సంధ్యం పుష్కరిణ్యాం తు స్నాత్వా నియతమానసః । ఇదం చ పుణ్యమా
ఖ్యానం కీర్తయేద్యో నరో భువి ॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తో బ్రహ్మ గచ్ఛే
త్సనాతనం । య ఇదం శ్రావయేద్విద్వాన్ శ్రాద్ధాదిషు చ కర్మసు ॥
పితృభ్యో దత్తమక్షయ్యం భవేత్తస్య న సంశయః । రాజన్యస్సార్వభౌ
మస్స్యాద్వైశ్యో ధనవాన్భవేత్ ॥ శృణ్వంచ్ఛూద్రోఽపి బహుళాం ధ
రాయాం వృద్ధిమశ్నుతే ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే షడ్వింశోఽధ్యాయః.

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

వ్యాసః ॥—॥ అన్యచ్ఛృణు దేవర్షే పురావృత్తమసంశయమ్ ॥
ధర్మార్థసహితం యుక్తం పరం నిశ్శ్రేయసం నృణాం ॥ కశ్చిచ్చతుర్ద్వా
ర్థపరః పథికానర్థలిప్సయా ॥ హత్వాదాయ చ తద్విత్తమశ్నుతే చా
ఘసంచయం । మాద్రేణ నిధనం నీతాః బహవో బ్రాహ్మణాదయః ॥ గా
వశ్చ సకలా నీతాః క్షయం సముముదే చిరం । అథ కాలే మహతి చ గతే మ

తిమతాంవర । సపాపఃవధికాఙ్క్షా హంతుంమార్గమాశ్రిత్యతస్థివాన్ ॥ యయౌమహాన్ద్విజఃకశ్చిత్ శూద్రింపురుషఘాతినం । ఉపాక్రామతతంహన్తుం రిక్తహస్తంసపాపకృత్ ॥ మామేత్యువాచతంవిప్రోభయాద్దాకులితేన్ద్రియః । వృథావధేనకింకార్యం కేవలంసిద్ధిమాంనరం ॥ తమబ్రవీద్ద్విజంశూద్రః కుతఆయాసితద్వద । బ్రహచ్ఛరీరస్సహసాకేవలస్త్వంద్విజాధమ ॥ జాతస్వేదోభయాద్బ్రహ్మన్ ద్విజస్సంజాతవేపథుః । శూద్రింహన్తారమాసాద్య దీనోవచనమబ్రవీత్ ॥బ్రాహ్మణః—భువఃప్రదక్షిణంకుర్వం స్తీర్థానిపరితోవ్రజన్ । తతఃపుష్కరిణీతీర్థం శనైస్సంగతవానహం ॥ ప్రణమ్యపుండరీకాక్షం శయానంరంగధామని । కృత్వాపుష్కరిణీస్నానంస్వదేశంయామిభద్రద ॥వ్యాసః ॥—॥ పున్యేనద్విజవర్యేణ సహసంభాషణాన్మునే । పాపీయసాంవరిష్ఠోపి సహసాబుద్ధిమాపసః ॥ తత్యాజవ్యవసాయంచ పరహింసాత్మకంమునే॥ తదాకృత్వాంజలింశూద్రఉచ్చైర్వచనమబ్రవీత్ ॥ శూద్రః॥—॥క్వరంగధామభగవన్ క్వవాపుష్కరిణీమునే । కింనుపాపీయసాంపుంసాం మాదృశానామగోచరం ॥ వదాఖిలంద్విజశ్రేష్ఠపుణ్యశీలోసిమేమతః॥ సుఖంప్రయాహిభగవన్ సుఖంయాహిసుఖంత్విహ ॥ వ్యాసః ॥—॥ ఇత్యాకర్ణ్యద్విజస్తస్య జహౌమరణనిశ్చయం ॥ స్థిరగాత్రస్థిరమతిర్ద్విజోవిగతవేపథుః । శూద్రమత్యుగ్రకర్మాణం వచసాపరిసాంత్వయన్ ॥ వ్యాజహారపునర్వాక్య మర్థవన్మధురంహితమ్ ॥బ్రాహ్మణః॥ సౌమ్యగాత్రోభవానద్య స్నిగ్ధంత్వయిమనోమమ । కురుప్రసాదంధర్మజ్ఞ మయితావన్నరోత్తమ ॥ యథార్థంసంప్రవక్ష్యామియదితేశ్రవణేమతిః । విశేషేణత్వయాపృష్టంతత్రైవైకమనాశ్శృణు ॥ విశ్రుతంశేషశయనం తద్రంగమితిశబ్దితమ్ । యత్రశేతేమహాబాహుఃపుష్కరాక్షఃపరఃపుమాన్ ॥ తదభ్యాశేమహాతీర్థం శ్రీమత్పుష్కరిణీతిచ । తత్రస్నాత్వావిశుద్ధ్యంతే మహాపాతకినోధ్రువమ్ ॥ అయంపం

ఘామహాబుద్ధియోజనార్ధేనసంహితః । తస్మాదితస్త్వమప్యాశు యాహి నిర్విఘ్నమద్యహి ॥వ్యాసః ॥—॥ ఇత్యుక్త్వాథయయౌ క్షేత్రం ద్విజోమతిమతాంవరః । స్వందేశంతద్భయామ్ముహ్యాయ స్తం మూఢ్రమవ లోకయన్ ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే సప్తవింశోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః ॥—॥ సోపిజాతసునిర్వేదఃప్రీతస్స్తబ్ధ ఇవాభవత్ । మహత్సంభాషణాద్బ్రహ్మన్ పాపస్యక్షయమేయివాన్ ॥ అథశ్రుత్వావచస్తస్య గన్తుమైచ్ఛద్ద్విజస్యహి । విహాయచోగ్రకర్మాణి సాధుకర్త చకారహ ॥ అథగచ్ఛతి కాలేతు సమాయాత్సరితస్తటమ్ ॥ పాపరాశౌక్షయంనీతే స్వయమేవప్రబుద్ధధీః । తీర్థాన్నికంశనైర్యాతో ద్విజవాక్యాన్మహామునే ॥ ఆయుఃపరిక్షయాదస్య కాలస్తంజగృహేపథి । దృష్ట్వావైవస్వతప్రేష్యాన్ భయాచ్చాపిప్రవివ్యథే ॥ సద్యఃప్రయుక్తోవిధినా యాతనాపరిపీడితః । యత్రపుష్కరిణీతీర్థం రంగధామచ సుస్థితం ॥ ద్వాత్రిగవ్యూతిదేశంహి పరితస్తస్యరక్షిణః । భూతేశ్వరామహాత్మానో మహాతేజస్సమావృతాః ॥ దివ్యశక్తిసమావిష్టాబహవో దణ్డపాణయః ॥ రక్షంతిస్మసదాయుక్తానృశంసాస్తిగ్మతేజసః । గజాననాద్యాశ్చత్వారస్తథాదిక్షుచతుర్షుచ ॥విష్వక్సేనాజ్ఞయాపాన్తిముఖ్యాస్తేసరితస్తటం । తథాతైరక్షిణస్తత్రస్వదేశేయమకింకరైః ॥ పీడ్యమానం నరందృష్ట్వానిజఘ్నుర్యమకింకరాన్ । పద్భిర్గదాభిర్ముసలైర్ముష్టిభిర్వజ్రసన్నిభైః ॥ అనుద్ధృత్యచతేసర్వే కింకరాంస్తానతాడయన్ ।పలాయనపరాస్సర్వే తైశ్చాపిభృశపీడితాః । అన్యోన్యంప్రపతంతస్తేముహుర్యమకింకరాః ॥ ద్రుతంద్రవన్తస్తేసర్వేనానాతాడనపీడితాః । సగద్గదమథోచుస్తాన్ కేయూయమితిచాసకృత్ ॥అథాబ్రువన్రక్షిణస్తాన్స్వామాప్రవతకింకరాః । అస్మిన్ శృణుతభద్రంవో

ముహూర్తంతిష్ఠతాశుభాః ॥ వ్యాసః ॥—॥ ఇతి తేషాం వచశ్శ్రుత్వా దూరం యాతాశ్చకిఙ్కరాః । భీతభీతాశ్చ తే సర్వే కథంచిత్సంప్రతస్థిరే ॥ తాన్ప్రత్యూచుర్మహాత్మానో విష్ణుభూతేశ్వరా మునే । వాక్యమర్థవదవ్యగ్రం స్పష్టాక్షరమథోచ్చకైః ॥ విష్ణుభూతేశ్వరాః ॥—॥ అత్ర రక్షావిధానార్థం భూతేశ్వరవినిర్మితాః । బహవః కృతకర్మాణో రక్షామస్సరితస్తటం ॥ సర్వే సుకృతవేషాశ్చ సర్వే వైదణ్డపాణయః । సర్వే సర్వత్రకుశలాః సర్వే భూతభయంకరాః ॥ వయం భూతేశ్వరప్రేష్యాస్తత్సమాదేశవర్తినః । తస్మాదనిమిషా రక్షామస్య దేశస్య కుర్మహే ॥ దేవాసురమనుష్యాద్యైః గన్ధర్వోరగరాక్షసైః । దుష్ప్రవేశో హ్యయం దేశః ప్రసహ్యాపి సురద్విషాం ॥ అత్ర స్వచ్ఛన్దమాజ్ఞాయ న వాయుర్వాతి నో రవిః । నానాభూతేశ్వరాణాం హి ప్రభావో దురవచః ఖలు ॥ పుష్పాణ్యున్మీలయన్నత్ర వనాగ్రాణి విచాలయన్ । వాతి మన్దానిలో మన్దం సర్వసత్త్వాని వర్ధయన్ ॥ చరన్త్యాలోకమాత్రేణ యత్ర మార్తాండరశ్మయః । న మ్లాయన్త్యాపాయ ప్రభవన్తి హి కస్యచిత్ ॥ తపనస్తపసా యోగాదత్ర చన్ద్రాయతే దివా । హిమాంశుహిమవిశ్లేషాదత్ర సూర్యాయతే నిశి ॥ నిరామయాశ్చ నిర్ద్వన్ద్వా మనుష్యాః పక్షిణస్తథా ॥ అత్ర వృక్షా నిరాబాధాస్సర్వర్తుకుసుమాన్వితాః । బుద్ధిమన్తో మహాత్మానస్తిర్యఞ్చోఽప్యత్ర సంశ్రితాః ॥ భవన్తి దుష్టసత్త్వాని శాన్తాన్యత్ర ప్రవేశనాత్ । దేశోఽయం రఙ్గనాథస్య తేజసా సమ్యగేధితః ॥ అత్ర రఙ్గం మహద్ధామ కిం వా శ్రుతిపథం గతమ్ । అతోఽత్ర సుష్ఠు నకృతం యుష్మాభిః పురుషాధమైః ॥ యదస్మిన్పురుషే పీడా హ్యజానద్భిర్నియోజితా । కేయూరా యముగ్రకర్మాణో మూఢాః కస్యపరిగ్రహాః ॥ దివ్యదేశమిమం ప్రాప్తం బాధన్తే నితరాం చ యే । న తు యుష్మాదృశానాం హి దేశోయం క్రూరకర్మణాం ॥ దాన్తానాం సత్త్వశీలానాం యోగినామమలాత్మనామ్ । స్వానుకూలమిమం దేశం విమలోదవహాం నదీమ్ ॥ నిధాయభ

గర్వాత్ శేతే దయితే రంగధామని । న లోకపాలానిన్ద్రాద్యా న్వా నశర్వో జాతు నామరాః ॥ ప్రసహ్య ప్రవిశంత్యత్ర ప్రణతాగప్రత్యుపాసతే । దుష్ప్రవేశోऽహ్యయం దేశోయుష్మాకం ఖలు జాతుచిత్ ॥ అస్మాకమయముద్దేశః పుణ్యాపుణ్యజనాశ్రయః । యుష్మాభిర్నిర్హత స్త్వత్ర పీడితశ్చ భృశంత్వయం ॥ అస్మిన్యుష్మత్కృతాపీడా యాసాస్మాసు ప్రయోజితా । ఆగస్త్వతిబలానస్మాన్ పరిభూయనవంకృతమ్ ॥ ననపరిభవం కృత్వా క్షణంస్థాస్యతి వాసవః ॥ బలీయసాం హి బలిన స్త్వనాదృత్యనః కృతః ॥ కేయూరాయమా గతాహ్యద్య శీఘ్రం ప్రబ్రూతమాచిరం । ఇత్యుక్తాః కింకరాస్సర్వే ప్రత్యూచుర్జాతవిస్మయాః ॥ రక్తనేత్రాన్మహాకాయాన్విష్ణోః పారిషదేశ్వరాన్ ॥*********************

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యే అష్టావింశోऽధ్యాయః

శ్రీరఙ్గనాథపరబ్రహ్మణే నమః

కింకరాః ॥—॥ వయం వైవస్వతప్రేష్యా స్తదూ(?)భ్రభగానుపతిర్నః । లోకపాలస్య దేవస్య సర్వస్యాంతకరస్య చ ॥ ఆదేశవర్తినస్సర్వే నహ్యాజ్ఞాప్యా వయం పరైః । మత్వా తం సర్వభూతాత్మా ధర్మరాజం తు ధార్మికమ్ ॥ ప్రజాన్తకరణే పూర్వం నియుక్త స్స పరః పుమాన్ । చతుర్విధాని భూతాని యాన్తి తస్య వశం ప్రభోః ॥ కుశలాకుశలాన న్తకర్మబన్ధనియన్త్రితాః । ప్రజాస్సర్వాస్సమభ్యేత్య తదాదిష్టాం గతిం గతాః ॥ తన్నియోగాచ్చ సర్వత్ర ప్రజాః కాలోపలక్షితాః । సత్యాజ్ఞస్య వయం శశ్వన్నయామ స్తస్య సంనిధిమ్ ॥ కాలో హి గ్రసతే సర్వం కాలః క్షపయతి ప్రజాః ॥ కాలవశ్యమిదం సర్వం న కాలస్యాస్య వశ్యతా । కాలాత్మా భగవాన్విష్ణుః కాలచక్రప్రవర్తకః । అతః కాలాత్మయం ప్రాప్త మిమం ప్రాపయితుం యమమ్ ॥ సమవేతా వయం సర్వే ప్రాప్తా వై పురుషాధమమ్ । వయం పాపీయసాం పుంసాం భవామః క్రూరదర్శనాః ॥ భీషణా భయదాస్తేషాం బాధాం కుర్మస్తరాం పథి । సౌమ్యాః పథ్యకృత

శ్చైవ వయంవైప్రియకారిణః ॥ సతాంపుణ్యకృతాంచైవ పథిపూజాం ప్రకుర్మహే । అనేనచకృతంపాపం పుణ్యంకించిన్నవిద్యతే ॥ అయం శూద్రాధమోహంతా బ్రాహ్మణానాంగవామపి । నృశంసస్యాస్యపాపస్య పాపస్యాంతోనవిద్యతే ॥ అతఃపాపంగ్రహీత్వైనం యామ్యామోంతకసన్నిధిమ్ । తదప్రతిహతాజ్ఞస్య యమస్యాజ్ఞావనాహతాం॥ తాంమోఘాంకుర్వతాంతేషాం వినాశోభవతిధ్రువం । యమస్యాజ్ఞాం పురస్కృత్య గతాఃపాపంప్రపీడితుమ్ ॥ పలాయితావిఘ్నితాశ్చ భవద్భిఃపీడితాభృశమ్ । అయంపుణ్యకృతాందేశఃపాపఃపాపీయసామయం॥ తంనయామోవయందేవం విఘ్నంనాచరతామలాః । చతుర్విధానాం భూతానాం యమోదేవఃపరాగతిః ॥ సుకృతామప్యయంపంథా యేనయాన్తియమాన్తికం ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యే ఏకోనత్రింశోధ్యాయః

శ్రీరఙ్గనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః ॥—॥ కింకరాణాంవచశ్శ్రుత్వావిష్ణుభూతేశ్వరేశ్వరాః। తాన్ప్రత్యూచుర్మహాత్మానస్సస్మితాయమకింకరాన్ ॥ భూతేశ్వరాః॥ కాలోపలక్షితంసర్వం నియచ్ఛతియమోజగత్ । ఇతిసుష్ఠువచసర్వేషాం గతిరేవేత్యపేశలమ్ ॥ యేకర్మఫలభోక్తార స్తేషాంపంథాస్త్వయంభటాః ॥ యేభజంతిమహాత్మానో విష్ణుంచపురుషోత్తమమ్ ॥ సర్వబన్ధవినిర్ముక్తాస్తేషాంపంథాస్సుపూజితః ॥ సధ్రీచీనోహ్యయంపంథా వైష్ణవానాంచనాన్యగః । ఉద్వహంతఃపరాంభక్తిం యేనయాన్తిహరేఃపదమ్ ॥ అత్రప్రవిష్టాభువియే కృతఘ్నాఃపాపినస్తథా ॥ తేషామత్రన్తకీశుద్ధిస్స్వయమేవహ్యుపస్థితా ॥ యథాగ్నిస్సంస్పర్శమాత్రేణ కళఙ్కం హంతిధాతుజమ్ ॥ తథాయంపాపహృద్దేశ స్సకాశాచ్ఛాభృజ్జనధర్వవః । దేశోయంసర్వభూతానాం పాపరాశీన్వ్యపోహతి ॥ యస్మిన్సౌఖ్యాత్సశేతేస్మరంగధామ్నిపరఃపుమాన్ ॥ వాసంవిదధతా

యత్ర భూతానాంచ మహాత్మనాం । ప్రవేశస్సంభవేదత్ర జన్మాదిమన
కస్యచిత్ ॥ తేషామజస్రంసులభశ్శయానో రంగరాట్ స్వయం ॥ య
మస్యహినియంతాచ కాలచక్రప్రవర్తకః । సర్వేశస్సర్వభూతాత్మా
సహిసర్వంసచక్రభృత్ ॥ తస్యసర్వాత్మభూతస్య దయితస్సరితస్తటం
నహ్యత్రకాలసంస్పర్శః స్రస్తాద్వ్యతయథాగతమ్ । కాలోపలక్షితె
ష్వేవ శాసనంతస్యవర్తతే ॥ తేషుప్రవర్తితాంకామం నాత్రకాలః
క్షయంకరః ॥ అతలేషుజగత్స్వస్మిన్దేశోహ్యయమనాకులః । సర్వశక్తి
మయంధామ సర్వతీర్థమయంసరః ॥ సర్వపుణ్యమయోదేశస్సర్వదె
వమయోహరిః । యద్భాగ్యస్పర్శమాత్రేణ సర్వాన్దోషాన్వ్యపో
హతి ॥ తథాయమపిపాపానాంవిలయంకురుతేనిశమ్ । అయంశూద్రో
ఽపిపాపీయాన్ పుణ్యదేశసమాశ్రయాత్ ॥ తీర్థాభ్యర్ణసమాయో
గాత్తీవ్రంశుద్ధోభవిష్యతి ॥ అన్యథాప్యసమాచారాయ నశక్యంగంతు
మంజసా । తతోస్త్వబలినోమత్వా ద్రుతంద్రవతకింకరాః ॥ ****

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే త్రింశోధ్యాయః.

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః ॥—॥ ఇత్యుక్తాఃకింకరాస్సర్వే దుద్రువుర్భయవిహ్వ
లాః । విహాయపతితంశూద్రంసోప్యుత్తస్థౌయథాన్యృషః ॥ విమలస్సత్వ
సంపన్న స్సహసాశుద్ధిమాపసః ॥ తంచపస్పర్శరేసిద్ధామా భైషీరితి
చాబ్రువన్ । తాన్స్వవం దేహశిరసా శూద్రోపిస్వయముత్తమః ॥ సోపి
పుష్కరిణీంగత్వా తత్రస్నాత్వాచ కామతః ॥ తత్రాసీనాన్మహర్షీన్దృ
ష్ట్వాసర్వాంస్తానభ్యవాదయత్ ॥ తైస్సమేతో మహద్ధామ్ని భగవం
తందదర్శసః ॥ విష్వక్సేనస్తుతందృష్ట్వాప్రణామానతకంధరమ్ । ఆనందా
శ్రుపరిక్లిన్నం సౌమ్యగాత్రంకృతాంజలిం ॥ తేషామనుచరంచక్రేభూ
తేశానాంచ గత్వరాన్ ॥ అథవైవస్వతప్రేష్యాః కథంచిచ్ఛ్రద్ధకాతు
రాః । ప్రయయుస్తత్క్షణంక్షుణ్ణాస్సుగద్గదమథాబ్రువన్ ॥ కింకరాః ॥—

సర్వాప్రతిహతాజ్ఞస్య తవాజ్ఞావితథీకృతా । వయంచ ప్రేరితాస్సర్వే
విష్ణుభూతైస్సురైః ప్రభో ॥ తవ దేవ సమాదేశాత్సర్వపాతకదూషితం ॥
శూద్రమానయితుం స్వామి న్నితః క్షిప్రం గతా వయం । తం గృహీతుం స
మారబ్ధాన్ రక్షిణోస్మాన్ తాడయన్ ॥ అతీవబలినః క్రుద్ధా భ్రుకుటీకు
టిలాననాః । పీడ్యమానా వయం సర్వే జానుభిర్ముష్టిభిస్తథా । ఇహా
యాతం చ పతితం త్వాం ప్రపన్నా వయం ప్రభో ॥ వ్యాసః ॥—॥ ఇతి శ్రు
త్వా వచస్తేషాం యమస్త్రివణతాపనః । ఉవాచ భృశరుష్టస్తాన్ స్ఫురి
తాధరపల్లవః ॥ యమః ॥—॥ కేన కేన చ కేనైవ మమాజ్ఞా వితథీకృతా ॥
సర్వస్యాంతకరస్యేహ సర్వస్యైవానుశాసినః । ఇత్యుక్త్వాతు యమో భూ
యశ్చింతయామాస బుద్ధిమాన్ । ప్రజజ్ఞేస యథావృత్తమత్ర భూతేశ్వ
రైః కృతం । సద్యశ్శిరో ననామాస్య అంజలించ క్రతుః కరౌ ॥ విభీషణే
నచానీతం రఙ్గధామతపాస్సరన్ । తతః పుష్కరిణీతీర్థం సస్మార సరిత
స్తటే ॥ పఠితస్తస్య దేశస్య మాహాత్మ్యముపజగ్మివాన్ । అపశ్యచ్చే
తసా దేవం శయానం రఙ్గధామని ॥ భూతేశానుచరం శుద్ధం పురాణా
ప్రంవివేదసః ॥ తతస్సుసకలం దృష్ట్వా మనసా తాన్యమోబ్రవీత్ । శ్రు
త్వా తామపి సర్వేషాం వాక్యమర్థవదుత్తరం ॥ యమః ॥—॥ అయు
క్తం ఖలు యుష్మాక మిమమర్థం విజానతాం । నావజ్ఞా విష్ణుభూతేషు న
పీడా తత్పరిగ్రహే ॥ న తత్సమీపే యుష్మాకం గతిరిత్యపి న శ్రుతం । త
థాపి తత్కృతం మోహా ద్యుష్మాభిస్తత్ఫలంత్విదం ॥ పరితో యోజనా
ర్థన్తు రఙ్గధామ్నో మహోదయః । దేశోయం సర్వతీర్థానా మాశ్ర
యశ్శ్రమనాశనః ॥ వసన్తి తత్ర భూతాని స్థావరాదీని యాని చ । జ్ఞాన
శక్తియుతాన్యేవ తాని సర్వాణి కింకరాః ॥ దయితం పరితస్తీరం తస్య వై
రంగశాయినః । తస్య దేశస్య రక్షార్థం విధాత్రా చ వినిర్మితం ॥ ర
క్షిణాం శతసాహస్ర మేవం ప్రతిదిశం కృతం । కలాకాష్ఠామయః కాలస్స
ర్వభూతక్షయాత్మకః ॥ న జాతు కురుతే తత్ర లయం సత్త్వస్య కస్యచిత్ ।

తృణగుల్మలతాదీనాం స్వేచ్ఛా తత్ర హి కారణమ్ । శరీరసంగ్రహత్యా
గే స్వకర్మాత్ర నకారణం ॥ అహంతు కర్మవశ్యానాం నియన్తాన
మహాత్మనాం । తత్ర నిత్యాని భూతాని భూతాధ్యక్షో೽నుశాస్తిహి ॥ తస్మా
త్తత్ర న గన్తవ్యం యుష్మాభిర్జీవితేప్సుభిః । తథా చ బలినో మత్తో వి
ష్ణుభూతేశ్వరేశ్వరాః ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ఏకత్రింశో೽ధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

వ్యాసః ॥—॥ ఇత్యుక్త్వా విరరామాథ ధర్మరాజో೽పి కింకరాః ।
కృతప్రాంజలయస్సర్వే వైవస్వతమథాబ్రువన్ ॥ కింకరాః ॥—॥
కేనానీతం మహద్ధామ నదీతీరే మహాత్మనా । అహో೽సుమహిమా తస్య క
థం తదితి కథ్యతాం ॥ వ్యాసః ॥—॥ కింకరాణాం వచశ్శ్రుత్వా ధర్మ
రాజో మహామనాః । ధ్యాత్వా ముహూర్తం ధర్మాత్మా జగాద మధు
రం వచః ॥—॥ యమః ॥ ఋషిభ్యస్సమవేతేభ్యో ధర్మవిద్భ్యో నదీతటే ॥
పురా విభీషణేనోక్తం వచశ్శృణుత భద్రిదం । మునయో రాక్షసశ్రేష్ఠం
నదీతీరే యథాగతం । పుష్పాణి చ విచిన్వన్తం దృష్ట్వా పప్రచ్ఛురుత్తమం
మునయః ॥—॥ యథానీతం పురా త్వత్ర రఙ్గధామ మహాద్యశః ॥ త్వ
యా మహాత్మనా విష్ణో స్తథా వద విభీషణ ॥ యమః ॥—॥ తథైవం శ్రూ
యతాం తేషాం మునీనాం భావితాత్మనాం । విభీషణశ్చ ధర్మాత్మా శ్రు
త్వా వాక్యం జగాద హ ॥ కింకరాః ॥—॥ కిమర్థమాగతో దేవ రా
క్షసేన్ద్రో నదీతటం । మునిభిస్సంగమో వాస్య కథం స్యాదితి తద్వద ॥ య
మః ॥—॥ పురా స తేభ్యో రఘువంశవర్ధనాత్ వశిష్ఠతామూర్త్తమపూ
రుషాత్స్వయం । విభీషణస్స్వస్య కులస్య భూషణం ప్రియం మహద్ధామ
తదిత్యపి శ్రుతం ॥ సతద్గృహీత్వా విపులం సమభ్యగాత్ కవేరకన్యావులి
నం విభీషణః ॥ ప్రియం ప్రియజ్ఞస్తరుషండమండితే న్యవేశయత్తత్ర సు
రైస్సుపూజితం ॥ అథో೽సపర్యాం విధివద్విధాతుం ప్రసూనకార్థకం

విచరన్వదదర్శ సః । సమస్తతీర్థాయతనం సరోవరం సమస్తపాపక్ష
యదక్షమక్షయమ్ ॥ జగత్పవిత్రం మునిసఙ్ఘసేవితం సరశ్చ దృష్ట్వా స
హసా సమేయివాన్ । విభీషణో ధర్మభృతాం వరిష్ఠశ్చతుర్భిస్సైన్యైశ్చ
పరివారకైర్వృతః ॥ సరోనిషణ్ణాన్నతకల్మషాన్మునీన్సుదాన్తసత్త్వాన్సమలా
శయాసనాన్ । స్తవప్రణామాఞ్జలిభిర్విలోక్య తాన్ ప్రపూజయామా
స స రాక్షసేశ్వరః । అథో చరన్వీక్ష్య పరం సమాగతం విభీషణం విస్మ
యచారుదృష్టయః ॥ కృతాఞ్జలిం కిం గమనేన చాత్ర మనీషితం కిం కుత
ఇత్యపి ద్విజాః । అథాబ్రవీత్తాన్పరిసాన్త్వయన్వచస్సుపుష్కలార్థం గ
తకల్మషాన్మునీన్ ॥ విభీషణోఽయం సదయం వదన్తు మాం సతాం మనశ్శ
శ్వసనాకులం ఖలు । ఇతి బ్రువాణం సహసా మృదూత్తమం వచః ప్రరూ
ఢం మునయో మనస్వినం । సముత్పతన్తం సహసా సమీక్ష్య తే ముదా
న్వితాస్తం పరిరేభిరే తదా । తపస్వినస్సానునయం ప్రియం వచః ప్రియం
ప్రియజ్ఞాస్త్వభినన్ద్య సత్కృతం । తమూచురుచ్చైరతివిస్మితేక్షణాః
కుతో భవానీహ పర ఇత్యనాకులం ॥ భవన్తమాసాద్య మనాంసి నః ప్రి
యం ప్రియాస్తి సద్యస్సుమథాకృతం త్వయా ॥ సురద్విషః ప్రద్విషతశ్చ
తాపసాన్వధే చ యత్నం చరతోగ్రజన్మనః ॥ శ్రుతం తదాస్మాభిరతీవ స
త్కృతం తవ ప్రియోదారముదగ్రచేష్టితం । రఘూత్తమో లక్ష్మణపూర్వ
జస్త్వయం శశంస సత్కర్మజనస్య సంసది ॥ యమః ॥——॥ అత్రైవము
క్తః పరమం వచో బ్రవీత్కృతకృతార్థో మునిభిశ్చ పూజితః । కృతాఞ్జలి
స్తైరముఖాన్సమాగతాన్ ప్రియంవదాన్వాక్యవిదో మహామునీన్ ॥ **

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యే ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః

శ్రీరఙ్గనాథ పరబ్రహ్మణే నమః

విభీషణః ॥——॥ సమస్తలోకనాథేన రాఘవేణ మహాత్మనా । రా
వణో నిధనం నీతో భవద్భిరితి తచ్ఛ్రుతం ॥ సర్వలోకశరణ్యేన కృతజ్ఞే
న మహాత్మనా । అభిషిక్తోఽస్మి రామేణ లఙ్కాయామితి తచ్ఛ్రుతం ॥

తస్మిన్వినిహతే క్రూరే ససుతే క్షుద్రరాక్షసే । సుహృద్భిస్సహధర్మ
జ్ఞో రాఘవస్స్వాం పురీం యయౌ ॥ దృష్ట్వా తు భరతం దీనం రాఘవస్తు
కృతాంజలిం ॥ తస్య వ్యపానుదద్దుఃఖం చిరస్య భ్రాతృవత్సలః । సుగ్రీ
వోఽపి జితారిం తం సుహృద్భిస్సహసాదరం । రాఘవం మునిభిస్సార్ధం వ
సిష్ఠప్రముఖేనచ । అమాత్యమన్త్రిప్రవరైస్సైన్యైర్జానపదైస్సహ ॥
సుహృద్భిర్నాగరైః పౌరైః రామప్రియచికీర్షుభిః । జగతాముపకా
రాయ కపీన్ద్రస్సమభ్యషేచయత్ ॥ తదాభిషిక్తే నృపతౌ రామే ధర్మ
భృతాంవరే । సర్వాః ప్రకృతయో విప్రాః లక్ష్మణం లక్ష్మివర్ధనం ॥ యు
వరాజమమన్యన్త సచనైవాకరోత్ప్రభుః । బహుశః ప్రతిషిద్ధాతుల
క్ష్మణేనాభిషేచనే ॥ భరతస్తు యయాయోగం యావద్రాజ్యే ద్విజోత్త
మాః । తతో రఘువరశ్శ్రీమాన్ రామో రమయతాంవరః ॥ భూషణాని
విచిత్రాణి వాసాంసి విమలాన్యపి । రత్నానిచ పరార్ధ్యాని మాల్యా
ని రుచిరాణిచ । ప్రదదౌ వానరేంద్రాణాం కామతః కమలేక్షణః ॥ అ
లం లబ్ధ్వా ధనాన్యస్మాద్వానరా ముదితా భృశమ్ ॥ యయుః ప్రణమ్య సం
హృష్టాః కృతార్థాస్తే యథాగతం । సుగ్రీవస్తు తథా సర్వైస్సత్కారై
రపి సత్కృతః ॥ మానితః పూజితస్తేన రామేణ పరిసాంత్వితః । కృచ్ఛ్రా
ద్విసృజ్య సుహృదం ప్రయయౌ స యథాగతం । వానరేంద్రేఽభినిర్యాతే
రామో మామిత్యువాచ హ ॥ సర్వధర్మభృతాం శ్రేష్ఠో మేఘగమ్భీరని
స్వనః । యావద్భవతి భూరేషా చన్ద్రాదిత్యౌ నభస్థలే ॥ తావద్దత్తం త్వవా
క్షయ్యం లంకైశ్వర్యమిదం మయా । గచ్ఛ లఙ్కాపతే లఙ్కాం కృతా
ర్థస్సుహృజ్జనః । తత్ర భుంక్ష్వ యథాకామం రాజ్యమక్షయ్యమతి
దం । ప్రియస్య ప్రియకామేన మయైతత్ప్రియకారిణః । శ్రీమద్రంగమి
తిఖ్యాతం మయా దత్తం తవాధునా । ఏతద్ధి పరమం ధామ పురా పద్మా
సనస్సు వై ॥ మహతా తపసా యుక్తో లేభేసౌ సుప్రసాదతః । లబ్ధ్వా విమా
నం తరసా బ్రహ్మలోకే పితామహః ॥ తమారాధయితుం దేవం తత్ర పూ

జాంచ కారసః ॥ వేధాస్తథేప్సితానర్థాన్ స్తుత్వైతద్ధామచాప్తవాన్ తతస్తుమనునాలబ్ధంతస్మాదిక్ష్వాకురాపసః ॥ఇక్ష్వాకోస్తుసుతైరేతత్పూర్వకైర్మనుమహారాజభిః । పూజితంతత్క్రమాల్లబ్ధ్వాతద్యోగాన్మయిసంగతమ్ ॥ మహదుద్భాషణమేతద్దైవ ఇక్ష్వాకూణాంకులస్యనః । బహుమానాత్సుహృత్త్వేన ప్రణయాత్ప్రియకారిణః ॥ దదామితవతద్ధామ జీవితంత్వాత్మనోయథా । ప్రథితంభవనంలోకే గ్రహాణాస్మద్ధనంమహత్ ॥ తత్రారాధనమీహస్వవృణీష్వప్రియమాత్మనః । ఆనీయైతత్ప్రసంహృష్టోలంకాయాంత్వం రమస్వహ । ఇత్యుక్త్వామాంమహాతేజాః దదౌతద్ధామచాత్మనః । నిధాయమూర్ధ్నితేనన్యస్తంరాఘవస్యచశాసనాత్ ॥ లంకాంప్రతిప్రయాతోస్మితద్దైవంహిద్విజోత్తమాః సరిద్వరేయంప్రథితా కవేరతనయాభువి । దృష్టాస్పృష్టాచపీతాచ స్మృతావాపాపనాశినీ ॥ తస్యాస్తుపుళినంశుద్ధం విజనంమునిసేవితంరమణీయేతుతద్దేశే నిధాయభగవన్మయమ్॥ విమలంతపతాంశ్రేష్ఠాస్తస్మించ్ఛ్రీరంగశబ్దితమ్ ॥ ప్రాప్తస్సవర్ష్యాసమయఇతిపుష్పార్థమాగతః దృష్ట్వాభవంతస్సంసిద్ధాస్సిద్ధార్థామేమనోరథాః ॥ పతద్వః కథితం పూర్వంయదస్మాభిర్విచేష్టితం ॥ యమః ॥—॥ విభీషణవచశ్శ్రుత్వా మునయోవీతకల్మషాః । సంహృష్టమనసస్సర్వే పునస్తంపరిరేభిరే॥*

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే త్రయస్త్రింశోధ్యాయః

శ్రీరఙ్గనాథపరబ్రహ్మణేనమః

యమః॥—॥ అథాసౌమునిభిస్సార్ధం పుష్పాణ్యాహృత్యకామతః । పుష్కరిణ్యాంతథాస్నాత్వా రంగధామాభ్యుపేయివాన్ । వివిశుర్మునయస్సర్వే కృతప్రాంజలయోగ్రతః ॥ తత్రప్రణమ్యమునయః తుష్టువూరంగశాయినమ్ ॥ అథరక్షశ్చిరంపూజాం భక్త్యాపరిసమాప్యచ ఆరేభేచతదుద్ధర్తుం నశశాకవిభీషణః॥ మునయోవిస్మితాస్తస్థురార్తం దృష్ట్వావిభీషణం । తద్ధామోద్ధరణారంభవైయర్థ్యక్షాంతమానసః ॥

విషసాదపరిశ్రాన్తో విలలాప నిశాచరః । పరిమ్లానముఖశ్శ్రీమానశ్రుప్రా
తపరిప్లుతః ॥ తమార్తం పతితం భూమా విలపన్తమనాథవత్ ॥ సతం
విభీషణం దృష్ట్వా రంగధామా జగాదహ ॥శ్రీభగవాన్॥—॥ సుప్రస
న్నో హ్యయం దేశస్సుప్రసన్నజలా నదీ । అతస్స్వయిష్యే సుచిరమత్రై
వాహం విభీషణ ॥ సమక్షం సర్వభూతానాం లోకానాం హితకామ్యయా
త్వం ప్రయాహి ప్రియం కుర్వన్ లఙ్కాం ప్రతి విభీషణ ॥ ప్రకరిష్యన్ప్రి
యాం భూరి పూజాం లఙ్కాపతే మమ ॥ గమస్వ త్వం సుఖం గత్వా సమృ
ద్ధఙ్జ్ఞాతిబాన్ధవః । ప్రియోసి మమ భద్రం తే మా విషాదే మనః కృథాః ॥ య
మః ॥—॥ ఇత్యుక్తస్స పపాతాథ రంగనాథపదాన్తికే । పతితం పాద
మూలే తం శరణ్యశ్శరణాగతం ॥ ఉత్తిష్ఠోత్తిష్ఠ వత్సేతి సస్మితం ప్రాహ
తం హరిః । ఉత్థాయ పూర్వవృత్తాన్తం రాక్షసః ప్రాహ తం హరిమ్ ॥ వి
భీషణః ॥—॥ రామో వైకుంఠయాత్రాయాం జాతు విశ్లేషమూర్ఛి
తమ్ । సాంత్వయన్ ప్రాహ భగవాననుగన్తుం కృతత్వరమ్॥ శ్రీరామః॥
లఙ్కాం ప్రయాహి మద్దత్తాం మమాజ్ఞాం పరిపాలయ ॥ రాజ్యం ప్రశా
ధి ధర్మేణ మత్కైంకర్యమితి స్మరన్ ॥ అంతే మద్భక్తియోగేన సంసా
రాబ్ధిం తరిష్యసి ॥ విభీషణః ॥—॥ వినా త్వద్దర్శనం స్వామిన్నాహం
ముక్తిం చ కామయే । మమాపరాధం సకలం క్షాన్త్వా మాం రక్ష రాఘవ
ఇత్యశ్రునేత్రో దుఃఖార్తో రామపాదాంబుజద్వయం ॥ పునఃపునః
ప్రణమ్యాహ రక్షమాం శరణాగతం । తతస్తద్భక్తిమద్వైతాం దృష్ట్వా
ప్రాహ విచింతయన్ ॥ శ్రీరామః॥—॥ మదాత్మకమిదం రాజన్ శ్రీ
రంగం ప్రణవాకృతి । విమానే హ్యత్ర భగవాన్స్తమాత్మైవ శ్రియః పతిః ।
శేతే శ్రీరంగశాయీతి శేషపర్యంక ఈశ్వరః ॥ ఇదమేవ మహాత్మానం శ్ర
ద్ధాభక్తిపురస్సరం । మామేవ సతతం ధ్యాత్వా పూజయస్వ విముక్తయే॥
ఇత్యాజ్ఞప్తో హమీశేన రామేణ సుమహాత్మనా । బ్రవీషి త్వం చ మామే
వం కింకరోమి హతోస్మ్యహం ॥ యమః॥—॥ ఇతి శ్రుత్వాథ భగవాన్

దుఃఖార్తస్యవచోమలం । సస్మితంసాంత్వయన్ప్రేమ్ణాపరిష్వజ్యచ
తంహరిః ॥ హరిభక్తపరాధీనోవిససర్జవిభీషణం । ఇత్యుక్తఃప్రి
యయాశ్రీమాన్లంకాంప్రతివిభీషణః ॥ ప్రకరిష్యన్ప్రియంభూరి రంగి
ణోపిభృశాతురః ॥ పశ్యన్రామసంవీతం దేశంశీతోదకాన్వితం ।అ
చ్యాపిసుసుఖంశైతెరంగధామనిరంగరాట్ ॥ అతోదివ్యోహ్యయం
దేశస్సర్వబాధావివర్జితః ॥తథాదివ్యాసచ్ఛ్రీస్థాదివ్యంతత్తీర్థముత్త
మం । నహితత్రకదాచిద్వస్సందేశశ్శుభమిచ్ఛతాం॥ ప్రభవామితతో
న్యత్ర నియంతుంసర్వథాప్రజాః ॥ ఇత్యేవముక్త్వావిరరామదేవోయ
మోమహార్థంమధురాక్షరంపరమ్ । హితంహితజ్ఞాయమకింకరాశ్చ
తేవచస్తదాకర్ణ్యభయంభృశంయయుః ॥ అత్రైవమాఖ్యానమిదంమ
యోదితం శుభాశ్రయం శ్రీమదుదారమద్భుతమ్॥ నరస్త్వజస్రంబహు
జన్మసంచితం బ్రువంస్తదేనస్సహసావ్యపోహతి ॥ ఇదంచశృణ్వన్పు
రుషస్సుసాదరం నయాతియామ్యక్షయమక్షయంసుధీః ॥ పదంచయా
యాత్పరమస్యసంయతః పురాణపుంసస్సహసాస్తబన్ధనః ॥ *****

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యేచతుస్త్రింశోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

నాగదంతః ॥—॥ యదుక్తంభగవచ్చంద్ర పుష్కరిణ్యాంచపర్వ
సు । స్నాయాదితిమునేబ్రూహి తత్తస్యతుకథంశ్రుతమ్ ॥ వ్యాసః॥
దక్షస్యచాత్మజాఃపూర్వముపయేమే సచంద్రమాః । తాసాంసోమఃప
రాంమత్వాబహుమేనేసరోహిణీం ॥ అన్యాశ్చదంత్యఃపితరం ప్రోచు
శ్ఛందవ్యతిక్రమమ్ । వయంత్వయేత్థంవైదత్తా స్సనపశ్యతినఃపితః ॥స
చంద్రోరోహిణీసక్తో నవేత్త్యస్మాననాగాచన ॥ వ్యాసః ॥ఇతితాసాంవ
చశ్శ్రుత్వాసదక్షశ్చంద్రమాహ్వయత్ ॥ తమువాచభృశంతప్తస్తాసామ
ర్థేప్రజాపతిః ॥ దక్షః ॥ —॥ మామైవంసాహసంకార్షీస్సమావృ
త్తిస్తవోచితా ॥ అన్యథాలెకృతంపాపంమహత్స్యాద్రోహిణీప్రియ।

తుభ్యం కన్యా మయా దత్తాః పురా వై సప్తవింశతిః ॥ త్వదధీనాత్మభోగా
హి సర్వాస్తతాస్సమ్యమావహ ॥ అతోఽన్యథాచరసి చేన్మహాన్స్యాత్తే
వ్యతిక్రమః ॥ గమ్యతాం కామమిత్యుక్త్వా తాశ్చన్ద్రం విససర్జహ ॥
వ్యాసః ॥—॥ చన్ద్రోఽపి రోహిణీసక్తో యథాపూర్వమవర్తత । పున
శ్చ పితరం గత్వా ప్రోచు స్తత్త్వాపకర్షితాః ॥ మామేతి చోక్త్వా బహుశో
దక్షేణైవాప్యధోడుపః । చచార విషమం తాసు తమావహ్యాశపత్పి
తా ॥ దక్షః ॥ — ॥ చాపల్యాద్బహుశోఽప్యుక్తో యన్న కార్షీర్వచో
మమ । క్షయాత్మా భవ శీతాంశో హ్యధర్మిష్ఠే పునక్షమా ॥ వ్యాసః
స శాపాభిభవాత్సద్యో భృశాత్మాభయవిహ్వలః । హతప్రభో గతమతిః
కృశగాత్రో భవచ్ఛశీ । తదభ్యాశాత్తు నిర్గచ్ఛం స్తదా పుష్కరిణీమి
మామ్ ॥ సమేత్య శాపమోక్షార్థం చచారాత్ర తపో మహత్ ॥ వి
గాహ్య సలిలం స్థిత్వా దశవర్షాణి పంచ చ । మహాన్తం కాలమేవాసౌ
తీర్థాంభః ప్రవిశన్మునే ॥ ముహూర్తమివ శీతాంశు ర్వ్యనయత్తా
లమత్రసః ॥ ఆరిరాధయిషుర్దేవ మచ్యుతం పుష్కరేక్షణం । ఏక
సత్పుష్కరాణ్యస్మా త్స్మాహృత్య దినేదినే ॥ తత్తీరే దశవర్షాణి పూ
జయామాస చన్ద్రమాః । పూజితస్తేన దేవేశః తస్య ప్రత్యక్షతాం యయౌ
తతస్తుతిభిరగ్య్రాభిస్తుష్టావ మధుసూదనమ్ ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే పఞ్చత్రింశోఽధ్యాయః

శ్రీరఙ్గనాథపరబ్రహ్మణే నమః

నాగదన్తః ॥—॥ యథా చ దేవదేవేశం పరం బ్రహ్మ సనాతనం ।
జన్మాదిభిరసంస్పృష్టం మనసామప్యగోచరం ॥ పరం స్తోతిస్మ తం దేవమి
న్దుస్స్తోత్రం చ తద్వద । శ్రోతుమిచ్ఛామి భగవంత్సర్వార్థవ్యపనుత్త
యే ॥ వ్యాసః ॥—॥ మునే తుభ్యం ప్రవక్ష్యామి యథా చన్ద్రస్తుతిం పు
రా ॥ చక్రే చ కార్యయథస్త్యైవ తథాస్వస్త్యయనం స్తవం । చన్ద్రః ॥—
నమో జగన్మఙ్గళదాయినే నమో జగత్ప్రసూతిస్థితినాశహేతవే । న

మోజగత్పావననామకర్మణే నమోజగత్కారణకారణాత్మనే । న
మఃపరేశాయపరాత్మనేనమోనమఃపురాణాయసదాత్మనేనమః ॥ న
మస్సురేశేశవిధిప్రసూతయేనమస్త్రిలోకాశ్రయమంగళాంఘ్రయే। న
నమస్సమస్తేంద్రియ దేవదేవ ప్రధానభూతాయ నమోస్తువిష్ణవే॥
నమః ప్రధానాదివిశేషభూమయే గుణాశ్రయాయప్రభవేనమోనమః
అనంతపూర్ణామలకాంతకాంతి మన్మహావిభూతిప్రవరాయజిష్ణవే ॥స
మస్తకల్యాణగుణాశ్రయాయతె పరాత్పరేశాయపరాత్మనేనమః ॥ ॥
సనందనాద్యామునయఃపురావిదఃశ్రుతిప్రవీణాహతరాగమత్సరాః॥
పదంనజానంతిపరస్యయస్యతె పరేశితుస్తం ప్రణమామ్యధోక్షజమ్ ।
దోర్దండదండప్రహతాభిభూతావిప్రద్రుతోనంతసురారిసంఘః ॥
యస్యాఖిలేశస్యసదాస్తుతంపదం నమామివిష్ణోఃపరమస్యతస్య ॥ వి
శ్వంజగద్యోవపుషాబిభర్తియస్మింస్తదంతేలయమేష్యతీశే । యస్యా
విదంయస్యకృతెసమస్తం తస్మైనమస్తేపురుషోత్తమాయ ॥ యజ్ఞేశ్వ
రోయజ్ఞపుమాంస్త్వమేవయజ్ఞప్రియోయజ్ఞఫలప్రదాతా । ఇజ్యాచదే
వస్త్వమథర్త్విజశ్చమంత్రౌషధాద్యాఅపిదక్షిణాచ । త్వయాసనాథేన
జగత్త్రయంహిత్వమేవసంధుక్షయశీతరశ్మే ॥ ఇతి స్తశక్తించవిధాయ
తావకీం పురానిసృష్టోహమిహేశ్వరేణ । తవేచ్ఛయాక్లృప్తసమాను
షౌషధి ప్రభూతభూతావనశక్తివిగ్రహం ॥ పరేశితుర్దేవసమాంప్ర
జాపతిః క్షయంప్రవిష్టేత్యశపత్సుతేరితః ॥ అహంసమాప్యాయయితుం
త్వశక్నువన్ జగచ్చవిశ్వంక్షయసంచయాత్ప్రభో ॥ క్షయంకురుష్వా
ద్యతుశాపజన్మనః క్షయస్యదేవత్వరితంసదామమ । సురాసురేశేషు
సయక్షమానుషేష్వశేషభూతేషుసమస్తదాస్థితః ॥ ప్రవృత్తిముచ్చా
వచభావసంశ్రయాం కరోషిశక్త్యా విజితాత్మసంస్థితిః । అథప్రభోనా
థమహన్మహాత్మనాంనిరస్తదోషామలశాంతిసంశ్రయః । నలక్షయేహం
త్వదృతేన్యమక్షయక్షయక్షయేదక్ష మధోక్షజప్రభో ॥ నమోనమఃవ

జనార్దనాభయేనమోనమోనమః పంకజలోచనాయతే । నమోజగన్మంగ
ళదాయినేనమోనమోస్తులక్ష్మ్యాశ్రియచారువక్షసే ॥ వ్యాసః ॥—॥ ఇతి
స్తుతో దేవనికాయసంవృతః ప్రఫుల్లనీలోత్పలచారుదర్శనః ॥ అథోప
సృత్యైందుసరస్తటం ప్రియం జగాదచన్ద్రంమధురంవచో హరిః ॥**

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యే షట్త్రింశోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీభగవాన్ ॥—॥ త్వయాస్తుతోహంశీతాంశోవదకింతేవివక్షి
తమ్ । మద్దర్శనాత్తవక్షిప్రమిష్టంసంపత్స్యతేతరాం ॥ చన్ద్రః ॥—॥
గుహాంప్రవిష్టంపురుషంపురాణంపశ్యామ్యదృశ్యంచతమీశితారం । అ
తఃకృతార్థాస్సకలామనోరథాః క్షయంగతాశ్చాతిపరంవరాచ మే ॥
శ్రీభగవాన్ ॥—॥ అపిపాతకినశ్చన్ద్రమద్దర్శనసుఖోక్షితాః భవం
త్యతితరాంశుద్ధాఃకింపునస్త్వంప్రియోసిమే ॥ తవక్షయఃక్షయంయా
తు సంధుక్షయయథాపురా । జగన్మంగళసంభూతిర్భవత్వంసయనో
త్సవః ॥ యతస్త్వయాస్మింత్సరసితపస్తప్తంసుదుశ్చరమ్ । అతశ్చత్వత్స
నామస్యాత్పుణ్యతీర్థాశ్రయంసరః ॥ యథాయోషిద్వరాలక్ష్మీర్యథా
పుంస్సుపరఃపుమాన్ । యథాసరిద్వరాగంగా తథైవైతత్సరోవరమ్ ॥
చంద్రః ॥—॥ యదేహపశ్యామిసుపుష్కరేక్షణం త్వదాననంసుస్మిత
చారుదర్శనమ్ । తథాచిరంపశ్యతుమేమనో మహద్విలోచనేచాపి త
థాచపశ్యతామ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ — ॥ అపవ్యస్తదోషబుద్ధీనాం ని
ర్మలజ్ఞానసంపదామ్ । నగోచరోహంశీతాంశో కిముతత్త్వమథాల్పకః
చంద్రః ॥—॥ వదత్వమేవేశ్వరలోకనాథ యథాచపశ్యంత్యనివారితం
జనాః ॥ అత్యర్థమల్పాల్పవివేకశక్తియాః పరాత్పరంత్వాంపురు
షంశ్రియఃపతిమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ — ॥ పరోక్షఏవభూతానా మ
వ్యక్తవసతాంసతామ్ ॥ అహంభవామిప్రత్యక్షో హ్యత్రైవ వస
తాంసతామ్ ॥ సర్వప్రత్యక్షతాంయాతో విభీషణకృతేనిశం ॥ అ
తోనిరామయాపృథ్వీ త్వాసీత్కల్యాణజృంభితా ॥ యచ్చాపివిభీషణ

ష్యంద్రి మహద్ధామసరస్తటే । నిధాయసయయౌలజ్జ్యాంతదా ప్రభృతిచంద్రమాః ॥ తస్మిన్రంస్యేశయానోఽహం తత్రమాంద్రష్టుమర్హసి । తత్రప్రత్యక్షతాంయామి లోకానుగ్రహకామ్యయా ॥ ఏహిపుష్కరిణీతీర మిందోపర్వణిపర్వణి । జ్యోత్స్నయాచతవస్పృష్టం జగత్పూతంభవిష్యతి ॥ వ్యాసః ॥—॥ ఇత్యుక్త్వాంతర్దధేసద్య స్తత్రదేవోజనార్దనః । సోఽపిపర్వణితత్తీర్థం సేవతేస్మనిశాకరః ॥*****

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే సప్తత్రింశోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః ॥—॥ అథకాలవిపర్యాసే కృతత్రేతాదిసంజ్ఞితే । దశశ్చాయుంసరశ్చైవ శనకైర్యాస్యతిక్షయమ్ । తత్రస్థానేభవిష్యంతి భూతాన్యంతర్హితానిచ ॥ దశయోజనవిస్తారం స్మృతంపుష్కరిణీసరః కృతేతదర్ధహ్రసశ్చ త్రేతాయాంద్వాపరేతథా । కలిస్తదర్ధంగ్రసతి తతఃప్రతిదినంభవాత్ ॥ యథాయాంతిశనైర్హ్రాసం రవేరస్తముపేయుషః । కేతవస్తత్సరఃకాలే తథాహ్రాసంసమేష్యతి ॥ బహుయోజనవిస్తార మిదంతీర్థవరంసరః । స్వల్పంప్రతిదినంహ్రాసాత్కాలావంతేభవిష్యతి ॥ సుగంధమేతదత్యచ్ఛం సరసోంభస్సుశీతలం । దుర్గంధంసలిలంచైతత్కాలావంతేభవిష్యతి ॥ యదాస్యాద్రాజమరణంరాజ్యనాశఃప్రజాక్షయః । రక్తంహరితవర్ణంస్యాత్తదంభఃకృమిదూషితం ॥ యదాజనపదక్షోభోరాష్ట్రస్యచపురస్యచ । తదాసఫేనమంబుస్యాత్ప్రతప్తందూషితంమునే । రాజన్యస్యయదాశాంతిస్తదాస్యాత్క్షీరసన్నిభమ్ ॥ స్ఫటికాభంతదంభస్స్యాద్యదాశాంతిర్ద్విజన్మనామ్ ॥ యదాతుభూయసీవృష్టి ర్భువివైసంభవిష్యతి । తదాసరస్సుపూర్ణంస్యాత్ప్రసన్నమమలంశుచి । అనావృష్టిర్యదాలోకే సర్వభూతవినాశినీ ॥ సరస్సంశోషమతులం తదానీంచసమేష్యతి । నిర్ధనుష్యాహ్వయం దేశే స్సస్నానవాసోభవిష్యతి ॥ యద్యత్సరసిలక్ష్యేతమమునేమంగళదర్శ

నమ ॥ తత్రత్సమృద్ధమేన్వానాం విపరీతంవిపత్తయే ॥ అవేహిదేశవి
స్తారంద్వాత్రింశద్యోజనంమునే । తతఃకాలవిపర్యాసే హ్రాసస్తస్య
భవిష్యతి । కలావపి మహాబుద్ధేసర్వభూతక్షయంకరె । విప్లవస్సర్వధ
ర్మాణాం సహసైవభవిష్యతి ॥ సర్వేపాతకినోలోకే సర్వేవైవేదని
న్దకాః ॥ విద్వేషిణోభవిష్యన్తి భగవత్యచ్యుతేహరౌ । వైరిణోధ
ర్మవృద్ధేషు సాధుష్వపి భయంకరాః ॥ ఉచ్ఛిష్టనిరతాస్సర్వేసదాచా
రవివర్జితాః । పాషండాచారనిరతా హ్యసద్ధర్మానువర్తినః ॥ అ
ల్పాయుషాభవిష్యన్తి భువిమర్త్యాఃకలౌయుగె । వేదవిద్వేషిణో
యేచ యెచవైధర్మదూషకాః ॥ అసురారాక్షసాశ్చైవపిశాచాబ్రహ్మ
రాక్షసాః । శ్మశానవర్తినోయేచ వేదబ్రాహ్మణనిన్దకాః ॥ ఏతేషా
మసతాందేవః శంకరోహ్యధిదైవతం । ప్రాకృతానీహభూతాని ప్ర
కృతిస్త్రిగుణాత్మికా ॥ తమఃప్రవర్తకోరుద్రో రజసస్తుచతుర్ము
ఖః । సత్వప్రవర్తకోవిష్ణుస్తథాసర్వప్రవర్తకః । సత్వనిష్ఠాహిపు
రుషాఃవిష్ణుమేవయజంతితే ॥ బ్రహ్మాణంరాజసాస్సర్వే తమోనిష్ఠాస్తు
శూలినమ్ । సత్వంహిసర్వధర్మాణాం ప్రతిష్ఠామునిసత్తమ ॥ జ్ఞాన
స్యహిప్రతిష్ఠాచ శాశ్వతస్యసుఖస్యచ ॥ లాభస్యహిప్రతిష్ఠాచగజ్ఞా
మతి మతాంవర । ప్రమాదాలస్యజనకం దుఃఖమోహభవంతమః ॥
మార్గంసోజ్జీవనంగత్వా సాత్వికాయాన్తితత్పరమ్ । తమోనిష్ఠాహ్య
ధోయాన్తి రాజసాఃకర్మసంగతిమ్ ॥ కృతేచసత్వబాహుళ్యం త్రేతా
యాంచ తథామునె ॥ ద్వాపరేరజసావృద్ధిః కలౌకల్యంభవేత్తమః ॥
అతఃకలౌయుగేప్రాప్తె సర్వభూతానివైమునె। తమోనిష్ఠానితానిస్యు
స్తద్ధిసద్ధర్మనాశయుక్ ॥ తామసాఃపురుషాస్సర్వే సతాంధర్మప్రదూష
కాః । తమఃప్రవర్తకంరుద్రం తత్స్వభావాద్వ్రజంతితమ్ ॥ సచశం
భుర్మహాబుద్ధెజగన్మోహప్రవర్తకః । జగతాంమోహనార్థాయమో
హశాస్త్రంచకారహ ॥ తత్కృతంమోహశాస్త్రం తత్కాలేసర్వత్రి

వర్తతే। సత్త్వేతద్వర్తినో లోభధర్మానుసరణాన్మునే ॥ వేదవా
దాన్వినిందంత స్తద్ధర్మాణిత్యజంతిహి । హింస్రాః క్రూరాదురా
త్మానో నృశంసాః పాపినోనరాః ॥ దహేయుస్సప్తవైలోకాన్ శూలిన
శ్చవ్యపాశ్రయాః ॥ రావణస్తుజగత్సర్వ మదహచ్ఛివసమ్మతః ॥ హిర
ణ్యశ్చహిరణ్యాక్షస్సింహికాతనయస్తథా । బలిర్విరోచనసుతో వాలీ
పరమదారుణః ॥ అన్యేక్రూరాశ్చయేదైత్యాః రాక్షసాభృశదారుణాః
యేయేచభువిరాజానో జరాసంధాదయోమునే॥ తేవైధర్మంప్రదూ
ష్యంతి పూజయంతో హ్యుమాపతిమ్ । కలావపిమహాబుద్ధిమనుష్యా
శ్శంకరప్రియాః ॥ ఆస్థాయమోహశాస్త్రాణి దూషయేయుశ్చసాత్త్వి
కాన్ । సత్త్వనిష్ఠాః ప్రహీయన్తే శనైః ప్రాప్తేకలౌయుగే ॥ రాజసా
శ్చాపితిష్ఠంతి వర్ధంతే హ్యపితామసాః ॥ యేత్వైమోహపరంశాస్త్రం
సమాస్థాయకలౌయుగే । సాధయంతిహికార్యాణి తేషాంకామాస్సు
పుష్కలాః॥ వైదికానాంచ వైయర్థ్యంయతతామపి సువ్రత ॥ ఏవమే
వహితచ్ఛాస్త్రంనరాణాంమోహనంభవేత్ ॥ నిరామయాశ్చబలినో
మోహశాస్త్రప్రవర్తకాః । భూతిమంతస్తతస్తేస్యుః కాలేనాస్మిలితా
మునే ॥ క్షయిష్ణవోహితేసర్వే కలికాలేక్షయోన్ముఖే । క్షయప్రవర్త
కశ్శమ్భు ర్జగతస్తస్థుషశ్చహి ॥ సర్వభూతక్షయకరే సంప్రాప్తేచ
కలౌయుగే । పరంపుమాంసంతంవిష్ణుం నార్చయంతిక్షయిష్ణవః ॥ యే
హరౌభక్తినిరతాః కలావపిమహామతే । తేమోహమోచకావ్యాసం
శుద్ధాః ప్రాప్నుయుఃపరమ్ ॥ తానిశాస్త్రాణిసర్వాణి కలౌధర్మవిప
ర్యయాత్ । కలౌధర్మవిపర్యాసో దేవతానాంసతామపి ॥ అనీశమీశ్వ
రంవ్యక్తమనంతంసన్తమిత్యపి। మోహశాస్త్రైశ్చసకలమవరఞ్చపరంత్వి
తి ॥ తత్త్వంయథార్థంచక్రుతేతైస్తామాయాంత్తిరోహితం ॥ కలౌతువి
పరీతంస్యాదితిశాస్త్రవిదాంస్థితిః । శాస్త్రాణ్యపిచసర్వాణి త్రివిధాని
మహామతే॥ యానిసత్త్వపరంవిష్ణుంవదన్తిపరమేశ్వరమ్ ॥ తానిశాస్త్రా

ణిసర్వాణి సాత్త్వికానిమతానివై। ప్రజాపతింకృశానుంచతథాదేవీంస
రస్వతీమ్। పరత్వేనవదచ్ఛాస్త్రంరాజసంపరిచక్షతే ॥ యచ్ఛాస్త్రం
లింగమాహాత్మ్యం పరందైవముమాపతిమ్। తమఃప్రవర్తకంవక్తితత్తా
మసముదాహృతమ్ ॥ సచకాలవిపర్యాసాదన్యోన్యాభిభవోభవేత్
అభిభూతంభవేచ్ఛాస్త్రం సాత్త్వికంతుకలౌయుగే। సాత్త్వికందైవతం
చాపి తామసంతుసమేధతే ॥ తతస్తుబలవచ్ఛాస్త్రం తామసందైవతం
కలౌ। భవేయుర్బలినస్సర్వే తద్వ్యపాశ్రయిణోనరాః ॥ సాత్త్వికే
షుతదాబాధాం ప్రకుర్యుస్తామసాజనాః। తమోనిష్ఠంజగత్కృత్వాసం
జిఘృక్షుఃపరఃపుమాన్ ॥ శనైస్సర్వాణిభూతాని భగవాంస్సముపేక్ష
తే। ఉపేక్షితేచజగతివిధాత్రాపరమేష్ఠినా ॥ సాత్త్వికానామభిభవ
స్తతఃప్రతిదినంభవేత్। ఏతత్సర్వంహికాలుష్యం కలికాలకృతంభువి॥
తత్కాలకృతమేవాత్ర నస్పృశత్యపిజాతుచిత్ ॥ విభీషణకృతేదేవశ్శ
యానోరంగధామని। ఇమంపుణ్యతమందేశం నజాతుచిదుపేక్షతే ॥
కలేరపికలిత్వంహిపరోపేక్షాకృతంమునే। జగజ్జన్మలయత్రాణలీలస్య
పరమాత్మనః ॥ యదేష్టాసంహృతిస్తస్య తదానీంసకలిర్భవేత్ ॥ స
ర్వదాభగవాన్రంగీ హ్యస్మిన్దేశేచసస్పృహః ॥ తత్ప్రీతయేసరిచ్ఛ్రే
యం దేశశ్చాయమనాకులః॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే అష్టాత్రింశోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః ॥—॥ అస్మిన్దేశేమహాబుద్ధే పుణ్యతీర్థేశుభాశ్రమే।
శృణుష్వత్వంపురావృత్తమాఖ్యానంమునిభిశ్శ్రుతమ్ ॥ కదాచిద్ద్వాప
సంగత్యాపురామతిమతాంవర। అనావృష్టిరభూద్భూమ్యాం ద్వాద
శాబ్దోపలక్షితా ॥ అనావృష్ట్యాతయాబ్రహ్మన్ ప్రణష్టమభవజ్జగత్।
నృపాపరాధాద్ధరణీ కేశవేనాప్యుపేక్షితా। పృథివ్యాంయానిభూతా
నిచరాణిస్థావరాణిచ ॥ జలక్షయాత్ప్రణష్టాని ప్రదగ్ధానిమహామతే॥

నిరూదకానిమర్ణనుష్యాస్సికతాపూరితాంతరాః । భువ్యాసన్ప్రథితా
నద్యో మృత్యో౽ఖిలనభూమయః॥ తస్మిన్కాలేతుకావేరీ సతో౽యాస
మద్భుశ్యత । ఋషయశ్చతపస్సిద్ధాఃభేజిరేసరితస్తటం । ఇయంసరిచ్ఛ
భూతానాం తదాసీచ్ఛరణంపరం ॥ ప్రతిష్ఠైపిజగత్యస్మిం స్తయావైబ్ర
హ్మహత్యయా ॥ సుప్తమభవత్తీరం లెజసారంగశాయినః । తతస్సర్వే
మునిగణాః బ్రాహ్మణాఃబ్రహ్మచారిణః ॥ తాపాగ్నిదగ్ధామర్త్యాశ్చ
కావేరీమథశిశ్రిరె । ఇయంపుణ్యానదీబ్రహ్మన్నిస్తోయాశనకైరభూత్ ॥
సతీసర్వస్యజగతశ్శరణ్యాత్వాతురస్యహి । నదీమల్పజలాందృష్ట్వాభూ
లెశావృష్టిసంక్షయాత్ ॥ మేఘపఙ్క్తిముపారుహ్య బిభిదుస్తేఘనో
దరం ॥ తతో౽భూరిప్రసుస్రావజలంతద్విమలంభువి ॥ అక్షమాత్రాశ్చ
ధారాస్తాస్సమపద్యంతసర్వశః ॥ తతఃపూర్ణజలాబ్రహ్మన్ తదాసీ
త్తత్క్షణాన్నదీ॥ప్రజాస్తదంభసఃపానాజ్జీవంతిస్మక్షయంగతాః ॥ అథ
కాలెగతేతస్మిన్ యదనావృష్టికారణం । నృపస్యబ్రహ్మహత్యాసా పి
శాచీతత్ప్రపౌజలమ్ ॥ క్షణేననిర్జలాతెన కావేరీసాబభూవహ ॥ ప
తత్యపిజలౌఘెస్యాం నద్యాంమెఘోదరాద్భ్రుశం।అథాంభసఃక్షయం
దృష్ట్వా రక్షిణస్సహసోత్థితాః ॥ నిపీయజలసర్వస్వం వ్యాత్తాస్యాంజ్వ
లనప్రభామ్ ॥ నదీమావృత్యవక్త్రేణ ప్రేక్షంతీంతజ్జలాగమం ॥ బ్ర
హ్మఘ్నీందదృశుస్తత్ర సంస్థితాం దెశరక్షిణః ॥ తద్వక్త్రకుహరంగత్వా
జలౌఘంజ్వలనప్రభమ్ । దృష్ట్వానష్టం జలంపీతంవ్యస్మయంతాత్రరక్షిణః
అథసావిష్ణుభూతేశాన్భ్రుకుటీకుటిలాననా । బ్రహ్మహత్యామహాబు
ద్ధైదృష్ట్వాగంతుమియేషహ । దృష్ట్వాజగమిషుంలెహి విష్ణుభూతేశ్వ
రేశ్వరాః ॥ దుద్రుతంప్రదుద్రువుస్సర్వే తాంగృహీతు మమర్షిణః ॥
బ్రహ్మహత్యాతుతాన్దృష్ట్వా భయాత్తైభ్యఃప్రదుద్రువే ॥ తాంచప్రో
చుర్మహాత్మానఃకాత్వంకాత్వమితిస్ఫుటం । అహంపాపమహంపాప
మిత్యుక్త్వాసాద్రుతంయయౌ ॥ పునశ్చోచ్ఛవాచతాన్దృష్ట్వా నచమాం

హంతుమర్హథ । అహం రాజ్ఞస్సముత్పన్నా బ్రహ్మహత్యాక్షయాత్మి
కా । పాపానాం జ్యాయసీ చాహం నహి కైశ్చిన్నిరాకృతా ॥ ఘోరా యా
తాం మమ చోత్పత్తేః కారణం కమలేక్షణాః । అస్య దేశస్య యో రాజా
సోమకో నామ నామతః ॥ స చాప్యన్యాపరాధేన తథాస్యం బ్రాహ్మణం ప
రమ్ ॥ వినీతం శ్రోత్రియం మూఢ్యా ధృతవాన్ సన్నృపాధమః ॥ మంత్రిణో
స్య తథా చాన్యే యే చ తత్పురవాసినః । తద్రాష్ట్రవాసినో యే చ యే బ
హిర్విషయా జనాః । తేషాం తు ద్విత్రపురుషా నియచ్ఛంతి స్వకం నృ
పమ్ ॥ సమక్షం కుర్వతః పాపం న నియచ్ఛంతి యే జనాః । యథాబలం
చ తత్పాపే త్వంశభాజో భవంతి తే । తథాయం సకలో దేశ స్తస్య పాపే
న దూషితః ॥ తత్కృతే యమనావృష్టి గన్యాశ్చైవాపదో భువి । న
నిష్కృతిః కృతా రాజ్ఞా తస్య పాపస్య కర్మణః ॥ తన్మయా దూషితం
సర్వం జగత్ స్థావరజంగమమ్ । ఉపయుక్తం మయా తావదుదకం జగ
తీతలే ॥ నష్టప్రాయమభూత్తస్మాద్విశ్వమేతచ్చరాచరమ్ । కేయూ
యమాగతాః క్రూరాః కథం మాం హంతుముద్యతాః । న శక్యాహం
తు మీశానైరపి యుష్మాభిరేవ వా ॥ ఇత్యుక్త్వా సా పరిదుద్రావ తే చా
ప్యేనామధావిరే ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ఏకోనచత్వారింశోఽధ్యాయః.

శ్రీరఙ్గనాథపరబ్రహ్మణే నమః

ఘూతేశ్వరాః ॥——॥ లోకసామాన్యదృష్ట్యా తు త్వయా పాపం చికీ
ర్షితం । జీవితస్య వినాశస్స్యాన్నేహ చాముత్ర చ స్థితిః ॥ శృణు దీ ఘోర
హ్యయం దేశో విష్ణుభూతైస్సురక్షితః ॥ సర్వతీర్థమయీ పుణ్యా ది
వ్యా చేయం సరిద్వరా ॥ రంగాభ్యర్ణగతా శశ్వత్ స్మృతమాత్రా
ఘనాశినీ ॥ పాపినో పినదీశో యం స్పృశంతశ్శుద్ధిమాప్నుయుః ॥ జ
గతోఽప్యంధసః పానాత్త్వత్తో ముక్తిర్భవిష్యతి ॥ పునంతి సర్వపాపా
ని తదంభాంసి విశేషతః । తస్మాదపసర క్షిప్రం విముచ్య సకలం జలమ్ ॥

అన్యథాచేద్ధనిష్యామో వయంత్వాంక్రూరదర్శనే ॥ వ్యాసః ॥—॥ ఇత్యుక్త్వాబ్రహ్మహత్యాసాసద్యోనాశంజగామహ ॥ అథతేవిష్ణుభూతేశాః స్వంస్వంనిలయమాయయుః । తతోవృష్టిర్మహత్యాసీద్ధరణ్యాంవైమహామతే । విజృమ్భిశ్చప్రజాస్సర్వాస్సర్వత్రహ్యేనస క్షయాత్ ఇతిబ్రహ్మన్పురావృత్తం విష్ణుభూతేశ్వరేశ్వరైః । అస్మిన్పుణ్యసముద్దేశే మునేపుణ్యసమాశ్రయే ॥ ఏతత్పుణ్యంసమాఖ్యానం సర్వపాపక్షయంకరమ్ ॥ శ్రుత్వావిభూతిమాన్మర్త్యోభువిస్వర్గేమహీయతే ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యే చత్వారింశోఽధ్యాయః ॥

శ్రీరఙ్గనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః ॥—॥ అన్యచ్ఛృణుదేవర్షే పుణ్యంశ్రుతిమనోహరం యచ్ఛ్రుత్వాసర్వపాపేభ్యో ముచ్యంతేభువిమానవాః ॥ కశ్చిత్ప్రమత్తోగంధర్వో గాయన్ననుచరైస్సమం ॥ వ్యోమ్నితంత్వనుగాయద్భిర్గంధర్వైరనుయాయిభిః । ఛాయామయంమహద్ధామ వ్యతిచక్రామసాహసాత్ ॥ జ్ఞాత్వానుయాయినోధామ్నశ్ఛాయాంనవ్యతిచక్రముః । నలంఘనీయాతచ్ఛాయా కైశ్చిదిత్యభిమేనిరే ॥ సోఽపిమాఢ్యాచ్చగంధర్వస్తచ్ఛాయాలంఘనంవ్యధాత్ । ఛాయానిరుద్ధగతయః తేప్యతిష్ఠంతవర్త్మని ॥ తంగృహీత్వాథగంధర్వంవిష్ణుపారిషదేశ్వరాః। చిక్షిపుర్బలవంతస్తే పశ్యతామనుయాయినామ్ ॥ నిపపాతబహిర్ద్వీపే గంధర్వస్సహసామునే । యథారాఘవబాణేన మారీచఃక్షణదాచరః ॥ అథతేప్యనుగంతారో గంధర్వమనుదుద్రువుః । గంధర్వోఽయత్రపతితో నిశ్చేష్టస్సమపద్యత ॥ అబ్రవీత్సోపితాన్దృష్ట్వా కేనేదంకేనకేనచ । ఇత్యుక్తాస్తేపిగంధర్వా స్తమూచుస్తద్వ్యతిక్రమం ॥ త్వయాప్రమత్తేనపురా రంగాభ్యాశముపేయుషా ॥ తస్యచ్ఛాయామయంరూపం లంఘితంతత్ఫలంత్విదం ॥ సోపితేషాంవచశ్శ్రుత్వా గంధర్వస్త్రస్తమానసః । అచింతయిత్వాతత్సర్వం గంతుమైచ్ఛత్సహానుగైః ॥ నశశా

కపదంకతురం వామ్ని మత్యై యథాతురః ॥ భృశార్తస్స్వర్థగంధ
ర్వ స్తత్రోచ్చైర్విలలాపహ । మయామూర్ఖేణ తన్నాఖ్యాన్యా న్యాధ్యా
న్యూధేన తత్కృతమ్ । కేనోపాయేన పాపస్య విధాస్యామ్యస్య నిష్కృ
తిం ॥ యూయం వదత భద్రం వః కేనాస్మి పతితో బహిః । దేవైర్వామా
నుషైర్వాపి కిమన్యైర్వా దుష్టజీవినైః ॥ సహ వో జంస్తు యుష్మాభిర్వైశ్చా
హం పాతితో భువి । తానహం శక్రకోపాగ్నౌ హుత్వా తత్ఫలయోగతః ॥
యథాపూర్వం భవిష్యామి పతిర్వః పతితో హ్యహమ్ ॥ అనిరుద్ధా హి యు
ష్మాకం యథాపూర్వం వియద్గతిః ॥ మమైవేహానిరుద్ధా సా కిమేతద్వద
తాఖిలం । కించ యూయం న పతితాస్తత్ర మే శంకితం మనః ॥ యుష్మాకం
మమ గంధర్వా స్తదభ్యాశే గతిస్సమా ॥ మహాన్ హి పక్షపాతో త్రపతి
తః పతనే మమ । అసమంజస మేవైతత్కథం కేన తదుచ్యతామ్ ॥ ✻✻✻✻

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ఏకచత్వారింశోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథ పరబ్రహ్మణే నమః

వ్యాసః ॥—॥ గంధర్వస్య వచశ్శ్రుత్వా హ్యశుద్ధస్య పతితస్య చ ॥ ప్రో
చుస్సమితరే సర్వే గంధర్వా వియతి స్థితాః ॥ గంధర్వాః ॥—॥ మా
వాదీర్మా చ మా మాయం న కేషాంచిద్వ్యతిక్రమః ॥ నాన్యస్య స్వకృతిర
న్యేషాం స్వకృతం స్వేన భుజ్యతే । దేవమానుషపశ్వాదిష్వఖిలేష్వేవ
జంతుషు ॥ పరస్పరస్య వైషమ్యం స్వకృతేనేతి తచ్ఛ్రుతం ॥ త్వం తాం
మోహాత్తు గంధర్వ ఛాయాం లంఘితవానసి । అస్మాభిర్మహతా ధామ్నా స్నే
తిమత్వాన లంఘితా ॥ తన్నిరుద్ధా గతిర్వ్యోమ్ని తతోఽస్మాకమనాహ
తా । న కార్యమత్ర గంధర్వ మనస్తే క్రోధమూర్ఛితమ్ ॥ విధాయ నిష్కృ
తిం తస్య శశ్వత్ప్రీతో భవిష్యసి ॥ అథ ప్రయామో గంధర్వ వయం శక్రా
న్నిశం ప్రభో ॥ తాన్యైవ వయం న జానీమో మాయే సే ప్రపతనం కృతమ్ ॥ నా
శుర్వతస్తు భవత స్తస్య పాపస్య నిష్కృతిం ॥ వైహాయసీ గతిశ్శక్యా ను
గతిర్దుష్కృతామివ ॥ యథాగతం ప్రయామోఽద్య సతతం భద్రమస్తు

తే ॥ వయంనివేదయిష్యామశ్శ్రాయతవచేష్టితమ్ ॥ భూతానిపృచ్ఛ
గంధర్వాయుష్మత్పతనకారణం । ఆకాశాదీనిసర్వత్రసాక్షిత్వేనస్థితానివై ।
మహాన్హివిప్రకర్షోఽయం గంధర్వపతతస్తవ ॥ అద్రిద్వీపసముద్రా
శ్చ సప్తసప్తచసప్తచ ॥ తస్యదేశస్యగంధర్వయత్రతేభూద్వ్యతిక్ర
మః ॥ తవపద్మాఖ్యమశక్యంహిగంతుంవర్షశతైరపి ॥ సముద్రాద్ద్వా
దుష్ప్రవేశాస్తవచాభ్యంతరేస్థితాః ॥ తస్మాదత్రైవవసతాభవతాయ
దినిష్కృతిః ॥ విహితాతవతత్సర్వం సుఖోదర్కం భవిష్యతి ॥ వ్యా
సః ॥—॥ ఇత్యుక్త్వాప్రయయుశ్శీఘ్రం గంధర్వాస్తేయథాగతం ॥ చి
త్రసేనఃప్రపతితః విలప్య కరుణంబహు । భ్రష్టోనష్టగతిఃక్షీణః కృ
త్వానివిమమర్శహ ॥ మహార్ణవాభ్యర్ణగతస్తత్రతుష్టావశంకరం ॥
తస్తనాః ప్రయతోభూత్వా గంధర్వఃకరుణంమునే । చిత్రసేనస్యసం
తుష్టస్సన్నిఖత్రైస్థధూర్జటిః । ప్రసాదాభిముఖోదేవః కరుణంతం
విలోక్యచ ॥ కింకిమిత్యబ్రవీద్గైవో వదయత్తైవివక్షితమ్ ॥ తస్యతద్వ
చనంశ్రుత్వా గంధర్వోమునిసత్తమ ॥ ప్రణమ్యోర్థాయసకలం సోబ్ర
వీత్స్వంవ్యతిక్రమమ్ । పినాకీతద్వచశ్శ్రుత్వా తతఃపతనహేతుకం ॥
చింతయామాసకింకృత్వాకథమేతద్భవిష్యతి।స్రాతుఃప్రసన్నో భగవాన్
త్రిణేత్రస్త్రిపురాంతకః । ప్రేషయామాసభూతేశాంచ్ఛతశోఽథసహ
స్రశః ॥ మాహేశ్వరాణిభూతాని స్కందేనసహనిర్యయుః ॥ యత్ర
ప్రతిష్ఠితంధామ శ్రీమద్రంగమితిశ్రుతమ్ ॥ తదభ్యాశంసమాగత్యప
పుస్తత్సరితోజలమ్ । ప్లవమానానిపుష్పాణి లంబితాన్యభవంస్తటే ॥
జృమ్భితానిచతత్రాసన్పులినాన్యంభసఃక్షయాత్ ॥ పూర్వంపూర్ణోద
కాందృష్ట్వా సద్యస్స్వల్పజలాంనదీం॥ రక్షిణోహిమహాప్రాజ్ఞావ్య
చరన్సరితస్తటమ్ । పిబతాంచపిశాచానాంరౌద్రాణాంతన్నదీజలం॥
ఉద్బభూవమహాన్ఘోషోదిశశ్చ ప్రతినాదయన్ ॥ సముద్ధతధ్వనిం
శ్రుత్వా రక్షిణస్తత్రనిర్యయుః ॥ తాన్దృష్ట్వాపిబతోరౌద్రాన్నిజ

ఘ్నుస్తత్ర సంగతాః । అథస్కందఃప్రదుద్రావతాన్ సమాదాయపీడి
తః ॥ భయార్తానిచభూతాని పీడితానిచరక్షిభిః । విప్రద్రుతానిసర్వా
ణి దదృశేతాన్యుమాపతిః ॥ కింకిమేతదదితివ్యాచే కేనేదంప్రద్రుతం
బలం ॥ ఇతివైమన్యమానస్య తస్యరుద్రస్యచాంతికం । సమేత్యప్రణ
తస్స్కంద స్తత్రవృత్తమథోచివాన్ ॥ విష్ణుభూతేశ్వరకృతం శ్రుత్వా
తత్రజగాదహ । శివశ్శివమథోవాక్యం భూతానామభిశృణ్వతామ్ ॥
నజాతుబలిభిస్సార్ధం విరోధఃకార్యఏవహి ॥ చిత్రసేనత్వమస్యత్ర
యాహీత్యుక్త్వాప్యుపారమత్ ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యే ద్విచత్వారింశోఽధ్యాయః

శ్రీరఙ్గనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః ॥—॥ అథశక్రస్స్వకంమిత్రం చిత్రసేనంతథాగతం । శ్రు
త్వాచుకోపధసుభృశం స్ఫురితాధరపల్లవః । సహసానిర్యయౌతస్మాత్
వజ్రీదేవగణైర్వృతః ॥ స్వాన్యాయుధానివిబుధాఃక్షిప్రంజగృహిరేత
దా ॥ స్వంస్వంయానముపారుహ్య లోకపాలాశ్చనిర్యయుః ॥ బృం
దారకగణోవ్యోమ్నిహేతిభిర్దారుణోబభౌ । ఘనాభ్రపటలంవిద్యు
త్పినద్ధమివజృంభితం ॥ తతోధ్వనిస్సముత్తస్థౌ దిశశ్చాప్యాకులీకృతాః ॥
వియతిప్రస్ఫురంతిస్మ హ్యాయుధానిసమంతతః । యథాజలదసన్నద్ధే
వ్యోమ్నివిద్యుత్పరిభ్రమః ॥ ప్రవవౌపరుషోవాయు స్తపన స్తపతిస్మ
హ ॥ సంఛాదయన్ ప్రజజ్వాల జ్వలనోజ్వాలయాదిశః । వలాహ
కావ్యాకులాశ్చ ప్రవర్షంతిస్మశోణితమ్ ॥ దదృశుర్విష్ణుభూతేశాస్సు
రసంఘావృతంనభః । కిమేతదితిమన్వానా స్తస్థుస్సర్వేమహాబలాః ॥
అథచండానిలస్తత్ర సురేంద్రప్రేషితోవవౌ । యత్రవ్యతిక్రమా
త్సద్యో గంధర్వఃపతితోభువి ॥ ఉత్థితోవైష్ణవోవాయుః తంవాయుం
గ్రసతిస్మహ । జ్వాలామాలావృతోదేవోవైష్ణవోహవ్యవాట్స్వయం
స్వతేజసాసమావృత్యదహంస్తస్థౌదిశోదశ । అథరుద్రాస్తథాదిత్యాస్సా

ధ్యాశ్చాన్యేమరుద్గణాః ॥ లోకపాలాశ్చ గంధర్వా శ్శతశోథసహస్ర
శః ॥ స్వాన్స్వాయుధానిసంగృహ్య సన్నిపేతుస్సమంతతః । తతఃకు
ముదనామాచౌ విష్ణుభూతేశ్వరోవరః ॥ దృష్ట్వాదేవగణాన్ క్రుద్ధః
కింకరాన్స్వాన్యదిదేశహ । సముత్పత్యసురాన్ సర్వాన్ నిజఘ్నుర్వి
ష్ణుకింకరాః ॥ హన్యమానాస్సురాస్సర్వే దుద్రువుస్తేదిశోదశ । వజ్రీ
హతబలోవజ్రముత్సృష్టముపచక్రమే ॥ హాహాకారేణసకలం వ్యాకు
లంత్వభవన్నభః । అథోత్ససర్జతద్వజ్రం విష్ణుభూతేషువజ్రభృత్ ॥ని
ర్యయౌసహసావజ్రం విష్ణుచక్రమివాపరం ।తత్కరేణైవజగ్రాహ కు
ముదస్తస్యపశ్యతః ॥ వ్యాజృంభతమహాన్ ఘోష స్తతోదిశిదిశిద్విజ ॥
హృతవజ్రోహృతబలోపీళితస్తుసురేశ్వరః ॥ దర్శయన్ పశ్చిమంభా
గం పలాయనపరోభవత్ ॥ రుద్రాఃప్రదుద్రువుస్సర్వేనష్టశూలాహ
తత్విషః ॥ ఆదిత్యావసవశ్చైవ సర్వే తేనష్టచేతనాః ॥ పలాయనపరం
దృష్ట్వాసురేశంవిష్ణుకింకరాః ॥ జహసుర్బాహుశస్త్రాశ్చ తిష్ఠతిష్ఠేతి
చాబ్రువన్ ॥ తూష్ణీంప్రదుద్రువేశక్రోనాచేకించిత్ప్రపీడితః । నన్యవ
ర్తంతభూతేశాఃప్రహరంతస్తతస్సురాన్ ॥ అత్రకోలాహలంవృత్తం
సురాణాంరక్షిణామపి । నప్రజగ్ముర్గృహాత్తానోరంగాభ్యర్ణగతాము
నే ॥ వ్యోమ్నివాభువివాతత్రవిశేషానోపలక్షితః । సర్వస్యజగతామీ
శే పరస్మిన్నపిదుషేహరౌ ॥ కిమేతదద్భుతంబ్రహ్మన్ శయానేరంగధా
మని ॥ సహిసర్వస్యజగతః కర్తాపాలయితాంతకః ॥ ఈశ్వరఃపరమా
త్మాయం నాత్రచిత్రంమనాగపి ॥అనుకూలాంవిధాయాత్రనదీంతస్యా
స్తతెపేప్రియే ॥ ఆత్మేశ్వారోరంగధామాసశేతెరంగధామని ॥*****
ఇతి శ్రీగారుడపురాణేశ్రీరంగమాహాత్మ్యే త్రిచత్వారింశోధ్యాయః.

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః ॥—॥హృతవజ్రమథోదృష్ట్వాసురేశంకమలాసనః । సమా
గత్యాబ్రవీదింద్రంకథంకేనకృతస్త్వితి ॥ శక్రః ॥—॥ కథమేతద్వ

దామ్యత్రకృతం కమలసంభవ ॥ హృతవజ్రో హృతశ్రీకో హాస్యశ్చా
సంజగత్త్రయే ॥ బ్రహ్మా ॥—॥ అవిమృశ్యకథంశక్ర బలవద్విగ్రహః
కృతః ॥ బలినో విష్ణుభూతేశాః మృత్యో౽పిచమృత్యవః ॥ విజానతాత్వ
యాసర్వం కథంతేషుప్రయోజితమ్ । తావకంవజ్రమస్త్రంవై మాన
కంయమమాపతేః ॥ యచ్చాన్యన్మోఘమేవస్యా త్సర్వంతేషుప్రయో
జితం ॥ కాలచక్రంహరేశ్చక్ర మపితస్మాన్నివర్తతే । ఏవంశక్రబలం
తేషాం కింకరాణాంమహాత్మనామ్ । బలిభిర్విష్ణుభూతేశైః కథంతేవి
గ్రహఃకృతః ॥ వ్యాసః ॥—॥ పితామహవచశ్శ్రుత్వా శక్రస్సువ్యథి
తోభృశమ్ । నోవాచకించిద్వచనం తూష్ణీమాసీచ్ఛతక్రతుః ॥ చిత్ర
సేనస్యపతనం ప్రబ్రూతేతి స్వయంభువే । విలోచనాభ్యాం గంధ
ర్వాన్ వ్యాదిదేశశతక్రతుః ॥ అథ గంధర్వపతనం చిత్రసేనా
నుయాయినః ॥ ఊచుఃప్రాంజలయస్సర్వే సమక్షం బ్రహ్మణో
మునే ॥ గంధర్వాః ॥ — ॥ శృణ్వంతునోవచస్తావద్భగవంతోయా
థాతథం । చిత్రసేనఇతిఖ్యాతస్సురేశస్యప్రియస్సఖా ॥ గంధ
ర్వస్సపరోఽస్మాకం వయంతదనుసారిణః ॥ సతుతావత్సహాస్మాభిః ప
పౌపానంముదాయుతః । ప్రమత్తోమధురంగాయ న్వియతిస్ఖలితం
వ్రజన్ ॥ ఛాయామయోరంగధామ్నః వ్యతిచక్రామసాహసాత్ । అ
లంఘనీయాతచ్ఛాయాజనైస్సర్వైఃకథంచన । ఇతిజానద్భిరస్మాభిః త
త్పాపం నకృతంప్రభో ॥ అజ్ఞానాదుతవాజ్ఞానా త్తచ్ఛాయాతేనలంఘి
తా ॥ తస్యవ్యతిక్రమందృష్ట్వావిష్ణుభూతేశ్వరేశ్వరాః ॥ తంగృహీత్వా
తుసంపీడ్య ప్రాక్షిపన్భువ్యధోముఖమ్ ॥ సోఽపినష్టగతిర్నష్టో
నిపపాతతతోబహిః । పతితశ్చిత్రసేనస్తు పూజయామాసశంకరమ్ ॥
సోఽపిప్రసన్నోభగవాన్ గంధర్వాయాభయందదౌ ॥ శక్రఃప్రపతనం
శ్రుత్వా సఖ్యుస్తస్యప్రియస్యచ ॥ తేషూత్ససర్జవజ్రంచయైస్తస్యపత
నంకృతమ్ । ప్రవరఃకింకరాణాంతుకుముదోనామవిశ్రుతః । వజ్రంవ

జ్రిభృతోత్సృష్టం జగృహే తత్కరేణసః । పలాయనపరం దృష్ట్వా హ్యా
తవజ్రిం శతక్రతుం ॥ కుముదః ప్రదదౌ తస్మై వజ్రింతస్య చ వజ్రిణః ॥ వ్యా
సః ॥—॥ ఇత్యేవం బ్రువతాం తేషాం గంధర్వాణాంచ ధూర్జటిః ॥ పూ
జితశ్చ త్రిసేనేన ప్రియయా బ్రహ్మణోఽంతికమ్ ॥ అథాగతం హరం దృష్ట్వా
బ్రహ్మా ప్రోవాచ సాదరమ్ ॥ కుతస్త్వం క్వచ తే కామో వివక్షా కథమి
త్యపి ॥ శ్రుత్వా విరంచవచనం భగవాంత్స్వృషధ్వజః ॥ తతస్తస్మై కథ
యద్గంధర్వస్య వ్యతిక్రమం ॥ స్వస్య ప్రియత్న వైయ్యర్థ్యం ప్రమ
థోన్మథనం చ యత్ । శంకరస్య వచశ్శ్రుత్వా తతః కమలసంభవః ॥ వి
మృశ్య తాన్ కథా భాష్య జగాద ప్రథితం వచః ॥ మహానతిక్రమస్తావత్ గం
ధర్వేణ కృతః ఖలు । న శూలినా సుష్ఠు కృతం తత్ర కార్యం న జానతా ॥
తిష్ఠత్వయం సురపతిస్సుధాహసితవిక్రమః । శ్రూయతాం మద్వచస్త
థ్యం యదత్ర ప్రతిభాతి మే ॥ ఏవం నామ జనస్సర్వః స్వం స్వం భాగ్యము
పాశ్నుతే । శుభం కృత్వా శుభం భుఙ్క్తే పాపం కృత్వాఽశుభం ఫలమ్ ॥ శు
భాశుభాత్మకం కర్మ సర్వభూతప్రవర్తకమ్ ॥ నియోజయతి భూతాని త
త్ర తత్ర పరః పుమాన్ । హృచ్ఛయస్సర్వభూతానాం సర్వం వేద శుభాశు
భమ్ ॥ న తం వినా క్వచిత్కించిత్కదాచిదపి చేష్టతే । నాథశ్శక్తశ్చ భూ
తానాం విధిరేష ప్రవర్తకః ॥ న శక్యమన్యథా కర్తుం విధేర్వృత్తం చ
కైశ్చన ॥ వేదా దేవాఖిలో ధర్మో వేద ఏవ పరాయణం । వేద ఏవ చ
భూతాని ప్రతితిష్ఠంతి శాశ్వతమ్ ॥ వేదాధీనమిదం నోచేద్వినశ్యేయురి
మాః ప్రజాః ॥ వేదైకనిలయాస్సంతో వేదవేద్యః పరః పుమాన్ । తద్ధ
ర్మానుస్మృతిర్యేషాం తేషాం కామాస్సుపుష్కలాః ॥ వేదవ్యతిక్ర
మో యేషాం తే వై నిరయగామినః । ఏష ఏవాదిసంకల్పో విధాతుః ప
రమస్య హి ॥ మహాన్వ్యతిక్రమస్తేన గంధర్వేణ కృతః కిల ॥ యేన ప్రవ్ర
జితాఽజ్ఞానాద్దివ్యచ్ఛాయోపమర్దితా ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే చతుశ్చత్వారింశోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

వ్యాసః ॥—॥ పద్మోద్భవవచశ్శ్రుత్వా ధర్మార్థసహితంహితం
శృణ్వతశ్శంకరస్యైవ వజ్రీపప్రచ్ఛసాదరమ్ ॥ఇంద్రః॥—॥బ్రహ్మన్నా
చక్ష్వతత్సర్వందివ్యచ్ఛాయావ్యతిక్రమం ॥ నరాణాంకుర్వతాంపాపం
యచ్ఛాయాచాత్రనిష్కృతిః ॥ బ్రహ్మా ॥—॥ స్వయంప్రోక్షితందివ్యం
తథాసిద్ధప్రతిష్ఠితం ॥ పౌరుషంచేతిత్రివిధాంప్రతిష్ఠాంబ్రాహ్మణోవిదుః॥
తత్సన్నిధానవైశేష్యాత్పూర్వంపూర్వంచపూజితమ్ । కుర్వన్లోకకుశలం
కర్మ కుర్వతాంతత్రతత్రచ ॥ వైషమ్యాత్ఫలసంబంధః పరప్రత్యక్షభే
దతః॥ * ఛాయాతుసర్వభూతానాంద్వేధాతానదవస్థితా॥ఉపచ్ఛాయా
ప్రభేదేన నసాక్షీణేహదృశ్యతే । ఆయుఃపరిక్షయేప్రాప్తేస్వస్యచ్ఛా
యాపరిక్షయః ॥ అవ్యాహతశ్చభవతి తథాసర్వత్రదృశ్యతే ॥ అత్యం
తకాలసంగత్యా స్వచ్ఛాయాఖండితాభవేత్ । నదృశ్యతేహ్యుపచ్ఛా
యా నరాణాంకాలసంక్షయే ॥ ఉపచ్ఛాయాతథాచ్ఛాయా స్వస్వస్యై
వహిదృశ్యతే।*జ్యైష్ఠ్యకానిష్ఠ్యతోభేదంసర్వత్రైవావధారయ॥నలం
ఘనీయాజ్యేష్ఠస్య ఛాయాపద్భ్యాంకనీయసా। గురూణాంసతుశిష్యే
ణ పిత్రోఃపుత్రేణనక్వచిత్ ॥ యదికుర్యాత్సగుర్వాదీన్ పద్భ్యాం
మాక్రమ్యగచ్ఛతి ॥ యస్తిష్ఠతిగురూణాంచ సమక్షమకృతాంజలిః । స
మద్యప్రాప్యతథాఽజ్ఞానాత్ససద్యోనిరయంవ్రజేత్ ॥ ఆసనంశయనంవా
న్య త్తదీయంయచ్చకల్పితమ్ । ఆక్రామంతిపదాతద్యేతేనరాయాం
త్యధోగతిమ్ ॥ భూతికామోనరస్తావ త్తత్ఛాయాంనలంఘయేత్ ॥
సాత్వతఃపరమోధర్మో ధర్మాణాంచ శతక్రతో । తమాస్థాయప్ర
వర్తంతే యేనరాస్సాత్వతప్రియాః ॥ తఏవసర్వలోకానాం గురవః
పరమామతాః ॥ చేతసాక్రియయావాచా పరమేపుంసిసంశ్రితాః । తే
షుమర్త్యశ్చయఃకుర్యాత్పచ్ఛాయోపమర్దనం । ననిష్కృతిః
స్మృతాతస్య వైష్ణవానాంనతింవినా ॥ సన్నిధత్తేసదాశక్ర తేషుస
త్సుపరఃపుమాన్ । అతయేవైష్ణవీంఛాయాం లంఘయేయురబుద్ధయః

నష్టాత్మానశ్చ తే శక్ర జాయంతే క్రిమయో భువి । పంగవః పాదహీనాశ్చ కుష్ఠినో భువి యే నరాః ॥ విష్ఠావ్యాప్యాఘ్రివంత్రైశ్చ లంఘితాస్యాచ్ఛతక్రితో ॥ తథా తు భగవద్ధామ్నః ఛాయామాక్రమతే చ యః ॥ ధరణ్యాం జాయతే పంగుస్సద్యో రోగాదిపీడితః ॥ తత్ప్రదక్షిణమాకాంక్షన్ పురుషస్తు శచీపతే । త్రిధాకృత్వా చ తచ్ఛాయాం పూర్వభాగేన సవ్రజేత్ ॥ ప్రదక్షిణవిధావేవ విధిరేష న చాన్యథా ॥ అవమత్య చ యే యాంతి భగవత్కీర్తనం నరాః । నాధిక్యముపయాంత్యాశు తే వై జన్మని జన్మని । పశ్యంతో భగవద్బింబం ధామ వా తత్పరిచ్ఛదం ॥ అకృత్వా తత్ప్రణామాది యే యాంతి పురుషాధమాః । జాత్యంధాస్తే చ జాయంతే హ్యంగహీనాః పరిగ్రహాః ॥ అభ్యేత్య భగవద్ధామ యో గచ్ఛేత్ప్రత్యతో నరః ॥ క్షీణపుణ్యశ్చ యో నష్టస్స వై యాత్యధమాం గతిం ॥ తత్ప్రదక్షిణమార్గేణ వ్రజేత్సర్వత్ర సర్వదా ॥ కృచ్ఛ్రేపి నాన్యథా యాయాదేకాంతి సత్యసంస్థితః ॥ అద్వారేణ ప్రవేశస్తు భగవద్ధామ్ని నృత్రహాన్ । నరాణాం సర్వధర్మాణాం హానిం చ కురుతే భృశమ్ ॥ ఏవం సామాన్యకల్పోయం మయోక్తో ద్యశతక్రతో ॥ దివ్యమానుషసిద్ధేషు భూమ్యాం మాయతనేషు చ । ద్విగుణః ఫలసంబన్ధః పూర్వస్మాదుత్తరత్ర చ ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యే పఞ్చచత్వారింశోఽధ్యాయః

శ్రీరఙ్గనాథపరబ్రహ్మణే నమః

బ్రహ్మా ॥—॥ శృణు దివ్యం మహద్ధామ శ్రీరంగమితి శబ్దితమ్ । మహతా తపసా లబ్ధమిదం శక్ర మయా పురా ॥ ఏతద్ధి మనవే దత్తం తస్మాదిక్ష్వాకురాప్తవాన్ ॥ తతశ్చైతత్క్రమాల్లబ్ధం రాఘవేణ మహాత్మనా । దదౌ విభీషణాయాసౌ ప్రియాయ ప్రియకారిణే ॥ సోపి గచ్ఛన్ స్వకం దేశమవతార్య నదీతటే । విమానవరమవ్యగ్ర పూజయామాస రాక్షసః ॥ తముద్ధర్తుమనాయత్తో మకరోద్బలవానపి । న శశాక మనాగప్యేతచ్చాలయితుం తదా । అథాప తద్ధరణ్యాం వై విలలాప చ దుఃఖి

తేః ॥ ఆర్తం విభీషణం దృష్ట్వా విలపంతమనాథవత్ ॥ ఉవాచ భగవా
న్రంగీ స్వరేణ మహతా తదా ॥ ౧౨ ॥ — ॥ అస్పర్శోఽత్ర మమాపదే
శాయం గమనీయో హి మే మతః ॥ ప్రసన్నా దేవ మహా[illegible]యుం నదీ ప్రి
యపఙ్క్తిమతా ॥ అస్మిన్నేశయా నాహం గన్స్యే త్వామధిక్షయన్ ॥ వి
భీషణానుజానీహి కురుష్వ చ మమ ప్రియమ్ । మా భూస్త్వం మమ నా
యాహి క్షిప్రం లజ్జాం నిశాచర । తత్ర త్వం సుసమృద్ధార్థః శ్రియం
భుక్త్వాఽనపాయినీమ్ ॥ ఇత్యుక్తః ప్రియయా చాతో లజ్జామేవ విభీ
షణః ॥ మత్వా[illegible]నాం భాగ్యవైశేషాద్వర్తతే తత్ర నదీతటే । రంగ
ధామ నిరంగేశ శ్శయానస్తు శతక్రతో ॥ దివ్యం వ్యాత్తన్మహద్ధామ ది
వ్యాస్తత్ర నివాసినః । దివ్యా చేయం నదీ తద్వ ద్దివ్య తీర్థమయం సరః ॥
అనంతశక్తియుక్తం త ద్విమానం తత్స్వయంభవమ్ । గన్ధర్వస్తత్ర తద్ధా
మ్న శ్ఛాయాం తు స్పృశతి ప్రక్రమే ॥ గన్ధర్వేణ హి భుక్తం చ ఫలం పాపస్య
కర్మణః । కింకరా విష్ణునా తేశాః బలినః కామరూపిణః ॥ తే చ రక్షం
తి తద్దేశం సర్వే హ్యనిమిషేక్షణాః ॥ త్వయా ప్యాచరితస్తైశ్చ విరోధో
బలిభిర్మహాన్ । కృతం చ బలిభిర్వైరం బాలిశా హ్యవిజానతా ॥ నై
తద్విజానతాం కర్మ యత్ఫలేన్న యశో భువి । సంజాతో బలిభిస్సార్ధం
విరోధో నాశమేవ్యలమ్ । యథా కాష్ఠచయే క్షిప్తో హ్యతిమందోఽపి హ
వ్యవాట్ ॥ మా చైవం మా ప మా కార్షీర్భువి తేజసః క్షయం ॥ — ॥
వ్యాసః ॥ ఇత్యుక్త్వా భగవాన్బ్రహ్మా విరరామ సనాతనః । శక్రో
వాచ వచనం హ్రియా కించిదవాఙ్ముఖః ॥ అయం హి దిత్యోఽస్తు సఖా మే
ప్రియకృత్తమః । అ[illegible]తిసన్నిపా
తిన్ ॥ బ్రహ్మా ॥ — ॥ [illegible]కితు శస్త్రైః కృ
తైః । [illegible] ॥ వ్యాసః ॥
ఇత్యుక్త్వా ప్రయయౌ [illegible] వృక్షచ్ఛాయాం [illegible] । [illegible]గం
ధర్వం యత్రాసౌ పతితః [illegible] ॥ సకలాంగేషు [illegible] శక్రస్తు [illegible]

దేశహా । సోపినిర్వేదమాపన్న శ్చచారపృథివీం ద్విజ । సరితః పుణ్య
తీర్థాని సేవమానో ద్విజైస్సమమ్ ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే షట్చత్వారింశోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

వ్యాసః ॥—॥ ఆససాదాథ గన్ధర్వః కాశ్యపం మునిసత్తమం ॥ చిరం
తనం మహాప్రాజ్ఞం ముగ్రే తపసి సంస్థితమ్ ॥ విప్రం ప్రణమ్య సహసా
వప్రచ్ఛావ్యగ్రమానసః ॥ కృతాంజలిర్నమ్రశిరాః వినయోపగతో
భృశం ॥ గన్ధర్వః ॥—॥ పాపానలప్రదగ్ధానాం కింనః కృత్యం వద ప్రభో
కిం వాచ్యం కిము విజ్ఞేయం కథం కృత్వాప్నుయాం సుఖమ్ । కాశ్యపః ॥—
శృణుష్వ పరమం గుహ్యం శ్రుత్వా సుఖమవాప్స్యసి ॥ పరం పుమాంసం జ
గతామీశ్వరం పురుషోత్తమం । నారాయణం విభుం దేవం స్మృతిమాత్రా
ఘనాశనమ్ ॥ ప్రణమ త్వం పరాత్మేశం ధ్యాయస్వ జగతీపతిం । తదన్య
శోక్తినమస్కారైః కాలశేషం నయాత్మనః ॥ వ్యపోహ్యాత్మగతం త్వేన
స్తద్దైవాప్స్యసి తత్పదమ్ ॥ గంధర్వః ॥—॥ కథం వయం పరాత్మేశం జా
నీమస్తం తపోధన ॥ క్వాస్తి తత్కీదృశం బ్రహ్మ కింపరం చాపరం చ కిమ్ ॥
కాశ్యపః ॥—॥ శుద్ధిం గతేన మనసా కర్మణా సంస్కృతేన చ । వా
చా ప్రసన్నయా యుక్తః పరం వేత్స్యసి పూరుషమ్ ॥ గన్ధర్వః ॥—॥
కీదృశీ మనసశ్శుద్ధిః కర్మణాం సంస్కృతిః కథం । వాక్ప్రసన్నా కథం
జాతా సర్వం బ్రూహి మహామతే ॥ కాశ్యపః ॥—॥ అన్నదోషాదశమ
నాన్నానావిషయదర్శనాత్ । దేహశౌచాదివిరహాత్సకల్కం జాయ
తే మనః ॥ విహితాకరణాచ్చైవ ప్రతిషిద్ధస్య సేవనాత్ । నృణాం గన్ధర్వ
కాలేన దూషితం కర్మ జాయతే । అసత్యనిరతాయా వై పరుషా చ నిర
ర్థకా ॥ జాయతే వాగసాధూనాం వాచ్యావాచ్యమజానతాం ॥ స
ర్వదా సర్వభూతేషు సోవ్యయో వ్యాప్య తిష్ఠతి । అతస్సర్వగతో విష్ణుస్స
ర్వత్రాస్తి సదా హి సః । త్వయ్యస్తి మయి చాప్యస్తి సతథాన్యేషు జంతుషు ॥

ఉపర్యధస్తాత్సర్వాత్మా స్థితస్సర్వత్రసర్వదా ॥ గంధర్వః॥—॥ యత్కిం
చిద్వస్తుసంజాతం తత్తద్దైవహిదృశ్యతే । సవిష్ణురస్తిచేత్కోऽపి లక్ష్యేత
నహిలక్ష్యతే ॥—॥ కాశ్యపః ॥ ఉక్తంగంధర్వభవతా సాధుతత్రశృణు
ష్వమే ॥ వస్తుష్వపిచసర్వేషు సదాసంనిహితేష్వపి ॥ లక్ష్యతేనత్వ
యాకించి త్కారణాధీనవృత్తినా । యత్కించిల్లక్ష్యతేవస్తు కింతద్దృష్ట
మఖండితమ్ ॥ త్రికోణంచపలత్వాది పశ్చాదంతర్నదృశ్యతే । యస్యే
న్ద్రియసమాయోగః పురోవర్తినివస్తుని ॥ తద్భాగోదృశ్యతేనాన్యః
ప్రత్యక్షస్యగతిస్త్వియం । యచ్చవస్త్వపియాదృక్చయయాతద్దృశ్యతే
ఖిలం । సాచాప్యవారితాదృష్టి ర్జ్ఞానదృష్టిర్హితాదృశీ । నాప్రకాశే
ప్రకాశోస్తిప్రకాశస్తూచితోగుణః ॥ చైతన్యప్రసరాణ్యస్య కర
ణానివిదుర్బుధాః । అనావృతంయదాజ్ఞానం తదాసర్వంప్రకాశతే॥
జ్ఞానవృత్తిర్హిగంధర్వ కర్మబంధోస్యదేహినః । యస్త్వాత్మానమథా
త్మస్థంపశ్యేద్బ్రహ్మసపశ్యతి ॥ యావద్బ్రహ్మచయచ్చాస్తి నతద్వచ
నగోచరం । జ్ఞానంజ్ఞేయంపరంబ్రహ్మ విజ్ఞానంజ్ఞానినోవిదుః ॥ అథా
క్షరంపరంవిద్ధిక్షరంచాన్యత్తథాపరం । త్వంతుపుష్కరిణీంయాహి సర్వ
పాపప్రణాశనీం ॥ తత్రస్నాత్వాతతశ్శుద్ధో రంగధామవిశస్వయం ।
తత్రద్రక్ష్యసిదేవేశం పరంబ్రహ్మసనాతనం । శయానంపుండరీకాక్షం
పరేశంరంగధామని ॥ తత్ప్రసాదాచ్చగంధర్వ పరాంశుద్ధింసమేష్యసి
॥వ్యాసః ॥—॥ ఇత్యుక్తస్సచగంధర్వః కాశ్యపేనమహాత్మనా । ఉ
త్పన్నజ్ఞానవైరాగ్యో యయాపుష్కరిణీంతదా । తత్రస్నాత్వాతువి
మలో రంగధామసమేయివాన్ ॥ జగౌమధురమవ్యగ్రఃసమతాళపద
క్రమం ॥ తారమంద్రక్రమేణైవషడ్జాదీంత్సప్తమిశ్రితాన్ । రమ్యం
గంధర్వసంగీతంశ్రుత్వాతత్రనివాసినః । నిశ్చేష్టాస్సమపద్యంత పతం
గాఅపివైమునే ॥ శుశ్రావమధురంగీతం భగవాన్రంగరాట్స్వయం ॥
చక్రేప్రసాదంతంతస్మైస్వావస్థాంచదదౌహరిః॥ తతస్తుసంప్రజ్వలితః

శ్రియాయుతౌ విమానమారుహ్య మహాన్మహాయశాః। యయౌ చ గంధర్వప
తిః ప్రాప్తాపవర్గస్తు తస్స గంధర్వవరైస్సమాలయం ॥ తతస్సహస్రాక్ష
సమప్రభావశ్శ్రియాస్ఫురంతం ప్రసమీక్ష్య విస్మితః । ప్రియం చ గంధర్వ
పతిం శచీపతిస్సకైనసార్ధం ముముదే చిరం దివి । ఇతి గంధర్వచరితం శ్రు
త్వా మర్త్యో మహామునే ॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తో గంధర్వపదమాప్ను
యాత్ ॥ యస్త్వేతచ్ఛృణుయాన్నిత్యం స్వజన్మర్క్షేషు పూరుషః ॥ స్వ
పదాత్ప్రచ్యుతస్తస్య విద్యతే సహి జాతువిత్ । య ఇదం శృణుయాద్వి
ప్రో విద్యాం పుష్టిం సమాప్నుయాత్ ॥ క్షత్రియోపి నరశ్శృణ్వన్ క్షి
ప్రం స్యాత్పృథివీపతిః ॥ వైశ్యోపి ధనవానాలె శూద్రస్సుఖమవా
ప్నుయాత్ । ఇత్యేతత్పుణ్యమాఖ్యానం సర్వపాపప్రణాశనం । ఉ
క్తం పుష్టికరం న్రాణాం కిమన్యచ్ఛ్రోతుమిచ్ఛసి ॥ ********
ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే సప్తచత్వారింశోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

నారదః ॥—॥ ఆశ్చర్యమిదమాఖ్యానం వరం త్వత్తశ్శ్రుతం మ
యా । ప్రభావః పుణ్యతీర్థస్య క్షేత్రస్య చ మహామునే ॥ సర్వవిద్యా
ప్రతిష్ఠా చ సర్వజ్ఞత్వమితి శ్రుతం ॥ లోకేష్వపి చ సర్వేషా మపి స
ర్వం విజానతాం ॥ సమస్తవిద్యా ప్రసృతిస్త్వత్త ఏవ న సంశయః । ఇతి
హాసపురాణాని యాని యాని మహామునే । ప్రవృత్తాని చ వేదానా ము
పబృంహణకర్మణి । త్వత్త ఏవ ప్రవృత్తాని తాని సర్వాణి వై మునే ॥ అత
స్త్వమేవ జానీషే పదార్థస్య వినిశ్చయం । తద్బ్రూహి భగవన్నద్య తీ
ర్థాన్యత్ర మహామతే ॥ సూతః ॥—॥ ఇత్యుక్తో భగవాన్వ్యాసో నా
రదం తేన ధీమతా । పునః పుష్కరిణీతీరే షట్తీర్థాని జగాద సః ॥ మున
యః ॥—॥ విదితమేతత్కథితం స్నాతతీర్థం పరం త్వయా ॥ ప్రభావో
మహాత్రోధామ్నః శ్రైష్ఠ్యం క్షేత్రస్య చ శ్రుతమ్ । ప్రమాదాద్గచ్ఛత
స్తస్య తచ్ఛాయాలంఘనే మహాత్ ॥ అహో ఖల్విదమాశ్చర్యం గంధ

ర్వపతనంభువి । యానితీర్థవరాణ్యత్ర ప్రోక్తానిపరమర్షిణా ॥ తా
న్యాచక్ష్వమహాబుద్ధే పృథక్త్వంసూతనందన ॥ సూతః ॥ అథోవా
చపురాపృష్టోమునిభిర్వేదపారగైః । తీర్థానిభగవాన్వ్యాస స్తాన్య
దైవవదామివః ॥ వ్యాసః ॥—॥ భరద్వాజోథదేవర్షి శ్శిష్యైఃప
రివృతోమునిః ॥ పరివ్రజంస్తతీర్థాని కావేరించయయాద్విజ ॥ పు
ణ్యాశ్రమజనోపేతం పుణ్యతీర్థవరాన్వితం । సిద్ధగంధర్వపతిభిస్సేవి
తంయక్షచారణైః ॥ ఆమ్నాయధ్వనిభిశ్శశ్వ ద్దివ్యగంధర్వగీతిభిః ॥ దే
వస్త్రీనూపురరవైః భ్రమద్భ్రమరగీతిభిః । కూజచ్ఛుకముఖోదీర్ణ
మధురాక్షరభాషితైః ॥ సుస్నిగ్ధరక్తసంశ్రావ్య పుంస్కోకిలరవైర్యు
తమ్ ॥ నానాపక్షిగణైర్జుష్టం నానామృగనిషేవితమ్ ॥ నానాతీర్థస
మావేశంనానావాసనమన్వితమ్ । నీపాశ్వకర్ణఖదిర సహకారవటా
ర్జునైః ॥ కదమ్బకర్ణికారామ్రపనసైశ్చలతావృతైః । కూలోత్ఖా
తవిభిన్నాగ్ర విషాణైర్నాగయూథపైః ॥ నిపతద్భిస్తటైర్వానైః
ప్రవిశద్భిశ్చతత్పయః । అవగాహద్భిరత్యర్థముత్తరద్భిజనైర్యుతం॥
ప్రవ్యాహరద్భిస్సతతం బ్రహ్మబ్రహ్మవిదాంవరైః । ఏకాంతిభిర్గహద్భి
స్తైర్దివ్యసంస్కారసంస్కృతైః ॥ ఉద్వహద్భిఃపరాంభక్తిం పరస్మిన్పు
రుషోత్తమే । సాత్వికైస్సత్త్వనిరతైః స్థితైస్సాత్వికవర్త్మని ॥ కాషా
యిభిస్సదాబ్రహ్మధ్యాయిభిస్త్యక్తసంగ్రహైః ॥ నిర్మమైర్నిరహం
కారైర్నిరాలంబనభావనైః ॥ యతిభిస్సంవృతాకారై ర్భక్తైరన్యై
ర్మహాత్మభిః ॥ సంశ్రితంతన్నదీతీరం భరద్వాజోదదర్శహ ॥ తదభ్యా
శేమహత్తీర్థం శ్రుతంపుష్కరణీతిచ । అనంతపీఠంతత్రైవ యస్మిన్
శేతేసదాహరిః ॥ తత్రర్ద్ధింమహతీందృష్ట్వావిస్మితస్సహసాభవత్ ॥ మ
నోజ్ఞం దివ్యశయనం దివ్యైర్భావైరదర్శనః ॥

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యే అష్టచత్వారింశోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః ॥—॥ వాల్మీకిర్భగవాం స్తత్ర వసతీత్యనుశుశ్రువే ॥ భర
ద్వాజస్తుతత్రస్థానృషీన్పప్రచ్ఛతంమునిః ॥ భరద్వాజః ॥—॥ వస
త్యస్మిన్వనోద్దేశే వాల్మీకిరితి మేశ్రుతమ్॥ మహామతిర్మహాభాగఃక్వా
సౌవసతి మేగురుః ॥ మునయః ॥—॥ ఆహోస్విదత్రభగవన్ పశ్యన్న
పినపశ్యసి ॥ యశసాఖండలాలోకే దీప్త్యాభానుశ్శ్రియోడుపః ॥ య
థాపరస్తథాశ్రేయానయమాత్మగుణైర్మునిః। సోయంపౌరమికాంవృద్ధిం
సంప్రాప్యాత్రావసన్మునిః ॥ వ్యాసః॥—॥ భరద్వాజస్తుతందృష్ట్వా
వాల్మీకింగురుమాత్మనః ॥ సతమభ్యవదత్ప్రీత్యానామస్వంశ్రావయన్ము
నిః ॥ సతంపప్రచ్ఛభగవాన్ కథంకింకురుతఇత్యపి । చకారకుశలప్రశ్న
మాశ్రమేతత్పరిగ్రహే ॥ శ్రుత్వాతుప్రియయుక్తాని గురోర్వాక్యాని
సాదరం ॥ ఉవాచమధురంవాక్యంభరద్వాజోమహామనాః ॥ భరద్వా
జః ॥—॥ తీర్థానిసేవమానోహ మాగతోస్మిదిదృక్షయా ॥ వసంతి
చాత్రగురవ ఇతిప్రీత్యాసముత్సుకః ॥ ఆశ్చర్యంబహుదృష్టంచ శ్రుతం
చాత్రమయాగురో ॥ అత్రదివ్యంమహద్ధామ దివ్యంచశయనంప్రభోః
పశ్యమానోనదీతీరంతీర్థంతత్పుష్కరాహ్వయం । ఆగతోహంతథా
కర్తుంగురోఃపాదాభివందనం ॥ వాల్మీకిః ॥—॥ శృణుష్వావహితో
బ్రహ్మన్ యదితేశ్రవణేమతిః । పుష్కరార్థమసందిగ్ధం వదస్తద్వద
తోమమ ॥ యదావిభీషణేనాత్ర సహారాఘవబంధునా । రంగధా
మసమానీతం తదాప్రభృతిసత్తమ । కర్తుంపుష్కరిణీస్నానం రం
గధామాభివందనం । ఇదమేవసమాసాద్యవసామిసరితస్తటమ్ ॥ గత
కాలోబహుతిథస్తత్రసంవసతస్సుఖమ్ । పశ్యతోరంగశయనం మమ
ధ్యానముపేయుషః ॥ ఆశ్చర్యాణిబహూన్యత్రదృష్టానిబహుశోమయా
పరంపుమాంసంధర్మజ్ఞ సదాపశ్యామిచక్షుషా ॥ యోగనిద్రారతం
శ్రీశం శయానంరంగధామని । తతఃకృతార్థంసంజాతం మనోమమ
మహామునే ॥ భరద్వాజః ॥—॥ భగవన్నద్య మేబ్రూహియాన్యత్రవ

సతాంగురౌ । ఆశ్చర్యాణిపురాదృష్టా స్యఖిలాన్యేవతానివై॥ వాల్మీకిః శృణుతాన్యహమాఖ్యాస్యేవిచిత్రాణిమహామతే । యేషాంశ్రవణమాత్రేణ నరకపాపాత్ప్రముచ్యతే । ఇదంపుష్కరిణీతీర్థం త్రిషులోకేషువిశ్రుతమ్ ॥ తదభ్యాశేతుతీర్థాని షడుక్తాన్యత్రసంతిహి ॥ మునిభిర్యోగిభిస్సిద్ధైఃపవిత్రైర్నిష్కల్మషైః । కామాయుభిస్తథాస్త్రైశ్చసతతంసేవితాన్యపి ॥ అశ్వత్థంవకుళంచామ్రం చతుర్థంచకదంబకమ్॥ బంబుకంబైల్వమిత్యాహుః తేషాంనామానిచానఘ । సురాపోబ్రహ్మహాస్తేయోగోఘ్నశ్చగురుతల్పగః ॥యేచాన్యేపాపినస్స్త్రీవ్రాఃకృతఘ్నాశ్చాపియేభువి । తీర్థాన్యేతానితైస్సర్వైస్సంసేవ్యానిద్విజోత్తమ ॥ విశుద్ధ్యంత్యకృతాత్మానః కృతాత్మానోభవంతిహి ॥ ద్విత్రిగవ్యూతిదేశోయంరంగధామసమీపతః । సర్వపాపక్షయకరస్సర్వకామైర్యుతోద్విజ॥ నైతచ్చిత్రంమహాభాగయస్మింశ్ఛ్రేతపరంపుమాన్॥ శృణుష్వాత్రపురావృత్తం మునిభిర్బహుభిశ్శ్రుతమ్ ॥ అశ్వత్థతీర్థేసతతంసుపుణ్యజనసంవృతే ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణేశ్రీరంగమాహాత్మ్యే ఏకోనపఞ్చాశో౽ధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వాల్మీకిః ॥—॥ అథయోషిద్వరాకాచిస్సాధ్వీతిచవిశ్రుతా । విదుషీసర్వధర్మాణాం సర్వకామవివర్జితా ॥ తపశ్చచారబహుళం తస్మింతీర్థవరేశుభే ॥ అనాహారాజితక్రోధా సదాచైవాంభసిస్థితా ॥ ఏవంస్థితాయాంధర్మజ్ఞ కాలోతీతోమహాన్కిల । అథోహతాహతాస్మీతి ( ) త్రాహీతిచాసకృత్ ॥ ఆర్తేశ్శబ్దస్తతస్సద్య ఆకాశేసమపద్యత ॥ శుశ్రావతచ్చవిదుషీ ధర్మజ్ఞాతేంప్రజల్పితమ్ । మాభైషీర్మాచమాభైషీర్మాభైషీర్మాచమాచమా ॥ఇతిహోవాచసావక్త్రిమున్నమ్యాకాశగంవచః । అథదైవస్వతభటైఃపాశహస్తైర్మహాబలైః పీడ్యమానాచలలనాశుశ్రావైతద్వచస్స్ఫుటమ్ ॥ తాందృష్ట్వావేపమా

నాంగీ మాధవీంధర్మవత్సలాం । ఉదక్రోశదహోనామ హతాస్మిత్రా
హిమామితి ॥ తామబ్రవీన్మహాభాగ గంభీరంసాతపస్వినీ । స్ఖలితంప్రల
పంతీంతుకరుణంసాశ్రుపాతనం ॥ మాధవీ ॥—॥ కాత్వంకాత్వమతీవా
ర్తా కుతస్త్వేతైః ప్రపీడితా ॥ యోషిత్ప్రపీడాంకుర్వంతః కేయూ
యమతినిర్ఘృణాః ॥ కథమేషామతిర్జాతాపురుషాణాంస్త్రియంప్రతి
ఆర్తాస్వపిచయోషిత్సుకథంపీడాం ప్రకుర్వతే । అహోసునిర్ఘృణ
జ్ఞోలోకఃకథమేనాంకథంఘ్నత॥త్రాహ్యేనాంత్రాహిగోవిందలోక
నాథసుఖావహ । నమస్తఘాతార్తిహరసర్వావాసనమోస్తుతే ॥వా
ల్మీకిః ॥—॥ ఇత్యేవముక్త్వావచనం విరరామవరాననా ॥ పరయాకృ
పయావిష్టామాధవీధర్మవత్సలా । గరీయస్తద్వచశ్శ్రుత్వాధర్మార్థ
సహితంహితం । విస్మితాఃకింకరాస్సర్వే ప్రత్యూచుర్బ్రహ్మవాదినీం॥
నమస్తస్యైచతేకృత్వాసహసాహృష్టమానసాః । విదుషీంసర్వధర్మా
ణాం మన్యమానాశ్చసాదరమ్ ॥ కింకరాః ॥—॥ శృణుత్వంనోభగ
వతివాక్యంతువదతాంవరే । కారణంచమహాభాగే ధర్మజ్ఞేధర్మవత్సలే ॥
యతస్త్వేనామతీవార్తా మపిపీడాంప్రకుర్మహే॥ఆదికృచ్చాదిపురుషః
పురాణశ్చపరఃపుమాన్ । పరమాత్మాజగత్సర్వం స్వవశేకురుతేప్రభుః
సర్వకార్యేషుసర్వాత్మాచేష్టయత్యనిశం ప్రజాః ॥ శుభాశుభాత్మకంక
ర్మ సదాకుర్వన్తిజంతవః । భుంజతేచాపికర్తారఃఫలంతస్యశుభాశుభమ్
ప్రీతిద్వేషావుభౌనస్తఃపరస్మిన్ తన్నిమిత్తజౌ ॥ తథాపిసర్వజంతూ
నాం కర్మణాంతుశుభాశుభమ్ । ఫలం ప్రయచ్ఛతివిభుస్తత్తత్కర్మో
పలక్షితమ్ ॥ యథానిరాత్మకోదేహోనచకించిచ్చచేష్టతే ॥ తథేశ్వరంవి
నాసర్వం నకించిచ్చేష్టతేజగత్ । యఃకరోతిచయత్కర్మశుభంవాయ
దివేతరత్ ॥ తస్యతేనైవసకలం భుజ్యతేకర్మణఃఫలం । శుభాశుభాత్మ
కంకర్మకుర్వతాందేహినాంప్రభుః॥ తత్రతత్రచసర్వాత్మాసాక్షిత్వేన
వ్యవస్థితః। తన్నాతిక్రమితుంశక్యంస్వకృతందేవసంనిధౌ॥కైశ్చిదప్యమ

లప్రజ్ఞస్సహిసర్వజగత్ప్రభుః । తతఃపాపీయసీచేయమతఃపీడాం ప్రకుర్వతే ॥ నియన్తాసర్వభూతానాం చక్రిణాపఽమేప్సినా । యమోప్యైవసర్వలోకభర్తావిధాత్రా చవినిర్మితః ॥ తస్యాప్యైవ ధర్మరాజస్య వయమాదేశవర్తినః । అనయాప్యాకృతంపాపం విద్యతేనతత్కించన ॥ యేప్యైనసుకృతినోలోకే తేషాంసుఖకరావయం ॥ యేచదుష్కృతినో లోకే తేషాందుఃఖకరావయం ॥ యతఃపాపీయసీచెయమతఃపీడాం ప్రకుర్వతే ॥

ఇతిశ్రీగారుడపురాణేశ్రీరంగమాహాత్మ్యే పంచాశోధ్యాయః

శ్రీరఙ్గనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వాల్మీకిః ॥—॥ ఇత్యేవముక్త్వావిరమస్మీయథార్థం యమకింకరైః ॥ ఇదంపునరథోవాచ ధర్మార్థసహితంవచః ॥ మాధవీ ॥—॥ ఏవమేవహిభూతానాం గతిరేషాసనాతనీ । విధాత్రా విహితంయచ్చ ప్రియంవాయదివాప్రియం ॥ నశక్యమన్యథాకర్తుం మిశానైరపికైశ్చన । అథాపీయమనుప్రాప్తా పీడ్యమానామమాంతికం । తతోభవద్భిర్విహితాం పీడాంనార్హతిజాతుచిత్ । కేనేయంసుగతింయాయాత్కథంవాకింకరోమ్యహం ॥ ఇత్యుక్తాఃకింకరాస్తేతుశ్రుత్వాతేవాక్యకోవిదాః ॥ అవ్యాహతార్థంవచనం ప్రత్యూచుస్తాం తపస్వినీం ॥ కింకరాః ॥—॥ కోహివిశ్వసృజస్తస్య శాసనంశార్ఙ్గధన్వనః॥ లంఘయేతసతచ్చక్రదీప్తౌశలభతామియాత్ ॥ వాల్మీకిః ॥—॥ శ్రుత్వాతుతద్వచస్తేషాం కింకరాణాంమహాత్మనాం ॥ విమృశ్యచతదాభాష్యమాధవీవాక్యమబ్రవీత్ ॥ మాధవీ ॥—॥ సత్యమేతన్మహాభాగా శ్శాసనంశాసితుఃపరమ్ । సర్వత్రావ్యాహతంశశ్వ దిత్యేతత్సుష్ఠుతద్వచః ॥ నాస్యాఃపుణ్యఫలంకించి ద్విద్యతేయమకింకరాః । మమాస్తుసుకృతంతస్యా ఏషధర్మస్సనాతనః । ఆర్తాన్కృతాంజలీన్వృద్ధాన్ తథైవశరణంగతాన్ ॥ జీవితవ్యత్యయేనాపి యోరక్షతిసపుణ్యకృత్ । యపి

తాన్ సముపేక్షంతే ముక్తిభాజో భవంతి తే । ఏతత్ క్షేత్రం మహాపుణ్యం సర్వలోకేషుపూజితం । యత్ర సంవాసమాత్రేణ ముచ్యతే సర్వపాతకైః ॥ యస్మిన్ ప్రసన్నో భగవాన్ సతతం రంగధామని । శ్రీమద్రంగమితి బ్రూయాదజస్రం యశ్చ పూరుషః । స పూజ్యస్సర్వలోకేషు సర్వకల్మషనాశనః ॥ భువి వై సర్వతీర్థాని యాని యాని మహాన్తి చ । తేషాం వై సర్వతీర్థానా మేతత్తీర్థం సుపూజితం । తస్మాదత్ర నివాసం తు కుర్వాత్ప్యామమయత్ఫలం ॥ ఏకాహ్నాస్సకలం ల్పైనాం ఫలం సముపతిష్ఠతు

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ఏకపఞ్చాశోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

వాల్మీకిః ॥—॥ ఇత్యుక్తమాత్రవచనే సహసా సాప్యముచ్యత । యామ్యైర్భటైః పీడ్యమానా తథా తత్పాశబన్ధనైః ॥ తస్యాస్తదాభవత్సన్ధాశ్శీతలః పుష్పసంచయః ॥ పురా కంటకమస్పర్శత్ప్రతప్తాంగారసంచయః । యో ఽస్యాః పీడాం ప్రకుర్వన్తి భీషణా భయదాయినః ॥ తే బాన్ధవాః ప్రసన్నాశ్చ తదా సన్ హితకారిణః । సద్యో వినాశమాయాన్తి క్షుత్పిపాసాద్యుపద్రవాః ॥ నానాప్రకారసంక్లేశ బహుతాడనసద్వ్రణం ॥ వపుస్తుతస్యాస్సంజాతం సున్దరం సుమనోహరమ్ । ఉపర్యుపర్యధశ్చాపి పీడాస్తస్యా మునే పురా ॥ తాశ్చ దివ్యా మహాభోగా భూత్వా తాం సముపాసదన్ । వ్యాజహ్రుశ్చ తతస్సిద్ధాః స్త్రియం దృష్ట్వా తథాగతాం ॥ యాహి యాహి సుఖం యాహి గతిమిష్టామవాప్నుహి ॥ యథేష్టమస్తు తే పంథా లోకాస్సంతు సనాతనాః ॥ వాల్మీకిః ॥—॥ ఇత్యుక్తా ప్రయయౌ సాపి శోభనేన పథా సుఖమ్ ॥ యే చ నానాప్రహర్తారస్సర్వే ప్రాంజలయస్స్థితాః ॥ యే చ హుంకృతివిత్రాసకారిణస్తర్జనేన చ । స్త్రియం తాం పథి గచ్ఛన్తీం దృష్ట్వా తే మధురం జగుః । తతో యమక్షయం యాన్తీ విభ్రయానిరుపద్రవా ॥ ఆససాద సుఖం సా స్త్రీ సభాం వైవస్వతస్య చ ॥ దదృశే సా నియన్తారం ధర్మరాజం జగద్గురుమ్ । ఉపాస్యమానం వివిధై

లోకపాలైశ్చ రాజభిః॥ పితృభిర్మునిభిస్సిద్ధైర్దేవతైశ్చ సుపూజితమ్ ॥ పాపినోభువియే తేషామతీవాశుభదర్శనం॥ తథా సుకృతినాం చైవ బన్ధువత్ప్రియదర్శనం ॥ పితేవ ధర్మరాజోభూత్తస్యాస్సుప్రియదర్శనః ॥ సాంత్వయన్ స మహాతేజాః వ్యాజహార చ తాం ప్రియం॥ యమః॥ భద్రే త్వయా సుకృతం న కించిదిహ విద్యతే । ఇతో ద్వాదశజన్మాన్తే త్వాం కశ్చిత్సిద్ధ ఆవిశత్ ॥ విష్ణుభక్తో నివాసార్థం రాత్రావేకస్తవ వేశ్మని॥ తత్సన్నిధానప్రభవస్తవ సాధుసమాగమః । సా హి వైభ్రష్టా విదుషీ శ్రీమద్రంగముపాశ్రితా ॥ తత్ర తీర్థోత్తమం శ్రీమదశ్వత్థం నామ సంశ్రితా । ధర్మజ్ఞా ధర్మపరమా యస్యాస్తే సంగమో భవత్ ॥ ఏకాహ్నా వసతస్తత్ర యత్ఫలం సముదీరితమ్ । తత్ఫలన్తు త్వయా ప్రాప్తం మాధవ్యాస్సన్నిధానతః ॥ బ్రహ్మలోకనివాసస్తే తేన పుణ్యేన కర్మణా । యావత్కాలాన్తరం భద్రే తావత్తత్ర సుఖం వస ॥ వాల్మీకిః ॥—॥ ఇత్యుక్తా ప్రయయౌ సాపి బ్రహ్మలోకం శుభాస్పదం । పశ్యతాం సర్వభూతానాం విమానేన విహాయసా ॥ అథాత్ర మాధవీ సాపి తపస్తప్త్వా సుదుష్కరం ॥ భగవన్తం ప్రపన్నా సా భగవన్తమవాప సా। ప్రశస్తమేతత్తత్తీర్థమశ్వత్థమితి విశ్రుతమ్ ॥ తత్ర స్నాత్వా పితౄన్ దేవాన్ తర్పయిత్వా సమాహితః । ఏతత్తే సర్వమాఖ్యాతం మయా తత్రోకృతం పురా । యస్త్వేతచ్ఛృణుయాద్భక్త్యా తస్య లోకాస్సనాతనాః ॥ య ఇదం శ్రావయేద్విద్వాన్ శ్రాద్ధాదిషు చ కర్మసు ॥ అక్షయ్యం తస్య తత్కర్మఫలం జనయతి ధ్రువమ్ ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ద్విపఞ్చాశోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథ పరబ్రహ్మణే నమః

వాల్మీకిః ॥—॥ ఉక్తం మయైతన్మాహాత్మ్యం తీర్థస్యైవ మహామతే। మాధవీచరితం చైవ కిమన్యచ్ఛ్రోతుమిచ్ఛసి ॥ వ్యాసః॥—॥ ఏవముక్తో మహాతేజాః పునః పప్రచ్ఛ సాదరం । భరద్వాజస్తు దేవర్షే తేన వా

ల్మీకినామునిః ॥ భరద్వాజః ॥—॥ బ్రహ్మన్ ప్రబ్రూహిమాహాత్మ్యంతీర్థస్యైతస్య మేపునః ॥ యస్యసంసేవయాశుద్ధిం ప్రాప్తాచబ్రహ్మవాదినీ ॥ వాల్మీకిః ॥—॥ శృణుబ్రహ్మన్ పురావృత్తం తస్యమాహాత్మ్యసూచకం । కణ్డునామునినాతత్ర ధర్మజ్ఞేనమహాత్మనా ॥ కండునామమహాతేజాస్సంయతస్సత్త్వవర్తని ॥ సకదాచిన్మహద్ద్రష్టుం రంగధామసమభ్యగాత్ । తత్ర దృష్ట్వాతుకావేరీం లోలకల్లోలవాహినీమ్ ।స్నాత్వాతస్యాంమహాబాహుంరంగనాథముపేయివాన్ ॥ సదదర్శతతోదేవం శయానంరంగధామని । తమాలకాననశ్యామం సమున్నీలామ్బుజేక్షణమ్ ॥ మన్యమానస్తదాత్మానం కృతార్థంమునిసత్తమ । ప్రణమ్యప్రణతస్తస్మాన్నిర్యయౌసకృతాంజలిః । అథాసౌసరితస్తీరే పద్మపత్రాయతేక్షణం ॥ విస్మితాననమత్యర్థం నీలపంచితమూర్ధజమ్ । ఆజానుబాహుంశ్రీమన్తం పీనోరస్థలశోభితమ్ ॥ తాదృగ్భిర్ద్విత్రిపురుషైః భక్తైరనుచరైస్సమం ॥ చరన్తంపురుషంతత్ర శ్యామీకృతదిగన్తరం । కాన్తప్రియాకాన్తిమతీ కాంతిరూపవతీయథా ॥ పద్మాసనాపద్మహస్తా పద్మపత్రాసితేక్షణా ॥ శ్రీదేవీదేవదేవేశం భర్తారమనుయాయినీ । మహిష్యాతుతయాసార్ధం క్రీడంతంసరితస్తటే ॥ యస్త్వేనందృష్టవాన్పూర్వం శయానంరంగధామని ॥ తత్రైవతునదీతీరే చరంతందదృశేమునిః ।దృష్ట్వాగత్య తదభ్యాశం సస్మితోవిస్మితోభవత్ । కోయంకోయమయంకోయంకోవాయంకథమిత్యపి । ఆశ్చర్యమేతదాశ్చర్య మహోఖల్విత్యథాబ్రవీత్ ॥ చిన్తయామాసధర్మాత్మామనసాకోయమిత్యపి । తచ్చిన్తయానంతుమునిం దృష్ట్వారంగపతిఃప్రభుః ॥ తమువాచ స్మితంకృత్వా మేఘగమ్భీరనిస్వనః ॥ శ్రీరంగీ ॥—॥ మునేప్రబ్రూహి మేసత్యంయచ్చింతయసిచేతసా ॥ శ్రోతవ్యంయదిచాస్మాకంనోచేత్తత్త్వయితిష్ఠతు ॥ వాల్మీకిః ॥—॥ ఋషిస్తద్వచనంశ్రుత్వా సర్వలోకేశ్వరస్యహి ॥ ప్రణమ్యప్రణతోభూత్వా వక్తుమేవోపచక్రమే

కన్దుః ॥—॥ సదృశ్యయా నం భగవన్నాగఘోరతనోచిరే । చారుస్మితముఖం తత్ర త్వామహం పురుషోత్తమం ॥ ఆజానుక్షుప్రసర్పైః ప్రచరన్తమనపాయిభిః ॥ సమం సమానవేషైశ్చ జహారేనమితస్తతః॥ అత్రైవ త్వామహం దృష్ట్వా కోఽయమిత్యప్యచిన్తయమ్।సోఽయమిత్యేవ సంజాతా మతిర్మమ సునిశ్చితా॥ ధన్యోఽస్మి కృతకృత్యోఽస్మి యోఽహం త్వాం పురుషోత్తమం।శరణ్యం సర్వభూతానాం శయానం రఙ్గధామని।దయితం సరసస్తీరం చరన్తం తమితస్తతః॥సదృశైరనుగచ్ఛద్భిః సాకం త్వాం దృష్టవానహం

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యే త్రిపఞ్చాశోఽధ్యాయః

శ్రీరఙ్గనాథపరబ్రహ్మణే నమః

వాల్మీకిః ॥—॥ ఇత్యేవముక్తో భగవాన్ కన్దునా పరమర్షిణా రఙ్గధామా మహాబుద్ధిం మునిం సస్మితమబ్రవీత్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥—॥ అయం హి దయితో దేశో రమణీయశ్చ మే మతః । తథా చ దయితా చేయం స్వచ్ఛోదకవహా నదీ ॥ అతస్తత్సరితస్తీరం రోచతే మే మనో మునే ॥ ఏతత్ప్రీత్యా మయా చాపి శయితం రఙ్గధామని । అభ్యర్థితస్య మే బ్రహ్మన్ రాక్షసేన్ద్రేణ ధీమతా ॥ విభీషణేన చాన్యత్ర న రేమే జాతుచిన్మనః ॥ చరామి సరితస్తీరే రమ్యేషు పులినేషు చ । పుష్పితేషు వనాన్తేషు తీర్థేషు చ సరిత్సు చ ॥ అనయా ప్రియయా సార్థమేభిశ్చ ప్రియదర్శనైః ॥ భక్తైరనుచరైశ్చైవ వ్యచరం సుసుఖం మునే ।ఇతి బ్రువాణో భగవాన్యయౌ తీరం శనైశ్శనైః ॥ చూతచమ్పకఖర్జూరపనసైశ్చ సబిల్వకైః ॥ ప్లక్షన్యగ్రోధతినిశైః కదమ్బబదరీధవైః । కపిత్థకదలీనిమ్బఫలినీభిస్సుపుష్పితైః ॥ భ్రమద్భ్రమరసంఘైశ్చ కూజద్భిరపి కోకిలైః జలజైః పత్రిసంఘైశ్చ గాయద్భిర్మధురం బహు । అన్యైశ్చ వివిధైర్వృక్షైర్మనోనయనహారిభిః ॥ మునిభిర్యోగిభిశ్చాన్యైరుపేతం సరితస్తటం గత్వా పుష్కరిణీతీర్థం దృష్ట్వా సీనాస్మనీర్హరిః॥చక్రే తత్ర జలక్రీడాం ప్రియయానుచరైస్సమం। తదాశ్చర్యవరం దృష్ట్వా మునయః పురుషా

త్తమమ్ ॥ అన్యోన్యమూచుస్సంహృష్టాఃకోయంకోయంకథంన్వితి॥కిం రంగధామానపశ్యేషదృష్టపూర్వాఃకథంచన । ఇత్యేవంబ్రువతాం తేషాం రంగధామాయయౌతతః ॥ అశ్వత్థో యత్రసంజాత స్సుమహాన్సర్వతో పమః ॥ తత్ర దేవాస్సగన్ధర్వాః పూజాంచక్రుర్వి నిసర్వశః । తత్పూజా మగ్రతోదృష్ట్వా భగవాన్రంగరాట్స్వయం ॥ మునీనాంపశ్యతాంతే షాంతత్రైవాన్తరధీయత । తస్యానుయాయినస్సర్వేమహిషీ చాయతే క్షణా ॥ మునీనాంపశ్యతాంతేషాం తత్రైవాంతర్దధుర్మునే ॥ అ థాశ్చర్యమిదందృష్ట్వామునయఃక్షీణకల్మషాః । విచిత్రమేతదిత్యూచు స్సర్వేతేవిస్మితేక్షణాః। కందురప్యద్భుతందృష్ట్వా విషణ్ణస్సమప ద్యత । అపశ్యమాన స్తం దేవం తత్రైవనిషసాదహ ॥ నిరాహారో ము నిస్తత్ర విలప్యకరుణంబహు । బహూన్వర్షగణాం స్తత్ర నిన్యేకందు శ్శోకాతురః ॥ అథకాలేబహుతిథే గతేకండోర్మహాత్మనః । మాశు చస్త్వమితివ్యోమ్ని భారతీసమపద్యత ॥ శ్రీభగవాన్ ॥—॥ ఇదం చశృణుధర్మజ్ఞ తీర్థానాముత్తమోత్తమమ్ ॥ అశ్వత్థతీర్థమేతద్ధిసర్వ కల్మషనాశనమ్ ॥ అత్రస్నాత్వాచపీత్వాచ నిరయస్థాశ్చవైమునే ॥ స ర్వపాపవినిర్ముక్తాగతిమిష్టాంవ్రజన్తితే॥ అతిప్రశస్తంగోదానమత్రై వ మునిసత్తమ ॥ గాందత్వావిష్ణులోకంతం ప్రాప్నుయాత్ క్షీణకిల్బి షః । అన్నదానంభవేచ్ఛస్తంతిలదానంతతోధికమ్॥ తారయేచ్ఛతిలం దత్వా పితౄన్సప్తచసప్తచ॥ సువర్ణదానమత్రైవబ్రహ్మహత్యాం వ్యపోహతి । అపస్మృతి స్తథానశ్యే దేకరాత్రోపవాసతః॥త్రిరాత్రం సముపోష్యాత్రవాగ్యతోహరిమర్చయేత్ ॥ సప్తజన్మకృతంపాపం త త్క్షణాత్తస్యనశ్యతి । అత్రమాసముపోష్యైవ మర్చయేద్రంగశాయి నమ్ ॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తోవిష్ణుసాయుజ్యమాప్నుయాత్ । తథాత్వ మపిభద్రంతే పశ్యమాంరంగధామని ॥ నవిషాద స్త్వయాకార్యోవిశే షేణకృతాత్మనా । ఇత్యుక్త్వాంతర్హితే దేవేవిరరామమహామతే ॥కం

దురవ్యచరత్తత్ర చిరకాలం సమాహితః ॥ ధ్యానయోగపరో నిత్యం దధ్యౌ బ్రహ్మ సనాతనమ్॥ ఏవమేతత్పురా ప్రాప్తమస్మింస్తీర్థవరే పురా॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యే చతుఃపఞ్చాశోఽధ్యాయః

శ్రీరఙ్గనాథపరబ్రహ్మణే నమః

వాల్మీకిః ॥—॥ భరద్వాజ శృణుష్వాత్ర తీర్థం కేసరసంజ్ఞితం॥ శ్రుత్వా యత్సర్వపాపేభ్యో ముచ్యతే ఘువి మానవః ॥ పురా కాశ్యప నామా తు ధర్మవృత్తో ద్విజోత్తమః । ఉగ్రం తపస్సమాతిష్ఠత్తస్మిం తీర్థవరే శుభే ॥ తత్ర కాశీపతిర్వీరశ్చతురంగబలాన్వితః । ఆజగామ మహారాజస్సుకీర్తిరితి విశ్రుతః ॥ నానారోగప్రపీడార్తాం గజవాజిసమాకులాం । తాం సేనాం తీర్థసంగత్యా రక్షితుం యతతే స్మ హ॥ స దృష్ట్వా మునిశార్దూలముగ్రే తపసి సంస్థితమ్ ॥ కాశ్యపం నృపశార్దూలస్తత్‌స్థాక్షణమథాకులః । బహిస్సేనాం చ సంస్థాప్య కేవలో మునిమభ్యగాత్ ॥ స తత్ప్రసాదమాకాంక్షన్ ప్రణమ్య పురతస్స్థితః । స సమాప్య ద్విజోఽథ మార్గే తత్ర పౌర్వాహ్ణికక్రియామ్ ॥ కృతాంజలిం కాశ్యపోఽపశ్యద్రాజ్ఞోక్షిత్వా పుర్వ్తత స్థితమ్ ॥ కస్త్వం బ్రూహి కుతః కిం త్వం కథం యాతో మమాంతికమ్ ॥ కిం వివక్షుర్మహాబాహో త్వయి ప్రీతిర్మమాతులా ॥ దివి వా భువి వా యచ్చ త్వయాస మభివాంఛితం । దుర్లభం త్వపి తే సర్వం ప్రయచ్ఛామి నరోత్తమ ॥ రాజా ॥—॥ అహం కాశీపతేః పుత్రస్సుబలస్య మహాత్మనః సుకీర్తిరితి మే నామ భవంతమభివాదయే ॥ కాశ్యపః ॥—॥ కేవలస్త్వం కథం యాతో జ్ఞాతః పూర్వం పితా తవ । కుశలీ త్వం కిమాహోస్విద్దారాదిభిరపి తే ॥ రాజా ॥—॥ భవత్ప్రసాదాత్సర్వత్ర కుశలం నాత్ర సంశయః । అనీకిన్యా ప్రయాతోఽస్మి సమం సా తు బహిస్స్థితా॥ భవతాం మానసక్షేమం కర్తుం కామేన వై మయా। తీర్థాని సేవమానోఽహమధునా సేనయా సహ॥ భవంతం దృష్టవానస్మి కృతార్థా మే మనోరథాః॥ సా విముక్తా భవద్వ్యాచ సేనా రోగప్రపీడితా ॥ కాశ్యపః ॥ కుతస్త్వయేహ

సంప్రాప్తా తీర్థయాత్రా నృపాత్మజ । సబలస్య చ సత్యం తత్ బ్రూహి మే
ద్రాజ్యం ప్రకుర్వతః ॥ రాజా ॥—॥ నానావ్యాధిసముత్థాభిర్వ్యాధాభి
భూర్శమాతురం ॥ చతురంగబలం దృష్ట్వా విషాదో మే మహామునే । స
బలస్తు ప్రయాతోఽస్మి తదార్తిర్వ్యపనుత్తయే । తీర్థం తీర్థవిదాం శ్రే
ష్ఠో దిష్ట్యా దృష్టో భవానసి ॥ కాశ్యపః ॥—॥ ఇదం విజానతా తాత త్వ
యా సుష్ఠు కృతం హితమ్ । అద్య తే కిం ప్రయచ్ఛామి వరం యత్తే భివాం
ఛితం ॥ రాజా ॥ కృతార్థం మే మనో జాతం పితరశ్చ సుపూజితాః ॥
యన్మహాన్తం సతాం శ్రేష్ఠం భవన్తం దృష్టవానహమ్ ॥ మునే బ్రూహి హి
తం శశ్వద్దీనస్య మమ బిభ్యతః । సంసారార్ణవమగ్నస్య హ్యాశాబద్ధస్య
జీర్యతః ॥ కాశ్యపః ॥—॥ అనారాధ్య చ గోవిన్దం కథం ముక్తో భవేన్నరః
అతో విశ్వస్య ప్రభవ మారాధయ భవాన్ హరిమ్ ॥ రాజా ॥—॥ కథ
మారాధనం తస్య విధాస్యామ్యతిమన్దధీః । అగోచరోఽయం మనసాం ప
దమం యోగినామపి ॥ కాశ్యపః ॥—॥ సత్యమేతన్నరశ్రేష్ఠ మర్వ్జ్ఞేయ
మతీన్ద్రియమ్ । నిర్మలం యత్పరం బ్రహ్మ కల్యాణాశ్రయమిత్యపి ॥ తథా
పి తద్దిదృక్షూణాం సతాం మేరానినాం నృప ॥ సిద్ధమే సర్వభూతానాం స్వ
యమేవార్తిశాన్తయే । తదేవ పరమం బ్రహ్మ వాసుదేవాదిమూర్తిమ
త్ ॥ అఖండితమనాధృష్యం కాలే కాలే వ్యపాలయత్ । తస్యైవ దేవ
దేవస్య మూర్తయో భద్రదా నృప ॥ బ్రహ్మాద్యైర్మునిభిస్సిద్ధై రర్చ్య
వైభువి మానవైః । తత్రారాధనమీహస్వ యస్యాం నిర్విశలే మనః ॥ సుపు
ష్కలార్థస్తేన త్వం పరేశం ప్రాప్స్యసే చిరాత్ ॥ రాజా ॥—॥ యథా ప
రం స్వరూపం వస్తు పరస్య పరమాత్మనః । అగోచరం తథా త్వేషాం యోగినామ
మలాత్మనామ్ ॥ తథా కాలవిపర్యాసాత్ మహాభాగ్యవిపర్యయాత్ । భద్రా
శ్రియాః భద్రదస్య మూర్తయో జ్ఞానగోచరాః । మనో హి విషయాలమ్బి
విజ్ఞానం చాల్పకం మమ ॥ ఇన్ద్రియాణి న వశ్యాని కథం కృత్వా కథం భవేత్
ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యే పఞ్చపఞ్చాశోధ్యాయః
శ్రీరఙ్గనాథపరబ్రహ్మణే నమః

కాశ్యపః ॥—॥ హంతవిశ్వసృజస్తస్య పరస్యబ్రహ్మణో నృప । న
పారంవిద్యతేతస్య మహిమ్నఃపరమేష్ఠినః । సమస్తహేయరహితం క
ల్యాణగుణసంశ్రయమ్ ॥ విష్ణ్వాఖ్యంపరమంబ్రహ్మయతశ్చైతజ్జగత్త్ర
యమ్ । భూతానాముపకారాయస్వావతారాన్ కరోతిహి ॥ సమస్తశ
క్తిరూపాణి కర్మాణ్యపిస్వతస్సృజి । దేవో మనుష్యశ్చాన్యశ్చ భూ
తాత్మాప్యావిర్భవేద్ధరిః ॥ దేవానాంమానుషాణాంచభూతానాంచ కృతే
హరిః । అన్యచ్చకురుతేభూప దయాసారోహిస ప్రభుః ॥ అజ్ఞత్వమతి
మందత్వం వివశత్వంప్రజాపతేః । ప్రజానాం ప్రసమీక్ష్యాథ కేవలం
గుణవత్తయా ॥ అనంతోఽనంతకల్యాణగుణానామాశ్రయోఽపిసన్ ॥ స
ద్భిరభ్యర్థితో విష్ణుస్సంనిధత్తేక్వచిత్క్వచిత్ ॥ భువిభూతేశ్వరో రా
జన్ భూతానుగ్రహకామ్యయా ॥ భూతానాంశరణగ్రాహ్యఃనానాకృ
తిసమన్వితః । తత్రచాఖండితోనిత్యంభూతానాంసంప్రకాశతే ॥ య
స్యయావాంశ్చవిశ్వాసోభగవద్బింబసంశ్రితః । తస్యాసౌతావతీమా
శాం కురుతేతామఖండితాం ॥ సువర్ణతామ్రలోహాదిధాత్వారబ్ధం
చయద్యపి । తదేవభగవద్బింబం దివ్యంజానీహిభూపతే ॥ యద్ధీనమపి
రాజేంద్ర ప్రాకృతంవస్తునాశయత్ । తదేవోత్కృష్టమేవస్యాదక్ష
య్యందేవసంనిధేః ॥ సర్వశక్తిమయోదేవస్స్వచ్యుతఃపరమఃపుమాన్ ॥
తత్తత్సంకల్పవృత్తంహిస్వేతరత్సకలంనృప । వస్తువస్త్వంతరందేవఃకు
రుతేతత్తదాత్మకమ్ । సర్వస్యకారణత్వేన ప్రధానస్సమవస్థితః । య
దాయత్తంకార్యమఖిలముచ్చనీచంవినిర్గమే ॥ విశుద్ధసత్వకరణైస్తస్య
ప్రాకృతవస్తునః । దేవస్యకఃప్రయత్నస్స్యాత్సర్వశక్తేర్మహాత్మనః ॥
అథ ప్రాకృతధాత్వాదిసమారబ్ధమపి ప్రభో ॥ తద్బింబందివ్యమేవస్యా
త్తద్భోగాయతనంమహత్ । సమస్తశక్తియుక్తంతత్సర్వకల్యాణసం
శ్రయమ్ ॥ బింబంభగవతస్తస్య తత్త్వనంతపరిగ్రహాత్ । భూరిభాగ్య
వతాంలోకే సతాంసుకృతశాలినామ్ ॥ నిశ్చయస్సంభవేదస్య శాస్త్రా

థస్య నకస్యచిత్ ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే షట్పఞ్చాశోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

రాజా ॥—॥ నిర్గుణః పరమాత్మాయం సర్వశక్తిగుణాశ్రయః । సగుణం ప్రాకృతం దేహం స్వీకరోతి కథం మునే ॥ సర్వవ్యాపీచ భగవాన్ సదా సర్వత్ర చ స్థితః ॥ విశేషతస్సంనిధానం తస్య కేరేషు తః కృతం ॥ కాశ్యపః ॥—॥ ఏషోతి మహిమా తస్య దేవదేవస్య శార్ఙ్గిణః ॥ యత్ప్రాకృతంచ సంస్థానం దివ్యమాస్థాయ సంశ్రితః । సగుణం నిర్గుణం కర్తుం నిర్గుణం సగుణం నృప ॥ శక్తో హ్యేష మహాబాహో సర్వశక్తిమయో యతః । పరిపూర్ణోఽపి భగవాన్నిరపేక్షః స్వతస్సుఖీ । ఏకదేశే సుస్థితస్తేషాం ప్రయచ్ఛత్యభివాఞ్ఛితం । దారుధాతుశిలాద్యేషు స్తమ్భకుడ్యేషు సప్రభుః । యత్ర యత్ర సదా సద్భిరనురక్తైర్మహాత్మభిః ॥ ఏకాన్తిభిర్యోగివర్యైః పరధ్యానోపబృంహితైః ॥ అభ్యర్థితో నరశ్రేష్ఠ శుభేన మనసామలః । తత్ర తత్ర తథా ప్రీత్యా సంనిధత్తే చ తత్క్షణాత్ ॥ యథా విశ్వేశ్వరో విష్ణుః పరమే వ్యోమ్ని నిష్ఠితః ॥ యోగిభిః ప్రార్థితః కామాన్ ప్రయచ్ఛత్యమలాత్మనాం ॥ తథా త్రివిష్టపే దేవో యేన యేన యథా యథా । అర్థితః పూజితః ప్రీతః సంస్తుతో మునిసత్తమైః ॥ తేభ్యస్తథా చ తత్కామాన్ యచ్ఛత్యేవ సుపుష్కలాన్ ॥ దేవప్రతిష్ఠా త్రివిధా మునిభిః పరికీర్తితా ॥ స్వయంసిద్ధప్రతిష్ఠానం తృతీయం మానుషం స్మృతమ్ । యత్ర యత్ర చ దేవేశో రమతే చ స్వయం హరిః ॥ తత్తద్దివ్యమధిష్ఠానమితి విద్ధి సనాతనం ॥ యథా క్షీరార్ణవే తద్వత్ స్వయం వైరంగధామని । దివ్యప్రతిష్ఠా విషయో మయా తే పరికీర్తితః । సిద్ధమానుషయోరేవ బిమ్బక్లృప్తిస్తథేష్యతే । స్వయం ప్రతిష్ఠితే తావత్ స్వస్వరూపేణ సంస్థితః ॥ ఏవం సంస్థానభేదేన సంనిధత్తే జనార్దనః । తత్ర తత్ర చ విశ్వాత్మా పూజితస్సదసంస్థితః ॥ ప్రయచ్ఛత్యఖిలాన్ కామాన్ సర్వే

ఖ్యోరాజసత్తమ । ఇతితేసర్వమాఖ్యాతం సర్వశాస్త్రేషుసత్తమ ॥స
త్వప్రసూతస్త్వంరాజన్నవిస్తర్తుమిహార్హసి॥..............
ఇతి శ్రీగారుడపురాణేశ్రీరంగమాహాత్మ్యే సప్తపఞ్చాశోధ్యాయః.

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

రాజా॥—॥ కృతార్థంమేమనోజాతం తవసందర్శనాత్ప్రభో ॥
మనోరథశ్చసఫలః శ్రేయోమేసముపస్థితం । ఇచ్ఛామిత్వామనుగతో
రంగధామాభివందితుమ్ ॥ సబలోహమితిక్షిప్రం ప్రయాస్యామ్యధు
నాత్వయా । వాల్మీకిః ॥—॥ ఇత్యుక్త్వాగంతుమారేభే కాశ్యపోగ్ని
సమప్రభః । యత్రరంగంమహచ్ఛ్రీమ దాదాయసబలంన్నృపం ॥ అ
గ్రతఃప్రయయౌచ్ఛతీ సశిష్యోమునిసత్తమః ।సానుగస్సపరీవారోన్నృ
పస్తమనుజగ్మివాన్ ॥ జంబూకంతీర్థమాసాద్య మునిఃప్రోవాచతం
నృపం ॥ ధ్వజిన్యాదమహాత్మానం సాకంయాంతంకృతాంజలిం ॥ కా
శ్యపః ॥—॥ ఏతత్తీర్థవరంలోకే ప్రథితంసురపూజితం ॥ సర్వపాప
హరంశ్రీమన్నామ్నాజంబూకసంజ్ఞితమ్। అత్రస్థ్వణోమహానేష స్థితో
జమ్బూకసంజ్ఞితః । అత్రశక్రఃపురారాజన్ పూజయామాసకేశవం ॥
సతువృత్రవధాద్దేవః ప్రతప్తోబ్రహ్మహత్యయా ॥ అపాకర్తుంచతత్పా
పం పరిచక్రామమేదినీమ్ । యత్రయత్రయయౌశక్రఃపాపభీతస్సురో
త్తమః ॥ తత్రతత్రచతంపాపం ఛాయేవానుజగామహ ॥ ఆసాద్యబ్ర
హ్మసదనం భృశంతప్తస్సురేశ్వరః ॥ ఆచచక్షేయథావృత్తం బ్రహ్మణే
పద్మయోనయే । వ్యాజహారవచోబ్రహ్మాశక్రాయనృపసత్తమ ॥ అక్ష
యంపుండరీకాక్షం స్మృతిమాత్రాఘనాశనమ్ । విష్ణుంజిష్ణుంహృషీ
కేశం శక్రత్వంశరణంవ్రజ ॥ పుణ్యక్షేత్రనివాసశ్చ పుణ్యతీర్థనిషేవ
ణం ॥ నామ్నాంవ్యాహరణంతస్య పుణ్యశ్లోకస్యవైహరేః ॥ఏతానిక్ష
పయంత్యేవ సర్వపాపాన్యశేషతః। ఇత్యుక్తోవాసవోరాజన్విద్యయా
గురుణాసహ । అన్వసర్పత్తతత్పాపం భావయన్ నృపసత్తమ ॥ గురు

స్సనవనంచశక్రే తస్యపాపాపనుత్తయే । పురందరఃపర్యచరదుర్వ్యాం
తీర్థవరాణ్యపి ॥ పుష్కరేన్యవసద్రాజన్ వర్షాణిత్రీణిపంచచ ॥ గం
గాద్వారేవసన్నిన్యేశక్రస్సంవత్సరాన్ దశ ॥ గత్వాచయమునాతీరం
తత్రతీర్థాన్యసేవత । సాలగ్రామేమహావిష్ణుంవారాణస్యాంత్రిలోచ
నమ్ ॥ సరస్వతీంసరస్వత్యాంపూజయామాసవాసవః । ప్రోక్తంకర్త
దుర్వాణం తత్పాపంనజహౌనృప । తతఃపుష్కరిణీంగత్వా వర్షాణి
త్రీణివింశతిః ॥ యాపయామాసరాజేంద్ర సుసుఖంసపురందరః ॥ జం
మ్బూకతీర్థమాసాద్య తత్రైవన్యవసత్సుఖం ॥ దేవస్యాహరహఃపూ
జాం చకారమతిమాన్ హరేః ॥ అథకాలేబహుతిథే గతేమతిమతాం
వరః । శక్రాయత్రిదశేంద్రాయసమ్యక్పూజాంప్రకుర్వతే ॥ ఆత్మానం
దర్శయామాస భగవాంచ్ఛంఖచక్రభృత్ ॥ దృష్ట్వాతంసహసోత్థా
య తుష్టావమధుసూదనమ్ ॥ శక్రః ॥—॥ నమస్తేసర్వలోకేశ నమ
స్తేచక్రపాణయే ॥ నమఃపరావరేశాయ నమశ్శాంతాయజిష్ణవే ॥ జగ
దుత్పత్తివిభవ లయలీలాయవిష్ణవే । వ్యక్తావ్యక్తస్వరూపాయనమస్తే
పరమాత్మనే ॥ జ్ఞానజ్ఞేయాయగుహ్యాయ శాంతానంతస్వరూపిణే ॥ వి
మలోత్కృష్టసత్వాయ తేజసాంనిధయేనమః । ఇతిస్తుతోహరిస్తేన శ
క్రేణపురుషోత్తమః ॥ వ్యాజహారశుభంవాక్యం మేఘగంభీరనిస్వనః ।
శ్రీభగవాన్ ॥—॥ పరితుష్టోస్మ్యహంశక్ర స్తోత్రేణానేనసువ్రత ॥
తవకింతేవరందద్మి ప్రియతాంయత్తవేప్సితమ్ ॥ ఇంద్రః ॥—॥ భగవంత్సు
చిరంకాలమనయాబ్రహ్మహత్యయా ॥ పీడితోస్మివరంసద్యో వినాశం
పాపమృచ్ఛతు ॥ శ్రీభగవాన్ ॥—॥ అస్మిన్ తీర్థేవిగాహస్వ శక్ర
తీర్థవరేశుభే ॥ వినాశంయాతితత్పాపం యచ్చత్వాంబాధతేతరామ్ ॥
యేచేదంపరమంతీర్థమాశ్రయంతేచమానవాః ॥ తేషాంవైసర్వపాపా
ని లయంయాస్యంతివృత్రహన్ । ఏతచ్చపరమంతీర్థం సర్వకల్మషనా
శనమ్ ॥ భవిష్యతినృణాంలోకే తవశక్రతథాస్తుతత్ ॥ వ్యాసః ॥—

ఇత్యుక్త్వా భగవాన్ శ్రీరంగీ దేవదేవో జనార్దనః । ప్రవివేశ స్వకం ధామ తత్
దేతద్రంగశబ్దితమ్ ॥ సస్నౌ శక్రస్తతస్తీర్థే తత్త్వా పంచననాశహా । వి
మలం రంగధామానం వవందే సపురందరః ॥ కృతార్థస్త్రిదివం రాజన్
యయౌ శక్రశ్శ్రియా జ్వలన్ ॥ ....

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే అష్టపంచాశోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

కాశ్యపః—అథాత్ర త్వం విగాహస్వ సర్వపాపనుత్తయే । తత్ర
స్నాత్వా నరశ్శుద్ధ్యేదపి పాపీయసాం వరః ॥ అత్రైవ మునయస్సిద్ధా వీ
తరాగా విమత్సరాః । అధ్యాత్మజ్ఞానవిరమా బహవస్స్వాం గతిం గతాః ॥
తత్ర స్నాతా చ యా నారీ సా పుత్రం లభతే ధ్రువమ్ । రాజా రాజ్యచ్యుత
స్స్నాత్వా త్రైలోక్యమపి విందతి ॥ యస్త్రిరాత్రమనశ్నన్నైవ స్నా
యాత్ త్రిషవణం నరః । స ప్రజన్మకృతం పాపం తస్య నశ్యత్యసంశయః ॥
జ్వరాక్షిరోగాపస్మారప్లీహగుల్మాదయో నృణామ్ । తీర్థస్నానాద్వినశ్య
న్తి యథాగ్నౌ తూలరాశయః ॥ త్వమద్యార్తం బలం తీర్థే తావకం స్నా
పయారిహన్ ॥ తవ వ్యాధికృతామార్తిం తీర్థం సద్యో వ్యపోహతి ॥ వా
ల్మీకిః — ॥ ఇతి తస్య వచశ్శ్రుత్వా కాశ్యపస్య మహాత్మనః । రాజ్ఞస్సే
నా సమాజ్ఞప్తా సస్నౌ తీర్థవరే శుభే ॥ రాజా చ కాశ్యపశ్చైవ పశ్చాత్
స్నానం ప్రచక్రతుః । అతివార్తం బలం రాజ్ఞో నానారోగాశ్రయేణ త
త్ ॥ స్నానమాత్రబలం సౌమ్యం సహసా సమపద్యత । తతో జగామ భగ
వానామ్రతీర్థమనుత్తమమ్ ॥ రాజాపి సబలశ్శ్రీమాననువవ్రాజ తం
మునిమ్ । తస్మిన్ తీర్థవరే పుణ్యే స నృపస్సబలానుగః ॥ సస్నౌ సబలవాన్
బ్రహ్మన్ సర్వకల్మషనాశనే । సుస్నాతస్సబలో రాజా బభౌ చంద్రో
యథా నిశి ॥ రరాజ చ మునిశ్శ్రీమాన్ సహ చంద్రో యథా గురుః । తత్తీ
రమపి బభ్రాజ చతురంగబలాన్వితమ్ ॥ యథా శరది నక్షత్రతారాధిపయు
తం నభః । మునయశ్చ తపస్సిద్ధాస్తత్ర స్నాపితకల్మషాః ॥ వృద్ధం తు కా

ర్గసంప్రహృష్టాహృష్టాస్తముపతస్థిరే । తానువాచమునీన్వృద్ధః కాశ్యపో
గ్నిసమప్రభః ॥ కృష్ణాజినధరాన్విప్రాన్ ప్రసన్నేంద్రియమానసాన్ ।
కాశ్యపః—కిమస్మిన్వృత్తమాశ్చర్యం యదేతత్సుమనోహరమ్ । నా
నాకుసుమసంకీర్ణలతాదిభిరలంకృతమ్ ॥ ఫలోపహారసంఛన్నం ది
వ్యగంధవహంశుచి । తీరంతీర్థవరస్యైతద్విచిత్రంప్రతిభాతి మే ॥ వద
తాఖిలమద్యైవతత్కౌతూహలంమహత్ । భవంతోధర్మనిరతాస్సదా
దృష్టపరావరాః ॥ వాల్మీకిః—మునయస్తద్వచశ్శ్రుత్వా సర్వే ప్రహృ
ష్టమానసాః । అస్మిన్ప్యాచుర్మహాత్మానంశ్రూయతామితిచాబ్రువన్ ॥
ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ఏకోనషష్టితమోధ్యాయః.

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వాల్మీకిః—అథభార్గవనామాతుమునిర్వృద్ధో జితక్లమః । యత్తత్ర
చపురావృత్తంవక్తుమేనోపచక్రమే॥ భార్గవః—శృణు కాశ్యపధర్మ
జ్ఞపురావృత్తంతదద్భుతమ్ । ఆయుఃపుష్టిప్రదం శ్రీమచ్ఛృణ్వతామ
ఘనాశనమ్ ॥ పురాపుష్కరనామాతు ద్విజో మతిమతాంవరః । ధర
ణ్యాంతీర్థయాత్రాంతు పరిచక్రామసత్తమః ॥ ఇదంతీర్థవరంశ్రు
త్వా ప్రశస్తంలోకవిశ్రుతమ్ । గంతుమేతత్సమారేభేయతాహారోజితే
న్ద్రియః ॥ తంప్రయాంతంమునింద్రష్ట్వాపిశాచీవ్యాఘ్రరూపిణీ । వ్యా
త్తాననాభృశంఘోరాజగ్రాహతపసాంనిధిమ్ ॥ సతుక్రూరతరాం దృ
ష్ట్వాపిశాచీంఘోరదర్శనామ్ । మామేత్యువాచవిస్రబ్ధఃశ్రుత్వాతంవ్య
సృజచ్చసా ॥భోభోక్రూరేఽతిపాపిష్ఠేకథంమాంహంతుముద్యతా।బ్రా
హ్మణంవ్రతినంశుద్ధంతపోనిర్ధూతకల్మషమ్ ॥ పిశాచీ—అత్ర నాస్త్య
పరాధో మేదైవస్యైవేతినిశ్చితమ్। యేనక్రూరతరంజన్మదత్తంమేచా
తిదారుణమ్ ॥ బ్రాహ్మణః—ఆత్మతంత్రస్య దైవస్యహ్యపరాధోస్తి న
క్వచిత్ । శుభాశుభంతుసేవన్తేనైవయాతస్స్వకృతభుక్సమాన్ ॥ ఈశ్వ
రస్సర్వభూతానాంసాక్షిత్వేనవ్యవస్థితః ।శుభాశుభఫలప్రాప్తౌహేతుః

కర్మకృతం నృణామ్ ॥ పిశాచీ—బ్రాహ్మణ త్వం న జానాసి తత్త్వమేతద్ధి
భూసుర । శృణు తే యది దైవస్య యథార్థశ్రవణే మతిః ॥ ఈశ్వరస్స
ర్వభూతాత్మా సర్వం వ్యాప్య వ్యవస్థితః । సర్వస్య కర్తా భోక్తా చ తమృతే నా
స్తి కించన ॥ తతః కృత్స్నస్య జగతః కర్తురేవ పరేశితుః । శుభాశుభస్య క
రణే శక్తిర్నాన్యస్య కర్హిచిత్ ॥ బ్రాహ్మణః—నైతదేవం తథాత్వచ్చేత్ప
రస్య పరమాత్మనః । కర్మప్రసక్తిస్తస్య స్యాన్న తు తస్యాస్తి కర్హిచిత్ ॥
కర్తారం చ తథాన్వేతి క్రియామాఫలమితి శ్రుతిః । కర్తా చేత్తత్క్రియాశక్తిః
దేవస్యాపి ప్రసజ్యతే ॥ పిశాచీ—న హి జ్ఞానం తవాప్యస్తి విశేషజ్ఞా హి పం
డితాః । తత్త్వం తద్ధి విజానద్భిః పండితైర్యద్వివిచ్యతే ॥ పరం వినాఽపరం స
ర్వం క్వచిత్కర్హి న చేష్టతే । నియంతా సర్వభూతాత్మా చేష్టయత్యఖి
లాః ప్రజాః ॥ ఈశ్వరో హి నియుక్త్యా తు సర్వం సర్వత్ర సర్వగః । అత
స్సర్వం కరోత్యేవ దేవదేవో జనార్దనః ॥ విశ్వరూపో హి భగవాన్విశ్వ
స్యాపి ప్రవర్తకః । విశ్వం బిభర్తి నయతి స చ విశ్వం చరాచరమ్ ॥ బ్రా
హ్మణః—సమస్తహేయరహితం పరం బ్రహ్మ సమీరితమ్ । శుభేతరస్య స
మ్బంధో న సంభవతి తస్య హి ॥ నిర్గుణః పరమాత్మా హి ప్రకృతి(స్త్రి)గుణా
త్మికా । జడాత్మికా పరం తేజః కథమన్యోన్యసంగమః ॥ పిశాచీ— అ
హో స్విద్బ్రహ్మనాధీతం యత్త్వయా బ్రాహ్మణాధమ । నోపాసితాశ్చ గు
రవో జీవితం తు వృథా తవ ॥ తిర్యగూర్ధ్వమధశ్చైవ వ్యాప్య నారాయణ
స్థితః । ఇతి శ్రుతిశతం వక్తి తస్య వ్యాప్తిరనాహతా ॥ విచిత్రశక్తికం బ్రహ్మ
శ్రుతిమూర్ధసు రాజతే । అతస్సదసదత్యర్థం కరోతి న కరోతి చ ॥ బ్రా
హ్మణః—అహో క్రూరత్వమజ్ఞత్వం త్వయ్యేవ సముపస్థితమ్ । కథం స్యా
త్తత్తథైవైకం కరోతి న కరోతి చ ॥ పిశాచీ—హృదయం తవ నాస్త్యేవ యే
న తాత్పర్యనిశ్చయః । సర్వస్యాత్మా పరస్త్వేకో వేదవేద్యస్సనాతనః ॥
కార్యసాధనశక్తిస్తు తస్యైవేతి సతాం మతమ్ । అతస్సర్వం కరోత్యేవ స
ఏవ భగవాన్ హరిః ॥ తస్మిన్ ఫలాన్వయో న స్యాన్న కరోతి సదామలః । యు

థాదృష్టేర్నశక్తిస్తేవిష్ణుంబ్రహ్మానిరీక్షితుమ్ ॥ విలక్షణోహ్యయంయోసౌ మయిత్వయిచసంస్థితః ॥ ద్విజః—అదూరేహ్యముత్రకంతీర్థంతస్మిన్సంతిమహర్షయః । అస్యార్థస్యయథాతత్ర నిర్ణయోమునిభిఃకృతః॥ తత్రవయోక్తప్రకారంచేత్తదాభక్షయమామపి। నోచేన్న యావధఃకార్యస్తవనాస్త్యత్రసంశయః ॥ ....

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే షష్టితమోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

భార్గవః—ఇత్యేవంసంవిదంకృత్వా పిశాచీచద్విజోత్తమః । తీర్థంప్రయయతుర్హృష్టౌతౌపరస్పరభాషిణౌ ॥ అథాత్రోపనిషణ్ణాస్తే మునయస్తీర్థసత్తమే ॥ పిశాచీంమానుషందృష్ట్వాసర్వేతే విస్మయంయయుః । ఉపసృత్యతుతాన్సర్వాన్కృతాంజలిపుటావుభౌ ॥ తీర్థస్నానహతాశేషకల్మషౌ హ్యావపృచ్ఛతామ్ ॥ ద్విజః—అహంవైబ్రాహ్మణఃకశ్చిత్తీర్థానిపరితోవ్రజన్ । పిశాచ్యావ్యాఘ్రరూపిణ్యాగృహీతోస్మ్యనయాధునా । ఉక్తంచనాపరాధోత్రమమదైవస్యసాస్త్వితి॥ నైవంశుభాశుభప్రాప్తౌస్వయమేవహికారణమ్ । ఇత్యబ్రువమథోనేతి హ్యనయైతత్సమీరితమ్ ॥ ఏవంవివాదస్సంప్రాప్తస్సమహాన్పూర్వమావయోః । అత్రప్రవాదీయస్తేనచనస్స్యాదితరస్యతు ॥ ఇత్యేవంసంవిదం కృత్వాతదిహావాంసమాగతౌ । తస్మాద్భగవంతోపి యథార్థం వదతాంవరాః ॥ ప్రకృష్టేసువివాదేస్మిన్కథంస్యాత్తద్వినిర్ణయః ॥ పిశాచీ—కేనచిత్కర్మణానేన (పా) ప్తంమేజన్మచేదృశమ్ । తథాపి నజహౌబుద్ధిర్భ్రాంతాన్మునిసత్తమాః ॥ యద్యప్యేవం మయాజాతెరసురా పాక్రియాశ్రితా । గృహీతశ్చమయాప్యేష కథమస్మి వినిర్దయా ॥ శ్రుత్వాకోలాహలంవృత్తంమహర్షీణామతీవహి । మునీనాంశృణ్వతామత్ర సమాజశ్చమహానభూత్ ॥ అథాత్రాదదృశేశ్యామః పురుషఃప్రవరో యువా । ఇంద్రనీలగిరిప్రఖ్యఃతరుణఃపుష్కరేక్షణః ॥ పీనవృత్తాయత

భుజః పీతవాసాస్సమూర్జితః । స్కంధావసక్తకర్ణకో లసచ్చారుక
పోలకః ॥ చారుపల్లవసంకాశమృదులోజ్జ్వలితాధరః । చారుహాసశ్చ
చార్వంఘ్రిః చారుచిహ్నఖావలిః ॥ శోభనైః పురుషైశ్చాన్యైర్మైశ్చాన్యైరపి
వృతన్నదీతటమ్ । ఆపీనాంససమాసక్తనీలకుంచితమూర్ధజః ॥ తాదృ
శైర్దర్శితత్రిపురుషైః పరిసరద్భిరితస్తతః । చారుస్మితైశ్చారుర్వలకైస్సంవృ
తః ప్రియదర్శనః ॥ చారుస్మితా చారుదతీ పీనోన్నతపయోధరా । సవి
లాసగతిశ్చాన్యా శ్రీమతీ పృథులోచనా । చలత్కుండలభారాక్రాంతాసా
క్షాచ్ఛ్రీరివ గాం గతా ॥ వపురుద్యత్స్వసౌరభ్యసంవాసితదిగంతరా ।
నవయౌవనసంప్రాప్తా వరాభరణశోభినీ ॥ పశ్యంతీ ఫుల్లపద్మాని సరాం
సి సరితస్తథా । చతురాపాంగసంగత్యా సంధుక్షితవనాంతరా ॥ సీతేవా
నుసరంతీ తం పురుషం పురుషోత్తమమ్ । రమమాణో వనోద్దేశే సతయా
ప్రియయా సహ ॥ క్రీడాసక్తమతిః కృష్ణో యథా బృందావనేచరత్ । శ్రు
త్వా కోలాహలం సోఽపి సమాజం సముపావిశత్ ॥ తం దృష్ట్వా మునయస్స
ర్వే సముత్సుకరచింతితాః । యథాపరం పుమాంసం చ దృష్ట్వా పద్మోద్భ
వాదయః ॥ తతః క్రమాత్సమాపన్నాః మునయస్సంశితవ్రతాః । ఆసీనం
పుండరీకాక్షం పప్రచ్ఛుః పురుషోత్తమమ్ ॥ కో భవాన్ కిం పునః కా తే వి
వక్షా కథమద్య నః । సమాజమధ్యం సంప్రాప్తా కేయం పద్మాసరూపిణీ ॥
సమానవేషాః పురుషాః కే వా మే విమలేక్షణాః ॥ భార్గవః — ఏతచ్ఛ్రు
త్వా శుభం వాక్యం మునీనాం భావితాత్మనామ్ । సస్మితం సవిలాసం చ మధు
రం చ జగాద సః ॥ ....

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ఏకషష్టితమోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీభగవాన్ — అహం చ కశ్చిన్మనుయో దయితేయం మమానుగా ।
మృగయార్థం ప్రయాతోఽస్మి నివాసోఽయమనంతరః ॥ అస్మాకం చ వనో
ద్దేశః పుణ్యః పుణ్యజనాశ్రయః । శ్రుత్వా కోలాహలం తత్ర తద్విజిజ్ఞాస

ఘూగతః ॥ భగవంతో మహాత్మానో యూయం మద్దర్శనం గతాః । నూ
నం భద్రాణి కార్యాణి సిద్ధిష్యన్తిశ్చ మనోరథాః ॥ సుసుఖోయం పనో
ద్దేశో భవివృతిసుఖంచనః । కింవానజనరమ్యేల్లోకే స్వ్రాణాం సాధుసమా
గమః॥ భార్గవః—శ్రుత్వాశ్వేతు శుభంవాక్యమర్థవన్మధురం ప్రియం ।
మునయోవిస్మితాస్సర్వేతం ప్రేక్షంతేస్మ కామతః ॥ ఊచుశ్చ తం ప్రవణ్యా
న్తః ఏవం సస్మితమిత్యపి । అయం లక్ష్మీపతిర్ధ్యానమియం సాశ్రీర్ధ్రువం
గతా ॥ ఇమేచసిద్ధాః పురుషాస్సమానాకృతయః కిల । అహో కాంతిర
హో తేషామిత్యూచుర్మునయో మలాః ॥ తస్యాసందర్శనాత్తత్ర జనఘో
షో మహానభూత్ । శాంతే తస్మిన్మహాధ్వానే సోపి ప్రోవాచసస్మితమ్॥ శ్రీ
భగవాన్—కిమిదం బ్రూత భద్రం వః శ్రోతవ్యం యదివేద్విజాః। వ్యాఘ్రీ
చ మనుజశ్చోభౌ చిరమత్రచ సంస్థితౌ॥ స్వభావతో విరుద్ధౌహి పరస్పరమ
మర్షిణౌ। బాధ్యబాధకతాం ప్రాప్తౌ కథం తూష్ణీంచ సంస్థితౌ॥ మునయః—
ఆశ్చర్యమేవమేతద్ధి యదుక్తం సౌమ్యపూరుష । శృణు భద్ర దభద్రత్వం య
దర్థో మునిసంగమః॥ వివాదస్సుమహానాసీత్తదానీమనయోః పురా। దై
వేన్యస్తాపరాధేయమితరస్త్వాత్మనీతిచ॥ వివాదస్తుశ్రుతోస్మాభిర్నకైశ్చి
చ్ఛక్యనిర్ణయః । తదర్థమేవసంజాతో మునీనామత్రసంగమః ॥ స్వ్రా
ణాం శుభాశుభప్రాప్తౌ దైవమేవహి కారణమ్ । తం వినా పరమాత్మానం న
కించిచ్చేష్టతేయతః ॥ వ్యాఘ్రీవచనమేతద్ధి హేతువత్పరమార్థవత్ ।పు
రుషస్యవచస్సౌమ్యశృణుత్వం పురుషోత్తమ ॥ నిర్గుణః పరమాత్మా చ
ప్రకృతిస్త్రిగుణాత్మికా। ప్రాకృతానిచ భూతాని హేయాన్యతితరాంయ
తః ॥ అతశ్శుభాశుభప్రాప్తౌ దేహితత్రచ కారణమ్ । పరస్య హేయా
ధారత్వమయోగాత్తద్వ్యపాకృతమ్॥ తస్మాత్క్రియాఫలంతత్తత్కర్త్రా
స్వేనైవభుజ్యతే । ఇత్యేవం ప్రస్తుతో వాదో హ్యనయోర్వ్యాఘ్రిమర్త్య
యోః ॥ అశక్యోనిర్ణయోయస్మాద్వయం తూష్ణీమిహాస్మహే । సర్వలక్ష
ణసంపన్నశ్శ్రీమాంస్త్వమమరప్రభః ॥ త్వయ్యేవభాగ్యసంపత్తిస్త్వ

దర్శినోఽన్యనిర్ణయః । ఆకారసదృశంచైవజ్ఞానంబుద్ధిర్బలంతథా॥ అన్యా
నిసర్వభాగ్యానిహ్యాకారసదృశానితే । యద్యనిర్ణయఏవస్యాదన్యో
న్యంనిశ్చితోఽవధః॥ సర్వభూతసుహృచ్ఛాంతస్త్వాదృశఃపురుషోత్తమః।
లోకేఽదృష్టపరోఽస్తాభిర్యథారామోమహాయశాః॥యథానందసుతఃకృ
ష్ణస్తథాత్వమపిమానద।అతోఽన్యోన్యవివాదస్యనిర్ణయంకర్తుమర్హసి॥
శక్యంచేత్తత్త్వవాశక్యమశక్యంతదితిధ్రువమ్॥......................

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ద్విషష్టితమోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

భార్గవః ॥ —ఇతితేషాంవచశ్శ్రుత్వానిశ్చయజ్ఞోమహామతిః ।వ
చనంవక్తుమారేభేనిర్ణయార్థంనరోత్తమః॥ భగవాన్॥—చరాచర
మిదంవిశ్వంపరమాత్మప్రవర్తనమ్ । హేయాకారమసద్విశ్వంతత్ క్షేత్ర
స్యప్రవర్తనమ్ ॥ ఉభౌసుస్థౌతథాబ్రూతాంవ్యాఖ్యేయమర్థ్యా మహామ
తీ । ఉభయోస్సంవివాదస్యాన్యన్నచాన్యస్యవిపర్యయః॥ సమస్తహేయ
రహితంపరమాత్మేతిసూనృతమ్ । సర్వదోషాశ్రయోజీవఇతిద్విజసమీరి
తం॥తత్రకించిత్ప్రవక్ష్యామిహ్యనుక్తంమునిసత్తమాః। ఏవంహి సర్వభూ
తేషుపరమాత్మావతిష్ఠతే । విధాయవివిధానీహకరణానిచదేహినామ్ ॥
సంకల్ప్యదేహినోదేహంతత్తత్కర్మోపలక్షితం। ఆత్మనోభోక్తృశక్తిం
చ క్రియాశక్తింతథేశ్వరః ॥ విధాయచైవంవిశ్వంతత్ నియంతుమవతిష్ఠ
తే । సర్వస్యాధారభూతత్వాత్తథావిశ్వప్రవర్తనాత్ ॥ విశ్వంకరోతి
భగవాన్తథావిశ్వస్యజన్మభూః । పరమాత్మస్థితిరియం సర్వభూతేషు
శాశ్వతీ ॥ విశ్వమస్యశరీరంతద్విశ్వస్యాత్మాసఈశ్వరః । సుఖదుఃఖాది
భోగిత్వమాత్మనఃకర్మహేతుకమ్ ॥ కర్మబద్ధోహ్యయంజీవస్సదస
త్కురుతేనిశమ్ । తంనియచ్ఛతివిశ్వాత్మాశరీరమితరోయథా ॥ పరప్రే
రితశక్తిస్సన్నాత్మాసర్వంకరోతిహి। ఏతావదేవకర్తృత్వమాత్మనోఽస్యై
వసర్వదా ॥ యదిష్టకార్యకరణంశుభంవాప్యథవాఽశుభమ్। అతశ్శుభా

శుభంకర్మ కుర్వత స్తత్ఫలాన్వయః ॥ శుభంకృత్వాఽశుభంభుఙ్క్తే పాపంకృత్వాశుభేతరత్ । ఇదంశరీరమాత్మానంవ్యాప్యతిష్ఠత్యపీశ్వరః ॥ నకర్మణా పరిష్వక్తః పద్మపత్రమివాంభసా । ఉదాస్తేసర్వభూతాత్మా సాక్షిత్వే నవ్యవస్థితః , అతశ్శుభాశుభైస్సంగః కర్మబంధనహేతుకః । సర్వబంధవినిర్ముక్తః పరమాత్మాస్వతస్సుఖీ ॥ కరణాయత్తభోగశ్చ వశ్యః క్షేత్రజ్ఞ ఇష్యతే । పరావరవిభాగజ్ఞో బంధాన్ముక్తింసమేష్యతి ॥ యదాస్వస్మిన్ స్థితో విష్ణుస్తదాజ్ఞానాద్విశుధ్యతి । విచిత్రకార్యకరణశక్తిం స్త్వైవచాత్మని ॥ నోచేత్సర్వస్యశాస్త్రస్యవైయర్థ్యంచప్రసజ్యతే । యద్యయం సర్వకార్యాణికర్తుంకించనచప్రభుః । ప్రవర్తకంహితచ్ఛాస్త్రంతం ప్రకృత్యప్రవర్తతే ॥ ఇదంకుర్యాదిదంనేతి నేశ్వరే ప్రేరణంభవేత్ । అవాప్తసర్వకామస్తు ననియోజ్యస్సఈశ్వరః ॥ శుభాశుభేప్రవృత్తస్యసాపేక్షస్యకరోతిహి । నివృత్తిమశుభాచ్ఛాస్త్రంప్రవృత్తించశుభేషుచ శుభాశుభప్రవృత్తంచసాపేక్షమధికారిణమ్ ॥ ఫలంప్రదర్శయచ్ఛాస్త్రమధికృత్యప్రవర్తతే । శాస్త్రంహివిపులంతస్య శాసనంతత్పరశితుః ॥ అతస్తత్పరిహారార్థమర్థయాథార్థ్యయోగతః । ఆత్మనః కార్యసామర్థ్యంతస్త్వైవచఫలాన్వయః ॥ స్వంస్వమభ్యేతిసర్వత్రహ్యేషశాస్త్రవినిర్ణయః । పరంనిశ్రేయసంప్రాప్తౌ వ్యాఘ్రీమర్త్యావుభావిమౌ ॥ పరావరవిభాగజ్ఞౌ పరాంసిద్ధింసమేష్యతః । అస్మిన్నివాదేవిజయః పరస్పరమతీవహి ॥ యువాభ్యామస్తబంధాభ్యాంజ్ఞాతవ్యమధునాసుఖం । సాధ్వీవాయదివాసాధ్వీమతిరేషామమద్విజాః ॥ ప్రమాణం భగవంతో త్రయీమాయందృష్టపరావరాః ॥ భార్గవః — ఇతిమునిజనమధ్యగో మహాత్మాపురుషవరఃపరమంజగాదవాక్యమ్ । శ్రుతిసుఖవహమర్థవత్ప్రహృష్టామనుజవరస్యవచస్తవపూజయంస్తే॥..................

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే త్రిషష్టితమోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

మునయః—అహోఖలుమహాత్మాయంయఇదంప్రబ్రవీతిచ। బ్రువాణస్యాస్యవాక్యానిమధురాణిమహాంతిచ ॥ సుస్మితంచారునయనం వదనంరాజతేధికమ్ । స్పష్టాక్షరమసందిగ్ధమర్థవన్మధురంలఘు ॥ శ్రోత్రానుకూలంహృద్యంచవాక్యంయత్తత్త్వయోదితమ్। అనేనైవచవాక్యేనహృదయానిహృతానినః ॥ భార్గవః— ॥ఇత్యుక్తేవచనేతత్రమునిభిర్భావితాత్మభిః । ప్రహృష్టౌతావపశ్యేతాంవ్యాఘ్రీచ మనుజశ్చసః ॥ తావూచిరేమహాత్మానౌమునయఃక్షీణకల్మషాః । యువయోస్సంగమాత్సర్వే వయంవైఛిన్నసంశయాః ॥ పూజితానిర్వృతాశ్చస్మ దృష్టశ్చాయంనరోత్తమః । విహాయయోనింవైయాఘ్రీంమానుషీమపిసత్తమా । కృత్వాత్మానౌచిరంకాలం దేవత్వంచసమేష్యథః ॥ ఇత్యుక్త్వావ్యాఘ్రీమనుజౌతీర్థంవివిశతుర్ద్రుతమ్। మునీనాంపశ్యతాం తేషామదృశ్యతాం దివిస్థితౌ ॥ విమానవరమారుహ్య శక్రలోకంచ జగ్మతుః । తతస్తు పురుషశ్రేష్ఠోమనుష్యానుచరైస్సహ॥ తస్మాద్గంతుంసమారేభేద్విజాంశ్చ పరిహృత్యచ । తమనువ్రతసంపన్నాస్సర్వేచమునయోయయుః ॥ నానాక్రీడారతస్సోపివిహృత్యచనదీతటే ॥ తత్రచాంతర్దధేశ్రీమాన్ సానుగఃపశ్యతాంసతామ్ । తేపివిషణ్ణాస్త్వపశ్యంతోమునయో మధురాకృతిమ్ ॥ నదీతీరంనముంచంతో రుదంతశ్చ తపస్వినః । వాయుభక్షా నిరాహారా స్తద్దర్శనకుతూహలాః ॥ క్వాసౌక్వాసావితిముహుఃప్రజల్పంతోహిబభ్రముః । అథకాలేగతేతేషాంవాగాసీద్వియతిస్ఫుటమ్ ॥ మావిషాదోస్తుయుష్మాకమహంరంగీద్విజోత్తమాః। తత్రగత్వాతుపశ్యంతుభవంతోమాంయథాపురా ॥ దేవదానవయక్షాణాంగంధర్వాసురరక్షసామ్। మనుష్యాణాంచనాగానామన్యేషామపిగోచరః ॥ హితాయసర్వభూతానాంశయేహంరంగధామని । అహంచసర్వవిదుషాం యోగినామప్యగోచరః ॥ తథాపిసర్వజంతూనాంరంగధామనిగోచరః । కేవలం రంగశయనే లోకానాంహితకామ్యయా । అహంప్రకాశితఃపూర్వోర్

మమైవేచ్ఛాత్రకారణమ్॥ ఇత్యేవముక్త్వాసావాణీవిరరామక్రమేణచ।
అథోక్త్వామునయస్సర్వేసంజగ్ముః రంగధామతత్ ॥ దృష్ట్వాతు రంగశా
యినంతుష్టువుశ్చయథాపురా। ప్రసీదసర్వభూతేశ ప్రసీద పురుషోత్త
మ ॥ ప్రసీదపుండరీకాక్షజయచారుస్మితానన॥ జ్వలన్మకరకేయూరహా
రిహారోపశోభిత। మేఘశ్యామశ్రియఃకాంతపీనబాహో నమోస్తుతే ॥
విపులేక్షణచార్వంసనీలకుంచితమూర్ధజ । సుభ్రూకసునసస్వక్షసు
స్మితాధరసుశ్రవః ॥ చలత్కాంతికపోలాఢ్యశ్రీమచ్చారుశిరోధర ।మృ
దుశ్యామలసుస్నిగ్ధరువిమత్కర్ణభూషణ । విశాలవక్షస్సంలోల విచి
త్రోదరబంధన ॥ విమలోత్తమకాంచీకపీతాంబరధరప్రభో। లసన్మా
పురచార్వంఘ్రినఖపఙ్క్తివిరాజిత ॥ ఫణామణిగణోద్దామగభస్తిచయ
సంవృత । విచిత్రశయనశ్రీమన్ రంగేశమధురాకృతే ॥ విమలేక్షణవి
శ్వేశదేవదేవనమోస్తుతే। ఇతిస్తుతోమునిగణైఃప్రసన్నోరంగరాట్స్వ
యమ్ । ఆబభాషేస్వదంతాంశుశబలంవదనందధత్ ॥ ....
ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే చతుష్షష్టితమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీభగవాన్ ॥ — లోకానాంచహితార్థాయ స్థితోయం నిగమా
ధ్వనః । ప్రియాయచానురక్తానాం శయేయంరంగధామని ॥ శయానమ
త్రమునయోయేజనాఃపర్యుపాసతే । తేషాం కామాఃప్రసిధ్యంతి తదు
ద్యోగాన్నసంశయః । అతోయాయంతికాలజ్ఞాఃజ్ఞాతతత్త్వార్థనిశ్చ
యాః । నిర్వాణపరమానిత్యంభవిష్యథమమప్రియాః ॥ భార్గవః—
ఇత్యుక్తామునయస్సర్వే తంప్రణేముఃప్రహర్షితాః । నిర్యయుశ్చ పు
నస్సర్వేప్యమృతీర్థముపాగమన్॥ తతఃప్రభృతితీరేస్మిన్సాయంప్రా
తస్సమాహితాః । పూజయంతిస్మ రంగేశంపుష్పగంధానులేపనైః ॥ త
దేతేపుష్పనిచయాఃప్రాతఃపూజార్థమాహితాః । తత్రప్రణామమన్వ
గ్రఃకురుష్వమునిసత్తమ ॥ వాల్మీకిః—తథోక్తోమునినాసోపిసన్నృపో

మునిసత్తమః । స్నాత్వాత్రాయతతస్తీరే ప్రాణాయామాదిచకారహ ॥ రాజ్ఞస్సేనాపి సా సస్నౌ తస్మిన్ తీర్థవరే శుభే । అస్త్రరోగాహితబలా ప్రహృష్టగజవాజికా ॥ ధ్వజినీ సా సువర్ణాభా సహసా సమపద్యత । సౌమ్యం బలం సమాలక్ష్య రాజా మునిమథాబ్రవీత్ ॥ ప్రశస్తమేతత్సుమహత్తీర్థం లోకే సుపూజితమ్ । తత్ర స్నాతశ్చ సబలో భవతస్తేజసా హ్యహం ॥ కిం ను కార్యమిహ స్థేన క్షత్రియేణ మహామునే । కిమత్ర దేయం ప్రబ్రూహి సిద్ధాంతదవధారయ ॥ బ్రాహ్మణః—కృశానామన్నదానం చ గోదానం చ కుటుంబినామ్ । తథా ప్రతిష్ఠాహీనానాం క్షేత్రదానం ప్రశస్యతే । సువర్ణం యాయజూకానాం సువిద్యాం చోర్ధ్వరేతసాం ॥ కన్యాశ్చైవానపత్యానాం దదతాం గతిరుత్తమా । ప్రతిగ్రహో బ్రాహ్మణస్య శాస్త్రవిద్భిరుదాహృతః ॥ దద్యాన్న ప్రతిగృహ్ణీయాద్రాజా కృచ్ఛ్రగతోఽపి సన్ । క్షత్రియః ప్రతిగృహ్ణీయాద్యది లుబ్ధో నరాధిపః ॥ సపుత్రదారస్సామాత్యస్స సద్యో నిరయం వ్రజేత్ । ప్రశస్తే దేశకాలే చ పాత్రే దత్తం తదక్షయమ్ ॥ కోటిజన్మార్జితం పాపం దదతస్తస్య నశ్యతి । సకలాంగోపసంహారో యస్య దానక్రియా విభో ॥ అపిచేదపి పాపీయాన్ స సద్యో ముక్తిమేష్యతి । క్షేత్రమేతత్ప్రశస్తం తత్ పాత్రం చాతితరామిహ ॥ కాలశ్చానుగుణో హ్యేష తద్దదస్వ నరాధిప ॥.....................

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే పఞ్చషష్టితమోఽధ్యాయః.

—•శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః•—

వాల్మీకిః ॥ —ఏవముక్తో నరపతిః కాశ్యపేన మహాత్మనా । తత్ర క్షేత్రే సువర్ణాదీన్ ప్రదాతుముపచక్రమే ॥ పుణ్యక్షేత్రాన్వయాద్రాజ్ఞః పుణ్యతీర్థసమాశ్రయాత్ । ఆసీద్విమలమత్యర్థం మనస్స్వచ్ఛమివోదకమ్ ॥ సత్సంతానప్రసూతానాం బ్రాహ్మణానాం విజానతామ్ । యజ్వనాం వేదవిదుషాం సద్వృత్తనిరతాత్మనామ్ ॥ చక్రే ప్రతిష్ఠాహీనానాం

ప్రతిష్ఠామపి శాశ్వతీమ్ । సర్వకామసుసంపూర్ణం తుఙ్గప్రాసాదగో
పురమ్ ॥ దాసీదాసయుతం శ్రీమద్గ్రామం చక్రే నరాధిపః । బ్రాహ్మ
ణానాం త్రిసాహస్రైః గ్రామార్ధమభిమన్త్రితమ్ ॥ స తత్ప్రాసాదవర్యే
షు బ్రాహ్మణాన్ ద్విజసత్తమాన్ ॥ న్యవేశయత్క్రమేణైవ ముహూర్తైశ్చ
శుభాన్వితైః । గవాం సహస్రం ప్రత్యేకం తేభ్య ఏవ దదౌ నృపః ॥ చక్రే చా
న్నప్రతిష్ఠాం స మతిథీనాం విశేషతః । గ్రామప్రాన్తేషు వీథ్యన్తే చత్వరే
షు మహీపతిః ॥ స్వర్ణనిష్కశతం తేభ్యః ప్రత్యేకం ప్రదదౌ నృపః । క
న్యాశ్చైవానవద్యాఙ్గీ రూపలావణ్యసంయుతాః ॥ ఏవం కృత్వా తదా
గ్రామం సర్వకామసమృద్ధికమ్ । తదనీక్షితుమారేభే పురస్కృత్య పు
రోహితమ్ ॥ తదభ్యాశం జగామాశు నృపతిస్సపరిచ్ఛదః । ఆమ్నాయధ్వ
నిరత్యర్థం శుశ్రువేచ్ఛాదయన్దిశః ॥ సముదీర్ణార్ణవస్యేవ వాతాహ
తతరఙ్గిణః । చితయశ్చైవ యూపాశ్చ తత్ర తత్ర చకాశిరే ॥ సత్రమాసే
వమానానాం బ్రాహ్మణానాం తథర్త్విజామ్ ॥ స్వాహాకారో వషట్కార
స్సామఘోషశ్చ శుశ్రువే ॥ వేదానధీయమానానాం వటూనాం సామ
గాయతామ్ । శ్లక్ష్ణధ్వానస్సముత్తస్థావుదీర్ణస్యోదధేరివ ॥ ఏవమిత్థ
మిదం నేతివాదం ప్రవదతాం సతామ్ । న్యాయమార్గవిదాం తేషాం బ
హుళం శుశ్రువే బహిః ॥ గృహే గృహే సముత్తస్థౌ మహోత్సవసముద్భవః ।
కర్మపుణ్యాహఘోషశ్చ యోషితాం మఙ్గళధ్వనిః ॥ నానాక్రీడాసుస
క్తానాం బాలానామధికధ్వనిః । విద్యుత్కృతివసుస్నిగ్ధం శుశ్రువే దిక్షు విశ్రు
తః ॥ నృపశ్చ సర్వమద్రాక్షీత్సపురోధాస్సహానుగః । అత్యర్థం ముముదే
రాజా నిత్యోత్సవసమన్వితమ్ ॥ ప్రేక్షమాణో జనావాసం సిద్ధాంశ్చ ద్వి
జసత్తమాన్ । అథ సర్వే సమాకర్ణ్య ద్విజా రాజ్ఞస్సమాగమమ్ ॥ సర్వ
యహృష్టమనసః జలపూర్ణఘటైస్సమమ్ । ధృతప్రదీపాస్సహసా
పూర్ణేన్దుసదృశాననాః ॥ నార్యస్తరుణ్యో నిర్జగ్ముస్సర్వాలఙ్కార
సంయుతాః । భవనం చాప్యలఞ్చక్రుస్స్వం స్వం గ్రామనివాసినః ॥ తోర

ణోత్తుంగకదళీపూగపూర్ణఘటోత్తమైః। చందనాగురుధూపైశ్చము
క్తాదామాంకురోత్తమైః ॥ పతాకాధ్వజమాలాభిః నరనరీగణోత్తమైః
జయేతిప్రతిజల్పద్భిస్తోత్రభిస్సూతమాగధైః ॥ గాయద్భిర్మధురం సద్భిః
నృత్యద్భిర్వేదపాఠకైః । అన్యైర్మంగళయుక్తైశ్చ సుకృతైస్సంయతాత్మ
భిః ॥ రాజాపిప్రతిజగ్రాహ బ్రాహ్మణోపహృతానిచ । సంసిద్ధార్థో
ద్విజాన్దృష్ట్వాననందసుమహామతిః । శంఖభేరీనినాదైశ్చ జయశబ్దై
స్సమన్వితః ॥ భూపతిః ప్రావిశద్గ్రామం వృత్రహాస్స్వపురం యథా । గ్రా
మమధ్యగతో రాజా బ్రాహ్మణానాం ధనం దదౌ ॥ కుటుంబినాంచ ప్రత్యే
కం సహస్రంచ గవామపి । శతం శతం దదౌ తేషాం దాసీదాసగణాన్నృ
పః ॥ భూషణాన్యపి సర్వాసాం యువతీనాం దదౌ బహు । శోభనానిచ
వాసాంసి చందనానిచ భూపతిః ॥ గృహోపకరణంచాన్యత్తేభ్యో భూరి
దదౌ నృపః । ఏవం దత్వా స భూపాలో హృష్టద్విజగణైర్వృతః ॥ పురో
ధసం పురస్కృత్య రంగధామ సమావిశత్ । అథ సాత్వతధర్మజ్ఞాస్సాత్వ
తాస్తత్వనిశ్చయాః ॥ సమ్యక్సంస్కారసంయుక్తాస్సదాచారసమన్వి
తాః । సర్వే కృత్యేషు కుశలాః కృతినశ్చదయాళవః ॥ ఉత్పన్నజ్ఞానవైరా
గ్యాః ప్రియజ్ఞాః ప్రియకారిణః । సమ్యగ్భావనయాయుక్తాః జపధ్యానప
రాయణాః ॥ పరమాత్మని గోవిందే వినివేశితబుద్ధయః । భక్తినమ్రాత్మ
మనసస్తత్పూజానిరతాస్సదా ॥ సన్యాసయోగనిరతాః పవిత్రీకృతమూ
ర్తయః । ఆయాంతం రాజవృషభముపసంగృహ్య తస్థిరే ॥ స తేభ్యః ప్రద
దౌ రాజా ప్రకృష్టద్రవిణం బహు । సమస్తేభ్యో నమశ్చక్రే ప్రహ్వాంజలి
పుటో నృపః ॥ సతైః ప్రసన్నవదనైస్సమేతో నృపో బభౌ । యథా శ
రదినక్షత్రతారాగణవృతశ్శశీ ॥ పతాకాధ్వజమాలాభిః కింకిణీభిరలంకృ
తమ్ । చిత్రనిర్మాణనిపుణనానాపర్యంతభూమికమ్ ॥ ఉదగ్రనాసికాజు
ష్టం బృహద్వీథ్యుపవీథిచ । రత్నస్తంభసమాయుక్తహర్మ్యస్థలవిరాజి
తమ్ ॥ (ప్రా) శు(ప్రా)ంతనిషణ్ణోచ్చరత్నసందోహవేదికమ్ । నానా

కృతివిచిత్రాన్తసంస్థానచతురశ్రకమ్ ॥ విచిత్రభక్తిరాజీభిశ్చిత్రిబృం-
దారకైర్వృతమ్ । అత్యర్ఘముచ్ఛ్రితైర్లోలైర్నాసికాగ్రైర్విరా
జితమ్ ॥ హిమవత్తుఙ్గశిఖరైః ప్రవిశద్భిరివామ్బరమ్ । అనన్తరత్నసం
వేశస్ఫురత్తోరణరాజితమ్ ॥ చన్దనాగురుకర్పూరమిశ్రైర్ధూపైర్మహా
రిభిః । ఊర్జద్ధూమోద్గమైర్దివ్యైర్భృశంసురభితాన్తరమ్ ॥ శాతకు
మ్భమయైః పూర్ణైర్విమలాక్షతసంయుతైః । విచిత్రపుష్పపచయైః కు
మ్భైరుభయతో వృతమ్ ॥ అఙ్కురైర్వారితప్రాన్తైస్తణ్డులైశ్శాలిసమ్భ
వైః ॥ రుక్మపాత్రభృతైశ్చాన్యైః శ్రీమద్భిస్సమలఙ్కృతమ్। ముక్తాదామ
నికాశైశ్చ వృత్తరత్ననియన్త్రితైః ॥ తన్మయూఖసుసన్దోహవిరాజిత
దిగన్తరైః । విచిత్రగ్రథితైర్దివ్యైర్మ్లానవనపఙ్కజైః ॥ మాలావితా-
నకైర్జుష్టం ప్రవృద్ధ్రిమకరసంయుతైః। కిరీటహారకేయూరకుణ్డలోజ్జ్వ
లితాననైః । స్థవిరైః క్షౌమవసనైః కఞ్చుకోష్ణీషధారిభిః । రక్షావిధా
నచతురైర్వేదవేదాన్తపారగైః । కాశ్మీరసమ్భవైః పుమ్భిః విశిద్ధైర్వే
త్రపాణిభిః । భో మా విశత మా వేతి వ్యాహరద్భిస్సమావృతమ్ । తతో
ద్విజవరైర్జుష్టస్సబలస్సపురోహితః । ఉత్తుఙ్గగోపురద్వారం ప్రవివే
శ మహాద్యుతిః। ద్వాస్థైరనువృతో రాజా ప్రావిశత్ప్రథమాం వృతిం।
తాం ప్రదక్షిణమార్గేణ గచ్ఛన్సోఽన్తరమావిశత్ । తతః ప్రదక్షిణీకృత్య
ప్రవివేశాపరాం నృపః । తత్ర తత్ర నమస్కృత్య ప్రదక్షిణగతిస్స్వయమ్।త
తః ప్రవిశ్య సబలస్తృతీయావరణం నృపః । తత్ర ప్రదక్షిణం కృత్వా ప్రవివే
శాపరం నృపః । తత్ప్రదక్షిణమార్గేణ గచ్ఛన్సోఽన్తరమావిశత్ । ది
క్ష్వష్టాసు యథాయోగం కుముదాదీన్ప్రణమ్య చ ॥ చతుర్షు ద్వార
దేశేషు ద్వారపాలగణానపి । అన్తః ప్రవిశ్య సబలో విష్వక్సేనం ప్రణ-
మ్య చ । తతో వవన్దే సుప్రీతో రఙ్గధామ స భూపతిః ॥............

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యే షట్షష్టితమోఽధ్యాయః

శ్రీరఙ్గనాథపరబ్రహ్మణే నమః

వాల్మీకిః॥ — ॥ తత్రిత్యాద్విత్రిపురుషాః విష్వక్సేనగణాధిపాః॥ తచ్ఛాసనాదుపాదాయ రాజానంసబలానుగమ్ ॥ వివిశూరంగరాజస్య భవనంశాశ్వతంమహత్ । ఫణాసహస్రమాలాఢ్య నాగభోగేసుఖోచితే ॥ శయానంరంగధామానం దదర్శ పృథులోచనమ్। యథాపురామహాతీర్థే దృష్టవాన్పురుషోత్తమమ్ ॥ తథాతంద్రృష్టవాన్ రాజా శయానంరంగధామని । లోచనేవిపులేతస్య చతురేచారుపక్ష్మణీ ॥ సుభ్రూవిలాసదయితే దృష్ట్వారాజాముమోహసః । లలాటఫలకంత్విషత్ ప్రస్విన్నమివలక్షితమ్ ॥ అరాళకుటిలప్రాంతై స్తరళైరలకైర్వృతమ్ । సపశ్యన్ చతురాపాంగం స్ఫురద్గండంసమున్నసమ్ ॥ విద్రుమప్రతిమంవల్గు మృదులాధరపల్లవమ్ । చారుస్మితాంతరాసక్త దశనాంశువిరాజితమ్ । వదనంవిస్మితోదృష్ట్వా దేవస్యముముదేచిరమ్ ॥ ప్రజ్వలన్మకరోద్భాసి శ్రవణాంతకపోలకమ్ ॥ చారుకర్ణావతంసంచమనోదధేమహీపతిః । కిరీటంచబృహచ్ఛ్రిమద్ద్యుతిజుష్టంవిలోక్యచ ॥ అరాళకుటిలోద్దామకేశపాశంననందసః । స్ఫురదంగదసన్నద్ధ పీనవృత్తభుజద్వయమ్ ॥ విచిత్రవలయాబద్ధ మంగులీయవిభూషితమ్ । హారిహారయుతంవక్షశ్చతురోదరబంధనమ్ ॥ అత్యచ్ఛపీతవసనం కాంచీగుణవిరాజితమ్ ॥ దృష్ట్వాథముముదేరాజా విస్మితశ్చ ముమోహచ ॥ దేవదేవమహాబాహో విమలాయితలోచన । అత్యంతాతిశయాచింత్యనమస్తుభ్యమితీరయన్ ॥ నిషసాదాథవివశో రాజాతత్రమహాద్యుతిః । తద్దర్శనభవానందసుధావిప్లుతమానసః ॥ ఉవాచకించిద్వచనంవాచాగద్గదయాపునః । అహోనుశయనంత్వస్య సౌమ్యమేతదమానుషమ్ ॥ అహోనువపుషఃకాంతిరహోలక్ష్మీర్విలోచనే । అహోవసనమస్యైతన్మనోమమహరత్యపి । అహోనుస్మితమత్యంతం హృదయాపహరంమమ ॥ అహోవిలోచనేచమే హృదయేప్రతితిష్ఠతః ॥ అహోబాహుద్వయే కాంతి రహోవక్షోవిరాజతే ॥ వాల్మీకిః—॥ ఇత్యుక్త్వావిరరామాథ

భూపతిర్హృష్టమానసః। ప్రణమ్య ప్రయతస్తస్థౌ సతమేవవిలోకయన్

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే సప్తషష్టితమోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

వాల్మీకిః—తమన్వీక్ష్య మహాబాహుశ్శయానో రంగరాట్స్వయం। ప్రవ్యాజహారమధురం జీమూతఇవనాదయన్ ॥ శ్రీభగవాన్—॥ జానామిత్వానురక్తంచ యాతేప్రీతిరనుత్తమా । మయిధ్రువాచతాం వేద్మి దయితస్త్వంభృశంమమ ॥ అహంనారాయణోనామ యత్రవిశ్వభవాప్యయౌ ॥ లోకానాంచహితార్థాయ శయేహంరంగధామని పురాపద్మభువారాజన్ సంస్తుతఃప్రార్థితస్తదా ॥ దర్శనంయాహి యాహీతి సోహంతద్దర్శనంగతః । కృతార్థస్సుచిరంబ్రహ్మా పూజయామాసమామపి । దయితంధామతద్విద్ధి శేషాఖ్యమితిభూపతే । అనేన సార్థంసుప్రీతో బ్రహ్మణస్సదనేఽవసమ్ ॥ హితంచికీర్షుర్లోకానాం కేనచిత్కారణేనహి । విశ్వంభరాయామవసమయోధ్యాధిపమందిరే పూర్వకైస్తవరాజేంద్ర రాజభిస్సత్కృతశ్చిరమ్ ॥ తదేతద్రాఘవశ్శ్రీమాన్ రాక్షసేంద్రాయదత్తవాన్ । ప్రియాయప్రియకామశ్చ ప్రియంధామాత్మనోఽధికమ్ ।దృష్ట్వైవతత్సరితస్తీరం విమలోదవహాంనదీమ్ ॥ రమణీయంవనోద్దేశంరోచతేస్మమనోమమ ॥ తంప్రహస్యమహాత్మాన మనుగత్తంవిభీషణమ్ । అత్రైవరమమాణోఽహంశయేయంరంగధామని ॥ ప్రీతోస్మితవవృత్తేన భక్త్యాపుష్కలయామయి ॥ అత్రారాధనమీహస్వ వృణీష్వార్థాన్ యథేప్సితాన్ ॥రాజా—॥ కృతఃకృతార్థోభగవన్సఫలాశ్చమనోరథాః । అద్యమేసఫలంజాతం జన్మత్వామత్రపశ్యతః ॥—వాల్మీకిః ॥ ఇత్యుక్త్వాసనృపోబ్రహ్మన్ తస్మైచక్రేనమోముదా ॥ తస్మైపూజాదికమపి ప్రీత్యాచావ్యగ్రమానసః ॥ ప్రణమ్యకృచ్ఛ్రాదుత్థాయబహిర్నిర్గమ్యభూపతిః ॥ ద్వారస్థాన్ పూజయామాసభూషాద్యైర్దివ్యపూరుషాన్ ॥ ప్రదక్షిణమథాగత్య వి

షవ క్త్రేనంప్రణమ్యచ । సబలస్సానుగో రాజా తస్థౌతత్ర కృతాంజలిః॥ కాలమేఘనిభంధామ శ్రీమచ్ఛ్రీరంగశబ్దితమ్ । దృష్ట్వాపురోహితం రాజాప్యత్యర్థమిదమూచేవాన్॥......................

ఇతి శ్రీగారుడపురాణె శ్రీరంగమాహాత్మ్యే అష్టషష్టితమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాధపరబ్రహ్మణెనమః

భగవన్ కిమిదం త్వేతద్ధామదివ్యం బ్రవీహిమే। అక్షయ్యం వ్యోమ్ని వితతం నీలశృంగమివోచ్ఛ్రితం ॥ పురోహితః ॥—— అనంతశక్తియుక్తస్య సర్వాధారస్య చేశితుః । ధరణాద్దివ్యమేవైత ద్ధామవిద్ధి సనాతనమ్ । శయనాసనసచ్ఛత్రపాదుకాంశూపధానతః । దేవస్యాకృతిభేదేన శేషావహతి శేషతామ్ ॥ జ్ఞానశక్తిబలైశ్వర్యవీర్యతెజాంస్యశేషతః అనంతెసమవెతాని నిరపెక్షాణితానితు॥ గుణానంత్యాచ్చపూర్ణత్వాదనంత ఇతిసంస్మృతః । సాక్షాదాధారశక్తిర్హి నశేషః పరమాత్మనః ॥ సప్తద్వీపాన్వాపృథ్వీస శైలవనపత్తనా । తస్యానంతస్య రాజేంద్ర శిఖరేసముపస్థితా ॥ తదాత్మనాజగద్వ్యక్తికాలే కారణపూరుషః । విశ్వంభరాచ విశ్వంచ సర్వంతస్మింత్సమాహితమ్ ॥ తన్మయంధామ చైవైతల్లోకోన్యాధారయతెపరమ్ । సమస్తశక్తియుక్తంతదక్షయ్యమచలంధ్రువమ్ ॥ జగజ్జన్మలయే ప్యేతదప్రధృష్యమనాకులమ్ । శ్రీమద్ధామపరంరాజన్ శ్రీమతశ్శేషశాయినః ॥ తవసౌభాగ్యసంపత్త్యాదృష్టవానసిభూపతె । ప్రతిష్ఠితం పురుషైస్తత్స్నాన సేతవశోభనమ్ ॥ దివ్యం విమానంపరమం శ్రీరంగమితిశబ్దితమ్ । యస్త్వేతద్భగవద్ధామదివ్యమక్షయ్యమద్భుతమ్ ॥ అధ్రువంమన్యతెనష్టస్సోశుచౌనిరయేపతెత్ । అధ్రువాణిఫలాన్యస్యసాధ్రువాంగతిమేష్యతి ॥ యస్తుసామాన్యదృష్ట్యైతదీక్షతెధామశాశ్వతమ్ । సయాతినరకంఘోరం మృత్యువక్త్రోపమంభువి॥ ఉచ్చేపునీచబుద్ధిర్హిమహతామపినాశకృత్ । అసతామపినష్టానాం జాయతెహ్యనిమిత్తతః ॥ ఉచ్ఛ్రితెనీచబుద్ధిస్సాస్యన్నాశయేత్తస్యతత్క్ష

లమ్ ॥ఈశ్వరేఽనీశ్వరజ్ఞానాత్ యాతిసంసృతిబీజతామ్। యథాతస్మిన్ తథాజ్ఞానాదమృతత్వమియాన్నరః ॥ ఏతద్దివ్యంమహద్ధామ సర్వవేదమయంపరమ్ । యథావిశ్వేశ్వరోవిష్ణుర్వేదఏవావతిష్ఠతే॥ సర్వశక్తిమయంచైతత్సర్వశక్త్యాశ్రయాశ్రయమ్ ।విష్ణోరాధారశక్తిర్హిశేషాఖ్యం నృపసత్తమ ॥ అతఏవబిభర్త్యేషధరిత్రీంశిఖరేస్థితామ్ । యుగేయుగే యథావిష్ణుర్వర్ణభేదోపలక్షితః॥ తథైతద్ధామరాజేంద్రపృథగ్వర్ణం కృతాదిషు ।హ్రాసవృద్ధిప్రభావోస్యకాలభేదకృతోనృప ॥ (ప్రా)ప్తేకలియుగేరాజన్ సర్వంస్యాదధరోత్తరమ్ । మతిశ్చప్రాణినాంసత్సువిపరీతాచజాయతే ॥అసచ్చసత్స్యాదుత్కృష్టోనికృష్టస్స్యాత్కలౌయుగే। అనిత్యానిచనిత్యానికృతానినకృతానిచ॥ శూద్రస్తుద్విజధర్మాస్స్యాచ్ఛూద్రధర్మాద్విజోభవేత్ ॥ పతించభార్యాత్యజతిశిష్యశ్చగురుమవ్యయం। యజ్ఞదానతపస్సిద్ధాన్ ద్విజానపహసంతిచ ॥ ప్రద్విషంతి పతింవిష్ణుం దేవానామధిదైవతమ్ । కలౌగురూణాంచగురుం పాపేనోపహతానరాః ॥ ప్రయాంతినరకంలేపినష్టాత్మానోహ్యధోముఖాః । ఏతదాయతనంనిత్యంధ్రువంచాకృతమేవచ ॥ శ్రీమతాశయితంశ్రీమద్విష్ణునాశేషశాయినా । యస్తుకాలవశాదేతదన్యథామన్యతేనరః॥ సయాతినరకంరాజన్నికృష్టాంయోనిమేష్యతి । యథార్థమేతద్విజ్ఞాయనమోధామ్నేకరోతియః ॥ ససర్వశుద్ధిమాపన్నోహ్యమృతత్వాయకల్పతే ॥ ❋

ఇతిశ్రీగారుడపురాణేశ్రీరంగమాహాత్మ్యఏకోనసప్తతితమోధ్యాయః.

శ్రీ శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః శ్రీ

వాల్మీకిః ॥—ఏవముక్తస్తతోరాజాపూజయామాసతంగురుమ్।ప్రణామంచాకరోద్ధామ్నేనృపస్సత్యపరాక్రమః ॥ ద్వార్స్థానపిచ సత్కుర్వన్నిర్యయాసబహిర్నృపః । అథదక్షిణతస్తస్యదేశస్యాస్తేమహాగిరిః ॥ తమారురోహసనృపఃసబలస్సపురోహితః। ఉదగ్రగిరిమారుహ్యస్థిత్వాసౌతత్రమూర్ధని ॥ అప్రైక్షతదిశస్సర్వానదీమారామసంశ్రితాం ।

తత్రస్థస్సమహీపాలోయంయతిదేశమవైక్షత ॥ తంతందేశమతిప్రీత్యా రంగిణేసమకల్పయత్ । తద్వచ్చదాసదాసీనాంయువతీనాం మహామతిః ॥ అనేకశతసాహస్రంప్రీత్యాస్మై సమకల్పయత్ । తత్రైవవాసమకరోత్పర్వతస్యచపశ్చిమే॥నగరీనిర్మితాతత్రయథానాకేఽమరావతీ। తస్యాంచక్రేసరాజర్షిర్నివాసంససుహృద్గణః । వ్యరాజతనృపః పుర్యాముర్వ్యాంశక్రోయదాదివి ॥ తతస్తవనుదినంరాజాదృష్ట్వా తం రంగశాయినమ్ । అత్యర్థంముముదేశ్రీమాన్ పుండరీకనిభేక్షణమ్ ॥ మహాంతంకాలమనయద్దేవదేవంమహీపతిః । రాజ్యంతత్రతునిక్షిప్యసులేదక్షేసునామని । చిరకాలంసమభ్యర్చ్యరంగరాజపదాంబుజమ్॥ జితేంద్రియోజితారిస్తువైష్ణవీంగతిమాపసః । అద్యాపిదృశ్యతేతస్యపురం దేవపురోపమమ్ ॥ ఏవంతీర్థస్యమాహాత్మ్యం భరద్వాజసమీరితమ్।యస్త్వేతచ్ఛృణుయాత్సోపిసర్వపాపైఃప్రముచ్యతే ॥ ధౌతపాప్మా జితక్రోధోబ్రహ్మభూయాయకల్పతే ॥ వ్యాసః — ఏవంశ్రుత్వాభరద్వాజఃపప్రచ్ఛమునిసత్తమం।వాల్మీకింపదతాంశ్రేష్ఠంమునింధ్వస్తపరాపరం॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణె శ్రీరంగమాహాత్మ్యే సప్తతితమోధ్యాయః

—శ్రీ శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః శ్రీ—

భరద్వాజః ॥—సుమహానుచ్ఛ్రితస్కంధఃపాదపఃపర్వతోపమః ఆరాత్సందృశ్యతేయస్తుమునిసంఘైర్నిషేవితః ॥ తథా మందానిలో వాతి దివ్యగంధవహశ్శుభః।శ్రూయతేచమహాన్ ఘోషోహ్యామ్నాయానామధోపిచ ॥ తత్రాశ్చర్యంమహద్బ్రహ్మన్నస్తీతిప్రతిభాతిమే ।ఆచక్ష్వైతన్మునేసర్వంవిస్తరేణమహామ్నుతమ్ ॥ వాల్మీకిః—కదంబతీర్థం తద్వద్ధికదంబమురుశాఖినమ్ । పాదపంపర్వతాకారం తపస్విజనసంశ్రయమ్ ॥ తత్రయాతవ్యమధునామామన్వేహిమహామునే । యత్రగత్వానరశ్శుద్ధోవైష్ణవంపదమృచ్ఛతి ॥ ఇత్యుక్త్వాప్రయయౌశ్రీమాన్ వాల్మీకిర్వదవిత్తమః । భరద్వాజోమహాబుద్ధిగురుమన్వసరత్తదా ।

వ్యాసః — కదమ్బతీర్థం భగవాన్ వేదో విగ్రహవానివ॥ సశిష్యస్స
హసాగచ్ఛత్పుణ్యం పుణ్యజనాశ్రయమ్। సమాయాన్తం మునిం దృష్ట్వా
మునయో వీతకల్మషాః॥ ఉత్ప్లుత్యోత్ప్లుత్య సంహృష్టాస్తమేవాశు వవం
దిరే। వాచా మధురయా కాంశ్చిత్పరిష్వంగేన చాపరాన్॥ కరస్పర్శే
న చాప్యన్యాన్ వృద్ధాన్ సందర్శనేన చ। తాంస్తాంశ్చకార సుప్రీతాన్
ప్రియజ్ఞో భగవాన్ముదా॥ స తైస్సమం సమాగత్య కదంబమురుశాఖినం।
నిషసాదాసనే శుభ్రే వాల్మీకిర్మునిభిర్వృతః॥ నిర్వృత్తక్రతుభూయిష్ఠం
తీర్థం దృష్ట్వా మహామతిః। గౌతమం పరిపప్రచ్ఛ వృద్ధం చ తపసాం నిధిం॥
వాల్మీకిః—మునే కిమయముద్దేశో యాజ్ఞీయైస్సమలంకృతః। రాజభి
స్తత్ర నిర్వృత్తాః క్రతవో భూరిదక్షిణాః॥ యూపాస్తత్ర ప్రకాశంతే చి
తయశ్చ చకాసతి। పర్యస్త పాత్రకలశా వేదిరద్య చకాస్తి హి॥ గౌతమః
—మిథిలాధిపతిశ్శ్రీమాన్ విదేహో మునిసత్తమ। ఇయాజ మునిభిస్సా
ర్ధం స క్రతూన్ భూరిదక్షిణాన్॥ వాల్మీకిః—ఆమ్నాయఘోషస్సుమ
హాన్ జృంభతే చ దిశో దశ। ఆశ్చర్యమేతద్భగవన్ కేనేదమితి మే వద॥
ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ఏకసప్తతితమోధ్యాయః

—శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః—

గౌతమః॥—శృణుష్వ భగవన్నత్ర పురావృత్తం మహామునే। య
జతస్తు విదేహస్య యజ్ఞవాటే మహాత్మనః॥ విధివద్యాజయామాసూ రా
జానం మునయో మలాః। అర్థినాం ప్రదదౌ రాజా భూరిద్రవిణమక్ష
యమ్॥ ఏవం సమృద్ధిజుష్టే తు యజమానే చ రాజని। ప్రేక్షకాణాం ము
నీనాం చ పరిషద్విమలాభవత్॥ అథ ర్త్విజస్తదా శ్రాంతాః కుర్వంతస్స
వనం నిశి। శ్రపయిత్వా పురోడాశమవశాస్సుషుపుర్మునే॥ అన్యే చ సు
షుపుస్సర్వే ప్రేక్షకా మృష్టభోజనాః॥ అనావృతం యజ్ఞవాటం శ్వా గ
చ్ఛదనివారితః। పీత్వా దధిఘృతం తత్ర హోమార్థం పాత్రసంచితమ్॥
పురోడాశాదికం చాన్యజ్జఘ్రౌ సంచార్య నిర్భయః। ఇతస్తతస్తతో గ

త్వామదాస బహిస్స్వయమ్ ॥ అథప్రబుద్ధాస్తే సర్వే సహసా తత్ర ఋత్విజః । నపజజ్ఞుస్తదా సర్వమాషితం తద్ధవిశ్శ్రినా। అవశిష్టం ఘృతం చాపి దధి చైవావశేషితమ్ ॥ పురోడాశాదికం సర్వం రక్షితం చ యథా పురా। కర్మ శేషం చ తే కర్తుమారభంతాథ ఋత్విజః॥ అపుచిద్రివ్యయజన ప్రవృత్తా మంత్రరాశయః । ఋగ్యజుస్సామవేదాశ్చ సర్వే తత్ర జుగూహిరే ॥ అథయాజ్ఞికమాహూయ కాశ్యపం వృద్ధమబ్రువన్ । మంత్రాశ్చ విస్మృతాస్సర్వే కథం కర్తవ్యమిత్యపి । సోప్యబ్రవీద్భీతభీతః ప్రయోగో మమ విస్మృతః ॥ మత్తః ప్రవృత్తాః క్రతవో గణ్యం తేన హి కేనచిత్ ॥ సభ్యస్తాపి సదా విద్యా విస్మృతా కేన హేతునా । న కేవలం మంత్రభాగో విస్మృతోహ్యధునా మమ ॥ అన్యత్సర్వం చ విభ్రష్టం యచ్చాధీతం పురా మయా। కథం కృత్వా న నెష్యామి సంజాతం బుద్ధిజం తమః ॥ గౌతమః ॥ ఇత్యుక్తవతి ధర్మిష్ఠే వృద్ధే కాశ్యపనామని । సదస్యాంశ్చ సమాహూయ ధారయంతో హవీంషి చ ॥ పప్రచ్ఛుర్దీనమనసో రాజ్ఞస్తస్య తదర్త్విజః। కే తే మంత్రాః ప్రయోక్తవ్యాః ప్రయోగశ్చాపి కః కథమ్ ॥ అస్మాకం విస్మృతం సర్వం యూయం ప్రబ్రూత మాచిరమ్ । తెప్యూచుశ్చ న జానీమః కిమేతత్కథమిత్యపి ॥ సర్వప్రయోగకుశలాననూచానాన్మహామునీన్ । స్తబ్ధాన్రాజా సమాలక్ష్య కథం కేనేతి చాబ్రవీత్॥ ఋత్విజః ॥ న విద్మో వయమేతద్ధి రాజన్కేన కథం త్వితి ।। శ్రేయసాం బహువిఘ్నాస్స్యాదిత్యేషా లౌకికీ శ్రుతిః ॥..............................

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ద్విసప్తతితమోధ్యాయః

—•శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః•—

రాజా ॥—॥ ఏవం స్థితే తు కః కుర్యాదస్మాకం బుద్ధిదీపనం ॥ సంయజామి కథం కం వా కిం కృత్వా న స్సుఖం భవేత్ ॥ బ్రాహ్మణః ॥—మహాంతె దైవతాయేదం శ్రపితం హవిరుత్తమమ్ ॥ తమేవ సంశ్రయామోద్య నారాయణమనామయమ్॥ అపాకరోతి దినకృద్బహిస్తం హిత మోఘు విఃఅం

తస్థమపిభూతానాం తమోనాశయతేచ్యుతః । సర్వగస్సర్వభూతేశస్స
ర్వభూతహృదిస్థితః ॥ అభ్యంతరస్యతమసశ్ఛేత్తానారాయణఃపరః ॥
గౌతమః—॥ ఇత్యుక్తస్తుతదారాజా మునిభిశ్చసమావృతః । తస్థౌత
ద్ధ్యానసంయుక్తో గోవిందేన్యస్తమానసః । నిశ్శబ్దోనిష్క్రియశ్చాసీ
ద్యజ్ఞవాటగతోజనః ॥ యథాభిత్తిషుచిత్రస్థానేంగతేనచసర్వతః । అ
థాజగామయఃకశ్చిన్మునిర్దృష్టపరావరః॥ శిష్యైఃపరివృతోధీమాన్ వే
దానధ్యాపయన్మునే । యజ్ఞవాటంసమాసాద్య సోపశ్యద్ధ్యానతత్ప
రాన్ ॥ ఋత్విజోబ్రాహ్మణాంశ్చైవ యజమానంచకేవలమ్ । తాన
పృచ్ఛచ్చభగవాన్ కిమిదంవిఘ్నితఃక్రతుః ॥ అసమాప్తక్రియాయూ
య మాసీనాధ్యానతత్పరాః । ప్రారబ్ధంచసమాప్యైవ యోగంకురుధ్వం
తి సాధవః ॥ వృథానసేనకింకార్యం సమాపయితవఃక్రతుం॥ గౌతమః॥
ఇతిద్విజవచశ్శ్రుత్వా మునయస్తవ్వబ్రువన్వచః । బ్రహ్మన్నపిద్వఃకేనే
తిమంత్రజాతంచవిస్మృతమ్ । ప్రయోగశ్చమహాబుద్ధేబుద్ధిరస్తంగతాచ
నః॥జ్ఞానంజ్ఞేయంపరంబ్రహ్మతదర్థంసముపాస్మహే। ఇతిశ్రుత్వావచస్తే
షాం నిభృతంప్రజహాసచ ॥ మునిర్మునీనాం మత్వావ స్సంధానంమ
నసోమహాన్ । అబ్రవీచ్ఛద్విజశ్రేష్ఠోమునిస్సన్నాదయన్దిశః । స్ప
ష్టాక్షరమసందిగ్ధం మహార్థంమధురంప్రియమ్॥—ద్విజః॥కేనచిత్కా
రణేనాత్ర భవితవ్యంద్విజోత్తమాః ॥ యద్విఘ్నితమభూత్కర్మక్రి
యమాణంచభద్రదం ॥ అయంచపాదపోలోకేప్రాజితస్స్వకామధుక్ ।
జానంస్తిష్ఠత్యయంసాక్షీవిశ్రాంతేషు భవత్స్వపి । నకేవలంమనుష్యా
ద్యా భవేయుస్సాక్షిణోభువి ॥ యేషాంచతత్త్వవిజ్ఞానే సామర్థ్యంతే
చసాక్షిణః । నోచేత్తున్నృపులోకేషు జ్ఞానినోప్యేవసాక్షిణః ॥ దేవ
త్వంవామనుష్యత్వంసాక్షిత్వేనకారణమ్ ॥ యస్యసంశయితార్థస్య
స్థావరస్యనరస్యచ ॥ యథార్థజ్ఞానసామర్థ్యంతంచవైసాక్షిణంవిదుః
మనుష్యేషువనియతంప్రాయికంత్విహతేషుతత్ । అతస్తజ్జ్ఞానసామ

ధ్యర్ఘంసాక్షిత్వేకారణంవిదుః ॥ అయంచపాదపోలోకే పూజితోముని
భిస్సదా । సర్వంజానాతిసర్వాత్మాహ్యస్మిన్వసతిసర్వదా ॥ ఏవం పృ
చ్ఛతకేనేతిమునయఃపూజితంభృశమ్ । వదత్వయంవిఘ్నహేతుం తతో
వఃక్రియతాంక్రతుః ॥ గౌతమః ॥ ఇతిశ్రుత్వామునిగణోరాజాచభృశహ
ర్షితః ॥ కదంబంపూజయామాసుర్భక్ష్యైర్భోజ్యైస్సుపుష్కలైః ॥
ఇతి శ్రీగారుడపురాణె శ్రీరంగమాహాత్మ్యే త్రిసప్తతితమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వాల్మీకిః— కోయంమునివరోబ్రహ్మన్ కింప్రభావోవదస్వమే ।
యస్యాచార్యవరిష్ఠస్య చరితంలోకపూజితమ్ ॥ గౌతమః — ॥ శృణు
త్వంమునిశార్దూల తంమునిప్రవరంపరమ్ । యస్మాదవాప్తంసకలంమం
త్రజాతం ద్విజన్మభిః ॥ పరంచపురుషంవిద్ధి నారాయణమనామయం
కేవలంరంగధామానం కమార్త్యర్థంసమాగతమ్ । అథపూజామ
లంచక్రుః పుష్కలామృత్విజస్తరోః ॥ ఇచ్ఛావిహారచతురోభగవాన్
మునివేషధృత్ । తమావివేశసహసా కదంబమురుశాఖినమ్ ॥ పాదపా
గ్రంసమారుహ్య బుభుజేభగవాన్స్వయమ్ । ద్విజాతిభిరుపానీతం భ
క్ష్యంభోజ్యంచభూరితత్ । భూరిపాదెయంతరపే భూరిచేత్యబ్రవీత్స్వ
యమ్ । తత్పురస్సుసమాసీనోరంగరాట్త్రానకారయత్ ॥ రాజాసమా
నయామాస భక్ష్యభోజ్యాదికంబహు ॥ ఋత్విజోప్యమలాత్మానస్సాద
రంసుసమాహితాః । సర్వంనివేదయామాసుస్తరవేబ్రహ్మమూర్తయే ॥
మూర్త్యంతరేణప్రోత్సాహ మకరోత్పూజనావిధౌ । నివేదితంచబు
భుజే పాదపాత్మాపరస్స్వయమ్ ॥ సమాప్యవిధివత్పూజాంచక్రుస్త
త్రప్రదక్షిణమ్ । ప్రణామంచముదాయుక్తాః తుష్టువుస్తాపసాస్తరుమ్ ॥
బ్రాహ్మణాః ॥ నమఃకదంబవృక్షాయ నమస్సర్వాశ్రయాయచ । సక
లార్తివినాశాయ నమోబ్రహ్మాత్మనేనమః ॥ పాహిపాహిచరాజానం
యజమానంసుధార్మికమ్ ॥ అస్మాన్పాహిక్రతూన్పాహిపశూన్పాహి

తరూత్తమ ॥ గౌతమః ॥—॥ ఇతిస్తుతో హరిస్తైస్తు వృక్షాగ్రే సమవస్థితః । అదృశ్యస్తానువాచోచ్చైర్దిశో దశ వినాదయన్ ॥ శ్రీభగవాన్— స్తుతస్సుపూజితశ్చాస్మి భక్తినమ్రైర్భవద్భిర్ద్విజైః ॥ వరం వృణుత భద్రం వః ప్రయచ్ఛామి యథేప్సితమ్ ॥ బ్రాహ్మణాః ॥—॥ వయం పురుషమీశానం నారాయణమనామయమ్ ॥ తమారాధయితుం దేవం ప్రవృత్తా యజ్ఞకర్మణా । అయం విదేహో నృపతిర్యజమానోఽతిధార్మికః । వయం నివృత్తకామస్య కుర్వంతో యజ్ఞమృత్విజః । అధ్వరే క్రియమాణేఽస్మిన్నృచస్సామయజూంషి చ ॥ సర్వాణి సమగూహంత ప్రయోగశ్చాపి విస్మృతః । వయం సర్వే త్వనూచానాః తథాప్యేవమభూచ్ఛనైః ॥ కేనేదం యుగపజ్జాతమస్మాకమితి నో వద । ప్రయచ్ఛ వేదాన్ సకలానస్మభ్యం పాదపోత్తమ । ప్రయోగో న స్మృతిం యాతు నిర్విఘ్నో భవతు క్రతుః......

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే చతుస్సప్తతితమోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

తరుః ॥— యుష్మాసు సత్సు శ్రౌంలెషు శునాసృష్టమిదం హవిః ॥ అన్యద్ఘృతాదికం సర్వం స్వపత్న్యా యుగపద్ద్విజాః । శుచినా యజమానేన శుచిభిర్ద్రవ్యసంచయైః ॥ ఋత్విగ్భిశ్శుచిభిర్యజ్ఞైః క్రియమాణైః ప్రసీదతి । యజ్ఞేశ్వరో యజ్ఞపుమానితి వేదవిదాం స్థితిః ॥ ఇజ్యస్సర్వత్ర శుచినా పవిత్రం భగవాన్ హరిః । శుచయస్తం భావయంతో యజ్ఞేన తపసా ధియా ॥ ప్రాప్నువంతి పదం తస్య యద్వై పశ్యంతి సూరయః । అతస్త్వేతద్ధవిశ్చాన్యదపహాయ ద్విజోత్తమాః ॥ శుచినా హవిషా యూయం సమాపయత చాధ్వరమ్ । స్మృతిం ప్రయాంతు వో మంత్రా ఋచస్సామయజూంషి చ । అశుచిద్రవ్యయజనాత్సంజాతా వేదవిస్మృతిః । అభ్యస్తాపి నదా విద్యా శుచిభిర్ధార్యతే యతః । అతశ్శుచిభిరేవాయం యుష్మాభిః క్రియతాం క్రతుః ॥ ప్రాయశ్చిత్తం చ విధివత్తత్కురుతాత్ర సమాహితాః । అనేన యజమానోఽపి ప్రాప్నోతి గతిముత్తమామ్ ॥ గౌతమః ॥—॥ ఇ

త్యక్త్వాస్వైరరామాథపాదహత్వాపరః పుమాన్ ॥ లేపేసంప్రాప్తవిద్యాశ్చ తదావపుః కృతుంద్విజాః । తతస్సర్వేమునిగణా రాజాచ ముదితో భృశమ్ ॥ ఆగత్యమునిమభ్యేత్యతంచ సమ్యగపూజయన్ । తత్రప్రీతం మునివరంపప్రచ్ఛుర్వయోఽమలాః॥ ప్రణతాస్తవాంజలింతస్మై ప్రకుర్వంతో మహాత్మనే ॥ ....

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే పఞ్చసప్తతితమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

బ్రాహ్మణాః॥—మనాంసినోనామకృతానినిర్మలాన్యథోకృతంతత్ర మసోనిబర్హణమ్ । భవంతమాసాద్యవయంభవామః ముముక్షవస్తావ స్యాగతంయథామృతమ్ ॥ మృదూత్తమప్రేక్షితమేత్యనస్తవం స్మృతిం చమంతాప్రసహసాచసంగతాః । విభాతిలక్ష్మీస్తవగాత్రసంగతా పరస్య పుంసోవపుషోయథాపురా ॥ యదాసమన్వేతి భవానిహాధ్వరంతదాస రమ్యః ప్రతిభాతినోధ్వరః । ఋచోథసామాని యజూంషిచాప్యలం భవాన్మహానుత్తమపూరుషఃకిల ॥ కుతఃకథంకింగమనేమనీషితంకిమధ్వర ధ్వంసనశాంతయేమహాన్ ।విహాయవత్మానుగతఃకృతాత్మా మనస్సుపూర్ణంహియథాతథాసరః॥ మునిః—అథోచివాంస్తత్ర భవాంస్తదాత్మవాన్ సమేయివానస్మినకార్యవానహమ్ । అనాథవాన్సజ్జనవాన్ సువృత్తవాన్క్రతుర్న్నృపస్యేత్యనుజగ్మివానితి॥ఇహఖలునహిజాతువిష్ణుయుక్తస్సవనసమాప్తికరోనరఃక్వచిత్స్యాత్ । తమిమమహమిహాధ్వరంవిధాతుంసకలముపైమిన్నృపాంతికంమునీంద్రాః ॥ సపది వివిధభోగసారజుష్టోవ్రజతున్నృపోస్తకలంకమానసోద్య। అహమపిసహసాస మేమిధిష్ణ్యంతదపిజవేషనిఖిలేషువిశ్రుతంచ॥ సురవరనికరైస్సుపూజితం తత్ మనుజవరైరపిరంగనామధేయమ్ । తపసినియతవృత్తిధ్వస్తపాపాశయానాం విమలగతిమునిస్థాశాశ్వతీవోఽమలానామ్ ॥ మనసిగతమనల్పంయత్తపస్సంచితం తద్భవతుసకల మేతద్భద్ర ముచ్చైర్నరీద్ధనామ్॥

గౌతమః—ఇతిశుభమభిధాయస్నిగ్ధగంభీరనాదో వచనమపి మహాత్మా
సంవృతస్తైర్మునీంద్రైః। చతురవదనకాంతిస్స్వయంయయాధామరంగంముని
వరగణసేవ్యంతీర్థవర్యంవరేణ్యమ్ ॥ పురుషవరమతీవ స్నేహవత్త్వాత్స్థి
తానాం సులభమపిమహత్త్వాద్యోగినామప్యలక్ష్యమ్ । అగణితమహి
మానంశాశ్వతంరంగనాథం కమలనయనకాంతంతంప్రజగ్ముర్మునీంద్రాః।
సపదిముకుళితాక్షస్సత్త్వతో ధ్యానయుక్తాః మనసివిమలసారే భావితంత
ద్ద్విజాగ్ర్యః । పథిగతమవలాభంతంప్రయాంతంచదృష్ట్వాప్రణతినిభృ
తగాత్రాస్త్వంజలింతేప్రచక్రుః ॥ అతిసురభితకాష్ఠామండలామండ
నార్హః ప్రతిపదమదలాంతాంచాలయన్చారునేత్రః । దిశిదిశిబహు
లోర్జన్నిలధారాధరాభో విలసితమురుగాయోరంగధామాయయాచ॥
ఇహఖలుభగవాంస్త్వంరంగశాయీమునీంద్రా జిగమిషురభినంద్య
స్వం విమానంచతేషామ్ । వరమపిచదదౌస్వాద్వేదఘోషాశ్రయో
యం మునిజనసుఖసేవ్యోదేశఏవంసదేతి ॥ గౌతమః—ఇహతుబహు
విధోయంశ్రూయతే వేదఘోషస్సకలమునిజనార్హస్త్రాయవానేష దే
శః॥ తరురపినిజభూరిచ్ఛాయయాసంశ్రితానాం శ్రమభరమపనుద్యస్వా
ర్థముచ్చైర్దదాతి ।ఇతిభగవతిపూజ్యేత్వాంగతేచారుబుద్ధ్యాప్రియతమ
మివమన్యేజీవితంచాత్మనోపి ॥ కృశమపిమమగాత్రంసంగమాత్తేసుపు
ష్టంభవతిహిగతసస్యంవర్షసంగాత్సజీవమ్ । కిమిహతవవిధాస్యేకిం
చకృత్వాప్రియంతేభవతిహిజనవాసఃపుణ్యకీర్త్యాశ్రియోయమ్ । తవప
దయుగసంగాత్పూర్ణకామశ్చశశ్వద్దినకరకరసంగాన్మేదినీవాకళంకా
॥ వ్యాసః—అథమునిరపిశోచన్స్నిగ్ధగంభీరభావాం శ్రుతిసుఖపదవ
ర్ణాంస్పష్టమాకర్ణ్యవాణీమ్ । వయమపితదిహోచ్చైస్త్వద్వచోంభః
ప్రపూతాస్త్వతులమమలనిష్ఠాః పూజితాస్సుస్థితాశ్చ ॥ ఇహఖలు ముని
సేవ్యంతీర్థవర్యంకదంబం బహుభవకృతమేనస్సంగమాద్ధంతిచేతి॥శ్రు
తిపథగతమేతత్పాపవిధ్వంసదక్షంమునిగణసమవేతస్సశ్రియామిహాతీ

ర్థమ్ । ఇహమునిచటువక్త్రప్రోద్గిరద్వేదనాదం మధుకరనికరాణాంగీత
ముచ్చైః ప్రవృత్తమ్ ॥ నిజశుకముఖసర్పత్తద్వచశ్శ్రావ్యమేతత్కలకల
మతిరక్తం శ్రోతుమైచ్ఛన్ననామే । సకలవిషయసంగేష్వద్యవైతృష్ణ్య
మేతత్ప్రసృజతి చిరసేవ్యం తీర్థమస్మిన్మునీంద్రాః ॥ నయనవిషయమా
సీద్బ్రహ్మతీర్థప్రభావాద్దినమిహనివసేద్యస్సంజహాత్యేవజన్మ । విహిత
మిహవిధాత్రా జన్మసంతానసంగాత్ప్రచురభవభయార్తి ధ్వాంతనష్ట
ద్యుతీనామ్ ॥ సుఖమిదమిహవాసం కుర్వతాంచాపిలోకే శరణమపి భ
వాబ్ధౌ మజ్జతామేవతీర్థమ్ ॥ వ్యాసః — ఇత్థంసమాదిశ్య వచో మహా
త్మా మునింభరద్వాజముదారకీర్తిః । వాల్మీకిరప్యుత్తమమత్ర తీర్థం జగా
మ బిల్వాఖ్యమితో మునీంద్రాః ॥............ ....

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే షట్సప్తతితమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

వ్యాసః ॥— స తేనసార్ధం ప్రవరో మునీనాం భావితాత్మనామ్ । భ
రద్వాజేన భగవాన్ వాల్మీకిః ప్రయయౌ మునిః ॥ బిల్వాఖ్యతీర్థమతులం
యత్ర బిల్వో మహాన్ స్థితః । క్రోశమండలవిస్తారస్తపస్విజనసంశ్రయః ॥
తత్ర దేవాస్సగంధర్వాస్సిద్ధాశ్చ సహచారణైః । పూజయంతః పరామృ
ద్ధిం ప్రాప్నువంతి శ్రియం ముదా ॥ సౌభాగ్యసంపద్యుక్తాయే పృథివ్యాం
కీర్తివర్ధనాః । తత్ర రాజశ్రియం ప్రాప్తాస్సర్వలోక మహేశ్వరీమ్ ॥
భ్రష్టశ్రీకస్తు మఘవాన్ తత్ర తేపే మహత్తపః । తత్రారాధ్య శ్రియం లే
భే త్రైలోక్యపరవైభవామ్ ॥ పురా మైత్రేతి విఖ్యాతా బ్రహ్మజ్ఞా బ్రహ్మవా
దినీ । యోగాగ్నినాస్తకలుషా తత్ర ప్రాప్తా వరం మునే ॥ గార్గీ చ బ్రా
హ్మణీ తత్ర నిర్వాణం పరమం గతా । ఆర్ష్టిషేణః పరాం ప్రాప్తస్తప
సా శుద్ధిమాత్మనః ॥ యం యం కామమభీప్సంతి దేవమర్త్యాన్యజాతయః ।
బిల్వం ప్రజంతస్సుధియస్తం తం విందంతి వైధ్రువమ్ ॥ వాలఖిల్యా మహా
త్మానో దంతోలూఖలినశ్చయే । వైఖానసాశ్చ యే చాన్యే బిల్వచ్ఛాయాం

ప్రజంతి తే ॥ అద్యాపి బ్రహ్మణో వేదిర్యాప స్తత్ర ప్రకాశతే । తత్రా
ఖ్యానం పురావృత్తం శృణుష్వ మునిసత్తమ ॥ సర్వపాపహరం పుణ్యం
శృణ్వతాం కీర్తివర్ధనమ్ । సోమకో నామ రాజర్షిః బలవాన్ దిక్షు
విశ్రుతః ॥ శశాస సోపి పృథివీం సప్తద్వీపార్ణవాకులామ్ । తపసా బ్ర
హ్మచర్యేణ దమేన నియమేన చ ॥ విశ్రుతస్త్రిషు లోకేషు శీలేన శ్రుతిసం
పదా । ఇయాజ స బహూన్ యజ్ఞాన్ నియమాద్భూరిదక్షిణాన్ । బహు
ప్రశస్తపాత్రేషు ధనాని ప్రదదౌ నృపః ॥ ఆరిరాధయిషుర్దేవమీశానం
జగతః పతిమ్ । నారాయణమణీయాంసం పరమాత్మానమచ్యుతమ్ ॥ వి
ధాయోపరతిం రాజా బాహ్యకర్మసు సంయతః । తత్సపర్యావిధౌ శ్రీమా
న్కాలం నిన్యే మహామతిః ॥ అతిథ్యభ్యాగతాదీనామార్తానామర్థినాం
ద్విజ । తత్కర్మ పూరయత్యేన యద్యత్కామయతే చ యః ॥ ఏవమాదిన్నృ
పో విద్వాన్న్యాయ్యం కర్మ సదాకరోత్ । తం చ పశ్యన్ జనస్సర్వః స్నే
హాత్ప్రముముదే చిరమ్ ॥ పర్జన్యమివ వర్షంతమాతపార్తా ఇవ ప్రజాః
స్వదర్శనాజ్జగద్ధృష్టం చకారాతితరాం తదా ॥ సముద్యన్నివ శీతాంశు
శ్చాలయన్ లోలమంబుధిమ్ । ఏవం వర్తయతస్తస్య రాజ్ఞః కుశలకర్మ
ణః । షష్టిర్వర్షాణ్యతీతాని దినమాత్రాణి సువ్రత ॥ ....
ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే సప్తసప్తతితమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

వ్యాసః ॥—అథ రాజా సమాపేదే చింతాం బహువిధాం తదా । వ
యఃపరిణతిం దృష్ట్వా భూతానాం చ గతాగతీ ॥ ఇయాసుర్నృపముఖ్య
శ్చ పుణ్యలోకాన్ స్వకాన్ బహూన్ । బ్రాహ్మణాంశ్చ తపస్సిద్ధాన్ వీత
రాగాన్విమత్సరాన్ – ఋత్విక్పురోహితాచార్యాన్ సమాహూయ త
పస్వినః ॥ స సత్కృత్య చ తాన్ సర్వాన్ యథాయోగం యథావయః । ఉ
వాచ వాక్యం వాక్యజ్ఞో జీమూత ఇవ నాదయన్ । లౌకికం వైదికం యత్త
ద్బోద్ధవ్యం మనుజైరిహ ॥ అన్యచ్చ సర్వం జానంతి భవంతశ్శ్రుతిశాలినః ॥

కర్తారస్సర్వధర్మాణాంయూయమార్యేమునిసత్తమాః ॥ శిష్యవత్సేతవ
చ్ఛాహి యుష్మాభిఃపాలితావయమ్। ఇష్టాశ్చబహవోయజ్ఞావిత్తందత్తం
మయాబహు ॥ అధ్యేతవ్యమధీతంచశ్రోతవ్యంచ శ్రుతంమయా । ఇ
ష్టాపూర్తంచసుకృతం గురవశ్చసుపూజితాః ॥ ప్రజానియచ్ఛతాశశ్వ
త్ప్రబుద్ధేనహితైషిణా । రాజ్యంచసుతవత్పుష్టంమయాచపరిరక్షితమ్
ప్రత్యక్షమేతద్భవతాంమకృతంనాత్రకిఞ్చన । బలేనశాత్రవాణాంతద్వై
రంనిర్యాపితంమయా । కృతావసుమతీపూర్ణాసర్వత్రనిరుపద్రవా ॥
పుణ్యోత్సవసమాయుక్తామయాప్యేతచ్చసూనృతమ్ ॥ తస్మాచ్చద్విప
దాంముఖ్యాఃకుశలంకర్మకుర్వతః । అపత్యలాభోనైవాసీత్ప్రకారైర
పిమేద్విజాః ॥ తదర్థమిష్టందత్తంచహుతంచబహుశోమయా । తథా
ప్యసిద్ధిరిత్యత్రకిమన్యద్భాగధేయతః ॥ శాస్త్రవర్త్మన్యవస్థితాపాతు సిద్ధిర
వ్యాకులాహితా । తదలాభోమమైవేతికిమన్యద్భాగధేయతః ॥ మహా
న్వినిస్సృతఃకాలోవర్తతేపశ్చిమాదశా । ఆశాహృతంమనోనాసంని
యంతుమహామీశ్వరః ॥ కిమన్యత్కృత్యమిహస్థేన మయాపత్యమవిందతా।
పుత్రేణాసఫలోయత్నఃపరోరాజ్యకర్మణి॥ అనావృతాభవిష్యం
తిలోకాఃపుత్రవర్జాంసతామ । నాపుత్రిణాం పరోలోకఇతి శాస్త్రవి
దాంస్థితిః ॥ అహంతుభవతాంశిష్యఃప్రేష్యశ్చమునిసత్తమాః । రక్ష
ణీయఇతిజ్ఞాత్వాదయాంకురుతమాచిరమ్ ॥ ....

ఇతిశ్రీగారుడపురాణేశ్రీరంగమాహాత్మ్యేఽష్టసప్తతితమోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః ॥— ఇతిరాజ్ఞోవచశ్శ్రుత్వా బ్రాహ్మణావీతమత్సరాః ।
సత్కృత్యతద్వచస్సర్వే తంప్రత్యూచుర్మనస్వినః ॥ ఆత్మాసత్యఃపర
శ్శుద్ధోవిభుస్సర్వగతోధ్రువః ॥ అన్యద్వినాశిదేహాదిప్రాకృతంతజ్జడా
త్మకమ్ । తథాప్రకృతిసంగోస్యకర్మబంధనహేతుకః॥ అనంత్యాత్క
ర్మణోప్యస్య దేహానంత్యంచతత్కృతం ॥ పరస్పరస్యవైషమ్యాత్త

ద్భేద స్తత్వతో భవేత్ । దేశకాలస్వరూపార్థ పరిణామవిశేషవత్ ॥క
ర్తణాం ఫలమిచ్ఛంతి కర్మాణి ఫలవంత్యపి । ప్రసూయక ర్తస్వఫలం త
దానీమేవ నశ్యతి ॥ నాన్యథాక ర్తణాం నాశః కేనచిత్కస్యచిత్క్వచిత్ ।
అసంఖ్యాయానిజన్మాని ప్రగృహీతాని దేహినామ్ । తత్తజ్జన్మకృతం దేహీ
నజహాతి శుభాశుభమ్ ॥ దేహేనచకృతంకశ్చిన్నవిజానాతిసాంప్రతమ్।
పూర్వక్షణప్రవృత్తస్యనక్షణాంతరసంస్మృతిః॥జన్మవ్యవహితజ్ఞానేకుతస్మ
త్తిశ్శరీరిణామ్ ॥ అత స్తవానపత్యత్వంభవాంతరకృతంప్రభో ॥కార్యేక్ష
ణాత్కారణస్య హ్యస్తితానవివారితా । యథాకృశానుర్దహతి నృపై
ధాంసిసమేధితః ॥ తథాచకుశలంకర్మ భస్మసాత్కురుతేఽశుభమ్। అసి
ద్ధైర్యతమానానాం మహాన్స్యాచ్ఛఫలోదయః । నోచేత్సంశయితాసి
ద్ధిః నరాణాంభాగ్యసంక్షయాత్ ॥—రాజా॥ కథంచవర్తమానానా
మపత్యమిహచైష్యతి ॥ కిమత్రకృత్యం ధర్మజ్ఞా స్తద్బ్రూత మమా
మాచిరమ్ ॥ బ్రాహ్మణాః ॥— పరంపుమాంసంరాజానః క్రతుభిర్యా
శిదక్షిణైః ॥ ఇష్ట్వాచలబ్ధావివిధాన్ కామానిహమనోగతాన్ । మాం
ధాతానామరాజర్షిః త్రిషులోకేషువిశ్రుతః । సమారాధ్యచగో
విందం సంప్రాపగతిముత్తమామ్ ॥ ధుంధుమారశ్చరాజర్షి ర్లేభేపు
త్రశతంపురా ॥ అనేననియమేనైవ తపసానశనేనచ ॥ దిలీపస్తుమహా
యజ్ఞైస్సమారాధ్యచకేశవమ్ । ఐశ్వర్యంబహుసంప్రాప్య లేభేపు
త్రశతంవసుః ॥ సగరోనామరాజర్షి ర్దిక్షుసర్వాసువిశ్రుతః ॥ పు
త్రాణాంబహుసాహస్రం ప్రాప్తంతేనమహాత్మనా । తథాదశరథోరా
జా మహారాజర్షిసత్తమః ॥ యజ్ఞదానతపోయోగై రర్చితఃపురు
షోత్తమః ॥ స్వయంపుత్రత్వమాపేదే తస్యరాజ్ఞస్సఈశ్వరః ॥ జన
కోనామరాజర్షిః తత్వజ్ఞాననిధిస్స్వయమ్ ॥ ఐశ్వర్యమమలంప్రాప్య
యోగినాంగతిమాప్తవాన్ । ఏవమేవహి రాజానస్సముత్థితగుణాశ్ర
యాః ॥ ఐశ్వర్యమక్షయం ప్రాప్తాగతింతేయజ్ఞవైభవాత్ । విభూతి

శుత్తమాతేషాంకీర్తిశ్శైవసనాతనీ ॥ అపత్యమిష్టమోజస్వ యేషాంతు
ష్టోజనార్దనః । కులేమహతిసమ్భూతో రాజాత్ర ప్రబలోబలీ ॥ స
మారాధయగోవిందంపుత్రకామసమృద్ధయే । విశ్వేషామపి దేవానాం
విశ్వకర్త ప్రవర్తకః॥ ఇష్టందదాతిభగవాన్ సమ్యగభ్యర్చితస్త్వయా ।
బహువిఘ్నయుతానీతి భద్రకర్మాణినశ్శ్రితమ్॥ అద్యైవసంప్రవర్త్యన్తాం
త్వయాయజ్ఞాదికాఃక్రియాః ॥ వ్యాసః—ఇతిమునివచనంనిశమ్యరాజా
దయితతమంత్రిదశాధిపప్రభావః । తనయమపిగుణాన్వితం మనోజ్ఞం
శుభమతిసులభంసుఖనమేనే ॥..............................

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ఏకోనాశీతితమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః—॥ అథరాజాబహువిధాయజ్ఞదానాదికాఃక్రియాః । కా
రయామాసవిధివత్ బ్రాహ్మణైర్వేదపారగైః ॥ సత్రేతుక్రియమాణే
స్య రాజర్షేరమితప్రభాః ॥ దిగ్భ్యోపినిర్గతాస్సర్వే మునయస్తం
దిదృక్షవః ॥ అథాజగామభగవాన్ మార్కండేయోమహాతపాః ॥ శి
ష్యైఃపరివృతోధీమాన్ మహారాజదిదృక్షయా । మునిందృష్ట్వాసము
త్తస్థౌ రాజాసర్వేతథర్త్విజః । నిషసాదాసనేపూర్వం నిషేదురిత
రేతదా । రాజాసత్కారయామాస మునిమర్ఘ్యాదిభిఃక్రమాత్ ॥సు
సత్కృతేమునౌతస్య శిష్యాన్సమ్యగపూజయత్ ॥ తతస్తేషూపవిష్టే
షు మార్కండేయంనృపోత్తమః ॥ కుశలంపరిపప్రచ్ఛ శిష్యాశ్రమతప
స్సుచ ॥ సచాపినగరేకోశేభృత్యేరాష్ట్రేచరాజని । కుశలంపృష్టవాన్
ధీమాన్ పురోధసిమహామునిః ॥ రాజా—॥ సభవాన్క్వచసంసిద్ధఃకు
తోవాగమ్యతేధునా । తీర్థయాత్రాపరఃకచ్చిదితిరాజాజగాదహ ॥
నిశమ్యతద్వచోరాజ్ఞోమార్కండేయోమహాతపాః ॥ ఉవాచమధురం
వాక్యం పురోధావాసవంయథా ॥ మార్కండేయః—॥ అశ్రమోహిం
మవత్పార్శ్వేమమసత్సుచవిశ్రుతః ॥ యదృచ్ఛయాగతంరాజన్ తీ

థాన్ నివ్రజతామయా ॥ సచవాంఛితవాన్ ప్రాజ్ఞః ఆర్యవృత్తేషుసంమతః ॥ కులీనసత్వసంపన్నాః ఇతిత్వాంబ్రువతేజనాః । అనపత్యస్తతో రాజా యజతేపుత్రలిప్సయా ॥ ఇతివాదోహిలోకే స్మిన్ తదర్థంమహమాగతః ॥ అపత్యార్థం మహారాజ యజతోదదత స్తవ ॥ నచాసీత్సిద్ధిరిత్యత్ర కిమన్యద్భాగధేయతః ॥ పావకమ్మాభిభవతి శుభానాంకర్మణాంఫలమ్ । యచ్చయచ్చాధికంరాజన్ శుభంకర్మాథవాశుభమ్ ॥ తద్ధితస్యఫలంతద్వన్నిరుణద్ధినసంశయః ॥ సత్యవాదిహిశాస్త్రంతదితిబుద్ధిర్వినిశ్చితా ॥ కృతంత్వవశ్యం భోక్తవ్యం కర్తానాస్యవ్యతిక్రమః ॥ తతశ్చత్వమపత్యార్థం మాస్నేకస్యమతేనృప ॥ శాస్త్రేహీనాపరాబుద్ధిర్నాస్త్యేవతవజాతుచిత్ ॥ సర్వంశాస్త్రపరాధీనం ఇతివైవిషమాంస్థితిః ॥ నోచేత్సర్వవిపర్యాసస్సర్వధర్మక్షయోభవేత్ । తత్పావనానికర్మాణి దానానిచమహామతే । ప్రశస్తానిచ తీర్థాని క్షేత్రాణిచశుభానిచ । త్వయాసంశ్రయణీయాని కర్వతాహ్యనసఃక్షయమ్ ॥ మనోరథాస్తేసకలా భవిష్యంతిశుభాశ్రయాత్ ॥ రాజా— దత్తంబహువిధంవిత్తమిష్టంచ బహుదక్షిణమ్ ॥ ప్రజాస్సంవర్ధితాస్సర్వామయాపుత్రార్థినామునే । అథశస్తానితీర్థాని క్షేత్రాణ్యాయతనానిచ మయాప్యాశ్రయణీయాని తాన్యాచక్ష్వమహామతే..............

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే అశీతితమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః॥—ఏవముక్తస్తుభగవాన్ మార్కండేయో మహాతపాః ॥ వచనంవక్తుమారేభే రాజానంసంప్రహర్షయన్ ॥ మార్కండేయః ॥ శృణుష్వావహితోరాజన్ వక్ష్యామిహితముత్తమమ్ । క్షేత్రాణాంచ వరంక్షేత్రం తీర్థానాంప్రవరంభువి । ప్రశస్తానిచతీర్థాని దృష్టానిబహుశోమయా ॥ క్షేత్రాణిచమహాబుద్ధే మృత్యుముక్రంతితీర్షుణా ॥ మమమృత్యుభయంతీవ్రంక్షపితంరాజసత్తమ ॥ క్షేత్రేపుణ్యత

మేపూర్వం యస్మిన్ శ్రీరంగశబ్దితే । తత్రపుష్కరిణీతీర్థం సర్వపాపప్రణాశనమ్। తత్రస్నాత్వానరశ్శుద్ధస్సర్వాన్ కామానవాప్నుయాత్ కేసరంతీర్థమతులం తస్యవైపశ్చిమోత్తరే । కదంబముత్తరేతస్య ఆమ్రంప్రాగుత్తరేనృప ॥ బిల్వతీర్థంతుపూర్వస్మిన్ జంబూఃప్రాగ్దక్షిణే తటే । దక్షిణప్రాక్తుపాలాశ మశ్వత్థందక్షిణేతటే ॥ తత్పశ్చిమేతుపున్నాగం క్రమేణైవవిదుర్బుధాః ॥ పుష్కరిణ్యాస్తటేరాజన్ తీర్థాన్యష్టౌశుభానిచ । శ్రీమత్పుష్కరిణీతీర్థమేభిస్తీర్థైస్సమన్వితమ్ ॥ సర్వపాపహరంనౄణాం సర్వసిద్ధిప్రదంభువి ॥ తాపత్రయప్రతప్తానాం నృణాంశాంతికరంపరమ్ ॥ యోగాగ్నిదగ్ధకర్మాణో మునయో వీతమత్సరాః ॥ పుష్కరిణ్యాంచ సంసక్తాస్సిద్ధించపరమాంగతాః ।పున్నాగతీర్థే భగవాన్ సువర్చలఇతిశ్రుతిః । జ్ఞానాగ్నిదగ్ధకర్మాచ పురానిర్వృతిమాప్తవాన్ ॥ భార్గవస్తారకోనామ మునిస్తప్తతపానృప భవార్తిమపనీయాసౌ కేసరేనిర్వృతింయయౌ ॥ సుకీర్తిరితి తత్రైవవైదేహోమిథిలాధిపః । స్వకర్మాపచితింకృత్వానిర్వాణంపరమంయయౌ। రుక్మదృష్టిరితిఖ్యాతో గర్గగోత్రసముద్భవః । కదంబమాశ్రిత్యయయౌ వక్షరంబ్రహ్మసంజ్ఞితమ్ । కాశ్యపస్త్వామ్రమాసాద్య హ్యమృతత్వమవిందత ॥ లేపేపశుపతిస్తత్ర బ్రహ్మహత్యాపనుత్తయే। కుమారస్తత్ర తపసా దేవసేనాగ్రణీరభూత్ । వకుళంతీర్థమాసాద్య బ్రాహ్మణావసుధాధిపాః॥సర్వాన్ కామానవాప్యైచ్చైర్నిర్వృతింపరమాంయయుః

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ఏకాశీతితమోధ్యాయః.

―――― శ్రీరంగనాథ పరబ్రహ్మణేనమః ――――

మార్కండేయః ―॥ శ్రూయతాంచపురావృత్తమఘౌఘక్షపణక్షమమ్॥ మనఃప్రహ్లాదజననం శృణ్వతామఘనాశనమ్। సోమవంశోద్భవో రాజన్ రాజాజయధరో మహాన్ । హ్యతశ్రీబ్రాహ్మణకోధాద్రాజాకృచ్ఛ్రగతోభవత్ ॥ అప్రావ్యదండాన్నృపతిః బ్రహ్మణాన

ష్యబాధత । రాజక్రోధానలాత్తప్తాః కృశాశ్చ పరిపీడితాః । తద్రాష్ట్రా న్నిర్యయూ రాజన్ బ్రాహ్మణాః బ్రహ్మవర్ధనాః ॥ రాజ్యంతచ్ఛూ ద్రభూయిష్ఠ మాసీత్స్వాధ్యాయవర్జితమ్ ॥ ఉపద్రవైస్త్రైర్యుక్తం దు త్తాపభయపీడితమ్ । దృష్ట్వాధివ్యాధిసంయుక్తం సరాజాపి హ్యతప్య త ॥ రాజ్ఞఃపుత్రశతంరాజన్నుపసర్గాన్మమారచ ॥ ప్రకీర్ణకేశావ్యా త్తాస్యాః మాతరోరురుదుర్భృశమ్ ॥ పుత్రశోకపరీతాంగో విలలాప మహీపతిః। భరద్వాజస్యశిష్యస్తుతస్యచాసీత్పురోహితః।తస్మిన్కాలే మహారాజ వాల్మీకిర్మునిసత్తమః । పుష్కరిణ్యాస్తటే శుభ్రే సశి ష్యోవసతిస్మహ । తంచాపివందితుంశిష్య స్తస్యర్షేర్భావితాత్మనః। భరద్వాజో మహాబుద్ధి ర్జగామ మునిమర్చితుమ్ ॥ సగచ్ఛన్నేవభ గవాంస్తద్రాష్ట్రం ప్రవివేశహ । రాజ్ఞఃప్రవృత్తిమార్తించ తస్యశి ష్యో మహామతిః ॥ పురోధాస్సర్వమాచష్టభరద్వాజాయపార్థివ ।శ్రు త్వాతుతద్వచస్తథ్యమార్తియుక్తంమహామునిః। భరద్వాజోమహారాజ కృపయాపర్యతప్యత। గురవేసర్వమాచఖ్యౌతస్మై వాల్మీకయేమునిః । సతుతద్వచనంశ్రుత్వా పరంహృదయతాపనమ్ । కృపాంచకారవాల్మీకి రాజ్ఞో రాష్ట్రస్యవత్సలః । తద్రాష్ట్రవాసినోవిద్వాంత్సర్వానాహూ యసాదరమ్ । ఇదంజగాదభగవాన్వాల్మీకిరతులప్రభః । యుష్మత్కో పప్రభావాచ్చ రాజాకృశతరఃకృతః । యుష్మాభిర్వర్జితంరాష్ట్రం న ష్టప్రాయమభూద్ద్విజాః। రిక్తంజ్యోతిర్గణైశ్శుభ్రైరంతరిక్షమివా ప్రియమ్ । ఆహుర్వర్జ్యానిచైతాని సదాధర్మార్థదర్శిభిః । తద్వినష్ట మభూద్రాజ్యం విప్రకోపప్రపీడితమ్ । రాజ్ఞస్తుదుష్కృతిర్మూలము పసర్గస్యచాస్యహి ॥ ధర్మార్థకామమోక్షాణాం చతుర్ణామపిసత్త మాః ॥ రాజానంకారణంప్రాహుః పురుషార్థవిదోజనాః ॥ రాజా ప్రతిష్ఠాధర్మాణాం రాజమూలమిదంజగత్ ॥ రాజమూలాహివైవర్ణా రాజమూలాస్తథాశ్రమాః ॥ గవాంచబ్రాహ్మణానాంచ ప్రతిష్ఠాశాశ్వ

తీన్నృపః ॥ రాజపత్నీస్త్వావైవిప్రా ఇతిధర్మవిదాంస్థితిః॥ బ్రహ్మక్షత్రంమ
హాభాగా సర్వైవాన్యోన్యసంగతమ్ । తస్మాద్భవంతస్సంసిద్ధాః కోపం
సంశమయంత్విహ । రక్షణీయాఃభవద్భిస్తుచాత్ర రాజక్షమాపరైః ॥
యదివో మద్వచోగ్రాహ్యమేవంకురుతసత్తమాః—మార్కండేయః॥
ఇతిశ్రుత్వావచోరాజ్ఞస్తహర్షేణాభవితాత్మనః ॥ ప్రహృష్టవదనా
స్సర్వేతథాచక్రుర్ద్విజర్షభాః ....
ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యేద్వ్యశీతితమోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

మార్కండేయః॥—అథభూమిపమాదాయసద్విజంమునిసత్తమః ।
ప్రియయాబిల్వకంయాత్రబిల్వాయత్రమహాస్థితః ॥ సమాగతంమునిం
దృష్ట్వామునయోహృష్టమానసాః । కృతార్థంమన్యమానాస్తేసధర్మాంవా
చమబ్రువన్ ॥వయంభవామస్సిద్ధార్థాఃకృతార్థానోమనోరథాః॥
భగవత్యాగతేతీర్థేతత్వజ్ఞాననిధౌస్వయమ్ ॥ ఇత్యాకర్ణ్యవచస్తేషాం
వాల్మీకిర్మునుదేచిరమ్ । మునీనాంతత్రసిద్ధానాంతీర్థాంభఃక్షపిలైన
సామ్ ॥ అథాంతరిక్షేసంవృత్తందివ్యంగీతంసశుశ్రువే । బిల్వమూలేదద
ర్శేచ్చైఃపుష్పవర్షంనిపాతితమ్ ॥ మనోహరోమహాభాగ సర్వత్రగన్ధ
వహోఽవహౌ । వాదిత్రాణివిచిత్రాణిశుశ్రువేగగనేశుభే॥ ఏవమేవమ
హాభాగసంధ్యయోరుభయోరపి । దృశ్యన్తేస్మమహాతీర్థేమంగళాని బ
హూన్యపి ॥ దృష్ట్వాసవిస్మితాత్మాభూద్వాల్మీకిస్సనృపోమునిః । భూ
యశ్చచింతయామాసకిమేతదితిసత్తమః ॥ సనత్కుమారోభగవానాజ
గామయదృచ్ఛయా । తస్మింస్తీర్థవరేపుణ్యేసహాశిష్యైర్మనోరమైః॥
తౌపరస్పరసంగత్యాపరిష్వక్తౌమహామునీ ॥ మునిభిస్సత్కృతౌ రా
జన్ప్రాశ్యంతౌచనిషేదతుః । అథాబ్రవీద్భరద్వాజోమునింద్రృష్టపరావ
రమ్ ॥ సనత్కుమారంమన్వానఃకిమేతదితిభూపతే ॥ భరద్వాజః—ఉ
మవిష్టేషుగురుమునసంగీతమిహాసుశ్రుతమ్ । వాదిత్రాణివిచిత్రాణి పు

షడ్వర్షాంచ పాతితమ్ ॥ ఐశ్వర్యమేతద్యుగపదస్మాభిరుపలక్షితమ్ । పృ
చ్ఛతో బ్రూహి మే సత్యం కిమేతదితి సత్తమ ॥ సనత్కుమారః — శృణు
తత్త్వం భరద్వాజ యది తే శ్రవణే మతిః । అత్ర గన్ధర్వపతినా యద్వృత్తం
తత్పురా మునే ॥ గన్ధర్వో వాసవసఖశ్చిత్రసేన ఇతి శ్రుతః । స తు క్షీబః
క్షితిం గత్వా చచార ప్రమదాన్వితః ॥ నిర్ఝరేషు చ రమ్యేషు వనేషు మధు
గన్ధిషు । ప్రియాభిరనురక్తాభిశ్చ క్రీడానుచరైస్సమమ్ ॥ గన్ధర్వేణ
ప్రమత్తేన రఙ్గాభ్యర్ణముపేయుషా । శ్రీమతో మహతో ధామ్నశ్ఛా
యా తేన చ లఙ్ఘితా ॥ తస్య వ్యతిక్రమాత్సద్యశ్చిక్షిపుర్దేశరక్షిణః ॥ గ
న్ధర్వః పతితశ్చాయం బహిర్ద్వీపే మహామతే । దేవరాజస్య వచనాద్దు
ష్కృతస్య గరీయసః ॥ చచార నిష్కృతిం సోఽపి తపస్తీర్థనిషేవయా ।
ఆసేవమానస్తీర్థాని క్షేత్రాణి విమలాంవర ॥ యయౌ పుష్కరిణీతీర్థం
తతశ్శుద్ధో బభూవ హ । శ్రోత్రసుఖైర్హృద్యైర్దివ్యైశ్చ సంగీతైర్మధు
రైరిహ ॥ దివ్యగాన్ధర్వసంగీత్యా రంగిణం సమతోషయత్ । తతస్తుతో
ష భగవాన్ రంగధామా మహాత్మనే ॥ తతః కృతార్థో నిర్వృత్తో గంధ
ర్వాణామభూత్పతిః । అథైనం సహసా బ్రహ్మన్ పరివవ్రుర్వియద్గతమ్ ॥
భాస్వరాణి విమానాని గంధర్వాశ్చ తథా స్తదా । శుక్లపక్షే తు పఞ్చమ్యాం
గన్ధర్వాః ప్రియయాన్వితాః ॥ బిల్వతీర్థే శ్రియం దేవీం సమారాధ్య శ్రి
యః పతిమ్ । అవాపుః పరమాం సిద్ధిం దేవైరపి సుదుర్లభామ్ ॥ పఞ్చమీ
చాద్య సమ్ప్రాప్తా గన్ధర్వాస్సపరిచ్ఛదాః । పూజార్థమిహ సమ్ప్రాప్తా
స్తత్కృతోద్య మహోత్సవః ॥ ....

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే త్ర్యశీతితమోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

భరద్వాజః ॥— ఆచక్ష్వ మే విధిం బ్రహ్మన్ పఞ్చమ్యాః పరమే వ్రతే ।
తస్యైవ మహిమా యశ్చ సర్వాన్కామాన్ప్రవర్షతి ॥ సనత్కుమారః ॥
శృణు వక్ష్యామి భగవన్ పఞ్చమ్యాః పరమం వ్రతమ్ । యస్య శ్రవణమా

త్రేణనగఃసాపాత్ప్రముచ్యతే ॥ శ్రవణేనయదాయుక్తాశుక్లపక్షేతుపఞ్చ
మీ । అథవామార్గశీర్షే తుశుక్లపక్షేతుపఞ్చమి ॥ ఉత్తరాఫల్గునీయ
స్యామిందువారసమాగమః । ఆరభేతనరస్తస్యాంవ్రతంపూర్వముపోషి
తః ॥ చతుర్థ్యాంవిధినాస్నాతోబ్రహ్మచారీజితేన్ద్రియః। ధృతిమాన్
ధృతసఙ్కల్పోభవేన్నియతమానసః ॥ తతఃకాల్యంసముత్థాయభవేన్ని
యతమానసః । ధృతసఙ్కల్పయాపత్న్యాకుర్యాద్వృక్షస్యచార్చనమ్।
బిల్వమూలేతతఃకుర్యాద్వేదింపుష్పాక్షతైర్యుతామ్॥ స్థాపయేత్కలశా
నష్టౌతస్యామష్టసుదిక్షుచ । తన్మధ్యేబిల్వమూలేతుస్థాపయేద్వై మ
హాఘటమ్ ॥ సౌవర్ణంరాజతంతామ్రంమార్తికంవాశుభాన్వితమ్ । వ
స్త్రయుగ్మేనసఞ్ఛన్నంనవరత్నసమన్వితమ్ ॥ కలశాంశ్చతథాకుర్యాత్తీ
ర్థోదకసమన్వితాన్ । దూర్వాసమధుపర్ణీచ శ్రీలతాపఙ్కజం సి
తమ్ ॥ ఏకపత్రమపామార్గంతులసీజాతిరిత్యపి । బిల్వామ్రతాలతిం
దూకధాత్రీరమ్భాఫలాన్యథ ॥ జమ్బూపనసజాతానిబుద్ధిశ్శక్తిస్సరస్వ
తీ । శ్రద్ధాలక్ష్మీర్ధృతిస్తుష్టిఃపుష్టిరిత్యేవశక్తయః ॥ ఏలాసర్షపతక్కో
లతిలకర్పూరపద్మకమ్ । లోధ్రమాంసీసమాయుక్తానితిసర్వాన్వినిక్షిపే
త్ । పూర్వాదీశానపర్యంతంకలశేషుమహామతే ॥ మధ్యమేతుక్షిపే
త్సర్వందూర్వాదికముదీరితమ్ । అథతత్రశ్రియందేవీమష్టశక్తిసమన్వి
తామ్ ॥ శ్రీబీజేనసమావాహ్యతత్రపూజాదిసాధయేత్ । ఏవంసర్వత్రశ
క్తీనాంబీజేనావాహనంవిదుః ॥ స్వనామాద్యక్షరంబీజమనుస్వారసమ
న్వితమ్ । తత్రతత్రచతత్పూజావిధినాసమ్యగాచరేత్॥ శ్రీలతాజాతి
వకుళైర్నన్ద్యావర్తప్రసూనకైః । ఏకపత్రైస్సితామ్భోజైర్మల్లికాకు
సుమాక్షతైః ॥ శ్రీసూక్తేనశ్రియందేవీమర్చయేత్తద్వచాసుధీః । గు
డాన్నపాయసాపూపముద్గాన్నదధిసంయుతైః ॥ శాల్యన్నక్షీరమధు
రైశ్శ్రియందేవీంసమర్చయేత్ । ఏవంకృత్వాయథాయోగంతతస్సంవృ
ణుయాద్వరమ్ ॥ దేవిపద్మపలాశాక్షినమస్తేశ్రీధరప్రియే । సిద్ధార్థకం

మాం కురుష్వ త్వం ప్రీతేనానేనసువ్రతే ॥ (జంహాశయేమ్మృతకరే
పద్మవాసేసరస్వతి । సిద్ధార్థాం మాం కురుష్వ త్వం ప్రీతేనానేనసు
వ్రతే । శ్రద్ధే శ్రద్ధస్వమీశానే సత్యానికురుషవశే। సిద్ధార్థం మాం కురు
ష్వ త్వం ప్రీతేనానేనసువ్రతే ॥ భూమ్యేమాదధతీధాత్రీం మలరేదివ్య
శేముభే । సిద్ధార్థం మాం కురుష్వ త్వం ప్రీతేనానేనసువ్రతే । సతాం
పోషధితాం పుష్టిం దదాసికమలేమలే । సిద్ధార్థం మాం కురుష్వ త్వం
ప్రీతేనానేనసువ్రతే) సంధుక్షయసిసంస్పృష్టం మంగళాయతనం జ
గత్ । సిద్ధార్థం మాం కురుష్వ త్వం ప్రీతేనానేనసువ్రతే ॥ ఇతిమన్వీత
సకలాస్సంపూర్ణామేమనోరథాః । ఇందిరాయాః ప్రసాదేన వ్రతే
నానేనత్వహం సుఖీ । తతః పరిసమాప్యైవం శ్రియః పూజాం సమాహితః ॥
మధ్యమస్యసమీపేతు మహాంతం స్థాపయేద్ఘటమ్ । తస్మిన్నావాహయే
ద్దేవం శ్రీధరం శ్రీపతిం ప్రభుమ్ । వస్త్రయుగ్మేన సంఛన్నం సర్వర
త్నసమన్వితమ్ ॥ నిధాయవిధినాకుంభం తత్రపూజాం సమాచరేత్ ॥
అథవాస్థాపితే పూర్వం దేవమావాహ్య సాధయేత్ । సమాప్యవిధివ
త్పూజాం తతశ్చవృణుయాద్వరమ్ ॥ భగవన్ శ్రీపతే శ్రీశ శ్రీనివాస
జగన్మయ ॥ ప్రసాదాత్తవదేవంతు సంపూర్ణామేమనోరథాః । అథ
సంపూజయేద్విద్వాన్ బ్రాహ్మణాన్వేదపారగాన్ । నవకం మిథునం
కృత్వా తత్తన్మంత్రేణ కారయేత్ । తేభ్యోదద్యాద్యథాయోగం భూ
షణాదిధనం బహు । వర్ధితస్తత్రవాశీర్భిర్విసృజ్యద్విజసత్తమాన్ ॥
తత్ర త్రైలోక్యపాలానాం బలిం దిక్షువినిక్షిపేత్ ॥ ఉపవాసశ్చకర్త
వ్యస్సహవర్షావరేణచ ॥ పాషండాద్యైరాలాపోనకర్తవ్యః కదా
చన । యదిస్యాత్పతనం గచ్ఛేన్నిరయేచాప్యధోముఖః । వృథాజల్పప
రోనస్యాత్ వృథారంభో వృథామతిః ॥ నస్వపేచ్ఛదివారాత్రిం నా
ద్యాదపిచకించన । నక్రీడానోపహాసశ్చనమిథోభాషణం క్వచిత్ । శ్రీ
ధరాయనమోనిత్యం శ్రియైనమ ఇతీరయన్ । ఏవమేవదినం నీత్వా తతష్ష

ష్ఠ్యాం సమాహితః । సమభ్యర్చ్య శ్రియం దేవీం తథా దేవం యథా పురా। బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్పశ్చాద్విధివత్సపరిగ్రహాన్ ॥ దత్వా ధనాదికమథ స్నాయాత్కుటుంబ్యాదికేనచ । పత్న్యా సహ హవిశ్శేషం తతో భుంజీత వాగ్యతః ॥ దద్యాద్దాతర్దరిద్రేభ్యో యోషిద్భ్యశ్చాన్నముత్తమమ్ । గురవే దక్షిణాం దద్యాత్పితృభ్యశ్చ స్వధామపి ॥ బిల్వంచ దృష్ట్వా ప్రణమేత్తం ప్రదక్షిణతో వ్రజేత్ । నకుర్యాత్తాడనం తస్య తథా పాదాభిమర్శనమ్ ॥ నలంఘయీత తచ్ఛాయాం నాద్యాత్తస్య ఫలాదికమ్ । ప్రశస్తం బిల్వపత్రాణాం ధారణం మూర్ధ్ని నిత్యశః ॥ శతపత్రం చైకపత్రం శ్రీలతాకుసుమాన్యపి। దూర్వాశ్చ జాతీకుసుమతిలసర్షపతండులాన్ శిరసా ధారయేన్నిత్యం శ్రియమిచ్ఛన్ననాకులామ్ । ఆయుర్విద్యాం శ్రియం తుష్టిమారోగ్యం కాంతిముత్తమామ్ ॥ సౌభాగ్యం క్షేత్రసంప్రాప్తిం వ్రతేనాప్నోతి మానవః । విన్దతే వ్రతకృద్రాజా రాజ్యశ్రియమనుత్తమామ్ ॥ వైశ్యశ్చ లభతే విత్తం శూద్రస్సుఖమవాప్నుయాత్। కన్యాచ లభతే సౌమ్యం పతిం హృదయహర్షణమ్ ॥ వంధ్యాచాభిమతం పుత్రం విత్తవంతం నసంశయః । యోషిత్పరమమాంగల్యం ప్రాప్నుయాద్వ్రతసమ్పదా ॥ అపత్యం ప్రార్థయేత్తావత్పూజాకాలే సుతార్థినీ । పాయసేన శ్రియం దేవీం దేవేశంచ సమర్చయేత్ ॥ శ్రియం కామయమానస్య పూర్వోక్తవిధినార్చనమ్ । సౌభాగ్యమిచ్ఛతా కార్యం ఘృతాన్నేన సమర్చనమ్ ॥ హవిశ్చ ఫలమూలాభ్యాం కార్యం రాజ్ఞా శ్రియోర్థినా ॥ విద్యార్థినాచ దేయాని హవీంషి మధురోల్బణమ్ । ఆయుష్కామేన శుచినా పయసా కార్యమర్చనమ్ ॥ ఏవమేవచ వర్షాంతమనుతిష్ఠేత్తు పఞ్చమీమ్ । అథవా సకృదుక్తేన విధినా కార్యమిష్యతే ॥ అథయావత్ఫలప్రాప్తి కార్యమేతద్వ్రతం మతమ్ । సర్వం భాగ్యవశాదేవ ఫలం భుఙ్క్తే నరో భువి ॥ తద్యోగాత్తత్క్షణాత్తావదచిరం స్యాచ్చిరం ఫలమ్ । అపిచ క్షీణభాగ్యానామసతామపి సంపదః ॥ భవేయుస్సర్వసత్త్వానాం వ్రతేనానేన వై

ధ్రువమ్ । ఏవముక్తేనవిధినావ్రతంచవ్రతినాంవర । సర్వసిద్ధికరం పుం.. సాముక్తమేతన్మహామతే ॥..............................

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే చతురశీతితమోఽధ్యాయః.

—శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః—

సనత్కుమారః ॥—అథషష్ఠ్యాంతురాజన్యసముపోష్యయథావిధి। చక్రాబ్జమండలంకృత్వాకర్ణికాయాంసుదర్శనమ్ ॥ దళేషు లోకపాలానామాయుధానిసమర్చయేత్ । స్వాన్యాయుధానిపుంతఃప్రతిష్ఠాప్య సుపూజితమ్ ॥ రక్తచందనసిద్ధార్థైఃకరకపద్మాద్యుర్వైరపి । రక్తవస్త్రైస్స్రగ్గంధాద్యైర్భూషణాదిభిరర్చయేత్ । అపూపఫలసంయుక్తం గుడాన్నంచనివేదయేత్ ॥ సుదర్శనమహాభాగజ్వాలావ్యాప్తదిగంతర ॥ దైత్యారిచక్రోన్మథనవిద్విషామేనిబర్హణ । అనిశంలోకపాలానాంసమ్యక్పరిహరణాన్యపి ॥ అభయంవిజయంయుద్ధేమంగళంప్రదిశంతునః । యథావిష్ణుఃపరఃపుంసాంయథాలక్ష్మీశ్చయోషితామ్ ॥ తథాచాస్త్రవరంచక్రంకుర్యాన్మేవిజయంసదా । చక్రప్రతిమరూపాధ్యాన్యంశమంతిశుభాన్యపి । ఆయుధానిసమస్తానిభవంతుమమసర్వదా ॥ మత్తమాతంగనికరంరథవాజియుతంమమ । హృష్టపుష్టపదాత్యోఘం బలంరక్షసుదర్శన ॥ ఇతిసమ్ప్రార్థ్యతమ్బామాలభతేతత్రథాధ్రువమ్ । తత్పురతోవృత్తంమండలంకారయేత్సుధీః ॥ తత్తండులేనధాన్యేనతిలబీజేనపూరయేత్ ॥ అవ్రణాన్వస్త్రసంఛన్నాన్ సర్వౌషధిసమన్వితాన్ । సంస్థాపయేచ్చతుర్దిక్షుకలశాంశ్చతురస్తథా ॥మధ్యేసర్వౌషధియుతంసర్వరత్నసమన్వితమ్ । వస్త్రయుగ్మేనసంఛన్నంకుంభంతత్రనిధాప్యచ ॥ తస్మిన్నావాహయేద్దేవంసుదర్శనమనన్యధీః । శంఖంచనన్దకంచైవశార్ఙ్గంకౌమోదకీంతథా ॥ న్యసేత్ప్రాచ్యాదిదిక్ష్వేవంతత్రతత్రచపూజయేత్। పాయసంచగుడాన్నంచముద్గాన్నందధిసంయుతం। నివేదయేద్యథాయోగంమధ్యమేసకలంమతమ్॥ అథవామధ్యకుమ్భేతు

పూజ్యా వై పశ్చి హోతయః । బహిస్తు లోకపాలానామాయుధాని న్యసే
ద్బుధః ॥ తదగ్రే మహతీం యష్టిం పీతకౌశేయసంవృతామ్। సంస్థాప్య తా
ర్క్ష్యసంస్థానం ధ్వజమగ్రే నిబధ్య చ ॥ తార్క్ష్యం సమ్పూజయేత్పశ్చా
ద్గన్ధపుష్పాదిభిః క్రమాత్ ॥ అపూపఫలమూలాన్నం భూరితత్ర నివేదయే
త్ । ప్రదక్షిణనమస్కారస్తోత్రాలాపాదికారయేత్॥ ఘనం ఘనానాం
పటలం ద్రావయత్యనిలో యథా । తథా చ మయి విద్విష్టాన్విద్రావయతు
పక్షిరాట్ ॥ ఇతి సమ్ప్రార్థ్య విధివత్పూజాం పరిసమాప్య చ। లోకపా
లబలిం దద్యాత్కృపరాన్నేన సాంఘకః । తదగ్రే చ సమానీయ సౌవర్ణం
సింహవిష్టరమ్ ॥ తస్మిన్నృపం సమారోప్య సర్వాలఙ్కారసంయుతం
పాదస్థ నేన మన్త్రేణ మధ్యమేనాభిషేచయేత్ ॥ అన్యైశ్చ తత్తన్మన్త్రై
ణాస్తిద్ధమన్త్రః పురోహితః । తతో నీరాజనవిధిరలఙ్కారసమర్పణమ్ ॥
సౌవర్ణం పాత్రమానీయ తస్మిన్నేవ సుదర్శనమ్ । తన్మన్త్రేణ సమావా
హ్య గన్ధపుష్పాదినార్చయేత్ । వర్తిం సిద్ధార్థసంయుక్తాం రక్తసూత్రే
ణ వేష్టితామ్ ॥ ప్రజ్వాల్య తత్ర సంస్థాప్య పూజాం కుర్యాద్యథావిధి ।మూ
ర్ధ్ని త్రిః పరివర్త్యాథ ప్రాచ్యాం యోషిద్వినిక్షిపేత్ ॥ ఆయుధానాం
ప్రధానస్య హేతిరాజస్య మన్త్రతః । తత్తన్మన్త్రేణ వా కుర్యాదావాహ
నాదిసమర్పణమ్ ॥ తతశ్చ భూషణాదీనామేష ఏవ విధిః స్మృతః।యుద్ధా
రమ్భే మహోత్పాతే పరసేనాప్రపీడనే ॥ రాజ్యభ్రంశే పరిక్లేశే శోకవ్యా
ధ్యాదిపీడనే ॥ ఇష్టదారవియోగే చ సుతనాశే బలక్షయే । స్నానమేవం
ప్రకుర్వీత శుక్లపక్షే సమాహితః ॥ నిమిత్తే లక్షితే వాస్య జన్మర్క్షే వా
త్వయం విధిః । తార్క్ష్యధ్వజం చ సమ్పూజ్య యుద్ధారమ్భే చ భూపతిః ।
రణప్రవేశం కుర్వీత సధ్వజో జయమావహేత్ ॥ ధ్వజస్య చలనాద్దోష
లాఫలవినిశ్చయః । జయం ప్రాక్చలనాదాహుర్దక్షిణే తు పరాజయం।
పశ్చిమే సైన్యమరణముత్తరే స్వపలాయనం । ఆగ్నేయ్యామధిపోనశ్యే
న్నైరృత్యాం బలనాశనం ॥ వాయవ్యాం వాజిమరణమైశాన్యాం గజసం

క్షయః ॥ అస్పన్దితే స్వభావస్యాన్యదృద్ధస్యైతత్పరీక్షణమ్ । ఛిన్నే ధ్వజే స్వమరణం యష్టిచ్ఛేదే పరస్య చ ॥ తత్క్షణం చ స్వదేహస్య విద్యాదేవం విచక్షణః । ఆదౌ సర్వం పరీక్ష్యైవ కుర్వీత రణపండితః ॥ కార్యాన్తరేప్యేవమేవ భావాభావవినిశ్చయః ॥ బ్రాహ్మణైస్స్వస్తివచనం పశ్చాద్బ్రాహ్మణభోజనమ్ । ఏవం కృత్వా తతః కుర్యాత్పూజాం చైవాపరేహని ॥ విభవే తు తతః కుర్యాద్దర్శనం బాన్ధవైస్సహ । గురవే దక్షిణాం దద్యాదృత్విగ్భ్యో భూరిదక్షిణాః ॥ విత్తశాఠ్యం న కుర్వీత యావద్వ్రతసమాపనమ్ । న బ్రూయాదనృతం కుర్యాద్బ్రహ్మచర్యస్య రక్షణమ్ ॥ ఏతత్స్వస్త్యయనం ప్రోక్తం సర్వరోగవినాశనమ్ । సర్వదుఃఖప్రశమనం సర్వస్య విజయావహం । ఏతద్వ్రతం పుష్టికరం శృణ్వతామపి ॥ ఏతత్సర్వాధికారం స్యాద్రాజ్ఞాం శ్రియో దదాత్యలం । షష్ఠీవ్రతం తవాఖ్యాతం సప్తమ్యామపి తచ్ఛృణు ॥ ....

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే పఞ్చాశీతితమోధ్యాయః

—— శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః ——

సనత్కుమారః—॥ మాంగల్యశ్రియమిచ్ఛంతీ మంగళాయతనం హరిమ్ । అర్చయేద్వనితా దేవం సప్తమ్యాం సముపోషితా । మండలం చతురశ్రం చ విధాయాక్షతసంయుతమ్ । తస్మిన్నావాహయేద్దేవం శ్రీశమిందిరయా సహ ॥ పంకజైర్జాతికుసుమైర్నంద్యావర్తప్రసూనకైః । ఏకపత్రైర్బిల్వదళైర్దూర్వాకేసరతండులైః । శర్కరామధుసంయుక్తపాయసేన సమర్చయేత్ । మృణ్మయం రాజతం తామ్రం సౌవర్ణం చ చతుష్టయమ్ । పాత్రమవ్రణమచ్ఛిద్రం ద్రోణపూర్ణం చ కారయేత్ । మధునా పయసా దధ్నా ఘృతేన పరిపూరితాన్ । స్థాపయేత్కలశాంస్తత్ర మృణ్మయాంశ్చ విచక్షణః ॥ చతుఃప్రస్థప్రమాణేన సంమితాన్వస్త్రసంయుతాన్ । లవణం చ తిలం చైవ హరిద్రాచూర్ణ ధాన్యకమ్ । మృత్తామ్రరాజతేష్వేవ శాతకుమ్భేషు వాపయేత్ ॥ స్థా

వయేత్కులశానగేః పాత్రాణ్యపి మహామతిః ॥ యోషితః పూజయేద్భ
ష్టాసపుత్రాః పతిదేవతాః । సర్వమంగళసంయుక్తాస్సర్వాభరణ భూ
షితాః । తాభ్యోదద్యాద్యథాయోగం మంగళార్థం విచక్షణా । తా
స్తత్ఫలాభోజయేత్తాసాం దక్షిణాంచ ప్రదాపయేత్ । తతశ్చసన్నిధౌతా
సాం ప్రార్థయీత శ్రియః పతిమ్ ॥ మాంగల్యం పరమం దేహి మంగళా
యతలోచన । ఇందిరే కాంతనయనే శ్రీకాంతనయనప్రియే । శ్రీప్ర
దే శ్రీలతాశ్లేష ప్రియోదరభుజద్వయే ॥ మంగల్యం పరమం దేహి మంగ
ళాయతలోచనే । అథతాభిశ్చవనితా యోషద్భిః కృతమంగళా । అ
నుజ్ఞయా హరేః పూజాం సమాప్య విసృజేచ్చతాః ॥ ఆచార్యదక్షిణాం ద
ద్యాద్బ్రాహ్మణేభ్యోధనం బహు ॥ సంకల్పాదౌ విధింతస్యాస్సుతో
వాజనకోపివా. ॥ కుర్వీత శ్వశురోభ్రాతా గురుర్వానపతిః క్వచిత్ ॥ కా
ర్యః పూజావిధిరయం మంత్రేణాష్టాక్షరేణచ। అష్టమ్యాంచ తతః కుర్యా
త్ పూర్వవద్దైవపూజనమ్ । ఇష్టాభిస్సహయోషిద్భిః కుర్యాన్నంత్రే
ణపారణమ్ ॥ ఉపవాసశ్చకర్తవ్యః పతినాపిసుతార్థినా । అష్టమ్యాం
పారణంకుర్యాద్దద్యాద్బ్రాహ్మణభోజనమ్ ॥ ఆచార్యదక్షిణాం ద
త్వా వ్రతంచైవసమాపయేత్ ॥ ఏతదారోగ్యజనక మాయుష్కరసు
పావనమ్, । మాంగల్యప్రభవం స్త్రీణాం పుత్రపౌత్రప్రదం నృణామ్ ॥ సు
తార్థినీసుతం విందే, దాయుశ్చాపి తదర్థినీ ॥ మంగళం పరమిచ్ఛంతీ వ్ర
తేనానేనచాప్నుయాత్ ॥ పుంసామపియశః కీర్తిం బలమాయుః ప్రయ
చ్ఛతి ॥ రాజ్ఞామాయుర్ద్విజాగ్ర్యాణాం విద్యాంచ విపులామపి । వై
శ్యానాం విపులాం పుష్టిం శూద్రాణాంచ సుఖం భవేత్ ।। వ్రతమేతత్స
దాకార్య మార్తనోజయమిచ్ఛతా ॥ యుద్ధాదిచేష్టమానానామాదా
కార్యమిదం వ్రతమ్ ॥ కన్యకాపి పతిం విందే తుర్కర్వతీవ్రతముత్తమమ్ ।
ఏవమేతద్దినంప్రోక్తం సప్తమీవ్రతముత్తమమ్ ॥ సర్వపుణ్యప్రదం స్త్రీ
ణాం సర్వపుష్టిప్రదం భువి... ... ...

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే షడశీతితమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః ॥

సనత్కుమారః—॥ అథాష్టమీవ్రతంబ్రహ్మన్ ప్రోచ్యమానమిదం శృణు ॥ ఘనవిధ్వంసనంన్నృణాం సర్వార్తిహరణంపరమ్ ॥ రాజా వా రాజపుత్రోవా యఇచ్ఛేద్రిపునాశనమ్ । సచాష్టమ్యాస్తుసుస్నాతోహ్యుపవాసం ప్రకల్పయేత్ । కుర్యాదష్టదళంపద్మం తణ్డులైర్వా ప్రసూనకైః ॥ కర్ణికాయామథేశానం నరసింహాకృతింస్మరేత్ ॥ ఉగ్రరూపంమహాదంష్ట్రం గమ్భీరధ్వనిగర్జితమ్ ॥ బృహద్రజతకుంగాద్రి ప్రవరాభతనుద్యుతిమ్ । చలత్కరాళకుటిల భ్రూభంగనిహతాహితమ్ ॥ రక్తాననవృత్తజ్వలిత స్ఫురద్ద్విలోచనమ్ ॥ దంష్ట్రాప్రాన్తవినిష్ఠ్యూత జ్వాలాతప్తదిగంతరమ్ । నఖరాగ్రవినిర్భిన్న వైరివక్షస్థలాన్తరమ్ । దైత్యోరఃస్థలవిక్షోభ క్షతజాక్తకరాంబుజమ్ ॥ రక్తపుష్పైర్గంధాన్నేన ఫలమూలైశ్చార్చయేత్ ॥ తత్సకాశే మహాకుమ్భ మవ్రణంభాగసంమితమ్ ॥ తీర్థోదకేనశుచినాగంధయుక్తేనపూరితమ్। వస్త్రయుగ్మేనసంఛన్నం కనకూర్చైస్సమన్వితమ్॥ సర్వౌషధిసమాయుక్తం సర్వరత్నసమన్వితమ్ । ధాన్యపూగేథవాశ్వేతతణ్డులేస్థాపయేత్సుధీః ॥ దిక్ష్వేవకలశానష్టౌ నవవస్త్రయుతానపి । తతఃపూర్వాదియోగేన స్థాపయేదేకమగ్రతః । ద్వారప్రదేశేసంస్థాప్య కలశానాం ద్వయంద్వయమ్ ॥ ద్వారపాలాన్ప్రతిష్ఠాప్య కలశేషుబహిఃక్రమాత్ ॥ రథాంగంపాంచజన్యంచ శార్ఙ్గంనన్దకమేవచ। స్మరేత్ప్రాచీనపర్యంతకలశేషుయథాక్రమమ్ ॥ శరాంశ్చముసలంవజ్రం స్మరేత్ఖేటమథైగదామ్ । అనంతరంచవైతార్క్ష్యం వేదాత్మానంచసంస్మరేత్ । అథమధ్యేమహాకుమ్భే నరసింహంచసంస్మరేత్ ॥ తత్రతత్రచ తన్నామ్నా పూజయేత్సుసమాహితః । రక్తానులేపనైఃపుష్పైః ఫలమూలైస్సమర్చయేత్ ॥ తత్రతత్రచతన్మంత్రం జపేదష్టసహస్రకమ్ ॥ అష్టోత్తరసహ

స్రంవా శతంవాపిస్వశక్తితః । నృసింహైకాక్షరం మన్త్రం జపేద్వా
నుష్టుభంపరమ్ ॥ జపాన్తేకల్పయేత్కుణ్డ మగ్నితశ్శాస్త్రసంమతమ్ ।
హస్తాయామ మనువిస్తారం యోనినాభిసమన్వితమ్ । చతుర్మేఖలకం
వాస్యాత్త్రిమేఖలకమేవవా । ఉన్నతత్రపుష్పసదృశం యోనినాళంవిదు
ర్బుధాః । ఏవంకృత్వాతతఃకుర్యాత్సమిద్ధంజాతవేదసమ్ ॥ తన్మధ్యే
సంస్మరేదగ్నిం నరసింహతనుంహరిమ్ ॥ సుదర్శనాద్యాయుధాని య
థాస్థానంచసంస్మరేత్ । విధాయాగ్నిప్రతిష్ఠానం ప్రణవేనైవమన్త్ర
విత్ ॥ ఆపోకుణ్డంచసంశోధ్య కుర్యాదగ్నినిమన్త్రణమ్ । పశ్చాద
గ్నింపరిస్తీర్య ప్రాగగ్రైశ్చకుశైరపి ॥ తతస్సంసాద్యపాత్రాణి ప్రోక్ష
ణీంచప్రకల్పయేత్ । ప్రణీతామపిసంసాద్య కుర్యాత్తత్పరిషేచనమ్ ॥
సంసాద్యహోమద్రవ్యాణి కుణ్డస్యైవాపసవ్యతః । విధాయాజ్యస్యసం
స్కారం పరిధీన్పరిధాయచ ॥ విధాయేధ్మమథాఘారావాజ్యభాగౌ
తథైవచ । దేవతావాహనంపశ్చాత్ హవిషశ్చసమర్పణమ్ । ఆయు
ష్కామశ్చదూర్వాభిశ్శ్రీకామోబిల్వసంభవైః । ఆరోగ్యకామోపా
మార్గైస్తిలైర్వాపివిధీతకైః ॥ మృత్యోర్విజయమన్విచ్ఛన్దధ్వక్తైశ్చ
గుళూచిభిః ॥ పుష్పైశ్చచమ్పకభవైర్ధనార్థీజాతిసంభవైః ॥ శ
త్రోర్గ్రహణమాకాంక్షన్నక్షైర్వాపిభూతకైః ॥ పశ్వర్థీలవణైర్ద్వే
షీ సర్షపైస్సమరీచికైః ॥ ఉష్ణైర్వానిమ్బపత్రైర్వాతద్దళేనాభి
సాధయేత్ ॥ ఉన్మత్తకైస్తథోన్మాదమోహనేస్తమ్భనేపిచ । బీజైస్త
త్పత్రైర్వాపి తత్రాఽస్తజ్వలితానలే ॥ అబ్జైశ్చశ్రియమన్విచ్ఛన్ శ్రి
యమవ్యాకులాంయది ॥ ఇతరైఃకుసుమైశ్చాపి తత్పత్రైరక్షతైరపి ।
తద్బీజైరంకురైశ్చాపి మధ్వక్తైశ్చసతణ్డులైః ॥ చన్దనక్షోదసంసిక్తైరు
త్పలైఃకుముదైరపి ॥ తథాచన్దనకాష్ఠేన గవ్యేనపయసాపిచ ॥ ఏకప
త్రైఃపరాం పుష్టిం సహదేవ్యాప్యరోగతామ్ ॥ ధాన్యైరాయుస్త
థాయోగ్య మక్షతైఃకదళీఫలైః ॥ యంయంకామయతేమన్త్రీ తేనతే

నైవసాధయేత్ ॥ సాధారణోవిధిరయం లభతేవాఞ్ఛితంతతః ॥ జుహుయాద్దశసాహస్రం సహస్రంవాయథావిధి ॥ యావత్సాధ్యసగరిమస్తవ్యం తతస్సంఖ్యానిదర్శనమ్ ॥ అథదేవస్యపురతస్సాధ్యంకృత్వాసనేస్థితం । కుమ్భతోయేనకలశై ర్మన్త్రేణైవాభిషేచయేత్ ॥దక్షిణాం గురవేదత్వా కుర్యాద్బ్రాహ్మణభోజనమ్ । యుద్ధారిమ్భేజనక్షోభే రాష్ట్రనాశేఽరిపీడనే ॥ భయేవ్యాధిపరిక్లేశే సకుర్యాదష్టమీవ్రతమ్ ॥ విద్యార్థీవిద్యామతులాం శ్రియంచాయుశ్చ విన్దతి ॥ యద్యదిచ్ఛతి తత్తస్య పుష్ట్యైతద్వ్రతంపరమ్॥....................

ఇతిశ్రీగారుడపురాణె శ్రీరంగమాహాత్మ్యే సప్తాశీతితమోధ్యాయః

శ్రీ రంగనాథ పరబ్రహ్మణెనమః

అతఃపరంశృణుష్వత్వంనవమీవ్రతముత్తమమ్ । మంగళంపరమం స్త్రీణాం సర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥ నద్యాంసముద్రగామిన్యాం నవమ్యాంస్నానమాచరేత్ । శుచౌతత్పుళినెతీరె సికతాసమలంకృతే ॥ వసుదేవసుతంకృష్ణం గోపీజననిషేవితమ్ । వనమాలాంచితోరస్కంవన్యపుష్పైరలంకృతమ్ ॥ బర్హిపత్రకృతాపీడం పీతకౌశేయవాససం। సమానవేషైరతులైః క్రీడద్భిరితరేతరమ్ । వృతంగోపకుమారైశ్చ నీలకుంచితమూర్ధజైః॥ ధ్యాత్వాదేవపతింవిష్ణుం సర్వలోకేశ్వరేశ్వరమ్। వన్యపుష్పైశ్చబహుభిః పాయసేనసమర్చయేత్ ॥ ఫలమూలైశ్చగంధాక్షతైశ్శుచిభిశ్చయథావిధి । సుభగంపతిమిచ్ఛ న్తీకన్యకావృణుయాద్వరమ్ ॥ గోపీజనమనఃకాన్తగోవిన్దగరుడధ్వజ ॥ వరంప్రయచ్ఛసుభగం సువెషందయితంమమ । తతస్తుసర్పిషాపూర్ణం హరిద్రాచూర్ణపూరితమ్ । కులాంగనాభ్యస్సద్ద్యాత్పాత్రంబీజప్రపూరితమ్ ।పాయసేనఘృతాన్నేన భోజయేత్తాశ్చసాదరమ్ ॥ తాసాంపతిభ్యశ్చ పృథగ్దద్యాదేవమనన్యధీః ; దశమ్యామర్చనంకృత్వా ఏకుసాళనభోజనా । గురవేచవరందత్వా తథాబ్రాహ్మణతర్పణమ్ । ఏవంమాఙ్గల్యజననం న

ష్టమీవ్రతముత్తమమ్ । ఏతత్సర్వస్యమనంస్త్రీణాముక్తంసర్వసుఖప్రదమ్ । భ్రాతా పితా వా కన్యార్థం వ్రతమేతత్సమాచరేత్ । అంగనానాంవ్రతంచైతత్కుర్వతీనాం శ్రియఃపతిః ॥ పతిర్విశ్వస్యభగవాన్ సర్వాన్కామాన్ప్రవర్షతి ॥ యంయం కామయతే కామీ యః కశ్చిదపితస్యతమ్ ॥ అలం దదాతి భగవానర్థితః కిముయోషితామ్ ॥ పరిపూర్ణోఽపిహిభగవాన్ స్నిగ్ధైర్యత్కించిదర్పితమ్ ॥ సాపేక్షశ్చ తదాదత్తే తేభ్యః ప్రీతో దదాత్యలమ్........................ ... ...

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే అష్టాశీతితమోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

సనత్కుమారః ॥ —అథత్వంశృణువిప్రర్షే దశమీవ్రతముత్తమం సర్వరోగార్తిశమనంసర్వపుష్టిప్రదంపరమ్ ॥ వ్రతమేతన్మహాబుద్ధే కార్యమారోగ్యమిచ్ఛతా । సర్వేణకార్యమేతద్ధిలిప్సతాజీవితంచిరమ్ ॥ ఉపవాసశ్చకర్తవ్యోనవమ్యాంతుఫలాప్తయే । దశమ్యాంతుకృతస్నానో మంగళాయతనంహరిమ్ ॥ దేవమిందిరయాసార్ధంధ్యాత్వాచజగతీపతిమ్ । వైనతేయభుజాసక్తంవనమాలావిభూషితమ్ ॥ శంఖచక్రగదాపద్మశార్ఙ్గాసిధరమచ్యుతమ్ । ఫలైశ్చమధురైఃపుష్పైఃపాయసేన సమర్చయేత్ ॥ అగ్రతస్స్థాపయేత్కుంభంతీర్థతోయేనపూరితమ్ ॥ అస్మిన్నావాహయేత్పుష్పశ్చచక్రాదీన్యాయుధాన్యపి । పూజయేద్రక్తపుష్పైశ్చగుడాన్నేనసమాహితః ॥ ద్రోణమాత్రతిలేనాబ్జంకారయేదజినోపరి । తస్మిన్నష్టదళంపద్మంసౌవర్ణంచనిధాయచ ॥ మనష్షష్ఠానీంద్రియాణిప్రాణంబుద్ధిందలేష్వథ । కర్ణికాయాంతథాకాలంక్రమేణైవ సమర్చయేత్ ॥ అనామయానీంద్రియాణి ప్రాణస్యచిరసంస్థితిః । అనాకులాచమేబుద్ధిస్సర్వేస్యుర్నిరుపద్రవాః ॥ మనసా కర్మణా వాచా మయాజన్మనిజన్మని । సంచితంక్షపయత్వేనఃకాలాత్మా భగవాన్హరిః ॥ ఇత్యేవంప్రార్థనంకృత్వాదేవదేవస్యచాగ్రతః । దరిద్రాయసపుత్రా

యశ్శ్రోత్రియాయద్విజన్మనే ॥ ఇష్టాపూర్తాధిజ్ఞాయదద్యాత్సర్వమతంద్రితః । గురవేదక్షిణాందద్యాద్బ్రాహ్మణేభ్యశ్చభోజనమ్ ॥ ఆచార్యస్సాధకంపశ్చాత్ స్నాపయేత్కుంభవారిణా । అవశిష్టే చ న్నే౽గుర్వనుజ్ఞాపురస్సరమ్ ॥ బ్రాహ్మణైస్సహభుఞ్జీతయజమానోద్విజోత్తమైః జహాత్యాధికృతాంపీడాంస్వప్నోత్థాం పిసత్తమః । వ్రతేనానేనవైవిందేత్సకృత్సిద్ధేనసంయుతః ॥ పుత్రపౌత్రసుహృద్బంధుపశ్వాదీన్యః నిత్యశః । అనపత్యస్సుతంవిందేద్దీర్ఘమాయుశ్చవిందతి । ఉత్తరామరణంజహ్యాత్ స్నానాదారోగ్యమృచ్ఛతి ॥ ... .

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యేనసకో వతితమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

సనత్కుమారః ॥—అథముక్తిప్రదంబ్రహ్మన్ శృణుష్వైకాదశీవ్రతమ్ । సర్వపాపహరంనౄణాంసర్వసిద్ధిప్రద భువి ॥ తాం త్రయిమహాగతం భవాబ్ధింసంతితీర్షవః । ఏకాదశీవ్రతపరా ప్రాపుః పారమనుత్తమమ్ ॥ ఇయమేకాదశీబ్రహ్మన్ తిథీనాముత్తమాతిథిః । జనానాం క్షీణభాగ్యానామఘౌఘక్షపణక్షమా । వైష్ణవైకాదశీచేయంద్వాదశీచతథాతిథిః ॥ భవధ్వాంతక్షయకరీసర్వార్తిశమనీశుభా ॥ సర్వసౌఖ్యప్రదేపుణ్యే సర్వకామప్రదేతిథీ । దశమ్యాంవిధినాస్నాయాద్దంతశోధనపూర్వకమ్ ॥ ఏకభుక్తేచనిరతోబ్రహ్మచారీభవేచ్ఛుచిః । ఏకాదశ్యాం తథాస్నాతః కృతపౌర్వాహ్ణికక్రియః ॥ మంత్రేణనియమం కుర్యాదాదావేకాదశీతిథేః । ఏకాదశ్యామహంకించిదనశ్నన్పురుషోత్తమ ॥ భోక్ష్యేఽపరేహనిశ్రీమన్ పాహిమాంశరణాగతమ్ । ఇత్థంసఙ్కల్ప్య మంత్రేణ కుర్వీతనియమానపి । వాఙ్మనఃకాయసంశుద్ధిర్నియమః పరఇష్యతే । కర్మణాంత్రీణ్ద్రియాణాంచతదారాగాదివర్జనమ్ ॥ విత్తశాఠ్యంనకుర్వీతనస్తబ్ధోనమృషాంవదేత్ । నజాతుచిద్వృథాకుర్యాన్న వాచామనసాస్మరేత్ ॥ నచకుర్యాద్వృథాలాపం ననిద్రాం నశయీత

సః । నతంద్రీంనచవాణిజ్యంనాసత్కర్మసమాచరేత్ ॥ నస్మరేన్మనసా
కామంయోషిద్ద్వాదమపిత్యజేత్ । నపారుష్యంనచక్రోధం నపీడాం
నాపిపైశునమ్ ॥ పాషండపతితాలాపంనకుర్యాన్నాపిజిహ్మతామ్। నో
దక్యయానహీనేననశూద్రేణసమంవదేత్ ॥ మౌనీ స్వాధ్యాయనిరతో
దేవపూజాసముత్సుకః । పరేశంపరమాత్మానంభక్త్యాసమ్పూజయేద్ధరిమ్
ఏకాంతినోపియేయుక్తాఃభగవద్ధ్యానతత్పరాః ॥ భక్తినమ్రా మహాత్మా
నఃతానప్యేవంసమర్చయేత్ । వివిక్తవాసీనస్వప్నోనివసేత్సత్సంగ
తః ॥ కేశవాదీనినామానిసర్వాసంకీర్తయేదపి।స్వాధ్యాయనిరతోయో
గీరాత్రావపిచనస్వపేత్ ॥ ఏవంనీత్వాదినంభద్రంతతస్స్నాత్వాపరే
హని । సమ్యగభ్యర్చయేద్విష్ణుంవిధియుక్తంవిచక్షణః ॥ పూజాంతేచత
థాత్మానంశ్రీధరాయసమర్పయేత్ । అనంతభవసంసిద్ధపాపప్రగ్రథితం
మనః ॥ జ్ఞానాదపాస్తతిమిరంవ్రతేనకురుమేచ్యుత । ఇత్యనేనైవ మం
త్రేణ కుర్యాద్వ్రతసమాపనమ్ ॥ గురూనపిప్రణమ్యైవం ప్రార్థయీ
తవిచక్షణః ॥ వైష్ణవేభ్యఃప్రదాతవ్యంభోజనాదిచకామతః। భూషణం
వస్త్రమాల్యాదియథావిభవమాదరాత్ ॥ పశ్చాద్భుంజీతవిధివత్ససుహృ
జ్జ్ఞాతిబాంధవః । గురవేదక్షిణాందద్యాద్వ్రతమేవంసమాపయేత్ ॥ అ
థవానియమైర్యుక్తో ద్వాదశ్యామప్యుపోషితః । త్రయోదశ్యాం తథాకు
ర్యాత్పారణంతువిచక్షణః ॥ అథక్షుణ్ణో యదిభవేదేకాదశ్యాంవ్రతాశ
నమ్ । ద్వాదశ్యాంసముపోష్యైవత్రయోదశ్యాంసమాపయేత్ ॥ ఏకా
దశీప్రధానంచేద్ద్వాదశ్యాంతుసమాపనమ్ । ద్వాదశీచప్రధానంచేత్త్ర
యోదశ్యాంతుపారణమ్ ॥ ఏకాదశీతుదశమీకలామాత్రసమన్వితా । ఉ
పవాసఫలంహంతియథాగ్నిస్తృణసఞ్చయాన్। అతఃపరిహరేద్విద్వా
న్దశమీయోగమాదితః ॥ ఎవముక్తేనవిధినాతిథిద్వయమలోపయన్ । స
మాప్యకృతసఙ్కల్పోవిష్ణుసాయుజ్యమాప్నుయాత్ ॥ యస్త్విదంనవృ
థాకుర్యాత్తిథిద్వయసమాపనమ్ । పునాతిసాపితత్సర్వంయావదాసప్త

మంకులమ్ ॥ వ్రతమేతన్మహాబుద్ధే సర్వపాపహరం నృణామ్ । ఏతత్కృత్వా మహాత్మానో వైష్ణవం పదమాప్నుయుః ॥ యే చ పాతకినో లోకే తిథిద్వయవిధేస్తథా । తేఽపి గచ్ఛంతి విమలామాత్మశుద్ధికరీం గతిమ్ ॥ భవే థవే ప్రతప్తానాం వ్రజతామప్యధోగతిమ్ । జంతూనాం పాపసంగోపి సర్వేషాం మోహకారణమ్ ॥ యథానలో ధాతుమలం యథా చ తిమిరం రవిః । తథా నాశయతే సర్వం పాపమేతద్వ్రతం మునే । పతించ లభతే నారీ సుతం విందతి కామదమ్ ॥ శ్రియం చ లభతే లోలాం చిరమాయుశ్చ విన్దతి । మనః ప్రసాదం శాంతిం చ విద్యామప్యతులాం భువి ॥ యోగినామతులామృద్ధిం వ్రతమేతత్ప్రయచ్ఛతి । అసంతోఽప్యమలాస్సంతస్సంయతాశ్చ జితేంద్రియాః । తిథిద్వయవిధానజ్ఞాః మునయస్తాం గతిం గతాః ॥ వేదవ్రతవిహీనానాం కుర్వతాం వేదవిప్లవమ్ । అసతాం త్యక్తధర్మాణాం తథా పాషండినామపి ॥ ద్విషతాం బ్రాహ్మణాన్వేదాన్ పితరం దైవతం గురూన్ । ఏతేషాం నియమస్థాపి సంగమాచ్చ్యవతే నరః ॥ పాషండిభిస్సహాలాపాత్పతత్యేవ న సంశయః । ఏకాదశీవ్రతపరో యత్నాత్తాంశ్చ వర్జయేత్ ॥ తిథిద్వయవిధిర్బ్రహ్మన్నుత్తమో వైష్ణవస్మృతః ॥ ఏకాదశీ పాపహరా ద్వాదశీ సర్వకామదా । ఉభౌ తిథివరౌ నౄణాం సదాఽక్షయఫలప్రదౌ

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే నవతితమోఽధ్యాయః.

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః...

ఏకాదశ్యాం మహాయోగీ దేవవ్రత ఇతి శ్రుతః । యథా పరాం గతిం ప్రాప్తస్తథా త్వమపి తచ్ఛృణు ॥ పుష్కరే న్యవసద్ధీమాన్ తీర్థవర్యే మహామతిః । స సమ్ప్రాప్య మనశ్శుద్ధిం సత్సంగాదేనసః క్షయమ్ ॥ స భూత్వా లబ్ధనిర్వేదస్సర్వత్ర విగతస్పృహః । పరాశరస్య సచ్ఛిష్యం మైత్రేయం సముపాసదత్ ॥ తం దృష్ట్వా తు కృశం దీనం దేవవ్రతముదారధీః । మైత్రేయః కిం భవాన్ దీన ఇత్యపృచ్ఛద్ద్విజోత్తమమ్ । దేవవ్రతః—శోచ్యాంత్సర్వానహం పశ్యన్ శోచ్యం పశ్యామ్యహం చ మామ్ । యః పశ్యేత్తం స

బాశోచ్యమాత్మానంచనశోచతి ॥ మైత్రేయః—ప్రశస్తేహికులేజన్మస
ర్వసమ్పద్గుణాన్వితే । ప్రకృత్యారమణీయశ్చ కుతస్త్వంశోచ్యతాం గ
తః ॥ దేవవ్రతః— అహోనుభగవాన్నాహ విలపన్తంసుసంయతమ్ । మ
త్త్వైతాన్కృపణాన్భోగాన్మన్వానం మామచేతసమ్ । మాంసాసృ
క్స్నాయువిణ్మూత్రస్నాయుసంగవపుర్గతౌ ॥ గర్భవాసేథవాతద్వత్సం
గమేశోచ్యతాకుతః ॥ మైత్రేయః—వచనంసాధుభద్రత్వం సాధునిర్వే
దమాగతః । సాధుయుక్తంవచామ్యద్యసాధువృత్తస్యతేమునే॥ దేవవ్ర
తః—తదాచక్ష్వమహాబుద్ధేయత్రగత్వానశోచతి । యచ్ఛ్రుత్వామర
ణంమోహంనమనస్తాపమృచ్ఛతి ॥ యదవిజ్ఞాయభగవన్ శోకమోహాభ
యాకులః । నతృప్తిముపగచ్ఛామిసదాసర్వత్రసత్తమ ॥ తావత్రయమ
హాగర్తపరివృత్తిశ్రమాతురమ్ । నానాశాపాశబద్ధంసజ్జగత్కష్టమతీవ
హి । తస్మాదుత్తరణోపాయంప్రబ్రూహిమునిసత్తమ । త్వాంప్రసన్నా
యవైమహ్యంభక్తాయభగవన్గురో ॥ మైత్రేయః—ఆత్మా నిత్యఃపరం
జ్యోతిరప్రమేయోనిరంజనః । జ్ఞానానన్దమయోబ్రహ్మన్ ధ్వస్తశోకమ
లామలః ॥ అసద్దైయాకరంవిప్రప్రధానంత్రిగుణాత్మకమ్ । కార్యకార
ణభూతానాంకారణంత్వక్షరాత్మకమ్ ॥ అనయోరుభయోర్విద్వన్పశ్యే
తన్మహదన్తరమ్ । పరస్పరవిరోధశ్చప్రకాశతమసోరివ ॥ తథావిధాతుః
కరణాన్నానాకర్మనియన్త్రితః॥ నైకభావంగతోవ్యాపగుణ మయ్యా
తుమాయయా ॥ అస్యప్రకృతిసఙ్గాద్ధిదేహాదిష్వాత్మవిభ్రమః । జాతో
హంసుఖ్యహందుఃఖీకృశోహంస్థూలఇత్యపి ॥ మమపుత్రఃప్రియోనష్టో
మమక్షేత్రాద్యహోబహు । ఇతిభేదసముత్థానందుఃఖజాలముపైతిసః।
ఏకస్సమ్పరిపూర్ణోఽపిహ్యాత్మాద్వంద్వవివర్జితః ॥ నానాసంస్థానసన్ని
త్యంనానాహజగత్ప్రతిమోహనమ్। క్రీడాపదంహరేరేతజ్జగద్విశ్వంమ
హాత్మనః ॥ బుద్ధ్యాప్రవర్తయంత్సర్వంసర్గస్థితిలయాత్మకమ్। ఉదా
సీనఃపరోభాతిపరమవ్యోమశబ్దితే । దేవమానుషపశ్వాదిష్వఖిలేషుస

మంస్థితః ॥ కర్మావృతియుతో౽న్యశ్చ హ్యాత్మా కార్పాసబీజవత్ । యాం
యాం యోనిం ప్రవిశతి దేహీ కర్మనియన్త్రితః ॥ తాం తామవస్థాం సమ్ప్రా
ప్య తాదృశం మన్యతే స్వయమ్ । యత్ర దేవత్వమాపన్నస్తదహఙ్కారతః
కారితమ్ ॥ తాదృశం కురుతే కర్మ భోగేచ్ఛా తాదృశీ తదా । స్థావరత్వే
చ తిర్యక్త్వే మనుష్యత్వే చ తాదృశమ్ ॥ తత్తజ్జాత్యనుకూలాని కర్మాణి కు
రుతే౽వశః ॥ లిప్యతే చ తథా భోగైస్తత్తజ్జ్ఞానసమన్వితః । నిత్యో నిరం
జనశ్శుద్ధో నిత్యానన్దమయో విభుః ॥ శుభేతరం చ నిత్యం చ హేయం పరవ
శం జడమ్ । దేహం కర్మపరిష్వఙ్గాదాత్మానం మన్యతే తథా ॥ అథ కర్మ
మహాగ్రాహ జిహ్వామధ్యగ్రహం ద్విజ । ఆత్మానముద్ధరేత్ప్రాజ్ఞః ఛిత్వా జ్ఞా
నాసినా రిపుమ్ ॥ నానాఘపాశబహులం కామగర్తసమన్వితమ్ । అహ
ఙ్కారతమో వ్యాఘ్రమాధికణ్టకసఙ్కులమ్ ॥ భృశమిన్ద్రియసఞ్చార
కశాఘాతశతాయుతమ్ । వైరాగ్యరథమాస్థాయ జ్ఞానదీపసమన్వితః ॥
సంసారమృత్యుమార్గే తు యోగీ చరతి నిర్భయః । అతః కర్మక్షయః కార్యః
క్షేమప్రాప్తిం చ లిప్సతా ॥ తపసస్సంగ్రహాణైవ తత్క్షయం కర్తుమర్హసి
వైరాగ్యమనహఙ్కారశ్శౌచమిన్ద్రియనిగ్రహః ॥ ఆమ్నాయాభ్యస
నం దానం తథా కాయవిశోషణమ్ । ఆహారనియమం మౌనమితి సన్తస్తపో
విదుః ॥ తపసా చాప్యనల్పేన క్షేమమృచ్ఛతి వైధ్రవమ్ । అతః పురుష వ
నతతం తపస్సఞ్చయమాత్మవాన్ ॥ వ్రతోపవాసనిరతస్తీర్థాని వ్రజస
త్తమ ॥ దేవవ్రతః—ఉపవాసవ్రతం బ్రూహి కస్మిన్మాసే దినే ద్విజ ।
కస్యాం తిథౌ వా నియమః కథం కార్యో విజానతా ॥ మైత్రేయః— శ్రూ
యతాం విప్ర సకల ఉపవాసవిధిః పరః । యస్య శ్రవణమాత్రేణ సర్వపా
పాత్ప్రముచ్యతే ॥ మార్గశీర్షే సితే పక్షే దశమ్యాం ప్రయతస్స్థితః । ఏ
కాదశ్యాముపోష్యైవ ద్వాదశ్యాం పారణం చరేత్ । ఏకాదశ్యాం శుచి
ర్భూత్వా నియమానపి ధారయేత్ ॥ నియచ్ఛేత్ప్రథమం వాచం కరణాని స
మాహితః । హరేః పూజా నమస్కారనామసంకీర్తనాదిభిః । తత్కథా

లాపచతుర్భైస్స్నమాననియమైస్సహ ॥ అనిద్రస్త్యక్తశయనో నిశాయా
మప్యతంద్రితః । దినశేషం నయేద్దేవం తతః కాల్యే సమాహితః ॥ ప్రవిగా
హ్యసుతీర్థాంభస్సర్వత్రావ్యగ్రమానసః । సమాప్య విధివత్పూజాం
దేవదేవస్య శార్ఙ్గిణః॥ ద్విజాతీన్ వ్రతసమ్పన్నాన్ విష్ణుభక్తాంశ్చ పూజ
యేత్ ॥ గురవే దక్షిణాం దత్వా కుర్యాద్వ్రతసమాపనమ్ । నియమాను
త్సృజేత్పశ్చాత్త్రయోదశ్యాం మహామునే॥ ఏవమేవ తతః కుర్యాద్ద్వా
వదబ్దసమాపనమ్ । తదా సమ్పూజయేద్విద్వాన్ విష్ణుభక్తాన్యథోదితం
వ్రతమేతన్నరః కుర్వన్ సర్వపాపప్రణాశనం ॥ సర్వబన్ధవినిర్ముక్తో విష్ణుసా
యుజ్యమాప్నుయాత్ ॥ సనత్కుమారః—ఏవముక్త్వా తు మైత్రేయో దే
వవ్రతమిదం పరం । పూజితస్తేన మునినా నిజగామ యథాగతం ॥ దేవ
వ్రతః పరో యోగీ యథోక్తమకరోద్వ్రతం । ధూతపాపోజితక్రోధస్సిద్ధిం
పరమికామయాత్ । ఏవమేతన్మయా ప్రోక్తం బ్రహ్మన్నేకాదశీవ్రతం
సర్వపాపహరం పుణ్యం శశ్వత్క్షేమకరం నృణాం ॥ (శ్రీరంగరాజపాదా
బ్జం శిరసా వచసా వహే । మనసాపి సదాయచ్ఛ మణినూపురమండితం)॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ఏకనవతితమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

సనత్కుమారః— ॥ ద్వాదశ్యాస్తు మహాబుద్ధే పురాకృతమిదం
శృణు । ద్వాదశీవ్రతసిద్ధేన రాజ్ఞా కుశలకర్మణా । కుశలో నామ రాజ
ర్షిః స్సూర్యవంశసముద్భవః । ద్వాదశీవ్రతసంపత్త్యానీతస్స్వర్గం మ
హీపతిః ॥ స తత్రాథ ధర్మరాజస్య నిత్యం ప్రాణసమస్సఖా ॥ గతో వైవ
స్వతం లోకం కదాచిత్కుశలో నృపః ॥ సఖ్యుః ప్రియం కర్తుకామః
స్వసదనే నావభాసితః ॥ దృష్ట్వా వైవస్వతో రాజా రాజానం కుశలాహ్వ
యమ్ ॥ పరిష్వజ్య మహాబుద్ధే నృపస్తస్యైవాసనం దదౌ। ఆసీనస్తు యమా
భ్యాశే దదర్శ వివిధాః ప్రజాః ॥ యాతనాభిశ్చ సంయుక్తాః వివిధాభి
స్సహస్రశః ॥ భూపతిస్తు కృపావిష్టో దృష్ట్వా భీతిం యయౌ భృశమ్ ॥ సం

ప్రవేపితసర్వాంగ స్త్రాసాత్సంక్షుభితేన్ద్రియః । దీనో గద్గదభాషీచ
సవచాలపరాసనాత్ । తమాక్రాంతంపతితం దృష్ట్వా భయాత్ప్రవ్యథితేం
ద్రియమ్ ॥ ప్రియం సఖాయం నృపతిం ధర్మరాజో బ్రవీదిదమ్॥ యమః
—కుతో వాత్వంసఖే మోహః కిం వేద్య భయకారణమ్ । తత్సర్వం
బ్రూహి రాజర్షే విశేషాత్తమసన్నిభా ॥ రాజా॥—॥దృష్ట్వైవ మాయా
తనాస్సర్వాః వినీతాశ్చప్రజాస్స్వకాః । ఉద్విగ్నం హృదయం మేద్య
భీతభీతో ఽభవంసఖే ॥యమః ॥ అహో కుమారబుద్ధిస్త్వం కేవలం నృపస
త్తమ ॥ లోకకర్మవిధిస్తావత్త్వయా వైపృష్ఠతః కృతః॥ రాజా—॥ క
థమేతద్భవేదద్య ఖిన్నానామపి బుద్ధిమన్ । సమక్షమతితప్తానాం ప్ర
జానామనివారణమ్ ॥ యమః—॥ అహో నువిస్మృతా తావద్ధాతుః కృ
తిరనాహతా ॥ యేనత్వయాకృతం కష్టం తం చారాధితుమిచ్ఛతా ॥ అ
చలో ధాతృసంకల్పో నకశ్చిచ్చలితుం క్షమః । పాపానాం కర్మణాం
వృష్టిరియం ధాత్రా వినిర్మితా॥ శుభానాం కర్మణాం వృష్టిస్స్వర్గ
శ్చపరికల్పితః ॥ నశక్యమన్యథా కర్తుమచలం హి విధేర్బలమ్ ॥ పా
పినం పాపిగతిషు యథాయోగం క్షిపామ్యహమ్ ॥ శుభేషు శుభకర్మ
ణాం కాతత్రపరివేదనా ॥ రాజా ॥—॥ బహ్వీభిశ్చ తథో గ్రాభిర్యాత
నాభిశ్చ పీడితాః ॥ ఏతే కేదృగ్విధం పాపం కుర్వతే స్మనరాభువి॥యమః॥
—గురుదేవద్విజాతీంశ్చ ద్విషంతో వేదదూషకాః ॥ యేకృతఘ్నా దు
రాచారా యేచపాతకినో భువి ॥ తేషాం విధాతృవిహితో దండో యం
నృపసత్తమ ॥ కుర్వతాం వర్ణసాంకర్యమాశ్రమాణాంచ భూపతే ॥ ధ
ర్మాణాం నియమానాంచ గతిరేషా సనాతనీ ॥ కర్మిణాం హి నృణాం
లోకే శుభాశుభరతాత్మనామ్ ॥ విస్మృతాచ్యుతనామ్నాం తు శాసనే
హరిణా స్థితః ॥ తతశ్చ పాపినాం పాపం పుణ్యం పుణ్యకృతామపి ॥ వి
జ్ఞాయతాన్నియచ్ఛామి తత్తత్కర్మచతత్ఫలమ్ ॥ మయాసామ్యం స
మాస్థాయ స్థేయం జీవితుమిచ్ఛతా ॥ విధాత్రాజ్ఞాసమీచీనో దండపా

తోమమధ్రువమ్ ॥ యఇమేరౌరవేరౌద్రేయాతనాంప్రాపితామయా
తేషాంపుణ్యలవఃకశ్చిద్విద్యతేనక్వచిన్నృప ॥అతఃపాపీయసీంకష్టాం
గతింప్రాపురిమాఃప్రజాః ॥ అహమస్మిమహారాజ సప్రభుస్సన్నివర్త
నే ॥ సర్వత్రసర్వదాసర్వైస్స్వకృతంహ్యుపభుజ్యతే ॥ నాల్పాల్ప
మపిరాజేంద్ర కృతంలోపయితుంక్షమః ॥ శుభాశుభాత్మకంకర్మక
ర్తారమభిగచ్ఛతి ॥ అధోనయతిచాత్మానముచ్చైర్నయతిచస్వయమ్।
ఏవంస్థితేతురాజేంద్ర తత్రకాపరిదేవనా ॥రాజా॥ — జ్ఞాయతేయది
సర్వేషాం భవతాయచ్ఛుభాశుభమ్ ॥ విద్యతేచేచ్ఛుభంకర్మ మమ
తావద్వదాఖిలమ్ ॥యమః— భవాన్పుణ్యనిధిశ్శ్రీమాన్ పుణ్యకీర్తి
శ్శుభాశ్రయః ॥ లోకత్రయంజితంశశ్వద్భవతాపుణ్యసంచయైః॥ వ్రతా
నాంచమహాభాగ ద్వాదశీవ్రతముత్తమమ్ । త్వయాసంవత్సరంచైవ
ద్వాదశీసముపోషితా ॥ తయాభవాంతరారబ్ధం కిల్బిషంక్షపితంతవ ॥
నిర్వ్యాజమపరిచ్ఛిన్నం తస్యాంపుణ్యంకృతంనృప॥రాజా॥—శైలకు
మ్భప్రతప్తానాం ప్రజానాంచజనాధిప ॥ యావతాపుణ్యభాగేన దుః
ఖస్యోపశమోభవేత్ ॥ తావదంశంప్రదాస్యామి మామకేపుణ్యసంచ
యే । ప్రజానాంయాతనాస్సర్వాః నశ్యంతుమమపశ్యతః ॥యమః—
ఏకోపవాసతస్తస్య ద్వాదశ్యాంతవయత్ఫలమ్ ॥ తద్దదస్వమహాభాగ
పర్యాప్తంతద్యదీచ్ఛసి ॥రాజా—॥ ద్వాదశీవ్రతసంవృద్ధం పుణ్యంద
త్తంమయావిభో ॥ వ్రతస్యాస్యైవపుణ్యేన సంసిద్ధింలభతాంజనః॥ స
నత్కుమారః —॥ ఉక్తమాత్రేతథారాజ్ఞా ధర్మరాజస్యసన్నిధౌ ॥
విమానవరమారూఢా యయుస్స్వర్నారకాజనాః॥ దేవగన్ధర్వసంఘై
శ్చ సంస్తుతావందివందితాః ॥ భ్రాజయంతోదిశస్సర్వా యయుఃపు
ణ్యాంగతింతథా । సతాన్దృష్ట్వా మహారాజో విస్మయంపరమంగతః
ముదాపరమయాయుక్తః కృతార్థస్సమపద్యత । కృతార్థంచనరశ్రే
ష్ఠం దృష్ట్వావైవస్వతోమునే॥ ఉవాచభగవాన్దేవో రాజానంసం

ప్రహర్షయన్ ॥యమః— రాజన్హిదృష్టఃపరమః ప్రభావఃపరమే
ష్ఠినః ॥ భవోద్భవమహాదుఃఖ భేషజస్యచశార్ఙ్గిణః ॥ తాదృగేవనరేం
ద్రేంద్ర విష్ణోరారాధనాత్మకమ్ ॥ కురుష్వసాదరంకర్మమాప్రశస్తం
చిరంకృథాః ॥సనత్కుమారః— ఇత్యేవముక్తోనృపతిః ధర్మరాజేన
సంభృతః । సంశామ్యనారకందుఃఖం స్వపురంప్రయయౌనృపః ॥ ఇ
త్యేతద్వ్రతమాఖ్యాతం సర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥ సర్వదోషప్రశమనం
శృణ్వతాంపాపనాశనమ్॥తిథిద్వయమిదంకుర్వన్నరశ్శుద్ధోజితేంద్రియః
పూతపాప్మామలేలోకే జాయతేయోగినాంకులే ॥ తద్వైష్ణవకులే
జన్మ సురాణామపిదుర్లభమ్ ॥ సభూత్వాసుకులేప్రాజ్ఞోవిష్ణుసా
యుజ్యమాప్నుయాత్ । సకృత్కరణమాత్రేణవ్యాధయస్సర్వసంభ
వాః । వినాశంయాంతితేవారి యథాలవణరాశయః ॥ లీయంతేసర్వ
పాపాని వ్రతసంయోగమాత్రతః ॥ యథాదినకరస్పర్శాద్ధిమజాల
ఘనావృతిః ॥ వంధ్యాపివ్రతసంపత్త్యాలభతేపుత్రముత్తమమ్ ॥ విద్యా
ర్థీపరమాంవిద్యాం జయార్థీలభతేజయమ్ ॥ విత్తమాయుశ్శ్రియం
పుష్టి మారోగ్యంబలముత్తమమ్ ॥ యశోవైరాగ్యమతులం వ్రతేనా
ప్నోత్యసంశయః ॥ సంవత్సరవ్రతమిదం యఃకుర్యాద్దృఢనిశ్చయః ॥
సర్వావరణనిర్ముక్తో పరంనిర్వాణమృచ్ఛతి।ఇతితేగుహ్యమాఖ్యాతం
సర్వసిద్ధికరంవ్రతమ్ ।యజ్జ్ఞాత్వాచనరఃపుణ్యాంగతిమేష్యత్యనాకులాం
ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ద్వినవతితమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

సనత్కుమారః॥— అథస్వస్త్యయనంపుంసాం శృణ్వతామఘనాశ
నమ్ । త్రయోదశ్యాంమహాబుద్ధే వ్రతమేతన్నిశామయ । నవనీతంనవం
గవ్యం రజతాంశుసమప్రభమ్ । కపిత్థఫలమాత్రంతత్సమాదాయ సుసం
యతః॥ రౌప్యేతామ్రమయేపాత్రే సౌవర్ణేవాథమృణ్మయే ॥ సువ
ర్ణనవనీతంచ నిక్షిపేత్ప్రాఙ్ముఖశ్శుచిః । స్నాత్వాథకృతజప్యశ్చ శు

భ్రాంబరధరస్స్వయమ్ । మండలం పుష్పనికరై రక్షతైర్వా ప్రకల్పయే
త్ ॥ తస్మిన్నష్టదళం పద్మం కారయేత్కుసుమోత్కరైః । తత్ర లక్ష్మీప
తిం దేవం లక్ష్మ్యా యుక్తన్తు విద్యయా । కర్ణికాయాం సమావాహ్య ద
ళేష్వావాహయేదథ ॥ శక్తీరష్టసు తన్మంత్రై ర్ద్వారపాలాంస్తు బా
హ్యతః ॥ విధాయ దేవయజనం స్వాయమూలఫలాన్వితమ్ । తదగ్రే త
త్సమానీయ నవనీతం నవం శుచి ॥ ద్విధా కృత్య తత్రైకైకం మంత్రేణైవా
భిమంత్రయేత్ ॥ మంత్రః — పురుషః పూర్ణకామశ్చ హరిర్భ
ర్ద్రింభినోతునః ॥ యోషిద్వరా సదా లక్ష్మీ ర్మంగళం దిశతు స్వయమ్ ॥
ఏవం కృత్వా తతః పత్న్యై దద్యాదేకైకమగ్రతః ॥ పూర్వం పుంలక్షి
తం పిండమితరం చ తథాపరమ్ । ప్రాశ్యాచమ్యర్ద్ధితాం పత్నీం ప్రియతో
హ్యభిమంత్రయేత్ । సదాంతరాత్మా భూతానామనాదినిధనోఽచ్యుతః ॥
స పరః పరయా శక్త్యా కుక్షిం రక్షతు తే సదా ॥ సర్వపుష్టిప్రదా నిత్యం
సర్వార్థశపనీతవ । లక్ష్మీః కుక్షిగతం గర్భం రక్షతాదక్షతప్రియా ॥ స
ర్వార్థక్షయవక్షాణి దివ్యశక్తియుతాన్యపి ॥ త్వాం రక్షంతు సదా వి
ష్ణో స్సర్వప్రహరణాన్యపి । తథా దిక్పతయస్సర్వే రక్షంతు గృహదేవ
తాః । వాస్తుసంస్థానసంయుక్తాస్సర్వే రక్షంతు సర్వదా । ఇతి కృత్వా త
తః కుర్యాత్ బ్రాహ్మణానాం చ తర్పణమ్ ॥ గురవే చ వరం దత్వా నియ
మాన్ పరిపాలయేత్ ॥ వధ్వా సహోపవస్తవ్యం తద్దినం ప్రియతాత్మనా
చతుర్దశ్యాం తు సుమనాః కృతపూజావిధిశ్శుచిః ॥ బ్రాహ్మణాన్ భోజ
యిత్వా తు దత్వా చ గురుదక్షిణామ్ । భుంజీత బ్రాహ్మణైస్సార్ధం ని
యమాంశ్చ త్యజేత్తతః ॥ ఏవం కుర్వన్నరశ్శ్రద్ధో బహ్వపత్యంచ విందతి ॥
వంధ్యాపి లభతే పుత్రం మనోనయననందనమ్ ॥ కన్యకాపి పతిం విందేద్వ్రి
తేనానేన సువ్రతా ॥ మంగళం పరమం ప్రాప్య దీర్ఘమాయుశ్చ విందతి ॥

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే త్రినవతితమోఽధ్యాయః

శ్రీశ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః శ్రీ

సనత్కుమారః ॥— అథోత్తమం వ్రతం బ్రహ్మన్ పరమం శృణు భద్ర
దమ్ । చతుర్దశ్యాం మహాభాగ సర్వరోగార్తిశాంతయే ॥ జ్వరమూలప్లీ
హగుల్మకుష్ఠాతిసారసంయుతైః । మర్త్యైర్నిత్యమిదం కార్యం తథా
ర్తిష్వపనుత్తయే ॥ స్నాత్వాతు కృతసఙ్కల్పస్సర్వకామవివర్జితః । ఆ
దిత్యముపతిష్ఠేత గాయత్రీంచ జపేన్నృపః । ఉదయాత్పూర్వమారభ్య
యావదస్తంగతో రవిః ॥ నిరాహారో జితక్రోధ ఉపతిష్ఠేత్సమాహితః । ర
వావస్తంగతే దేవమర్చయేత్పురుషోత్తమమ్ ॥ ఉపోష్య విధివత్స్నా
త్వా తథా పర్వణి సువ్రతః । అర్చయిత్వా యథాయోగం పరమాత్మానమ
చ్యుతమ్ । గాయత్రీమభ్యసేత్తత్ర దేవదేవస్య సన్నిధౌ ॥ సహస్రం దశ
సాహస్రం శతం వాపి స్వశక్తితః । అథ తత్పుణ్యమయం పాత్రం మృణ్మయం
వా సమానయేత్ ॥ ఘృతేన పూర్ణం తత్కృత్వా పఞ్చప్రస్థమితేన చ ।
సువర్ణం రజతం ముక్తాం రత్నాని చ తిలాన్ తథా ॥ అన్తర్నిధాయ తత్కుర్యా
న్నవవస్త్రద్వయావృతమ్ । స్థాపయిత్వా తు తస్యాగ్రే పూజనాం తే మహా
మతిః ॥ తత్ర మార్తాండమావాహ్య సమ్పూజ్య చ యథావిధి । ప్రదక్షిణ
నమస్కారస్తోత్రాలాపైర్ముదాయుతః ॥ స్థిరప్రరూఢతిమిరనిర్భేదచతు
రప్రభ ॥ నానావ్యాధిసముద్భూతామార్తిం సంహర భాస్కర ॥ పుష్క
రాక్షశ్చ భగవాన్ సర్వాన్తస్సమవస్థితః । పరమాత్మా చ హృద్రోగం వ్య
పోహతు మమాచ్యుతః । ఇత్యనేనైవ మన్త్రేణ స్తుత్వా వాసో నివర్త్య చ ॥
ఆత్మానం దర్శయేత్తత్ర యథా సుస్పష్టలక్షితమ్ । విప్రాయ వేదవిదుషే దరి
ద్రాయ చ దాపయేత్ ॥ గురవే దక్షిణాం దత్వా కుర్యాద్బ్రాహ్మణభోజ
నమ్ । భుఞ్జీత బ్రాహ్మణైస్సార్ధముత్సృజేన్నియమానపి ॥ ఏవం కుర్వ
న్నరో లోకే సర్వరోగవివర్జితః ॥ సౌమ్యగాత్రః ప్రవృద్ధశ్రీశ్చిరమాయు
శ్చ విన్దతి ॥ యథామ్భశ్శమయేదగ్నిం సమిద్ధమపి కామతః । తథా వ్రతమి
దం బ్రహ్మన్ రోగాగ్నిం శమయేదిహ ॥ నానావ్యాధిభృశార్తానాం నరాణా
మపి సువ్రత । తత్ర పాపశమోపాయో వ్రతాదన్యో న విద్యతే ॥ ......

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యేచతుస్సప్తతితమోధ్యాయః.

—·శ్రీ శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః శ్రీ·—

సనత్కుమారః — అథపర్వణియత్కార్యంతచ్ఛృణుష్వమహామతే। యజ్జ్ఞాత్వాచాత్మనశ్శాంతింసుఖంభూతించవిన్దతి॥ తత్పర్వణికృతంతావచ్ఛుభంవాయదివాశుభమ్। షష్టివర్షసహస్రాణితత్ఫలంభుంజతేనరః॥ దయితంజీవితంపుంసాంసర్వేషామపిసమ్మతమ్। ఆయుషస్తుక్షయప్రాప్తిపరిక్లేశయుతానరాః॥ అతస్తచ్ఛాంతిజననమాయుఃప్రదమనాకులమ్। సర్వసౌఖ్యప్రదంభద్రంతాదృగ్వ్రతమిహోచ్యతే। చతుర్దశ్యాంశుచిస్స్నాత్వాదన్తధావనపూర్వకమ్॥ చరితబ్రహ్మచర్యశ్చ యతవాక్కాయమానసః। పర్వణ్యపితథాభూత్వాదేవపూజాంసమాచరేత్ మండలంచతురశ్రంతుకారయేత్కుసుమాక్షతైః। తస్మిన్ శ్రీశంశ్రియం దేవీమర్చయేత్సుసమాహితః॥ బృహన్తంపయసాపూర్ణంగవ్యేనస్థాపయేద్ఘటమ్। చతురస్త్రాయపూర్ణాంశ్చకలశాన్స్థాపయేత్క్రమాత్॥ మధ్యేచావాహయేత్పక్షంచక్రాదీన్యాయుధాన్యపి। ఇన్ద్రియాణితథాపక్షబుద్ధింప్రాణంతథామనః॥ స్యసేదేతానిపూర్వాదికలశేషు చతుర్ష్వపి। సర్వాపద్భ్యో నకాన్మృత్యోరాధివ్యాధిభయాదపి॥ రక్షన్తు సస్సదాపిష్టోఽభ్యోభ్యఃపక్షహేతయః। ఇన్ద్రియాణిచరక్షన్తుబుద్ధిఃప్రాణంమనశ్చనః॥ అవన్తుసర్వపాపేభ్యోమంగళంప్రదిశన్తునః। ఇతిమంత్రైశ్చాభ్యర్చ్యసమిద్ధేగ్నౌయథావిధి। షడ్భిర్మన్త్రైస్సుజుహుయాత్సంస్కృతేతుయథావిధి॥ తిలేనాక్షతయుక్తేనత్రిమధ్వక్తేనసంయుతః॥ మన్త్రైః—అనామయాయపూర్ణాయవిమలాయాచ్యుతాయచ। మృత్యవేకాలరూపాయఏతేమన్త్రాస్సథాచషట్॥ తథైవాయుధమనేత్రిణప్రాణానాంమన్త్రైరపి। హుత్వాతుపురుషాయేతితచ్ఛేషేణబలింక్షిపేత్। అథాసనస్థితంసాధ్యంకృత్వాచార్యస్తదగ్రతః। అభిషేకం తతఃకుర్యాత్పయసాతజ్జలేనచ। కుటుమ్బినేదరిద్రాయనిష్కమాత్రంచహాటకమ్॥

తిలాన్నలవణాదీనిదద్యాద్విప్రశతాయచ । పూర్ణకుమ్భంతథాచాష్టౌ హారిద్రాచూర్ణసంయుతాన్ । బీజపూర్ణాంస్తుకలశాన్లవణేనప్రపూరితాన్ । చతురశ్చతురోదద్యాద్యోషిద్భ్యఃపరమాయుషే ॥ గురవేచవరందత్వాకృత్వాబ్రాహ్మణతర్పణమ్ । ఉపవాసవిధానేన దినశేషం నయేత్సుధీః ॥ తదనన్తరేచదివసే కుర్యాద్భగవదర్చనమ్ । బాన్ధవైస్సహభుంజీతనియమాంశ్చవిసర్జయేత్ ॥ ఏవంపర్వణియఃకుర్యాచ్చిరంజీవీభవేత్సచ ।మృత్యుంజిత్వాసమాప్నోతి దీర్ఘమాయుర్మహామతిః ॥ సర్వవ్యాధిసముక్తోనేసర్వదుఃఖాన్వ్యపోహతి । స్నానంపర్వణియఃకుర్యాత్తచ్ఛాన్తిం సాప్నుతే పరామ్ ॥ ....

ఇతిశ్రీగారుడపురాణేశ్రీరంగమాహాత్మ్యేపఞ్చనవతితమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

సనత్కుమారః—అథస్వంప్రతిపత్కృత్యం శృణుసమ్పత్కరం వ్రతమ్ । యత్కుర్వాణశ్శ్రియంవిందేద్దుర్లభామమరైరపి ॥ శాలితండులసంసిద్ధేమండలేచతురశ్రకే । శ్రీశంశ్రియమథావాహ్య పూజయేచ్చతతఃపరమ్ ॥ అప్రచ్ఛన్నదలైఃపద్మైరయుతైస్తంప్రపూజయేత్ । సహస్రైర్వాథవాయోగంపయసాపాయసేనచ ॥ తతశ్చవిధినాభక్తశ్చదేవపార్శ్వే దేవీంసరస్వతీమ్ । అగ్రతఃపూజయేద్విద్వాంస్తుంగురుంపశ్చాదనస్యధీః పరివారగణయోగేనతాంశ్చసత్కారయేదథ ॥ మన్త్రః—మమవిద్యాం ప్రదిశతుదేవోవాగీశ్వరోహరిః । విద్యాధిదేవతాదేవీవిద్యాం దిశతుమేరమా ॥ సరస్వతీప్రదిశతువాక్సిద్ధిమతిశాయినీమ్ । శిక్షాంశ్చగపిమేపుష్టింసర్వభోగప్రపూరణీమ్ ॥ ఇత్యేవంకారయేత్సత్యంప్రసన్నఃపూజితోగురుః । విధినాచోపవాసన్తుకారయేన్నియమాన్వితమ్ ॥ సమభ్యర్చ్యద్వితీయాయాం దేవదేవంశ్రియఃపతిమ్ ॥ భుంజీతపాయసాన్నేనశుచిరాచార్యసన్నిధౌ । ఆచార్యాయవరందత్వాకార్యంతత్ప్రీణనంపునః॥ అనధీతమనారబ్ధంతదానీమారభేత్తతః । విద్యాప్రదోవిభుర్నిత్యంగురు

ర్జేవతమిత్యపి ॥ తన్ముఖాద్విసదాస్వస్యని స్త్రియసమాగమః । స
చాతిముక్తకారీస్యాన్నస్యాత్రచ్ఛాసనాతిగః । తిష్ఠేత్తిష్ఠత్సుగురుషు న
చాసీతతదగ్రతః ॥ నగాయీతతథాసీనేకుర్వీతవచనాన్యపి ॥ నలంఘనీ
యంవచనంగురోఃకృచ్ఛ్రగతేనచ । నివేద్యగురవేసర్వంకుర్యాదాదౌ
హితాహితమ్ । ఈషద్గుర్వపరాధేనసుఖంభద్రంచనశ్యతి ॥ పూర్వో
త్థాయీసదాచస్యాద్విఘసాశీభవేదపి ॥ శయనానిచవస్త్రాది తదీయం
నపదాస్పృశేత్ ॥ నోపయుంజీతతచ్ఛాయాం లంఘయీతనచక్వచి
త్ ॥ అభివాద్యప్రియంబ్రూయాత్సమక్షమపిచార్థితమ్ ॥ గురుపత్నీస
మక్షంతు వర్తితవ్యంయథాగురౌ । తత్పుత్రాదిషువర్తేత హితకా
రీప్రియంవదః । పితృవద్భ్రాతృరుదితాపితృహీనేచతత్సుతే ॥ తత్రైవర
క్షణీయాస్స్యాద్గురుపత్నీవిశేషతః । తత్కన్యాంచవరేశిష్యః సదృశే
ప్రతిపాదయేత్ ॥ అనపత్యామృతాసాచే ద్గురుపత్నీచకేవలమ్॥అపత్య
కృత్యంతత్కుర్యాచ్ఛిష్యశ్శ్రేయఃపరంహితత్ ॥లభేతశిష్యఃపుత్రాం
శం తస్యశిష్టధనాదికమ్ ॥ ఏవమాచార్యనిష్ఠస్తుమతిమాన్ప్రాజ్ఞసత్త
మః ॥ ఉత్పన్నజ్ఞానవైరాగ్యో దీర్ఘమాయురవాప్యచ । యశశ్చవి
పులంలబ్ధ్వా సదాచారప్రవర్తనః ॥ పుత్రపౌత్రశ్రియాజుష్టః పు
ణ్యాంగతిమవాప్నుయాత్ ॥ దద్యాత్ఫలానివిప్రేభ్యో హ్యక్షతానిబ
హూన్యపి॥కదలీచూతపనస సంభవానిశుభాన్యపి ॥ ఏవంసమాపయే
ద్విద్వాన్ విద్యావ్రతమనన్యధీః ॥ సమస్తవిద్యానిపుణో వైష్ణవంప
దమృచ్ఛతి ॥... ... ...

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే షణ్ణవతితమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

సనత్కుమారః—॥ అనంతరంద్వితీయాయాంయత్కార్యంతచ్ఛృ
ణుష్వమే ॥ విద్యాప్రదంమహాపుణ్యం బుద్ధిప్రభవదోషహృత్ । సు
స్నాతఃకృతజప్యశ్చ కృతపౌర్వాహ్ణికక్రియః । బ్రహ్మచారీజితక్రోధో

యుతవాక్కాయమానసః । మండలం చతురశ్రం తు కుర్యాత్తచ్ఛ్వేతతం-
డులైః ॥ తన్మధ్యేష్టదళం పద్మం విధాయ కుసుమోత్కరైః ॥ కర్ణికా-
యాం శ్రియం దేవీం పద్మహస్తాం హరిప్రియామ్ ॥ పద్మాసనాం పద్మనే-
త్రాం పద్మకింజల్కసన్నిభామ్ ॥ సరస్వతీ రతిర్ఖ్యాతిర్ద్రాన్తిః కాంతిశ్చ
సన్నతిః ॥ మైత్రీ విద్యేతి విఖ్యాతా దివ్యాస్తా హ్యష్టశక్తయః ॥ తాః ద-
ళేషు యథాయోగం న్యసేదష్టసుయోజితాః । తత్రబాద్యర్ణయోగేన
పూజాదిక్రమయోగతః ॥ ప్రజ్ఞామేధాప్రభాసత్యా ఛాయాకీర్తిః క్ష-
మాదయా ॥ శ్వేతాకృష్ణా తథా శ్యామా రక్తాదిద్దేవతా స్మృతాః ॥ న్య-
సేత్ప్రజ్ఞాం తు పూర్వస్యాం మేధాం దక్షిణత స్తథా । ప్రతీచ్యాం చ ప్రభాం
సత్యాముత్తరస్యామితిక్రమాత్ । స్వరస్వదిక్షుచ్ఛాయాద్యా మిశ్ర-
వర్ణాః పృథక్పృథక్ ॥ నందోదక్షోర్దుఃస్సిద్ధ ఇతి దిక్పతయ స్మృతాః
విశిఖో విశ్వకృచ్చండదండాః కోణాధిపా స్మృతాః ॥ ద్వారపాలా బహి-
శ్చాష్టౌ దిక్షు చైవం ద్వశస్థితాః ॥ వక్రతుండో మహాదంష్ట్రో నీలజి-
హ్వో మహాశిరాః । క్రోధతీక్ష్ణోదిప్రముఖో దీప్తాక్షః కాల ఇత్యపి ॥
శంఖపద్మనిధిం దిక్షు పంకజోపరి సంస్మరేత్ । క్రతుర్మునిర్భృగుశ్శం-
ఖుశ్చత్వారః పూర్వత స్మృతః ॥ అత్రిర్దుర్వాస్సకపిః కాండ ఇతి దక్షిణస్థి-
తాః । వసిష్ఠో వామదేవశ్చ జీవితశ్చ పరాశరః । శాండిల్యః కాసరః కాత్రి-
న్త్రో మైత్ర ఇత్యపి విశ్రుతాః ॥ ఏవమాదిసుసంయుక్తం మండలం కార-
యేత్సుధీః ॥ చందనాగురుధూమేన శ్వేతపుష్పైస్సమర్చయేత్ ॥ పా-
యసం చ పయశ్శుద్ధం నివేద్య చ యథోదయమ్ ॥ శ్రీపద్మకుసుమైశ్శ్వేత-
తండులైస్సతిలైస్తథా । ఫలపుష్పై స్తథా బిల్వైః నంద్యావర్తప్ర-
సూనకైః ॥ జాతీకేతకపుష్పైశ్చ మల్లికాచంపకోద్భవైః । శ్రీబీజేన
యథాయోగం తాం యజేదీశ్వరీం శ్రియమ్ । శక్తీశ్చ తత్తన్మంత్రేణ సర్వ-
త్రైవ విధిస్స్మృతః ॥ ప్రాతరేవ విధిః కార్యో నాపరాహ్ణే కదాచ-
న ॥ ఏవమభ్యర్చ్య విధినా దేవీం శక్త్యాదిసంయుతామ్ ॥ సంస్థాపయే-

త్తుష్టీరేణ స్తోత్రాలాపాదికారయేత్ । శ్రీసూక్తేనాన్యసూక్తైశ్చ వైష్ణవైశ్చైవ కీర్తయేత్ ॥ ఏవంసమాప్యవిధివ త్సపర్యామప్యనన్యధీః ॥ గాంభూమింఘృతకుమ్భంచ గురుభ్యఃప్రతిపాదయేత్ । లాజపూర్ణాని పాత్రాణి తిలపూర్ణానిపంచచ ॥ హరిద్రాచూర్ణపూర్ణాని యోషిద్భ్యఃప్రతిపాదయేత్। దద్యాత్కుటుంబినే హేమరత్నానివివిధాని చ ॥ అథవిద్యాప్రదంశిష్యఆచార్యమభివాద్యచ ॥ దేహివిద్యాంప్రపన్నాయ ప్రార్థయీతవిచక్షణః । ఏవమభ్యర్థితఃపూర్వ మాచార్యోదేవిసన్నిధౌ ॥ విద్యాముపదిశేత్తస్మై శిష్యాయవ్రతచారిణే ॥ దానానాముత్తమందానం విద్యాదానంవిదుర్బుధాః॥ విద్యానాంచపరావిద్యా బ్రహ్మవిద్యాసమీరితా ॥ అహంస్సమస్తవిద్యానాం శ్రియంవిద్యాధిదైవతమ్ । విద్యాసరస్వతీవాణీ ఇత్యేతైశ్చైవగీయతే । యథాగరిష్ఠోభూతానాం విష్ణుఃకారణపూరుషః ॥ యథాచయోషిత్ప్రవరా పరమాపంకజాలయా ॥ వాయుర్బలవతాంశ్రేష్ఠోయథా జ్యోతిష్మతాంరవిః ॥ జలాశయానాంప్రవరో యథాయంసరితాంపతిః। తథావిద్యాప్రదశ్శ్రేష్ఠోగరీయాంశ్చగరీయసామ్ ॥ సంపూజ్యశ్చాపిసర్వత్ర యశ్చవిద్యాంప్రయచ్ఛతి ॥ ఇహాముత్రసుఖక్షేమమాహుర్విద్యాధనంధనమ్ ॥ విద్యయాఽమలయాయుక్తో విముక్తింయాతిసంయమీ । విద్యయాచసుఖంగచ్ఛే ద్విద్యయాచపరాంగతిమ్ ॥ విద్యాప్రతిష్ఠాభూతానాం విద్యావాంశ్చైవదైవతమ్॥ ఇతివిద్యాప్రదంశిష్యో జానీయాద్దైవతంపరమ్ ॥ సహిసర్వాసుచాపత్సు పరిత్రాణమముష్యచ । తస్మాదాచార్యనిర్దేశం నాతివర్తేతజాతుచిత్॥ ఆచార్యాధీనమాత్మానం నియచ్ఛేదాత్మవాన్స్వయమ్ ॥ తద్వదాచార్యపుత్రేచ వృత్తిస్స్యాత్తత్సమన్వయే ॥ ఏవంకృత్వాసమారంభం విద్యాంయోవాధిగచ్ఛతి ॥ తంవిద్యాస్స్వయమేవాశు వృణుయాన్నాత్రసంశయః॥ విద్యాధిదేవతాలక్ష్మీ స్తామృతేనతుకస్యచిత్ ॥ తదన్వయస్తద్వియోగా

వినాశంస్వయమృచ్ఛతి । విద్యావియుక్తంయద్వస్తు తదసత్సదతోన్యథా ॥ విద్యాయోగస్సతాంయస్య మతో వైశేషికోగుణః ॥ తస్మాదేవంప్రకుర్వీత విద్యాయోగంవిచక్షణః । పరావరవిభాగజ్ఞోవిద్యయామృతమశ్నుతే ॥ ఇతిద్వితీయానియమో విద్యాధిగమకారణమ్ ॥ సమ్యగుక్తోమయాబ్రహ్మన్ యేనపారంగమిష్యతి ॥ యోవిద్యయానాకులభూతిముచ్చైః ప్రాప్తుంపదంవాపరమస్యపుంసః ॥ ఇచ్ఛేద్ద్వితీయానియమప్రభావం ప్రాప్తాత్మవిద్యః పరమంస వేతి॥............

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యేసప్తనవతితమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

సనత్కుమారః—తృతీయాయాంమహాభాగ కర్తవ్యంత్వమశృణు ॥ ఏనోనస్తభవారబ్ధంక్షణేనక్షపితుంద్విజ । గ్రహపీడాదికైరన్యై రుపసర్గైఃప్రపీడితః ॥ తస్యాశ్శాన్తిం ప్రకుర్వీతయతవాక్కాయమానసః ॥ మండలంచతురశ్రన్తు కుర్యాదబ్జప్రసూనకైః । తత్రాబ్జమణ్డలంకుర్యాత్తస్మింశ్చతిలతండులైః । తత్రచావహయేద్దేవం నరసింహాకృతింవిభుమ్ ॥ ప్రసన్నమధురోదారం వీక్షణక్షపితార్తికమ్ ॥ అశేషభయవిధ్వంస చతురేణకరేణచ ॥ అభయంభయితప్తానాం దదానందదతాంవరమ్ । ప్రసన్నార్తిముషాతత్ర ప్రసాదపరమేణచ ॥ వదనేనలసత్కాన్తి నయనేనవిరాజితమ్ । విపక్షపక్షోవిదళే చతురోదాత్తబాహుకమ్ ॥ విద్యున్మాలావృతోత్తుంగ రజతాద్రిమివాపరమ్ ॥ కిరీటహారకేయూర వనమాలావిభూషితమ్ ॥ శంఖచక్రగదాశార్ఙ్గనన్దకాద్యైరలంకృతమ్ ॥ జాతిప్రసూనకైశ్చిత్రై స్సితాంభోజైరఖండకైః ॥సాక్షతైర్మల్లికాభిశ్చ నద్యావర్తప్రసూనకైః ॥ అక్షతైర్బిల్వపత్రైశ్చ తత్పత్రైశ్చతదంకురైః । తిలైస్సతండులైశ్శుద్ధై స్తులసీశ్రీలతాంకురైః ॥ నీలోత్పలైఃకువలయైః కుముదోత్ఫుల్లకేసరైః ॥ కాశ్మీరచందనతోయోదకర్పూరాగురుమిశ్రితైః । పాయసాపూపభక్ష్యాద్యై ర్గుడా

నైవేద్యైర్మధురోల్బణైః ॥ శ్రావ్యగీతవరైశ్చారు నృత్తవాద్యప్రదర్శ
నైః ॥ ప్రదక్షిణనమస్కార స్తోత్రాద్యైర్భక్తిభావితైః । సమ్యగభ్య
ర్చ్య దేవేశం విధిదృష్టేన వర్త్మనా । నానౌషధిసమాయుక్తం నానా
తీర్థోదకాన్వితమ్ ॥ నానారత్నసమాయుక్తం నానాకుసుమసంశ్రితం
నానాబీజోపరిక్షిప్తం నానావస్త్రసమన్వితమ్ । నానాకూర్చయుతం
పూర్ణం కుమ్భం సంస్థాపయేద్బుధః ॥ తస్మిన్నావాహయేద్దేవం సు
దర్శనమనన్యధీః ॥ పూర్వోక్తేనైవమార్గేణ సమ్యగభ్యర్చ్య శక్తితః ॥
పూర్వాదిక్రమయోగేన సంస్థాప్య చతురో ఘటాన్ । కోణేషు చ తథాన్యే
షు క్రమాదేతాంశ్చ సంస్మరేత్ । నందకం ముసలం పద్మం గదాం శా
ర్ఙ్గం చ శంఖకమ్ । శరాంశ్చ శక్తిమిత్యేవం తద్బాహ్యేపి తథైవ చ ॥
లోకపాలప్రతిష్ఠానం కృత్వా సర్వత్ర పూజయేత్ ॥ యథా చ మధ్యకు
మ్భే చ తథాన్యేష్వప్యలంకృతమ్ । ఏవం సమాప్య విధివత్పూజాం తత్ర వి
చక్షణః ॥ జపేద్దశసహస్రం చ సుదర్శనమనన్యధీః । జపేత్సహస్రమ
ప్యత్ర ప్రతికుమ్భం విచక్షణః ॥ అథ కుండప్రతిష్ఠానమగ్న్యాధానం య
థావిధి ॥ విధాయ సంస్కృతే చాగ్నౌ జుహుయాత్సర్వశాన్తయే ॥ త్రి
మధ్వక్తైస్తిలైశ్శుద్ధై రాజ్యేన పయసాపి చ । శ్రీలతాకుసుమైః పర్ణై
ర్బిల్వపత్రప్రసూనకైః ॥ దూర్వాంకురైశ్శ్రీమధుకైర్బీజతండుల
సర్షపైః ॥ ఆయుష్కామస్తు దూర్వాభిః శ్రీకామో బిల్వసంభవైః ॥
సౌభాగ్యకామో లక్ష్మీవాన్ శ్రీలతాపర్ణసూనకైః ॥ ఆరోగ్యకామి
పయసా గవ్యేనామ్లేనవాతితైః ॥ పుష్టికామస్త్వపామార్గై రప
మృత్యుం గుళూచిభిః ॥ పద్మైశ్చావ్యాహతాలక్ష్మీః పుష్టిశ్చకుముదై
రపి ॥ చందనక్షోదసంయుక్తై రాయుర్నీలోత్పలైరపి ॥ జాతిపుష్పై
ర్ధరాలాభో నన్ద్యావర్తప్రసూనకైః ॥ ఏకపత్రైస్సితైః పద్మైః
రాజా రాజత్వమృచ్ఛతి । రజతం మల్లికాద్యైశ్చ సువర్ణం పంకజోద్భ
వైః ॥ దధ్యాజ్యతండులాద్యైశ్చ తత్తల్లాభో భవిష్యతి ॥ ఏతేష్వన్య

తమద్రవ్యైర్వ్యయంకామయతేచయః॥ దశసాహస్రహోమేనతంతంవి
న్దత్యసంశయః॥ హోమస్యద్విగుణంప్రాహు స్తర్పణంమన్త్రనిశ్చయాః।
తతశ్చద్విగుణంప్రాహు జపంచైవయథాక్రమమ్ ॥ నియోగారమ్భస
మయే నియమాన్పరిపాలయన్ ॥ యత్నాంచాహరహఃకుర్వ న్నాక్ర
కాలంసమాపయేత్ । హవిష్యాశీజితక్రోధో యతవాక్కాయమాన
సః ॥ నిత్యంత్రిషణస్నాయీ సదాచారరతోమునిః ॥ నచానృతకథో
నగ్నఃబ్రహ్మచారీజితేన్ద్రియః । మానీవిమత్సరోనిత్యం స్వాధ్యాయనిర
తశ్శుచిః ॥ అనగ్నిమాన్మహాపాపీ ఫలస్యగురులాఘవమ్ ॥ మత్వాభవే
చ్ఛనియమీచాసమాప్తేఃప్రయత్నతః । తథాసంఖ్యాసముత్కర్షః ఫ
లగౌరవహేతుకః ॥ అయుతంచపరంచాహు స్తద్వృద్ధిస్తత్ఫలానుగా
కృత్వైవంసమ్యగాచార్య స్సమాసీనంచ పార్థివమ్ ॥ మధ్యమంకు
మ్భమాదాయ స్నాపయేద్దేవసన్నిధౌ । సుదర్శనమహాజ్వాల జ్వాలా
వ్యాప్తదిగన్తర ॥ త్రాయస్వచైనమాపద్భ్యో భద్రంప్రతిదిశేతివై ॥అ
న్యైరపియథాయోగం కుర్యాత్తస్యాభిషేచనమ్ ॥ తత్తన్మంత్రేణ చా
చార్య స్తత్సమక్షంమహామతే ॥ దైతేయనికరాభోగ శైలనిర్భేదదీక్షి
త॥పద్మాసనమనోనన్దత్రాహ్యేనమపినన్దక॥విపక్షకాయమథనత్వగస్థ్యా
ద్యావిలానన ॥ కమలాకాన్తధార్యత్వం పాహ్యేనంముసలాయుధ॥ వి
శ్వోద్భవలయత్రాణ లీలస్యపరమాత్మనః ॥ లీలారవిన్దసుభగ పాహ్యేన
మపిపంకజ ॥ కౌమోదకీగదాస్మాస్మే దేవీదిశతుమంగళమ్ ॥ యాము
కుందకరామ్భోజ విసలమ్భూషణాయతే ॥ స్వవిస్ఫారహృతాశేష ర
క్షోదనుజజీవన ॥ ఏనసారక్షసాద్ధ్వేనం విష్ణోశ్శార్ఙ్గధనుర్వర ॥ దై
త్యసీమన్తినీగర్భ నిర్భేదచతురస్వన ॥ అవత్వత్యన్తవక్త్రాబ్జ మధుపర్ణ
స్సుశంఖరాట్ ॥ దైత్యరక్షోధిపప్రాణ వసారుధిరభోజనాః । ఏనం
సర్వత్రరక్షన్తు శార్ఙ్గపాణేశ్శరోత్కరాః ॥ అరాతిహేతిప్రముఖశ
స్త్రవిక్షేపణక్షమా । ఆపద్భ్యోరక్షతాదేనంశక్తిశ్శ్రీశవరాయుధమ్॥ ఏ

వంస్నాత్వాఽహతైర్వస్త్రైః భూషణాద్యైరలంకృతః ।కృతనీరాజన
విధిర్దద్యాద్విప్రాయ దక్షిణామ్ ॥ గురవేచవరందత్వాబంధుభ్యోభూ
షణాదికమ్ । అన్యచ్చాపితదర్థిభ్యో దద్యాద్భూరియథోదయమ్ ॥
ద్విజైరాచారనిరతైస్స్నపితో మంగళాకృతిః। తిలచందనలాజాబ్జశ్వే
తసర్షపతండులైః । బ్రాహ్మణైస్స్వస్తివచనమాశీర్భిరపికారయేత్
కూర్చోదకేనచాచార్యః కుర్యాద్భద్రవచఃకృతీ । ఆయుశ్చవిపులందే
యం. శ్రియంచవిపులాంభువి ॥ అక్షయ్యమపిచారోగ్యం మనశ్శాన్తిం
సమర్థతామ్ । విద్యామనాకులాంబుద్ధిం రాగాద్యైరవ్యనాహతామ్।
స్వాధిక్యంతుతథాత్యర్థం ప్రియందిశతుమంగళమ్ ॥ స్వస్తిచాస్తుశివం
చాస్తు భద్రమస్తుసదాతవ ॥ ఆపద్భ్యశ్చభయేభ్యశ్చ రక్షతుత్వాం శ్రి
యఃపతిః ॥ ఇతిరక్షావిధింకృత్వా లోకపాలబలింక్షిపేత్ ॥ పూర్వత్ర
తండులైఃకార్యంకృసరాన్నేనదక్షిణే ॥ మశ్చిమేపాయసేనైవ శుద్ధా
న్నేనతథోత్తరే ॥ కోణేషుసక్తుభిఃకుర్యా ద్గుడమిశ్రైస్తతోబలిమ్॥
సర్వార్థందబలిందద్యా త్సర్వేభ్యోవైమహామతిః ॥ ఇతిశాన్తిప్రదం
ప్రోక్తం తృతీయాయాంమహామతే ॥ సర్వదుఃఖప్రశమనం సర్వరోగ
వినాశనమ్ । సర్వసౌఖ్యప్రదంనృణాం సర్వకామఫలప్రదమ్ ॥ స
ర్వార్తిశమనంధన్యం సర్వపాపప్రణాశనమ్ । యస్త్వేతత్కురుతేమ
ర్త్యః శుద్ధోభక్తిసమన్వితః । ససర్వార్తివినిర్ముక్తశ్శాన్తిమాప్నో
తినైష్ఠికీమ్ ॥ దుస్స్వప్నేచామయగ్రాసే గ్రహపీడాద్యుపప్లవే । వి
షాదేవినిపాతేచ పుత్రార్థేచధనక్షయే ॥ రాజ్యనాశేజనక్షోభాదు
భిక్షేశత్రుపీడనే ॥ జ్వరాక్షిరోగాతిసార ప్లీహకుష్ఠభగందరైః । క్ష
యాపస్మారణాద్యైశ్చ తీవ్రదుఃఖాన్వయేసతి ॥ స్నానమేతత్ప్రకుర్వీ
త జ్ఞాత్వైతద్బుద్ధిమాన్నరః । జన్మర్క్షేవాతృతీయాయాంనిమిత్తేసము
పస్థితే । వ్రతమేతత్ప్రకుర్వీత నాత్రకార్యావిచారణా ॥ తత్సన్నిపా
తమాలక్ష్య తత్తత్సూచకదర్శనః ॥ శాన్తింపురస్తాత్కుర్వీతప్రజ్ఞాసా

రస్తుపూరుషః ॥ యుక్తాచారస్తుపురుషః ప్రాజ్ఞావాక్ శాస్త్రవిత్తమః ॥ అప్యపద్రవసాహస్రి మతీత్యసుఖమేధతే । శాస్త్రం చవత్సలతరం మాతృపిత్రోత్పవ త్తతః । యదనన్తభవారబ్ధం నృణాం కర్మసముద్భవమ్॥ ప్రదగ్ధం తత్ క్షయోపాయమేనః క్షపయతిస్వయమ్ ॥ అతశ్శాస్త్రపరాధీనః పురుషోఽముత్రజన్మని । యుక్తః కర్మాణ్యతీ స్త్యక్త్వా నిర్వాణమపిగచ్ఛతి ॥ అజ్ఞాతపురుషార్థానాం శాస్త్రముద్వర్తినామపి ॥ స్వానుకూలపదప్రాప్తి మర్థంచవిదధాత్యయమ్ ॥ విశ్వోద్భవలయత్రాణ లీలస్యపరమాత్మనః । జన్తుప్రసక్త కారుణ్యా వుష్టిం శాస్త్రంవిదుర్బుధాః ॥ తస్మాచ్ఛాస్త్రపరాధీన స్సర్వాపద్భ్యః ప్రముచ్యతే ॥ శాస్త్రముత్సృజ్యనియమాన్ పాలయన్నప్యధోవ్రజేత్ ॥ కానిచిద్విదధచ్ఛాస్త్రం కానిచిత్ప్రతిషిధ్యచ ॥ ధర్మాద్యవస్థాభేదేన సర్వేషాం తత్పరాయణమ్ । ఆధ్యాత్మికాదౌ సంప్రాప్తే పరితాపత్రయేనరః ॥ అతన్ద్రితః ప్రస్తుతయా నిత్యంస్నానంసమాచరేత్ । గ్రహణేచాయనే ప్రాప్తే యస్స్నాయాదుక్తవర్త్మనా ॥ బ్రహ్మహత్యాసమంపాపం వ్యపోహ్యసుఖమశ్నుతే॥ యస్తుస్నాయాత్స్వజన్మర్క్షే మన్త్రైణైవవిచక్షణః ॥ సోన్తరామరణంహిత్వా పరమాయుశ్చవిన్దతి । ఆయూంషిక్షపయన్త్యాశు నృణాంపాపానిసర్వదా ॥ యత్తదాయుఃప్రతిష్ఠానం కార్యంజీవితుమిచ్ఛతా ॥ పురుషార్థసమాపత్తిర్జీవతామేవహిధ్రువమ్ అతస్తత్సిద్ధయేప్రోక్తం శాన్తిస్నానం ద్విజోత్తమ ॥ యదిదంజీవితం నృణాం సర్వేషామపితన్మతమ్ । అర్థినాంతచ్చిరంచాయుః వ్రతమేతత్ప్రయచ్ఛతి । ఇత్యేతచ్చపురాప్రోక్తం బ్రహ్మణావ్యక్తజన్మనా ॥ భృగ్వాదిభ్యోమయాచాత్రవ్రతమేతత్సమీరితమ్। ఇత్యేవంశృణుయాన్నిత్యమనసూయుర్దృఢవ్రతః॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తస్సర్వలోకేషుపూజ్యతే

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే అష్టనవతితమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

సనత్కుమారః— అథ రాజా ప్రకుర్వీత చతుర్థ్యాం గజవాజినామ్
శాన్తిమామయతప్తానాం తదుత్పాతోదయే సతి । కబళాని చ నాదత్తే
యదా చాశ్రూణి ముఞ్చతి । స బద్ధశ్చ ప్రవినిర్వేదః కరిస్యాన్మదవర్జి-
తః । నిహీనగతిరత్యర్థం పరిక్షీణమహోద్భవః ॥ విమనాస్త్రస్తసర్వా-
ఙ్గస్సదా నష్టపరాక్రమః । నష్టశోభస్సదా భీతో నష్టసంజ్ఞో రుషాన్వి-
తః ॥ నానావ్యాధిసముత్థాభిః పీడాభిః పీడితో యదా । అరిష్టోపని-
పాతేషు తథోత్పాతభయేషు చ । తదా శాన్తిం ప్రకుర్వీత గజరక్షాప-
రో నృపః ॥ అరిష్టాద్యశుభం చైవం వాజినాం ప్రాప్యతే యదా ॥ యు-
ద్ధాం వ్యేషు చ తదా తేషాం శాన్తిం చ కారయేత్ ॥ శాన్త్యర్థం తు గజా-
శ్వానాం మణ్డలం చతురశ్రకమ్ ॥ ద్వాదశారత్నిమానేన సమన్తా-
త్కారయేత్సుధీః । మధ్యే బాహుప్రమాణం తు యోనినాభిసముజ్జ్వలం
కుణ్డం త్రిమేఖలం కుర్యాద్వృత్తం వా చతురశ్రకమ్ ॥ తత్పురస్తాద్దక్షి-
ణతః పశ్చిమే చోత్తరే తథా । చతురశ్రం తతః కుర్యాత్కుణ్డం హస్త-
ప్రమాణకమ్ ॥ కోణేషు తత్తథా కుర్యాద్వృత్తం వాథ త్రికోణకమ్ ॥
అర్కఖాదిరపాలాశ బిల్వాశ్వత్థవటైరపి ॥ ఔదుమ్బరైరపామార్గై-
స్సమిద్భిస్తత్ర తత్ర చ। మధ్యే సర్వసమిద్భిర్వా పాలాశైర్వాథ బిల్వకైః
తిలతణ్డులలాజాన్న సక్తుసిద్ధార్థశాలిభిః । యవైరేభిస్త్రిలైర్వ్యస్తైః
మధ్యే సర్వమితి స్థితిః । దధ్నా చ పయసా చైవ ఘృతేన మధునాపి చ। కో-
ణేషు చ తథాజ్యేన మధ్యమే సకలైరపి । స్థాపయేచ్చ తతః కుమ్భాన్ష్టా-
వష్టాసు దిక్షు చ। వస్త్రయుగ్మేన సంఛన్నాన్ సర్వౌషధిసమన్వితాన్
సర్వరత్నయుతాన్ముక్తాన్ గన్ధపుష్పాదకైరపి । ధారావరప్రమాణం
తు అథ కుమ్భం తు మధ్యమే । తీర్థోదకేన సంపూర్ణాన్ సర్వరత్నౌష-
ధైరపి । చతురః కలశాంస్తత్ర చతుర్దిక్షు సమన్తతః । కోణేషు చ య-
థాయోగం జలవస్త్రాదికైర్యుతాన్ । అర్చేత్ప్రధానకుమ్భే తు నరసిం-
హాకృతిం హరిమ్ । శఙ్ఖచక్రగదాశార్ఙ్గ వజ్రాసిశరశక్తయః ॥ పూ-

ర్వాదిక్రమయోగేన ధ్యాతవ్యాః కలశేష్వపి ॥ బహిశ్చక్రాది దిక్పా
లాన్ తత్రతత్రచసంస్తరేత్ ॥ ప్రధానకుంభాత్పురతః కుర్యాచ్చక్రా
బ్జమండలమ్ । తత్రతత్రచ దేవేశం పశ్చాద్ధోమాదిసాధయేత్ ॥ మండ
లాగ్రే తథా కుమ్భాన్ కుమ్భాగ్రే కుండమేవచ ॥ సర్వత్రాపిచసంస్కారం
స్వగృహ్యోక్తేన వర్త్మనా ॥ కుర్యాదగ్నివిశుద్ధ్యర్థ మాజ్యాహుతిస
హస్రకమ్ । ఆనుష్టుభేనమంత్రేణ గురుర్వాన్యపురోహితః ॥ యద్వా
నృసింహబీజేన దశసాహస్రమిష్యతే । సమిద్ద్రవ్యచరుష్వేవం హు
త్వామంత్రీసమాహితః । సమిదాజ్యాహుతీనాంతు సహస్రంవాయు
తంచరేత్ । తతస్స్విష్టకృదిత్యాది సమాపనవిధిక్రమాత్ ॥ ఏవంసమా
ప్యవిధివద్ధోమమత్రపురోహితః । సంస్పృశన్నుదకుంభంచ జపేద్దశ
సహస్రకమ్ । పర్యంతకలశాన్ స్పృష్ట్వా జపేత్తత్రసహస్రకమ్ ॥ అ
నంతరేషుకుండేషు గాయత్ర్యాప్రణవేవచ । ఋత్విగ్భిర్యుగపత్కా
ర్యం హోమమంత్రంతుపూర్వవత్ । ప్రతికుంభంసహస్రంతు జపేత్తా
నప్యుపస్పృశన్ ॥ పూజయేల్లోకపాలాదీన్ గన్ధాదిభిరతంద్రితః ॥ అ
థరాజానమాచార్యస్స్వాస్తీర్ణేసింహవిష్టరే । సమారోప్యశుచిస్నాతం
సర్వాలంకారసంయుతమ్ ॥ కుమ్భోదకేనదేవాగ్రే తన్మంత్రేణాభిషె
చయేత్ । పర్యంతకలశైశ్చాపి నృపంపశ్చాద్గజాదికమ్ । అనన్యవా
హాన్స్వాన్వృషాంశ్చ దివ్యలక్షణసంయుతాన్ ॥ గజాదీనవశిష్టేనతోయేన
స్నాపయేద్బుధః ॥ అన్యవాహాన్ద్విపరథాన్ సర్వానేవసమాహితః ।
బాహ్యకుంభోదకేనైవ స్నాపయేత్తత్రసాధకః । రాజ్ఞోనీరాజనంకు
ర్యాత్తద్వాహేషుచమంత్రవిత్ । అన్యేష్వేవంవిధిః కార్యస్సహిర
క్షాకరః పరః । రాజానంరాజవాహాంశ్చ తథాన్యాంశ్చపురోహితః ॥
సర్వాలంకారసంయుక్తాన్ సర్వమంగళసంయుతాన్ । కృత్వాతువా
చయేత్పశ్చాద్బ్రాహ్మణైరాశిషోబహు । దక్షిణామల్యలందద్యా
దృత్విగ్భ్యోగురవేనృపః ॥ వాహనంవస్తుభూషాద్య మాచార్యాయ

ప్రదాపయేత్ । దాసదాసీకభృత్యేషు గ్రామాదిషుచసర్వశః ॥ స
ర్వాలంకారసంయుక్తం సర్వమంగళసంయుతమ్ । సారోహైశ్చా
పిసంయుక్తం మత్తద్విపహయోత్తమైః ॥ బ్రాహ్మణైస్స్వస్తివచనైర్నృ
త్యగీతైశ్చసుసంమతైః । ఆచార్యోరాజసదనం నృపంసంవేశయేత్స్వ
యమ్ । పూర్వస్నానావశిష్టేన కుంభతోయేనమంత్రవిత్ ॥ గజశా
లాంచసంప్రోక్ష్య వాజిశాలాంతథైవచ । సిద్ధార్థతండులతిలైః పు
ష్పైశ్చాప్యవకీర్యచ । శాలామధ్యేనృసింహంవా సుదర్శనమనామ
యమ్ ॥ పూజయేద్గంధపుష్పాది సర్వాలంకారసంయుతమ్ । సక్తుభిః
కృసరాన్నేనకుర్యాద్భూతబలింబహిః ॥ తతస్సర్వాసుశాలాసు బ్ర
హ్మణాన్భోజయేదలమ్ ॥ తతస్సంవేశనంకుర్యాదాచార్యోగజవాజి
నామ్ । ఏవంశాంతింప్రకుర్వీతనిమిత్తేసతితద్గురుః ॥ పరిచ్ఛదస్సనృప
తేః మంత్రవిత్సుసమాహితః । సర్వకల్యాణసంపూర్ణ స్సర్వబాధావి
వర్జితః ॥ సుపుష్టరాజ్యతంత్రస్తు నృపస్తుసమజాయతే॥ ప్రజానాం
చబలంరాజా నృపస్యబ్రాహ్మణోబలమ్ ॥ బ్రాహ్మణస్యబలంబ్రహ్మ బ్ర
హ్మణోపిప్రజాపతిః । సచాంతరాత్మాభూతానాం సర్వాధారస్సనాత
నః । ఓజఃప్రాణోబలంశక్తి ర్వృత్తిబ్రహ్మమయోచ్యుతః ॥ తస్మా
దాచార్యదేవస్తు నృపోలోకేసమేధతే ॥ నలంఘయీతతంరాజా బ్రా
హ్మణస్యవచోహితమ్ । ఏవంయుక్తసమాచారో బ్రహ్మదృష్టిర్నృపశ్చ
యః । ససర్వాంవిపులాంపృథ్వీ మవాప్యసుఖమేధతే । యస్తుబ్రహ్మ
సముత్సృజ్య నృపోరాజ్యేధితిష్ఠతి ॥ అనర్థైస్సపతత్యాశు కూలానీ
వజలోర్మిభిః । తస్మాద్రాజాప్రవర్తేత బ్రహ్మభూయస్సమాహితః।
మహాన్స్యాత్సనృపోలోకే హతామిత్రోయథాచలః॥ఏవమేవముని
శ్రేష్ఠ తీర్థవృత్తమనుత్తమమ్ । సర్వదుఃఖాపహంన్నౄణాం సర్వకా
మఫలప్రదమ్ ॥ సర్వార్తిశమనంతానల్ శృణ్వతామఘనాశనమ్ । స
ర్వరోగప్రశమనం సర్వభూతసుఖప్రదమ్ । సర్వవిద్యామయంత్రిమ

త్సర్వశ్రుతిసమాహితమ్ ॥ సర్వపుష్టిప్రజననం సర్వశాంతికరంపరమ్ ॥ తిథిష్వపిచసర్వాసు తత్తద్వ్రతముదీరితమ్ । స్నేహాత్తచ్చాపివిస్రంభా న్మునివర్యతవోదితమ్ । తస్మిం స్తీర్థవరేవృత్తమిదమాఖ్యానముత్తమమ్ ॥ పురాశ్రుతంమునిగణై ర్మహాభాగైరకల్మషైః । పాపక్షయకరాణ్యేవం వ్రతానిభగవన్మయా ॥ తవోదితానిసర్వాణి నృణాంశ్రేయస్కరాణిచ । ఇతితేగుహ్యమాఖ్యాతం గుహ్యాద్గుహ్యతరంమయా ॥ శ్రేయస్కరమసందిగ్ధం కృతకృత్యోసిసత్తమ...............

ఇతిశ్రీగారుడపురాణె శ్రీరంగమాహాత్మ్యేఏకోనశతతమోధ్యాయః

శ్రీ రంగనాథ పరబ్రహ్మణేనమః

మార్కండేయః—॥ ఇతిశ్రుత్వాభరద్వాజో వాల్మీకేస్తస్యపశ్యతః । సనత్కుమారంపూజార్హం తత్రైవాపూజయత్స్వయమ్ ।వాల్మీకిరపితేజస్వీ దృష్ట్వాపరమయోగినమ్ । సనత్కుమారంతంగత్వాప్రాశంసతమహామునిమ్ । రాజానంకారయామాసవ్రతానిసపురోహితః ॥ యథోక్తంతుసమాదిశ్య నియమస్థంనరోత్తమమ్ ॥ వ్రతప్రభావాద్రాజేంద్ర రాజాజయధరస్తదా । సర్వాపద్భ్యోవిముక్తశ్చసోభూత్పూర్ణమనోరథః । ససమగ్రంసమృద్ధార్థాం పాలయామాసమేదినీం। రాష్ట్రంబహ్వర్థసంయుక్తం సర్వకామసమృద్ధిమత్ ॥ విగతార్తిభయంశ్రీమత్తస్యరాజ్ఞోబభూవహ ॥ తస్యపుత్రశతంజజ్ఞేబలవీర్యర్ధిసంయుతమ్। తెషాంపుత్రైశ్చపౌత్రైశ్చ నృపస్తుముముదెచిరమ్ ॥ అథరాజాసమృద్ధార్థో రంగధామాభివందితుమ్ । మహోద్యోగంచకారోచ్చై స్సనివృత్తమనోరథః ॥ సబలస్సానుయాత్రశ్చ సపురోధామహాబలః ॥ బిల్వకంతీర్థమాసాద్య వాల్మీకింప్రయతోమునిమ్ ॥ శిష్యైర్భరద్వాజముఖైర్బహుభిశ్చసమావృతమ్॥ వవందేలబ్ధవిభవస్తత్సమీపాన్వయాన్భువి ॥ వాల్మీకిస్తున్నృపంద్దృష్ట్వా తీర్థస్నానార్థమాగతమ్ । కుశలప్రశ్నమకరోద్బలెకోశేపురోధసి ॥ తీర్థంచదదృశేరా

జా ప్రశస్తంబిల్వసంజ్ఞితమ్ ॥ స్నానప్రవృత్తైర్మునిభిస్సుస్నాతైరపి
సంవృతమ్ । అవగాహద్భిరన్యైశ్చ ధ్యాయద్భిరంగశాయినమ్ । ఋచ
స్సామానిగాయద్భిస్తోత్రాలాపపరైః క్వచిత్ ॥ క్వచిత్ఫుల్లాబ్జనికరైః పూ
జయద్భిర్హరింపరమ్ ॥ పీతరాగభయక్రోధైర్యోగిభిశ్శాన్తమానసైః
రంగధ్యానభవానంద సుపుష్టాంగోరువిగ్రహైః ॥ తద్గుణస్మరణానంద
పూర్ణామ్బునిధిసంశ్రితైః । తద్ధ్యానామృతసంపూర్ణ మనసాచల
సుస్థితైః । తత్కథాలాపకుశలై స్తద్వందనపరైర్వృతమ్ ॥ సాత్వతై
స్సత్త్వనిరతైః పంచకాలరతైరపి । స్వయంపుష్కరిణీస్నానం చక్రే
రాజామహీపతిః । విమలాభూస్థితిస్తస్య తీర్థస్నానంప్రకుర్వతః ॥
సర్వాతిశయసంశ్రీమ దఘౌఘక్షపణక్షమమ్ । స్నాత్వావవందే౽థము
నింనిషణ్ణంతీర్థసన్నిధౌ ॥ కృతాంజలిపుటోరాజా వాల్మీకించమునిం
నృపః ॥ ఏవంస్నాత్వానృపశ్రేష్ఠో రంగధామసమభ్యగాత్ । తతస్తై
ర్మునిభిస్సర్వైర్యోగిభిర్విమలాశయైః ॥ పురోధసాచసంయుక్తో రా
జాచత్వరయాన్వితః ॥ తాన్రంగధామనిలయాన్ పురుషాన్ధ్వస్తబం
ధనాన్ ॥ సౌమ్యవేషాన్ సదాచారాన్ సర్వకల్యాణసంశ్రయాన్ ॥
తత్పర్యాసమారభ్య ప్రవృత్తాచలమానసాన్ । సంహృష్టవదనోద్దా
మ కుండలాదివిభూషణాన్ ॥ దృష్ట్వారాజావదేతేభ్యో భూషణాదీ
నిసర్వశః ॥ సోంతఃప్రవిశ్యసర్వత్ర ప్రణమ్యసమహామతిః । దివ్యశక్తి
మయంధామ దదర్శసమహాబలః ॥ అథరాజామునిశ్రేష్ఠం కణ్వంచవ
దతాంవరమ్ । నృపఃపప్రచ్ఛరాజేంద్ర బహూనాంశృణ్వతామపి ॥ రా
జా— ఏతద్ధిపరమంధామ సర్వలోకేషువిశ్రుతమ్ । అక్షయ్యమచలం
నిత్యం సర్వశక్తిమయంత్వితి ॥ కాలవశ్యమిదంసర్వం నకాలఃకాలమ
న్వియాత్ । తస్మాదేతన్మునిశ్రేష్ఠ తన్మేబ్రూహియథాతథమ్ ॥ కణ్వః—॥
కలాకాష్ఠానిమేషాది కాలఃక్షపయతిప్రజాః । నచకశ్చిత్తమత్యేతితత్ర
సర్వంప్రలీయతే ॥ తథాపిసర్వభూతాత్మా సర్వస్సర్వేశ్వరోహరిః । కాల

మత్యర్థమభ్యేతి తథాన్యోప్యవాజగత్పతిః ॥ తద్విభూత్యంశయోగేన కాలస్తత్రనవిద్యతే ॥ కాలస్యచతథాన్యస్యసర్వస్యజగతఃప్రభుః । ఏతద్విబ్రహ్మణోదత్తం వరంతస్యస్వయంభువా । ఆరాధితంచిరంకాలం సప్రీతోమనవేదదౌ ॥ మహతాతపసారాజన్ తస్మాదిక్ష్వాకురాప్తవాన్ । అనాదినిధసంస్పృష్ట్వా ప్రజాపతిపతిర్హరిః । శేషాఖ్యమేతదాత్రెంద్ర విద్ధిధామసనాతనమ్ ॥ సర్వభూతసుహృచ్ఛాంతో రామశ్చాక్లిష్టచేష్టితః । సచాపిస్వపురేరాజా హ్యేతద్భక్త్యాత్వపూజయత్ ॥ విభీషణఃపరంమిత్రం రామస్యాసీత్సరాక్షసః ॥ రావణావరజశ్శ్రీమాన్ సర్వశ్రుతిపథంగతః । తస్మైప్రీతమనారామ స్సుహృదే మిత్రవత్సలః ॥ ఆత్మనోప్యధికంధామ దయితందత్తవాన్పురా ॥ సోతిహృష్టమనారాజన్ తదాదాయచనిర్యయౌ ॥ అతిప్రశస్తంవిపులం రమణీయమిదంపునః । నదీతీరంసమాలక్ష్య తత్పూజార్థంవిచక్షణః అవతార్యచతద్ధామ చక్రేపూజాదికంబహు । కృత్వాపుష్కరిణీస్నానం తత్రత్యానభివాద్యచ । ఇయేషగంతుంమనసా లంకామేవవిభీషణః । నచైచ్ఛద్రంగధామాత దన్యత్రగమనంనృప । నృణాంభాగ్యప్రకర్షాచ్చ దేశస్యగుణవత్తయా । యదేతత్పరమంధామ సఏషభగవానపి ॥ తపఉత్కర్షవిధ్వస్తపాపాంధతమసైరపి।నిగృహీతేంద్రియగ్రామవిమలాచలమానసైః । స్వయోగమహిమప్రాప్త జ్ఞానదృష్టపరావరైః। యోనిభిర్ధృతసంకల్పైః ప్రవృత్తనియమైరపి । లక్షీకర్తుమశక్యంతు పరంయస్యపరేశితుః । రంగధామాపరేధామ్ని రమతేత్రసదాప్రభుః॥

మార్కండేయః—రంగనాథంతథారాజన్ రాజాసుప్రీతమానసః।ప్రణామాదిచకారోచ్చైస్స్తోత్రాలాపమథాకరోత్ ॥..............

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే శతతమోధ్యాయః.

—శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః—

మార్కండేయః—అథప్రణమ్యరంగేశం రంగధామచసాదరమ్ ॥తే

భూయో రంగనివాసిభ్యో దదౌ బహుధనాదికమ్ । స తైస్సమన్వితః కాలే
మునిభిర్భావితాత్మభిః ॥ వినిర్గచ్ఛంస్తదా తత్ర దదృశే సత్త్వమద్భు
తమ్ । విపులం పక్షిసంఘానామాసీనం దీప్తలోచనమ్ । దీప్తతుండం
బృహత్పక్షమాతామ్రనఖరావలిమ్ । అన్యైశ్శకునిసంఘైశ్చ సేవ్య
మానమితస్తతః । ప్రస్పష్టమధురాలాప హృతాశేషమనోవ్రజమ్ ॥ తా
దృక్పతగసంయుక్తం నదీపులినసంశ్రితమ్ । శ్రుతం శాన్తతరం కాన్తం
సౌమ్యాకృతివిచేష్టితమ్ । అతిప్రసన్నగమ్భీరమనోనయననిర్వృతిమ్ ॥
అనన్తానన్తశయన పురాణపురుషోత్తమ । రంగనాథ జగన్నాథ నాథ
తుభ్యం నమో నమః । ఇతి వ్యాహృత్య సద్వాణీం ప్రసక్తాశ్రువిలోచనం
సమీక్ష్య విస్మితో రాజా తస్థావనిమిషేక్షణః ॥ పురోధసం సమాహూయ ।
రాజా జ్వలనసన్నిభమ్ । ఉవాచ చాద్భుతం సౌమ్య పశ్య త్వేతద్భవానితి ॥
స చాకర్ణ్య వచో రాజ్ఞో బ్రాహ్మణస్సత్వదర్శనః । తత్సమీపం సమభ్యా
గాత్సమ్యక్సత్వం దదర్శ సః ॥ అహో ను కిమయం పక్షీ కింవాన్యత్సత్త్వ
ముత్తమమ్ । ప్రస్పష్టమధురం వాక్యం ప్రవ్యాహరతి చాసకృత్ ॥ స్వ
యం పతగసంకాశః పతగైశ్చ సమావృతః । ఆశ్చర్యం పరమం చైతదిత్యే
వం సమచింతయత్ ॥ స చోచ్చైర్నామ మధురం బహుధా రంగశాయి
నః ॥ అత్యద్భుతమథాలక్ష్య వ్యాజహార నృపస్తతః ॥ తమప్రమేయం
నృపతిర్మహారాజః ప్రియంవదః ॥ శనైః పప్రచ్ఛ మధురం విస్మయో
త్ఫుల్లలోచనః ॥ రాజా— కస్త్వం పరమకం తేజో వపుశ్చాన్యాదృశం
తవ । మర్త్యోపలక్షితా వాణీ బుద్ధిః పారమ్యసంగతా । క ఇమే చాప్రమే
యం చ చేష్టితం తవసంశనః । జ్ఞానం చానుపమం తద్వన్మహత్తే మానసం
మతమ్ ॥ పక్షీ— అహం చ కశ్చిన్నృపతే ఇమే కేచిచ్చ నానృతమ్ । య
ది హోన్యచ్చ వక్తవ్యం తద్భవాన్ ప్రబ్రవీతు నః ॥ రాజా— న తావచ్ఛ్రి
తమస్మాకం వచః పతగసత్తమ । అజ్ఞాతవిషయః ప్రశ్నః జ్ఞాతమేవ త్వ
యోదితమ్ ॥ జ్ఞాతోఽస్మాభిరయం పూర్వం కశ్చిచ్ఛబ్దార్థ ఇత్యపి ॥ జ్ఞా

తస్యపునరుక్తిశ్చ తస్యైవతునిరర్థికా । పక్షీ— ఏవమేతన్నృపశ్రే
ష్ఠ నానృతంవనిరర్థకమ్ ॥ నిరర్థికాచజ్ఞాతస్యపునస్తద్వచనక్రియా ॥
భావాంశోజ్ఞాతఏవైషః పూర్వమేవనరోత్తమ ॥ అర్థాభావాదహం
తావత్ కశ్చిచ్ఛబ్దంప్రయుక్తవాన్ ॥రాజా— తేనతత్రహిబోద్ధవ్యో
విశేషార్థోమహామతె। తదేవత్వథవిజ్ఞాత మస్మాభిశ్చోదితంపురా॥ ప
క్షీ— అస్తిచేత్తత్రవక్తవ్యం భవితవ్యంభవిష్యతి । తమేవాహంనప
శ్యామి యంత్వంవేదితుమిచ్ఛసి॥ రాజా— అహోనుఖలుసర్వేషాం
నామజాత్యాదయోండజ। విశేషాబహవస్సిద్ధానకైశ్చిచ్ఛక్యనిర్ణయాః
పక్షీ— తాదృశంత్వహమద్రైస్మి న్నపశ్యామినరోత్తమ ॥ అత్యన్తాతిశ
యోన్యస్య భవిష్యతినహిక్వచిత్ ॥రాజా — సాధ్వేతదుక్తమస్యస్య
నాన్యస్యేతివిహంగమ । నామజాత్యాదయస్తావన్నైవత్వయ్యుపలక్షి
తాః ॥పక్షీ— ఆత్మనస్తాదృశస్యేతి నశోభనమిదంవచః ॥ పరావర
జ్ఞాఃకృతినః ప్రవదంతివిపశ్చితః। నాహంతథావిధోరాజన్ప్రాకృతో
హమతోన్యథా । పశ్యతాంతుమనీషియం నతథాపశ్యతామపి । రా
జా— యస్యతస్మింశ్చతద్బుద్ధిస్తస్యైవాస్త్వనుశాసనమ్।త్వాంచమాం
చవిశేషేణ పశ్యతఃకింనుశిష్యతె ॥ పక్షీ— అహోవిశేషప్రాకట్యంభ
వతాత్రప్రకాశితమ్ । యద్యాత్మానంపరంవేత్సి తత్రపృచ్ఛచకింనుతః ॥
రాజా— నాపనీతితయాబుద్ధిస్తవేయంపరిశోభతె । యాహివ్యక్తమ
పిహ్యర్థమంజసానావలమ్బతే ॥ శ్రూయతాంతదసందిగ్ధం యదస్మా
భిఃప్రజల్పితమ్। మర్త్యదేహవిశిష్టోయ మహంశబ్దసమీరితః । త్వం
శబ్దశ్చాభిధత్తేత్వాం పక్షిసంస్థానలక్షితమ్ ॥ ఏవమేవహిసర్వజ్ఞా స్సం
తన్నబ్దాఃప్రయుంజతె । శబ్దాభిలప్యమస్మాభిర్నచకించిదపహ్నుతమ్ ॥
అనుక్తేచమహాబుద్ధేవివాదఃకథమత్రవా ॥పక్షీ — అజ్ఞానయుక్తిర్నతు
సాచిరసంస్థాయినీతవ । సాహిప్రజ్ఞామతాయుక్తి శ్నతవిద్ధాపియాస్థి
రా । నహిసంఘాతమాత్రస్య వాచకశ్శబ్దఇష్యతె ॥ దర్శనాత్తద్వి

యుక్తస్య లోకాన్తరముపేయుషః ॥ రాజా — సంఘాతమాత్రేఽస్మా
భిర్వాచ్యత్వేన చేష్యతే । సాత్మకస్య శరీరస్య వాచ్యతామభిదధ్మహే ॥
పక్షీ — తథాపిహ్యాత్మనోంశస్య వాచ్యత్వమితిహిస్థితిః ॥ తదన్వయా
చ్చ దేహస్య న చైతద్ధ్యాంవాదితి । అతో న పక్ష్యహంతత్త్వం మనుష్య
స్సువిచక్షణ ॥ పతంగత్వమనుష్యత్వే కర్మబన్ధనిబన్ధనే ॥ రాజా —॥
ప్రసిద్ధపదవీ హ్యేషా నశక్యా కర్తుమన్యథా । యః పిండసమవేతోఽర్థస్స
పదం స్యాదహంత్వమోః ॥ పక్షీ ॥ — ఏవమేవ హి శబ్దానాం ప్రసిద్ధిరపి
లౌకికే । వాచకత్వం ప్రధానం స్యాదితరస్య తదన్వయాత్ ॥ కించ విణ్మూ
త్రమజ్జాస్థిమాంసాసృక్సంహతం వపుః । ఆత్మత్వేన ప్రసిద్ధం తదితి సత్సు
విగర్హితమ్ ॥ పరలోకశ్రుతిర్నష్టా భవేత్తస్య తథా సతి । అపవర్గో
పదేశశ్చ సర్వమేతన్నిరర్థకమ్ ॥ రాజా — ॥ ఆఢ్యోఽభుఙ్క్త సుఖీ చేతి
వ్యాహారవ్యవహారయోః ॥ సమూలత్వేన చైవం స్యాత్సపర్వో హ్యహంత్వ
మోః ॥ పక్షీ — ॥ వ్యాహారవ్యవహారౌ తౌ కేవలం నశరీరగౌ । తావన్వ
యవియోగాభ్యామాత్మన్యేవేతి నిశ్చితమ్ ॥ నృణాం సద్వర్తహీనానా
మజ్ఞానామసతామపి । సత్త్వేఽసత్త్వమతిస్త్వేషామసత్త్వే సత్త్వధీరి
హ ॥ జాయతే నష్టభాగ్యానాం శాస్త్రం చాపి నిరర్థకమ్ । సునిశ్చితమపి
వ్యర్థయుక్తిభిస్సహస్రశః ॥ తేషాం భాగ్యవిపర్యాసాద్బుద్ధిరాస్కం
దతే చ హి । జాయతే క్షీణపాపానాం బుద్ధిర్భాగ్యవతాం సతామ్ ॥ యథా
ర్థగ్రహణవ్యగ్రా సూక్ష్మాత్సూక్ష్మతరా వ్యయా ॥ ప్రతితిష్ఠంతి శాస్త్రాణి
బుద్ధౌ సమ్యగ్విపశ్చితః । యస్స దైవనృపశ్రేష్ఠ కేశవార్పితమానసః ॥ స
హి సత్యైశ్వర్యశ్శ్రీమాన్ గురూణాముపసర్పభూః ॥ రాజా — మహాత్మా
చ వదాన్యశ్చ ప్రాజ్ఞోఽసి పరమర్షిభిః । యత్సత్యం తచ్చ ప్రీత్వద్య భవం
తో గురవో మమ ॥ మార్కండేయః — ఇత్యుక్త్వా సనృపశ్రేష్ఠస్తమేవ
పతగోత్తమమ్ ॥ అభ్యేత్య చ స్వయం తస్థౌ వినీతశ్చకృతాంజలిః ॥ ......

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే ఏకోత్తరశతతమోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

మార్కండేయః — ॥ అథాలక్ష్య నృపశ్రేష్ఠ భూపతిం వినయాన్వితమ్ ॥ శుశ్రూషుమనఘం దీనం తమువాచ ద్విజోత్తమః ॥ పక్షీ — ॥ కస్త్వం యస్త్వ నియతాం శ్రోతుం స్పృహయసే భువి । వాణీం పరమనిర్వాణ సుఖక్షేమవహామిమామ్ ॥ రాజా — ॥ సోమవంశే సముత్పన్నః క్షత్రియోత్తమాషితే । అయం జయధరో నామ సుతః కీర్తిధరస్య హి । కృత్వా పుష్కరిణీస్నానం రంగధామాభినంద్య చ ॥ ప్రయత్నాద్దైవసంగత్యా భవతా లబ్ధసంగమః ॥ కృతార్థః క్షీణపాపశ్చ భవతాద్య ద్విజోత్తమ । తవ సందర్శనాత్పూర్వే యాస్యంతి స్వగతిం మమ ॥ ఘర్మార్తైరివ శీతాంశుః క్షుధార్తైరివ భోజనమ్ ॥ జిజ్ఞాసునా మయా లబ్ధో భవానద్య దేవైరివామృతమ్ ॥ మార్కండేయః — ॥ తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా ద్విజస్తమభినంద్య చ । జగాద వ్యక్తమధురం వచః పరమమంజసా ॥ పక్షీ — ॥ శ్రూయతామిదమాఖ్యాస్యే దుర్జ్ఞానం యోగినామపి । పరాత్పరతరం తత్త్వం గుహ్యాద్గుహ్యతరం నృప ॥ నమః పరావరేశాయ జ్ఞానజ్ఞేయాయ విష్ణవే ॥ అజ్ఞానతిమిరఘ్నాయ నమో జ్ఞానప్రదాయినే । విశ్వాస్పదాయ విశ్వాయ సదసద్వ్యక్తిహేతవే ॥ నమస్సర్వాంతరస్థాయ సర్వజ్ఞాయ నమో నమః । సర్వకల్యాణపూర్ణాయ హంసశ్శుచిషదే నమః ॥ నమః పరమహంసాయ ముకుందాయ నమో నమః । దేవకీనేత్రసంపూర్ణమహానందాయ జిష్ణవే । త్రివిక్రమాయ శాంతాయ వాసుదేవాయ తే నమః । నమస్కృత్య ప్రవక్ష్యామి విద్యాం పరమికాం తవ ॥ జనార్దనం భూతపతిం గురూణాం పరమం గురుమ్ । ఆత్మా నిత్యః పరశ్శుద్ధో విభుర్జ్ఞానమయోఽమలః ॥ వ్యాపీ ధ్రువోఽక్షయశ్శాంతశ్శోకమోహాద్యసంయుతః । సద్రష్టా పరమం జ్ఞేయమజమక్షయమవ్యయమ్ । జ్ఞానమానందమచలమమేయం శాశ్వతం పరమ్ । జ్ఞానం జ్ఞేయమజం గుహ్యం సన్మాత్రమమృతం విభు । సుసూక్ష్మమవ్యయం నిత్యం

నిర్గుణం సన్నిరంజనమ్ । అనిత్యమితరత్సర్వ మధ్రువం నశ్వరం మహ
త్ । హేయాకారమసత్సారమసత్యమశుభం నృప ॥ అజ్ఞం జడమసన్మూ
ఢం క్షయిష్ణు త్రిగుణాత్మకమ్ । పంచభూతాత్మకం దేహం హ్యసారమ
శుభాస్పదమ్ । మాంసపూయాస్థివిణ్మూత్ర మజ్జాసృక్స్నాయుసంచ
యం । అస్మిన్ దోషాకరే ప్రాజ్ఞః కః కుర్యాదాత్మశేముషీమ్ । అస
దేవ హ్యసద్రాజన్ సత్సదేవ న చాన్యథా ॥ అతస్మింస్తన్మతిర్యా తు
సా చ విభ్రమ ఇష్యతే ॥ శుద్ధస్య చాత్మనస్తస్మిన్నహంకారశ్చ తత్కృ
తః । యదహంకారయుక్తస్య మమతానర్థసంభవః ॥ అహంకారమమ
తాభ్యాం సంసారస్సుప్రవర్తతే ॥ ఆత్మనో ద్వంద్వహీనస్య గృహక్షే
త్రాదివస్తుషు ॥ తృష్ణా చ జాయతే నిత్యం తేషు తేష్వప్యనాహతా ॥ తృ
ష్ణాకశాభిఘాతేన పీడ్యతే చానిశం స్వయమ్ ॥ అతృప్తో హ్యఫలో హి
స్యాత్సర్వదా స్వపరిగ్రహే । అర్జనే రక్షణే తేషాం మాయాసశ్చ భ్రమో
మహాన్ ॥ తేష్వక్షయే వ్యయే చైవ ధ్రువం దుఃఖసమాగమః । సుభగో
మత్సుతశ్చాయం సుకుమారీ చ మే సుతా ॥ భార్యా మే సుభగా చేయం
వర్తతే మహతీ మమ । గృహాదికం సుపుష్టం మే దాసీదాసకసంకులం
అహో దేహస్య లావణ్యం సదా చాహం మహో అహమ్ ॥ ఇత్యహంకార
సంమోహో మూఢాంతఃకరణో నృప । దేహీ దేహాభిమానేన కేవలం వ
ర్తతే యథా । సంసారవిషవృక్షస్య కర్మబీజం శుభాశుభమ్ ॥ కర్మణాం
చ పరిష్వంగో హ్యనాదిస్తస్య చాత్మనః । దేవతిర్యఙ్మనుష్యాది శరీర
గ్రహణం నృప । అరూపస్యాత్మనో నిత్యం కర్మబంధనహేతుకమ్ । క
ర్మాణి వివిధానీష్టాన్యనిష్టాన్యపి సేవతే । తత్తద్దేహానుగుణ్యేన భోగ
చ్ఛాపి చ తత్కృతా ॥ శుభం చాప్యశుభం కర్మ ద్వివిధం చ సమీరితమ్ ॥
శుభం కృత్వా శుభం భుంక్తే పాపం కృత్వాఽశుభం తతః । బంధస్య చాస్యా
నాదిత్వాదానంత్యం కర్మణామపి ॥ కర్తారం కర్మ చాన్వేతి వత్సో ధే
నుం యథా నృప । కర్మాణ్యనుభవేనైవ వినశ్యంతి చ దేహినామ్ ॥

దనేనకృతం కర్మ శుభం వా యది వాఽశుభమ్ । ఫలం తస్య చ భోక్తవ్యం దే
శకాలోపలక్షితమ్ । న చాతిక్రమితుం శక్యమపి చైతత్స్వయంభువా ॥ క
ర్మవశ్యమిదం విశ్వం జగదేతచ్చరాచరమ్ । కర్మణా క్షీయతే సర్వం కర్మ
ణా వర్ధతే పునః ॥ ఉచ్చావచప్రభేదేన దేహినాం స్యాద్విశాంపతే । దే
హాగ్రహస్తథా శక్తిరుపలబ్ధిశ్చ కర్మణా ॥ స్వరూపతో న వైషమ్యమా
త్మనో హి యతస్తతః ॥ విశేషాస్సకలాశ్చాస్య కర్మసంగోపలక్షితాః ।
కస్యచిత్కర్మణో యోగాద్దేవత్వం వ్రజతి స్వయమ్ । ఏవమాత్మా మను
ష్యత్వం తథా తిర్యక్త్వమిత్యసౌ । తత్ర తత్రోచ్చనీచత్వం కర్మణా సర్వ
మశ్నుతే ॥ స్థావరత్వం తథైవాత్మా కర్మణా ప్రాప్యతే వశః । ఏక ఏవ క్వచి
న్మాతా క్వచిత్పుత్రశ్చ జన్మవాన్ ॥ క్వచిత్క్రూరాచ కేషాంచిత్ క్వచిన్మి
త్రం క్వచిద్రిపుః ॥ స్వామిభృత్య ఇతి హ్యేవ సంజ్ఞానంత్యముపైతి సః ॥ ప్ర
కారభేదాత్సర్వేషామేకస్మిన్నేవ జన్మని । గోత్వాశ్వత్వమనుష్యత్వ
మహిషత్వాదిలక్షితమ్ । అణుత్వేన గృహీతం స్యాత్సర్వమేతన్నృపాత్మ
నః ॥ న నామ జాతిర్నాన్యే చ విశేషాస్సంతి హి స్వతః । ప్రకాశాత్మా
చిన్మాత్రో నిర్గుణో నిర్మలోఽవ్యయః । ఏకో నిరంజనో నిత్య ఆత్మా
శాస్త్రేషు గీయతే । ఏవం స్వతో నిర్మలోఽపి కర్మణా సంగతో భవేత్ ॥
అస్య హ్యేవం ప్రకాశత్వం కర్మణా చ తిరోహితమ్ । అతస్సర్వత్ర రాజేం
ద్ర మనుష్యత్వాదివిభ్రమః । తత్తద్దేహానుగుణ్యేన భోగేచ్ఛాం వహ
తి స్వయమ్ । భుక్త్వైవానుగుణాన్భోగాన్ యతతే లేశవహర్నిశమ్ ॥
దివ్యదేహం సముత్సృజ్య మానుషం తు తథా వ్రజేత్ । విరాజత్యసురూ
పేణ సుఖోత్సాహమతిర్నృప ॥ తదప్యుత్సృజ్య తిర్యక్త్వముపేత్యా
పి తథా భవేత్ । తత్ర తత్ర చ భోగ్యం చ శక్తిర్జ్ఞానం విలక్షణమ్ ॥ తథా
పి సూకరాదిభ్యో మర్త్యానాం చ విలక్షణమ్ ॥ తేభ్యో విలక్షణో హ్య
ర్థం దేవానాం భోగసంభవః । యజ్జాతీయం వపుః ప్రాజ్ఞో గృహ్ణాతి చ య
థా నృప । తథా తాదృక్స ఏవాత్మానం మన్యతేఽజ్ఞానమోహితః । జ

స్వాంతరానుభూతం తదఖిలం విస్తగత్యసౌ । ఏవం కర్మావృతియుతో హ్యా
త్మా కార్పాసబీజవత్ । స ఏవ మోహజాలేన వర్తతే చ నృపోత్తమ ॥
నానామోహమనోవృత్తి సక్తం తత్సకలం జగత్ । ప్రవర్తయతి విశ్వా
త్మా వశీ నారాయణోవ్యయః ॥ లీలాస్థానమిదం విద్ధి పరస్య పరమాత్మనః
జగద్విశ్వం మహారాజ శిశోః క్రీడనకం తథా ॥ తత్సంకల్పసముద్భూతం
జగద్విశ్వం చరాచరమ్ । న తద్వశ్యః పరః పుంసామేకోనంతస్స ఈశ్వరః
సహ్యానన్దమయశ్శ్రీమాన్ హేయసంగవివర్జితః । సర్వకల్యాణసం
యుక్తస్సర్వాత్మా సర్వవిద్వశీ ॥ శతానన్దపరానన్ద విభూత్యేకపరాశ్రి
యః । జగతస్త్రష్టుశ్చైవ ప్రభుర్నేతా సనాతనః । కర్తా ధాతా విధా
తా చ సర్వేషాం పతిరీశ్వరః । సర్వశక్తిస్స ఈశానస్సర్వజ్ఞస్సర్వకృత్స్వ
యమ్ । అనాదినిధనస్స్రష్టా విష్ణుర్విశ్వదృగవ్యయః ॥ నానాకర్మభవ
క్షేత్రభోక్తృవర్గసమన్వితమ్ । తత్తత్కర్మానుగుణ్యేన విశ్వమే
తన్నియచ్ఛతి ॥ సర్వదా సర్వభూతేషు తిష్ఠతస్తస్య చేశితుః । న కర్మ
ణా పరిష్వంగః పద్మపత్రస్య వాంభసా ॥ తథా చ సర్వభూతాని తేషు తే
ష్వప్యవస్థితః । చేష్టాస్వపి చ సర్వాసు నియోజయతి కేశవః ॥ తత్తత్క
ర్మఫలప్రాప్తిస్తత ఏవ నరోత్తమ । పురుషార్థకరీ శక్తిః పురుషార్థా
హి దేహినామ్ । నానాకర్మమహాగర్తే పరిభ్రమముపేయుషః । క్షేత్ర
జ్ఞస్యేశ్వరజ్ఞానాత్ శుద్ధిరాత్యంతికీ మతా ॥ దేహినః కర్మబద్ధస్య నిమ
గ్నస్య భవార్ణవే ॥ వైష్ణవస్మరణాదన్యత్ త్రాణం న జాతుచిత్
అతస్తద్గుణవిజ్ఞానాత్తద్రూపస్మరణాదపి । తన్నామకీర్తనాత్సద్యో ము
క్తిం యాంతి నరా భువి । జ్ఞానాదేవ నివృత్తిస్స్యాత్కర్మణామస్య దేహి
నః । జ్ఞానాగ్నిస్సర్వకర్మాణి దహత్యేవ న సంశయః ॥ భూయిష్ఠాజ్ఞాన
తిమిరం మనోనేత్రగతం నృణామ్ । వ్యపనీయ సుఖం గచ్ఛేత్ జ్ఞానాం
జనశలాకయా ॥ కాయికీ వాచికీ వృత్తిః మానసీ యస్య నిత్యశః ॥ నియ
తా ప్రవరే పుంసి తస్య ముక్తిః కరే స్థితా । అంతవంతి ఫలాన్యస్య సావద్యా

నీహ కర్మణామ్ ॥ నిత్యంచ నిరవద్యంచ సంతోజ్ఞానఫలం విదుః । కా
లోహి క్షపయత్యాశు నృణామాయూంషి భూమిప । అతో నిశ్శ్రేయసం
కర్మ సద్యః కుర్వీత చాత్మవాన్ । క్షణాత్క్షరణభూయిష్ఠం మన్వానో దే
హమిత్యపి । య ఏతచ్ఛ్రేయసే నిత్యం యతాత్మా బాల్య ఏవ తత్ ॥ విద్యు
జ్జ్వలనకల్పైవ దేహినాం దేహసంస్థితిః । తాపత్రయాభితప్తస్య శనైః
క్షయముపేయుషః ॥ బాల్యే క్రీడారతిస్తస్య యౌవనే విషయస్పృ
హా । అశక్తో జరయా దేహీ తృష్ణారోగపరాయతః । అతో య ఏతమతి
మా నాత్మనో బంధముక్తయే । అపాయబహుళంచాల్పం దుఃఖసం
భిన్నమేవ వ । కర్మణః ఫలమిచ్ఛంతి సతతం హీనబుద్ధయః ॥ హేయా
కరమసద్విశ్వం కర్మణః ఫలమిత్యపి । ప్రాజ్ఞయా ధృతసంకల్పాః కృతిన
స్తన్నమస్వతే । యత్ప్రగత్వా న శోచన్తి నరో గానాశుభానిచ । తదేవ
పరమం ప్రాప్తుం య ఏతమతిమాన్నరః । అశోకమనవద్యంచ భద్రసే
తుః పరాత్పరమ్ । ధ్యాయితాంచ తథాభావం పరంబ్రహ్మ ప్రయచ్ఛతి ॥
య ఏతద్బ్రహ్మపరమం ప్రాప్తుం నిశ్చితధీరిహ ॥ నియతాత్మా ప్రతీశుద్ధో బ్ర
హ్మ గచ్ఛేన్న సంశయః ॥ ఇతి ప్రాణాన్వశీకుర్వన్ తపసా నియమేన చ ।
అవాప్య చేతసశ్శుద్ధిం దాన్తశ్శాన్తో విచక్షణః । ప్రవిలీయ శుభం చేతః ప
రస్మిన్నపి వస్తుని । ధ్వస్తపాపమతిః ప్రాజ్ఞో యోగీ నిర్వాణమృచ్ఛతి ।సం
సారసర్పదష్టస్య యోగో హి పరమౌషధమ్ ॥ యోగేన మోహకలిలం వ్య
పనీయ ప్రసీదతి । ప్రసన్నచేతసా రాజన్ సకలం లక్షితం భవేత్ । యో
గినశ్చేతసశ్శశ్వత్ ప్రసాదం సముపేయుషః । వైరాగ్యలక్షణా సంప
ద్భూయసీ వ్యవతిష్ఠతే ॥ వైరాగ్యం నామ రాజేన్ద్ర నరాణాం పరమం
సుఖమ్ ॥ విపశ్చిద్రిపుమాత్రీయం కామం క్రోధంచ భూమిప । వైరా
గ్యనామ్నా త్వసినా జయేదితి చ మే మతిః । చిరంతనౌ రిపూ జేయౌ కా
మక్రోధౌ తథా నృప ॥ యేనేమౌ విజితౌ లోకే సోవ్యయశ్చ చిరం సుఖీ ।
విరక్తశ్చ జగత్యేవ ద్వావేతౌ తులయా ధృతౌ ॥ విరక్తో హి గరీయాంశ్చ

సక్తస్సాపైతి మేమతిః । తస్మాద్వైరాగ్యసంపత్త్యై యతేతమతిమాన్నరః ॥ తేనాసద్వ్యపనీయాశు సుఖంగచ్ఛేత్సనాతనమ్ ॥ అతస్త్వేవతత్ప్రశంసంతి వైరాగ్యమపియోగినః । సంసారాగ్నిప్రతప్తానాం తద్ధిశ్రేయఃపరంమతమ్ । తపస్తీవ్రంచకుర్వాణా యోగినోదృఢనిశ్చయాః । వైరాగ్యలక్షణాంసిద్ధిం ప్రార్థయంతేవిపశ్చితః । వర్తమానేషుసర్వత్రవిరక్తేషునరేష్వపి । నలేపఃకర్మణామత్రపద్మపత్రేష్వివాంభసః ॥ వైరాగ్యాల్లభతేయోగంసాఙ్వపిష్కారోపలక్షణమ్ । తేనసర్వపరిక్లేశానతీత్యపరమశ్నుతే ॥ నిత్యంస్వాధ్యాయనిరతో నిత్యమాచార్యసంమతః ॥ సత్యార్జవదయాఽహింసాక్షమాయుక్తోనసూయకః ॥ ఇంద్రియాణిసమాహృత్యవిషయేభ్యస్తుచేతసా । బ్రహ్మాధ్యయనసదాసీతతదభ్యాసంతిత్యతః । ఏవంచాహరహఃకుర్వన్యోగీనియతమానసః ॥ కాలాత్కర్మాణ్యవృత్తింత్యక్త్వానిర్వాణమపిసంవ్రజేత్ । యత్రగత్వానశోచంతి యోగినోధ్వస్తబంధనాః । జ్ఞానాజ్జ్ఞేయంవిదుబ్రహ్మతద్విష్ణోః పరమంపదమ్ ॥ .. ..

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే త్ర్యధికశతతమోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

పక్షీ—అథతత్ బ్రహ్మపరమంసర్వశక్తిమయంవిదుః । పరంపరస్మాత్పరమం నిత్యంవ్యాపకమక్షయమ్ । సమస్తహేయరహితం పరమానన్దలక్షణమ్ । స్థూలాత్స్థూలతరంనిత్యం గరీయోపిగరీయసామ్ ॥ అనిర్దేశ్యంవిశేషేణ పరబ్రహ్మాభిధంవిభుం । నిర్గుణంనిర్మలంశాంతం సత్యంసుఖసతఃపరమ్ ॥ అజంసర్వగతంశుద్ధంసర్వాధారంసనాతనమ్ ॥ విశ్వంయస్యతత్సర్వం ధామధామ్నాంపరాత్పరమ్ । నియంతృభోక్తృసర్వస్య కర్తృకారయితృప్రభు । జ్ఞాతృజ్ఞేయంపరంజ్ఞానం స్రష్టృసంహర్తృదేశికమ్ ॥ అనౌపమ్యమనిర్దేశ్యం సర్వాధారమజం విభు ॥ భద్రసేతుంపరంశాన్తం నిరవద్యంనిరంజనమ్ । కల్యాణగుణసంపన్నం

సంపూర్ణాం సర్వశక్తిమత్ ॥ సర్వాద్భుతం పరం జ్యోతిః పరతత్త్వం మ
హాత్పరమ్ । సర్వాయతనమవ్యక్తమమృతం విశ్వభావనమ్ ॥ అమో
ఘమచలం నిత్యం వచసాం వాచ్యముత్తమమ్। నిత్యం యోగివరైర్ధ్యేయం
సదా దృశ్యం చ సూరిభిః ॥ ప్రాప్యం చ పరమజ్ఞానైర్భక్తినమ్రాత్మమాన
సైః ॥ నారాయణాహ్వయం శ్రీమత్సర్వవిద్యాశ్రయం శుభమ్ । సం
సారార్ణవమగ్నానాం పరిత్రాణం చ తద్విదామ్॥ తత్సంస్మృతిసు
ధా సర్వం తాపం క్షపయతి క్షణాత్ ॥ సర్వైనసః క్షపణం తస్య నామస్వస్త్య
యనం మతమ్ । తజ్జ్ఞానీ సర్వకర్మాణి భస్మసాత్కురుతే నిశమ్ ॥ ఏవమేత
త్పరం బ్రహ్మ విష్ణ్వాఖ్యమితి యే విదుః । కృతిన స్తే మహాత్మానస్సంసారం చ
తరంతి తే ॥ కరుణాపూర్ణముదితం యద్బ్రహ్మ పరమం నృప । సర్వక
ల్యాణసంపూర్ణం స్వయం సదసతః పరమ్ ॥ జ్ఞాయతే తత్పరం బ్రహ్మ దే
హాదిషు చ దేహివత్ ।భూతానాముపకారాయ స్వేచ్ఛాతత్రిచ కారణం॥
అతీతం సర్వవచసాం మనసామప్యగోచరమ్ ॥ అదృశ్యం యోగిభిశ్శుద్ధై
ర్ధ్వస్తక్లేశైరకల్మషైః । సర్వసామాన్యనిర్ముక్తం సర్వస్మాచ్చ విలక్షణం॥
అప్రాప్యం తు యతో రాజన్ సులక్షమితి చేతసా । వినా తత్సంశ్రయం
లోకే సంసారోచ్ఛేదలక్షణా । న విముక్తిశ్చ సర్వేషాం యోగినామపి
మానద । పరం ముకుందవిజ్ఞానం సంసారక్షపణక్షమమ్ ॥ విశ్వోత్పత్తిల
యత్రాణకారణం పరమం నృప । తదేవ చ బ్రహ్మ పరం శక్యం నాన్యేన కేన
చిత్ ॥ స్రష్టా నారాయణో నిత్యం సృజ్యం చ సకలం చ యత్ । పాతా నా
రాయణః పాల్యమితరచ్చాఖిలం నృప ॥ సంహర్తా కేశవస్సాక్షాత్సంహా
ర్యం చేతరత్తథా ॥ తత్కార్యే సర్వకర్తృత్వశక్తియోగో న విద్యతే । ని
ర్వాణమపి రాజేంద్ర తస్మాదేవేతి నిశ్చితమ్॥ కర్మబద్ధతయా తస్మాన్నిర్వా
ణం ప్రాప్యతే నరైః । అన్యోన్యకర్మణా బద్ధా న బంధాపనయక్షమాః ॥
అన్యత్ర వాసుదేవాద్ధి నాన్యతో ముక్తిరిత్యపి । సర్వజ్ఞస్సర్వశక్తిశ్చ స
ర్వబంధవివర్జితః ॥ విష్ణురేవ హ్యతస్సిద్ధః క్షమామాయిత్వ ఇత్యపి । తత

ఏవన్నృణాంలోకేపురుషార్థస్తునాన్యతః ॥ పురందరాదీనారాధ్య పురుషాః ప్రాప్నువంతిహి। దేశకాలపరిచ్ఛిన్నాంగతింనిర్వాణలక్షణామ్ ॥ తతఏవాపరిచ్ఛిన్నాగతిర్నిర్వాణలక్షణా ॥ అతస్తత్సంశ్రియప్రాప్త్యై కరుణాపూర్ణమానసః । మనసామప్యలక్ష్యత్వాత్స్వయంనిర్మలచేతసామ్ ॥ చేతోభిర్విషయీకర్తుంసులభత్వమియాత్స్వయమ్। తతస్తత్సదృశాకారగ్రహణంసకరోతితత్ ॥ సజాతీయేషుసర్వేషాం సుఖంస్యాత్కారణగ్రహః । అతస్తత్తత్సజాతీనాంసదృశీమాత్మనస్తనుమ్ ॥ బిభ్రద్దేవాదిమూర్తేషుస్వేచ్ఛయాభవతిస్వయమ్ । తత్తద్దేహానురూపాణి కర్మాణిచకరోత్యజః ॥ కాంతిలావణ్యసుభగంవపుస్తైః కాంతమూర్జితం ప్రకాశతేమహాయోగీభక్తానుగ్రహకామ్యయా ॥ఏవమిత్థంసభగవాన్సన్నిధత్తేస్వయంవిభుః । ఇతియోవేదమతిమాన్సతంపురుషమృచ్ఛతి పాపాభిభవసంగత్యానకేషాంచిదియంమతిః । పాపానిక్షయయంత్యాశుకృతినాంయోగినాంభువి ॥ పుణ్యక్షేత్రనివాసాచ్చపుణ్యతీర్థస్యసేవయా । భగవాన్రమతేయత్రతత్క్షేత్రంపుణ్యలక్షణమ్॥ తీర్థంచతత్ప్రసక్తంతద్దివ్యంమునయోవిదుః ।శ్రీమత్పుష్కరిణీతీర్థంతీర్థానాముత్తమంవిదుః ॥ ఏతత్క్షేత్రంమహత్పుణ్యంసర్వకల్మషనాశనమ్ । భగవాన్రమతేత్వత్రరంగధామాస్వయంహరిః ॥ సంతోనంతభవాగ్ధ పాపానిక్షపయంతిహి ॥ వసామినియతోరాజన్రమణీయేనదీతటే । ఏతద్రంగమితిఖ్యాతంసర్వశ్రుతిపథంగతమ్॥ ఏతచ్చతీర్థమతులం శ్రీమత్పుష్కరిణీతిచ । ఇయంచసర్వభూతానాంసర్వకల్మషనాశినీ ॥ పరం పవిత్రమతులా కావేరీతిచవిశ్రుతా ॥ అత్రసిద్ధామహాత్మానోమునయఃక్షీణకల్మషాః॥అపాస్యభవసంతాపంశుద్ధిమాత్యంతికీంగతాః । బహవోబ్రాహ్మణాశ్చాత్రరాజానశ్చాతిధార్మికాః ॥ వైశ్యాశ్చపూతపాప్మానశ్శూద్రాశ్చశుభదర్శనాః । స్వంస్వంకర్మచకుర్వాణావీతరాగతయాన్నృప । పురుషార్థానభీప్సంతఃపరాంసిద్ధిమవాప్నువన్ । అతశ్శ్రీమన్మహార్థా

మశ్రీరంగమితి విశ్రుతమ్ ॥ నిశ్శ్రేయసార్థం రాజేంద్ర తదేతత్సంశ్రయా
మహే । ఏతత్ప్రపద్యమానానాం నరాణాం చ నరాధిప ॥ అత్ర పూర్వం న
సంశయో జాయతే నైవ హి జాతుచిత్ । అత్ర ప్రవృత్తమతులమాఖ్యానం ముని
భిశ్శ్రుతమ్ ॥ సర్వపుష్టిప్రదం పుణ్యం తచ్ఛృణుష్వ నరాధిప । పురా
ప్రభాకరో నామ గర్గగోత్రసముద్భవః । బ్రహ్మచారీ జితక్రోధో యత
వాక్కాయమానసః । తపస్వీ సత్యవాక్ఛుద్ధస్తేజస్వీ చరితవ్రతః ॥ యో
గదృష్ట్యా మహాబుద్ధిస్సర్వప్రత్యక్షదర్శివాన్ । నియమేన చ సంయుక్త
స్సర్వాశ్శాస్త్రాస్స్వధీతవాన్ ॥ తదభ్యాసరతిర్యోగీ విచచార మహీతలే ।
పరమాయుశ్చ తపసా సంప్రాప్య నియమేన చ ॥ వేదానధిజగౌ సర్వాన్
యుక్తః ప్రజ్ఞాసహసంపదా । సకలాధ్యయనం కర్తుమానంత్యాన్న శశా
కసః ॥ శ్రుతిస్తావదనన్తా వై వేదాహీతిహాసస్మృతా । అతో నేశ్వరవిజ్ఞా
నపరిమాణం ప్రకృత్యపి ॥ అసిద్ధాగ్రంథాస్తావన్నేశ్వరస్యానభిజ్ఞతా ।
అధీయానోఽపి సతతం దుష్పారస్యాగమామ్బుధేః ॥ న పారం ప్రాప్తవా
న్ప్రాజ్ఞః సకర్త్రామ్బునిధేరివ । తపశ్చకార భగవాన్ సకలాధ్యయనేచ్ఛ
యా ॥ దశవర్షాణి వాయ్వాశీ తస్థౌ పంచాగ్నిమధ్యగః । నిరుచ్ఛ్వాస
స్తథా పఞ్చవర్షాణి శీతిచపశ్చ్యతమ ॥ స్వపదక్షిణపదాంగుష్ఠస్థిత్యా సంవ
త్సరత్రయమ్ । ఇత్థం ప్రకుర్వతస్తస్య సతతం తప ఉత్తమమ్ ॥ సముత్తస్థౌ
మహానగ్నిర్భస్మీకుర్వన్ దిశో దశ । సముద్విగ్నాస్తతో దేవాస్తపసా భా
వితాత్మనః ॥ చక్రుశ్చ తపసో విఘ్నాన్ బహూంస్తత్ర నరోత్తమ । స్వయో
గమహిమప్రాప్తస్థిరచిత్తగతిస్త్వయమ్ ॥ సర్వవిఘ్నమనాదృత్య సుఖం
తస్థౌ మహామతిః । తతస్స్వర్గౌకసస్సర్వే తపసాతప్తచేతసః ॥ పురం
దరం పురస్కృత్య యయుః పద్మాసనం నృప । ఊచుశ్చ తపసా వృద్ధిం ద్విజేం
ద్రస్య మహాత్మనః ॥ వినాశం చైవ లోకానాం పరితాపం చ సర్వశః ॥ దే
వాః — బ్రహ్మన్ ద్విజవరః కశ్చిత్ కాలానలసమప్రభః । తీక్ష్ణేన తపసా
లోకాన్ దహతి స్మ నిర్ఘృణః ॥ ప్రతప్తమభవత్సర్వం తపసా భావితా

స్త్రసః । తచ్ఛ్రుసజ్ఞాయతేస్తాభిర్విజో యదభివాఞ్ఛితి ॥ పక్షీ— సమా
కర్ణ్యవచస్తేషాంబ్రహ్మలోకపితామహః । నిర్యయౌసప్రముని ప్ర
లసంపైస్సమావృతః ॥ సచోర్ధ్వబాహుర్ద్యాతిమౌనచలఃకాష్ఠసన్ని
భః । తస్తాబ్రహ్మాసమాకాంక్షప్రతప్తాంగారసన్నిభః ॥ తమువాచజగ
త్స్రష్టాప్రభాకరమృషింతదా । శృణ్వతాం సర్వదేవానాందిశస్సన్నా
దయన్నివ ॥ బ్రహ్మా—ప్రీతోస్మితపసాబ్రహ్మన్సమ్యక్ప్తేన భూయ
సా । ప్రభాకరద్విజశ్రేష్ఠబ్రూహియత్తేభివాంఛితమ్ ॥ ప్రభ కరః—॥
ఇచ్ఛామివేదానఖిలానధిగంతుమహంప్రభో । అతస్తీవ్రేణతపసాయ
క్తాత్మాహమిహస్థితః ॥ బ్రహ్మా—అల్పమాయుశ్చమర్త్యానాంశక్తిఃచా
పితథావిధః । అనంతాభగవన్వేదాఃకథమేతద్భవిష్యతి ॥ ప్రభాకరః
—తపోగతిర్హిభూతానాంతపఏవపరాయణమ్ । తపసానిర్జితాలో
కాస్తపసానిర్వృతింగతాః ॥ తపసాపూతపాప్మానోనిర్వాణంపరమంగ
తాః । తపసాపరమాయుశ్చశక్తిఃచాపితథాప్నుయః ॥ బ్రహ్మా— తప
సావిజితాలోకాస్తపసుణ్యాస్సనాతనాః ।తానిమాన్సుసమృద్ధార్థాన్
సుఖంభుఙ్క్ష్వహమానద ॥ప్రభాకరః— నచాహంకామయేలోకానన్వా
హంగతిముత్తమాం । వేదజాతంచసకలమధ్యేతుంకామయేప్రభో ॥ ప
క్షీ—సమాకర్ణ్యవచస్తస్యద్విజవర్యస్యధీమతః । నచైతద్వేద్యమిత్యు
క్త్వాతత్రైవాంతరధీయత ॥..............................
ఇతిశ్రీగారుడపురాణేశ్రీరంగమాహాత్మ్యే త్ర్యధికశతతమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

పక్షీ—॥ అథద్విజవరోరాజన్ యతాత్మాదృఢనిశ్చయః । పునస్త
పస్సమాస్థాయ భూయస్తస్థామహామతిః । తతస్సముత్థితోవహ్నిర్జ్వా
లన్బ్రహ్మతపోమయః ॥ దదాహలోకానఖిలాన్ సదేవాసురపన్న
గాన్ ॥ అభ్యేత్యచతంవిప్రం పునశ్చైచ్ఛఃప్రజాపతిః । అబ్రవీ
చ్చయదిష్టంతె వరంతద్వ్రియతామితి ॥ పునశ్చవాచతంవిప్రో బ్ర

ష్ఠాణమభిపూజ్యచ । ఇచ్ఛామిసకలాన్వేదా నధ్యేతుమితిసాదరమ్ ॥
నిశమ్యతద్వచస్థైర్యం భగవాన్కమలాసనః ॥ తన్నశక్యంతవేత్యు
క్త్వాతత్రైవాంతరధీయత ॥ సోప్యతిష్ఠద్యథాపూర్వ ముగ్రేతపసిసంయ
తః ॥ సన్నియమ్యేంద్రియగ్రామంసమాధినియమశ్శుచిః॥అథోవాచపు
నబ్రహ్మా తత్రైవాంతర్హితస్స్వయమ్ ॥ ప్రభాకరంద్విజంరాజన్ త
పసాధ్వస్తకిల్బిషమ్ ॥ బ్రహ్మా— ॥ భోభోవిప్రనృశంసంతే కృత్యంయ
చ్చచికీర్షసి । భస్మీభూతాఇమేలోకా స్తపసాతవసువ్రత ॥ కర్ణా
హిజగత్సర్వం ప్రతిబద్ధంప్రకాశతే । అవివేకాల్పశక్తిశ్చ నష్టస్మృతిర
సంగతః । అనంతశాఖినోవేదా హ్యధ్యేతుంసకలాఇహ । కథమత్య
ల్పసత్వేనత్వయాశక్యావదద్విజ॥ విరమత్వంతతోఘోరా త్తపసశ్శాం
తమానసః ॥ నిరుద్విగ్నాస్తతస్సర్వే లోకాస్సంతుగతవ్యథాః ॥పక్షీ-
ఇత్యాకర్ణ్యద్విజోవాణీం గమ్భీరాంచవియద్గతామ్ । మునిస్సంతోష
మతులంసమపద్యతభూపతే । అథోవాచవచోధీమాన్ సముద్వీక్ష్య
చతాందిశమ్ ॥ వాణీతువదతాంశ్రేష్ఠయతోనిస్సరతిస్వయమ్ ॥ బ్రాహ్మ
ణః॥— యోబ్రవీతివియన్మధ్యే స్వయమంతర్హితోవచః ॥ నమో
దృశ్యస్వరూపాయ తస్మైదేవాయవేధసే । తపసావిందతేలోకానమ
లానపిపూరుషః ॥ తపసాపరమిచ్ఛంతి నిర్వాణమపిశాశ్వతమ్ ॥ పా
ప్మానంక్షపయంత్యాశు తపసాభువిమానవాః । తపసాచైహికీంసిద్ధిం వి
పులామపివిందతి ॥ లభంతేచసుతాదీంస్తాన్ తపసామర్త్యజాతయః ।
అక్షయంచధనంచాపి తపస్యంతోనరాభువి ॥ అతస్సంపత్స్యతేస్మాకం
తపసాభావితాత్మనామ్ ॥ అపిసర్వంసుదుష్ప్రాపమితిమేధీయతేమతిః
యతేంద్రియస్యసతతం తిగ్మేతపసితిష్ఠతః । యుక్తాచారస్యతస్యైవకిం
నామచసుదుర్లభమ్ ॥ పక్షీ—ఇతి శ్రుత్వావచస్తస్య ద్విజస్యకమ
లాసనః । తూష్ణీంభూతోనృపశ్రేష్ఠజగామభవనంస్వకం ॥ అథపంచా
గ్నిమధ్యస్థోభాస్కరంచప్రభాకరః॥ తపసాతోషయామాసనియతశ్శా

స్తమానసః ॥ వివస్వానపి సంతుష్ట స్తపసా భూయసా మునేః । కిరీటీ కుం
డలీ స్రగ్వీ తస్యాంతికముపాగమత్ । నభస స్తు వినిర్యాంత మాదిత్యమ
పి పశ్యతాం । నరాణామపి చక్షూంషి హ్యస్ఫుటంశ్చ సహస్రధా । స
మాయాతం సతిగ్మాంశుం ద్విజ స్తమనపాయినమ్ । దృష్ట్వా ప్రభాకరో రా
జం స్తుష్టావ ప్రియతస్స్వయమ్ ॥ నమో భగవతే తుభ్యం భాస్కరాయా
మలాత్మనే । లోకదృష్టప్రభావాయ నమస్తే సర్వసాక్షిణే । ప్రరూఢమ
పి లోకస్థం బాహ్యమాభ్యంతరం తమః ॥ ప్రభాకర రశ్మిజాలైః కృత్స్నం శ
శ్వత్ క్షపయతే నమః । సర్వకల్మషనాశాయ సర్వార్తిక్షపయిష్ణవే ॥
సర్వేషామపి భూతానాం శుద్ధిం ప్రదిశతే నమః ॥ నమోఽస్త్వానందరూపా
య నమస్తే చాత్మయోనయే ॥ నమస్సత్యస్వరూపాయ సవిత్రే చ నమో
నమః ॥ నమస్సర్వాత్మనే శశ్వత్సర్వపుష్టిప్రదాయినే ॥ నమస్తే రసరూపా
య నమస్సలిలయోనయే ॥ వేదవేద్యస్వరూపాయ నమస్తే బ్రహ్మమూ
ర్తయే । అజ్ఞానతిమిరఘ్నాయ నమో జ్ఞానప్రదాయినే ॥ సర్వభూతా
న్తరస్థాయ నమస్తే లోకచక్షుషే ॥ విద్యాధీశాయ శుద్ధాయ గోప్త్రే
గోపతయే నమః ॥ పక్షీ— ఇతి స్తుతో రవిః ప్రీతః ప్రభాకరమిదం వచః ॥
తమువాచ ద్విజశ్రేష్ఠం దిశో దశ వినాదయన్ ॥ ఆదిత్యః—॥ పరితుష్టో
స్మ్యహం బ్రహ్మన్ స్తోత్రేణానేన సువ్రత ॥ ఈప్సితం తే వరం దద్మి వ్రియ
తాంతత్త్వయాధునా ॥ బ్రాహ్మణః ॥—॥ భగవన్మహామధ్యేతుం వేదా
నప్యఖిలానిహ । సుసంవృత్తస్తథైవాస్తు ప్రసాదాత్తేఽఖిలాత్మనః । పా
పం వినాశయత్యేవ పురుషార్థం చ దేహినామ్ । అతః పాపక్షయో మే
స్యాత్ ప్రసాదాదీశ్వరస్య తే ॥ ఆదిత్యః ॥—తపసా ధ్వస్తపాపస్య జ్ఞా
న వైరాగ్యజన్మనః ॥ మత్ప్రసాదాద్ద్విజ శ్రేష్ఠ సర్వం సంపత్స్యతే త
వ ॥ బ్రాహ్మణః ॥— ప్రబ్రూహి భగవన్నద్య కర్మసాక్షిన్ జగద్గురో ।
పాపాని క్షపయంత్యాశు నరా యేన చ తద్భువి ॥ ఆదిత్యః — శృణు య
జ్ఞేన దానేన తపసా తీర్థసేవయా । అనేకజన్మసంసిద్ధమేనః క్షయతి ద్వి

జ ॥ బ్రాహ్మణః— బ్రూహికీదృగ్విధో యజ్ఞో దానంవా భగవం స్తపః
కానితీర్థాన్యహంవిద్యాం యచ్ఛ్రేయ స్తద్వదస్వమే ॥ ఆదిత్యః —
కాయికంవాచికంచైవమానసంచత్రిధామతం ॥ యజ్ఞో దానంతపశ్చై
వ తత్రతత్రశ్శృణుష్వమే । కాయికంవిహితంకర్మ తద్బుద్ధ్యపహితం
ద్విజ ॥ వాచికంతుద్విజశ్రేష్ఠ జపయజ్ఞంప్రచక్షతే । విదుర్జ్ఞానమ
యంయజ్ఞం మానసంతద్విదోజనాః । అహార్యైచసువర్ణాది దానం
తత్కాయికంమతమ్ । ఆర్తానామభయంహ్యేతద్దానంతద్వాచికంస్మృ
తమ్ । విద్యాస్వాధ్యాయయోర్దానం తద్దానంమానసంద్విజ ॥ అ
హింసాబ్రహ్మచర్యాదితపఃకాయికముచ్యతే ॥ వాచికంసత్యవచనంభూ
తద్రోహవివర్జితమ్ । మానసంమనసశ్శాన్తి స్సర్వవైరాగ్యలక్షణా ।
తీర్థంచద్వివిధంప్రోక్తం స్థావరంజంగమంత్వితి ॥ ఏకాన్తినస్సదా
యుక్తాః పరధ్యానోపబృంహితాః । శీలవన్తోదయావన్తో జ్ఞానిన స్త
త్త్వదర్శినః । తఏవజంగమంతీర్థం పరంచాహు ర్మహర్షయః ॥ పుష్క
రాదీనిపుణ్యాని సరాంసిచమహామతే ॥ పుణ్యాశ్చనద్యోగంగాద్యా
స్తదేతత్స్థావరంమతమ్ ॥ తీర్థానామపిసర్వేషాం మతాపుష్కరిణీ
పరా । తేప్రశస్తతరాస్సిద్ధాఏత స్మిన్నివసన్తియే । శ్రీమద్రంగమి
తిఖ్యాతం తదభ్యాశేప్రతిష్ఠితమ్ । యత్రశేతేపరఃపుంసాం లోకాను
గ్రహకామ్యయా ॥ యదీష్టాశాశ్వతీసిద్ధి స్సపుష్కరిణీంద్విజ ॥ అధు
నావ్రజభూయిష్ఠం వ్రజతస్తేతపఃఫలమ్ ॥ తత్రైనఃక్షపణంకృత్వాసిద్ధిం
ప్రాప్యచభూయసీమ్ । ప్రతిలభ్యచకామాం స్స్వమిష్టాంగతిమవాప్స్య
సి ॥ సునేత్రఇతివిఖ్యాత స్తత్రపక్షీమహాబలః । సబ్రాహ్మణాద త్తవరోవే
దాన్ప్రైసమహామతిః । తథాసీద్విదుషాంశ్రేష్ఠ స్సదాధ్యాత్మపరాయ
ణః ॥ చిరన్తనోమహాయోగీ తత్వజ్ఞాననిధిస్స్వయమ్ ॥ సమాకృతిభిర
న్యైశ్చ సేవితస్సమబుద్ధిభిః ॥ రంగనాథమభిధ్యాయన్వసతి స్మనదీతటే ॥
తంప్రణమ్యచవిజ్ఞానం జ్ఞేయంపృచ్ఛసవక్ష్యతి ॥ బ్రాహ్మణః— కథంస

పక్షిత్వంప్రాప్త ఈదృశో లోకపూజితః ॥ ననీచత్వంప్రపద్యంతే మహా
న్తో యాంతిచోచ్చతామ్ ॥ ఆదిత్యః— సర్వతోఽపిద్విజశ్రేష్ఠపుణ్యకృ
ష్టాంతిసాధవః । మహాంతోఽపిమహాభాగాః స్వేచ్ఛాలత్రిహేఽకారణమ్ ॥
అయంచిక్లితమోనామ మనస్వీసత్యవాగృజుః ॥ ఊర్ధ్వరేతా మహా
భాగో యోగీదృష్టపరావరః । తపసాతోషయామాసనారాయణమనా
మయమ్ ॥ సన్నిధత్తేసభగవాన్ తస్యదేవో జనార్దనః । సచవాగ్భిః
ప్రసన్నాభిస్తుష్టావమధుసూదనమ్ ॥ తత్ప్రణామాంజలిపరో భక్తిభా
ర్భావనామితః । పరిపూర్ణోఽఖిలాధార స్తస్యతుష్టః శ్రియఃపతిః ॥ వృణీ
ష్వేతివరంవిప్రం ప్రోవాచపురుషోత్తమః । సచవవ్రేమహాయోగీ స
ర్వాన్వేదానహంప్రభో ॥ అవగంతుమిహేచ్ఛామి త్వత్ప్రసాదాద
తిద్విజః । సచప్రోవాచభగవాన్ సర్వప్రాణభృతాంవరః ॥ పురా
ణపురుషశ్రేష్ఠస్సర్వేషాంపతిరీశ్వరః ॥ వేదాశ్చసకలాబ్రహ్మన్ తవస్ఫు
ద్ధాభవంతుతే । శక్తిశ్చభూయసేవిప్ర మత్ప్రసాదాద్భవిష్యతి । అ
న్యచ్చశృణువిప్రర్షే వచస్తత్ప్రస్తయోపరమ్ ॥ విద్యాధిదైవతందే
వీమారాధయసరస్వతీమ్ ॥ ప్రదాస్యతిస్వయంతుష్టా తవభక్తించస
రస్వతీ ॥ విదుషాంత్వంశ్రేష్ఠతమః కృతార్థస్త్వంభవిష్యసి ॥ ఇత్యు
క్త్వాదేవదేవేశ స్తత్రైవాన్తరధీయత ॥ సవిప్రఃపూజయామాస తతో
దేవీంసరస్వతీమ్ ॥ దేవీప్రత్యక్షతాంయాతా తపసాతుష్టమానసా ॥ వ
రంవృణీష్వేతిమునింప్రోవాచెదం సరస్వతీ ॥ సహోవాచమహాభాగః ప్ర
ణమ్యచసరస్వతీమ్ ॥ సర్వవిద్యావిశాలాక్షి ప్రసాదాదాప్నుయామితి
దేవీతథేతిచాభాష్య పునర్విప్రంజగాదసా ॥ ఇమే పతంగాశ్చత్వార
ఉద్గిరంతి యథామిషమ్ ॥ తచ్చ్రుత్వంశకునిర్భూత్వా భక్షయాశుమహా
మతే ॥ ఇత్యుక్త్వాంతర్దధే దేవీ సర్వలోకైకపూజితా । సంస్తూయ
మానాదేవైశ్చ సిద్ధగంధర్వకిన్నరైః ॥ అథాజగ్ముర్ద్విజశ్రేష్ఠచత్వా
రః పక్షిణో నృప । శ్వేతశ్శ్యామస్తథాకృష్ణః పీతకశ్చమహామతే । త

స్యాంతికముపాగమ్య తేన ర్వై కించిదామిషమ్ । ఉద్గీర్య నిర్య్యయు స్తస్మా
ద్యథాకామం యథాగతమ్ । సాపి దేవీవచశ్శ్రుత్వా స్వయం పక్షీ బభూ
వహ ॥ తదామిషముపాదాయ పక్షీ సర్వమభక్షయత్ । తతశ్చ వేదాన్
సకలాన్ జ్ఞాతవాన్ బహుశాఖినః ॥ సర్వభూతవరజ్ఞశ్చ సర్వస్మాత్ప్రవ
రోభవత్ ॥ ఏవమేన చిరం కాలం తత్సంగాత్పతగస్స్వయమ్ । వేదాన
వాప్తవాన్పూర్వం సకలానపి సువ్రతః ॥ విష్ణోశ్శక్తిప్రణాన్నాయాస్సర
స్వత్యాః ప్రసాదతః । వైదికవేద్యో భగవాన్ సర్వవేదమయోచ్యుతః ॥
తల్లాభస్స్వత ఏవ స్యాదిత్యేషా నిశ్చితా మతిః । ఉపాయమాత్రం భగవన్
తత్వాత్ర స్త్వేతదబ్రువన్ ॥ అతస్త్వాం శకునిం గత్వా సుఖం పృచ్ఛ మనో
గతమ్ । అచిరాల్లప్స్యతే తస్మాత్సర్వమేతద్ద్విజోత్తమ ॥ బ్రాహ్మణః ॥
ఏతత్త్వం పక్షిణో బ్రూహి కిమర్థం తావదామిషమ్ । తపస్వీ నియతా
హార స్తదుచ్ఛిష్టమభక్షయత్ ॥ ఆదిత్యః—వేదాశ్చ తే మహాభాగ పతం
గాకృతయో మునే । సర్వం విద్యామయం విద్ధి హ్యామిషం తద్ద్విజోత్తమ ॥
పతతామామిషరుచిస్తేషామిత్యభవత్సుఖమ్ । అతో దేవాస్స్వయం తస్మై
వేదాంశ్చ సముపాదిశన్ ॥ తస్యైవ దేవదేవస్య విష్ణోశ్శక్తిప్రచోదితాః
॥ పక్షీ —ఇత్యుక్త్వా చ ద్విజశ్రేష్ఠ మారురోహ దివం నృప । పశ్యతాం స
ర్వభూతానాం భాస్కరో భగవాన్విభుః ॥ స చ ప్రభాకరో రాజన్నాగ
చ్ఛత్తీర్థముత్తమమ్ । యత్ర చిక్లితమో రాజన్న్యవసత్పతగాకృతిః ॥
విఖ్యాతం త్రిషు లోకేషు శ్రీమత్పుష్కరిణీతి చ । సర్వపాపక్షయకరం స
ర్వసౌఖ్యప్రదం నృణామ్ ॥ మునిః ప్రభాకరో రాజన్ తమభ్యేత్య చ పక్షి
ణమ్ । చిక్లీతమం మహాభాగమభ్యవందత సాదరమ్ ॥ తమపృచ్ఛన్మహా
యోగీ సర్వమేతన్మనోగతమ్ । భాస్కరస్య వచస్సత్యం వినయేన ససా
ధ్వసః । సోప్యువాచ మహాతేజాస్సునేత్రః పతగోత్తమః ॥ ఆత్మప్రియ
త్స్నబాహుళ్యం వేవాప్త్యై స మహామతిః । భగవంతం ద్విజశ్రేష్ఠ నారా
యణమనన్యధీః ॥ శరణం సర్వభావేన గచ్ఛ త్వం పురుషోత్తమమ్ । సప్రా

జితశ్చ సంతుష్టో జగతాం పతిరీశ్వరః ॥ త్వయా భక్తిమతా దేవః ప్రసీదతి న
సంశయః । తస్మిన్ ప్రసన్నే కిం నామ దుర్లభం భువి వై నృణామ్। పరమా
త్మని దేవేశే జగద్ధాతరి నిర్మలె । ఇత్యాకర్ణ్య వచస్సోపి బ్రాహ్మణస్సుప్ర
భాకరః ॥ ఉత్తమాం భక్తిమాస్థాయ తత్ప్రపేదేఽచ్యుతం ప్రభుమ్ । తు
ష్టావ చ మహాబుద్ధిర్వాచా మధురయా నృప ॥ ననామ శిరసా దేవం భక్తిభా
రయుతేన చ ॥ కరాభ్యామంజలించ చక్రే ప్రహృష్టస్తేన కాతరః । మనసా
విమలేనైవ దధ్యౌ బ్రహ్మమయం హరిమ్ ॥ ఏవమేకాగ్రధీస్తస్థౌ ద్విజః పు
ష్కరిణీతటే । శాంతశ్చ నియమైర్యుక్తో యతవాక్సంయతేంద్రియః ॥ ఇ
ంద్రనీలోపలప్రఖ్యస్తటిన్నద్ధ ఇవాంబుదః । ఆవిర్బభూవ భగవాన్ పీతాం
బరధరో హరిః ॥ గంగధామాపరం ధామ తస్య వై బ్రాహ్మణస్య హి। అభూ
తపూర్వమాపన్నం సమాలక్ష్య జనార్దనమ్ ॥ విస్మితాక్షశ్చ సహసా బ
భూవ నరసత్తమ ॥ జగాద జగతామీశో దిశన్ స్నాదయా గిరా । వత్స
బ్రూహి యదిష్టం తే తవ దాస్యేఽపి దుర్లభమ్ ॥ శాంతస్య యతచిత్తస్య భ
క్తస్య చ విశేషతః । సమూర్ధన్యంజలిం కృత్వా సమర్థం చ ప్రభాకరః ॥
న్యవేదయజ్జగద్ధాత్రే మనోగతమఖండితమ్ । సమాకర్ణ్య వచస్తస్య భ
గవాన్ భూతభావనః ॥ ఉవాచ మధురం వాక్యం తత్తథైవ భవిష్యతి । భూ
యశ్చోవాచ తం విప్రం దేవో విశ్వదృగవ్యయః॥ అనంతాహ్యభవన్వేదా
మర్త్యానామాయురల్పకమ్ । శక్తిశ్చాల్పీయసీ నాతః కశ్చిత్సాకల్యమ
ర్హతి ॥ పుంసాం నైష్ఠికే శక్తిః పాపకర్మాభియోగతః । అత్ర పాపక్ష
యం కృత్వా శుద్ధిం పరమికాం గతః ॥ తథానంతభవారబ్ధపాపవిధ్వంసనం
మహత్ । తీర్థమేతత్సమాఖ్యాతం సర్వసంక్షపణక్షమమ్ ॥ త్వమప్య
త్రావగాహస్వ తీర్థేఽస్మిన్ [illegible] శుద్ధి [illegible] కీ పా[illegible]సర్వా
న్వేదానవాప్స్యసి । స శుద్ధిమాత [illegible] బ్రా[illegible] స్నా[illegible] ద్విజోత్తమ
అథాప్తవేదసర్వస్వస్తీర్థస్నానాత్సమా[illegible]తః ॥ సునేత్రాహ్వయ
మ్లాంసాద్య బ్రూహి త్వత్పక్షిపుంగవమ్ । తేనమత్తః పురాప్రాప్తా వె

ఛ్ఛాశ్చ సకలా ద్విజ ॥ స వపశ్యతి చ తే సర్వాన్వేదాన్మచ్ఛక్తిచోదితః । జ్ఞా
త్వా క్త్వా న్నర్దకర్థే రాజన్విష్ణుః కారణపూరుషః ॥ సోపి ద్విజవరం శ్రేష్ఠం బ్రా
హ్మణ స్తముపాగమత్ । తత్తస్మై సర్వమాచఖ్యౌ సునేత్రాయ యథో
దితమ్ ॥ సునేత్రశ్చ ద్విజశ్రేష్ఠం తీర్థస్నానమకారయేత్ । తతస్సమ
త్రికాత్స్నానాత్సహసా శుద్ధిమాపసః ॥ పూజాంచ క్రే గురో స్తస్య బహ్వీ
మ్మప హతస్మయః ॥ తథాభూతం చ తం దృష్ట్వా ముముదే పక్షిపుంగవః ।
ద్విజమధ్యాపయామాస సర్వాన్వేదానితిశ్రుతమ్ । సకృద్వచనమాత్రే
ణ వేదానధిజగౌ మునిః ॥ ప్రతిభాస్యంతి తే వేదా ఇతి తద్వచనాన్మనే ।
విష్ణోః ర్వేదమయస్యైవ ప్రసాదాదమలాత్మనః ॥ తీర్థస్నానహతా శే
షకిల్బిషత్వాత్ప్రయం నృప । అనంతా అపి తే వేదా స్తస్య సిద్ధా మహాత్మ
నః ॥ ఏవమస్మిన్ద్విజస్తీర్థే వేదాన్సర్వాపవాప్య చ ॥ కాలేకర్మ్మకు
య్యం కృత్వా పరాం సిద్ధిమితో గతః । చత్వార స్తస్య శిష్యాస్స్ బభూవు
శ్శిష్టసమ్మతాః ॥ అయ్యస్సువర్ణబింద్వశ్చ తామ్రచూడశ్చ భూపతే । బృ
హ న్మతిరితి ఖ్యాతాః తస్య శిష్యా మహాత్మనః ॥ అయఃసువర్ణో నామ త
త బుగ్వేదమాప్తవాన్ । సువర్ణబింద్వక స్తస్మాత్ యజుర్వేదమధీత
వాన్ ॥ తామ్రచూడశ్చ సామాని హ్యథర్వ చ బృహన్మతిః । చతుర్ణా
మపిచైతేషామన్యాశ్శాఖాశ్చ తాస్మృతాః ॥ ఏతేతు గురుపూజార్థం
పతంగత్వముపాశ్రితాః । ఏతేమునికుమారాశ్చ వేదాధ్యయనశీలినః ॥
మత్పూజార్థంచ తే సర్వే విహంగత్వంచ సంశ్రితాః । ఏతత్క్షేత్రం మహా
త్పుణ్యం సర్వకిల్బిషనాశనమ్ ॥ తీర్థంచైవ నృపశ్రేష్ఠ నిత్యం లోకసు
పూజితమ్ । ఇతి మత్వా నదీతీరముపాశ్రిత్య వసామ్యహమ్ ॥ సద్వాఙ్మ
నసాతీతమగమ్యం యోగినాంచ యత్ । తత్పరం బ్రహ్మ పరమం దేవో నా
రాయణోవ్యయః ॥ సమక్షం సర్వలోకానాం లోకానుగ్రహకామ్యయా
యా ॥ యోగనిద్రాపరశ్శేతే దయితే రంగధామని । తత్ప్రణామ ప్రక
ర్షాజ్జుస్తద్ధ్యానామృతజీవనః ॥ తత్పదాంభోరుహచ్ఛాయాముపాశ్రి

త్యవసామ్యహమ్ । సంసారకర్దమాసంగవిముక్తిమపి చేచ్ఛతామ్॥ ము
నీనామారురుక్షూణాం యోగినామపి భూపతే ॥ అయం పుణ్యస్సముద్దే
శ ఆర్తానామపి సౌఖ్యదః। దేశోఽయం సర్వభూతేభ్యస్సర్వాన్కామాన్ప్ర
వర్షతి ॥ అపి పాపీయసాం పుంసాం తీర్థస్నానం చకుర్వతామ్ । పా
పాని క్షపయత్యాశు తీర్థమేతన్మహామతే ॥ సంతి తీర్థవరే పుణ్యే భద్రే
భద్రప్రదే శుభే । సమాహితాశ్చ మునయో బహవశ్చ తపోధనాః ॥ పా
పాని క్షపయంతశ్చిరం గధ్యానముపాగతాః । సర్వబంధవినిర్ముక్తాః పరాం
సిద్ధిమితో గతాః ॥ అతః పుణ్యమిమం దేశముపాశ్రిత్య వసామ్యహమ్ ॥
ఏతత్క్షేత్రం మహత్పుణ్యమేతన్నామ పరం ధనమ్ । ఏతత్పరాయణం గు
హ్యమేతన్నః పరమా గతిః ॥ ఇమే చ శాఖినస్సర్వే తృణగుల్మలతాదయః
పుణ్యోపచయయుక్తానాం మహర్షీణాం చ మూర్తయః ॥ య ఇమే క్రి
మికీటాశ్చ మక్షికాశ్చ సరీసృపాః । తత్తత్స్థానసంయుక్తా యోగినః ప
ర్యుపాసతే ॥ ఇతశ్చైతన్మహాప్రాజ్ఞ మయాపి న సముజ్ఝితమ్ । సిద్ధై
శ్చ యోగిభిః పూర్వైర్వసామ్యేభిస్సమం సుఖమ్ ॥ త్వయా పుష్కరిణీ
స్నానం కుర్వతా విమలాత్మనా । కులం చ పూజితం సమ్యక్పితరస్తే సుపూజి
తాః ॥ పుణ్యాశ్చ విజితా లోకాః ప్రాప్తమాయుః పరం సుఖమ్॥ మార్కం
డేయః — ఇత్యాకర్ణ్య వచస్తస్య శకునేర్భావితాత్మనః । మేనే కృతా
ర్థమాత్మానం రాజా సుప్రీతమానసః ॥ ఏవం దేవతగం మూర్ధ్నా తేన
చాభిప్రసాదితః । అనుజ్ఞాతస్తదాశీర్భిర్వర్ధితశ్చ వినిర్యయౌ ॥ సో
ప్యేవం సుసమృద్ధార్థో రాజా రాష్ట్రం స్వకం వ్రజన్ । విభాతి రథ
మారూఢః పౌర్ణమాస్యాం యథా శశీ ॥ స రాష్ట్రం బ్రహ్మభూయిష్ఠం స
ద్వర్తనయుతం నృపః । పాలయామాస విధివత్సుసమృద్ధమనామయం॥
తస్య పుత్రశతం జజ్ఞే రాజ్ఞో జయధరస్య చ । రూపలావణ్యసుభగం బలవీ
ర్యార్థసంయుతమ్ ॥ పుత్రైశ్చ ముముదే రాజా సువేషైర్మృష్టకుండ
లైః । ఇయాజ స బహూన్యజ్ఞాన్దదౌ చ సుమహద్ధనమ్ ॥ బుభుజే సర్వా

భోగాంశ్చ దివి దేవపతిర్యథా ॥ ఏవం సద్ధర్మభూయిష్ఠం రాజ్యం కృత్వా మ
హామతిః । సుతే రాజ్యం వినిక్షిప్య గతిమిష్టామవిందత ॥ త్వం చ శస్తకు
లే జాతో రాజప్రవరభూషితే ॥ ఆదిత్య ఇవ తేజస్వీ ప్రియకృచ్చ శశాంక
వత్ । గాంగో హ్రద ఇవాక్షోభ్యో హ్యజేయస్సానుమానివ ॥ కృతార్థ
స్త్వం నరశ్రేష్ఠ యాహి పుష్కరిణీమితః । అథ స్నానాదపాపశ్చ తత్ర
భూరి దదద్ధనమ్ । పుత్రపౌత్రాదికామృద్ధిమచిరాత్ప్రాప్స్యసే ధ్రువమ్॥
వ్యాసః—ఇత్యుక్త్వా స మునిశ్శ్రీమాన్ మార్కండేయో మహాతపాః ।
రాజ్ఞా చ మునిభిస్సర్వైస్సశిష్యైః పూజితో భృశమ్ ॥ వర్ధయిత్వాశిష
స్సర్వాన్ప్రజగామ యథాగతమ్ । సోపి హృష్టమనా రాజా విధివద్భూరిద
క్షిణమ్ । సమాప్య సవనం తేభ్యో బ్రాహ్మణేభ్యో దదౌ ధనమ్ ॥ స బంధు
శ్చ స దారశ్చ యయౌ పుష్కరిణీం నృపః । తత్ర స్నాత్వా యతః శ్రీమాన్
సవత్సానాం గవాం దదౌ ॥ రంగధామ సమభ్యేత్య ప్రణమ్య చ యథావిధి
తత్రత్యాన్సమలాన్వృద్ధానభివాద్య మహామతిః ॥ నిజగామ మునిశ్రే
ష్ఠప్రతిపన్నమనోరథః । స్వరాష్ట్రమభిగమ్యోచ్చైః పాలయామాస
స ప్రజాః ॥ కాలేన తస్య రాజ్ఞస్తు పుత్రా ద్వాదశ సమ్మతాః । భాస్కరప్ర
తిమా లోకే బభూవుస్తుల్యవర్చసః ॥ తే విజహ్రుర్యథాకామం యువా
నో మృష్టకుండలాః । జరయా చాతిపన్నశ్చ తాన్దృష్ట్వా ముముదే నృపః ।
స్వావస్థాం పశ్చిమాం జ్ఞాత్వా కృత్యం చ ప్రవిచింత్య చ ॥ సుతేషు రాజ్యం ని
క్షిప్య వనమేవ జగామ హ । స తత్రానశనం కృత్వా తిగ్మేన తపసాన్వితః ॥
తత్యాజ దేహం ధర్మాత్మా రాజర్షిస్సోమకాహ్వయః । ఇతి తే పుణ్యమా
ఖ్యానం మయోక్తం మునిసత్తమ ॥ సర్వపుష్టిప్రజననం సర్వసౌఖ్యప్ర
దం భువి ॥ సర్వార్తిశమనం శ్రీమత్సర్వపాపప్రణాశనమ్ । య ఇదం పు
ణ్యమాఖ్యానం శ్రాద్ధాదిషు చ కర్మసు ॥ కీర్తయేదక్షయఫలం కురుతే
తస్య తద్ధ్రువమ్ । ఆఖ్యానం శ్రావయేన్నిత్యం యో వా పర్వణి పర్వణి ॥
పూజితాస్తస్య పితరః ప్రవిశంతి స్వయంభువి । స్వజన్మర్క్షే పరం చాయుర్వి

న్దతేస్యచకీర్తనాత్ ॥ అనపత్యాచయానారీపుణ్యమాఖ్యానముత్తమం। ఉపోషితాతుసంశ్రావ్యసుతంవిందత్యనామయం ॥ రాజావిజయమన్విచ్ఛన్ శ్రుత్వాచజయమాప్నుయాత్ । బ్రాహ్మణోబ్రహ్మచారీచ యతవాక్కాయమానసః ॥ సమభ్యస్యసమాఖ్యానం విద్యాభూయిష్ఠతాం వ్రజేత్ । జ్వరార్తస్యాపిత ప్తస్యజీర్ణస్యచగతాయతః । ఆఖ్యానశ్రవణాత్సద్యస్తచ్ఛాంతిస్స్యాదనాహతా॥నారీసూతిపరిక్లిష్టాశ్రవణాచ్ఛద్విజోత్తమ । నిరాబాధాచసహసాసూయతేచాచిరాత్సుఖమ్ ॥ **

ఇతిశ్రీగారుడపురాణేశ్రీరంగమాహాత్మ్యే చతురధికశతతమోధ్యాయః.

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

నాగదంతః—సువర్చలాధర్మపరస్స్వపున్నాగముపాశ్రితః । కర్మణోవిలయంకృత్వాపరంనిర్వాణమాప్తవాన్ ॥ సకథంయోగపదవీమాస్థితోయోగిసత్తమః । కథంవాత్యంతికలయఃకర్మణాంతస్యచాభవత్ ॥

వ్యాసః—శృణుతత్రమహాబుద్ధేపుణ్యమాఖ్యానముత్తమమ్। ఋషిభిర్బహుధాశశ్వచ్ఛ్రుతంయోగపరాయణైః ॥ సుమంతుశ్చసునందశ్చమునీమతిమతాంవరౌ । గౌతమస్యపురాశిష్యౌ బభూవతురనిందితౌ అధీయానౌచసతతంసాంగాన్వేదాంశ్చసత్తమౌ । యదృచ్ఛయా మహాత్మానౌ వసిష్ఠముపజగ్మతుః ॥ సోప్యధీతేమువేదేషు తావపృచ్ఛన్మహామతిః । కిమధీతాన్స్సకలాన్సాంగావేదాయథావిధి॥ యువాభ్యాం చకుమారాభ్యామధీతంకించిదుచ్యతామ్ ॥ ఏవముక్త్వావసిష్ఠేన కుమారౌ మునిసత్తమౌ । అవోచతుర్యథాయోగమధీతంతావశంకితౌ ॥ సూక్తాని కానిచిచ్ఛ్రుత్వాతాభ్యాముక్తాని వైమునిః ॥ సాధుసాధ్విత్యథాహోచ్చైర్వచసాతౌప్రహర్షయన్ । తతశ్చమునిముఖ్యోతౌ శిష్యత్వేనోపగృహ్యాచ ॥ వేదాంశ్చసరహస్యాంశ్చస్వయమధ్యాపయన్మునిః ॥ తతఃకాలేబహుతిథేగతేమునికుమారకౌ । వసిష్ఠస్యసకాశాచ్ఛ వేదార్థంతావవాప్యచ ॥ మునినాచాభ్యనుజ్ఞాతౌగౌతమంతావగచ్ఛతాం॥

తౌచిరప్రోషితౌదృష్ట్వాస్వశిష్యౌగౌతమోమునిః । క్వగతౌక్వగతౌచే
తిభర్త్సయంస్తావువాచహ ॥ నివాసంచవసిష్ఠస్యసకాశేమునిసత్తమౌ।
వేదావాప్తిఞ్చసకలామాచతుశ్చతతోముచే। గౌతమస్తువచశ్శ్రుత్వా
రుషాఽఽవిష్టోబభూవహ । సభయాయిచలోకానామవస్థితఇవాన్తకః ॥
ఉవాచభ్రుకుటీఙ్కృత్వాదిధక్షన్నివచక్షుషా। మత్తోవేదానధీయానౌ
పురాసమ్యగ్యథావిధి ॥ మామతిక్రమ్యసహసాగురుమన్యఞ్చసంశ్రితౌ
అయుక్తాచారచపలౌపిశాచత్వంభవేత్తువామ్ ॥ వ్యాసః—ఏవమేవత
యోశ్శాపముత్ససర్జమహాత్మనోః । క్రోధానలవిదీప్తాఙ్గో గౌతమో
మునిసత్తమః ॥ తౌశుద్ధభావకర్తారౌచానుగ్రాహ్యౌకదాచన ॥ కృ
శాఙ్గౌవేపితాఙ్గౌచమునివర్యౌకృతాఞ్జలీ । దృష్ట్వోవాచవచశ్శాం
తఃకృపావాన్మునిసత్తమః ॥ గౌతమః—యదాసఞ్జాతహర్షశ్చము
నివర్యఃపరాశరః । అభ్యాగత్యమహాయోగీయువయోరన్తికంస్వయమ్॥
ఉపదేక్ష్యతిసోధ్యాత్మంశాపస్యాన్తస్తదాభవేత్ ॥ తతోయుక్తసమా
చారౌశీలవృత్తగుణాన్వితౌ ॥ కీర్తిమన్తౌమహాత్మానౌగతిమిష్టాంగ
మిష్యథః । పరాశరస్యచమునేర్మహాయోగివరస్యచ॥ సకాశాచ్ఛుభ
వత్వేతదుభయోర్నాత్రసంశయః । ఇత్యుక్త్వావిరరామాథగౌతమోస్వ
స్థమానసః ॥ సంశాన్తపరమవ్యగ్రవికాసస్సంబభూవహ । తౌచతచ్ఛా
పవేగేనపిశాచౌచబభూవతుః ॥ దర్శనీయతమౌసద్యస్సుహాసౌసుభ
యంకరౌ । దీర్ఘకాయౌపింగకేశౌపింగాక్షౌచపృథూదరౌ ॥ దీర్ఘ
దంష్ట్రౌదీర్ఘభుజౌకృశౌధమనిసంయుతౌ । వ్యాత్తాననౌ విరూపా
క్షౌ బృహత్కణ్ఠౌ దిగంబరౌ ॥ విత్రాసయన్తౌభూతాని గతివి
ప్రేక్షణాదిభిః। క్రూరాకృతియుతౌచాపిహ్యభూతాంశాన్తమానసౌ॥
ఉభౌకుశలకర్తారౌ సర్వత్రవిగతస్పృహౌ। గంగాద్వారముపాగమ్య
నివాసంతత్రచక్రతుః ॥ తౌపరస్పరమాసాద్యవేదాధ్యయనతత్పరౌ ।
ఊషతుస్సుచిరంకాలంవిమృశ్యమునిసత్తమౌ ॥ నాస్త్యాంతయోఃక్షుత్పి

షా సేనాన్యాః పీడాశ్చ దారుణాః । స్వాధ్యాయైకసుధాపానపుష్టగా
త్రౌ బభూవతుః ॥ నతంద్రీ నతయోర్లజ్జా నస్పృహాప్యపి మహామతే । వే
దఘోదపసచ్ఛాయాం సంశ్రితౌ తస్థతుస్సుఖమ్ ॥ స్నాయంతౌ సంధ్య
యోశ్చైవ స్తవవంతౌ పరంతపౌ ॥ పరంపుమాంసం జగతాం షర్చయంతౌ
హరిం ముదా । ధ్యాయంతౌ పరమాత్మానం యజంతౌ మునిసత్తమౌ ॥ అ
జహాద్బోధవిభవౌ కుర్వంతౌ వివిధాః కథాః । స్వకీయైరప్యనాలక్ష్యౌ ని
వృత్తౌ సంబభూవతుః ॥ అహన్యహని పశ్యంతౌ మునయః పుష్పస
ఞ్చయాన్ । గంగాకూలే చ పర్వత్ర బభూవుర్జాతవిస్మయాః ॥ శుశ్రు
వువేదఘోషశ్చ తయోర్దిశి దిశి స్వయమ్ । ఏవమేవ చిరం కాలముషిత్వా
మునిసత్తమౌ ॥ కాలేన తే దైవయోగాచ్చంద్రః పుష్కరిణీం గతౌ । తౌ
తత్ర సుచిరం కాలమూషతుర్జాతవిస్మయౌ ॥ గహనాయంతౌ స్వకం రూ
పం తత్ర వ్యాసవిశంకయా ॥ గహనమాణౌ నిజాకారమదృశ్యౌ వూషతు
స్సుఖమ్ ।। అథ కాలేన తత్రైవ యయౌ చాపి పరాశరః ॥ శిష్యైః పరివృ
తో విద్వాన్వేదో విగ్రహవానివ - ద్రష్టా చ సర్వశాస్త్రాణాం సర్వధర్మ
ప్రవర్తకః ॥ సూక్ష్మదర్శీ మహాయోగీ తత్త్వజ్ఞాననిధిస్స్వయమ్ । సర్వజ్ఞ
స్సర్వధర్మజ్ఞశ్చ సర్వజ్ఞానప్రవర్తకః ॥ స్వయోగమహిమప్రాప్తపరావ
రవిదర్శనః । సదాచారస్య ధర్మాణాం కర్తా చ పరమార్థవిత్ ॥ ఆదిత్య ఇవ తే
జస్వీ పుణ్యకీర్తిస్సతాం వరః । విజితక్రోధహర్షశ్చ ధర్మజ్ఞః ప్రాజ్ఞసమ్మ
తః ॥ వృద్ధోపసేవీ ధృతిమాన్గురుశ్చ జనకోపమః । తతః పుష్కరిణీతీరనిష
ణ్ణాః పరమర్షయః ॥ తమాయాంతం తదాలక్ష్య సముత్తస్థుర్ముదాన్వితాః ।
తాన్దృష్ట్వా స మునిర్ధీమాన్ తీర్థవర్యనిరాసినః ॥ ముముదే పరమాయు
క్తాన్ మునీన్వృద్ధానకల్మషాన్ । అథాశ్రమేషు ధర్మేషు తపస్సు చ యత
వ్రతః ॥ పృష్ట్వా కుశలమవ్యగ్రం నిషసాద ద్విజైస్సహ । అథ సంధ్యాం సమా
పేదే పశ్చిమాం మునిసత్తమః ॥ క్షపా ప్రాదురభూద్భూతమోహినీ తమసా
న్వితా । తతః పుష్కరిణీం జగ్ముః ద్విజాస్సంధ్యాముపాసితుం ॥ కృతోదకాః

కృతజపో మునయస్సపరాశరాః । నానాపుష్పోపహారైశ్చ సంగతం స
రితస్తటమ్ ॥ దదృశుశ్చిత్రితపథ సద్భిరధ్యుషితం ద్విజ ॥ కేనేదమితి
మన్వానా స్సర్వేతస్థుశ్చవిస్మితాః ॥ శుశ్రువెమధురస్తత్ర వేదానాం
నినదో మహాన్ । త్రాహిత్రాహిముకుందేశ గోవిందపురుషోత్తమ ॥
సర్వాంతరాత్మన్ భగవన్నిత్యేవంతత్రశుశ్రువే । పశ్యద్భిస్తత్రముని
భిః నచకశ్చిదలక్ష్యత ॥ అథదివ్యేనభగవాన్ చక్షుషాదదృశేమునిః॥
పిశాచాకృతినాయాతౌ చరంతౌమునిబాలకౌ । తాభ్యాంకృతమిదంస
ర్వం హరిపూజాదికంబహు ॥ తాభ్యామధీతవేదాభ్యాం ముత్థితోధ్య
యనధ్వనిః ॥ ఇతిప్రజజ్ఞేభగవాన్ తత్సర్వంచపరాశరః ॥ కథయామా
సతత్సర్వ మృషిభ్యోహ్యేవమిత్యపి ॥ తావప్యాహూయభగవాన్ ది
వ్యజ్ఞానోపలక్షితౌ ॥ ఉవాచకింనుయువయోః హర్షణందూషితంవ
పుః । ఆర్యవృత్తిరతావేవ స్వాధ్యాయనిరతౌతథా ॥ విరుద్ధమేతద్భవ
తి యద్విరుద్ధసమాగమః ।ద్వయోస్త్వన్యాదృశీప్రజ్ఞాచేష్టితానితథాన్య
థా ॥ జ్ఞాతవ్యంయదివాశక్యం మమైతద్వదతామిహ ॥ వ్యాసః— ॥
భావివిజ్ఞాతవృత్తాంతౌ శాపాంతాయాగతౌమునిః ॥ యశ్చోక్తోగురు
ణాపూర్వ మృషిరేషపరాశరః ॥ ఆఖ్యాతిస్వయమాఖ్యాతిం యశ్శే
షజ్ఞానతేజసా ॥ ఆదిత్యఇవబుభుక్షాణా మిత్యేవమవధార్యతౌ ॥ ప్రణ
తౌతౌతదభ్యాశే సమేత్యమునిసత్తమమ్॥ వవందాతేమహాత్మానౌభగవ
న్తంపరాశరమ్ ॥ ఊచతుశ్చతథాసర్వం యద్వృత్తంగురుణాపురా ।
శాపస్యోత్సర్జనంసర్వం శాపవ్యాజంచసర్వశః । శ్రుత్వాతయోస్త
ద్వచనం భగవాన్సర్వధర్మవిత్ ॥ ఉవాచప్రథితంవాక్యం తతోవాసి
ష్ఠనందనః ॥ పరాశరః—॥భవద్భ్యాంనమనస్తాపః కార్యస్సర్వత్ర స
ర్వదా । యతోభవంతిభూతానాం కర్మణామాధయస్స్వయమ్॥ పౌ
రుషేణకర్తవ్యస్తు కర్మణాహీయతేసదా ॥ కుశలేనైధతేచాస్య వృ
ద్ధిహీనాసానచస్వతః॥ నిత్యోహినిరంజనశ్చాత్మా నిరవద్యస్స్వతస్సుఖీ॥ప్ర

కాశాత్మా పరంజ్యోతిస్సర్వవ్యాపీ విభుర్ధ్రువమ్॥ నానాదేహగ్రహం
హంసా కురుతే వివశస్స్వయమ్ ॥ దేవాదిస్థావరాంతం చ గుణముఖ్యం తు
మాయయా ।. తత్ర రూపముపేత్యాశు తత్తద్భవతి చ స్వయమ్ ॥ భోగ
బుద్ధిస్తథా వీర్య మహంకారోఽస్య తాదృశః । దేవాదిషు చ రూపేషు ని
స్స్వభావోఽపి సన్విభుః ॥ కర్మణా స్తమితప్రజ్ఞస్తత్ర తత్ర ప్రనృత్యతి। దే
వో భూత్వా తదా దివ్యాన్నాత్మభోగాంశ్చ వాంఛతి ॥ స ఏవ మనుజో
భూత్వా మానుషానేవ చేచ్ఛతి ॥ వరాహమృగసంస్థాన సంస్థితోఽపి త
థైవహి ॥ తత్త్రయోగ్యాన్వితా శక్తిః ప్రజ్ఞాయోగస్సుపుష్కలః। న కుత్స్వ
రూపమన్యాంశ్చ పురుషార్థాంశ్చ పశ్యతి ॥ ఏవమేవైష కాలేషు స
ర్వేషు పురుషస్సదా ॥ కర్మకోశాత్తథా ప్రజ్ఞశ్చక్రవత్పరివర్తతే ॥
యదా సాలమ్బనశ్చాత్మా విష్ణునా పరమేష్ఠినా । తదా తు భవతి ప్రాజ్ఞో
ముక్తయే నాత్ర సంశయః। నహి తస్మాత్పరిత్రాణమన్యద్భవతి కేశవాత్ ॥
పరస్మాత్సర్వభూతానాం సంసారాంతరవర్తినామ్ ॥ కర్మసంతతివి
చ్ఛేదో జ్ఞానేనైవ ప్రసిద్ధ్యతి । నాన్యేన కర్మణా చేతి సర్వేషాం నైష్ఠికీ
మతిః ॥ తచ్చ సాలంబసంజ్ఞానం యత్పరం చావలమ్బతే । ఆత్యంతికం చ
విలయం కర్తణాం చ కరోతి తత్ ॥ పరమాత్మగుణాలమ్బి జ్ఞానమేవ చ
నాన్యతః । ఇతి యో వేద సకలం కర్మణా చ తరత్యసౌ । యో న వేద ప్ర
జత్యేష కర్మణా సోఽప్యధోగతిమ్ ॥ ప్రవిశ్య జ్ఞాననిష్ఠాయాం మోక్షో
హ్యేవ చ కర్మణా ॥ యతితవ్యం భవద్భ్యశ్చ సర్వేషాం సా పరా గతిః॥
తస్య పాపక్షయాత్పుంసాం తరణం చ భవేదిహ ॥ పాపక్షయశ్చ భవతి తీ
ర్థస్నానజపాదిభిః । నిగృహ్య చేంద్రియగ్రామం శాంతేన మనసాత్మ
వాన్ ॥ బ్రహ్మధ్యాయీ తు తరతి యోగేనాశుభవార్ణవమ్॥ ధ్యాతం
చ పరమం భావం ప్రాపయత్యత్ర నాన్యతమ్ ॥ భవాగ్నిమపి సంశామ్య
యోగీ యోగాంభసావ్యయమ్ । ప్రాప్నోతి పరమావస్థాం యతో నావర్త
తే పునః । యస్య చైవం విధా నిష్ఠా సర్వత్రైవం ప్రదీపితా । న తస్య

స్తత్త్వాహాయ దీనతా చాప్యనీచతా।సుఖప్రతిష్ఠాం విన్దన్తి జ్ఞానినస్తత్త్వ
దర్శినః॥అజ్ఞా అపి గతా దైవీం యోనిం తే దుఃఖభాగినః॥ అతో దేహంచ వి
వశం మాంసాసృక్పూయవిణ్మయమ్॥శరీరమిహ సంప్రేక్ష్య సుఖప్రేక్షా
కథం భవేత్॥నశ్వరే చ దినే చ సుతాదిషు చ వా కథమ్॥తత్ర ద్విజ శేచప
రం సుఖేన పరితప్యతే॥ అహంకారమమత్వాగ్ర గ్రాహగ్రస్తాల్పచే
తనః॥ ప్రాక్స్వకృతం చ సర్వేషాం కర్మచాస్తి శుభాశుభమ్॥ తద్ధేతు
కశ్చ సర్వేషాం సుఖదుఃఖసమాగతః। జాయాపత్యసుతాప్తాది సం
జ్ఞామాయాన్తికస్య చిత్॥ దేహినస్తే యథాయాన్తి కర్మణోచ్చావచాం
గతిమ్॥ స్వకర్మఫలభోగార్థం వ్రజతో వా తథాగతాన్॥ దృష్ట్వా
పుత్రాదికాన్ దేహీ హా మృతా ఇతి తప్యతే॥ అహో సుతాదికాన్ స
ర్వాన్ ప్రతప్యతి న(స)హృష్యతి॥అన్యేషాం జన్మమరణే సంభూతే చాపి
కర్మణా॥ అన్యస్య దుఃఖం సౌఖ్యం వా స్యాత్తత్రాప్యభిమానినః॥ అ
తో దుఃఖాత్మకే త్వేతే ఇతి జ్ఞాత్వా సమాహితః॥ అహంకారమమత్వే చ
సమ్యుత్సృజ్య చమారతః॥ ఆస్థాయ పరమం యోగం తతో నిర్వాణమే
ష్యతి॥ విదుషాం నాత్ర నిర్వేదో దేహే స్త్రీ దుఃఖజన్మని। తస్మిన్ను
చ్చావచమతిః ప్రతీతజ్ఞానచక్షుషామ్॥ యువయోరపి హి జ్ఞానం తా
వదస్తీతి మే మతిః। ఆచారశ్చ సమీచీనో రూపమాత్రం వినిన్దితమ్॥మ
త్సంనిధానప్రభవా బుద్ధిశ్చాప్యస్తు సదామలా। యయా కర్మాన్వితం త్య
క్త్వా ముక్తిం యాన్తి చ యోగినః। సర్వత్రైవ సుఖం చాస్తు యువయో
శ్శాన్తయోరిహ॥ యువాభ్యామపి కర్తవ్యం కించిన్నత్ప్రియముత్త
మమ్॥నచాత్ర ప్రతివక్తవ్యం శిష్యౌ హి పరమౌ యువామ్। ద్విజః కాశ్య
పదాయాద స్సువర్చల ఇతి శ్రుతః। స చ సంజాతనిర్వేదస్స మే షన్తి మ
హామునిః॥ యువయోరన్తికం మాన్య స్సదమే ప్రియకృత్తమః॥ మయో
పదిష్టం సకలం యోగమార్గమిహైవ తు॥ తస్మై సర్వం సమాఖ్యా
య గతిమిష్టాం సమేష్యథః। తావత్తు ధ్రియతాం కాలం యువాభ్యాం

నిందితంవపుః ॥ ఏవంకృతేమత్ప్రియంస్యాద్ధర్మస్యాప్యుభయోరపి । వ్యాసః—॥ ఇతిశ్రుత్వాతతోవాణీం ధర్మార్థసహితాంహితామ్॥ ముదాపరమయాయుక్తా ప్రూచతుర్మునిపుంగవౌ ॥ కృతార్థంజన్మనః జాతంకృతార్థాఃపితరస్త్విహ ॥ భవాంతరేవాదేవస్యకింస్విదతిదివ్య చేష్టితమ్ ॥ యద్గృహాణామపిగురుస్సర్వేషామపియోగినామ్ । స్త్వయి మేవసమేత్యాపి విజ్ఞానంసముపాదిశత్ । జన్మనావాప్యయుక్తఃస్యాత్కర్మణాచతథాభువి ॥ క్షీరాభ్యాంచవిశేషాభ్యామావాభ్యామప్యచింతితమ్ ॥ యథానియుక్తంగురుభిస్తథైవక్రియతేధ్రువమ్ ॥ తావత్తాన్నతవ్యమావాభ్యాం ప్రతీక్ష్యశ్చసువర్చలః । వ్యాసః ॥—ఇత్యేవంసపిశాచాభ్యాముక్తోవాసిష్ఠనందనః। తథేత్యుక్త్వాచతౌవిప్రౌ జగామచయథాగతమ్ ॥ ....

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే పంచాధికశతతమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః—అథకాలేబహుతిథేగతేగతిమతాంవరః । వృద్ధఃకాశ్యపదాయాదోబభూవచసువర్చలః ॥ అధ్యేతవ్యంచసకలం తేనాధీతంమహాత్మనా । శ్రుతానిసర్వశాస్త్రాణిశివతృప్తింమనసోయయౌ ॥ తం దృష్ట్వాజనకఃపుత్రంసర్వత్రవిగతస్పృహమ్ । గతవ్యథంనిరుత్సాహందాంతంశాంతంసువర్చలమ్ ॥ పితాచపుత్రకాయాహబ్రూహివత్సయథాతథమ్ । కుతస్తవేహసంజాతావితృప్తిర్మనసస్సుత ॥ వృద్ధస్యమమదీనస్య జాతస్త్వమసిపుత్రక। సుసమగ్రాంవిభూతించపశ్యతాంనిజసంభవాం అనపత్యేనపృథివీంచిరంపర్యటతామయా। ఇష్టాంగతిమనాసాద్యభ్రామతాచతతస్తతః ॥ సత్వంకథంచిత్సమ్ప్రాప్తోయజ్ఞదానశతైరిహ। నైజంచవైభవంపశ్యక్షేత్రారామసమృద్ధిమత్ ॥ దాసదాసీశతయుతంసంపన్నబహుబాంధవమ్ । శయనాసనవస్త్రాణి భూషణానిమహాంతిచ ॥పర్యాప్తమేతద్గార్హస్థ్యంత్వంచభుఙ్క్ష్వయథాసుఖమ్ । ప్రాప్తోసిపశ్చి

మాం కాష్ఠాం దశాం వత్స సువర్చల ॥ తవసన్దర్శనేనైవ సతతం ధారయా
మ్యహమ్ । రూపలావణ్యసుభగమరోగత్వంచ మానద ॥ పశ్యతో భా
యసీ జాతా మనసో నివృతిర్మమ । ఆస్వతిష్ఠయా భాకామం గచ్ఛ త్వంచ మ
మాగ్రతః ॥ వాక్యాన్యమృతసారాణి బ్రూహి వత్స మమాగ్రతః ।
అలం శోకేన సుభగ సా త్వత్సూనా నాశకారిణా । ఐహికాముష్మికాణాం
చ సిద్ధిం నాశయ తాత్మనః ॥ మాతేయం వత్స కల్యాణీ సా త్వత్పార్శ్వ
ముపాశ్రితా । ముఞ్చత్యశ్రూణి నేత్రాభ్యా మేనాం త్వం చాభినందయ
మునిప్రవర సంఘైశ్చ పూజితం చ కులం తవ । విన్దంతీ భూయసీం చర్యాం భా
ర్యేయం సుభగా తవ ॥ బాలాకాన్తిమతీ యుక్తా యుక్తవేషా సుమధ్యమా ।
గృహం చ తవ భూయిష్ఠం సర్వకల్యాణసంయుతమ్ ॥ దాసదాసీబహుగ
ణో విధేయస్తవ పుత్రక ॥ భూషణాని విచిత్రాణి వాసాంసి వివిధాన్యపి
మయా త్వదర్థం సకలమాహితం శుభదర్శనమ్ ॥ అధీతాస్సకలా వేదాశ్శ్రో
తవ్యం చ శ్రుతం త్వయా ॥ లౌకికం వైదికం చాన్య జ్జ్ఞాతం జ్ఞేయం మహామ
తే । ప్రశస్తే బ్రాహ్మణకులే జాతో సి మమ పుత్రక ॥ ధర్మావిరుద్ధం వ్యాత
త్రైభోగజాతమిహస్థితమ్ । చతుర్ణామాశ్రమాణాం హి గార్హస్థ్యం
శ్రేష్ఠముచ్యతే ॥ జ్ఞాతం చ విధినా సమ్యగుక్తేనాచరతా త్వయా । ఇదా
నీం తవ చాయుష్యం సర్వమంవర్తతే వయః । ఋణాని త్రీణ్యపాకృత్య ప్ర
విశ్య చ తపోవనమ్ । మునిర్భూత్వా తతో గచ్ఛేస్తన్వై మోక్షం చ శాశ్వ
తమ్ ॥ ఏష ఏవ సతాం పంథాః సోస్తు తే సుఖమిచ్ఛతః ॥ అన్యథా వర్త
మానస్తు దుఃఖీ చ నిరయం వ్రజేః । ఋషీన్ సంతోషయాయుష్మన్ స్వా
ధ్యాయనియమేన చ ॥ పితౄంశ్చ పుత్రసంపత్త్యా దేవాన్యజ్ఞైన పుత్రక
పూర్వైకైస్సేవితం మార్గం నత్యజేథాః కథంచన ॥ యుక్తాచారస్య మ
ర్త్యస్య కీర్తిశ్చాయుశ్చ వర్ధతే । తస్య దేవాః ప్రసీదంతి తృప్యంతి
పితరస్తథా । వృద్ధా తే జననీ చేయం మహం చ ప్రియదర్శన । కర్తవ్యం
చ తదాయుష్మన్ న్యాపయోః పరిపాలనమ్ ॥ కుతస్తే శోకకలిలం సంజా

తంమానసంసుత ॥ ప్రియదారస్యపుష్టస్య శ్రోత్రియస్యవిశేషతః ॥
ఇహచాముత్రచాయుష్మ౯ సర్వత్రాపి మహామతె । శోకస్థానంనపశ్యా
మి ఏతత్తునకథంచన ॥ తస్మాత్తిష్ఠసుఖం త్వమా౯ భోగాన్త్వావిప్రి
యంకృథాః । నలంఘనీయంవచనం పిత్రోస్తవవిశేషతః । పిత్రోఃప్రి
యంచకుర్వాణాః తెవ రాంగతిమాప్నుయుః ॥ పుత్రాణాంచపరోధర్మః
పితుర్వచనపాలనమ్ । పితరందైవతంవిద్ధి ప్రాజ్ఞస్యాపిసుతస్యచ ॥ కా
నిచిద్భ్రాహివాక్యానిపశ్యమాంప్రియదర్శన । సాంత్వపూర్వంబహూ
క్తత్వా న్మయాచసుఖమిచ్ఛతా ॥ నశృణోషివచఃకించి న్నకరోషిచ
కించన । శ్రుతంచేత్క్రియతామద్య హ్యేషధర్మస్సనాతనః । తస్మిం
శ్చసాధువచనేమామాశంకాం ప్రియంకృథాః ॥ వ్యాసః— ॥ ఇత్యు
క్తవతిధర్మిష్ఠే కాశ్యపెప్రాజ్ఞసత్తమే ॥ పితరిప్రీతియుక్తెచ తత్స
మాహృతచేతసి ॥ జ్ఞానీపరావరజ్ఞశ్చ తత్పుత్రశ్చసువర్చలః॥ సర్వత్ర
నిస్పృహశ్శాంతో నైష్కర్మ్యంపరమాస్థితః । పితుర్వచనమవ్యగ్రం
శ్రుత్వాసర్వంవిమృశ్యచ ॥ వచస్తత్సారభూయిష్ఠం మన్యమానో మహా
మతిః । అనాదృత్యచతత్సర్వం పితుఃకోలాహలంద్విజ । తూష్ణీంభూ
త్వామహాయోగీ పితరంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ సువర్చలః—॥ శ్రుతంచత
త్త్వంభవతో వచనంసకలంపితః ॥ కింతునిస్సారమేవైతదిత్యేవమవధా
రితమ్ । తాపత్రయాభితప్తస్యనిబద్ధస్యచకర్మణా । సదాపరవశస్యా
స్య కింనామేహసుఖంభవేత్ ॥ అజ్ఞానతిమిరగ్రస్తచేతసోనష్టమేధసః
అవితృప్తస్యకామెషుకింనామేహసుఖంభవెత్ ॥ తృష్ణాజ్వరాభితప్త
స్య జీర్యతశ్చప్రతిక్షణమ్ ॥ దేహినశ్చపలస్యాస్యకింనామెహసుఖంభ
వేత్ । క్రోధమోహమహాగర్తె పరిభూతిముపేయుషః । పరిశ్రాంత
స్యదీనస్య కింనామేహసుఖంభవెత్ । క్షుత్పిపాసాజరారోగప్రసక్తా
తిర్మతస్సదా । క్షణక్షరణరూపస్యకింనామేహసుఖంభవేత్। నానా
విషయభోగార్తి యుక్తస్యేంద్రియఘాతుకైః । తృష్ణాకశాహతస్యా

స్యకింనామేహసుఖంభవేత్ ॥ ప్రవిష్టస్వస్వరూపస్య గుణమయ్యా
తుమాయయా । బోధప్రభావాభావస్య కింనామేహసుఖంభవేత్ ॥ అ
తస్మిఁతదహంకార కర్దమాన్తర్నిమజ్జతః । ఆశాగ్రహగృహీతస్య
కింనామేహసుఖంభవేత్ । మమత్వావృతిసంవృత్తనానావిభ్రమసంత
తేః ॥ అస్తబుద్ధేర్హతాశస్యకింనామేహసుఖంభవేత్ ।గర్భవాసాన
లజ్వాలాజరామరణవర్తినః॥ సదాఽవశస్యతప్తస్యకింనామేహసుఖం
భవేత్ । యామ్యక్రకచనిర్భేద విభిన్నాంగస్యదేహినః। మృతిధర్మ
యుతస్యాస్యకింనామేహసుఖంభవేత్ ॥ ఇష్టదారసుతక్షేత్రపితృమా
తృమయీమిహ ॥ కల్పనామధిరూఢస్య కింనామేహసుఖంభవేత్ । గ
ర్భేతిదుఃఖంజననే బాల్యేత్యర్థముపేయుషః । భోగజ్వరేణజరయా
కింనామేహసుఖంభవేత్॥ కర్మప్రవాహనియతంఫలబంధనమృచ్ఛతః
అనీశస్యచశోచ్యస్యకింనామేహసుఖంభవేత్ ॥ అసత్సుసత్త్వాభాసేన
తదిచ్ఛావేశజన్మనా ।తత్సిద్ధ్యాధీరరూపస్యకింనామేహసుఖంభవేత్
అనత్యాదిమభావేషులాభాలాభాన్వవేక్షయా । ప్రీత్యప్రీతీవిదధతఃకిం
నామేహసుఖంభవేత్॥ ప్రయత్నార్జితవిత్తస్య ప్రసహ్యాహరణంప్ర
తి । చోరాద్యైశ్శోచతోనిత్యంకింనామేహసుఖంభవేత్। మమత్వా
తిశయాదస్య సుఖదుఃఖసమన్వయమ్ । స్వస్మిఁభావయతోజస్రం కిం
నామేహసుఖంభవేత్ । ఉపద్రవశతైర్నశ్వత్పరిక్షయముపేయుషః ॥
విభవస్యేచ్ఛతోవృద్ధిః కింనామేహసుఖంభవేత్ । కర్మపాదపకాన్తా
రే త్వజ్ఞానతిమిరావృతే ॥తాపగర్తేనిపతతఃకింనామేహసుఖంభవేత్
వ్రజతోగర్భవాసార్తి మరణానినిరంతరమ్। నానారోగహతస్యాస్యకిం
నామేహసుఖంభవేత్ । స్వామ్యంభావయతఃప్రేష్యాన్సుప్రపన్నా
నుపేక్షతః । శరణంస్తేరవదనాన్ కింనామేహసుఖంభవేత్। పూయవి
ణ్మూత్రభూయిష్ఠేజరారోగప్రపీడితే । దేహేప్రీతింవిదధతః కింనామే
హసుఖంభవేత్ ॥ శోకమోహమహాగ్రాహే కామపంకేభవార్ణవే ।

విషయేష్వతిమానస్య కింనామేహసుఖంభవేత్ । అనర్థంసంతతంవి
ష్య నిత్యంచాశుభమాత్మని । అపితస్మిన్స్పృహయతః కింనామేహ
సుఖంభవేత్ ॥ అనన్తపుణ్యనిచయం భావుకంతుభవార్ణవే । అవశ్య
తోనివసతః కింనామేహసుఖంభవేత్ । త్యక్త్వాదేహమిమందేహీ క
థంభూత్వాకథంభవేత్ ॥ అజానతస్తదిత్యేవ కింనామేహసుఖంభవేత్ ।
జ్ఞానంజ్ఞేయమజంగుహ్యం పరమానన్దలక్షణమ్ ॥ అజానతఃపరంబ్రహ్మ
కింనామేహసుఖంభవేత్ । యతోయత్రచయద్విశ్వం తత్పరంబ్రహ్మ
యస్యచ ॥ నబుద్ధిగోచరంతస్య కింనామేహసుఖంభవేత్ । యత్రగ
త్వానశోచన్తి నక్షీయన్తేపరంచయత్ । పృష్టతఃకృతసత్యస్య కింనామే
హసుఖంభవేత్ । నానావిషయసంమోహే మజ్జతస్తుభవార్ణవే । వై
రాగ్యంనేచ్ఛతస్తస్య కింనామేహసుఖంభవేత్ । మాయాతిమిరవిధ్వ
స్తవివేకవిభవస్యచ ॥ అనాసాదితయోగస్య కింనామేహసుఖంభవేత్ ।
తృష్ణామోహమహాపఙ్క పరివర్తితచేతసః । అదృష్టజ్ఞానతీర్థస్య కిం
నామేహసుఖంభవేత్ । సత్యజ్ఞానామలానన్ద లక్షితంబ్రహ్మశాశ్వతమ్ ॥
ఏకంనిరంజనంశుద్ధం సదసద్వ్యక్తికారణమ్ । తదేవపరమార్థంచ స
ర్వమన్యన్మృషాత్మకమ్ । అశాశ్వతేహ్యనాలమ్బే దేహాదౌనిర్వృతిః
కుతః ॥ పుత్రపశ్వన్నభార్యార్థ సుహృద్బన్ధుమయస్యచ ॥ అనన్త
విభ్రమస్యాస్య అవిద్యాబీజముచ్యతే । అతోహ్యనాదౌసంసారే బ
హుదుఃఖాకరేఽశుభే ॥ పశ్యన్శోచామిశార్ణమర్త్యాన్ తత్రప్రీతిం
చకుర్వతః । అవిద్యాతిమిరస్రస్త మానసానాంచజాయతే । అభద్రేభ
ద్రసంరక్తిరసత్యేసత్యధీరిహ । తన్మూలోయంసుఖీదుఃఖీ ధన్యఇత్యాది
విభ్రమః ॥ నాయంసుఖీనదుఃఖీచ నధన్యోనాపివైకృశః । జ్ఞానానంద
మయోహ్యాత్మా తాదృశోపినచార్హతి ॥ నాయంసుతోనచపితానబం
ధురపికస్యచిత్ ॥ నమిత్రంనరిపుస్స్వామీ నకశ్చిత్కస్యచిత్స్వయమ్ ॥
విశేషాభ్రమమూలాహి నిర్విశేషస్యవస్తునః । చిదానందమయోనంత

ఆత్మానసర్వత్రగీయతే । తజ్జ్ఞానాదశుభాత్సద్యో విముక్తిస్స్యాద్యదనా
హతా । ఏతదేవపరంసత్య మితోన్యత్సకలంమృషా ॥ యోవేత్తిచైవ
మాత్మానం సకదాచిన్నశోచతి । సస్యాదశోచ్యఃప్రజ్ఞావాన్ శోచ్యం
చసకలేతరత్ ॥ పరాపరవిభేదజ్ఞస్సజ్ఞానీతినిగద్యతే । సత్యంనిరంజనం
శుద్ధం నిర్మలంబ్రహ్మశాశ్వతమ్ ॥ సదాలక్షయతస్తస్య చేతసాశోచ్య
తాకుతః । జ్ఞానమేవపరంతీర్థం జ్ఞానమేవపరంతపః ॥ జ్ఞానమేవసు
ఖంప్రోక్తం జ్ఞానమేవపరంధనమ్ ॥ జ్ఞానమేవపరంలబ్ధ్వాతరంతిదృఢ
బుద్ధయః । జ్ఞానేనలభతేమర్త్యో ద్విజవర్యగతింభువి । జ్ఞానీనశో
చ్యతాంయాతి తదన్యోనీచతాంవ్రజేత్ ॥ జ్ఞానీపునాతిసకలం జగత్స్థా
వరజంగమమ్ । నజ్ఞానాదపరంకించిత్పవిత్రమిహవిద్యతే । అతస్సర్వత్ర
సతతంజ్ఞానమేవాభికామయే ॥ యజ్జ్ఞానంసకలంహంతి బాహ్యమా
భ్యంతరంతమః ॥ యత్రగత్వానశోచంతి యోగినోధ్వస్తకిల్బిషాః ॥
తదధ్యాత్మపదంశశ్వ దభివాంఛతిమేమనః ॥ యేనకర్మమహాయం
త్రం సమ్యగ్విచ్ఛిద్యయోగినః । నిర్వాణం పరమంయాంతిము
నయస్సంయతేంద్రియాః ॥ తేనచావ్యాహతామృద్ధిం ప్రాప్నువం
తిద్విజర్షభాః ॥ వైరాగ్యంపరమంశ్రేయో వైరాగ్యం పరమం
సుఖమ్ ॥ వైరాగ్యంచహితంశశ్వత్ వైరాగ్యంపరమౌషధమ్ । తాప
త్రయోర్మికలిలముగ్రంసంసారసాగరమ్ ॥ వైరాగ్యంపరమాసాద్యప్రత
రంతిమహర్షయః । వహంతిపూతపాప్మానో వైరాగ్యశ్రియమూర్జి
తామ్ ॥ తపసాభావితాత్మానోబ్రహ్మణాస్సుదృఢవ్రతాః । వైరాగ్యరథ
మారూఢాస్సర్వత్రస్తుతసత్క్రియాః ॥ పురుషాఃపూర్ణకామాశ్చ చ
రంతిహ్యధిరాజవత్ । వైరాగ్యప్రభవాన్సర్వాణాం పురుషార్థార్థసం
పదః ॥ ఆముష్మికఫలంచాపివైరాగ్యాల్లభతేజనః । అతో వైరాగ్యయు
క్తాస్స్యుర్దుర్గఖాపత్తింతితీర్షవః ॥ తత్రశ్రేయశ్చతపసాలభతేనాత్ర
సంశయః । తపసాచనియచ్ఛంతికరణానిచసర్వశః ॥ బీజంహి పురుషా

ఘ్రాణానామింద్రియాణాంహినిగ్రహః । జితేంద్రియస్యసకలంజితంభవతి
వైజగత్ ॥ అతస్తన్నిగ్రహఃకార్యశ్శాశ్వతీంభూతిమిచ్ఛతా ॥ తదర్థం
వ్రతసఙ్కల్పంకుర్వీతనియతాత్మవాన్ । ఉపవాసజపధ్యానతీర్థస్నా
నాదికైరపి ॥ కుర్వీతనియతాహారోహ్యత్రశుద్ధికరీంక్రియామ్। నాహం
సుతోనచపితాభవాంస్తచ్ఛ్రూయతామిహ ॥ ఏకోవ్యాపీ నిత్యశుద్ధో
నిర్గుణోనిర్మలోవిభుః । పరమార్థంచసాన్నిధ్యంజ్యోతిరాత్మామహా
మతే ॥ ఇతోన్యస్సకలంసత్యమసత్యమితినిశ్చయః । అసద్దేయమనాల
మ్బక్షయిష్ణ్వనియతంజడమ్।మాంసవిణ్మూత్రరుధిరమజ్జాస్థిస్నాయుసం
యుతమ్॥ తచ్ఛరీరమితిజ్ఞేయంసర్వదోషాశ్రయంత్వసత్ । ఆత్మాభిమా
నంచజడేస్మిన్కుర్వంత్యసాధవః ॥ కామక్రోధవశాస్తేపివినష్టాయాం
త్యధోగతిమ్ ॥ తచ్ఛరీరంచనయతఃపిత్రోరేవశుక్లశోణితే ॥ తచ్ఛరీ
రగ్రహశ్చాపిజంతూనాంకర్మహేతుకః । శరీరారంభహేతుత్వాత్పిత
రావితితద్వచః ॥ సుతాదివ్యవహారోస్యశరీరస్యనిబన్ధనః। అతోనకస్య
చిత్పుత్రోనపితానరిపుస్సుహృత్ ॥ శుద్ధోనిరంజనోవ్యాపీహ్యాత్మా స
ర్వత్రగీయతే ॥ అనిత్యస్యచనిత్యస్యచేతనస్యజడస్యచ ॥ ఏకస్యచాప్య
నేకస్యసమలస్యామలస్యచ । అవిక్రియస్యసతతం వికుర్వాణస్యచాని
శమ్ ॥ దేహస్యచాత్మనోప్యేవంస్పష్టంభేదనిదర్శనమ్ ॥ తయోరైక్యా
భిమానేనవర్తంతేభవసఙ్కటే । లోభమోహహృతజ్ఞానాశ్శరీరేంద్రి
యమానినః ॥ అతస్మింస్తదహంకారతిమిరాక్రాంతచేతసః । వృథా
రమ్భనరాయాంతిసంసారస్యచబీజతామ్ । జ్ఞాత్వైవతదశుభంసద్యస్త్య
జంతిచనరోత్తమాః ॥ నిర్వాణపరమాయాంతిసమతాంబ్రహ్మవాదినః ।
అహంకారేణసకలమిష్టమిత్యేవనిశ్చితమ్ ॥ రాగద్వేషౌ తతస్సిద్ధౌ
ద్వాభ్యాంవృతమిదంజగత్ । రాగద్వేషౌజితౌయేనతేనేదం సకలంజి
తమ్ ॥ దేహినాంచరిపూవిద్ధిరాగద్వేషౌచిరంతనౌ । అంతఃప్రవిష్టౌ స
హజౌనృశంసౌదుష్ప్రపూరకౌ ॥ తౌవిజిత్యమహాత్మానోజ్ఞానినో జ్ఞాన

తేజసా । నిర్వృతింపరమాంలబ్ధ్వాప్రభవంతిచముక్తయే ॥ తథా యతే
తమతిమాన్యథాస్యాన్నిర్వృతిఃపరా ॥ యోగేనలభ్యతేసాతు నతతో
న్యేనకేనచిత్ । యోగినఃపరమృచ్ఛంతితద్విష్ణోఃపరమంపదమ్। ఆర్తా
నాంపరమంత్రాణంవిష్ణురేవేతినిశ్చితమ్। శుద్ధేనమనసావాచాకాయే
ననియమేనచ ॥ ధ్యానేన నియతాచారయుక్తాయుక్తదృఢవ్రతాః । వ్ర
జంతిపూతపాప్మానోనియతావైష్ణవంపదమ్ ॥ మాతాపితృసుతభ్రాతృ
భార్యాస్సంతిచమాయయా । నఖల్వభిభవస్తేషామసతాంసంగయోగతః
తస్మాద్యోగోత్రజిజ్ఞాస్యఃప్రయత్నేనవిచక్షణైః ॥ భవతాపప్రతప్తానాం
యోగోహిపరమౌషధమ్ । యోగంచజ్ఞానినోనిత్యం పరిప్రశ్నేన సేవ
యా । ఉపదేక్ష్యంతి తేతాతతపసాభావితాత్మనః ॥ ....

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే షడుత్తరశతతమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

వ్యాసః—ఇత్యుక్త్వామునిశార్దూలోవిరరామ సమాధిమాన్ ।
ప్రశాంతాత్మా మహాతేజాఃపిత్రోరపిగతస్పృహః ॥ పాపక్షయార్థంని
యతస్తీర్థయాత్రాంచకారసః । దదృశేతీర్థనిరతాన్సమునీనూర్ధ్వ
రేతసః ॥ తపసాత్తపరిక్లేశాన్జ్ఞాతజ్ఞేయానకల్మషాన్ । తానభ్యేత్యా
భివాద్యోచ్చైర్నిర్వేదాదిదమబ్రవీత్ ॥ సువర్చలః— అహోనుభగ
వంతోత్రప్రహృష్టాశ్చాభిలక్షితాః। హితాహితజ్ఞానవిదః మయానిర్వి
ణ్ణచేతసా ॥ తాపత్రయాభిఘాతస్యపురుషస్యవిపశ్చితః । నలక్షయేహం
నిర్వేదంవినాగతిమిహక్వచిత్ । గర్భేనివాసోజననం శిశుత్వమతికుత్సి
తమ్ ॥ తత్రతత్రాభిభవనంవ్యాధ్యాదిభిరనేకధా॥ యువత్వేస్థవిరత్వే
చసతతందుఃఖభాజనే । పునశ్చమరణందుఃఖంనరకంచపునర్భవమ్ ॥ఏ
వంచింతయతానిత్యంసంసారాంతరవర్తినామ్ । వినిందితమవస్థానంజం
తూనాంశోకవర్ధనమ్ । జాయతేహ్రీశ్చ నిర్వేదః కుతస్తుష్టిఃకుతస్సు
ఖమ్ ॥ అజ్ఞానమిహమర్త్యానాంకామక్రోధభయాత్మనామ్ । విషయా

హతచిత్తానాంజాయతేచసుఖాదయః ॥ అసత్స్వపిచసద్బుద్ధ్యాదుః
ఖేషుసుఖసంవిదా । అనిత్యేనిత్యబుద్ధ్యాచనిరయంయాంత్యచేతసః ॥
నిత్యానిత్యవిభాగజ్ఞాః శ్రమంతో మతిశాలినః । సదాజాతసునిర్వేదా
స్సంసారాబ్ధింతితీర్షవః ॥ ఊర్ధ్వంగచ్ఛంతితపసాసంయుక్తాః పరమ
ర్షయః । సహివిజ్ఞానినాంపంథాస్సదాసద్భిశ్చసమ్మతః ॥ అస్థానే భవ
తాంతుష్టిః కథ్యతాంయదిశక్యతే ॥ మునయః— ఆశ్చర్యంతత్రభవతో
వేదస్యార్థస్యసంగ్రహః । బుద్ధేరోఘావలమ్బిన్యాస్త్యత్వశుత్వంచ
ప్రకాశితమ్ ॥ జ్ఞానైకనిధయస్సంతస్సతాంబుద్ధిరచఞ్చలా ॥ సద్వైకవస్తు
విషయాకథంబుద్ధిః ప్రమాద్యతి । సదసద్గోచరాబుద్ధిస్సర్వత్రచలనాత్మి
కా ॥ బాహ్యార్థైకప్రసక్తాయాసావినాశఫలామతిః ॥ సదేకవిషయం
జ్ఞానంజాయతేయస్యసుస్థిరమ్ । కుతస్తస్యాపినిర్వేదః తృప్తస్సహ్యాత్మ
నాత్మని ॥ పరావరప్రసక్తాధీర్యస్యనిర్వేదసమ్భవా । సచ యోగాగ్ని
నాదగ్ధసంచితక్లేశసఞ్చయః । నిర్వాణంపరమంసద్యః ప్రాప్నోత్యపిన
సంశయః ॥ యస్యబాహ్యార్థవిషయంజ్ఞానంప్రత్యాహృతంనచ । రాగా
దిదూషితంచేతస్తస్యవైనప్రసీదతి । నచకించిత్కరోయోగో విషయా
హృతచేతసః ॥ విషయప్రవణంచేతః కదాచిన్నప్రసీదతి ॥ తేష్వథాభి
రుచింతస్యకురుతేవిషయస్పృహా । నోపభోగాచ్ఛమంయాంతికామ
సంగాః కథంచన ॥ బహ్వింధనఇవారణ్యేకృశానుర్వర్ధతేఽధికమ్ । జ
గత్యామపియత్కించిత్ భోగ్యజాతంస్త్రియాదికమ్ । దృష్టమాత్రం
చతత్సర్వంమమస్యాదిత్యపేక్షతే । యద్భావ్యంకర్మణాతద్ధి భోగ్య
త్వేనావకల్పతే ॥ నసర్వమితిసర్వస్యనస్వేచ్ఛాతత్రకారణమ్॥ హతః
క్రోధేనతీవ్రేణవిషయానలజన్మనా ॥ ఉపర్యుపరిసంవృద్ధకామచండా
నిలాహతః । దుఃఖసంక్లేశయోనిత్యమత్యుత్తప్తస్సచవర్తతే । పరావరవి
భాగజ్ఞోయస్తుపశ్యతిచేతసా ॥ హేయాకారమసారంచ సంసారం నతు
శోచతి ॥ ధ్రువంవిషయమాత్మానంజానతోజ్ఞానచక్షుషా । నహసాజా

యతే చేతో విషయేషు పరాఙ్ముఖమ్ ॥ నిర్వేదస్స్వయమాయాతి తమహం
ఙ్కారవర్జితమ్ । చరత్యభ్యుపదేశార్ధి సర్వత్ర విగతస్పృహః ॥ తతః
ప్రాప్తసదాచార శుశ్రూషు మనహంకృతిమ్। ఉపదేశ్యమథాన్వీక్ష్య
ప్రజ్ఞాముపదిశంతి చ ॥ ఆచార్యాద్యోగసర్వస్వమవాప్య స్థిరధీస్స్వయం।
యథోక్తం యతతే తేన ప్రాప్నోత్యపి చ నిర్వృతిమ్ ॥ సమ్యక్ప్రయోగ
సిద్ధేన పూర్వం తత్త్వాత్మదర్శనాత్ ॥ న కించిద్దృశ్యతే కార్యం తేనవై సక
లం కృతమ్ । ఆత్మారామస్సదా పూర్ణః సుఖమాత్యంతికం గతః ॥ కుత
స్తస్యాపి నిర్వేదః సదానన్దమయస్య చ। వయమాచార్యసమ్పత్త్యా లబ్ధ్వా
యోగధనం ద్విజ॥ సిద్ధిః ప్రాప్తాశ్చ నో బ్రూహి నిర్వేదాశ్రయణం కుతః।
ఇత్యేవం బ్రువతాం తేషాం మునీనాం భావితాత్మనామ్ ॥ శ్రుత్వా వచో
మహాయోగీ జగాద పునరాత్మవాన్ ॥ సువర్చలః — ॥ శ్రావితా సంయ
మాస్సర్వే ధ్వస్తమేవ మనోగతమ్ ॥ తిమిరం భవతాం వాక్య శ్రవణా
ద్భావితాత్మనామ్ ॥ యేనాప్తాః పరమాం సిద్ధిం భవన్తో యోగవిత్తమాః
ఉపాయం తస్య యోగస్య బ్రువన్తు మునిసత్తమాః ॥ మునయః — ॥ పి
శాచాకృతినా విప్రా వస్మాకం గురుసత్తమా ॥ పరాశరస్య సచ్ఛిష్యా ము
నీ పుష్కరిణీం గతా । తత్సకాశాద్వయం సర్వే లబ్ధ్వా యోగధనం ద్విజ॥
కృతార్థస్త్వం మహాబుద్ధే స్వయం పుష్కరిణీం వ్రజ। సుమన్తుశ్చ సున
న్దశ్చేత్యేవం శ్రుతిపథం గతౌ ॥ గురుశాపప్రసంగేన పిశాచత్వముపా
గతౌ। పున్నాగతీర్థనిలయౌ సర్వభూతసుఖావహౌ ॥ గూహమా
నౌ స్వకం రూపం సర్వభూతానుకమ్పయా ॥ తౌ గత్వా సంశయం పృచ్ఛ
ర్యోగం చైవ మహామతే । తే తౌ విదితతత్త్వార్థౌ యథావదుపదేక్ష్యతః
వ్యాసః ॥— ఇత్యేవమృషిభిః ప్రోక్తస్సర్వైస్తత్త్వార్థదర్శిభిః । సువర్చ
లోపి ధర్మాత్మా వైరాగ్యపరమో మునిః । జగామ సహసా తత్ర యత్ర
తౌ మునిసత్తమ । సంవృతో మునిభిస్సిద్ధైర్బహుభిర్విమలాశయైః ।
తీర్థస్నానహతాశేషకల్మషస్తతిభిర్ద్విజైః । పరమం పురుషం దేవం

ధ్యాయద్భిరంగశాయినమ్ । తద్ధ్యానామృతసంధానసుపుష్టాంగోరువి
గ్రహైః । ఏకాగ్రమతిభిస్సిద్ధైర్బ్రహ్మధ్యానపరాయణైః। యోగిభి
స్థిరసంకల్పైర్ధ్యానాగ్రన్యస్తలోచనైః ॥ పరావరవిభాగజ్ఞైస్తృణీ
కృతజగత్త్రయైః ॥ లబ్ధలక్షపదైరస్త సర్వభేదావలమ్బనైః । వీతరా
గభయక్రోధైర్నిరవద్యైర్కృతాత్మభిః ॥ నిర్మలైర్నిరహఙ్కారైర్ని
ర్లజ్జైర్నిష్పరిగ్రహైః ॥ క్వచిద్వేదానధీయానైః క్వచిదధ్యాపకై
రపి । క్వచిత్సామానిగాయద్భిః క్వచిద్ధ్యానపరాయణైః ॥ క్వచిత్సప
ర్యానిరతైః క్వచిత్స్తవనసంశ్రితైః ॥ క్వచిద్వ్యాఖ్యానకుశలైః క్వచి
ద్రూపపరాయణైః ॥ క్వచిత్స్తవనసంయుక్తైః క్వచిద్వన్దనతత్పరైః ॥
క్వచిజ్జయజగన్నాథ రంగనాథజగన్మయ । ఇతినామానిమధురం వ్యా
హరద్భిర్ద్విజాతిభిః ॥ సాలతాలధవాశ్వత్థవకుళాద్యైర్మహీరుహైః
వటపున్నాగపనస కర్ణికారామ్రచమ్పకైః ॥ బదరీబిల్వతిందూక
కపిత్థాసనకేసరైః । పతాకధాత్రీజమ్బూక ప్రియంగుకుటజైరపి ॥ అ
శోకరంభాలికుచతాంబూలీపూగవేతసైః ॥ మధుకోదుమ్బరాంకోల
బీజపూరారుణైరపి ॥ స్నిగ్ధకంఠైశ్చమధురం కూజద్భిఃకోకిలైరపి ॥నృ
త్యన్మయూరనివహైః భృఙ్గసంఘైర్మనోహరైః ।వల్గువ్యాహారకుశ
లైస్సురక్తచరణాననైః॥ హంసకారండవగణైర్భ్రమత్సారసరాజిభిః।
తీర్థంచపరివిగాహద్భిరుత్తరద్భిర్ద్విజోత్తమైః । ఉపస్థానపరైరూ
ర్ధ్వబద్ధహస్తైరతంద్రిభిః । యోగిభిశ్శుద్ధసత్త్వైశ్చ సదాధ్యానపరా
యణైః । నిర్ద్వంద్వైశ్చనిరాహారైః నిరస్తాశయకుత్సితైః ॥ అన్యై
శ్చానుగతైర్మర్త్యైః పురుషార్థపరాయణైః ॥ శీలవృద్ధైర్వయో
వృద్ధైఃక్షత్రియైశ్శాన్తమానసైః। వైశ్యైర్నిరస్తశల్యైశ్చ శూద్రైఃరు
చితవృత్తిభిః ॥ నానాపక్షిగణైర్జుష్టం నానామృగగణైరపి । నానా
భూతగణైర్జుష్టం ప్రశాంతాత్మభిరర్చితమ్ । యదభ్యాశేమహద్ధామ
రంగధామపరంవిభు । తత్తీర్థవరమాగత్య భగవాన్ససువర్చలః ॥ వ

వందేచసమస్తాంస్తాన్ స్వయంమునిగణానపి । తతోఽపున్నాగతీర్థాంత
జభ్యుపేత్యమహామతిః । పిశాచచ్ఛద్మవేషౌతు చరంతౌమునిసత్త
మౌ ॥ నవదర్శమహాత్మానౌ గూహయంతౌస్వకంవపుః ॥ సదాధూ
తమనఃపంకౌ వేదాధ్యయనతత్పరౌ । వివిక్తేసతతౌదృష్ట్వాప్రియయా
సంతతవ్రతౌ ॥ తౌచదృష్ట్వాసమాయాంతమభ్యర్ణంమునిసత్తమమ్
జుగూహతుస్స్వకంరూప మన్యోన్యంమునిసత్తమౌ। తావపశ్యన్మహా
త్మానా వతిష్ఠద్ధర్మనామునిః ॥ అభితస్తత్రసముని ర్విచచారదిదృక్ష
యా ॥ విషణ్ణవదనోధీమాన్ భగవాన్ససువర్చలః ॥ ఉవాచవచనం
వీక్ష్య మహాత్మాచస్వరేణచ ॥ సువర్చలః—॥యదధీతంచయద్దత్తంహు
తంతప్తంమయాపియత్ ॥ తదిదంసఫలంసర్వ మస్తుమేగురుసన్నిధౌ ॥
యద్యస్తిగురుదేవత్వం యద్యస్తిసుకృతంమమ । సత్యేనతేనగురవఃప్ర
సీదంత్విహసాంప్రతమ్ । అంతరాత్మాచభూతానాం సాక్షిత్వేనవ్యవ
స్థితః । ఇతిసత్యేనగురవౌ దర్శనంయాంతుతేమమ ॥ వ్యాసః—॥ ఇ
తిశ్రుత్వామునివరౌ తద్దర్శనమగచ్ఛతామ్ ॥ పిశాచవిహితాకారౌ
పూజ్యావనిందితదర్శనౌ । తౌదృష్ట్వాసమహాత్మానౌ మునీమతిమతాం
వరౌ । సాదరంనమనంచక్రే తాభ్యాంతత్రసువర్చలః । యథాప్రకా
శతాంయాతౌ భువిచంద్రదివాకరౌ । యువాంచఖలుసర్వత్ర తథాశో
ష్వప్రకాశితౌ ॥ మునీ— ॥ ఆచక్ష్వమునిశార్దూల యదర్థంత్వ
మిహాగతః ॥ జానీహిప్రాప్తమేవైత ద్విశేషాదావయోర్గతమ్॥ సువ
ర్చలః—॥ సత్యమేతన్మహాభాగౌ మన్యేతత్ప్రాప్తమిత్యపి ॥ సింధు
తీరగతస్సాలో నశోషముపయాస్యతి ॥ తాపత్రయోర్మినికరే భవా
బ్ధౌవిషయాంభసి ॥ క్రోధమోహమహామీనే లోభగ్రాహసమాకులే॥
అపారేదుస్తరేమగ్నే నానాపాశసుయంత్రితే। మమత్వగ్రహతప్తస్సి
న్నక్వచిత్ప్రాగమేయుషః ॥ విస్పష్టజీవితాశస్య విధాత్రాహృతచేతసః॥
చపలస్యాల్పసత్త్వస్య హీనబుద్ధేర్లఘీయసః । ధర్మాయనాదపేతస్య

కృత్యాకృత్యమజానతః ॥ అసత్కర్మరతస్యాపి చ విపరీతార్థగ్రాహిణః । దీనో బ్రహ్మన్ భవంతో మే ఇతి మత్వాహమాగతః । యత్కారణోఽథ యజ్ఞాత్వా వాచా యత్ప్రలపన్నహమ్ ॥ పరిత్రాణం చ విందేయం భవతాపత్రయాతురః ॥ చింతయన్నదరేవాసంగభ్వాయోనివినిర్గమం మలపంకమయీం శయ్యాం సంసేవామి దివానిశమ్ ॥ అతః ప్రపన్నం భవతోస్సకాశం సముపాశ్రితమ్ ॥ చింతానలప్రదీప్తం మాం భవంతౌ త్రాతుమర్హథః ॥ భవోరగవిదష్టస్య జ్ఞానం హి పరమౌషధమ్ । తదర్థ్యమిహాముపైమ్యద్య యువాం హి జ్ఞానజన్మభూః ॥ అతశ్శాంతిం న గచ్ఛామి మనసః కామగస్య చ ॥ నానావిషయసక్తస్య దుర్నివారగతేరిహ ॥ మనసశ్శాంతిమాపన్నం సర్వత్ర విగతస్పృహమ్ । జ్ఞానవైరాగ్యసంపన్నం సుఖినం బ్రువతే జనాః । వ్యాసః — ॥ ఏవం బ్రువతి ధర్మజ్ఞే మునిశ్రేష్ఠే సువర్చలే ॥ సుమంతుర్వదతాం శ్రేష్ఠో జగాద పరమం వచః ॥ సుమంతుః । సత్యమేతన్మహాభాగ నిర్వేదాత్త్వమిహాగతః ॥ శ్రేయోఽర్థీ చాత్మనో భూత్యై భూయస్సంతాపకర్శితః । శ్రూయతాం వచనం శ్రేయో మనసో మోహశాంతయే । ఉదీర్ణతాపసంసారమలప్రక్షాళనాయ చ ॥ అనాదికర్తా భగవాన్విశ్వస్యాత్మా భువిధ్రువమ్ । సర్వజ్ఞస్సర్వదర్శీ చ వశీ నారాయణోఽవ్యయః । సర్వానందమయశ్శ్రీమాన్ సర్వాధారస్సనాతనః విశ్వస్య జన్మవిలయస్థితికర్తా జగత్పతిః । నిజకర్మావృతియుతం జంతుముచ్చావచం ద్విజ । అస్తప్రజ్ఞం చ వివశం గుణమయ్యాత్మమాయయా ॥ నానాదేహనిపాతం చ నానాదుఃఖాశ్రయం యయౌ ॥ నానాపాశాశ్రయం చాహో నిర్మమే పురుషోత్తమః । తత్ప్రభావానుగుణ్యేన వర్తంతే సర్వజంతవః ॥ న హి శక్యమహీశానైస్సురైర్వస్తదతివర్తితుమ్ ॥ దేవత్వం వ్రజతి హ్యేషః క్వచిత్తిర్యక్త్వమేవ చ ॥ పునస్స ఏవ వ్రజతి మనుష్యత్వమథేతరత్ ॥ స్థావరత్వమథాన్యచ్చ తథా పరవశోఽహ్యయమ్ ॥ భోగబుద్ధిస్తథాశక్తిస్తథోత్సాహస్తథా సుఖమ్ ॥ తత్తద్దేహానుగుణ్యే

న జాయతే స్య చ తత్క్షణాత్ । తత్తద్బుద్ధిశ్చ సర్వేషాం దేవాదీనాం విల
క్షణా ॥ క్రోధలోభౌ చ తృష్ణా చ మోహశ్చాస్య ప్రవర్తతే । అతృప్త
స్సర్వకామేషు నిత్యం చరతి సస్పృహః । స్వతో దుఃఖవిహీనస్య నిత్య
స్యైవావ్యయస్య చ । తస్య ప్రకాశరూపస్య సుఖం దుఃఖం న చాత్మనః ॥
కర్తృజన్మనహేతుస్తు నానాదేహేషు సంస్థితిః । తత్ర తత్రాభిమానశ్చ
తత్తద్భోగేచ్ఛయా సహ ॥ కర్మణా చ ప్రసుప్తస్య స్వభావశ్చ నిరంజ
నః । దేవమానుషపశ్వాదిష్వహంబుద్ధిః ప్రవర్తతే ॥ తత్తత్స్థానావమా
నాభ్యామనిశం పీడ్యతే జనః ॥ తాపత్రయసముత్థేన దుఃఖేన చ సదావ
శః ॥ తతశ్చ కాలో గ్రసతి వ్యాఘ్రః పశుమివాస్వయమ్ ॥ ప్రమత్తమిం
ద్రియారామం మమతాగర్తసంయుతమ్ ॥ మరణే చ తథా పీడాం భూ
యసీమస్య దేహినః ॥ నిరయేషు చ సంవేశం గర్భశయనమాత్మనః ॥ వి
వాహమపి భార్యాయా అవశస్య చ దారుణమ్ । స్మరంజన్మాని తాన్య
స్మిన్ పాతితాని మలాశయే ॥ జఠరానలతప్తాంగో మాతురాస్తే తదా
స్వయమ్ ॥ తతో నిష్క్రమమాణస్య యోనిద్వారముపేయుషః । ప్ర
సూత్యనిలనున్నాంగో నిర్యాతి సహవేదనః । బహిః పతనమాత్రేణ ప్ర
జ్ఞయా పరివర్జితః । మలపంకేఽవశం శేతే సదానిష్టనివారణే । తత్ర వ్యా
ధిసముత్థానం బహుశస్త్వనువర్తనమ్ ॥ ఏవం నయతి బాల్యేఽపి కౌమా
రేఽపి చ తత్సమః । తథావస్థాంతరం ప్రాప్తో యువా కామైశ్చ దహ్యతే ॥
సంప్రాప్య పశ్చిమావస్థాం జరయా పరిపీడ్యతే । తతశ్చ దుఃఖమత్యత్య
నారకం దుఃఖమశ్నుతే । పునశ్చ గర్భపతనం భ్రమత్యేవ చ చక్రవత్ ॥
అతస్సర్వాస్వవస్థాసు దుఃఖమేవోపలక్ష్యతే । సర్వత్రైవర్తమానస్య
హ్యవితృప్తస్య దేహినః ॥ శ్రేయస్సు విముఖస్యేహ పాపేష్వభిరతస్య
చ । తస్య మోహార్ద్గతః కాలోప్యనంతో నష్టజన్మనః । జనే భవంత్యశ్రేయాం
సి సదోద్వేగకరాణి హి । కామాదిషు చ సంసక్తం తచ్చలం చానుగచ్ఛ
తి । ఉపకారి భవత్యేతద్గ్రామ్యభోగప్రవర్తనే । అపకారి సదా చ స్యా

త్సదావదనిపుణజనే । జంతవశ్శ్రియమిచ్ఛన్తి తదుపాయం నకేచన॥
సతతంచాభిధ్యాయన్తే సదాధర్మవిదోజనాః । ఏకస్యకామినోనా
లం త్రైలోక్యమపిసువ్రత । ఇంద్రియార్థేషుసంసక్తం మనోయ
స్యచసస్పృహమ్ ॥ భూయోభూయోవివృద్ధంచ కామినంతంనమేధ
థః ॥ కామకర్దమసంమర్దం శశ్వన్మలినమానసమ్॥ క్షాళయేత్సమ్య
గాత్మానం సమ్యగ్జ్ఞానజలేనచ । తపసాభావితాత్మానో యోగినస్సంయ
తేంద్రియాః ॥ ప్రతరన్తిమహాత్మానో జ్ఞానేనైవభవార్ణవమ్ ॥ అథ
వైదేహినామన్తర్యదాజ్ఞానంప్రరోహతి ॥ తదాపశ్యతిచాత్మానంస్వ
యంశోచ్యమధోగతమ్ ॥ తదానీంక్షీయతేతస్యబాహ్యేషువిముఖంమ
నః ॥ సర్వత్రనిస్పృహంశాన్తమనిద్రమనివారితమ్ । చేతసాసకథం
పశ్యన్ స్వాత్మానంనానుశోచతి । విసృజ్యసకలంజ్ఞానం తేజసామమలా
స్పదమ్ ॥ నియమ్యచేన్ద్రియగ్రామం వర్తతేమనగోచరః । అతస్సర్వ
త్రసంసార భేషజంజ్ఞానమేవహి ॥ జ్ఞానమేవపరంమృగ్యం జ్ఞానమేవప
రంధనమ్ ॥ జ్ఞానంసంతారయత్యేవ దుఃఖాక్రాన్తమశాశ్వతమ్॥సంసా
రగర్తమత్యేతి జ్ఞానేనైవానుపశ్యతి ॥సువర్చలః॥— తరన్తియేనజ్ఞా
నేన యోగినోదుస్తరంద్విజ । సంసారసాగరంఘోరం తన్మమాచక్ష్వ
పృచ్ఛతః ॥ మునిః—॥ యోగేనశాన్తిమిచ్ఛన్తి యతయోబ్రహ్మవాది
నః ॥ యోగాద్భవతివిజ్ఞానం తపసాచోర్ధ్వరేతసామ్ ॥ బ్రహ్మజ్ఞానం
చపరమం భవత్యపిచముక్తయే ॥ ఇన్ద్రియాణినియమ్యైవ మనసశ్శాన్తి
మేవచ ॥ కృత్వాతపశ్చమునయో నిరవద్యంవ్రజన్తిహి॥సువర్చలః —॥
యోగస్వరూపంపరమం బ్రూహిమునిసత్తమ ! అనన్యచేతసేమ
హ్యం ముహ్యతేశ్రేయఉత్తమమ్ ॥ మునిః॥—॥హన్తసర్వంప్రవక్ష్యా
మిశృణుత్వంమునిసత్తమ ॥ శాన్తాయమమభక్తాయప్రపన్నాయవిశేష
తః ॥ రహస్యమేతత్పరమం సర్వసంసారనాశనమ్ ॥ విజ్ఞానమమలంశు
ద్ధం శ్రుతిమస్తకసంస్థితమ్ । సర్వదుఃఖప్రశమనం సర్వశాన్తికరంపరమ్

తాపత్రయమహాతాపప్రణాశనమనామయమ్ ॥ యోగజ్ఞానం ప్రవక్ష్యా
మి తదిహైకమనాశ్శృణు । అష్టాఙ్గపరమం యోగం బ్రువతే యోగవిత్త
మాః ॥ యమశ్చ నియమశ్చైవ తృతీయం చాసనం మతమ్ ॥ ప్రాణాయా
మస్తథా తత్ర ప్రత్యాహారశ్చ పఞ్చమః ॥ ధారణా చ తథా ధ్యానం సమా
ధిశ్చేతి సంగ్రహః ॥ ఆనృశంస్యమనాలస్యం వైరాగ్యం చార్జవం పరమ్ ॥
అచాపల్యం ధృతిస్సర్వం జ్ఞేయం చేతి యమం విదుః ॥ శౌచమాహారనియ
మో నిర్మమత్వమసఙ్గతా । క్షాన్తిః క్షమా దమస్తుష్టి రిత్యష్టౌ నియమా
స్స్మృతాః । ఆసనం స్వస్తికాదీని తదభిజ్ఞాః ప్రచక్షతే । వాఙ్మనశ్చరతో
వాయో రేకత్ర నియమస్సనైః । చలస్య మనసస్స్థిత్యై ప్రాణాయామ
శ్చ తద్విధః ॥ ఇన్ద్రియాణాం చ సర్వేషాం ప్రత్యాహరణమిష్యతే । వి
షయేభ్యః ప్రయత్నేన ప్రత్యాహారస్తు పండితైః । ధారణా నామ మనసో
లక్ష్యే బ్రహ్మణి సంస్థితిః । సంశీలనం చ మనస స్తత్ర ధ్యానం పునః పునః ॥
తదేకరసతాపత్తిం సమాధిం బ్రువతే జనాః । ఇత్యేవం మునిభిః ప్రోక్తో
యోగస్సంక్షేపతో మునే । మయాప్యుక్తో మహాబుద్ధే యోగవిషసనా
తనః । అనాదివాసనాదుష్టం మనస్సమలినం యతః ॥ అతో యోగస్స
దుష్ప్రాపస్సహసాఽకర్మణా ద్విజ ॥ తపసా నియమేనాపి వ్రతస్నానా
దిభిరపి ॥ మనసః క్షాళనాదేవ యోగసిద్ధిం లభేత హ । పాపానాం కర్మ
ణాం చాశు నాశస్సంపద్యతే నృప । వైకుంఠస్మరణాత్సద్యః పవిత్రం భ
గవాన్యతః ॥ యన్నామకీర్తనాత్సద్యస్సర్వపాతకినో ద్విజ ॥ విశుద్ధిం ప
రమాం ప్రాప్య ప్రభవన్త్యపి ముక్తయే । మనః ప్రసన్నతా నస్యాద్గోవి
న్దస్మరణం వినా । నాపగచ్ఛతి ధాతుస్థం విధూమాగ్నిం వినా మలమ్ ॥
దేహినామల్పబుద్ధిత్వా త్తరుణాయత్తచేతసామ్ । నిర్మలజ్ఞానభూయి
ష్ఠం న శక్తిర్బ్రహ్మ వీక్షితుమ్ । అశక్తో భాస్కరం ద్రష్టుం యథా బాలో
వియద్గతమ్ ॥ దవీయో బ్రహ్మ సర్వేషాం చేతసాం చ తథా ద్విజ ॥ అతిప్ర
రూఢం బాహ్యార్థే ఇన్ద్రియానుగతం మనః ॥ తేభ్యో హి విచ్యుతిర్నేహ

స్నానాన్యత్రివిలక్షణమ్ ॥ బాహ్యవృత్తైరనాదిత్వాన్మనసో వదతాంవర ప్రవేశోద్యతతస్తస్య పరస్మిన్నపి శక్యతే । అతో హి మనసశ్శుద్ధిమాదౌ కుర్యాద్విచక్షణః । కర్మణాం విలయే నైవ హ్యాత్మనశ్శుద్ధిరిష్యతే ॥ ప్రాచీనం కర్మ విజ్ఞానాదశేషం ప్రవిలీయతే । శ్రేయసాం హి పరం శ్రేయో లాభానాం పరమోత్తమమ్ ॥ విజ్ఞానం సర్వజంతూనాం ధనానాంచ పరం ధనమ్ । జ్ఞానోదయశ్చ సర్వేషాం వైకుంఠాంఘ్రిద్వయాశ్రయాత్ ॥ సానురాగేణ మనసా వాచాపి మనసాపి చ ॥ కర్మణా భూయసా చైవ తత్సమాశ్రయణం బుధైః । కార్యం కార్యవిదాం శ్రేష్ఠ స ప్రసీదత్యధోక్షజః ॥ ప్రసన్నే సతి తస్మింశ్చ పరస్మిన్ పరమాత్మని ॥ అనంతార్పితదేహస్య సర్వం సప్రత్యయనం భవేత్ । నాతదర్హస్య తద్దృశ్యం చేతసోపి శుభాశ్రయమ్ । కర్మపాశావృతత్వాచ్చ ఆత్మాత్యంతహీనతో హినః ॥ అన్యే తు శుద్ధివిరహాన్నార్హాః పద్మోద్భవాదయః ॥ అతో నిర్దోషమక్లిష్టం కల్యాణగుణసాగరః । శుభాశ్రయం పరం మార్గ్యం బ్రహ్మతద్యోగతేజసా బ్రహ్మణా చ వినిష్పన్న ధ్యానేనైవ సదా సుఖమ్ । యజంతో యోగినో నిత్యం ప్రాప్నుయుః శ్రేయ ఉత్తమమ్ ॥ ఏవముక్తం పరం శ్రేయః ప్రపన్నస్య చ తే మయా ॥ యథార్హవృత్తిస్తద్యోగం కురుష్వావ్యగ్రమానసః ॥ శ్రేయఃకామయమానస్య విఘ్నానామయుతం భవేత్ । గోవిన్దస్మరణం తస్య శోషకర్త న సంశయః । దురితాని బహూన్యస్మిన్ విఘ్నానాం చ శతం బహు । అరిష్టం శమయేత్సర్వం సకృద్గోవిందసంస్మృతిః ॥ సత్యం సంశ్రయతో నిత్యం కర్మణా మనసా గిరా ॥ కల్యాణాని భవంత్యస్య ముక్తిరస్య ఫలం మతమ్ ॥ సర్వవాఙ్మనసాలభ్యో యేషాంచ స్మృతిగోచరః ॥ స్వయం భవేత్స విశ్వాత్మా జగతామీశ్వరేశ్వరః । భూయాంసస్తే మహాత్మానః శ్రీమతాం కిం న సేత్స్యతి ॥ వైకుంఠచరణాంభోజశరణాగతిరుత్తమా । అసారమన్యత్సకలం మనసాపి న లక్ష్యతే । తత్సంసృతిజ్వలనజ్వాలా దగ్ధానిష్టచయస్స్వయమ్ ॥ ప్రాప్నుయాత్స విశుద్ధాత్మా తమేవ

పరమాంగతిమ్ ॥ ఇతి తే గుహ్యమాఖ్యాతం జ్ఞానమాత్మవిశుద్ధయే ॥ కురు
ష్వైతదభ్యాయోగం కిమన్యచ్ఛ్రోతుమిచ్ఛసి । సువర్చలః—॥ కృ
తార్థం మే మనో జాతం కృతార్థోఽహం కృతస్త్వయా । కృతార్థాః
పితరస్సర్వే యస్మాన్మేవం బ్రవీషి భోః ॥ నూనం సుష్ఠుకృతం కర్మవిద్యతే మ
మ దుర్లభమ్ ॥ యద్భవన్తమిహాసాద్య శ్రేయో మాం ప్రాపయేదలమ్ ॥ దు
ర్లభః పరమో యోగో మనసాపి యతాత్మనామ్ ॥ జితేన్ద్రియాణాం శుద్ధా
నాం భూరివిజ్ఞానసమ్పదామ్ । క్రోధమోహమహాగర్తపరివర్తభ్రమేణ
హా । అవశే చేన్ద్రియగ్రామే కథం నుక్రియతే మయా । మునిః—॥ పాపేన
కర్మణా తాత మానసం మలినం భవేత్ ॥ ప్రయతస్వ మహాబుద్ధే త్వమ
ద్యతదుపక్షయే ॥ పాపక్షయశ్చ భవతి సర్వేషామపి సువ్రత । తీర్థస్నా
నాత్తథా దానాత్పుణ్యక్షేత్రనిషేవణాత్ । తీర్థానాముత్తమం తీర్థం
చన్ద్రపుష్కరిణీ సరః । ఏతత్క్షేత్రం పరం విద్ధి యత్ర శ్రీరఙ్గశబ్దితే ॥
బహవః క్షీణకర్మాణో మునయస్సంశితవ్రతాః । కర్మణాం విలయం కృత్వా
పరాం సిద్ధిమితో గతాః । క్షత్రియాశ్చాస్తకర్మాణో బహవో లోకవి
శ్రుతాః । యోగేన భూయసీం సిద్ధి మిహ ప్రాప్తా మహామునే । వైశ్యా
స్స్వధర్మనిరతాః శూద్రాశ్చాన్యే చ సంశ్రితాః ॥ భక్తిమన్తః పరాం సి
ద్ధిమిహ ప్రాప్తా ద్విజోత్తమాః ॥ త్వమప్యస్మిన్మహాబుద్ధే స్నానాదికమ
తః కురు ॥ వ్యపోహ్య సర్వకర్మాణి గతిమిష్టామవాప్స్యసి ॥ వ్యాసః ॥
—ఇత్యుక్తో భగవాంస్తత్ర న్యవసత్స సువర్చలః ॥ పుణ్యే శ్రీరఙ్గరా
జస్య రఙ్గధామని సాదరమ్ ॥ నిరేనాస్సతతం యోగాత్తదభ్యాసరతిర్ద్వి
జః ॥ శనైశ్శనైస్సర్వకర్మాణి క్షపయిత్వా మహామతిః । మనసా కర్మణా వా
చా యుక్తం కర్మ సమాచరన్ ॥ స్తవప్రణామానుధ్యానైస్సతతం రఙ్గ
ధామని । మహాన్తం కాలమాసాద్య భగవద్ధ్యానబృంహితః ॥ శుభాశు
భాత్మకం కర్మ యోగేనాశు వ్యపోహ్య చ ॥ వినిష్పన్నసమాధిశ్చ పరం
నిర్వాణమాప్తవాన్ ॥ తౌ చ బుద్ధిమతాం శ్రేష్ఠౌ పిశాచాకృతినౌ మునే

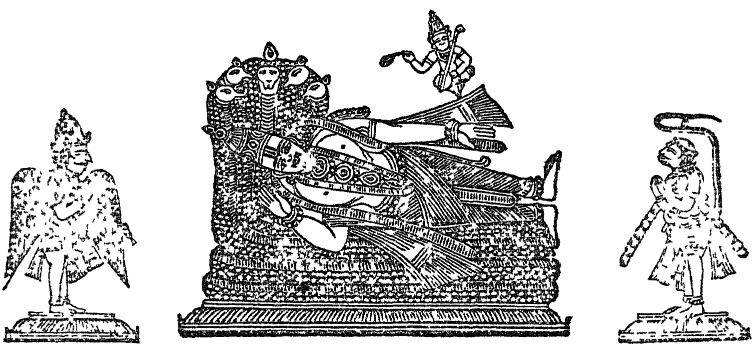
తస్మింస్తీర్థ వరేపుణ్యే నివాసంచక్రతుస్స్వయమ్ ॥ ఉపేక్ష్యము నిశాపాన్తం కర్మణాంచపరిక్షయమ్ ॥ అగచ్ఛతాంమహాత్మానౌ నిర్వాణపరమాంగతిమ్ ॥.. ....

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే సప్తాధికశతతమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

ఏతత్పుణ్యముపాఖ్యానం పరంనిశ్రేయసంనృణామ్ ॥ సర్వదుఃఖ ప్రశమనం సర్వసిద్ధికరంభువి ॥ యస్త్వేతత్కీర్తయేన్నిత్యం శ్రుత్వాపర్వణిపర్వణి । పూతపాప్మాజయేత్సర్వాం బ్రహ్మచైతిసనాతనమ్। యస్త్వేతచ్ఛ్రావయేన్నిత్యం శ్రాద్ధాదిషుచకర్మసు। పితృభ్యోదత్తమక్షయ్యం భవేత్తత్రనసంశయః । యఇదంపరమాఖ్యానం పఠతిశ్రద్ధయాన్వితః ॥ సవాజిమేధస్యఫలంప్రాప్నుయాత్పురుషోమునే । ఇతిసకలజగత్ప్రసూతిహేతోరఖిలజగచ్ఛరణస్యతస్యపుంసః । చరితమఖిలమాదిపూరుషస్యక్షపయతికల్మషమాశుశృణ్వతాంచ ॥ ....

ఇతిశ్రీగారుడపురాణే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే అష్టాధికశతతమోధ్యాయః

శ్రీ శ్రీరంగనాథ పరబ్రహ్మణేనమః శ్రీ

శ్రీ శ్రీరంగమాహాత్మ్యంసమాప్తమ్ శ్రీ

శ్రీ

శ్రీహయగ్రీవాయనమః

బ్రహ్మాండపురాణోక్తదశాధ్యాయ

శ్రీరంగమాహాత్మ్యప్రారంభః

హరిః ఓమ్ ॥ నారదః ॥—॥ దేవదేవ విరూపాక్ష శ్రుతం సర్వం మయాఽనఘ । త్రైలోక్యాన్తర్గతం వృత్తం త్వన్ముఖాంభోజనిస్సృతమ్ తథా పుణ్యాని తీర్థాని పుణ్యాన్యాయతనాని చ॥ గంగాద్యాస్సరితస్సర్వా ఇతిహాసాశ్చ శంకర ॥ కావేర్యాస్తు ప్రసంగేన తస్యాస్తీరే త్వయా పురా । ప్రస్తుతం రంగమిత్యుక్తం విష్ణోరాయతనం మహత్ ॥ తస్యాహం శ్రోతుమిచ్ఛామి విస్తరేణ మహేశ్వర । మాహాత్మ్యమఘనాశాయ పుణ్యస్య చ వివృద్ధయే ॥ మహేశ్వరః— ॥ ఏతద్గుహ్యతమం లోకే స్వకాలేఽపి మయా తవ । న ప్రకాశితమేవాద్య మయా సమ్యక్ప్రకాశ్యతే ॥ మాహాత్మ్యం విస్తరేణైవ వక్తుం వర్షశతైరపి ॥ న శక్యం శ్రోతుమపి వా తస్మాత్సంక్షేపతశ్శృణు । మరుద్వృధాయా మధ్యస్థం చంద్రపుష్కరిణీతటే ॥ శ్రీరంగమతులం క్షేత్రం శ్రియా జుష్టం శుభాస్పదమ్॥ తద్గత్వా న నరో యాతి నరకం నాప్యధోగతిమ్ । న చ జ్ఞానస్య సంకోచం న చైవ యమగోచరమ్॥ తస్మాద్రంగం మహత్పుణ్యం కో న సేవేత బుద్ధిమాన్। రంగం రంగమితి బ్రూయాత్ క్షుతప్రస్ఖలనాదిషు ॥ బ్రహ్మలోకమవాప్నోతి సద్యః పాపక్షయాన్నరః ॥ క్షుతే నిష్ఠీవనే చైవ జృమ్భికాయాం తథానృతే ॥ పతితానాం తు సంభాషె రంగమిత్యుచ్యతే బుధైః । యోజనానాం సహస్రేషు యత్ర క్వచన సంస్థితః । శ్రీరంగమితి యో బ్రూయాత్స యాతి పరమాం గతిమ్ ॥ దేశాన్తరగతో వాపి ద్వీపాన్తరగతోఽపి వా శ్రీరంగాభిముఖో భూత్వా ప్రణిపత్య న సీదతి ॥ చంద్రపుష్కరిణీస్నా

నం రంగమన్దిరదర్శనమ్ । ఏకాదశ్యాముపవాసశ్చ తులసీదళభక్షణమ్॥ సే
తాపాతక్ష్యనియత ఏకస్మిన్నపి జన్మని । తేం తస్య ఫలం ప్రోక్తం చేశ్వరేణ నా
రాయణ స్మృతః ॥ ప్రియతే పితృభిస్సాకం సన్తోషక్షయపర్యథః ॥ అ
పి నస్స్వకులజాతో యో రంగమన్దిరమ్ । కావేరీజలమధ్యస్థం శ్రో
యిత్వా ద్విజోత్తమాః ॥ దత్వా దక్షిణాం స్వల్పం జలం తిలమిశ్రి
తమ్ ॥ అస్నాన దద్వ్యగ్రోగ్రాసం సన్నిధౌ వా హరేరిహ । ప్రియతే పితరస్త
స్యాచ రహస్యం మునిసత్తమ । యే రంగమన్దిరం ప్రాప్తుం వాంఛ్యాం తస్యపి తే
శవమ్ ॥ న తే మద్విషయం యాన్తి అహో ధిక్ జ్ఞానమహో ఇతి । దేవాః ప్ర
పతన్తి నిత్యం స్వాస్పదక్షయభీరవః ॥ అశాసతే రంగనామ్ని ముక్తిక్షే
త్రే మనుష్యతామ్ ॥ కన్యాం గతే రవౌ మాసే కృష్ణపక్షే త్రయోదశీమ్ ।
పితౄంకర్తవ్య శంసన్తి పితరో రంగధామని । చన్ద్రపుష్కరిణీతీర్థే మా
ఘస్నానమఘాపహమ్ । కావేరీసలిలే స్నానం క్షేత్రవాసశ్చ దుర్ల
భః ॥ శ్రీరంగదర్శనం మాఘే సర్వపాపహరాణి వై । చాతుర్మాస్య
నివాసేన యత్ఫలం రంగధామని ॥ న తత్ఫలం త్రిపి దేవర్షే సాధ్యతే బ
హువత్సరైః । ఏకరాత్రోషితో మర్త్యో రంగనాథస్య మన్దిరే । మ
హాపాతకలక్షాద్వా ముచ్యతే నాత్ర సంశయః । ప్రాయశ్చిత్తసహస్రా
ణి మరణాన్తాని యాని వై ॥ తాని తత్ర న విద్యన్తే రంగనాథస్య మన్దిరే
శ్రీరంగం యాతి యో మర్త్యస్స్వాత్మానం దదాతి యః । తావుభౌ పుణ్య
కర్తారౌ భేత్తారౌ సూర్యమండలమ్ ॥ తిలపాత్రత్రయం యస్తు దద్యా
దన్వహమాదృతః । తత్ఫలం సమవాప్నోతి యః కుర్యాద్రంగదర్శనమ్।
హేమదానం ప్రశస్తం స్యాద్భూదానం చ తతోఽధికమ్ ॥ గోదానం వస్త్ర
దానం చ సర్వేషామధికం శృణు । ఉపసృత్య స్వయం దాన్తం రంగక్షేత్ర
నివాసినమ్ ॥ శ్రోత్రియం భగవద్భక్తం కుండికాపూర్ణవారిణా ॥ తో
షయిత్వా సమాప్నోతి సర్వదానఫలం మునే । చంద్రపుష్కరిణీస్నా
నం సర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥ నద్యాం స్నాత్వా నదీమన్యాం న ప్రశంసే

తకహీదివేత్ ॥ శ్రీరంగతీర్థమిత్యేత ద్వాచ్యం సర్వత్ర నారద ॥ చ
న్ద్రపుష్కరిణీం గంగాం సర్వత్ర పరికీర్తయేత్ । స తేన దోషమాప్నో
తి మహత్పుణ్యమవాప్నుయాత్ । నమస్త్వద్రంగధామానం చిన్తయే
ద్ద్వాదశాక్షరమ్ ॥ కావేరీసలిలే స్నాయాద్ధ్యాత్వాయం ద్విజాతయే ॥
ఇతి సంసారభీతానాం విధివాక్యం పురాహరిః ॥ అది దేశకృపావిష్ట స్త
దేతత్కథితంతవ ॥ రంగరంగమితిబ్రూయాత్ క్షుతప్రస్ఖలనాదిషు ।
విష్ణోస్సాయుజ్యమాప్నోతి న దేహాబాయ లేపునః ॥ చంద్రపుష్కరిణీ
తీర్థే రంగక్షేత్రవిమానయోః । రంగ దేవే చ శజ్కాస్యా ద్ద్వేషో వా
యస్య నారద । తం ధర్మనిరతో రాజా చండాలైస్సహ వాసయేత్ ॥
యః పంచాక్షరనిష్ఠోపి ద్వేష్టి రంగం సనాతనమ్ । స మే భక్తస్స పాపాత్మా
మద్బుద్ధిప్రతిలోమకృత్ । యథా సరిద్వరా గంగా వైష్ణవానామహం
యథా । దేవతానాం యథా విష్ణు ర్వేదానాం ప్రణవో యథా ॥ క్షేత్రా
ణాం చ తథా విద్ధి రంగక్షేత్రం మహామునే । పాపినాం కృపయా విష్టో వ
క్ష్యామి పరమం వచః । రంగం గచ్ఛ తరంగం వా జపత స్సగతాథవా ॥ ప్రా
తరుత్థాయ నియతం మధ్యాహ్నే హ్నః క్షయేపి చ ॥ నిశాయాం చ సదా
వాచ్యం రంగం రంగమితి ద్విజైః । యస్తు తద్రంగమాహాత్మ్యం ప్రాతరుత్థా
య సంయతః । అధీయీత స్వర్గ విష్ణుం స యాతి పరమాం గతిమ్ ॥ లిఖి
త్వా రంగమాహాత్మ్యం వైష్ణవేభ్యో దదాతి యః ॥ వైష్ణవానాం విశిష్టా
నాం రంగక్షేత్రనివాసినామ్ ॥ జాయతే శ్రీమతాం వంశే రంగిణా సహ
మోదతే । యః పరేచ్ఛృణుయాద్వాపి ధర్మ్యం సంవాదమావయోః ।
యం యం కామయతే కామం తం తమాప్నోత్యసంశయః । విద్యాం కీర్తిం
శ్రియం కాన్తిం పూర్ణమాయుః ప్రజాం పశూన్ । విష్ణుభక్తిం చ లభతే మ
త్ప్రసాదాన్న సంశయః ॥ ఇందుక్షయే పౌర్ణమాస్యాం ద్వాదశ్యాం
శ్రవణే తథా । ఏకాదశ్యాం తథాష్టమ్యాం పఠేచ్ఛృణ్వంశ్చ శుధ్యతి । శృ
ణ్వ పఠే లిఖే బిభృద్రంగమాహాత్మ్యముత్తమమ్ ॥ ముక్త్వా శుభాశు

ధ్యాతి తద్విష్ణోః పరమం పదమ్ ॥౮౫॥...........................

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణే మహేశ్వరనారదసంవాదే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే
శ్రీరంగక్షేత్రవైభవం నామ ప్రథమోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

నారదః—॥ ప్రసీద భగవద్భక్త ప్రధాన పరమేశ్వర । శ్రుతం శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యం రహస్యం భవతా మయా । త్వన్ముఖాంభోజనిర్యాతం దివ్యం విష్ణుకథామృతమ్ ॥ పిబతః శ్రోత్రచుళుకైః తృప్తిర్నాద్యాపి మే భవత్ ॥ పునరేవాహమిచ్ఛామి శ్రోతుం శ్రీరంగవైభవమ్ ॥ ఉత్పత్తిమాగతిం చైవ తయోరర్చావిమానయోః । క్షేత్రస్య చైవ మాహాత్మ్యం తీర్థస్య చ విశేషతః ॥ వక్తుమర్హసి సర్వజ్ఞ విస్తరేణ మమాధునా ॥ మహేశ్వరః—॥ కృత్స్నం శ్రీరఙ్గమాహాత్మ్యం విస్తరేణ మహామునే । కో బ్రూయాచ్ఛృణుయాద్వాపి న శక్యమితి నిశ్చితమ్ । తథాపి శ్రద్ధధానస్య తవాహం మధునా మునే । వర్ణయిష్యామి యత్కించిత్ తచ్ఛృణుష్వ సమాహితః ॥ ఆసీదిదం తమోభూతమప్రజ్ఞాతమలక్షణమ్ ॥ అప్రతర్క్యమవిజ్ఞేయం ప్రసుప్తమివ సర్వశః ॥ ఏక ఏవాభవత్తత్ర దేవో నారాయణః ప్రభుః । స జగత్సృష్టిసంహారైర్విహర్తుమకరోన్మనః ॥ స్వాంశాంశకలయా లక్ష్మ్యా స్వయా మూర్త్యా జగన్మయః । స్వకలానన్తశయనేఽధిశిశ్యే ప్రళయోదధిమ్ । తస్య కామస్సమజని మనసో వీర్యమాదితః । తదావిష్టస్స దేవోతు సోఽపశ్యత్సచరాచరమ్ ॥ తస్య నాభేరభూన్నాళం నానారత్నమనోహరమ్ ॥ తస్మిన్ హిరణ్మయం పద్మం సర్వగన్ధమభూత్కటమ్ । తస్మింశ్చతుర్ముఖో బ్రహ్మా సఙ్కల్పాత్పరమాత్మనః । సమష్టిస్సర్వజీవానామాసీల్లోకపితామహః । స జాతమాత్రస్తత్రైవ నాన్యత్కించిదవైక్షత ॥ ఏకాకీ స భయావిష్టో న కించిత్ప్రత్యపద్యత । శకునిం బ్రహ్మనామానం సతు హంసం హిరణ్మయమ్ ॥ ఆదిత్యవర్ణం సందేవం ప్రేరకం పరమాద్భుతమ్ । వరేణ్యం భర్గసంజ్ఞం చ ధీత

త్యన్యప్రబోధకమ్ । అపశ్యదతితేజిష్ఠ మావిర్భూతంయదృచ్ఛయా ॥ కస్త్వమిత్యాహతంబ్రహ్మా కస్త్వమిత్యాహతంచసః ॥ దేవానాంనామధావిష్ణుః పితాపుత్రస్యనామధాః । తస్మాత్పిత్రాకృతంనామ క ఇతిబ్రహ్మణోమునే । అహంహరిరితిప్రాహహంసశ్చాపిషదవ్యయః॥ ఉపస్థాయహరింప్రాహ బ్రహ్మలోకపితామహః ॥ కింకర్తవ్యంమమబ్రూహి ప్రమాణంకారణంతథా । ఉపాయంచతథాయోగం హరేతుభ్యంనతోస్మ్యహమ్ । మహేశ్వరః ——॥ సహంసరూపీభగవానోమిత్యుక్త్వాతిరోదధే । ఆదౌభగవతాప్రోక్తం హరిరోమితియత్తతః । ఆదితస్సర్వకార్యాణాం ప్రయుజ్యేతేచతావుభౌ ॥ హరిరోమితినిర్దిశ్యయత్కర్త్రక్రియతేబుధైః । అధీయతేవాదేవర్షే తద్వీర్యోత్తరంభవేత్ ॥ తస్మాత్తుప్రాతరుత్థాయప్రాఙ్ముఖోనియతశ్శుచిః । హరిర్హరిర్హరిరితి వ్యాహరేద్ఘోషశాన్తయే ।స్నానాదిషుచకార్యేషు క్షుతప్రస్ఖలనాదిషు। హరిరిత్యుచ్చరేదుచ్చైః హరత్యస్యాశుభంహరిః ॥ ఓమిత్యేకాక్షరంబ్రహ్మా వ్యాహరన్ సంస్మరన్ హరిమ్ । పద్మాసనస్థోభగవాన్ పరమంతపఆస్థితః ॥ కాలేనమహతాధాతా వ్యాజహారసభూరితి । వ్యాహృతిఃప్రథమాసాభూత్ప్రథమంవ్యాజహారయత్ । తయాససర్జవై భూమి మగ్నిహోత్రంయజూంషిచ। ముఖతస్త్రివృతస్తోమమగ్నిగాయత్రిమేవచ ॥బ్రాహ్మణంచమనుష్యాణాం పశూనామజమేవచ। ద్వితీయంతపఆతిష్ఠ ద్భువఇత్యబ్రవీత్తథా । వ్యాహృతిస్సాద్వితీయాభూద్ద్వితీయంవ్యాజహారయత్ । తయాససర్జాన్తరిక్షం సామానిచహవీంషిచ ॥ దోర్భ్యాంపంచదశస్తోమం త్రిష్టుభంఛన్దఏవచ। ఇన్ద్రందేవంచ రాజన్యం మనుష్యాణామవింపశుమ్ । తృతీయంతపఆతిష్ఠత్స్వరిత్యబ్రవీత్తతః। వ్యాహృతిస్సాతృతీయాభూత్తృతీయంవ్యాజహారయత్ ॥ తయాససర్జసదివమృచస్తోమంతథాధ్వరమ్॥ మధ్యాత్సప్తదశస్తోమం జగతీఛన్దఏవచ ॥ మనుష్యాణాంతథావైశ్యం పశూనాంగాంపయస్వి

సామ ॥ విశ్వదేవాం స్తథా దేవాన్ భూయిష్ఠాంశ్చ పితామహః॥ తురీయం తప ఆతిష్ఠన్మహా ఇత్యబ్రవీ త్తతః॥ చతుర్థీం వ్యాహృతిస్సాభూచ్చతుర్థం వ్యాజహారయత్ । తయా చేత్థం క్రమేణైవ అథర్వాఙ్గిరసాస్సృజత్ ॥ పఞ్చాక్షరస్తోమం చైకవింశం ఛందోనుష్టుభమేవచ। శూద్రజాతిం మనుష్యాణాంపశూనామశ్వమేవచ। తస్మిన్ కాలే భగవతః కర్ణవిట్ సంభవావుభౌ। రజస్తమః ప్రకృతికౌ మధుకైటభసంజ్ఞకౌ। అసురౌ బ్రహ్మణోభ్యేత్య సకాశం లోకకంటకౌ॥ వేదాన్ గృహీత్వా సలిలం ప్రవిష్టౌ ప్రళయోదధేః। అశక్తో గతిమన్వేష్టుం తయోః ఖిన్నః ప్రజాపతిః । నాళమాలమ్బ్య హస్తాభ్యాం పపాత రదవాఙ్ముఖః ॥ దివ్యైర్వర్షసహస్రైశ్చ యోజనానాం బహూనిచ । వ్యతీత్య విహ్వలో ప్రాప్తః కంటకైరపి ఖండితః ॥ నాళసంచలనాద్భీత స్తద్భంగభయవిహ్వలః ॥ సఉత్తారకృచ్ఛ్రేణ పునశ్చింతాపరోభవత్ । ప్రవిశంశ్చ పునస్తోయం తాతేత్యాహసబాలవత్ । మాభైషీరితి తం ప్రాహ మత్స్యః కశ్చిజ్జలేచరః । ఆహరిష్యామి వేదాంస్తే తాతాహం తే ప్రజాపతే ॥ ఉత్తీర్యోత్తిష్ఠ భద్రం తే స్వస్థానమితి సోగమత్ తౌ హత్వా దానవశ్రేష్ఠౌ హరిర్హయశిరా మునే। ఆదాయ వేదానాగచ్ఛ దంతికం పరమేష్ఠినః । ఆరుహ్య వైదికం యానమంజనాచలసన్నిభః ॥ పీతాంబరధరో దేవో బ్రహ్మణో గురురచ్యుతః ॥ శ్రీవత్సాంకశ్శ్రియః కాంతః తస్మై వేదానుపాదిశత్ । ఉవాచ చైనం భగవానుపసన్నం ప్రజాపతిమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥— వేదా హ్యనుపదిష్టాస్తే మయా పూర్వం ప్రజాపతే ॥ నష్టాస్తేన పునర్లబ్ధా మత్ప్రసాదాచ్చతుర్ముఖ ప్రణవస్యోపదిష్టత్వాన్నాత్యంతం నాశమాప్నుయుః ॥ అనాచార్యోపలబ్ధా హి విద్యేయం నశ్యతి ధ్రువమ్ । విద్యాస్సనాతనా వేదాః మదాజ్ఞాపరిపాలకాః ॥ మయా నిశ్వసితాః పూర్వం మయి సంతస్సదానఘ॥ నజాయంతే న నశ్యంతి నధార్యంతే చ మానవైః ॥ బహుజన్మకృతైః పుణ్యైః ధార్యంతే బ్రాహ్మణోత్తమైః ॥ బ్రాహ్మణత్వమనుప్రాప్య యేన వేదాన

ధీయతే । బ్రహ్మహేవ సురాపీవ తేచపాతకినస్స్మృతాః । అధీతమపియో వేదం నానుపాలయతేద్విజః ॥ భ్రూణహాసతువిజ్ఞేయో వియోనిమధిగచ్ఛతి ॥ బ్రాహ్మణో వేదవిద్యజ్వా యోనభక్తో మయీశ్వరే ॥ శ్వపాత్పశురితిజ్ఞేయ స్సంసారోనాస్యనశ్యతి । అవైష్ణవో వేదవిద్భ్యో వేదహీనశ్చవైష్ణవః ॥ జ్యాయాంసమనయోర్విద్ధియస్యభక్తిస్సదామయి । కిం పునర్వేదహీనశ్చవిష్ణుభక్తివివర్జితః । చండాలపతితవ్రాత్యపుల్కసేభ్యోనికృష్యతే ॥ వేదేషుయజ్ఞేషుతపస్సుచైవయజ్ఞేశ్వరేమయిచైవాప్రియోయః ॥ చండాలజన్మాసహకర్మణైవ బుద్ధ్యావిచార్యోభువనాతిరిక్తః ॥ అధీహివేదాన్సతత్త్వమంగోపాంగశిరాంసిచ ॥ అర్థశాస్త్రం కామశాస్త్రంచ శిల్పశాస్త్రంచికిత్సకమ్ । సృజస్వవేదశబ్దేభ్యో దేవాదీన్మత్ప్రసాదతః । వర్ణాశ్రమవిభాగంచ తేషాంధర్మాన్పృథగ్విధాన్ । లోకాంశ్చస్వర్గనరకాన్ భోగానుచ్చావచానపి । నామరూపవిభాగంచ తేషాంత్వంకల్పయిష్యసి ॥ మహేశ్వరః — ॥ ఇత్యేవముక్త్వావిహగాధిరూఢో వేదాన్విధాత్రేవిధివత్ప్రదాయ । సంస్తూయమానశ్చతురాననేన తత్రాంతరాసీత్సహసాముకుందః ॥౫౦॥......

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణే మహేశ్వరనారదసంవాదే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే బ్రహ్మసృష్టికథనం నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథ పరబ్రహ్మణే నమః

మహేశ్వరః — తథాససర్జభూతాని లోకాంశ్చైవచతుర్దశ సత్యలోకంసమాస్థాయ స్వయంభూర్భువనేశ్వరః ॥ సదృష్ట్వావేదశబ్దేషు దేవాదీనాంగతాగతీ । కర్మణాంచైవభోగేన క్షయంచమహతామపి । ఐశ్వర్యాణాంతథాస్సేద్ధ్య మండాంతర్వర్తినామపి । ఆలక్ష్యస్స్వపదస్యాపిక్షయంకాలేనభూయసా ॥ క్షీరోదమగమద్ధామవిష్ణోరద్భుతకర్మణః । తపఃపరమమాస్థాయ తోషయామాసమాధవమ్ । తతఃప్రసన్నోభగవాన్ బిభ్రాణఃకూర్మవిగ్రహమ్ ॥ శ్రీకూర్మః — ॥

ప్రసన్నోహమితిప్రాహ బ్రహ్మాణంసజలేస్థితః ॥ తమద్భుతతమందృ
ష్ట్వా వ్యాజహారచతుర్ముఖః ॥ బ్రహ్మా— ॥ ప్రసన్నోయదిమేదేవ
స్వంరూపం దర్శయస్వమే ॥ అదృష్టపూర్వంహిమయా పరంరూపంక
దాచన । మత్స్యకూర్మవిహంగానాం దృష్టపూర్వంనరాశ్వయోః ॥
ద్రష్టుమిచ్ఛామితేరూపం పరంగుహ్యంసనాతనమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥
రూపమప్రాకృతందివ్యం పరమంవేదవేదితమ్।నశక్యంత్వాదృశైర్ద్రష్టు
మవతారంవినావిధే ॥ సంకల్పేనైవసంహర్తుం శక్తోహమపివైరిణః
ఉపాసనార్థం భక్తానాం సృజామ్యాత్మానమాత్మనా ॥ శక్తోహమపి
తత్కాలె సంహర్తుంసర్వవైరిణః ॥ మద్భక్తానాంవినోదార్థం క
రోమివివిధాఃక్రియాః ॥ ఈక్షణధ్యానసంస్పర్శైర్మత్స్యకూర్మవిహం
గమాః । పుష్ణంతిస్వాన్యపత్యానితథాహమపిపద్మజ । ఇతిదర్శయితుం
బ్రహ్మన్ తేషాంరూపంప్రదర్శితమ్ ॥ యోగక్షేమం వహామ్యామిత్య
శ్వత్వంతవదర్శితమ్ ॥ పౌరుషస్యప్రసిద్ధ్యర్థం దర్శితాపురుషాకృతిః॥
యదిమేపరమంరూపం ద్రష్టుమిచ్ఛసిపద్మజ । భూయస్తపస్సమాతిష్ఠజ
పన్మంత్రమిమంమమ ॥ నమోనారాయణాయేతినిత్యమోంకారపూ
ర్వకమ్ ॥ జపన్నష్టాక్షరంమంత్రం సద్యస్సిద్ధిమవాప్స్యసి ॥ నానేనస
దృశోమన్త్రో వేదమంత్రేషువిద్యతే ॥ సారోయంసర్వమంత్రాణాం
మూలమంత్రస్సకీర్తితః । జగతఃకారణత్వంచసృష్టిస్థితిలయేషుచ। హే
తుత్వంమోక్షదత్వంచ మంత్రేస్మిన్నుపదర్శితమ్ । ఉపాయత్వముపే
యత్వం సాధ్యత్వంసిద్ధతామపి ॥ మమవక్తిహిమంత్రోయం తస్మాత్ప్రి
యతరోమమ । సృజ్యత్వంచేతనత్వంచ సర్వత్రపరతంత్రతామ్ ॥ సం
సారమపవర్గంచ వక్తిజీవస్యమంత్రరాట్ । అనేనక్రియతేమంత్రే
ణాత్మనఃపరమాత్మని ॥ నివేదనంమయిబ్రహ్మన్మద్భక్తేషుచశాశ్వతమ్ ।
భౌమాన్మనోరథాన్స్వర్గ్యాన్ముక్తిమప్యతిదుర్లభామ్ ॥ సాధయిష్య
స్యనేనైవ మూలమంత్రేణమామకాః ॥ అనష్టాక్షరతత్వజ్ఞై రతప

స్విభిరవ్రతైః ॥ దుర్దర్శోహం జగద్ధాతః మద్భక్తైర్విముక్తైరపి ॥ మహే
శ్వరః॥— ఇత్యుక్త్వాంతర్దధే బ్రహ్మన్నస్మాకం పశ్యతః పితుః । దుర్వి
భావ్యగతిర్వేదైః కూర్మరూపీ జనార్దనః । అంతర్హితే భగవతి బ్ర
హ్మా లోకపితామహః । అష్టాక్షరేణ మంత్రేణ పునస్తేపే మహత్తపః । త
స్య వర్షసహస్రాన్తే తప్యమానస్య వేధసః । ఆవిరాసీన్మహద్ధామ శ్రీ
రంగం క్షీరసాగరాత్ । తత్క్షణాత్సమదృశ్యంత వైకుంఠపురవాసినః । సు
నందనందప్రముఖాస్సనందసనకాదయః॥ యుష్మదస్మత్ప్రభృతయో యే
చాన్యే సత్యవాదినః । దేవగంధర్వయక్షాశ్చ ఋషయస్సిద్ధచారణాః ॥
ఉవాహ ధామ తద్దివ్యం వేదమూర్తిర్విహంగరాట్ । శ్వేతచ్ఛత్రం ద
ధారాస్య మౌక్తికం భుజగాధిపః॥ విష్వక్సేనో వేత్రపాణిః పృష్ఠతస్తద
సేవత ॥ అభితశ్చంద్రసూర్యౌ చ వీజాతే చామరద్వయమ్ । తుంబు
రుర్భవతా సార్ధం గన్ధర్వామరకిన్నరాః । అగాయన్నస్తువన్నేవం ర
వదంశ్చాపి గుహ్యకాః॥ అహమింద్రశ్చ దేవాశ్చ సాధ్యాస్సిద్ధాశ్చ సా
ధకాః ॥ జితంత ఇతి శబ్దేన పూరయామాసురంబరమ్ । దేవదుందుభయో
నేదుర్ననృతుశ్చాప్సరోగణాః ॥ ముముచుః పుష్పవృష్టీశ్చ పుష్కలా
వర్తకాదిభిః ॥ ఆగతం రంగధామేతి శుశ్రువే కాహళధ్వనిః । దివ్యం
విమానం తద్దృష్ట్వా స్వయంవ్యక్తం మహద్దిర్మల్ ॥ తేజోమయం జ
గద్వ్యాపి శ్రీరంగం ప్రణవాకృతి । ఉత్థాయ సంభ్రమావిష్టో హృష్టః
పుష్టః ప్రజాపతిః ॥ పపాత శిరసా భూమౌ ఛిన్నమూల ఇవ ద్రుమః ॥ తు
ష్టావోత్థాయ వదనైః నమో నమ ఇతి బ్రువన్ । న్యపాతయత్పునర్దే
హం హేమదండమివావనౌ ॥ చతుర్భిర్వదనైర్వేధాశ్చతుర్వేదైరిదం
స్తువన్ । బద్ధాంజలిపుటో భూత్వా దృష్టవానచ్యుతాలయమ్ ॥ ఇం
ద్రియాణ్యస్య సర్వాణి చరితార్థాని తత్క్షణాత్ । అభవన్ స్వస్వచే
ష్టాభిరచ్యుతాలయదర్శనాత్ ॥ తతస్సునందో భగవద్దాసవర్యశ్చతు
ర్ముఖమ్ । ఉవాచ దర్శయన్ రంగం వేత్రపాణిః కృతాంజలిః ॥ సునందః

ధాతరాలోకయైతత్త్వం విష్ణోరాయతనం మహత్ । శ్రీరంగమితివి
ఖ్యాతం భవతస్తపసః ఫలమ్ । త్ర్యక్షరం బ్రహ్మపరమం శబ్దాత్మైవంవ్య
వస్థితమ్ ॥ తస్య చ ప్రతిపాద్యో౽యం శేతే౽న్తః శ్రీనికేతనః ॥ చతుః ప్రద
క్షిణం కృత్వా చతుర్దిక్షు ప్రణమ్య చ । ప్రవిశ్యాంతరుపాస్వైన ముపా
స్యం సర్వదేహినాం ॥ యముపాస్య విధాతారః పూర్వే౽పి పరమాం గతిమ్
ప్రాప్నువన్ శర్వశక్రాద్యా దేవాశ్చాన్యే విపశ్చితః ॥ ౮౨ ॥ ......

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణే మహేశ్వరనారదసంవాదే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే
శ్రీరంగవిమానావిర్భావవర్ణనం నామ తృతీయో౽ధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

మహేశ్వరః—ఇతీదమాకర్ణ్య సునందభాషితం వినీతవేషో విధిరే
త్య ధామ తత్ । దదర్శ విశ్వం ససురాసురం మునే చరాచరం ధామని తత్ర
వైష్ణవే ॥ ఉపర్యధస్తాచ్చ దివం మహీం చ మధ్యే౽న్తరిక్షం భుజగేంద్రమం
తః ॥ ద్వారాంతికే వై విజయం జయం చ పార్శ్వద్వయే విఘ్నపతిం చ దుర్గాం
సరస్వతీం సర్వజగత్ప్రసూతిమోంకారరూపాం శిఖరే దదర్శ ॥ త్రయీం
చ విద్యాం మకుటేషు తస్య నాసాముఖే సర్వరహస్యజాతమ్ ॥ పాదే
ష్వయజ్ఞాన్ ఫలకేషు చేష్టీశ్చితశ్చ చిత్రేషు హవీంషి తత్ర । తదన్తరా
ళే మరుతో వసూంశ్చ మాయాం గిరీశాన్ తరణీన్ దశాపి । ద్విషట్కమాది
త్యగణం గ్రహాంశ్చ నక్షత్రతారాశ్చ మునీంశ్చ సప్త । ఇంద్రం యమం
వరుణం యక్షరాజం హుతాశనం నిర్‌ృతిం వాయుమీశమ్ । సోమం చ ప
ర్జన్యమశేషమేవ దదర్శ తత్రైవ యథావకాశమ్ ॥ విమానమభ్యేత్య
చతుః ప్రదక్షిణం చతుర్దిశం తస్య కృతప్రణామః । తదన్తరా విశ్య విధి
ర్దదర్శ తం విష్ణుం జగత్పూజ్యమనన్తమాద్యమ్ ॥ విభిన్ననీలాచలసన్ని
కాశం ప్రసన్నవక్త్రం నళినాయతేక్షణమ్ । కృపామయం కాన్తినికేత
రూపం సమస్తలోకప్రభవాదికారణమ్ । కిరీటకేయూరకనకకుండల
ప్రలమ్బముక్తామణిహారభూషితమ్ ॥ విశాలవక్షస్స్థలశోభికౌస్తుభం

శ్రియాచ దేవ్యాధ్యుషితోరువక్షసమ్ । ప్రతప్తచామీకరచారు వాస
సంసు మేఖలానూపురశోభితాఙ్ఘ్రికమ్ ॥ సుపద్మినీజాతమృణాలకోమ
లం దధానమచ్ఛచ్ఛవియజ్ఞసూత్రకమ్ ॥ భుజావధానంప్రసృతాన్యహ
స్తకం నికుంచితోత్తానితపాదయుగ్మమ్ । సుదీర్ఘమూర్వంసముదగ్రవే
షం భుజంగతల్పంపురుషంపురాణమ్ ॥ స్వతేజసాపూరితవిశ్వకోశంని
జాజ్ఞయాస్థాపితవిశ్వచేష్టమ్ । ప్రణమ్యతుష్టావ విధిర్ముకుందంత్రి
య్యర్థగర్భైర్వచనైస్త్రయీశమ్ ॥ బ్రహ్మ ॥—నమోనమస్తేస్తుసహ
స్రమూర్తయే సహస్రపాదాక్షిశిరోరుబాహవే । సహస్రనామ్నే శత
సప్తతంతో సహస్రకోట్యండయుగాధివాస । నమస్సకృత్తేస్తునమోద్వి
రస్తు నమస్త్రిరస్త్వీశనమశ్చతుస్తే॥ నమస్తథాపంచకృత్వోదశేశనమో
స్తువైసహస్రానిత్యమాద్య॥ నమోస్తునిత్యంశతకృత్వఈశసహస్రకృత్వో
బహుశశ్చభూమన్ ॥ నమోస్తుతాతాసిహినఃప్రసీదనమస్త్రిలోకాధి
పనాథనాథ । ప్రసీదదేవేశజగన్నివాసప్రసీదలక్ష్మీనిలయాదిదేవ ॥ ప్ర
సీదనారాయణరంగనాథ ప్రసీదవిశ్వాధికవిశ్వమూర్తే । జితంతేము
కుందప్రపన్నార్తిహారిన్ జితంతేజగన్నాథగోవిందదేవ । జితంతే శ్రి
యఃకాంతరంగేశవిష్ణోజితంతె హరేవాసుదేవాదిదేవ । బ్రాహ్మణం
రాజకమేవబాహూ ఊరూతథావిట్ చరణౌచశూద్రః । వర్ణాశ్రి
మాచార విధిస్త్వమేవత్వమేవయజ్ఞః పరమంపదంచ ॥ అగ్ని
స్తవాస్యంవదనంమహేంద్రశ్చంద్రశ్చసూర్యశ్చతథాక్షిణీద్వే ॥ ప్రాణ
శ్చవాయుశ్చరణౌధరిత్రీ నాభిశ్చఖంద్యౌశ్శిరసిప్రవిష్టా ॥ శ్రోత్రంది
శస్తేవరుణశ్చమేఢ్రం హ్రీఃశ్రీశ్చపత్న్యౌహృదయంచకామః ॥ అహ
శ్చరాత్రిశ్చ ఉభేచపార్శ్వే అంగానిదేవాస్స్వయమంతరాత్మా ॥ వే
దాస్తదంగానిచసాంఖ్యయోగౌ కర్మాణిశాస్త్రాణిచపాంచరాత్రమ్। అ
జ్ఞాతవైవాగమజాతమన్య ద్వేదాంతవేద్యఃపురుషస్త్వమేకః ॥ తవప్ర
సాదోహమహీంద్రతల్పకోఽధశ్చరుద్రస్తవవిశ్వయోనే । నాన్యస్తవద

స్త్రీహచరాతరాత్తస్నారాయణ స్త్వం నపరస్త్వదస్తి ॥ వాయుస్సూ
ర్యశ్చంద్రమాః పావకశ్చభీతా స్త్వత్తో యాంతినిత్యంప్రజాసు ॥ మృ
త్యుర్మర్త్యేష్వతి కాలేచ విష్ణో భూయిష్ఠాంతెనమఉక్తింవిధేమ ॥ ఉ
తామృతత్వస్యపతి స్త్వమెవత్వమేవమృత్యుస్సదస త్త్వమేవ । తవైవలీ
లావితతఃప్రపంచఃప్రసీద భూయోభగవన్ ప్రసీద ॥ ప్రణతో స్మిజగ
న్నాథ మజమక్షరమవ్యయమ్ ॥ అవృద్ధమపరిణామమసంతంసంతమ
చ్యుతమ్ । చేతనానాంచనిత్యానాం బహూనాంకర్తవర్తినామ్ ॥ ఏ
కోవశీచెతనశ్చనిత్య స్త్వంసర్వకామదః ॥ నమఃశ్రీరంగనాథాయనమః
శ్రీరంగశాయినే ॥ నమఃశ్రీరంగదేవాయ శ్రీనివాసాయతెనమః ॥
నమో భగవతె తుభ్యం వాసుదెవాయ తె నమః ॥ సంకర్షణాయ
ప్రద్యుమ్నాయానిరుద్ధాయ తెనమః ॥ పురుషాయనమస్తుభ్యమచ్యుతా
యపరాయచ ॥ వాసుదేవాయతారాయ నమఃశ్రీరంగశాయినె ॥ కె
శవాయనమస్తేస్తునమోనారాయణాయచ ॥ మాధవాయనమస్తుభ్యం
గోవిందాయచతెనమః ॥ ఓంనమోవిష్ణవేదేవ మధుసూదన తేనమః ।
త్రివిక్రమనమస్తేస్తు నమస్తేవామనాయచ ॥ శ్రీధరాయనమస్తుభ్యం
హృషీకేశనమోస్తుతె ॥ నమోస్తుపద్మనాభాయ నమోదామోదరాయ
చ । మత్స్యకూర్మవరాహాయ హంసాశ్వశిరసెనమః ॥ నమోస్తుజామ
దగ్న్యాయ దత్తాయకపిలాయచ ॥ వేదవ్యాసాయబుద్ధాయనరసిం
హాయతెనమః । రామలక్ష్మణశత్రుఘ్న భరతాత్మన్నమోస్తుతె । కృష్ణా
యబలభద్రాయనమస్సాంబాయకల్కినే । అనంతానంతశయనపురాణ
పురుషోత్తమ । రంగనాథజగన్నాథ నాథతుభ్యంనమోనమః ॥ మహే
శ్వరః — ॥ ఇతిస్తోత్రావసానేతు బ్రహ్మాణంబ్రహ్మణస్పతిః ॥ ఆమంత్ర్య
మేఘగంభీరమిదంవచనమబ్రవీత్ ॥ శ్రీభగవాన్ — ॥ తపసాతవతు
ష్టోస్మి స్తోత్రేణచవిశేషతః। ప్రపంచసృష్టివైచిత్ర్యాత్ ప్రీతోహంపూ
ర్వమేవతె ॥ యచ్చకర్థాంగమత్ స్తోత్రం మతరాథాభ్యుదయాత్మ

కమ్ ॥ యద్వ్యాప్తతపసి తే నిష్ఠా నస్యైష మదనుగ్రహః॥ స్తోత్రేణ త్వత్ప్రణీతే
న యో మాం స్తౌతి దినే దినే । తస్యాహం సంప్రసీదామి సర్వకామఫలప్ర
దః ॥ దర్శితం మే పరం రూపం తవాస్య తపసః ఫలమ్ ॥ కిమన్యదిచ్ఛసి బ్ర
హ్మన్ తత్సర్వం వృణు సాంప్రతమ్॥౩౯॥.......................

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణే మహేశ్వరనారదసంవాదే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే
బ్రహ్మస్తోత్రకథనం నామ చతుర్థోఽధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

బ్రహ్మ॥—॥అనేన విగ్రహేణ త్వామర్చయిష్యామ్యహం ప్రభో।తత్త్వత
స్త్వాం చ వేత్స్యామి ప్రసాదం కురు తత్తథా ॥శ్రీభగవాన్—జ్ఞాత్వా త్వై
వాభిమతం విమానం మే స విగ్రహమ్ । దర్శితం తవ దేవేశ నిత్యమత్ర సమ
ర్చయ॥యో నిత్యం పాఞ్చకాల్యేన పూజయేన్మాం శతం సమాః । తస్మై ము
క్తిం ప్రదాస్యామి కిం పునర్భోగసంపదః । అండకోశాత్సావరణాదము
ష్మాత్పరతః ప్రభో ॥ స్థితోఽహం పరమే వ్యోమ్ని అప్రాకృతశరీరవాన్ ।
అర్చాత్మనావతీర్ణోఽస్మి తవానుగ్రహకామ్యయా ॥ అద్య మర్చావతా
రం మే నిత్యమర్చయ ముక్తయే । ఉదాసీనోఽప్యహం బ్రహ్మన్ లీలార్థమ
సృజం జగత్ ॥ అకిఞ్చిత్కరమన్వీక్ష్య జగదేతదచేతనమ్ । జీవేనాను
ప్రవిశ్యాహమాత్మనానేన పద్మజ । అకర్మవశ్యస్సకలం చేష్టయామి పృథ
క్పృథక్ ॥ తేషామేవానుకమ్పార్థమహమజ్ఞానజం తమః । నాశయా
మ్యాత్మభావస్థో జ్ఞానదీపేన భాస్వతా ॥ తిలే తైలమివ వ్యాప్తం మాత్మవ
ద్ధితకారిణమ్ । సహైవ సంతం మాం దేవా న విజానంతి మోహితాః ॥ అ
నుగ్రహాయ లోకానామాస్థితోఽండమహం ప్రభో । క్షీరోదో మండలం
భానోరాపేంద్రం చ తథా దివి ॥ త్రీణి ధామాని మే సంతి త్రిధామాహమి
తి స్మృతః । తత్రాపి దుర్విభావ్యోఽహం రాజసైరపి తామసైః ॥ అవతా
రసహస్రాణి కల్పే కల్పే కరోమ్యహమ్ । ఆవిర్భవామి కుత్రాపి భక్తా
నుగ్రహకామ్యయా ॥ ఆవిశామి క్వచిజ్జంతుం క్వచిచ్చావతరామ్యహం

భ్రాతృపుత్రసుహృత్స్వహోత్కామాత్క్రోధాచ్చమత్సరాత్ ॥ య
థాప్రజాభవిష్యంతీత్యేవంజన్మభజామ్యహమ్ । గుణకర్మాభివృద్ధ్యర్థం
సదాకీర్తయతాంనృణామ్ ॥ ఆవిష్టఇవరాగాద్యైరనావిష్టః కరోమి
చ । ప్రజానామనుకమ్పార్థంపునరర్చాత్మనాభువి ॥ ద్వీపవర్షవి
భాగేషుతీర్థేష్వాయతనేషుచ । మానుషార్చాత్మనాచాహంగ్రామే
గ్రామేగృహేగృహే॥ పుంసిపుంసి భవిష్యామిదారులోహశిలామయః।
అహంపాంచోపనిషదఃపరవ్యూహాదిషుస్థితః ॥ ఆవిర్భావేషు సర్వేషు
స్వసఙ్కల్పశరీరవాన్ । ఆవేశాంశావతారేషుపాఞ్చభౌతికవిగ్రహః॥
దారులోహశిలామృత్స్నశరీరోర్చాత్మకస్మృతః । చేతనాచేతనైర్దే
హీపరమాత్మాభవామ్యహమ్ ॥ అర్చాత్మనావతీర్ణంమామజానంతో
విమోహితాః । కృత్వాదారుశిలాబుద్ధింగచ్ఛంతినరకాయుతమ్ ॥ అర్చ
యంతస్తువంతశ్చకీర్తయంతఃపరస్పరమ్ ॥ నమస్యంతశ్చమాంభక్త్యాగ
చ్ఛంతిపరమంపదమ్ । అర్చాచతుర్విధాబ్రహ్మన్నాగమేషు మమేరి
తా ॥ విమానానిచతావంతిప్రతిమాసదృశానిచ । దివ్యంసైద్ధం స్వయం
వ్యక్తంమానుషంచేతివిద్యతే ॥ కృత్రిమంత్రివిధంతత్రస్వయం వ్యక్తమ
కృత్రిమం । మూర్తయోపిద్విధాభిన్నాస్త్రివస్తుత్త్యేకవస్తుకీ ॥ ఏకవ
స్తుద్విధాప్రోక్తమచలంచలమేవచ । వ్యూహవ్యూహాంతరాదీనాం ప
రస్యవిభవస్యచ ॥ ఆవేశాంశావతారాణామావిర్భావస్యచాకృతిః॥ సు
రూపాప్రతిమాప్రోక్తాశోభనాదృష్టిహారిణీ ॥ మనోహరా ప్రసన్నా
చమామకీశిల్పచోదితా । ఊర్ధ్వదృష్టిమధోదృష్టింతిర్యగ్దృష్టించవ
ర్జయేత్ ॥ అన్యూనానతిరిక్తాంగీంశుచిద్రవ్యాంచ కల్పయేత్ ॥ ఆ
ద్యంస్వయంవ్యక్తమిదంవిమానంరంగసంజ్ఞకం । శ్రీముష్ణంవేఙ్కటా
ద్రించసాలగ్రామంచనైమిశం ॥ తోతాద్రింపుష్కరంచైవ నరనారా
యణాశ్రమం । అష్టౌమేమూర్తయస్సంతి స్వయంవ్యక్తామహీతలే ।
యజమానస్యతేబ్రహ్మన్నధ్వరేగ్నౌతుసఞ్చితే । అహమావిర్భవిష్యా

మివరదస్సర్వదేహినామ్ ॥ తథాపి ధాంమేపత్రిమాంతత్రత్వం స్థాపయి
ష్యసి । తదాప్రభృతితద్మ్రాపంస్థాపయిష్యంతిమామిహ ॥ సముద్రే
దక్షిణేనంతశ్రీకంఠకర్ణికాపురే । విశ్వకర్మాచనస్థాయాం ధర్మోవృ
షభపర్వతే ॥ అశ్వినావశ్వతీర్థేమాంచక్రతీర్థేశతక్రతుః । ఉత్పలావ
ర్తకేభూమిర్వరుణఃకృష్ణమంగలే ॥ ద్వారవత్యాంజాతవేదాః శ్రీని
వాసేసమీరణః । విష్ణుతీర్థేవియత్తత్త్వంకుంభఘోణేసురాసురాః ॥
సారక్షేత్రేతుకావేరీతీర్థేన్నాఖ్యాతుదేవతాః । స్వర్గద్వారేదేవ్యదితీరు
ద్రాశ్చకుశలాచలే ॥ నారాయణపురేషేదాఇన్ద్రాణీవరుణాచలే । ఏవ
మాదిషుదేశేషుస్థాపయిష్యంతిదేవతాః ॥ దివ్యాస్తామూర్తయో బ్ర
హ్మన్విమానానిచతానివై । మార్కండేయోభృగుశ్చైవభృగుతీర్థేర్చయి
ష్యతః॥ మరీచిర్నన్దరక్షేత్రేచిత్రకూటేపతంజలిః ॥ తామ్రపర్ణీనదీ
తీరే స్థాపయిష్యతికుమ్భజః ॥ ఇన్ద్రద్యుమ్నో మహాతేజాః పర్వతేస
త్యసంజ్ఞకే । కోజ్కణేపాండ్యశిఖరేకురంస్థాపయిష్యతి ॥ శిబిర్నన్ది
పురేరాజాకుమ్భద్వారేమహోదయః । కృష్ణద్వైపాయనో వ్యాసో
వ్యాసతీర్థేర్చయిష్యతి ॥ మైత్రేయో దేవికాతీరేశౌనకశ్నౌనకాశ్రమే
ఏవమాదిషుదేశేషుతత్రసిద్ధామహర్షయః । తద్విమానంచబిమ్బంచసై
ద్ధమిత్యభిధీయతే । మానుషైఃస్థాపితోయత్రశ్రద్ధాభక్తిపురస్సరమ్॥ త
దిదంమానుషంప్రోక్తంసర్వకామఫలప్రదమ్ । స్థాపకస్యతపోయోగా
త్పూజాయాశ్చాతిశాయనాత్॥ అభిరూప్యాచ్చబిమ్బస్య సదాసన్ని
హితోస్మ్యహమ్ । స్వయంవ్యక్తవిమానానామభితోయోజనద్వయం
క్షేత్రంపాపహరంప్రాహుర్మృతానామపవర్గదమ్ । యోజనందివ్య
దేశానాం సైద్ధానామర్ధయోజనమ్ ॥ మానుషాణాంవిమానానామభి
తఃక్రోశముత్తమమ్ । గృహమాత్రంప్రశస్తంచ గృహార్చాయత్రవిద్య
తే ॥ సాలగ్రామశిలాయత్రతత్స్వయంవ్యక్తసంజ్ఞితమ్ । యస్మిన్ దే
శేచతుష్వేకంనార్చ్యతేధామవైష్ణవమ్ ॥ చండాలవాససదృశస్స

వర్జ్యైర్బ్రహ్మాదిభిః । యత్రద్వాదశవైసన్తివిమానాని మురద్విషః ॥
గ్రామేవానగరేవాపితత్స్థలగ్రామముచ్యతే । స్వయంవ్యక్తేషుసర్వే
దుశ్రీరంగంసమ్ప్రశస్యతే ॥ అపవర్గోశ్రియతఃపరితోయోజనద్వయే
తిర్యఞ్చోపివిముచ్యంతేక్షేత్రేస్మిన్నివసన్తియే ॥ పాషండినోవికర్మస్థాః
కిముతబ్రహ్మవాదినః । పఞ్చకాలవిధానేనపఞ్చరాత్రోక్తవర్త్మనా ॥
ఆరాధనంసమీహస్వత్రికాలం మేచతుర్ముఖ । అభిగమనముపాదాన
మిజ్యాస్వాధ్యాయమన్వహంయోగమ్ ॥ అనుసన్దధచ్ఛిద్రంభగవతిభక్తః
పరంపదంయాతి ॥ ౫౨ ॥ ....

ఇతిశ్రీబ్రహ్మాండపురాణేమహేశ్వరనారదసంవాదేశ్రీరంగమాహాత్మ్యే
అర్చావతారవైభవకథనంనామపంచమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథ పరబ్రహ్మణేనమః

బ్రహ్మా ॥ కోమన్త్రః కశ్చతేకల్పఃపూజనేపురుషోత్తమ । కించపూజయతాం
పుంసాంఫలంతద్బ్రూహిమేచ్యుత ॥ శ్రీభగవాన్ — సాత్వతం పౌ
ష్కరంచేతిసంహితేపాఞ్చరాత్రికే । తదుక్తేనక్రమేణైవ ద్వాదశాక్ష
రవిద్యయా ॥ దీక్షితోదీక్షితైస్సార్ధంసాత్వతైఃపఞ్చభిఃపరైః । అష్టాఙ్గే
నవిధానేననిత్యమర్చయపద్మజ ॥ అర్చయన్రఙ్గధామానంచిన్తయేద్ద్వా
దశాక్షరమ్ । సమ్ప్రయచ్ఛంశ్చకామిభ్యఃసిద్ధిమేతినసంశయః ॥ బ్రహ్మ
ణోమనవశ్శైవశక్రాశ్చిత్రశిఖండినః । ప్రోక్తైనైకర్మభిఃప్రాప్త
మాధిపత్యంయథావిధి ॥ భుక్త్వావిఘ్నసహస్రేణకర్మశేషంవ్రజంతిమే
తత్తత్కార్యానురూపంమాంసమ్ప్రార్థ్యన్ప్రాప్యతానిచ । భుక్త్వాచ
వివిధాన్భోగాన్జాయన్తేస్వస్వకర్మభిః ॥ యస్తుమత్పరమోనిత్యం
మనుష్యోదేవఏవవా । మామేవార్చయతేబ్రహ్మన్నకామోమాముపై
తిసః । భుక్త్వాధికారంనిర్విఘ్నంగచ్ఛేద్వైకుంఠసమ్పదమ్ ॥ తస్మాత్త్వ
మపినిర్విఘ్నంప్రజాస్సృష్ట్వాప్రజాపతే ॥ ద్విపరార్ధావసానేమాంప్రా
ప్స్యసిప్రాప్యంవిపశ్చితా ॥ ప్రజాపతిశతైఃపూర్వైః పూజితంధామమామ

కమ్ ॥ ద్వాదశాక్షరనిష్ణాతో నిత్యమేవసమర్చయ । మన్త్రాన్తరేషుని
ష్ణాతస్స ప్రజన్మనిమానవః ॥ జాయతేధికృతోవిప్రస్సావిత్ర్యాంబ్రాహ్మ
ణబ్రువః ॥ సావిత్రీమాత్రసారోయస్సప్రజన్మసుమానవః ॥ అనూచా
నశ్శ్రోత్రియోవాక్రతుష్వధికృతోభవేత్ । అధీతవేదోయజ్వాచవర్ణా
శ్రమపరాయణః ॥ మద్భక్తోజాయతేవిప్రోమమమన్త్రపరాయణః । అ
నన్యమన్త్రనిరతోమద్భక్తోమజ్జనప్రియః ॥ ద్వాదశాక్షరనిష్ణాతః క్ర
మేణనభవిష్యతి ॥ ద్వాదశాక్షరనిష్ఠానాంమామకానాంమహాత్మనాం ।
అహమేవగతిస్తేషాంనాన్యం దేవంభజన్తితే ॥ అతిపాపప్రసక్తోపి నా
ధోగచ్ఛతిమత్పరః ॥ నచాపిజాయతేతస్యమనఃపాపేషుకర్హిచిత్ ॥
వాసుదేవాశ్రయోమర్త్యో వాసుదేవపరాయణః । సర్వపాపవిశుద్ధా
త్మాయాతిబ్రహ్మసనాతనమ్ ॥ నవాసుదేవభక్తానామశుభంవిద్యతేక్వచి
త్ । జన్మమృత్యుజరావ్యాధిభయంవాప్యుపజాయతే । తస్మాత్సర్వా
త్మనాబ్రహ్మన్మద్భక్తోదీక్షితోభవ ॥ మత్కర్మకృన్మత్పరమోమామేవైష్య
తిశాశ్వతమ్ ॥ అన్యకర్మపరోమర్త్యోభ్రష్టోగచ్ఛత్యధోగతిమ్ । మ
త్కర్మనిరతోమర్త్యో నాధఃపతతికర్హిచిత్ ॥ భోగేనపుణ్యం మ
ద్భక్త్యాపాతకంచవిధూయతే ॥ ద్వాదశాక్షరనిష్ణాతాః ప్రయాన్తిపరమం
పదమ్ । యదిమత్పరమోమర్త్యః పాపకర్మసురజ్యతే ॥ ఏకంజన్మవిల
మ్బ్యాపియాతిమద్గతిముత్తమామ్ । త్రాయతేఖలునాత్యర్థమన్యకర్మ
స్వనిష్ఠితమ్ । అపిమత్కర్మవిగుణంత్రాయతేమహతోభయాత్ ॥ బ
హూనాంజన్మనామన్తేజ్ఞానవాన్మాంప్రపద్యతే । వాసుదేవస్సర్వమితిస
మహాత్మాసదుర్లభః ॥ గత్వాగత్వా నివర్తన్తే చన్ద్రసూర్యాద
యోగ్రహాః । అద్యాపి ననివర్తన్తే ద్వాదశాక్షరచిన్తకాః । పా
తకం పతనీయంవా యదివాగోవధాదికమ్ ॥ యదికుర్వన్తిమద్భక్తాస్తే
షాంతన్నాశయామ్యహమ్ । అనాచారాన్ దురాచారానజ్ఞాతౄన్
హీనజన్మనః ॥ మద్భక్తాన్ శ్రోత్రియాన్నిన్దన్ సద్యశ్చణ్డాలతాం వ్ర

జేత్ । మద్భక్తానామవిద్యాంచ శ్రీరంగంధామమామకమ్ ॥ మత్ప్రణీ
తంచసచ్ఛాస్త్రంయేద్విషంతివిమోహితాః। జిహ్వాదురాత్మనాంతేషాం
ఛేదనీయామహాత్మభిః ॥ యదినామజగత్సర్వం శ్రీరంగమితికీర్తయేత్
లోకౌతౌస్వర్గనరకౌఖిలీభూతౌభవిష్యతః ॥ శ్రీరంగమితి యేమూ
ఖాన్నవదంత్యవిపశ్చితః । తేషాందాతవ్యమన్నాద్యం శ్వభ్యఏవప్రదీ
యతామ్ ॥ దివిభువ్యంతరిక్షేవాయత్రరంగంవ్యవస్థితమ్ । తస్యైదిశేన
మోబ్రహ్మన్కురునిత్యమతంద్రితః ॥ మంత్రైర్వింశతిభిఃపూర్వమభిగ
మ్యదినేదినే । ఔపచారికసాంస్పర్శభోజ్యైరర్ఘ్యైస్సమర్చయ । ధూ
పదీపాత్మదర్శనాదిభోగస్స్యాదౌపచారికః ॥ వాసోభూషాంగరాగా
దిభోగస్సాంస్పర్శఉచ్యతే ॥ పాయసాపూపపాకాది భోగోభోజ్యఉ
దీర్యతే ॥ మహేశ్వరః — ఇత్యుక్త్వాభగవాన్శృంగీబ్రహ్మాణం పితరంమ
మ । తూష్ణీంశేతేథవిశ్వాత్మాదేవానామపిపశ్యతామ్ ॥ తతోవిమానమా
దాయ సత్యలోకస్యసీమని ॥ సపారేవిరజాఖ్యాయాస్సరితోధామ
వైష్ణవమ్ ॥ ప్రతిష్ఠాప్యయథాస్థానంసహితోవిశ్వకర్మణా । తులాయా
న్మహామాసేరోహిణ్యాంశశినిస్థితే । భద్రాయాంకృష్ణపక్షస్య హరిస్స
న్నిదధేవిధేః ॥ తదాప్రభృతితద్ధామసత్యలోకేవ్యవస్థితమ్ ॥ బ్రాహ్మ
ణైఃపాఞ్చరాత్రజ్ఞైఃపఞ్చభిర్దీక్షితైస్సహ ॥ నిత్యైర్నైమిత్తికై
శ్చైవహరిమానర్చపద్మభూః । తత్రైవవిష్ణునక్షత్రేబ్రహ్మాబ్రహ్మర్షిభి
స్సహ ॥ ఉత్సవంవిధివచ్చక్రేచక్రేచావభృథక్రియామ్ । ప్రజాపతీంశ్చ
దక్షాదీన్మనూన్స్వాయమ్భువాదికాన్ ॥ దేవాంశ్చార్చాపయామా
సబ్రహ్మశ్రీరంగశాయినమ్ । యేషుప్రీతిరభూత్తస్య మానసేష్వరసే
షుచ ॥ తాంస్తానర్చాపయామాసబ్రహ్మాశ్రీరంగశాయినమ్ । వివస్వ
తోవైశ్రీరంగమదర్శయతపద్మజః ॥ తస్మైప్రోవాచభగవాన్పాఞ్చ
రాత్రంస్వయంప్రభుః। తత్రార్చయతివైనిత్యైస్సనైమిత్తికైరపి
వివస్వాన్మనవేప్రాహధర్మంభాగవతంద్విజ । సచార్చయామాసహరిం

శ్రీరంగేధామ్నివైమనుః ॥ పుత్రాయవైష్ణవాన్ధర్మాన్మనురిక్ష్వాకవే
బ్రవీత్ ॥ ఇక్ష్వాకుస్తపసాలబ్ధ్వాశ్రీరంగం బ్రహ్మణోంతికాత్ । అ
యోధ్యాయాంప్రతిష్ఠాప్యయథాశాస్త్రమపూజయత్ ॥ ఏవం పరమ్ప
రాప్రాప్తంవిమానంరంగసంజ్ఞకమ్ । విభీషణాయప్రదదౌ రామోరం
గంమహాత్మనే ॥ తేనానీతంచకావేర్యాంస్థాపితంమునిపుంగవ । తదా
ప్రభృతికావేర్యాంసన్నిధత్తేసదాహరిః ॥ కల్పాంతస్థాయిసముద్భూతం
దృశ్యతేద్యాపిమానవైః । ఫాల్గునామలపక్షస్యసప్తమ్యాంమందవాస
రే॥రోహిణీంరేవతీంచైవగతయోరిందుజీవయోః॥మధ్యందినేఽభిజిత్కా
లేస్త్రీపుంసాఖ్యేభయాత్మకే । విభీషణేనకావేర్యాంశ్రీరంగం సుప్ర
తిష్ఠితమ్ ॥ ఇతితేసర్వమాఖ్యాతందేవర్షేదేవచేష్టితమ్ । రహస్యం
పరమంగోప్యంయజ్జ్ఞాత్వామృతమశ్నుతే ॥ యఏనంకీర్తయేన్నిత్యం।
రంగావిర్భావముత్తమమ్ । సర్వపాపవినిర్ముక్తస్సయాతిపరమాంగతిం
నవాసుదేవాత్పరమస్తిమంగళంనవాసుదేవాత్పరమస్తిపావనమ్ । న
వాసుదేవాత్పరమస్తిదైవతంనవాసుదేవంప్రణిపత్యసీదతి॥.........
ఇతిశ్రీబ్రహ్మాండపురాణేశ్రీమహేశ్వరనారదసంవాదేశ్రీరంగమాహాత్మ్యే
ద్వాదశాక్షరవైభవకథనంనామ షష్ఠోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

నారదః—॥ కథంశ్రీరంగమమలం బ్రహ్మలోకాదిహాగతమ్ । ఇ
క్ష్వాకుణాతపస్తప్తం కథంరాజ్ఞామహాత్మనా ॥ విభీషణేనచానీతం కా
వేర్యాంరంగసంజ్ఞితమ్ ॥ విమానంవైష్ణవందివ్యం కథమంతే భవిష్య
తి । ఏతన్మేసర్వమాఖ్యాహి నమస్తేచంద్రశేఖర ॥ మహేశ్వరః ॥—॥
వారాహస్యతుకల్పస్య మనోర్వైవస్వతస్యహి । చతుర్యుగేతుప్రథ
మే మనుపుత్రోమహాయశాః । ఇక్ష్వాకుర్నామనృపతి రయోధ్యాన
గరాధిపః । మహాభాగవతోబ్రహ్మణ్యః పంచకాలపరాయణః । వేదవే
దాంతతత్వజ్ఞో నీతిశాస్త్రవిశారదః । పితురాప్తధనుర్విద్యో భగవద

ర్మకోవిదః । వసిష్ఠస్యమునేశ్శిష్యో యజ్వాదండధరః ప్రభుః । యు
ద్ధేషుజితకాశీచ తస్యేయమభవన్మతిః । విషయాసక్తచిత్తానాం మో
హవ్యాకులితాత్మనామ్ ॥ శ్రేయోభిముఖమాయాతి నకదాచనమాన
సమ్ ॥ శ్రాద్ధదేవః పితాస్మాకం వివస్వాంశ్చపితామహః ॥ బ్రహ్మలోక
మితోగత్వా తత్రారాధ్యజనార్దనమ్ ॥ అవాపతుర్భోగమోక్షావ
న్యేచబ్రహ్మవాదినః ॥ నతథాగంతుమస్మాభిశ్శక్యోలోకస్సనాతనః । కి
ముతాస్మదపత్యాద్యైః కింపునః ప్రాకృతైర్జనైః ॥ మత్కృతేసకలా
లోకో యథాముక్తింప్రయాస్యతి । తథాకథంకరిష్యామిపూజయిష్యే
కథంహరిమ్ । అనయాచింతయాపృచ్ఛత్ స్వగురుంబ్రహ్మణస్సుతమ్ ॥
సచోవాచప్రశస్యైనం వసిష్ఠోఽరుంధతీపతిః । వసిష్ఠః ॥— త్వయాస
మ్యగ్వ్యవసితా ఇక్ష్వాకోశ్శృణుమేవచః । తపస్సైవతవాభీష్టం సిద్ధమి
త్యవధారయ ॥ పురాకిలమయాదృష్టం శతకోటిప్రవిస్తరే ॥ పురాణే
మునిభిర్దృష్టమర్థమాగామినంశ్శృణు । భవంతమపదిశ్యాహసత్య
లోకాత్స్వయంభువః ॥ జగతాముపకారాయ విష్ణోర్ధామాగమిష్య
తి ॥ తపసాతోషితస్తుభ్యం తచ్చదాస్యతిలోకకృత్ । అయోధ్యా
యాంచిరంకాలంశ్రీమద్రంగంభవిష్యతి ॥ అవతీర్యభవద్వంశేరామో
నామజనార్దనః । నిహనిష్యతిదుర్వృత్తం రావణంలోకరావణమ్ ॥
విభీషణాయతద్భ్రాత్రే ప్రియాయప్రియకారిణే । ప్రియంవిమానంశ్రీ
రంగం రామదేవః ప్రదాస్యతి । సతునేష్యతికావేర్యాంచంద్రపుష్క
రణీతటమ్ । తత్రచాశైర్భవద్వంశ్యైర్హృషీకేశోర్చయిష్యతే ॥ త
త్రకల్పమవస్థాయ కల్పాన్తేసత్యమేష్యతి ॥ కల్పేకల్పేదివోభూమిమా
గమిష్యతిరంగరాట్ । ద్వాపరార్ధావసానేచ స్వధామప్రతిపత్స్య
తే । జనానాందాక్షిణాత్యానాం కావేరీతీరవాసినామ్ । దీయతేసర్వ
దాదేవో విష్ణుః శ్రీరంగగోచరః ॥ అవిద్వాంసోప్యధర్మిష్ఠాహీన
జాతిక్రియాస్తథా । తస్మిన్దేశేవిముచ్యన్తే యత్రరంగంవ్యవస్థితమ్ ॥

యదాతుబహవఃపాపాఃకృతఘ్నానాస్తికాశ్నరాః ॥ ముచ్యంతేరంగ
మాశ్రిత్య తదా బ్రహ్మశివాదయః । విఘ్నంచరంతితద్దేశే నివాసేతత్ర
దేహినామ్ । యదాప్రజాసుదయతే భగవాన్భక్తవత్సలః ॥ తదాద
దాతిసర్వేషాం నివాసంతత్రదేహినామ్ । యదాతువర్ణధర్మస్థై
శ్చాతురాశ్రమ్యమాశ్రితైః । సాత్వికైఃప్రచురంరంగం తదావిఘ్నో
నవిద్యతే । తస్మాల్లోకహితార్థాయ తపస్తీవ్రంసమాచర । మమాశ్ర
మసమీపేత్వ మష్టాక్షరపరాయణః ॥ మహేశ్వరః— ఏవముక్తస్తు
ఋషిణా మహిష్యాసహమానవః । తదాశ్రమేతపస్తేపే తన్మనానాన్య
మానసః । గ్రీష్మేపంచాగ్నిమధ్యస్థ శ్శిశిరేజలగోచరః । ఆర్ద్రవాసా
స్తుహేమంతే వర్షాస్వభ్రావకాశకః । వాతాతపసహఃక్షాంతో ని
ర్ద్వంద్వోనిష్పరిగ్రహః ॥ తంతుపర్యచరద్దేవీ తపస్యంతంతపస్వినీ ॥
తస్యదృష్ట్వాతపోనిష్ఠాం శతక్రతుముఖాస్సురాః ॥ కస్యాయమిచ్ఛతి
పదమిత్యాసన్నాకులేంద్రియాః ॥ తస్యధర్మవిఘాతార్థం సర్వాస్సం
మంత్ర్యదేవతాః ॥ మన్మథంప్రేషయామాసుర్వసంతమలయానిలౌ ॥అ
ప్సరోభిఃపరివృతాస్తేఽగచ్ఛంస్తస్యచాశ్రమమ్ । తపస్యంతంమహారా
జం స్థాణుభూతంజితేంద్రియమ్ । విఘ్నైస్సంయోజయామాసు ర్వివి
ధైరప్సరోగణైః ॥ మన్మథేనాప్సరోభిశ్చ బహుధావిప్రలోభితః । న
చచాలమహారాజో మేరురివమహాహ్రదః ॥ సమాధేర్విరతస్సోయందృ
ష్ట్వాకామం సమాగతమ్ । ఆతిథ్యంకల్పయామాస తస్యచాప్సరసామ
పి । భీతాఃప్రీతాస్తథోద్విగ్నా విస్మితాలజ్జితాస్తథా । వీక్షితాశ్చైవ
తేన్యోన్యమిదమూచుఃపరస్పరమ్ ॥ అహోదార్ఢ్యమహోదార్ఢ్య
మహోక్షాంతిరహోదమః । అహోవిరక్తిరాతిథ్య మహోఅస్యమహాత్మ
నః ॥ దుర్జయోయమిహాస్మాభిః కిమద్యక్రియతామితి ॥ ఇష్టసిద్ధింమ
హారాజొలప్స్యతేనచిరేణవై ॥ మహేశ్వరః—॥ ఇతిసంమంత్ర్యతేస
ర్వే రాజానంప్రాంజలిస్థితమ్ । సపత్నీకమవోచంతముఖేనాత్మభువా

ద్విజ ॥ కామః—॥ ఇక్ష్వాకో తాపసోసిత్వ మింద్రియాణిజితానితే ॥ ఏషామనిర్జయాద్రాజ౯ పతంతినిరయేనరాః । అహంననిర్జితఃపూర్వం మునిభిర్భావితాత్మభిః । మజ్జయాయప్రవృత్తోపిరుద్రఃక్రోధేననిర్జితః ॥ మయానిర్జితమేతేసర్వం జగత్స్థావరజంగమమ్ । నజేయతేచేత్క్రోధేన జేయతేనాత్రసంశయః । మయాక్రోధసహాయేనబ్రహ్మాలోకపితామహః । పతిఃపశూనాంభగవా౯ మహేంద్రశ్చశతక్రతుః ॥ వశీకృతామహాత్మానః కోనజానాతితాఃకథాః ॥ జితస్సోహంత్వయారాజ౯ సక్రోధోభద్రమస్తుతే ॥ కామక్రోధవశాస్సర్వే దేవర్షిపితృదానవాః ॥ ఆవామపివశేవిష్టౌ దేవదేవస్య శార్ఙ్గిణః । సత్వంభాగవతోవిష్ణో స్తుల్యస్తద్భక్తిభావితః । అభీష్టసిద్ధిర్భవతుతవగచ్ఛామహేవయమ్ ॥ మహేశ్వరః—॥ ఇత్యుక్త్వాప్రయయుస్సర్వే తచ్ఛాపభయవిహ్వలాః ॥ ఆచచక్షురశేషేణ దేవానాంతస్యచేష్టితమ్ ॥ గతేషుతేషు రాజర్షి స్తపోభూయస్సమాస్థితః । శ్రీమద్రంగంమహద్ధామేత్యుక్త్వా తూష్ణీమభూత్పునః । తస్యతచ్చరితంశ్రుత్వా శక్రస్సహమరుద్గణైః । ఐరావతంసమారూఢాయ తత్తపోవనమాగమత్ । సదృష్ట్వాశక్రమాయాన్తం సమాధేర్విరతోనృపః ॥ ఇంద్రాయసపరీవారాయాతిథ్యంకర్తుముద్యతః । తస్యదృష్ట్వాతపస్సిద్ధిం శక్రఃక్రోధవశంగతః ॥ వజ్రంప్రాస్యనరేంద్రాయ వృత్రాయేవమహామతే । సదృష్ట్వావజ్రముత్సృష్టం శతపర్వశతక్రతోః । సస్మారచక్రహస్తస్య చక్రంశత్రువిదారణమ్ ॥ అంతరాచక్రమాయాతం తస్య వజ్రమశీశమత్ ॥ తన్మోఘంస్యపతద్భూమౌ సవ్రీళోభూత్పురందరః ॥ సవజ్రంవితథీభూతందృష్ట్వాదైవైస్సమన్వితః । సదనంబ్రహ్మణోగత్వా తస్మైసర్వంన్యవేదయత్ । శ్రుత్వాజస్తస్యచరితందైవతైరనువర్ణితమ్ ॥ తస్యప్రభావమిష్టంచ జ్ఞాతుంలోకపితామహః ॥ నిమీలితాష్టనయనోయోగయుజాత్మానమాత్మని । శ్రీరంగానయనేచిత్తముద్యుక్తంతస్యభూభృతః । జ్ఞాత్వాచతుర్ముఖోబ్రహ్మా

యోగయుక్తో ముమోహాన్వై । క్షణేనాశ్వాస్య సంజ్ఞావాన్ సహ దేవైః పి
తామహః ॥ శ్రీరంగమగమద్ధామ యత్ర శేతే శ్రియఃపతిః । దేవదేవ
న్ద్రిసహితం దృష్ట్వా దేవం పితామహమ్ । కృతాంజలిపుటం దీన మేవ
మాహ జనార్దనః ॥ శ్రీభగవాన్ — ॥ బ్రహ్మన్నహం ప్రసన్నో౽స్మి తవ
త్వం మా విషీద హ । మయా సంకల్పితం పూర్వం పురాణార్థమిమం శృ
ణు । త్వయార్చితో౽హమధునా శ్రీరంగే ధామ్ని మానద । అయో
ధ్యాం గంతుమిచ్ఛామి రఘుభిః పరిపాలితామ్ । తే మాం తత్రార్చయి
ష్యంతి చతుర్యుగచతుష్టయమ్ । తతః పరం ప్రయాస్యామి కావేరీం చో
ళపాలికామ్ । చంద్రపుష్కరిణీతీరే శయిష్యే౽హం చతుర్ముఖ ॥ సప్తమ
న్వంతరం స్థిత్వా తత్రాహం దివసక్షయే ॥ తవాంతికముపైష్యామి తదా
మామర్చయిష్యసి ॥ విమానే౽స్మిన్ననేనైవ విగ్రహేణ చతుర్ముఖ ॥ గ
తాగతం కరిష్యామి తవైతదపి రోచతామ్ । త్రికాలమర్చితస్సో౽హం
త్వయా౽స్మిన్నేవ విగ్రహే । తవ ముక్తిం ప్రదాస్యామి ద్విపరార్ధే గతే
సతి । ఏకాహమర్చనం యత్ర ప్రతిమాయాం న విద్యతే । మహాన్దోష
స్సంభవతి ప్రాయశ్చిత్తం తదా భవేత్ ॥ షాణ్మాసాభ్యంతరం లుప్తా
పూజా చేత్ప్రతిమాదిషు ॥ పునః ప్రతిష్ఠా కర్తవ్యేత్యాహుస్సాత్వతవా
దినః ॥ త్వద్వాసరప్రమాణేన త్రైకాల్యాభ్యర్చనం మమ ॥ క్రియతే
సర్వదా తస్మాల్లుప్తిదోషో న విద్యతే । ప్రాయశ్చిత్తం న కర్తవ్యం న ప్రతి
ష్ఠా చ పద్మజ । స్వయంవ్యక్తో౽స్మి పూజా చ క్రియతే భవతా౽న్వహమ్ ॥ ది
వ్యసిద్ధే మానుషే చ మమ బింబే చతుర్ముఖ । తత్ర సాంకర్యదోషేషు
ప్రాయశ్చిత్తం విధీయతే । న తత్ర సంకరో దోషో నన్యూనాభ్యధికేషు
చ । శుభమేవ మనుష్యాణాం శ్రీరంగే విదధామ్యహమ్ । తస్మాదిక్ష్వా
కవే బ్రహ్మన్ దేహి శ్రీరంగముత్తమమ్ ॥ త్వయార్చితో౽హం రాత్రౌ
చ శ్రీరంగం త్వాముపైష్యతి ॥ మహేశ్వరః ॥ — ॥ ఇత్యుక్తో హరిణా బ్ర
హ్మా శ్రీరంగం ధామ వైష్ణవమ్ । తార్క్ష్యమూర్ధ్ని సమారోప్య హంస

మారుహ్యచస్వయమ్ ॥ యయౌతపోవనంతస్య యత్రరాజావ్యవస్థితః॥ లేనాతిప్రీతమనసా సత్కృతఃకమలాసనః ॥తస్మైప్రాదాత్స హృద్ధామ శ్రీరంగంప్రణవాకృతి ॥ ....

ఇతిశ్రీబ్రహ్మాండపురాణే మహేశ్వరనారదసంవాదేశ్రీరంగమాహాత్మ్యే శ్రీరంగవిమానమిక్ష్వాకులబ్ధమితికథనంనామ సప్తమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

మహేశ్వరః—॥ లబ్ధ్వావిమానంశ్రీరంగమిక్ష్వాకుశ్శిరసాదధత్ ॥ అభ్యుద్గతఃపౌరజనైరయోధ్యాంప్రావిశత్పురీమ్ । ఉత్తరస్యపురద్వారస్యోదక్క్రోశార్ధగోచరే ॥ సరయ్వాస్తమసాయాశ్చ మధ్యదేశే సమేశుభే ॥ అయోధ్యాభిముఖంరంగం ప్రతిష్ఠాప్యయథావిధి । అలంచకారప్రాకార ప్రాసాదమంటపగోపురైః ॥ బ్రాహ్మణైరభిభూయిష్ఠైరర్చకైఃపరిచారకైః । అన్యైశ్చ వేదతత్త్వజ్ఞై రకరోదావృతంనృపః ॥ గురోర్వసిష్ఠస్యతదాజాబాలేః కాశ్యపస్యచ ॥ వామదేవస్యచావాసం తత్రచక్రేమహీపతిః । నిత్యైర్నైమిత్తికైశ్చాన్యైఃకర్మభిశ్శాస్త్రచోదితైః ॥ వసిష్ఠస్యమతేస్థిత్వా రాజాదేవముపాచరత్ । ఫాల్గునేమాసిదేవస్య నక్షత్రేభగదైవతే । ఉత్సవావభృథంచక్రే పుత్రపౌత్రైస్సమన్వితః ॥ తద్వంశ్యైరభిభూపాలై శ్చతుర్యుగచతుష్టయమ్ । అర్చితోభగవాన్రంగీ భక్తిశ్రద్ధాపురస్సరమ్ ॥ త్రేతాయుగేపంచమేతు రాజాదశరథోనృపః ॥ పుత్రార్థమశ్వమేధేన యష్టుంసముపచక్రమే । తత్రసర్వేసమాయాతాః పృథివ్యాంయేమహీక్షితః ॥ చోళేషు ధర్మవర్మేతి విఖ్యాతోధర్మవత్సలః । ఐక్ష్వాకేణసమాహూతో యజ్ఞార్థంరాజసత్తమః ॥ అయోధ్యామాగతోపశ్య త్తత్రరంగంవ్యవస్థితం తత్రపూజావిధానంచ సర్వాశ్చైవార్థసంపదః । రాజ్ఞోయజ్ఞసమృద్ధించ దృష్ట్వాబుద్ధిమథాకరోత్ । ఇక్ష్వాకుణాతపస్తప్త్వాలబ్ధంశ్రీరంగముత్తమమ్ ॥తత్ప్రభావాదియంతేషాంవిభూతిర్విస్తృతాభువి॥అహం

తథాతపస్తప్స్యే యథా శ్రీరంగముత్తమం । అసాధారణమస్మాకం భవే
ద్భోగాపవర్గదమ్ । ఇతినిశ్చిత్యయజ్ఞాంతేస్వదేశం పునరాగతః । చం
ద్రపుష్కరిణీతీరేతపస్తప్తుముపాక్రమత్ ॥ తత్రత్యామునయోదృష్ట్వా
తంనృపంమునిసత్తమ ॥ ఇదమూచురనూచానాస్తపసేకృతనిశ్చయమ్ ॥
మునయః— కిమర్థంత్వంమహారాజతపస్తప్స్యసిసువ్రత। నపశ్యామ
స్తుతేకించిదసిద్ధమభివాంఛితమ్ ॥రాజా॥— శ్రీమద్రంగంమహద్ధా
మసర్వయన్త్వవ్యక్తంశ్రియఃపతేః ॥ ఆనేతుమహమిచ్ఛామిపుణ్యేనస్వేన
కర్మణా।యథాబ్రహ్మాయథేక్ష్వాకుస్తథాలోకహితాయవై।యతిష్యేహం
మహాభాగాఃభవద్భిశ్చానుమన్యతాం । మునయః— అలంతేతపసారా
జన్ సిద్ధమిష్టంవిచింతయ ।ఉజ్ఝిత్వాతాపసంవేషంపురాణార్థమిమం
శృణు ॥ ఇతఉత్తరతఃక్రోశ మాత్రేమార్గేమహీపతే ॥ యష్టత్పురా
తనపురీ విద్యతేస్థలశేషితా । యత్రపూర్వంమహాదేవః క్రుద్ధోయష్ట
త్పురాతనమ్ ॥ భస్మావశేషమకరోత్ ప్రద్యుమ్నమివచక్షుషా ॥ తా
ముత్తరేణవిదితస్సత్యధర్మేతిసంజ్ఞయా॥ హిరణ్యకేశినోదాల్భ్యస్యా
శ్రమఃపాపనాశనః ॥ పులస్త్యశిష్యస్యమునేః పుణ్యశీలస్యభూపతే ॥
తత్రాసామాసిమవయం కస్మింశ్చిత్కారణాంతరే । తతఉత్తరతఃపశ్చా
న్నీలీవనమితిశ్రుతమ్ ॥ తత్ర వ్యాఘ్రాసురంహత్వాభగవాన్భూతభా
వనః । దేవైఃపరివృతస్సర్వైర్దాల్భ్యస్యాశ్రమమాగమత్ ॥ దా
ల్భ్యేనాభ్యర్చితస్తత్ర సమ్యగర్ఘ్యపురస్సరమ్ ॥ అస్మాభిశ్చస్తుతో
దేవో భక్త్యాసూక్తైశ్చవైష్ణవైః ॥ అభ్యర్థితస్తదాస్మాభిర్దాల్భ్యే
నచమహీపతే ॥ నిత్యవాసంకురుష్వాత్రే త్యాదరేణపునఃపునః ॥ ఉ
వాచప్రీయమాణేన వచనేనజనార్దనః ॥శ్రీభగవాన్ — అచిరేణై
వకాలేన భవతాం హితకామ్యయా ॥ ఆగమిష్యామి కావేర్యాం చం
ద్రపుష్కరిణీతటమ్ । రావణ్ణనిహతేపాపే మయారాఘవరూపిణా ॥
విభీషణాపదేశేన శ్రీరంగంధామమామకమ్ ॥ చంద్రపుష్కరిణీతీరే

సహ్యజాయాస్తు సేకతే ॥ అత ఏవ శ్రీరంగం యూయం ద్రక్ష్యథ
మాచిరమ్ ॥ మునయః —॥ ఇత్యుక్త్వా ప్రయయౌ దేవో దైవైరనుగ
తో హరిః ॥ అస్మాభిరనుయాతశ్చ యావదాదిత్యమండలమ్ ॥ తత్ర
ప్రతినివృత్తాంశ్చ దృష్ట్వాస్మాన్ భవతాం గురుః ॥ ఇదమాహ మహాతేజా
ఆదిత్యో భగవాన్నృప ॥ ఆదిత్యః— ॥ ఆరాధితో మయా పూర్వం బ్ర
హ్మలోకే జగత్పతిః ॥ శ్రీరంగశాయినో దేవో మయా చాభ్యర్థితస్త
దా ॥ మద్వంశజైః పుత్రపౌత్రైర్నిత్యమారాధ్యతాం భవాన్ ॥ తదా
నీమబ్రవీద్దేవో ప్రసన్నో రంగరాట్స్వయమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ।అయో
ధ్యాయాం భవద్వంశ్యైః కావేర్యాంచ దివాకర । అర్చితోఽహం భవిష్యా
మి నరైరన్యైశ్చ మామకైః । కలౌ తు పాపభూయిష్ఠే గతిశూన్యేషు
దేహిషు ॥ సులభోఽహం భవిష్యామి సర్వేషాం హితకామ్యయా । య
దా తు బహుభిః పాపైః నాస్తికైశ్చాపి సంవృతః ॥ తదా తు దుర్లభో
హం స్యాం కలికాలే తు కాశ్యప ॥ ఆదిత్యః ॥ ఏవమాహ హరిః ప్రీతః పు
రా మాం రంగకేతనః ॥ తస్మాచ్ఛ్రేయోర్థిభిర్విప్రైః కావేరీ సేవ్యతాం
నదీ ॥ ఇక్ష్వాకాశ్చాపి చోళాశ్చ మమ ప్రీతికరాశ్చ తే । ధర్మవర్మా
ణముద్దిశ్య ధ్రువమేష్యతి రంగరాట్ । మునయః ॥— ఇత్యాదిత్యవచ
శ్శ్రుత్వా నివృత్తాస్స్మ వయం నృప ॥ తదా ప్రభృతి వాసోఽత్ర గృహీతో
స్మాభిరేవ చ ॥ జాతో దాశరథీ రామో రావణంచ హనిష్యతి ॥ నిర్భ
యాశ్చ భవిష్యామో వయం రాజన్న సంశయః ॥ రంగం విమానమాదా
య రాక్షసేంద్రో విభీషణః ॥ ఆగమిష్యతి రాజేంద్ర సత్యమస్మాభిరీ
రితమ్ ॥ సత్వం గచ్ఛ మహారాజ రాజ్యం ధర్మేణ పాలయ ॥ తుభ్యం ని
వేదయిష్యామో రాక్షసేంద్రే సమాగతే ॥ మహేశ్వరః ॥— ఇత్యు
క్తో మునిభీ రాజా ధర్మవర్మా మహామునే ॥ కావేర్యా దక్షిణే తీరే స్వాం
పురీం నిచుళాం యయౌ । అథ కాలేన దేవేన రామరూపేణ రావణమ్॥
హత్వా విభీషణశ్చైవ లంకారాజ్యేభిషేచితః ॥ అయోధ్యాధిపతీ రా

మోయజ్ఞేశాంశసముద్భవమ్ ॥ అత్మానంయష్టుమారేభె హయమెధేనకర్తణా । ధర్మవర్మాసమాహూతో యజ్ఞార్థంయజ్ఞమూర్తినా ॥అయోధ్యామగమత్తస్య నగరీంకీర్తివర్ధనీమ్ ॥ నివృత్తమాత్రెయజ్ఞే తురామమామంత్ర్యసత్వరః ॥ యత్కించదపదిశ్యస్వం రాజ్యమెవాభ్యవర్తత ॥ సత్కృతస్సర్వసంమానైర్విసృష్టశ్చమహాత్మనా ॥ సచుళామగమద్రమ్యాం నగరీంచోళభూపతిః ॥ విభీషణస్యసంమానం కర్తుంసర్వగుణోత్తరమ్ ॥ దేవస్యోత్సవసామగ్రీం పూజోపకరణానిచ శిల్పినశ్శాస్త్రనిపుణాన్ బ్రాహ్మణాంశ్చతపస్వినః ॥ సర్వంసముదితంకృత్వా రంగేంద్రంప్రత్యపాదయత్ ॥ అథమీనరవామాసేవసంతతోగుణాన్వితె । ప్రాజాపత్యేతునక్షత్రె భద్రాయాంమందవాసరే । ఉషఃకాలేశుభేలగ్నే రామేణాక్లిష్టకర్మణా ॥ ఇక్ష్వాకూణాంకులధన మాత్మనోభ్యధికంతదా॥ శ్రీమద్రంగంమహద్ధామసద్విజంసపరిచ్ఛదమ్॥ దత్తంరాక్షసరాజాయ ప్రియాయప్రియకారిణా ॥ విభీషణోపిరామాయ ప్రణిపత్యమహాత్మనే ॥ శిరసాదాయతద్ధామ సచివైస్సహరాక్షసైః ॥ లంకామభిముఖస్సూర్ణాం ప్రయయాప్రీతమానసః ॥ నభోమధ్యంగతేసూర్యే చంద్రపుష్కరిణీతటే ॥ అనంతపీఠేశ్రీరంగం స్థాపయామాసరాక్షసః ॥ అహూతోధర్మవర్మాచ బ్రాహ్మణైస్తత్క్షణా నహి । రాజ్ఞాచమునిభిశ్చైవ సత్కృతోరాక్షసేశ్వరః ॥ దెవశ్చపూజితోవిప్రై ర్భుజారాక్షసేనచ ॥ సితెగురుగతెలగ్నే రోహిణ్యాంమాసిఫాల్గునె ॥ సౌరివారెచకావేర్యాం శ్రీరంగంసుప్రతిష్ఠితం ॥ భువోభూత్యైభూభుజాంభూసురాణాందివౌగుప్త్యైశ్రేయసేదేవతానాం। శ్రియైరాజ్ఞాంచోళవంశోద్భవానాంశ్రీమద్రంగంసహ్యజామాగగామ

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణె మహేశ్వరనారదసంవాదె శ్రీరంగమాహాత్మ్యే కావెర్యాంశ్రీరంగవిమానాగమనంనామాష్టమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణెనమః

మహేశ్వరః—తతో విభీషణో రాజా చంద్రపుష్కరిణీజలే । స్నాత్వా తు మూలమంత్రేణ దేవాన్ సంతర్ప్య వారిణా ॥ కావేరీతోయమమలమాదాయ మణిసన్నిభమ్ । కహ్లారోత్పలపద్మాని పుష్పాశ్చ తులసీరపి ॥ పున్నాగచంపకాశోకపాటలీవకుళానిచ । ఉపాదాయ యథాశాస్త్రమర్చయామాస కేశవమ్ ॥ అష్టాంగవిధినేష్ట్వా తు తతస్తుష్టావ రాక్షసః । వేదశాస్త్రపురాణోక్తైస్తోత్రైస్సత్యం జగత్పతిమ్ । ధర్మవర్మోపనీతైశ్చ భోజ్యైరుచ్చావచైరపి ॥ స్తోత్రపాఠైశ్చ విప్రాణాం తుతోష పురుషోత్తమః । తతో విభీషణం రాజా ధర్మవర్మా కృతాంజలిః । యయాచే కతిచిత్కాలం వసత్విహ భవానితి ॥ విభీషణః— శ్వో దేవస్యోత్సవో భావి మహానిక్ష్వాకుణా కృతః । తదర్థం గమ్యతే లఙ్కా క్షిప్రమిత్యాహ రాక్షసః ॥ ఇహోత్సవోపి భవితేత్యాహ రాజా విభీషణమ్ ॥ తథేత్యుక్త్వ స తథా చక్రే సర్వమప్యుత్సవం విధిమ్ । విప్రైర్విభీషణో రాజా విధిశిష్టైర్విపశ్చిభిః ॥ ఉత్సవం విధివచ్చక్రే సంపదా ధర్మవర్మణః । అత్యన్తాభినవైర్వైదర్భైర్వైహారైర్విభిస్స్వాదుభిస్తథా । అలఙ్కారైశ్చ వివిధైరార్చయమ్యాభకరేశ్వరః ॥ విభీషణశ్చ సుప్రీతస్సత్కారైర్ధర్మవర్మణః ॥ అన్నశాలాశ్చ వివిధాః పానశాలాశ్చ భూపతిః । ఉత్సవార్థం సమేతానాం చక్రే రాజా నృణాం మునే । చంద్రపుష్కరిణీతీరే పున్నాగతరుశోభితే ॥ మంటపే నోళసింహాస్య ప్రవృత్తో దేవతోత్సవః । నవాహాముత్సవం కృత్వా రాకాయాం నవమేహని ॥ చక్రిరే౽వభృథస్నానం విష్ణుభక్తా విమత్సరాః ॥ తత్రత్యాన్ బ్రాహ్మణాన్ సర్వే తర్పితా ధర్మవర్మణా ॥ అన్నపానైశ్చ వాసోభిర్దక్షిణాభిస్తథైవ చ ॥ అర్ధమాసోషిత స్తత్ర సత్కృతో ధర్మవర్మణా । మైత్రేమిత్రోదయాత్పూర్వం ప్రతస్థే రాక్షసేశ్వరః ॥ ధర్మవర్మాణమామంత్ర్య తత్రత్యాన్ బ్రాహ్మణానపి । విమానమైచ్ఛదాదాతుం శిరసా రాక్షసస్స్వయమ్ ॥ నాశకత్ప్రంగముద్ధర్తుమపి సర్వప్రయత్నతః । నిష్ప్రయత్నస్థితో రాజా నిషసాద సుదుఃఖితః ॥

తమశ్రుపూర్ణవదనం పతితం పాదమూలయోః ॥ ఉత్తిష్ఠోత్తిష్ఠ వత్సేతి విష్ణురాహ విభీషణమ్ ॥ శ్రీభగవాన్—అయం మనోహరో దేశః పరీత స్సహ్యకన్యయా । చన్ద్రపుష్కరణీ చేయం పావనీ శ్రమనాశనీ॥ అయం చ భక్తిమాన్ రాజా ధర్మవర్మా సదా మయి । ఇమే చ మునయః పుణ్యాః వసం త్యత్ర వికల్మషాః ॥ అత్రైవ వస్తుమిచ్ఛామి లఙ్కాం గచ్ఛ విభీషణ ॥ పురా వృత్తమిదం చాత్ర శ్రోతుమర్హసి రాక్షస ॥ విన్ధ్యపాదే మహానద్య స్సర్వా స్సముదితాః పురా । తత్ర గన్ధర్వ ఆగచ్ఛద్విశ్వావసురితి శ్రుతః ॥ స ప్రణామాఞ్జలిం కృత్వా దక్షిణాం దిశమాస్థితః ॥ తతో వివాదస్సుమ్మహా నదీనాం తత్ర రాక్షస । మమ ప్రణామ మకరోత్ మమాయమితి వై మిథః ॥ సముద్రం దక్షిణం గత్వా స గన్ధర్వపతిః ప్రభో । ప్రాబోధయత్ప్రద్మనాభం సహస్యై మాసి సంయతః । అయనే చోత్తరే ప్రాప్తే నివృత్తశ్చోత్తరాం దిశమ్ ॥ పునః ప్రణామమకరోన్నదీనాం తత్ర గాయకః । త్వయా నమస్కృతం కస్యా ఇత్యుక్తో యాఽధికా త్రివః॥ తస్యై కృతః ప్రణామో యమిత్యుక్త్వా ప్రయయాచనః। ఆధిక్యం ప్రతి సర్వాసాం తాసాం వాదో మహానభూత్ ॥ నాహమిత్యేవ వై నద్య స్తత్ క్షణే నవిశశ్రముః । గఙ్గాయాశ్చాపి కావేర్యా న విశ్రాన్తి స్తదాభవత్ ॥ వాదశ్చ సుమహానాసీదన్యోన్యాధిక్యకారణాత్ । సదనం బ్రహ్మణో గత్వా ఽపృచ్ఛతాం పరమేష్ఠినమ్ ॥ గఙ్గాధికా న సన్దేహ ఇత్యువాచ ప్రజాపతిః ॥ తచ్ఛ్రుత్వా దుఃఖితా చేయం కావేరీ సహ్యపర్వతే। తపసా తోషయామాస బ్రహ్మాణం రాక్షసాధిప ॥ గఙ్గాధిక్యమభీప్సన్తీ చిరకాలం సరిద్వరా ॥ తస్యై వరం దదౌ బ్రహ్మా గఙ్గాసామ్యం మహామతే ॥ ఆధిక్యం నమయా దాతుం శక్యమిత్యేవ సోఽబ్రవీత్ । సాగక్షేత్రే తు కావేరీ సంస్థాప్య ప్రతిమాం మమ ॥ చిరమారాధయామాస నరోదత్త స్తథా మయా, సాస్తుత్వా ప్రణిపత్యాహ కావేరీ మాం సరిద్వరా ॥ కావేరీ—దేవత్వదంఘ్రిసంబన్ధాద్గఙ్గా మామతిరిచ్యతే। గఙ్గాసామ్యం మయాలబ్ధమాధిక్యం నక దా

చన ॥ మహేశ్వరః—తస్యైవరమదాత్తత్ర కావేర్యైకమతేక్షణః ॥ శ్రీ
భగవాన్—మత్సంబంధోద్భవంతస్యామాహాత్మ్యం కేనసాధ్యతే । తథా
పిమత్ప్రసాదేనగంగాయాఅధికాభవ ॥ మత్సంబంధాయకావేరి త్వన్మ
ధ్యేధామమామకమ్ । ఆగమిష్యతిరంగాఖ్యంయత్రనిత్యంవసామ్యహం
నిత్యవాసంకరిష్యామిత్వన్మధ్యేసరితాంవరే ॥ గంగాయా అధికాభూ
యాఃనిత్యయోగాన్మయాసహ । ప్రతిజ్ఞాతంమయాపూర్వమిత్థంరాక్షస
పుంగవ ॥ తవాభిముఖమేవాత్రశయిష్యేహంవిభీషణ॥ గచ్ఛలంకాం
మయాదత్తంభుంక్ష్వరాజ్యమకంటకమ్ ॥ మహేశ్వరః—ఇత్యుక్తో దేవ
దేవేనరంగధామ్నావిభీషణః । పాదయోఃప్రణిపత్యాహ ప్రాంజలిఃప్ర
శ్రయాన్వితః ॥ విభీషణః—యద్వ్యయంవ్యవసాయస్తే దేవదేవజగత్పతే
అహమప్యత్రవత్స్యామినత్వాముత్సృష్టుముత్సహే ॥ శ్రీభగవాన్ ॥
కర్మభూమౌమనుష్యాణాంహితాయార్చాత్మనామయా । ఆవిర్భూత
మతస్తేషాంకరిష్యామిహితాహితమ్ ॥నత్వయాసహవస్తవ్యంమనుష్యై
రాక్షసాధిప । తవదత్తంచరామేణలంకారాజ్యంవిభీషణ । ఆయుశ్చ
పరమందత్తమైశ్వర్యమతులంభువి ॥ అవసానేస్యకల్పస్యమయాసహవి
భీషణ । ఉపైష్యసిబ్రహ్మలోకంపునర్లంకాంసమేష్యసి ॥ ద్వాప
రాన్తావసానేత్వంమయాసహవిభీషణ । ప్రయాస్యసిపరంలోకం న
గర్ప్రలయవర్జితమ్ ॥ విభీషణః—ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యమన్యత్స
ర్వంచమేప్రభో ॥ దత్తంరామేణదేవేనముక్తిస్సమ్ప్రార్థితామయా
తదర్థంరంగధామైతద్దత్తమేవదయాళునా ॥ ముచ్యేయం కథమేతస్మా
త్సంసారాత్తద్వదస్వమే॥ శ్రీభగవాన్—పాలయంతో మమైవాజ్ఞాం
విభీషణముముక్షవః । భోగార్థినశ్చపురుషా భోగినో యే సురాసు
రాః ॥ యజ్ఞైశ్చతపసాదానైరన్యైశ్చశుభకర్మభిః । మమైవ క్రియ
తేప్రీతిఃమదాజ్ఞామనుపాలయ ॥ రాజ్యంకురుష్వధర్మేణమద్దత్తం మా
మనుస్మరన్ ॥ మాభవాన్స్మాత్త్వదీయాశ్చ దేశమేతంవ్రజంతువై । మామే

వానుస్మరసచాత్వామహంసంస్మరామిచ ॥ ఉపాయమపవర్గస్యరహ
స్యమపి మే శృణు । సర్వకర్మాణి సంత్యజ్య సర్వకర్మఫలానిచ ॥ శరణం
మాంప్రపద్యస్వసర్వబంధవిముక్తయే ॥ మహేశ్వరః — ఇత్యుక్తో రంగ
నాథేన లఙ్కానాథోపి నారద । ప్రణమ్య దేవంబహుశః ప్రయయా
స్వాంపురీంప్రతి ॥ గతే విభీషణే బ్రహ్మా ధర్మవర్మా సహద్విజైః। సమ్య
గ్విధానమకరోద్యద్యత్కర్తవ్యమత్ర వై ॥ తదాప్రభృతి కావేర్యాం శ్రీ
రంగంధామ నారద। కల్పాంతస్థాయి సంభూతం దృశ్యతే చాపి మానవైః
ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణే మహేశ్వరనారదసంవాదే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే
విభీషణముక్త్యుపాయకథనం నామ నవమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథ పరబ్రహ్మణే నమః

మహేశ్వరః — శ్రీరంగస్యవిమానస్య పరితో యోజనద్వయే । క్షే
త్రే నివసతాం పుంసాం పాతకం నైవ విద్యతే ॥ శ్రీరంగయాత్రా శ్రీరంగ
ధీర్యా సా చైవ నారద । ఉత్తారయతి సంసారాన్నిత్యవాసస్తుకింపునః ॥
చంద్రపుష్కరిణీయత్ర సరసీపాపనాశినీ । తత్రస్నానం మనుష్యాణాం
సర్వారిష్టనివారణమ్ ॥ పురా కాశ్యకశాపేన నిస్తేజస్కః కృతో విధుః ।
తత్త్రైవ యామహత్తేజః ప్రత్యపద్యత నారద ॥ ప్రచ్ఛాయశ్చ సుగంధశ్చ
పున్నాగస్తత్ర తిష్ఠతి । పురా చంద్రమసా రాజ్ఞా ప్రతిష్ఠాప్య వివర్ధితః॥
తం దృష్ట్వా ముచ్యతే పాపైః స్పృష్ట్వా లక్ష్మీమవాప్నుయాత్ ।జ్ఞానవాన
స్యాత్తమాశ్లిష్య తస్మాత్తమభివాదయేత్ । తచ్ఛాయాయాంకృతం దా
నంజపహోమసురార్చనమ్ ॥ పితౄణాం పిండదానంచ మహదక్షయ్య
ముచ్యతే । పారాశర్యో మహాతేజాస్తత్ర స్తేమునిసత్తమః ॥ పుష్కరః
పుష్కరాక్షశ్చ కుముదః కాలఏవచ ॥ విష్ణుపారిషదాహ్యేతే తీర్థం రక్ష
న్తి సర్వదా । వాసుదేవేతి దేవస్య తత్ర నామ ప్రశస్యతే । గణనాథం న
మస్కృత్య స్నాత్వా చ మ్యయథావిధి ॥ కీర్తయిత్వా వాసుదేవం మం
త్రేనముదాహరేత్ । అశేషజగదాధారశంఖచక్రగదాధర ॥ అనుజ్ఞాం

దేహి మే దేవయుష్మత్తీర్థాని షెవణె ॥ ఇత్యుక్త్వామూలమన్త్రేణ సూక్తేనపురుషస్యవా । స్నాత్వాసన్తర్పయేద్దేవంవాసుదెవేతి నామతః ॥ ఋషించంద్రమసం దెవంగణనాథంతథైవచ । దద్యాచ్ఛక్తితో దానంసర్వపాపాపనుత్తయే ॥ తిలదానంవిశేషేణ తస్మిన్దేశెప్రశస్యతె తత్రస్నానంచదానంచ సర్వపాపాపనోదనమ్ । పురస్తాత్తస్యతీర్థస్య బిల్వతీర్థంమహామునే ॥ కృతాపచారో దెవస్య పురావైరోచనేర్మఖే ఉశనాకిలతచ్ఛాంత్యైతత్రతెపెమహత్తపః । బిల్వశ్చస్థాపితస్తత్రశ్రీకరస్సచదర్శనాత్ ॥ తత్రర్షిర్భార్గవో జ్ఞేయో దేవతాచకవిస్స్వయమ్ । శ్రీనివాసేతిదేవస్య తత్రనామప్రశస్యతె ॥ కుముదో గణనాథశ్చతస్యతీర్థస్యరక్షకః । తత్రాపిరజతందేయంహిరణ్యంచవిశేషతః॥ అసహ్యానపచారాంశ్చ క్షమతే తెన కేశవః । తత్రస్నానంచదానంచబ్రహ్మహత్యాపనోదనమ్ । ఆగ్నేయ్యాందిశితీర్థస్యజంబూస్తిష్ఠతిమామకః ॥ మోహశాస్త్రాణ్యహంపూర్వమాజ్ఞయాపరమేష్ఠినః । ప్రాణయంతత్రతచ్ఛాంత్యై ప్రాతపంతపఉత్తమమ్॥అహిర్బుధ్న్యఋషిస్తత్రదెవతాహంమహేశ్వరః । సునందో గణనాథశ్చనామదెవస్యచాచ్యుతః॥ అన్నంప్రదెయంతత్రైవమచ్యుతఃప్రీయతామితి । భక్తాపచారమఖిలంసహతేతత్రవైహరిః ॥ తత్రస్నానంచదానంచాప్యన్నదోషాపనోదనమ్ । తతో దక్షిణతో వృక్షస్తిష్ఠత్యశ్వత్థఉచ్ఛ్రితః ॥ గత్వాహల్యాంతపస్తత్రతేపేదేవన్శతక్రతుః । ఋషిస్తుగౌతమోనామదేవతావలసూదనః ॥ అనంతో నామదెవస్యతత్రతీర్థేప్రశస్యతె । నందస్తుతస్యతీర్థస్యరక్షకో గణనాయకః । వస్త్రదానంప్రశంసంతిఅనంతఃప్రీయతామితి। కన్యాదానంప్రశంసంతిభగవత్ప్రీతయేత్రవై ॥ అగమ్యాగమనాత్పాపాత్తత్రస్నాత్వావిముచ్యతె । తతో దక్షిణతఃపశ్చాత్పలాశస్తిష్ఠతిద్రుమః। గుహో మమసుతస్తత్రతపసాశక్తిమాప్తవాన్ ॥ అహిర్బుధ్న్యఋషిస్తత్రదెవతాషణ్ముఖో గుహః । గోవిందెతిహరెర్నామభద్రశ్చగణనాయ

కః । గాః ప్రదేయా విశేషేణ గోవిందః ప్రీయతామితి । తత్ర స్నానంచ
దానంచ సంసర్గాఘవినాశనమ్ ॥ ప్రతీచ్యాం దిశి పున్నాగో విద్యతే పా
దపోత్తమః ॥ గత్వా పుక్కృత్తికాః స్పూర్వం తత్ర దేవో హుతాశనః । తద్దో
షశాంతయే తేపే తపః పరమదుష్కరమ్ ॥ ఋషిర్మరీచిస్తత్రోక్తో దేవతా
హవ్యవాహనః ॥ శ్రీపతిర్నామ దేవస్య సుభద్రస్తీర్థరక్షకః । ఘృ
తం ప్రదేయం తత్రాపి ప్రీణాతి శ్రీపతిస్స్వయమ్ । పరదారకృతాత్పా
పాత్తత్ర స్నాత్వా విశుధ్యతి ॥ తత ఉత్తరతః పశ్చాద్వకుళద్రుమ ఉ
చ్ఛ్రితః ॥ బృహస్పతిర్ఋషిస్తత్ర దేవతానాం పురోహితః ॥ దేవతా
చ సహస్రాక్షో నామ విష్ణోశ్చ మాధవః । చండకోపో గణాధీశస్తత్ర తీ
ర్థస్య రక్షకః । తత్ర వాసః ప్రదాతవ్య మాయుషోభివివృద్ధయే ॥
తత్ర స్నాత్వా నరశ్శుద్ధ్యేద్గోవధాత్ స్త్రీవధాదపి । కదంబ ఉత్తరే వృ
క్ష ఉత్తమో నామ వైహారిః ॥ ఈజే హి జనకస్తత్ర స తస్మాదృషిరుచ్యతే ॥ దే
వతా పద్మయోనిశ్చ గరుడస్తీర్థరక్షకః । తత్ర మృష్టం ప్రదాతవ్యమన్న
మారోగ్యవృద్ధయే ॥ ప్రతిగ్రహకృతాత్పాపాత్తత్ర స్నాత్వా విశుధ్యతి ॥
తత ఉత్తరతః పూర్వమామ్రస్తిష్ఠతి పాదపః । ఋషిర్వసిష్ఠస్తత్రోక్తో దేవ
తా చ దివాకరః ॥ హృషీకేశేతి దేవస్య తత్ర నామ ప్రశస్యతే । విష్వక్సే
నో మహాతేజాస్తత్ర తీర్థస్య రక్షకః ॥ భూమిదానం ప్రశంసంతి తత్ర
సామ్రాజ్యసిద్ధయే । మాతాపితృకృతాత్పాపాత్తత్ర స్నాత్వా విశుధ్యతి ॥
సర్వత్రైవ ఋషిం దేవమధిదేవం గణాధిపమ్ । బ్రహ్మాణం సూర్యమిక్ష్వా
కుం రాఘవం చ విభీషణమ్ ॥ ఉదకాంజలిభిస్సమ్యక్ మాం చ తాం చైవ త
ర్పయేత్ ॥ జపహోమార్చనం దానం తథా బ్రాహ్మణతర్పణమ్ । తత్త
న్నామ్నా హరేః కుర్యాత్తత్ప్రీతిం చాశిషం వదేత్ ॥ వాచయేద్బ్రాహ్మ
ణాంస్తత్ర తత్ప్రీత్యాశిషం బుధః । సర్వత్రైవ తు కావేర్యాం శ్రీరంగ
చ విశేషతః ॥ స్నానకాలే జపేన్మంత్రం సామశాఖాసు చోదితమ్ । య
ద్యత్తీవ్రం దుష్కృతం యచ్చ కించిచ్ఛారీరం వా మానసం వాచికం వా । స

ద్యః పునీహి పయసామృతేన కవేరకన్యే మమ శర్మ యచ్ఛ ॥ నారాయణీయశా
ఖాయాం దృష్టేయం వేధసా స్వయమ్ । ప్రియకృత్యస్యాః కన్యాయాః పుం
సాం పాపహానుత్తమే । అష్టతీర్థసమోపేతామష్టన్యగ్రోపశోభితామ్ ।
జుష్టాం చ విష్ణునా పుణ్యాం చంద్రపుష్కరిణీం శుభామ్ ॥ దృష్ట్వా స్పృష్ట్వా
తథా స్నాత్వా పీత్వా నమ్యోప్రేక్ష్య వా పునః । కీర్తయిత్వా తథా శ్రుత్వా
ముచ్యతే సర్వకిల్బిషైః ॥ అన్యత్రాపి ప్రదేశేషు యత్ర కుత్ర జలాశయే । చం
ద్రపుష్కరిణీత్యుక్త్వా స్నాత్వా తస్యార్థభాగ్భవేత్ । ఏతేషు నవతీర్థే
షు ఏకాహ్నే న ప్రదక్షిణమ్ ॥ స్నాత్వా ప్రణమ్య రంగేశం పునాతి దశపూ
రుషాన్ । ఏకాదశ్యాముపోష్యైవం ద్వాదశ్యాం స్నానమాచరేత్ । తా
రయేదాత్మనో వంశ్యాన్ సప్త సప్త చ సప్త చ ॥ ఏతేషు పిండదానం చ గ
యాశ్రాద్ధేన సమ్మితమ్ । అపి గోగ్రాసమాత్రేణ మోదంతే పితరో భువి ॥
ఏతచ్ఛ్రీరంగమాహాత్మ్యం మయోక్తం తవ నారద । ఏతావదేవ వక్తవ్యం
శ్రోతవ్యం చ మహామునే । ఆవిర్భావప్రభృత్యేతదాకల్పాంతం విశేషతః
ఏతచ్ఛ్రీరంగవృత్తాంతం కచ్చిత్సమ్యక్ శ్రుతం త్వయా । కచ్చిద్వ్యవసి
తార్థశ్చ సందేహో విగతస్తవ । కచ్చిజ్జ్ఞాతా భగవతో వ్యాప్తిర్విష్ణోర్మ
హాత్మనః ॥ నారదః—నమోస్తు తే మహాదేవ కృతకృత్యోస్మి సాంప్రతమ్ ।
సర్వజ్ఞస్త్వం దయాళుస్త్వం తస్మాదేతత్త్వయోదితమ్ ॥ శ్రుతమేతదశేషేణ
మయైకాగ్రేణ చేతసా । శ్రోతవ్యం నాన్యదస్తీహ నమస్తుభ్యం నమో నమః
॥ మహేశ్వరః—య ఏతద్రంగమాహాత్మ్యం వైష్ణవేష్వభిధాస్యతి ।
స విష్ణుం ప్రీణయత్యాశు సర్వకామఫలప్రదమ్ ॥ య ఏతత్కీర్తయేన్ని
త్యం నరః పర్వణి పర్వణి ॥ అప్తోర్యామస్య యజ్ఞస్య ఫలం ప్రాప్నోతి పు
ష్కలమ్ । మత్సన్నిధౌ విశేషేణ సన్నిధౌ వా మురద్విషః ॥ వైష్ణవానాం
సమాజే వా కీర్తయిత్వా సుఖీ భవేత్ । నాస్తికాయ న వక్తవ్యం నాభాగవ
తసన్నిధౌ । న చాశుశ్రూషవే వాచ్యం న చ మాం యోభ్యసూయతి ॥ న చ
శూద్రాయ వక్తవ్యం న ద్రవ్యధనకాంక్షయా ॥ నైవాలసాయ వక్తవ్యం న

దమ్భాయవిశేషతః ॥ శ్రోతవ్యంతుద్విజశ్రేష్ఠాద్విష్ణుభక్తాద్విపశ్చితః ।జితేంద్రియాజ్జితక్రోధాన్నిస్పృహాన్నిరుపద్రవాత్ ॥శ్రుత్వైవంరంగమాహాత్మ్యంవిష్ణుభక్తోవిమత్సరః । జిత్వాక్రోధంచకామంచవిష్ణుమాప్నోతిశాశ్వతమ్ ॥ పఠఞ్శృణ్వఞ్తథావిప్రోవిదుషామగ్రణీర్భవేత్॥ క్షత్రియోలభతేరాజ్యంవైశ్యశ్చధనసంపదః । శూద్రోపిభగవద్భక్తిం యోధకోవిజయీభవేత్ ॥ గర్భిణీజనయేత్పుత్రంకన్యావిందతిసత్పతిమ్ ।శృణ్వఞ్పఠఞ్లిఖఞ్బిభ్రద్రంగమాహాత్మ్యముత్తమమ్ ।ముక్త్వాశుభాశుభేయాతితద్విష్ణోఃపరమంపదమ్ ॥*********************

ఇతిశ్రీబ్రహ్మాండపురాణె మహేశ్వరనారదసంవాదె శ్రీరంగమాహాత్మ్యె
నవతీర్థప్రభావవర్ణనంనామదశమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణెనమః

శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణోక్త దశాధ్యాయ
శ్రీరంగమాహాత్మ్యంసంపూర్ణం.

బ్రహ్మాండపురాణోక్త శ్రీరంగబ్రహ్మవిద్యాప్రారంభః

హరిః ఓమ్ ॥ ప్రహ్లాదస్తు మహాభాగో నారదం దివ్యలక్షణమ్ । యదృచ్ఛయాగతం దృష్ట్వా ప్రత్యుత్థాయ కృతాంజలిః ॥ దర్శయన్ మహతీం వృత్తిం ప్రశ్రయానతకంధరః । ప్రక్షాళ్య పాదౌ తత్తోయం శిరసా ధారయన్ ముదా ॥ అర్ఘ్యాదిభిస్సమభ్యర్చ్య కృతాసనపరిగ్రహమ్ । పప్రచ్ఛేదం గభీరాత్మా భూతానాం హితకామ్యయా ॥ భగవన్ భవతా ప్రోక్తాశ్శ్రుతా విద్యాస్సహస్రశః । తథాపి హృదయం బ్రహ్మన్ న తృప్యత్యకృతార్థవత్ । న శ్రుతా ప్రాయశో విద్యా ప్రియా శ్రీరంగశాయినః ॥ తస్మాచ్ఛ్రీరంగవిద్యాం త్వం సమ్యగ్వక్తుమిహార్హసి । ఇతి ప్రహ్లాదకథితమాకర్ణ్య కరుణానిధిః । పులకీకృతసర్వాంగో నారదో దేవపూజితః ॥ స్మరన్ తద్వైభవం విష్ణోస్స్వయన్నిగతస్మయః ॥ ఆబభాషే వచస్తత్ర ప్రహ్లాదం భగవత్ప్రియమ్ । నారదః — శ్రీరంగశాయీ భగవాన్ రంగమిత్యుపచర్యతే । విద్యోతతే యథాకారం రంగం రంగవిద్యా తథోచ్యతే ॥ విమానం ప్రణవాకారం వేదశృంగం మహాద్భుతమ్ । శ్రీరంగశాయీ భగవాన్ ప్రణవార్థప్రకాశకః ॥ ప్రణవస్యాదిరూపాయ ప్రణవాంతస్థశక్తయే । ప్రణవోపరిసంస్థాయ శ్రీరంగబ్రహ్మణే నమః ॥ కర్మకాండస్వరూపం చ భక్తికాండాఖ్యభావనా । జ్ఞానకాండాత్మతృప్తిశ్చ దృశ్యతే రంగవిద్యయా ॥ వేదవిద్యా యజ్ఞవిద్యా బ్రహ్మవిద్యాదయస్తథా । సర్వం తు రంగవిద్యాయాం దృశ్యతే హి విపశ్చితా ॥ యథా నదీనదాస్సర్వే సాగరం యాంతి సర్వశః । తథా విద్యోపవిద్యాశ్చ రంగవిద్యానుపాశ్రితాః ॥ యథా మాతరమాశ్రిత్య వర్తంతే సర్వజంతవః । తథా శ్రీరంగమాశ్రిత్య వర్తంతే సర్వదేవతాః ॥ పూర్వరంగమిదం జ్ఞేయమంతరంగం పయోనిధిః । బహిరంగం తు వైకుంఠం సర్వం రంగమయం జగత్ ॥ క్షీరోదాద్విరజాతీరం సర

యూంవిరజాతటాత్ । ఏవంరంగాగమంజ్ఞాత్వా కావేర్యుభయధాగతా॥
అష్టతీర్థదళోపేతంచంద్రపుష్కరకర్ణికమ్ ॥ సహ్యకందంచ కావేరీ
నాళంశ్రీరంగపఙ్కజమ్ । తన్మధ్యగమతేరంగీశ్రియాసహసదాప్రభుః
తస్మాచ్ఛ్రీరంగనామేదమద్యాపిప్రోచ్యతేబుధైః॥ గంగాజలావగాహే
నరంగవిద్యానిషేవణాత్॥ తపసాకల్మషంహన్తి విద్యయాఽమృతమశ్ను
తే । చతుర్వేదాష్షడంగానిషట్ఛాస్త్రోపనిషత్తథా ॥ పురాణన్యాయ
మీమాంసాధర్మశాస్త్రాణ్యనేకశః । వ్యాహృతీభిస్సహోఙ్కారః ప్రణ
వాద్యక్షరద్వయమ్ ॥ గాయత్రీశిరసాయుక్తామహావ్యాహృతయస్తథా॥
ఉపవేదాస్తథాశాస్త్రాణ్యన్యావిద్యాహ్యనేకశః । ఏతాస్స్వరూపమా
స్థాయసేవంతేరంగశాయినమ్॥ ఋగ్వేదఃపురతోవిష్ణోర్మధ్యేచాధ్వర్యు
సంహితా ॥ ఉదీచ్యాంసామవేదశ్చ పరితోథర్వసంజ్ఞకః ॥ మూలాగ్ర
మే తెఋక్సామేయజ్ఞార్థంతుద్విధాకృతే । ఏవంద్విధాభూతాకావేరీ
సేవార్థంరంగశాయినః ॥సహ్యపాదోద్భవముఖాత్రియాంజాతాసరిద్వ
రా ॥ బ్రహ్మాదికాస్తత్కూలానిపురుషార్థచతుష్టయమ్ । ఉత్తరేదక్షి
ణంధర్మమర్థంతత్కూలముత్తరమ్॥దక్షిణేదక్షిణంకామోముక్తిదం దక్షి
ణోత్తరమ్ । వేగస్తుసంహితాప్రోక్తావీచ్యావర్తాఃపదక్రమాః ॥ వర్ణ
క్రమాశ్చకల్లోలానదీవక్రగతిర్జటా ॥ ఉత్కూలమల్పసలిలంనాభిద
ఘ్నమగాధకమ్ । ఉదాత్తోహ్యనుదాత్తశ్చ స్వరితఃప్రచయఃక్రమా
త్ ॥ తటోర్ధ్వాతేహ్రదేమందేజలసంసర్పణేబహిః । అనుస్వారః ప్లు
తఃకమ్పోవిసర్జనమితిస్మృతమ్ ॥ పావార్థస్నానపానంచక్రియా
ర్థాశ్చన్ముజాయః । పరమార్థోఽహరేస్సేవాఅర్థత్రయమితీరితం॥
బాహ్యప్రాంతస్సమావగాఃపరిశిష్టాఃప్రకీర్తితాః । స్వభావనిమ్నగావి
ద్యాప్లవసంచారిణస్స్వరాః ॥ మండలందశభేదాస్సుర్థధ్యాయామో
జనానితు । ఋజుప్రవాహాస్సూక్తానివగాస్త్రిరస్థితప్రమాః ॥ ఋచ
స్తీర్థానివిజ్ఞేయాదేవతాదేవతాస్తథా । ఋషయశ్చర్షయస్తీరేఛం

దాంసిస్వాంతరాళకమ్ ॥ ఏవం యజుస్సంహితా చ చంద్రపుష్కరిణీతి
వై । హేమకూర్మస్తు తన్మధ్యే చక్రాంకితతనుః స్మృతః ॥ అనేకనాగాస్త
త్రైశిరసఫణామణివిభూషితాః । (స్త్రా) దేశమాత్రదేహోస్య తీర్థం రక్షం
తి సర్వదా ॥ దర్పణాలోకనాత్పశ్యేద్యథాస్వముఖముజ్జ్వలమ్ । తథాచ
ప్రైసరో దృష్ట్వా వైకుంఠం పరిపశ్యతి ॥ ఉదకప్రవాహాః కావేర్యాస్సామ
వేదాః ప్రకీర్తితాః ॥ ఏవమృక్సంహితాశాఖాః కల్యాస్తూభయకూల
జాః । అథర్వావ్లదిశాస్తీర్థాన్యభీష్టఫలదాన్యపి ॥ పుష్టికామాస్స సే
వంతే దేవా బ్రహ్మర్షయస్తథా । సప్తవ్యాహృతయో లోకాస్సప్తావర
ణసంజ్ఞకాః ॥ సప్తచ్ఛందాంసి పీఠ్యస్తు గాయత్రీప్రముఖాః క్రమాత్
గాయత్రీ ప్రథమా పీఠిః ద్వితీయోష్ణిక్తథైవ చ । అనుష్టుప్చ తృతీయా స్యాచ్చ
తుర్థీ బృహతీ స్మృతా ॥ పఙ్క్తిశ్చ పంచమీ జ్ఞేయా త్రిష్టుప్షష్ఠీ ప్రకీర్తి
తా । సప్తమీ జగతీ ప్రోక్తా ఉత్తరోత్తరవృద్ధిదా । భూలోకో జగతీయు
క్తో భువశ్చ త్రిష్టుభాయుతః । సువః పఙ్క్తిసమాయుక్తో మహస్సా బృహ
తీయుతా । అనుష్టుప్జనసాయుక్తా తనోష్ణిక్తపసాయుతా ॥ సత్యంగా
యత్రిసంయుక్తం సప్తావరణముచ్యతే । కవాటదేహళీవేది ద్వారగో
పురతోరణాః । తత్తద్దేహోద్భవా దేవా ఆసన్వాదిమాః క్రమాత్ ॥
మహానసం శబ్దశాస్త్రమింద్రాగ్నిరధిదైవతమ్ ॥ హవిర్నివేదనాయా
స్తామింద్రాగ్నిముఖతః ప్రభోః ॥ పంచభూతమయం విశ్వమేతత్పృ
థగనేకశః । హవిస్స్వరూపమాస్థాయ ప్రవిశంతి ముఖం హరేః ॥ తం
డులాద్యోషధీభూమి క్షీరాదిజలసంభవమ్ ॥ మరీచ్యాద్యగ్నిసంభూ
తం పాకగన్ధోత్థితోఽనిలః । షడ్రసాస్తత్తదన్యోన్యసంయోగాః పాకసం
భవాః ॥ స్వామతాహవిషాంతస్థా వ్యాకాశమితిగీయతే ॥ విభక్తిప
దలింగాంత సమాసప్రక్రియాదిభిః ॥ మహానసోత్థితాన్శబ్దాన్శబ్దశాస్త్ర
మితిశ్రుతమ్ ॥ కల్లోపవీథేరలంకారోద్భమాలాదిభిః కృతాః ॥ కర్పూ
రసేవజాల్లైశ్చ పాలికాంకురపఙ్క్తిభిః ॥ పట్టకర్షవిధానైశ్చ సర్వత్ర

పరిశోభితైః ॥ నానారత్నసమాయుక్తైర్ముక్తాదామవిలమ్బితైః ॥ మయూరపత్రచ్ఛత్రైశ్చ స్వర్ణదణ్డైర్మహోజ్జ్వలైః ॥ పతాకాధ్వజసఙ్కీర్ణైశ్చ శార్ఙ్గాదిగరుడాఙ్కితైః ॥ గోపురైర్మణ్టపైర్యుక్తం హేమరత్నసమాయుతైః ॥ నానారత్నమయైస్తమ్భైర్భిత్తికాన్తరవేదిభిః ॥ సూర్యమణ్డలసఙ్కాశసువర్ణాదర్శతోరణైః ॥ నవరత్నయుతైశ్చిత్రైరనేకద్వారభూషణైః ॥ కస్తూరికానువిద్ధైశ్చ కుఙ్కుమాగురులేపనైః గన్ధైరక్షతపుష్పైశ్చ కుశైర్లాజైః ప్రకీర్ణకైః । హేమరత్నమయైః కుమ్భైర్నీహారజలపూరితైః । చామరవ్యజనాదర్శైః పాదుకాసింహవిష్టరైః ॥ వీణావేణుమృదఙ్గైశ్చ ఘణ్టాభిశ్శఙ్ఖనిస్వనైః ॥ ధూపైర్దీపైశ్చ నైవేద్యైః పూజితైశ్చ సమన్తతః ॥ వేదశాస్త్రపురాణోక్తస్తోత్రగాథాపరైర్ద్విజైః ॥ సమాధిగుణసమ్పన్నైస్సేవితం రఙ్గమన్దిరమ్ ॥ కిన్నరైర్దేవసఙ్ఘైశ్చ సేవితం చాప్సరోగణైః ॥ సప్తస్వావరణేష్వేషా స్వచ్ఛాస్వాశాసు చాచ్యుతమ్ । దౌవారికైర్మునిగణైర్ద్వారే ద్వారే స్థితైస్సదా ॥ వేత్రహస్తైస్సోర్ధ్వపుణ్డ్రైః కఞ్చుకోష్ణీషభూషితైః ॥ గతాగతసమాయుక్తైః స్త్రీభిర్దాసీజనైస్తథా ॥ సర్వైస్సమృద్ధైశ్శ్రీరఙ్గమద్యాపి పరిశోభితమ్ ॥ శ్రీరఙ్గవీథికా కల్పం కల్పశాస్త్ర ప్రకల్ప్యతే ॥ ఛన్దోమయేన తార్క్ష్యేణ స్వచ్ఛన్దగతినా వహమ్ । గరుడాదిబ్రహ్మరథైః స్వచ్ఛన్దగతిభిస్సదా ॥ చరితాపీఠికా నామ ఛన్దఇత్యభిధీయతే ॥ స్వర్ణాభరణకోశాశ్చ నానారత్నసమాయుతాః ॥ జ్యోతిశ్శాస్త్రం చ విజ్ఞేయా జ్యోతిర్గణసమాశ్రయాత్ । కల్పః పరార్ధమన్వాది యుగహాయనాన్యృతుః ॥ మాసః పక్షో దివారాత్రం తిథివారముహూర్తకమ్ । నాడీకలాదికాః కాలా త్రికాలాభూతకాదయః ॥ సూర్యాదిగ్రహపర్యన్తా మహాజ్యోతిర్గణాస్తథా । సర్వం చ జ్ఞాయతే సమ్యక్ రఙ్గాభరణదర్శనాత్ ॥ కిరీటం కుణ్డలం హారం పట్టకఙ్కణభూషణమ్ ॥ కఙ్కణం బాహువలయం క

టిసూత్రాంగులీయకమ్ ॥ జాంబూనదాంబరచ్ఛాయా దీపితోదరబంధనమ్ ॥ నూపురంపాదకటకం మణిసూత్రాంగులీయకమ్ । సోత్తరీయం బ్రహ్మసూత్రం కౌస్తుభంరత్నదైవతమ్ ॥ వైజయంతీంమహామాలాంనానాభూతసమాశ్రయామ్ । ఆదిత్యప్రముఖాస్సర్వే జ్యోతిషాంచగణాస్స్వయమ్ ॥ సేవంతేభూషణానీతి జ్యోతిశ్శాస్త్రంప్రచక్షతే ॥ సుగంధిపుష్పమాలాచ తులసీదామసంయుతా ॥ మల్లికాకుందమందార నంద్యావర్తాదికేతకి । చంపకాశోకపున్నాగవకుళంకరవీరజమ్ ॥ మాలతీయూథికాజాతీ తులసీమంజరీశుభా ॥ కుముదోత్పలకల్హార కమలాదీన్యనేకశః । సుగంధిసుఖసంస్పర్శం నానావర్ణసమాయుతమ్ ॥ హ్రస్వమధ్యమదీర్ఘంచ ధాతుమాత్రగుణాన్వితమ్ ॥ మాలారూపం సమాస్థాయ నాసికాంసేవతేహరేః । సుగంధిఘ్రాణసంయోగాచ్ఛిక్షాశాస్త్రంప్రచక్షతే ॥ భేరీమృదంగపణవ వీణాకాహళవేణవః ॥ నానావిధామహాశబ్దా నిరుక్తంపరికీర్త్యతే ॥ ఝల్లీమద్దళభేదాశ్చ తాళకాహళడిండిమాః ॥ శంఖఘంటావిశేషాశ్చ మహాశబ్దాఃపృథగ్విధాః । దశదిక్షుసుపూర్ణాశ్చ బ్రహ్మఘోషాస్సుఖావహాః ॥ శబ్దశ్రవణసంయోగాన్నిరుక్తంగీయతేబుధైః । పత్రపుష్పఫలోపేతా వృక్షగుల్మలతాశ్శుభాః ॥ ఆరామేగదితాస్సద్భి రారణ్యకమనేకశః । సాయంప్రాతశ్చహోమాంతేబ్రాహ్మణాశ్చాహితాగ్నయః । యత్ప్రథారంగమాయాన్తి సవైబ్రాహ్మణముచ్యతే ॥ దీపికాగోఘృతైస్సిక్తా అఖండాః పురతోహరేః ॥ పురాణానీతివిఖ్యాతాః పురస్సర్వప్రకాశనాత్ । పంచభూతమయోదీపః పురాణంపంచలక్షణమ్ ॥ ధరాపాత్రంజలంస్నేహో వాయుర్వర్తీనభఃప్రభా ॥ తేజోదీపోజగద్వ్యాపీ హృద్గుహాధ్వాంతనాశనాత్ ॥ దివారాత్రాదిసర్గశ్చ ప్రకాశోధ్వాంతనాశనాత్ ॥ దివారాత్రంహరేస్సేవావంశావర్క శశాంకయోః ॥ మనూనామంతరం తత్తత్కాలేకాలేనిషేవణమ్ ॥ వంశానుచరితంచోక్తం నిత్యపూజోప

చారతః ॥ పంచకాలవిధానే చ త్రిసంధ్యంరంగమందిరే ॥ హరేరారా
ధనంసర్వంన్యాయశాస్త్రమితిశ్రుతమ్ ॥ పూజోపకరణంసర్వం బహిర
స్తద్విధాకృతమ్ ॥ మీమాంసేతివిజ్ఞేయం బ్రహ్మకర్మసమాధినా ॥
కర్షణాదిప్రతిష్ఠాన్తం ప్రతిష్ఠాద్యుత్సవాన్తకమ్ ॥ ధర్మశాస్త్రమితి
ప్రాజ్ఞాః కర్మాణ్యాహుర్ద్విజసత్తమ ॥ విమానంప్రణవస్సాక్షాద్గా
యత్రీరంగమంటపమ్ ॥ ద్వారపార్శ్వస్థితౌ స్తంభౌ హరిరిత్యక్షరద్వ
యమ్ ॥ అకారేణఉకారేణ మకారేణాక్షరైస్త్రిభిః ॥ ఓమితిప్రణవః
ప్రోక్తశ్శక్తిత్రయసమన్వితః । ఉత్సాహప్రభుమంత్రాఖ్యాఃవర్ణా
నాంశక్తయఃక్రమాత్ । గాయత్రీవర్ణరూపాణాం స్తంభానామధి
దేవతాః । క్రమేణబ్రహ్మణాప్రోక్తాశ్చతుర్వింశతిమూర్తయః ॥ దిశో
దశపదాన్యాహు రవతారాధిదేవతాః ॥ త్రయఃకాండాస్తువిజ్ఞేయా
స్సన్నిధిద్వారదేవతాః ॥ చతుర్వింశతివేదాశ్చ పక్షాస్తత్త్వానిమూ
ర్తయః ॥ అక్షరాణిచపార్శ్వస్థస్తంభయోర్మూలమాశ్రితాః । దేవ
తానాంహితార్థాయ రక్షసాంక్షయకారణాత్ ॥ ప్రహ్లాదవత్సలస్తమ్భే
ప్రాదురాసీన్నృకేసరీ ॥ తస్మాద్బ్రహ్మాండకోశానాం మూలస్తమ్భో
యముచ్యతే ॥ రంగశాయీమహానత్రిత్రిగుణశ్చస్వభావతః ॥ మూలమ
ధ్యాగ్రతస్సాక్షా ద్రింగవ్యాహృతయోమతాః ॥ విమానాగ్రస్థితాహైమా
నానారత్నవిభూషితాః ॥ కలశానవవిఖ్యాతాః గాయత్రీశిరఉచ్య
తే । పూరితాన్నవభిస్తీర్థై ర్నవరత్నవిభూషితాః । నవగ్రహవిధా
తార స్సేవంతేకలశాన్నవ ॥ వాపీకూపతటాకాదికుల్యాహ్రదజలాశ్ర
యాః ॥ ఉపవేదాశ్చశాస్త్రాణివిజ్ఞేయారంగధామని । కల్పద్రుమసమృద్ధంచ
రంగక్షేత్రంస్వభావతః । ఆగమామునిభిఃప్రోక్తామహాభారతసంహితాః
మూలరామాయణంచైవచిత్రరూపాఃప్రకీర్తితాః ॥ వర్ణాశ్రమకులాచా
రధర్మాఃపార్శ్వాదిభేదతః ॥ జంగమంరూపమాస్థాయసేవంతే రంగశా
యినమ్ । వటబీజాంకురన్యాయాద్దృశ్యాదృశ్యమిదంజగత్ ॥ రంగక్షే

త్రిప్రలీనంతజ్జాయతేచపునఃపునః ॥ ఉపప్లవో యదాకాలే తదాగత్య
విభీషణః । పూజయేద్రంగనిలయంయథాశాస్త్రందివానిశమ్ ॥ గతే వి
భీషణేలఙ్కాంమనుష్యారంగధామని । యథాపూర్వంసుఖంతత్ర పూ
జయేయుర్హరింసదా ॥ పురాహిదేవతావిష్ణుం తపసా దదృశుస్స్వ
యమ్ । విభీషణస్తుసర్వేషాంప్రత్యక్షందర్శయత్యసౌ ॥ ధర్మవర్మేతి
విఖ్యాతశ్శోభానువంశోద్భవో వశీ ॥ చంద్రపుష్కరణీతీరే తపస్తప్త్వాథ
వైదికమ్ । సర్వలోకహితార్థాయసర్వవేదార్థసిద్ధయే ॥ లబ్ధ్వావిభీ
షణాద్రంగవిమానంప్రణవాత్మకమ్ ॥ సముపాస్య యథాధర్మాన్వైది
కాంశ్చయథావిధి । లబ్ధవాన్వరణందేహంధర్మవర్మేతికీర్త్యతే ॥ ధ
ర్మవర్మేతదేహస్తుధర్మవర్మేతికీర్త్యతే ॥ చతుర్దశవిధావిద్యాస్స
మేతాధర్మవర్మణా । సేవంతేవిధివన్నిత్యంవిమానం రంగముత్తమమ్ ॥
తదాప్రభృతితద్ధామచంద్రపుష్కరణీతటే । ఆదరాత్పరితస్సహ్యకన్య
యాచాపిసేవ్యతే । విభీషణగురుస్సాక్షాద్ధర్మవర్మాసుదీక్షితః ॥ రం
గయజ్ఞంసమాకుర్యాదృత్విగ్భిర్భగవత్పరైః । ప్రకృతింనాగశయనం వి
కృతింతార్క్ష్యవాహనమ్ ॥ నిత్యైర్వైర్యజతేరంగంవైదికైస్స్తోత్రకైరపి
సదాసామరసంప్రీత్యాచంద్రపుష్కరణీజలమ్ ॥ సమాధియుక్తో రంగేశం
ధర్మవర్మాయజత్స్వయమ్ ॥ సమానవృత్తిభిర్యుక్తైర్ధర్మవర్మా
యథావిధి । రంగవిద్యారసంప్రీత్యా (ప్రా) వపత్త్వాప్రిణినాంసతామ్ ॥
యథాదేహోర్చనాద్దేహీతుష్టోభవతినిత్యశః । అభ్యాసాద్రంగవిద్యా
యాస్తథావిష్ణుఃప్రసీదతి ॥ విదిక్షుదిక్షుతీర్థాని కావేర్యా చంద్రపు
ష్కరమ్ ॥ విమానంక్షేత్రజౌస్తంభౌరంగమిత్యక్షరద్వయమ్ । ఏవంస
ప్తదశప్రోక్తాః పురాణేవైష్ణవేపురా । సమ్యక్జ్ఞానమిదంసర్వంసమే
విష్ణుఃప్రసీదతి । బ్రహ్మదేహమిదంక్షేత్రంవిమానంశిరఉచ్యతే ॥ బాహూ
ఉభయకావేర్యావష్టతీర్థాన్యథాంఘ్రియోః । ముఖంస్తంభద్వయం సా
క్షాద్ధృదయంచంద్రపుష్కరమ్ ॥ ప్రోచ్యతేమునిభిఃప్రాణో రంగమిత్య

క్షరద్వయమ్ । యథానాగపదాన్యానిపదానిప్రవిశంత్యథ॥ రంగవిద్యై
కదేశస్తు తథానందచతుష్టయమ్। సత్యానందస్సురానందో బ్రహ్మానం
దస్తథైవచ ॥ సత్యానందఇతిప్రోక్తాస్తద్విష్ణోఃపరమంపదమ్ । ప్రహ్లా
దో నారదో వ్యాసఃపుండరీకఃపరాశరః। అర్జునౌబలిరుక్మాంగౌవసిష్ఠశ్శు
కశౌనకౌ ॥ అంబరీషశ్శంతనవో దాల్భ్యోభృగుర్విభీషణౌ। ఏతేచా
న్యేమహాత్మానో భగవత్తత్త్వనిష్ఠితాః ॥ యథాపద్మపురాణోక్తాంసాక్షా
చ్ఛంభుముఖేరితామ్ ॥ అధీత్యరంగవిద్యాం తేపఠంత్యద్యాపిసాదరం
దేవదేవో మహాదేవో విశ్వేశో వృషభధ్వజః । రంగవైభవమద్యాపి పా
ర్వత్యాచానుమోదతే ॥ తీర్థాష్టకంచకావేర్యాచంద్రపుష్కరిణీతథా
ప్రాహుశ్శృంగాణిచత్వారివిరజాద్యాస్త్రయోంఘ్రయః ॥ క్షేత్రం వి
మానంశిరసిసప్తహస్తాస్సువీథికాః ॥ యథాబ్రహ్మాయభేక్ష్వాకు స్తథాచైవ
విభీషణః । తపోభిస్త్రిభిరిద్ధైస్తప్త్వాత్రిధాబద్ధేతికీర్త్యతే ॥ ధర్మంప్ర
ఖ్యాపయల్లోకే మహాదేవోహరిస్స్వయమ్ । యజ్ఞమూర్తిరనంతా
త్మారంగవిద్యాప్రకాశకః ॥ క్షీరాబ్ధిమూలకందస్థావిరజామహదంకురా
సరయూపత్రపుష్పాచకావేరీఫలశోభితా । సత్యానందరసైఃపూర్ణా
రంగవిద్యాలతాశుభా ॥ తద్రసాస్వాదరసికాశ్చతుర్ముఖముఖాస్సురాః।
విభీషణాదయశ్చాన్యేభగవద్భక్తితత్పరాః ॥ క్షేత్రాత్మనేనమస్తేస్త్వేకం
ద్వేవిమానయజేతథా॥ త్రీణితీర్థాయజేతుభ్యంచత్వార్యావరణాత్మనే॥
పంచవీథీయజేనంతమనఃతాత్మగుణాయతే ॥ అనంతబాహుశిరసే అనం
తపదచక్షుషే । అనంతశక్తియుక్తాయఅనంతానంతశాయినే ॥ క్షీరోద
శాయినేతుభ్యం నమశ్శ్రీరంగశాయినే । ఇతిగుహ్యతమావిద్యాపురా
లబ్ధామయానఘ । సాక్షాత్కథయతశ్శంభోఃకైలాసశిఖరాలయే ॥ పృ
ష్టాస్తేసాత్వయావత్సవిద్యాశ్రీరంగశాయినః॥ సంక్షేపేణమయాప్రో
క్తాసువ్యక్తార్థామనోరమా । నశక్యావిస్తరాద్వక్తుం విద్యాయుగశతై
రపి ॥ వక్త్రైరపిసహస్రేణనాగరాజేనధీమతా । నామానువర్ణనాద్వి

ష్టోఽకథితానాత్రవిస్తరాత్ । భావనాయజ్ఞరూపాయాయజ్ఞమూర్తేః ప్రియావహామ్ ॥ రంగవిద్యామధీతేనయోనన్యగతమానసః ॥ ****

ఇతిశ్రీబ్రహ్మాండపురాణే శ్రీరంగరహస్యే ప్రహ్లాదనారదసంవాదే శ్రీరంగబ్రహ్మవిద్యానామప్రథమోధ్యాయః.

శ్రీరంగనాయికాసమేతశ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీహయగ్రీవాయనమః

ప్రదక్షిణమాహాత్మ్యప్రారమ్భః

సనత్కుమారః॥— తాతశ్రీరంగమాహాత్మ్యంప్రభావో రంగశాయినః ॥ విష్ణుప్రియాస్తథాధర్మాః క్షేత్రవాసస్యవైభవమ్ । సర్వంసమ్యక్త్వయాఖ్యాతం తృప్తిరద్యనమేభవత్ ॥ అతఃప్రసీదదేవేశ దాసేమయికృపానిధే । యేనసంవత్ప్రవృత్తిశ్చ దీర్ఘమాయుర్హరేః కృపా ॥ నిశ్శ్రేయసంచజాయేత తాదృగ్ధర్మంవదప్రభో ॥ బ్రహ్మా—॥ సాధుపృష్టంత్వయాపుత్ర లోకానుగ్రహకాంక్షయా ॥ హరిప్రీతికరంశాస్త్రం ధర్మోభవతినాన్యథా ॥ అతస్త్వంసావధానేన శృణుష్వేదంసనాతనమ్ ॥ ధర్మంధర్మవిదాంమాన్యం ముక్తేఃప్రథమసాధనమ్ ॥ రహస్యంధర్మమప్యేత దాఖ్యాతంపూర్వమాత్మజ । ఇదానీమాదరాధిక్యం తవజ్ఞాత్వావదామితత్ । ఉక్తంహిసహ్యజామధ్యే చంద్రపుష్కరిణీతటే ॥ సర్వలోకాస్పదంభాతి రహస్సద్మేతివిస్తరాత్ । తాదృశంరంగసదనం సురాసురసమావృతమ్ ॥ ప్రదక్షిణీకృత్యనరఃపరాంగతిమవాప్నుయాత్ । అగ్నిష్టోమసహస్రాణాం వాజపేయాయుతస్యచ ॥ యత్ఫలంతదవాప్నోతి రంగసద్మప్రదక్షిణాత్ ॥ యస్యశ్రీరంగసదనే సర్వదేవగణాశ్రయే ॥ ప్రదక్షిణేమతిర్జాతా ప్రసన్నాస్తస్యదేవతాః ॥

చతుర్వింశతిసంఖ్యాత్తు రంగధామప్రదక్షిణాత్ ॥ గాయత్రీకోటిజప
తో యత్ఫలంతదవాప్నుయాత్ । ఏకంవాపిద్వితీయంవా రంగధామ
ప్రదక్షిణమ్ ॥ కృత్వాతుసర్వలోకానాంప్రదక్షిణఫలంలభేత్ ॥ అనే
నదీర్ఘమాయుశ్చ రాజ్యలక్ష్మీరరోగతా ॥ సత్పుత్రపౌత్రలాభశ్చ జా
యతే నాత్రసంశయః। సత్యంసత్యంపునస్సత్య ముద్ధృత్యభుజముచ్యతే॥
ప్రదక్షిణాత్పరోధర్మో నాస్తిశ్రీరంగశాయినః ॥ యశ్శ్రద్ధాభక్తిసం
యుక్తో రంగధామప్రదక్షిణమ్ ॥ కరోతిసతతంధన్య స్సతునారాయణా
త్మకః ॥ నాత్రకాలవిభాగోస్తి రంగధామప్రదక్షిణే । ఏతస్యపుత్రమా
హాత్మ్యం నశక్యంవర్ణితుంమయా ॥ యమశ్చకింకరాన్ప్రాహ రంగ
క్షేత్రప్రభావవిత్ ॥ యమః॥—॥ శృణుధ్వంకింకరాస్సర్వే రహస్యం
మమభాషితమ్ ॥ యస్యశ్రీరంగసదన ప్రదక్షిణమతిర్భవేత్ ॥ అపి
పాతకిన స్తస్య సమీపంనోపగచ్ఛత ॥ యస్తుశ్రీరంగసదన ప్రదక్షిణప
రోనరః । తద్బంధూనాంచ సర్వేషాం కురుధ్వంప్రణతింసదా ॥ ఇతి
సూక్ష్మార్థవిత్తైర్భ్యోయ మోనదతినిత్యశః ॥ అహందేవాశ్చ ఋష
యస్సాధ్యాశ్చపితరస్తథా ॥ వసవశ్చతథాచాన్యే నిత్యంద్వాదశసం
ఖ్యయా ॥ ప్రదక్షిణంరంగధామ్నః కుర్మహే శ్రద్ధయాయుతాః॥ బ్రహ్మ
హావాభ్రూణహావా స్త్రీహత్యానిరతోపివా ॥ ప్రదక్షిణాద్రంగధామ్న
స్సద్యశ్శుద్ధిమవాప్నుయాత్ ॥ ఇదమేవపురాలక్ష్మీఃకృపాసంస్పృష్ట
మానసా ॥ ఏకాంతసమయేదేవం పప్రచ్ఛజగదీశ్వరమ్ ॥ దేవదేవభ
వాంభోధౌ మగ్నానాంక్షీణతేజసామ్ ॥ కథంవాపారసంప్రాప్తిః కో
ధర్మోమోక్షదోభవేత్ । యోనుష్ఠానేలఘుతరః ఫలప్రాప్తౌమహాగు
రుః ॥ తాదృశంధర్మమాచక్ష్వ మమకౌతూహలంమహత్ ॥ ఇతివి
జ్ఞాపితోదేవ్యా ప్రత్యువాచజగత్పతిః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥—॥ శృణుల
క్ష్మిప్రవక్ష్యామి రహస్యంధర్మముత్తమమ్ ॥ యేనసంసారమగ్నోపిమ
మలోకేనమేధతే । మమశ్రీరంగనిలయో వర్తతేఖలుసుందరి । తద్ద

ర్శనం నమస్కారః ప్రదక్షిణవిధి స్తథా ॥ ధర్మైరేతైస్త్రిభిర్భక్త్యా మమసాయుజ్యమాప్నుయాత్ ॥ ఏకైకరంగగేహస్య ప్రదక్షిణవిధిర్మహాన్ ॥ ఏవం ప్రవర్తితా ధర్మాః పూర్వస్మిన్ జన్మసప్తకే ॥ మయియస్య స్థిరా భక్తి స్తస్యైతల్లభ్యతే శుభే ॥ ముక్తిశ్రద్ధాసమేతస్య రంగధామప్రదక్షిణమ్ । పదే పదాంతరం గత్వా కరౌ చలనవర్జితౌ ॥ వాచా స్తోత్రం హృదా ధ్యానం చతురంగం ప్రదక్షిణమ్ ॥ ఆసన్నప్రసవా నారీ పయఃపూర్ణఘటం యథా ॥ ఉద్వహంతీ శనైర్యాతి తథా కుర్యాత్ప్రదక్షిణమ్ ॥ మామకస్య విమానస్య ప్రదక్షిణపరో నరః ॥ నిత్యమష్టోత్తరశతం చతుర్వింశతిమేవ వా । ప్రదక్షిణం యః కురుతే కారయత్యపి వా నరః స పుమాన్ సాగరాంతాయాః పృథ్వీభూమేః పతిర్భవేత్ । సైద్ధే ప్రదక్షిణం యస్తు కుర్యాత్ కాంతాసమావృతః ॥ ఇంద్రస్యార్ధాసనారూఢో భవత్యానందనిర్భరః ॥ దివ్యాన్ భుక్త్వా పురా భోగాన్ పశ్చాద్దేవర్షిపూజితః ॥ బ్రహ్మలోకం సమాసాద్య పరమానందనిర్భరః । స్వయం వ్యక్తే తథా కుర్వన్ గరుడాదిభిరర్చితః । సర్వబంధవినిర్ముక్తో మమలోకే మహీయతే ॥ ఆదిమే స్మిన్ స్వయం వ్యక్తే శ్రీరంగనిలయే ప్రియే । నిత్యమష్టోత్తరశతం చతుర్వింశతిమేవ వా । ప్రదక్షిణం యః కురుతే కారయత్యపి వా నరః । స పుమాన్ గరుడారూఢో మమ చిహ్నైరలంకృతః ॥ విష్వక్సేనప్రభృతిభిః పూజ్యతే నిత్యసూరిభిః । మమలోకం సమాసాద్య పరమానందనిర్భరః ॥ శేషతల్పే మయా సార్ధం వర్తతే చారుహాసిని । ఏకం వాపి ద్వితీయం వా మమ ధామప్రదక్షిణమ్ । కృత్వా తు సర్వలోకానాం ప్రదక్షిణఫలం లభేత్ ॥ యస్తు ద్వాదశసంఖ్యం తు రంగధామప్రదక్షిణమ్ । కురుతే ద్వాదశార్ణస్య మనోర్లక్షజపాత్ఫలమ్ ॥ యల్లభ్యతే తదవాప్నోతి తథా కారయితా నరః । చతుర్వింశతిసంఖ్యాకాద్రంగధామప్రదక్షిణాత్ ॥ గాయత్రీకోటిజపతో యత్ఫలం తత్సమాప్నుయాత్ అష్టోత్తరశతం యస్తు కురుతే కారయత్యపి॥ మదంశ ఏవాసౌ మర్త్యస్సు

పూజ్యో బ్రహ్మవాదిభిః । ఆత్మమర్యాదయా ధీమాన్ నేకనైవ ద్విజన్మనా నిత్యమష్టోత్తరశతం చతుర్వింశతిమేవవా । ప్రదక్షిణం యః కురుతే కారయత్యపివానరః ॥ విభూతియుగ్మందత్వాపి తస్మై తృప్తిర్నమే భవేత్ ॥

ఇతిలక్ష్మ్యా జగన్నాథో రహస్యం ధర్మమాదిశత్ । తస్మాచ్ఛ్రేయోర్థిభిః పుత్ర కార్యం రంగప్రదక్షిణమ్ ॥.................. ......

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణే బ్రహ్మసనత్కుమారసంవాదే శ్రీరంగమాహాత్మ్యే విమాన ప్రదక్షిణ వైభవవర్ణనం నామ నవమోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీరంగనాథాష్టోత్తరశతనామ ప్రారమ్భః

హరిః ఓమ్ ॥ శ్రీప్రహ్లాదః॥—యదృచ్ఛయాగతం ప్రాజ్ఞం దేవర్షిమమితప్రభమ్ । ప్రహ్లాదో నారదం దృష్ట్వా ప్రణిపత్య కృతాంజలిః । శ్రీరంగనాయకస్యైత న్నామ్నామష్టోత్తరంశతమ్॥ రహస్యమపి తత్సర్వం పప్రచ్ఛ వినయాన్వితః । సర్వమంత్ర రహస్యంచ త్వయోక్తం సంశ్రుతం మయా ।పునరేవాహమిచ్ఛామి శ్రోతుం శ్రీరంగవైభవమ్ । ఏవం సంపృష్టసంప్రశ్నో నారదః ప్రహసన్నివ ॥ ఉవాచ మధురం వాక్యం స్మరన్ శ్రీరంగనాయకమ్ ॥ నారదః— శృణు ప్రహ్లాద వక్ష్యామి గుహ్యాద్గుహ్యతరం పరమ్ ॥ బ్రహ్మణే శ్రీధరేణోక్తం తచ్ఛ్రుత్వా కమలాసనః॥ జ్యేష్ఠపుత్రం సమాహూయ విరూపాక్షం మహామతిమ్ ॥ ఏతత్సర్వం రహస్యంచ తస్మై ప్రోవాచ సప్రభుః । తచ్ఛ్రుత్వా శంకరస్సర్వం మహ్యం ప్రాదాద్దయానిధిః । భగవద్భక్తినిష్ఠస్య తదేకమనసోచ్యతే । సంప్రదాయాగతం చైతత్సమాహితమనాశ్శృణు ॥ — ॥ అస్య శ్రీరంగనాథాష్టోత్తరశతదివ్యనామస్తోత్ర మహామంత్రస్య- బ్రహ్మఋషిః- అనుష్టుప్ఛందః- పరమాత్మా శ్రీరంగనాథో దేవతా - శ్రీరంగశాయీతి బీజం రంగవాసీతిశక్తిః రంగధామేతి కీలకమ్ । శ్రీరంగనాథప్రీత్యర్థే జపే వినియోగః ॥ ధ్యానమ్ ॥—॥ శ్రీరంగభోగిశయనో పరిజాతనిద్రం నీ

లాకృతిం నిఖిలపాలనజాగరూకమ్ ॥ శ్రీరామచంద్రకులదైవత మంజ
నాభం శ్రీరంగనాయకమముం ప్రణమామినిత్యమ్॥—రంగశాయీరం
గవాసీ రంగధామాతథాపునః। రంగభూమారంగరాజో రంగనాథో
హ్యయంసదా । రంగదేవశ్చరంగేంద్రో రంగనాయకఏవచ ॥ రంగ
స్వామీతథారంగ కాంతశ్శ్రీరంగవల్లభః ॥ రంగరంగేపరిబృఢః శ్రీ
రంగాప్రథనస్తథా । శ్రీరంగవిభురేవాసౌ శ్రీరంగప్రభురేవచ ॥శ్రీ
రంగమూర్తిః శ్రీరంగ నిత్యకల్యాణమూర్తికః ॥ శ్రీరంగజీవరత్నంచ
రంగలక్ష్మీసమోదయః ॥ శ్రీమద్రంగయువాచాసౌ శ్రీరంగమహిమా
తథా। శ్రీరంగాధీశఏవాయం రంగాభరణమేవచ ॥ రంగభర్తాచరం
గేశ శ్శ్రీరంగేశ్వరఏవచ । రంగపద్మోరంగసద్మా రంగక్షేత్రాధిపస్త
థా । రంగాంతరంగమణిరాట్ శ్రీరంగీరంగరాడసౌ । శ్రీరంగపా
లకశ్శ్రీమద్రంగదీపస్తథైవచ । శ్రీరంగకాళమేఘశ్చ శ్రీరంగప్రియ
ఏవచ । శ్రీరంగజీవనం శ్రీమద్రంగనాయకఏవచ ॥ శ్రీరంగపోషక
శ్చైవ రంగపంకజభృంగకః ॥ శ్రీరంగశాశ్వతో రంగ పరజ్యోతిస్తథై
వచ। రంగేందుశ్శ్రీరంగనటః శ్రీరంగపరపూరుషః । రంగసర్వోత్త
మోరంగనిధిశ్శ్రీరంగశేవధిః । శ్రీమద్రంగనిధానంచ రంగగోప్తాత
థైవచ । శ్రీరంగనీలరత్నం శ్రీరంగసత్పారిజాతకః । రంగకైరవచం
ద్రశ్చ రంగకామదఏవచ ॥ రంగశేషఫణానేక మణినీరాజితోహ్యసౌ॥
శ్రీరంగభోగిశయన శ్శ్రీమద్రంగమనోహరః । రంగేఘనోదయశ్చా
యం శ్రీరంగపతిరేవచ । రంగభాగ్యంరంగభోగ్యో రంగవశ్యస్తథై
వచ । శ్రీరంగదృశ్యశ్శ్రీరంగవిభవోరంగబాంధవః ॥ శ్రీరంగశేషీరంగ
శ్రీశ్శ్రీమద్రంగపురాతనః ॥ శ్రీమద్రంగకిరీటశ్చ శ్రీరంగమకుటో
హ్యయమ్ ॥ రంగచూడావతంసశ్చ శ్రీమద్రంగశిరోమణిః । రంగ
శృంగారఏవాయం శ్రీమద్రంగసహాయకః । శ్రీమద్రంగైకలక్ష్యశ్చ
శ్రీరంగధరఏవచ ॥ శ్రీమద్రంగశ్రుతో నిత్యం శ్రీరంగాశ్రితఏవచ ॥

శ్రీరంగసార్వభౌమశ్చ శ్రీరంగస్థానదేవతా । శ్రీరంగప్రాణనాథశ్చ శ్రీమద్రంగప్రమాణకః ॥ శ్రీమద్రంగశరణ్యశ్చ శ్రీమచ్ఛ్రీరంగసంయుతః ॥ శ్రీమద్రంగగృహస్థశ్చ రంగపూర్ణస్తథైవచ ॥ శ్రీరంగసులభో నిత్యం తథా శ్రీరంగపంకజః ॥ శ్రీరంగవసతిశ్శ్రీమద్రంగకంచుక ఏవ చ । శ్రీరంగతుష్టిశ్శ్రీరంగ పంజరోల్లాసిహంసకః ॥ రంగనిత్యోత్సవో రంగ వాసుదేవస్తథైవచ । శ్రీరంగాసక్తచిత్తశ్చ రంగసాన్నిధ్యమేవ చ ॥ రంగసర్వేశ్వరో రంగ నిత్యమంగళవిగ్రహః ॥ శ్రీమద్రంగముకుందోయం శ్రీరంగానందమందిరమ్ । రంగసంతోషకో రంగ పురాణపురుషస్తథా ॥ శ్రీరంగవత్సలశ్చైవ రంగపాలక ఏవచ ॥ రంగదేవోత్తమశ్చాయం రంగసర్వస్వమేవచ ॥—॥ శ్రీరంగబ్రహ్మణస్తోత్రం తే స్తువంతీతి శార్ఙ్గిణః । బ్రాహ్మణా మునయశ్చైవ సేంద్రాస్సహ మరుద్గణాః ॥ సర్వే దేవాస్సగంధర్వాస్సిద్ధా విద్యాధరాశ్చయే ॥ శ్రీమద్రంగేశ చరణపరిచర్యైకమానసాః । నిర్మలా నిరహంకారా నిత్యముక్తనిభాః పరే । యే రంగధ్యాననిరతా యే రంగేశ్వరచింతకాః । ఇదం భక్త్యా జపేన్నిత్యం పఠేద్వా శృణుయాన్నరః ॥ నామ్నామష్టోత్తర శతస్తోత్రం శ్రీరంగశాయినః ॥ సౌభాగ్యారోగ్యవిభవ భుక్తిముక్తిఫలప్రదమ్ ॥ పుత్రపౌత్రాదిసంపత్తి సర్వమంగళదాయకమ్ ॥ సర్వపాపప్రశమనమాయుర్వర్ధనముత్తమమ్ ॥ సర్వశత్రుక్షయకరం సర్వరోగనివారణమ్ ॥ యుద్ధే రాజ్ఞాభయే ప్రాప్తే చోరైస్సింహాదిభిర్మృగైః ॥ యక్షరాక్షస గంధర్వ వేతాళబ్రహ్మరాక్షసైః ॥ సర్వోపద్రవదుఃఖఘ్నం సదాభయ నివారణమ్ ॥ ధర్మార్థకామమోక్షాదిసర్వసంపత్ప్రదాయకమ్ ॥ అష్టోత్తరశతం నామ్నామభ్యసేద్భక్తిమాన్నరః ॥ ఇష్టార్థసిద్ధిం లభతే సత్యమేతన్నసంశయః ॥ అష్టోత్తరశతం నామ్నాం రంగనాథస్య భక్తితః । శ్వేతపత్రే లిఖేద్బిభ్రద్రంగేశాన్ముక్తిమాప్నుయాత్ ॥ *...*...*

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణే ప్రహ్లాదనారదసంవాదే శ్రీరంగనాథనామాష్టోత్తరశత వైభవవర్ణనం నామ షడ్వింశోధ్యాయః

శ్రీరంగనాథాష్టోత్తరశతనామావళిః

౧ ఓం రంగశాయినే నమః
౨ ఓం రంగవాసినే నమః
౩ ఓం రంగధామ్నే నమః
౪ ఓం రంగఘామ్నే నమః
౫ ఓం రంగరాజాయ నమః
౬ ఓం రంగనాథాయ నమః
౭ ఓం రంగదేవాయ నమః
౮ ఓం రంగేంద్రాయ నమః
౯ ఓం రంగనాయకాయ నమః
౧౦ ఓం రంగస్వామినే నమః
౧౧ ఓం రంగకాంతాయ నమః
౧౨ ఓం శ్రీరంగవల్లభాయ నమః
౧౩ ఓం రంగాయ నమః
౧౪ ఓం రంగపరిబృఢాయ నమః
౧౫ ఓం శ్రీరంగాస్తథనాయ నమః
౧౬ ఓం శ్రీరంగవిభవే నమః
౧౭ ఓం శ్రీరంగప్రభవే నమః
౧౮ ఓం శ్రీరంగమూర్తయే నమః
౧౯ శ్రీరఙ్గనిత్యకల్యాణమూర్తికా
౨౦ ఓం శ్రీరంగజీవరత్నాయ నమ
౨౧ ఓం రంగలక్ష్మీసమోదయాయన
౨౨ ఓం శ్రీమద్రంగయూనే నమః
౨౩ ఓం శ్రీరంగమహిమ్నే నమః
౨౪ ఓం శ్రీరంగాధీశాయ నమః
౨౫ ఓం శ్రీరంగాభరణాయ నమః
౨౬ ఓం రంగభర్త్రే నమః
౨౭ ఓం రంగేశాయ నమః
౨౮ ఓం శ్రీరంగేశ్వరాయ నమః
౨౯ ఓం రంగపద్మాయ నమః
౩౦ ఓం రంగసద్మనే నమః
౩౧ ఓం రంగక్షేత్రాధిపాయ నమః
౩౨ ఓం రంగాంతరంగమణిరాజె
౩౩ ఓం శ్రీరంగకేశే నమః
౩౪ ఓం రంగరాజేన నమః
౩౫ ఓం శ్రీరంగపాలకాయ నమః
౩౬ ఓం శ్రీమద్రంగదీప్తాయ నమః
౩౭ ఓం శ్రీరంగకాలమేఘాయన
౩౮ ఓం శ్రీరంగప్రియాయ నమః
౩౯ ఓం శ్రీరంగజీవనాయ నమః
౪౦ ఓం శ్రీమద్రంగనాయకాయ
౪౧ ఓం శ్రీరంగపోషకాయ నమః
౪౨ ఓం శ్రీరంగపంకజభృంగకాయ
౪౩ ఓం శ్రీరంగశాశ్వతాయ నమః
౪౪ ఓం రంగపరజ్యోతిషే నమః
౪౫ ఓం శ్రీరంగేందవే నమః
౪౬ ఓం శ్రీరంగనటాయ నమః
౪౭ ఓం శ్రీరంగపరపూరుషాయన
౪౮ ఓం రంగసర్వోత్తమాయనమ
౪౯ ఓం రంగనిధయే నమః
౫౦ ఓం శ్రీరంగశేవధయే నమః
౫౧ ఓం శ్రీమద్రంగనిధానాయన
౫౨ ఓం రంగగోప్త్రే నమః
౫౩ ఓం శ్రీరంగనీలరత్నాయనమ
౫౪ ఓం శ్రీరంగసత్పారిజాతాయన
౫౫ ఓం రంగకైరవచంద్రాయ నమః
౫౬ ఓం శ్రీరంగకామదాయ నమః
౫౭ ఓం రంగశేషఫణానేకమణినీ
రాజితాయ నమః

శ్రీరంగనాథాష్టోత్తరనామావళిః

౫౮ ఓంశ్రీరంగభోగిశయనాయ న

౫౯ ఓంశ్రీమద్రంగమనోహరాయ

౬౦ ఓంరంగేఘనోదమాయనమః

౬౧ ఓంశ్రీరంగపతయేనమః

౬౨ ఓంశ్రీరంగభాగ్యాయనమః

౬౩ ఓంశ్రీరంగభోగ్యాయనమః

౬౪ ఓంరంగవశ్యాయనమః

౬౫ ఓంశ్రీరంగదృశ్యాయనమః

౬౬ ఓంశ్రీరంగవిభవాయనమః

౬౭ ఓంరంగబాంధవాయనమః

౬౮ ఓంశ్రీరంగశేషిణేనమః

౬౯ ఓంరంగశ్రియైనమః

౭౦ శ్రీమద్రంగపురాతనాయ న

౭౧ ఓంశ్రీమద్రంగకిరీటాయనమ

౭౨ ఓంశ్రీరంగమకుటాయనమః

౭౩ ఓంరంగచూడావతంసాయన

౭౪ ఓంశ్రీమద్రంగశిరోమణయే

౭౫ ఓంరంగశృంగారాయనమః

౭౬ ఓంశ్రీమద్రంగసహాయకాయ

౭౭ ఓంశ్రీమద్రంగైకలక్ష్యాయన

౭౮ ఓంశ్రీరంగధరాయనమః

౭౯ ఓంశ్రీమద్రంగశ్రితాయనమ

౮౦ ఓంశ్రీరంగాశ్రితాయనమః

౮౧ ఓంశ్రీరంగసార్వభౌమాయన

౮౨ ఓంశ్రీరంగస్థానదేవతాయైన

౮౩ ఓంశ్రీరంగప్రాణనాథాయన

౮౪ ఓంశ్రీమద్రంగప్రమాణాయ

౮౫ ఓంశ్రీమద్రంగశరణ్యాయన

౮౬ ఓంశ్రీమచ్ఛ్రీరంగసంయుతా

౮౭ ఓంశ్రీమద్రంగగృహస్థాయన

౮౮ ఓంరంగపూర్ణాయనమః

౮౯ ఓంశ్రీరంగసులభాయనమః

౯౦ ఓంశ్రీరంగపంకజాయనమః

౯౧ ఓంశ్రీరంగవసతయేనమః

౯౨ ఓంశ్రీమద్రంగకంచుకాయన

౯౩ ఓంశ్రీరంగతుష్టయేనమః

౯౪ ఓంశ్రీరంగపంజరోల్లాసిహం
సకాయనమః

౯౫ ఓంరంగనిత్యోత్సవాయనమ

౯౬ ఓంరంగవాసుదేవాయనమః

౯౭ ఓంశ్రీరంగాసక్తచిత్తాయ న

౯౮ ఓంరంగసాన్నిధ్యాయనమః

౯౯ ఓంరంగసర్వేశ్వరాయనమః

౧౦౦ ఓంరంగనిత్యమంగళవిగ్రహా

౧౦౧ ఓంశ్రీమద్రంగముకుందాయ

౧౦౨ ఓంశ్రీరంగానందమందిరాయన

౧౦౩ ఓంరంగసంతోషకాయనమః

౧౦౪ ఓంరంగపురాణపురుషాయన

౧౦౫ ఓంరంగవత్సలాయనమః

౧౦౬ ఓంరఙ్గపాలకాయనమః

౧౦౭ ఓంరంగదేవోత్తమాయనమః

౧౦౮ ఓంరంగసర్వస్వాయనమః

శ్రీ శ్రీరఙ్గనాథాష్టోత్తరశత దివ్యనామావళిస్సంపూర్ణా. శ్రీ

శ్రీహయగ్రీవాయనమః

బ్రహ్మాండపురాణోక్తగౌతమక్షేత్రస్థిత
శ్రీమత్పశ్చిమరంగనాథమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శుక్లాంబరధరంవిష్ణుంశశివర్ణంచతుర్భుజమ్ । ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥ యస్యద్విరదవక్త్రాద్యాఃపారిషద్యాఃపరశ్శతమ్ । విఘ్నంనిఘ్నంతిసతతంవిష్వక్సేనంతమాశ్రయే ॥ వ్యాసంవసిష్ఠనప్తారంశక్తేఃపౌత్రమకల్మషమ్ । పరాశరాత్మజంవందేశుకతాతంతపోనిధిమ్ ॥ వ్యాసాయవిష్ణురూపాయ వ్యాసరూపాయ విష్ణవే । నమోవైబ్రహ్మనిధయే వాసిష్ఠాయనమోనమః ॥ నారాయణం నమస్కృత్యనరంచైవనరోత్తమమ్ । దేవీంసరస్వతీంవ్యాసంతతోజయముదీరయేత్

నారదఉవాచ॥—॥శివశంకరసర్వజ్ఞనమస్తేస్తుత్రిలోచన । మహాదేవవిరూపాక్షహంశమ్భోనమోస్తుతే ॥ ౧ ॥ వాత్సల్యాద్ధిత్వయా పూర్వంమహ్యంశుశ్రూషవేనఘ। ప్రకాశితంప్రసన్నేన ప్రత్యక్షితపరావర ॥ ౨ ॥ వివిధానాంచతీర్థానామాశ్రమాణాంమహాత్మనామ్ । క్షేత్రాణాంచనదీనాంచ దేవతానాంతథైవచ ॥ 3 ॥ పుష్కరాణాం పురంధ్రీణామమరాణాంపురాతనమ్ । మహాత్మ్యమపితత్త్వేనాముత్పత్తిర్భువనస్యచ ॥ ౪ ॥ బ్రహ్మాదీనాంచదేవానాం గన్ధర్వాసురరక్షసామ్ బ్రహ్మర్షీణాంమహర్షీణాందేవర్షీణాముమాపతే ॥ ౫ ॥ కవేరకన్యామాహాత్మ్యప్రసంగాద్రంగశాయినః । మాహాత్మ్యముక్తంభవతాభవసాగరశోషణమ్ ॥ ౬ ॥ రంగత్రయంహితత్రైవశ్రుతంమహ్యంహితతద్వద ॥ శ్రీమహేశ్వరఉవాచ ॥—పృష్టోహంభవతాసమ్యక్శృణునారదతత్త్వతః ॥ ౭ ॥ షణ్ముఖాయయథైవోక్తంతథావక్ష్యామి సువ్రత । విష్ణోర్భగవతస్సాక్షాద్వాసుదేవస్యవైవిభోః ॥ ౮ ॥ జగన్నాథస్యదే

వస్యనానారూపస్యశార్ఙ్గిణః । పరవ్యూహాదిరూపస్యలీలామత్స్యాది
రూపిణః ॥ ౯ ॥ నారాయణస్యశ్రీశస్యసృష్టిస్థిత్యంతకారిణః । ప్రాదు
ర్భూతేషులోకేస్మిన్నర్చారూపేషుయత్స్వయమ్ ॥ ౧౦ ॥ ప్రథమంప
రమవ్యోమ్నస్సత్యాఖ్యంలోకమాగతమ్ । తపసాబ్రహ్మణాలబ్ధమర్చి
తంపరయాముదా ॥ ౧౧ ॥ శ్రీరంగమితియత్ప్రోక్తమాద్యంసర్వోత్త
మోత్తమమ్ । స్వయంవ్యక్తమితిప్రాహుర్మునయస్సంశితవ్రతాః ॥౧౨॥
రంగంత్రిధాప్రాదురభూద్భువినారదముక్తిదమ్ । విమానంపరమం ది
వ్యంబ్రహ్మలోకాత్స్వయంప్రభమ్ ॥ ౧౩ ॥ రంగత్రయమిదంప్రోక్తం
పూర్వరంగంమహామునే । శ్రీమద్దక్షిణరంగాఖ్యంపశ్చిమం రంగమిత్య
పి ॥ ౧౪ ॥ ఏవంత్రిధాసముద్భూతమగ్నిత్రయమివాధ్వరే ।క్షేత్రత్ర
యంభువిఖ్యాతంమయాతేరంగశాయినః ॥ ౧౫ ॥ నారదఉవాచ —॥
ఇత్యుక్తంచత్వయాపూర్వంతత్కించిద్విస్మృతంమయా। అన్యాభిఃపరి
పూతాభిఃకథాభిర్హృతచేతసా॥ ౧౬ ॥ కథంరంగంప్రాదురభూద్బ్ర
హ్మలోకాదథస్వయమ్ । ఆగతంపరమవ్యోమ్నః ధామశ్రీరంగమాది
తః ॥ ౧౭ ॥ మహేశ్వరః—భువనేషుచసర్వేషుపుణ్యేషువివిధేషుచ ।
క్షేత్రేషుపుణ్యతీర్థేషుశైలేషుచనదీషుచ ॥ ౧౮ ॥ ప్రాదుర్భూత
స్యసర్వత్రవిష్ణోరర్చాత్మనాభువి । స్థానానిబహుశస్సన్తి స్వయం వ్య
క్తాదిభేదతః ॥ ౧౯ ॥ స్వయంవ్యక్తంచదివ్యంచతథాఽర్షంసైద్ధమేవచ
మానుషంచేతిపంచైతేస్థానభేదాఃప్రకీర్తితాః ॥ ౨౦ ॥ అష్టోత్తరసహ
స్రాణ్యష్టోత్తరశతేతథా । స్వయంవ్యక్తేషుదివ్యేషుస్థానేషుపరమాత్మ
నః ॥ ౨౧ ॥ మునేత్రిపథగామిన్యాఃత్రివేణ్యాస్సంగమేపునః । సహ్యా
త్మజాయాఃప్రథమద్వీపమధ్యేసుపావనమ్ ॥ ౨౨ ॥ శ్రీమత్పశ్చిమర
ఙ్గాఖ్యంక్షేత్రమత్యద్భుతంపరమ్ । స్థానమాద్యం స్వయంవ్యక్తంప్రా
హుశ్శ్రీరంగశాయినః ॥౨౩॥ బ్రహ్మాద్యైస్సనకాద్యైశ్చరుద్రాదిత్యై
శ్చయత్నతః । దివ్యైఃపద్మమహాపద్మనాగాద్యైఃకపిలాదిభిః ॥ ౨౪॥

పూజితం త్రిషులోకేషు పశ్చిమం రంగముత్తమమ్ । దివ్యం చ మునయః ప్రోచుః క్షేత్రం తత్పరమాద్భుతమ్ ‖ ౨౫ ‖ కావేర్యా ప్రార్థితో యత్ర శేతే రంగేశ్వరస్స్వయమ్ । తత్స్థానమార్షం ప్రాహుస్తే పశ్చిమం రంగమిత్యపి ‖ ౨౬ ‖ పూర్వరంగే వసన్విష్ణుః స ఏవ పురుషోత్తమః । చతుర్దశయుగాహూర్ధ్వం గౌతమేనాదృతః పునః ‖ ౨౭ ‖ సువ్యక్తః పశ్చిమే రఙ్గే ప్రాదురాసీద్యతో హరిః । తస్మాద్రఙ్గత్రయేష్వేతత్పశ్చిమం రఙ్గమిష్టదమ్ ‖ ౨౮ ‖ ఆదిరఙ్గమిదం క్షేత్రం లోకే ప్రాహుర్మహర్షయః । గౌతమక్షేత్రమిత్యేతత్ప్రఖ్యాతాపరనామకమ్ ‖ ౨౯ ‖ చంద్రపుష్కరిణీతీరే కావేర్యాః పులినే శుభే । శ్రీరఙ్గమితి యత్క్షేత్రం పూర్వరఙ్గం మహామునే ‖ ౩౦ ‖ స్వయంవ్యక్తమితి ప్రోక్తం స్థానం విష్ణోర్మహాత్మనః । పూజితం బ్రహ్మరుద్రాద్యైరింద్రాద్యైస్సనకాదిభిః ‖ ౩౧ ‖ విభీషణాభిధానేన లంకానాథేన యత్నతః । స్థాపితం హ్యసురేంద్రేణ దివ్యం చాహుర్మహర్షయః ‖ ౪౨ ‖ రాజర్షిణాథరఙ్గేశః పూజితో ధర్మవర్మణా । స్థానమార్షం చ తత్ప్రాహురన్త్యరఙ్గమపీతి చ ‖ ౩౩ ‖ దక్షిణస్య సముద్రస్య తీరే పరమపావనే । క్షేత్రం భువి స్వయంవ్యక్తం పద్మనాభస్య రంగిణః । మునే దక్షిణరంగాఖ్యమనంతశయనం మహత్ । అనంతేనార్చితో యస్మాత్పద్మనాభస్సనాతనః ‖ ౩౫ ‖ ఇంద్రాద్యైర్లోకపాలైశ్చ దివ్యైశ్చ సమరుద్గణైః ‖ స్థానం దివ్యం చ తత్ప్రాహుర్మహాత్మానస్తపోధనాః ‖ ౩౬ ‖ అగస్త్యేన మునీంద్రేణ పద్మనాభో యతోర్చితః । స్థానం తదార్షమితి చ ప్రోచుస్తే మునిపుంగవాః ‖ ౩౭ ‖ ఏవం రంగత్రయమపి స్వయంవ్యక్తం భువి స్మృతమ్ । ఆగతం బ్రహ్మణో లోకాత్త్రిధా భూత్వా యతస్స్వయమ్ ‖ ౩౮ ‖ అరణీమథనాజ్జాతో వహ్నిరేకోపి చాధ్వరే । ఇజ్యతే గార్హపత్యాదిరూపైస్త్రివిధో యథా ‖ ౩౯ ‖ ఆగతః పరమవ్యోమ్నస్తథైవైకస్స రంగరాట్ । భువి రంగత్రయే తస్మిన్ పూజ్యతే సౌ శ్రియః పతిః ‖ ౪౦ ‖ యదుక్తం విష్ణుగాయత్ర్యాం వేదేనా

మత్రయంహరేః । నారాయణోవాసుదేవోవిష్ణుశ్చేతిత్రినామవాన్
విష్ణుఃపరమఇత్యాద్యాఋచోబహువిధాజగుః । నారాయణఃపరఇతి
యజుర్వేదేషుపఠ్యతే ॥ ౪౨ ॥ వాసుదేవఃపరఇతిసామవేదేషుగీయతే
ఏకఏవపరోదేవఃనానాశక్తిసమన్వితః ॥ ౪౩ ॥ కరోతిసర్గసంహారౌ
సచనారాయణస్స్మృతః । ఋగ్వేదోథయజుర్వేదస్సామవేదోహ్యథర్వ
ణః ॥ ౪౪ ॥ సర్వమష్టాక్షరాంతస్థంయచ్చాన్యదపివాఙ్మయమ్ । య
థాదేవేషుసర్వేషునాస్తినారాయణాత్పరః ॥ ౪౫ ॥ తథాసర్వేషుమ
న్త్రేషునాస్తిచాష్టాక్షరాత్పరః । అష్టాక్షరేణమన్త్రేణ దేవోనారా
యణఃపరః ॥ ౪౬ ॥ శ్రీశఃపశ్చిమరంగేశఃపూజ్యతేసతతంహరిః। ద్వా
దశాక్షరమన్త్రేణవాసుదేవాహ్వయఃపరః ॥ ౪౭ ॥ పూజ్యతేపూర్వరం
గేశశ్చంద్రపుష్కరిణీతటే । షడక్షరేణమన్త్రేణపరమోవిష్ణురవ్యయః॥
దేవోదక్షిణరంగేశఃపద్మనాభస్సపూజ్యతే। యథాచగార్హపత్యాగ్నిర్య
థాచాహవనీయకః ॥౪౯॥ యథావైదక్షిణాగ్నిశ్చమహాయజ్ఞేత్రయోగ్న
యః॥౫౦॥ తథాపశ్చిమరంగేశఃపూర్వరంగేశ్వరస్తథా। తథాదక్షిణరంగేశః
భ్రాజంతేమూర్తయస్త్రిధా। ఏతేషురంగక్షేత్రేషుక్షేత్రంహిభువినారద॥
శ్రీమత్పశ్చిమరంగాఖ్యమాదిరంగమితిస్మృతమ్। యస్మింస్తుపశ్చిమేరంగే
పుణ్డరీకాయతేక్షణః॥౫౨॥ఆద్యోనారాయణశ్శ్రీశఃశేషాహిశయనఃప్ర
భుః। శ్రీరంగనాథోభగవాన్ శ్రీమదష్టాక్షరాత్మకః ॥౫౩॥ కావేర్యా
ప్రార్థ్యమానశ్చయస్మాత్ప్రథమతోభువి। ప్రాదురాసీత్ప్రసన్నాత్మాత
స్మాద్రంగంతచాదిమమ్ ॥ ౫౪ ॥ కథ్యతేమునిభిశ్చైతద్గౌతమక్షేత్రమి
త్యపి । ఆదిరంగంమహాక్షేత్రంక్షేత్రాణాముత్తమోత్తమమ్ ॥ ౫౫ ॥ ఏ
తత్క్షేత్రసమంక్షేత్రంబ్రహ్మాండేనాస్తినారద । అష్టోత్తరశతస్థానేష్వా
దిభూతంహరేర్యతః ॥ ౫౬ ॥ రంగంపఙ్కజనాభస్యరాజధానీం ప్ర
చక్షతే । నూనంయత్పాదపల్లీత్వంయాతివైకుంఠపత్తనమ్॥౫౭॥ అస్యాః
పశ్చిమరంగేశరాజధాన్యాస్సదృశ్యపి । నగరీయత్రకుత్రాపినాస్తికాచి

జ్జగత్త్రయే॥ ౫౮ ॥ రంగక్షేత్రసమంక్షేత్రంనభూతంనభవిష్యతి । నచే
హాముత్రలోకేషురంగరాజసమోపిచ ॥ ౫౯ ॥ రంగంరంగమితి బ్రూ
యాత్ క్షుతప్రస్ఖలనాదిషు । బ్రహ్మలోకమవాప్నోతిసద్యఃపాపక్షయా
న్నరః ॥ ౬౦ ॥ అన్యక్షేత్రేకృతంపాపంపుణ్యక్షేత్రేవినశ్యతి । పుణ్యక్షే
త్రేకృతంపాపంరంగక్షేత్రేవినశ్యతి ॥ ౬౧ ॥ రంగక్షేత్రేకృతంపాపం
రంగక్షేత్రేవినశ్యతి । గచ్ఛన్తిష్ఠన్స్వపన్జాగ్రద్భుంజానస్సతతం న
రః ॥ ౬౨ ॥ రంగంరంగంబ్రువన్యాతితద్విష్ణోఃపరమంపదమ్ ॥ నార
దః—కథంగోదావరీతీరేతపస్యన్దిక్షువిశ్రుతః ॥ ౬౩ ॥ గౌతమోము
నిరతాగ్రాదేతన్మేబ్రూహితత్త్వతః । మహేశ్వరః—సాధునారదపృష్టో
హంశ్రుతమేతత్తుభూయసా ॥ ౬౪ ॥ పార్వత్యామునిభిశ్చైవతత్త్వేన
చవిచారితమ్ । తథాహంతత్త్వతోవక్ష్యేసమాహితమనాశ్శృణు ॥ ౬౫ ॥
పురాతుదుర్భిక్షమభూద్ఘోరంద్వాదశవార్షికమ్ । అనావృష్టిశ్చ మ
హతీజాతాప్రాణిభయావహా ॥ ౬౬ ॥ సర్వసస్యవినాశోభూత్ క్షు
ద్బాధాసతతంనృణామ్ । శుష్కానదనదీకూపాః తటాకారామవాపి
కాః ॥ ౬౭ ॥ జాతాస్సర్వేషు వర్ణేషు ధర్మవ్యతికరాఃక్షుధా । ఋ
షయోపితదాసర్వేసమ్మూఢమనసోభవన్ ॥ ౬౮ ॥ చతుస్సాగరమధ్య
స్థాస్సర్వేపిమునయస్తదా । పర్యటంతోదిగంతేషు సస్వాస్థ్యంలేభిరే
క్వచిత్ ॥ ౬౯ ॥ సర్వేపిసమ్భ్రాయతచావిమృశంతస్థలానివై । స్నా
నపానాదియోగ్యానితేవిచేరురితస్తతః ॥ ౭౦ ॥ దిష్ట్యా గోదావరీతీరం
ప్రాపుస్సంతాపనాశనమ్ । ఆగతాంస్తాంస్తతశ్శ్రుత్వామహాత్మాగౌత
మోమునిః ॥ ౭౧ ॥ ప్రత్యుజ్జగామాశుతదాసశిష్యోవినయాన్వితః । ధన్యో
స్మిసఫలంజన్మమహాత్మానస్తపోధనాః ॥ ౭౨ ॥ యత్సమ్భ్యాయాగతాన్యు
ష్మాన్పశ్యామిమయివత్సలాన్ । ఏషాగోదావరీపుణ్యాసమృద్ధసలిలాశ
యా । త్రిషులోకేషువిఖ్యాతా పుణ్యకాననమండితా । హంసకారండవా
కీర్ణా చక్రవాకోపకూజితా ॥ ౭౩ ॥ పద్మోత్పలవనీరమ్యా కహ్లారకు

సుమాంచితా । నక్రమీనఝషాకీర్ణా కూర్మమండూకసంకులా । ౭౫
అన్యైర్జలచరైఃపూర్ణా మునిసంఘనిషేవితా । గోదావరీమహాభా
గా శీతతోయాచ్ఛవాలుకా ॥ ౭౬ ॥ రమణీయోహ్యయందేశః ప్రస
న్నసలిలశ్శుభః । కంచిత్కాలమిహస్థిత్వాప్రతిగృహ్యచసత్క్రియాం
॥౭౭॥ మయాకృతాంచ యుష్మాభిః ప్రసాదఃక్రియతాంమయి । ఇతితా
న్ప్రార్థయామాస గౌతమఃప్రీతమానసః ॥ ౭౮ ॥ తేతుతద్వచనం
శ్రుత్వా సాధుసాధ్వితివాదినః । తదాశ్రమం సమాజగ్ముర్జగృహు
శ్చాపునర్వ్యమహత్తమమ్ ॥ ౭౯ ॥ తతస్సగౌతమస్తైశ్చ సార్ధంగోదావరీం
యయౌ । అక్షయ్యయవబీజాని క్షిపన్ క్షేత్రేషుసర్వశః ॥౮౦॥ సమాగ
తైర్మహాభాగైశ్శిష్యైశ్చాపిసగౌతమః । ప్రాపగోదావరీతీరంరమ్య
తీర్థమకల్మషమ్ ॥౮౧॥ గోదావర్యాంచతేసర్వే స్నాత్వాచము
నయోముదా । గౌతమశ్చమహాతేజా శ్చక్రుర్మాధ్యాహ్నికీఃక్రియాః ॥
౮౨॥ తతస్స్వమాశ్రమంగత్వా గౌతమస్తైర్మహర్షిభిః । నిషణ్ణఃప
ర్ణశాలాయాం మాసనేపరమేశుభే ॥ ౮౩ ॥ శిష్యైరాహారయామాస
తాన్యవాన్ఫలితాన్బహూన్ । యవీయైస్తండులైరన్నం కారయామా
సగౌతమః ॥౮౪॥ కృత్వావిష్వగ్వరంనర్వైర్వైశ్వ దేవాద్యంకర్మవైదికమ్॥
ఆతిథ్యంకల్పయామాస మునీనాంభావితాత్మనామ్ ॥ ౮౫॥ సమాగతా
నాంసర్వేషాం మృష్టంతేషాందదౌమునిః । తుష్టాస్తేమిళితాస్సర్వే
శంసంతోగౌతమంమునిమ్ ॥ ౮౬ ॥ జగ్ముర్యథాగతంకేచిత్కేచిత్తత్రా
శ్రమేస్థితాః । ఊచుఃపరస్పరంతేవై అసూయాకలుషాశయాః ॥౮౭ ॥
దుర్భిక్షరహితంస్థాన మేతదత్రాక్షయాయవాః । సద్యఃఫలాస్సమృ
ద్ధాన్నాః గౌతమస్యాత్రకేగుణాః ॥ ౮౮ ॥ అస్మాభిరేవవస్తవ్య మ
త్రాతిథ్యంచకల్ప్యతామ్ ॥ సర్వేషామేవనిష్కాస్యో గౌతమోస్మాత్స్థ
లోత్తమాత్ ॥ ౮౯ ॥ ఇతినిశ్చిత్యతేమూఖాః పరేద్యుర్గౌతమా
దృతాః । మాధ్యాహ్నికీఃక్రియాఃకృత్వా నద్యాంగౌతమసంయుతాః ॥

ఆగచ్ఛంతో యవవ్రాతభక్షికాంససృజుశ్చ గామ్। తాం దృష్ట్వా గౌతమశ్శి
ష్యైస్సంతాడ్యనిరకాసయత్ । ౯౧॥ సా చాగత్య పురస్తస్య నిపపాత
మమార చ । తతస్తే మహర్షయస్సర్వే గోఘ్నోయమితి గౌతమః ॥ ౯౨॥
తతో భ్రాంతమనాస్తూర్ణం స్నాత్వా గోదావరీజలే । గౌతమశ్చింత
యామాస కథమేతదభూదితి ॥ ౯౩ ॥ దదర్శ దివ్యయా దృష్ట్యా మునీ
నాంకర్తృతాదృశమ్ । జాతక్రోధో శపత్తాంస్తు మిథ్యాపాతకశంసినః ॥
భవిష్యథ త్రయీబాహ్యవిష్ణుభక్తిపరాఙ్ముఖాః । పాషండినో వికర్మస్థా
స్సర్వవర్ణేషు గర్హితాః ॥౯౫ ॥ నృశంసాః క్రూరకర్మాణశ్శివవిద్వేష
కృతత్పరాః । ఏవం గుణా దురాచారాః యూయం మచ్ఛాపదూషితాః ॥
ఇతి శప్త్వా శుతాన్ స్థానాత్తస్మాన్నిర్గత్య గౌతమః । తీర్థయాత్రాం
తతః సర్వక్షేత్రమేతదవాపహ ॥ ౯౭॥ కావేర్యాః పశ్చిమే భాగే తి
ష్ఠన్ తత్ క్షణశుద్ధధీః । నివృత్తమోహజాలశ్చ సమ్యగ్దృష్టపరావరః ॥
సంతుష్టశ్చింతయామాస స్థానమేతదనుత్తమమ్ । దైవాత్ప్రాప్తం మ
యాత్రైవ వస్తవ్యం చ చిరాదితి ॥ ౯౯॥ తత్రస్థైర్మునిభిస్సమ్యగా
దృతో గౌతమస్తదా। త్రిధా ప్రవృత్తాం కావేరీం దృష్ట్వా పశ్చిమవాహి
నీమ్ ॥౧౦౦॥ పూర్వదిగ్వాహినీం చైవ తథా దక్షిణవాహినీమ్ । త్రివేణీ
సంగతాం భూయః పుణ్యాం త్రైలోక్యపావనీమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ భక్త్యా ప్రణ
మ్య కావేరీం వ్యధాత్ స్తోత్రం మహామునిః । యథా త్రిపథగా గంగా వి
శ్రుతా సరితాం వరా ॥౧౦౨॥ తథా జగతి కావేరీ ఖ్యాతా త్రిపథగామి
నీ। ఇతి ప్రశస్య తుముదా గౌతమో మునిపుంగవః ॥౧౦౩ ॥ తతః కృత్వా
మహాయాగానథ ప్రత్యక్షతాం గతమ్ । పురుషం పుండరీకాక్షం నారాయ
ణమనామయమ్ ॥౧౦౪॥ అనంతభోగశయనం దృష్ట్వా శ్రీరంగశాయి
నమ్ । పరమానందసంయుక్తస్సమభ్యర్చ్య స గౌతమః ॥౧౦౫॥ సంప్రా
ర్థ్య వ్యక్తసాన్నిధ్యం స్తోత్రైర్నానావిధైస్తతః । శ్రీరంగేశాభ్యను
జ్ఞాతో బ్రహ్మర్షిః పరయా ముదా ॥౧౦౬॥ తతః కృత్వాశ్రమం దివ్యమా

గతైర్మునిభిస్సహ। కథయన్ తత్త్వసృష్ట్యాద్యాన్ సత్కథాస్సుఖమాస్త
సః ॥౧౦౭॥ ఇతి స్తుతే నారదతథ్యముక్తం జగద్ధితాయాస్య తు గౌతమస్య ।
అత్రాగమం యద్భువనత్రై వపృష్టం శృణ్వంతియే తేప్యమరాభవన్తి ॥౧౦౮॥

ఇతి శ్రీమద్బ్రహ్మాండపురాణె క్షేత్రఖండె పశ్చిమరంగమాహాత్మ్యే
మహేశ్వరనారదసంవాదె గౌతమాగమన వర్ణనంనామ
శ్రీ ప్రథమోధ్యాయః శ్రీ

శ్రీమదాదిరంగనాథపరబ్రహ్మణే నమః

నారదః॥ భగవన్ సమ్యగాఖ్యాతం గౌతమాగమనం త్వయా। తత్రో క్తాం తత్త్వసృష్టిం మే యథావద్వక్తుమర్హసి॥౧॥ మహేశ్వరః—॥ఏతాం చ సుగ్రహాం సృష్టిం సంక్షేపేణ వదామ్యహమ్ । యో నే చ్ఛతుం నశిరే త్వ సంఖ్యాభేదాః పృథక్పృథక్ ॥౨॥ శ్రూయతాం మనసా సమ్యక్ మునే భాగవతోత్తమ। ప్రోచ్యమానా తత్త్వసృష్టి ర్ధార్యతాం భవతానఘ॥౩॥ ఆసీదిదంతమోభూత మప్రజ్ఞాతమలక్షణమ్ । అప్రతర్క్యమవిజ్ఞేయం ప్రసుప్తమివ సర్వతః ॥౪॥ ఏకోహ వైత దాశ్రిత్య హ్యాసీన్నారాయణస్స్వయమ్ । స బహుస్స్యాం ప్రజాయేయేత్యకరోన్మనసాత్మని ॥ ౫ ॥ ప్రళయాంబుధిసంక్లిప్తవటపల్లవశాయినః । తస్య నాభేస్సముద్భూతం పద్మం హేమమయం మహత్ ॥౬॥ సంకల్పాత్తస్య దేవస్య జాతో వై చతురాననః । తన్ముఖేభ్యోథ చత్వారో వేదాస్సాంగా వినిస్సృతాః॥౭॥పురాణన్యాయమీమాంసాధర్మశాస్త్రాదికాన్యపి । సామాద్యుపాయాశ్చత్వారో భూర్భువస్స్వస్త్రివిష్టపమ్ ॥౮ ॥ సనకాద్యా యోగినశ్చ బ్రహ్మణో మానసాస్సుతాః । ఆదిత్యా ద్వాదశ బ్రహ్మన్ రుద్రాశ్చైవ మయా సహ ॥౯॥ ఏకాదశ దశత్వన్యే మాన్యాశ్చైతప్రచేతసః। నవప్రజేశ్వరాశ్చాష్టౌ వసవస్సప్త తాపసాః ॥౧౦॥ ఋషయో మనవో గావో ప్యశ్వినౌ సప్త మారుతాః । దేవాసురాశ్చ దేవేంద్రో గంధర్వాప్సరసాంగణాః ॥ సిద్ధాస్సాధ్యాస్తతో నాగా యక్షరాక్షసజాతయః । మహీ చేయం మహా

సత్త్వాస్సశైలవనకాననా ॥ ౧౨ ॥ నవలక్షా మనుష్యేషు దేవేష్వపి చతు
ర్దశ । జలస్థా దశలక్షాస్స్యుః ఖగనస్థాస్తథా స్మృతాః ॥ ౧౩ ॥ చతుష్పా
దా అపి తథా వింశల్లక్షా అథశ్చరాః । భూమౌ చరాచరాస్త్వేకాదశల
క్షాః పరే మృగాః ॥ ౧౪ ॥ ఏవంభూతైస్సమాకీర్ణా స్వేదజైరండజైరపి ।
జరాయుజైశ్చోద్భిజ్జైర్భూః పంచాశత్కోటియోజనా ॥ ౧౫ ॥ సప్త
ద్వీపాని సాత్యత్ర సముద్రాస్సప్త చ క్రమాత్ । జమ్బూప్లక్షకుశక్రౌం
చ శాకశాల్మలిపుష్కరాః ॥ ౧౬ ॥ ద్వీపాస్సప్త సమాఖ్యాతాస్సముద్రైః
పరివేష్టితాః । లవణేక్షుసురాసర్పిర్దధిక్షీరజలాహ్వయైః ॥ ౧౭ ॥ భూ
భాగే మధ్యమే జమ్బూద్వీపం తు పరికీర్తితమ్ । లక్షయోజనవిస్తారం స
ర్వతస్తదనంతరమ్ ॥ ౧౮ ॥ తావానేవ చ విస్తారః పరితః క్షారవారిధిః । ఉ
త్తరోత్తరమేకైకం ద్విగుణాయామవిస్తరమ్ ॥ ౧౯ ॥ ద్వీపాని షట్సము
ద్రాశ్చ నాగవైవం సుసంస్థితాః । స్వాదూదకసముద్రాత్తు బాహ్యతో
భూర్హిరణ్మయీ ॥ ౨౦ ॥ తద్బహిస్సాలవత్తుంగో లోకాలోకాచలో
మహాన్ । తిష్ఠత్యావృత్య భూలోకం యోజనాయుతమున్నతః ॥ ౨౧ ॥ త
తస్త్వండకటాహేన మహతా పరివేష్టితమ్ । జమ్బూద్వీపం తు లక్షం స్యా
త్క్షారోదం తత్సమం భవేత్ । ౨౨ ॥ ప్లక్షద్వీపం ద్విలక్షం తు ఇక్షువార్ధి
ర్ద్విలక్షకః । చతుర్లక్షం కుశద్వీపం మైరేయం తత్సమం భవేత్ ॥ ౨౩ ॥
క్రౌంచద్వీపం చాష్టలక్షం ఘృతాబ్ధిస్తత్సమస్స్మృతః । శాకం షోడశలక్షం
స్యాత్తత్సమో దధివారిధిః ॥ ౨౪ ॥ ద్వాత్రింశల్లక్షమానం హి శాల్మలి
ద్వీపమీరితమ్ । తావాన్ క్షీరోదధిశ్చాపి శ్వేతద్వీపం తు తత్సమమ్ ॥ ౨౫ ॥
పుష్కరం తు చతుష్షష్టి లక్షయోజనమీరితమ్ । తావాన్స్వాదూదకా
బ్ధిశ్చ స్వర్ణభూమిస్తతః పరమ్ ॥ ౨౬ ॥ అష్టవింశాధికాకోటి రుక్తాథ
పరితో బహిః । పంచవింశతికోటిస్తు తమోభూమిరుదాహృతా ॥ ౨౭ ॥
కులాచలానాం సర్వేషాం మేరోశ్చ పరితః క్రమాత్ । అధిష్ఠానం చ సర్వ
త్ర పంచత్రింశత్సహస్రకమ్ । ౨౮ ॥ భూమిరేవం సముద్దిష్టా పంచాశ

తోకోటియోజనా । భూభాగమధ్యే జమ్బూద్వీపం తు పరికీర్తితమ్॥
జమ్బూద్వీపస్య మధ్యే తు మేరుశ్శైలో హిరణ్మయః । శతసాహస్రశ్శృంగా
ఢ్యో లక్షయోజనసంమితః ॥౩౦॥ హిమవాన్హేమకూటశ్చ నిషధో నీల
ఏవచ । శృంగీ శ్వేతాహ్వయశ్చైవ షట్చ వర్షాచలాస్స్థితాః ॥౩౧॥ మం
దరో విపులాఖ్యశ్చ సుపార్శ్వో గంధమాదనః । మేరోశ్చతుర్దిశాస్వే
తేస్థితా విష్కంభపర్వతాః॥౩౨॥ కదంబజమ్బూన్యగ్రోధపిప్పలా దిక్షు
సంస్థితాః । శతాని ద్వాదశ తేషా ముక్తా ప్రత్యేకమాయతిః ॥౩౩॥ పరి
తో మేరుశైలస్య ప్రోక్తం వర్షమిళావృతమ్ । భద్రాశ్వం కేతుమాలా
ఖ్యం మేరోః ప్రాచ్యాం తు పశ్చిమే ॥౩౪॥ హరివర్షం కింపురుషం భా
రతం చాపి దక్షిణే । కురుహిరణ్మయం రమ్యం వర్షాణ్యుత్తరతో ము
నే॥౩౫॥ వర్షేష్వేతేషు సర్వేషు పర్వతప్రాంతభూమిషు । శైలాశ్చ స
రితశ్చైవ నగరాణి పురాణి చ ॥౩౬॥ గ్రామాశ్చ సంతి బహుశస్స్వధర్మ
నిరతాః ప్రజాః । బ్రాహ్మణా భూమిపాలాశ్చ విశశ్శూద్రాశ్చ సర్వశః॥
చాతురాశ్రమ్యభూయిష్ఠం చాతుర్వర్ణ్యమపి స్థితమ్। ఆదాక్షిణాత్స్య
దంబోధే రాశైలాచ్చ హిమాలయాత్ ॥౩౭॥ వర్షం భారతమాఖ్యాతం
కర్మభూమిరియం నృణామ్ । యోజనైర్నవసాహస్రైర్విస్తీర్ణా పరిక
థ్యతే ॥ ౩౮ ॥ స్వర్గాపవర్గదం కర్మసర్వైః కార్యమిహైవ హి । స
హ్యో మహేంద్రో మలయశ్శుక్తిమాన్ ఋక్షపర్వతః ॥౩౯॥ వింధ్యశ్చ పారి
యాత్రశ్చ సప్తైతే కులపర్వతాః । గంగా గోదావరీ చైవ యమునా చ స
రస్వతీ ॥౪౦॥ కావేరీ చ మహాభాగా తామ్రపర్ణీ పయస్వినీ । నర్మదా
తుంగభద్రా చ పుణ్యా నద్యశ్చ సర్వశః ॥ ౪౧ ॥ ఏతస్మిన్భారతే వర్షే
పుణ్యాశ్శైలాశ్చ సంస్థితాః । దానం యజ్ఞం తపో మర్త్యాః పరలోకజిగీష
వః ॥౪౨॥ అత్ర కుర్వంతి యజ్ఞైస్సం యజంతః పురుషోత్తమమ్ । శ్రేష్ఠం
తద్భారతం వర్షం పృథివ్యాం భుక్తిముక్తిదమ్ ॥ ౪౩ ॥ భూలోకశ్చ భు
వర్లోక స్సువర్లోక స్తతః పరమ్ । మహోలోకో జనో లోక స్తపస్సత్య

సమాహ్వయః ॥ ౪౫ ॥ ఊర్ధ్వలోకాస్స ప్తచైతే విస్తారాయామతస్స
మాః । అతలం వితలం చైవ సుతలం చ రసాతలమ్ ॥ ౪౬ ॥ తలాతలం మ
హచ్చైవ పాతాళం చాపి స ప్తమమ్ । భూమేరధస్సముద్దిష్టా విస్తారా
ద్యాయతస్సమాః ॥ ౪౭ ॥ ఊర్ధ్వాధఃపరితశ్చైవ అండభిత్తిరుదాహృ
తా । తద్భిత్తిర్ఘనతా కోట్యా సమ్మితా సా హిరణ్మయీ ॥ ౪౮ ॥ మహ
తాండకటాహేన లోకాస్సర్వే సమాహితాః । అండం దశోత్తరావర
ణై రావృతం పరమాద్భుతమ్ ॥౪౯॥ అండానామీదృశానాం తు సంఖ్యా
వక్తుం న శక్యతే । అండాని వసమస్తాని హ్యసంఖ్యాతాని నారద ॥ ౫౦ ॥
అంతర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణస్థితః । స ఏవ పరమాత్మేతి ప
రబ్రహ్మేతి ఘుష్యతే ॥ ౫౧ ॥ ఏకస్మిన్బ్రహ్మణి జ్ఞాతే సర్వకారణకార
ణే । జ్ఞాతం భవేజ్జగత్సర్వం ప్రాహుర్బ్రహ్మవిదః పరమ్ ॥ ౫౨॥ నారదః॥
ఏకస్మిన్బ్రహ్మణి జ్ఞాతే సర్వమేవం విధం జగత్। జ్ఞాతం భవేదితి ప్రాహుః
కథం వేదాంతవేదినః ॥౫౩॥ తేజస్తిమిరయోరైక్యమివాత్యంత విభిన్న
యోః । కథం స్యాద్బ్రహ్మజగతోరైక్యమేతద్వదప్రభో ॥ ౫౪ ॥మహే
శ్వరః ॥—॥ సాధు నారద దేవర్షే విష్ణుభక్తోసి యన్మమ ॥ బంధుర్భవసిత
త్తేహం వక్ష్యామి శృణు తత్వతః ॥ ౫౫ ॥ ప్రకృతిస్సా సౌఖ్యదుఃఖమో
హాత్మైయగుణత్రయా । ఏకానిత్యాచ నిఖిల చేతనాదిమకారణమ్ ॥
౫౬॥ తతో మహాంస్తస్య కార్యం మహంకారస్స చ త్రిధా । సత్వాదిగు
ణభేదేన త్వనాత్మన్యాత్మబుద్ధికృత్। ౫౭॥ వైకారికాపరప్రఖ్యా సాత్వి
కాహంకృతిస్స్మృతా । ఏకాదశేంద్రియగుణాః కర్మజ్ఞానోభయాత్మకాః॥
౫౮॥ ఉపస్థపాణిపాదాశ్చ పాయుర్వాక్చేతి పంచచ। కర్మేంద్రియాణి
త్వానందాదానప్రసరణాని చ ॥ ౫౯॥ ఉత్సర్గోక్తిక్రియాస్తేషాం విష
యాః పరికీర్తితాః । జ్ఞానేంద్రియాణి శ్రోత్రం త్వక్చక్షుర్జిహ్వా చ నా
సికా ॥ ౬౦ ॥ శబ్దస్పర్శౌ రూపరస గంధాస్తద్విషయాస్స్మృతాః ।
సాధారణం మనస్తేషాం సంకల్పస్యైవ కారణమ్ ॥ ౬౧ ॥ భూతా

దిరితిసంఖ్యాతా తామసాహంకృతి స్మృతా । శబ్దస్పర్శౌ రూపరస
గంధమాత్రాణిపఞ్చచ ॥ ౬౨ ॥ భూతసూక్ష్మాణివై తేభ్యో గగనం పవ
నోనలః । సలిలంధరణీచేతిపఞ్చభూతానిజజ్ఞిరే ॥ ౬౩॥ తైజసీచేతిసం
జ్ఞేయా రాజసాహంకృతి స్తయోః । పూర్వోక్తయోరనుగ్రాహిత్వాత్తా
హం చేతనః పునః ॥ ౬౪ ॥ జ్ఞానానందాత్మకో నిత్యోవికారరహితోప్య
ణుః । ప్రతిక్షేత్రం తథాభిన్నశ్శేషీపద్మాలయాపతిః ॥ ౬౫ ॥ ఇత్థం వి
శేషణాద్భిన్నో హేయప్రతిభటః పరః । జ్ఞానానందోపరిమితో హ్యుదా
రగుణసాగరః ॥ ౬౬ ॥ సర్వజ్ఞస్సర్వశక్తిశ్చ జగత్సృష్ట్యాదికారణమ్ ।
అపహతపాప్మత్వాదిగుణవాన్ సత్యకామనః ॥ ౬౭ ॥ సర్వగంధస్సర్వ
రసస్సత్యసఙ్కల్పవాన్విభుః । అవాక్యనాదరో నిత్యో హ్యనురూపా
త్మభోగవాన్ ॥ ౬౮॥ నిత్యానవద్యభూషాంగమహిషీహేతిపార్షదః।
అపారకరుణాసింధురవ్యయస్సర్వరక్షకః ॥ ౬౯ ॥ సర్వాత్మా సర్వశేషీచ
స్వశేషాశేషకారణమ్ । సర్వగస్సర్వవిత్సత్యస్సర్వారాధ్యః పరః పు
మాన్ ॥ ౭౦ ॥ నారాయణః పరంబ్రహ్మ విశేష్యమితిఘుష్యతే । విశిష్టం
బ్రహ్మచావ్యక్తం హేతుర్వ్యక్తం జగత్తతః ॥ ౭౧ ॥ బ్రహ్మజ్ఞానాజ్జగజ్జ్ఞా
నమిత్యౌపనిషదంమతమ్ । ఇత్యేషా కథితామాయా తవమునే సృష్టిస్తు
సాధారణీసంక్షేపాదథయోనిషుప్రవితతస్సంఖ్యాక్రమోదర్శితః । విశ్వ
స్యావగమశ్చ విశ్వమయిధీస్సంజాతభక్త్యుత్కటాతద్వారా కమలాపతే
శ్చకథితంసర్వోత్తరత్వంపునః ॥ ౭౨॥ ....

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణే క్షేత్రఖండే పశ్చిమరంగనాథమాహాత్మ్యే
సృష్ట్యాదివిజ్ఞానకథనంనామద్వితీయోధ్యాయః

నారదః ॥—కథంశ్రీరంగరాజస్యవిమానంపరమాద్భుతమ్ । ఆగ
తంపరమవ్యోమ్నస్సత్యలోకంమహేశ్వర ॥ ౧ ॥ సత్యలోకాత్కథం
భూయః చంద్రపుష్కరిణీతటే । ఆగతంరంగరాజస్యతద్విమానం ధరా
తలమ్ ॥ ౨ ॥ శ్రోతుమిచ్ఛామితత్సర్వంవదస్వత్వంత్రిలోచన । యది

దంభవతశ్చిత్రరోచతేంఽధకసూదన ॥ ౩ ॥ మహేశ్వరః—నారద త్వం
మహాయోగిన్ శృణు సంక్షేపతో మయా । వక్ష్యమాణమిమం పుణ్యం శ్రీ
రంగాగమముత్తమమ్ ॥ ౪ ॥ పురా చతుర్ముఖో బ్రహ్మా సృష్ట్వా వివిధాః
ప్రజాః । కృతకృత్యస్తదా మేనే శరీరమిదమస్థిరమ్ ॥ ౫ ॥ తథా చింతయ
తస్తస్య నిర్వేదస్సమజాయత । శ్రియఃపతిం జగన్నాథం నారాయణమ
నామయమ్ ॥ ౬ ॥ తపసా తోషయిత్వాఽథ ప్రాప్స్యే తత్పదముత్తమం
ఇతి చిత్తే వినిశ్చిత్య క్షీరామ్బుధిముపాగమత్ ॥ ౭ ॥ తతస్తస్యోత్తరే తీ
రే మనః కృత్వా సునిర్మలమ్ । స తపో దుష్కరం చక్రే ధ్యాయన్ బ్రహ్మ
రమాపతిమ్ ॥ ౮ ॥ పద్మాసనస్థో భగవాన్నాసాగ్రన్యస్తలోచనః । త
తో బహుతిథే కాలే గతే స భగవాన్ హరిః ॥ ౯ ॥ ప్రాదురాసీత్ప్రస
న్నాత్మా విమానే రంగసంజ్ఞితే । శయానశ్శేషపర్యంకే పురః పద్మాసనస్య
వై ॥ ౧౦ ॥ తం దృష్ట్వా సుప్రసన్నాత్మా వేధా బోధమవాప్య చ । తుష్టా
వ రంగరాజానం స్తోత్రైర్బహువిధైస్తతః ॥ ౧౧ ॥ పరితుష్టస్తదా రంగీ బ్ర
హ్మాణమిదమబ్రవీత్ ॥ శ్రీరంగనాథః—కిం తే కర్తవ్యం మయా బ్రహ్మన్
తవ ప్రీత్యై తదుచ్యతామ్ ॥ ౧౨ ॥ ప్రసన్నస్తపసా తేఽహం ప్రాదురా
సం దయానిధిః । ఇతి ప్రచ్ఛందితో బ్రహ్మా ప్రోవాచేదం ముదాన్వితః ॥ ౧౩
బ్రహ్మా—అనేనైవ విమానేన మూర్త్యా చైవానయా స్వయా । ఆగత్య స
త్యలోకే మే పూజ్యో భవ రమాపతే ॥ ౧౪ ॥ మహేశ్వరః—ఇతి సమ్ప్రా
ర్థితస్తేన రంగనాథః కృపానిధిః । సాత్వతం పఞ్చరాత్రాఖ్యం మోక్షై
కఫలదం నృణామ్ ॥ ౧౫ ॥ శాస్త్రం స్వారాధకార్థాయ బ్రహ్మణే ప్రద
దౌ స్వయమ్ । సత్యలోకం సమాసాద్య విరజాద్వీపమాస్థితః ॥ ౧౬ ॥ శా
స్త్రం భగవతో లబ్ధ్వా తదుక్తవిధినా నిశమ్ । స దేవర్షిగణైస్సార్ధం బ్ర
హ్మా లోకపితామహః ॥ ౧౭ ॥ ఆరరాధ జగన్నాథం రంగనాథమనామ
యమ్ । నిత్యోత్సవాదికాన్ కుర్వన్ క్రియాతుష్టో బభూవ హ ॥ ౧౮ ॥
ఏతజ్జ్ఞాత్వా మహాప్రాజ్ఞః కపిలో నామ నామతః । విష్ణుస్వరూపీ భగ

వాన్ పాతాళతలసంస్థితః ॥ ౧౯ ॥ సత్యలోకం సమాసాద్య విరజాయా
స్తటే శుభే । స్వారాధనార్థం శ్రీరంగం ప్రార్థయన్నకరోత్తపః ॥ ౨౦ ॥
శ్రీరంగనాథం హృత్పద్మే శ్రీశం నారాయణం హరిమ్ । ధ్యాయంస్తేపే త
పస్తీవ్రం కపిలో భగవాన్ ప్రభుః ॥ ౨౧ ॥ స తేన తపసా తుష్టో రంగనా
థః కృపానిధిః । కపిలాయ ప్రసన్నాత్మా బ్రహ్మాణం ప్రత్యువాచ హ ॥ ౨౨ ॥
శ్రీరంగనాథః—బ్రహ్మన్నిదానీం శ్రీరంగమాద్యం ధామమత మామకమ్।
ఇదం స్వారాధనార్థాయ కపిలః ప్రార్థయిష్యతి ॥ ౨౩ ॥ అనేనై
వ విమానేన గమిష్యామ్యతలం ప్రతి । లోకానధస్థాన్ తత్రైవ తిష్ఠన్ పా
తుం సముత్సుకః ॥ ౨౪ ॥ ఏతేనాద్యేన రూపేణ స్థితశ్చాష్టాక్షరాత్మకః।
తత్రాత్రతెపూజ్యమానః కపిలేన వసామ్యహమ్ ॥ ౨౫ ॥ సార్ధకోటిప్ర
మాణేన మన్ముఖాద్భవతా శ్రుతమ్ । పఞ్చరాత్రం తు యచ్ఛాస్త్రం వేదే
నైకాయనాభిదమ్ ॥ ౨౬ ॥ తస్మాద్వేదే పఞ్చరాత్రే లక్షగ్రంథాంస్తు
పద్మజ । కపిలాయ వినీతాయ ప్రదదస్వార్చనాయ మే ॥ ౨౭ ॥ అహం ద్వే
ధా భవిష్యామి భవతో హితకామ్యయా । ద్వితీయం రూపమేతస్మై వాసు
దేవాఖ్యమవ్యయమ్ ॥ ౨౮ ॥ అత్రైవైతద్విమానస్థం బ్రహ్మన్నారాధయి
ష్యామామ్ ॥ మహేశ్వరః—ఇత్యుదీర్యాథ భగవాన్ శేషాహిశయనః ప్ర
భుః ॥ ౨౯ ॥ ప్రార్థయంతం చ కపిలం శ్రీరంగేశోఽబ్రవీదిదమ్ । శ్రీ
భగవాన్—కపిల త్వం మహాప్రాజ్ఞ ప్రాదుర్భూతం రసాతలే ॥ ౩౦ ॥
మామారాధయ భక్త్యా త్వం శ్రేయః పరమవాప్స్యసి। పఞ్చరాత్రం ధాత్రు
ముఖాద్గృహాణారాధనాయ మే ॥ ౩౧ ॥ మహేశ్వరః—ఇతి ప్రతిసమా
దిష్టః కపిలోఽపి మహాతపాః । శాస్త్రం తద్బ్రహ్మణో లబ్ధ్వా కృతార్థః ప్ర
ముమోద హ ॥ ౩౨ ॥ ఏతస్మిన్నంతరే కాలే కావేరీ సరితాం వరా । తప
స్తప్త్వా త్రిపథగా గంగాసామ్యముపాగతా ॥ ౩౩ ॥ తథాపి తపసా భూయః
గంగాధిక్యముపేయుషీ । సహ్యాత్మజా పుణ్యశీలా సహ్యామలకసన్నిధౌ ॥
ఘోరం తపశ్చచారాథ ధ్యాయంతీ విష్ణుమవ్యయమ్ । కావేర్యాస్తపసా

తుష్టః ప్రాదురాసీత్పురఃపుమాన్ ॥ ౩౫ ॥ శ్రీవత్సవక్షానిత్యశ్రీః పీ
తాంబ్వరధరో హరిః । ఋషిభిర్దేవగంధర్వైస్సిద్ధచారణైః ॥
నిత్యైర్ముక్తైఃపరివృతఃభగవాన్కమలేక్షణః ।సహ్యాత్మజాంతపస్యంతీమా
భాష్యాహరమాపతిః ॥ ౩౭ ॥ భగవాన్—సహ్యశైలసముద్భూతేకా
వేరితపసాతవ । తుష్టఃప్రసన్నస్తద్భవంత్వన్మనోరథపూరకః ॥ ౩౮ ॥
లోకేసరిద్భ్యస్సర్వాభ్యోగంగాయైవప్రవరాధికా ।దివ్యాయాఅపిగంగా
యాఃభవేయమధికాప్యహమ్ ॥ ౩౯ ॥ ఇత్యేతత్త్వదభీష్టంహియత్తేమ
నసివర్తతే । తత్సర్వంవిదితంచాసీన్మమకావేరిసాంప్రతమ్ ॥ ౪౦ ॥గ
ఙ్గాధిక్యంభవత్యాస్తుకర్తుంసర్వేశ్వరోప్యహమ్ । ప్రాదుర్భూయాద్య
కావేరిత్వద్గర్భేనివసామిచ ॥ ౪౧ ॥ గంగామత్పాదసంబంధాత్సరిద్భ్య
శ్చాధికాకిల । సదామద్వాససంబంధాత్త్వంతతోభ్యధికాభవ॥౪౨॥
తులారాశింగతేభానౌయాన్యైవద్యాభువిస్థితాః। గంగాద్యాస్సకలాస్తా
శ్చస్నాసునజ్క్రమితానివై ॥ ౪౩ ॥ ప్రాణిభ్యోయానిపాపానిసమే
త్యదముహుర్ముహుః । తేషాంసజ్క్రాంతపాపానామపనుత్త్యై సరి
ద్వరాః ॥ ౪౪ ॥ నివసంతిహికావేరిత్వయినిత్యంమరుద్వృధే । తాభ్య
స్సరిద్భ్యస్సర్వాభ్యఃత్వయిసజ్క్రమితానిచ ॥ ౪౫ ॥ ధునోమిపాప
జాతానిత్వద్గర్భేనివసన్నహమ్ । మాతుర్గర్భేయథాగూఢశ్శిశుస్తిష్ఠతి
సహ్యజే। తథాత్వదుదరేగూఢోవసామ్యభ్యంతరేభువః ॥ ౪౬ ॥ త
త్రాతలేపూజ్యమానఃకపిలేనమహాత్మనా । పాతాళవాసిభిర్నిత్యం నా
గాద్యైశ్చసమర్చితః ॥ ౪౭ ॥ అనంతభోగశయనఃకావేరి త్వయిచాద
రాత్ । తత్రైవాహంవసన్నేవంకదాచిత్కారణాంతరాత్ ॥ ౪౮ ॥
కావేరిద్వీపమధ్యేతేభూలోకేవ్యక్తతాంగతః।తత్రైవనియతంవత్స్యేభూ
లోకమపినందయన్ ॥ ౪౯ ॥ మహేశ్వరః—ఇతిప్రతిసమాదిశ్య కా
వేరీంసరితాంవరామ్ । తత్రైవాంతరధాత్సర్వైర్భగవాన్కమలేక్షణః
అత్రైవంకపిలేనాపికావేర్యాప్యర్థితస్స్వయమ్ । శ్రీరంగనాథోభగ

వాన్ ప్రాగుపరాసభువోంతరే ॥ ౫౦ ॥ తతస్తత్రైతలే దేవమాహిర్ధ్యా
తంశ్రియఃపతిమ్ । అనంతభోగశయనే శయానం పురుషోత్తమమ్ ॥ ౫౨ ॥
తందృష్ట్వా కపిలో భక్త్యా పరమానందనిర్భరః । నిత్యమారాధయామాస
నాగైస్సురైస్సమావృతః ॥ ౫౩ ॥ ఏవమాద్యేసరూపేణ ప్రాదుర్భా
తో రసాతలే । ఉవాసరంగధామేశః కపిలేనార్చితస్సదా ॥ ౫౪ ॥ వా
సుదేవాత్మకంరూపంద్వితీయంరంగశాయినః । స్వయంవ్యక్తంసత్యలో
కే బ్రహ్మవ్యగ్ర్యమివన్వహమ్ ॥ ౫౫ ॥ మన్వంతరేథసమ్ప్రాప్తే క్రమా
ద్వైవస్వతాభిధే । ఇక్ష్వాకుర్నామ నృపతిస్సూర్యవంశసముద్భవః ॥ ౫౬
తపస్తప్త్వాథతద్రంగంవిమానంప్రార్థయద్ధరిమ్ । తదాససత్యలోకస్థా
వాసుదేవఃపరఃపుమాన్ ॥ ౫౭ ॥ రంగేశ్వరోద్విధారూపోభూత్వాప్ర
హస్వయంప్రభుః । ఇదంవిమానంశ్రీరంగంవాసుదేవాత్మకంపరమ్ ॥ ౫౮
ఇక్ష్వాకవేనృపతయేదదస్వచతురానన । విష్ణ్వాత్మకం మాంరంగేశమి
మంత్వంసర్వదార్చయ ॥ ౫౯ ॥ ఇతిశ్రీరంగరాడ్దేవస్తదాబ్రహ్మాణమా
దిశత్ । యద్రిజ్ఞరాజవిరహమసహన్పద్మభూస్స్వయమ్ ॥ ౬౦ ॥ స్థి
తోభూద్దక్షిణేరంగేనదాతన్నాభిపజలే । రంగంతత్రాన్వర్చనాద్యైవం
లబ్ధ్వాచోత్సుకశాలినా ॥ ౬౧ ॥ స్వయంవ్యక్తంప్రసన్నేనబ్రహ్మణా
పరమేష్ఠినా । తతశ్చేక్ష్వాకవే దత్తంవిమానంజగదుద్భుతమ్ ॥ ౬౨ ॥
ఇక్ష్వాకుణాథశ్రీరంగమానీయపరయాముదా । తద్దివ్యంబ్రహ్మణోలోకా
ద్వాసుదేవాత్మకంపరమ్ ॥ ౬౩ ॥ ఫాల్గునామలపక్షస్యనప్తమ్యాంమ
న్దవాసరే । తమసాసరయూమధ్యేస్థాపితంతేనతత్పురా ॥ ౬౪ ॥ ఇ
క్ష్వాకునాథతద్వంశ్యైఃరఙ్గరాట్పూజితోవసత్ । బహుభీరాజభిస్స
మ్యగ్ధార్మికైర్బాహుశాలిభిః ॥ కదాచిద్రావణాన్నైవ పీడితాచ వసుంధ
రా । చకోశపద్మనాభాయక్షీరార్ణవనివాసినే ॥ ౬౬ ॥ తచ్ఛ్రుత్వా
పుణ్డరీకాక్షోదీనసంరక్షణోన్ముఖః । శఙ్ఖచక్రాదిభిస్సార్థంజాతోదశ
రథాత్మజః ॥ ౬౭ ॥ చక్రరాజోహిభరతశ్శఙ్ఖశ్శత్రుఘ్నఏవచ । అనన్తో

లక్ష్మణశ్చైవరామస్య స్వాస్థ్యేవ్యసనచారిణః ॥ ౧౮ ॥ సరుభజ్యాత్వచమ
చ్ఛా . . పేపే । దత్వావరంధ గణవాయికై కెయ్యాశ్చప్రీ
తనాయచ ॥౧౯॥ పిత్రువాక్యేన రాఘవ సహజాయానుజం పునః । పు
రాన్నిర్గత్యసంతోషా ద్గుహంలబ్ధ్వాసుహృత్తమమ్ ॥౨౦॥ గంగాం
తీర్త్వా భరద్వాజాశ్రమే కాలంవ్యపోహ్యచ । చిత్రకూటమనుప్రా
ప్య తత్రతేప్యవసంత్సుఖమ్ ॥౨౧॥ పితరంచమృతంశ్రుత్వా కృత్వాత
స్యోదకక్రియాః । పాదుకాంచప్రదాయాథభరతాయమహాత్మనే ॥౨౨॥
ప్రవిశ్యదండకారణ్యం విరాధంనామరాక్షసమ్ । హత్వాదృష్ట్వాసుతీ
క్ష్ణంచాప్యగస్త్యంచమహామునిమ్॥౨౩॥ తత్రాక్షయశరాంతూణీంలబ్ధ్వా
హైంద్రం శరాసనమ్ । ఖడ్గంచైవమహాసత్వ మృషీన్దృష్ట్వాచతద్వచః
శ్రుత్వా రాక్షసనాశాయప్రతిజ్ఞాయమహాత్మవాన్ । తతశ్శూర్పణఖా
నాసాం ఛిత్వాతద్వచనాగతాన్ ॥౨౪॥ ఖరాదీన్ రాక్షసాన్ హ
త్వా హత్వామాయామృగంతథా । గృధ్రందగ్ధ్వాపితృసఖం హత్వా
చాపికబంధకమ్ ॥౨౫॥ తద్వాక్యాచ్ఛబరీందృష్ట్వా శ్రుత్వావాక్యం
హనూమతః । లబ్ధ్వాసుగ్రీవసఖ్యంచ సప్తతాళాన్విభిద్యచ॥౨౬॥ పా
దాంగుష్ఠేనచిక్షేప దుందుభేఃకాయమాహవే । వాలినంచతతో హ
త్వా సుగ్రీవమభిషిచ్యచ ॥౨౭॥ వాయుసూనోర్హనుమతస్సీతాగతి
మవాప్యచ । నళేనసేతుంజలధౌ కారయిత్వాతిపావనం ॥ ౨౮ ॥ హ
త్వాదశముఖంచాపి లంకాయాంచవిభీషణమ్ ॥ అభిషిచ్యతదాత్మా
నం కృతకృత్యమమన్యత ।౩౦। పుష్పకేణతతశ్శీఘ్రం సీతయాలక్ష్మణేనచ
రక్షోవానరనాథాభ్యా మయోధ్యాంసముపాగతః ॥౩౧॥ రాజ్యంపున
రవాప్యాథ గచ్ఛలంకాం విభీషణ । ఇత్యువాచతదారామః ప్రహృ
ష్టేనాంతరాత్మనా ॥౩౨॥ ఇక్ష్వాకోస్సుతదాతేన ప్రణతో రాక్షసేశ్వ
రః । త్వా హిత్వాకథమద్యాహం గచ్ఛామీత్యుక్తవాంస్తదా ॥౩౩॥
తతో రామః ప్రసన్నాత్మా తపసాసరయూతటమ్ । గత్వారాక్షసరా

జేన సార్ధం శ్రీరంగసంజ్ఞకమ్ ॥౨౪॥ విమానంచదదౌతస్మై వాక్య మేతదువాచహ । అముం మామితిజానీహి రంగనాథమనామయమ్ ॥౨౫॥ భద్రిసాధయభద్రం తే స్త్వత్యసావిసర్జితమ్ । తతోరాక్షసరాజోపి ముదాపరమయాయుతః । ప్రచచాలతదాగంతుం లంకాముద్దిశ్య రాక్షసః । చోళదేశంసమాసాద్య చంద్రపుష్కరణీతటే ॥౨౭॥ అంతరీపేశుభేపుణ్యే కావేరీపరివేష్టితే । స్థాపయామాసరంగేశం సర్వలోకహితాయవై ॥౨౮॥ ఫాల్గునామలపక్షస్య సప్తమ్యాం మందవాసరే । విభీషణేనశ్రీరంగం కావేర్యాంసుప్రతిష్ఠితమ్॥౨౯॥ ఇత్యేవమాఖ్యానమనంతపుణ్యం సమస్తసంసారసముద్రసేతుమ్ । శ్రీరంగరాజస్య విమానవృత్తం స్మరంతియేనిత్యమమీవిముక్తాః ॥౩౦॥ *...*...*...

ఇతిశ్రీమద్బ్రహ్మాండపురాణే క్షేత్రఖండే మహేశ్వరనారద సంవాదే శ్రీమత్పశ్చిమరంగమాహాత్మ్యే

ద్వితీయోధ్యాయః

నారదః—తథాపశ్చిమరంగస్య మాహాత్మ్యం భువిచాగతమ్ । విమానమాద్యం శ్రీరంగం సత్యలోకాత్సమాగతమ్॥౧॥గూఢస్తత్రావసత్ శ్రీశో రంగనాథో జగత్పతిః । గౌతమేనకథం దృష్టో భూలోకేవ్యక్తతాంగతః ॥౨॥ పార్వతీనాథతత్సర్వం యథావద్వక్తుమర్హసి ॥ **మహేశ్వరః**—॥ శ్రీమత్పశ్చిమరంగస్య క్షేత్రస్యాద్యస్యవైభవమ్ ॥౩॥ తత్ర శ్రీరంగనాథస్య ప్రాదుర్భావంచ నారద । శృణువక్ష్యామి దేవర్షే విమానంరంగసంజ్ఞకమ్ ॥౪॥ ప్రథమం బ్రహ్మణో లోకాద్యథాభూతలమాగతమ్ ॥ పూర్వం గోదావరీతీరా ద్గౌతమోమునిసత్తమః ॥౫॥ సంప్రస్థిత స్తీర్థయాత్రాం కుర్వాణశ్చింతయన్హరిమ్ । గంగాయమునయోస్సంధౌ త్రివేణీసంగమేశుభే ॥౬॥ స్నాత్వాగత్వాతతః కాశీం గంగోత్తరమథాభ్యయాత్ । తతస్సంప్రస్థితోగత్వా పుణ్యం బదరికాశ్రమమ్ ॥౭॥ నారాయణం నరంచైవ పురాణర్షీ ప్రణమ్యచ । తతస్సగా

తతఃప్రాయాద్గంగాసాగరసంగమమ్ ॥౮॥ గత్వాతీర్థాన్యనేకాని ప
ర్యటన్ తత్రతత్రహి । తతశ్చైవతవనంప్రాప కావేర్యబ్ధిసమాగమే ॥౯॥
తత్రశుఖముఖీఖ్యాతా సహ్యజాసరితాంవరా । తత్రస్నాత్వాపరంబ్ర
హ్మాధ్యాయన్ హృదయపంకజే ॥౧౦॥ ఆసాగరఃసహ్యజాయాస్తీరయో
రుభయోరపి । సహ్యామలకమారభ్య పుణ్యక్షేత్రాణియానిచ॥౧౧॥స్థితాని
విష్ణోర్యమద తేషాంమాహాత్మ్యముత్తమమ్ । ఉచ్చైస్తత్రపఠద్భిశ్చద్వి
జవర్యైర్మహాత్మభిః ॥౧౧॥ యచ్ఛ్రుత్వాశ్రీరంగనాథస్య మాహాత్మ్యం
శేషశాయినః । అశృణోద్గౌతమస్తత్ర శ్రీరంగక్షేత్రవైభవమ్ । ౧౨।
తచ్ఛ్రుత్వాగౌతమస్తూర్ణ మృషిర్భాగవతోత్తమః । శ్రీరంగమ
గమత్క్షేత్రం రంగనాథదిదృక్షయా ॥౧౩॥ తతఃశ్రీరంగమాసాద్య చం
ద్రపుష్కరిణీతటే । ద్వాదశాబ్దంమనుంసార్ధం జపన్ ఘోరంసు
దుశ్చరమ్ ॥౧౪॥ తపఆతిష్ఠదేకాగ్ర మానసస్సుదృఢాసనః । అంకేపా
ణితలేపాణిం నివేశ్యనిభృతశ్శుచిః ॥ ౧౫ ॥ నిగృహీతేంద్రియగ్రామశ్శా
న్తోదాంతస్సమాహితః। ప్రాణాయామపరోనిత్యం ప్రత్యాహృతమనా
బహిః ॥౧౬॥ ధారణావిధృతాత్మాచ మౌనీధ్యానపరాయణః । శ్రీశం
నారాయణందేవం చింతయన్నాత్మనోహితమ్ ॥౧౭ ॥ తపశ్చచారసు
మహ ద్గౌతమోమునిసత్తమః । తతశ్చతేనతపసాసముద్భూతోహు
తాశనః ।౧౮॥ సత్యలోకంసముత్పత్యదగ్ధుంసముపచక్రమే । తతఉ
ష్ణాంశుమాకార్య సత్యలోకమథాత్మభూః ॥౧౯ ॥ సర్వాన్ దేవాన్ స
మాహూయ సేంద్రాన్ భృగుపురోగమాన్ । కిమేతదితిచాపృచ్ఛల్లో
కేచోష్ణప్రసర్పణమ్ ॥౨౦॥ సర్వేసంభూయతేఽవోచన్నాత్మాభిజ్ఞా
యతేఘనా । జానీహిత్వంసురశ్రేష్ఠతత్త్వజ్ఞానైకసాగర॥౨౧॥ఇత్యుక్త
స్సతతోబ్రహ్మాప్రణిధానబలేనచ । జ్ఞాత్వాగౌతమవృత్తాంతంసహాత్రై
స్త్రిదశాదిభిః ॥౨౨॥ గౌతమోయత్రతపసా లక్ష్యతేపరమేణవై॥
గత్వాదేవగణైస్సార్ధంవచఏతదువాచహ ॥ ౨౩ ॥ భోభోగౌతమభ

ద్రంతే బ్రహ్మాణం సముపాగతః । తత్కాలే ఋషివారాశే యుక్తేమనసి
సంస్థితమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఏతేసేంద్రాస్సురాస్సర్వే పిచైత్యస్వర్గఇతిచాగతాః ॥
। ౨౫ । ఋషయోవసవస్సర్వే మయాసార్థం సమాగతాః ॥ ఏవం
పితామహేనోక్తే మునిరున్మీల్య లోచనే । దృష్ట్వా సేంద్రాన్ సరు
ద్రాంశ్చ సురానృషివరానపి ॥౨౬॥ బ్రహ్మాణంజగతామీశం విలోక్య
చతురాననమ్ । స్వాభీష్టదానే నోద్యుక్తం ప్రహృష్టాత్మాకృతాంజలిః॥
ప్రణిపత్యయథాన్యాయం స్తుత్వాచబహుభి స్స్తవైః । శ్రీరంగంప్రార్థ
యామాస స్వార్చనాయసగౌతమః॥౨౮॥ గౌతమః ॥— । బ్రహ్మన్ని
క్ష్వాకవేద త్రం శ్రీరంగమిదమద్భుతమ్ । తదేవరఘువీరస్యప్రసాదా
దిహచాగతమ్ ॥౨౯ ॥ మదాశ్రమేపిశ్రీరంగం విమానంహిసురో
త్తమ । తిష్ఠేదితిమమాభీష్టం సవరోదీయతామితి ॥౩౦॥ బ్రహ్మా ॥—॥
సాధుతాపసయచ్చోక్తం త్వయైతన్నేనశక్యతే । స్వతంత్రస్సర్వశేషీచ
సర్వారాధ్యశ్శ్రియఃపతిః ॥౩౧ ॥ రంగనాథోజగన్నాథః స్పృష్టిస్థిత్యంత
కారణమ్ ॥ స్వయంప్రభుస్స్వయంవ్యక్తే విమానేసంస్థితోహరిః ।౩౨
తత్ప్రసాదేనలభ్యేతతత్తులభ్యేతనాన్యథా । తదుపాయంచింతయిత్వా
తవవక్ష్యామిసాధనమ్ ॥౩౩॥ శ్రీమదష్టాక్షరంమంత్రం సర్వమంత్రాధి
కంవిదుః । సర్వైర్దేవైస్సదాజప్యో హ్యనఘశ్చాయమద్భుతః॥౩౪॥
సర్వవేదార్థసారశ్చ సర్వాగమసముచ్చయః । ఋచోయజూంషిసా
మానిఛందాంసివివిధానిచ । ౩౫ ॥ సర్వమష్టాక్షరాంతస్థం యచ్చా
న్యదపివాఙ్మయమ్ । అష్టాక్షరసమోమంత్రోనభూతోనభవిష్యతి॥౩౬।
యథాసరిద్వరాగంగా దేవాదీనామహంయథా । వైష్ణవానాంయథా
శమ్భుః భక్తానాంతుయథాభవాన్ ॥౩౭ ॥ వేదానాంప్రణవోయద్వత్
మన్త్రాణామయముత్తమః । తస్మాదనేనమంత్రేణ మంత్రేశంరంగనా
యకమ్ ॥౩౮॥ స్మరన్మనసినిర్విఘ్నంతపశ్చరతపోధన । తతఃప్రసన్నో
రంగేశో భవిష్యతినసంశయః॥౩౯ । ఇత్యుక్త్వామూలమంత్రంసఉపది

శ్చవిధిస్తదా । జగామాథసురైస్సార్ధం బ్రహ్మాలోకపితామహః ॥౪౦॥
గౌతమస్తుతతస్స్నాత్వా స్వాచాంతఃకృతనైత్యికః । విధాయమనసో
దార్ఢ్యం తపఃకర్తుమథారభత్ ॥౪౧॥ తతఃకాలేనమహతా రంగరా
ట్ పురుషోత్తమః । ప్రసన్నస్తపసాతుష్టో విష్వక్సేనేనసేవితః ॥౪౨॥
పక్షీశ్వరంసమారుహ్య భక్తైర్భాగవతైస్సహ । గౌతమేస్మిన్మునిశ్రేష్ఠేకృ
పయాపరయాయుతః ॥ ౪౩॥ నిత్యైస్సునందనందాది పార్షదైశ్చసమ
న్వితః । నారదాద్యైస్తుమునిభిః గంధర్వైస్సిద్ధచారణైః ॥ ౪౪ ॥ సం
స్తూయమానచరితో దేవస్స్వాశ్రితవత్సలః । చంద్రపుష్కరిణీతీరే
ప్రాదురాసీన్మునేఃపురః ॥౪౫॥ తతశ్చాఘ్రాయతులసీ గంధవాహంముని
స్తదా । నేత్రేఉన్మీల్యచాద్రాక్షీత్ప్రసన్నేనాంతరాత్మనా ॥ ౪౬ ।
దృష్ట్వావిమానంచోద్ద్యోతం రంగరాజంచగౌతమః । శ్రీశంనారా
యణంతత్ర ప్రణమ్యపకృతాంజలిః । ౪౭ ॥చతుఃప్రదక్షిణంకృత్వాచతు
ర్దిక్షుప్రణమ్యచ । విష్వక్సేనాదికాన్నత్వా సమీపంచోపగమ్యసః
౪౮॥ అస్తౌదనంతశయనం రంగేశంగౌతమస్తదా । గౌతమః—॥ న
మఃశ్రీరంగనాథాయ నమఃశ్రీరంగశాయినే ॥౪౯॥ నమఃశ్రీరంగదే
వాయ శ్రీనివాసాయతేనమః । పురాజగదిదంసృష్ట్వా వేదందత్వాస్వ
యంభువే ॥౫౦॥ ప్రసన్నాయతతస్తస్మై రంగరాజాయతేనమః। త్వం
విష్ణుస్త్వంవిధిశ్శంభుస్త్వంధాతాత్వంప్రజాపతిః॥౫౧॥త్వమింద్రస్త్వం
యమస్త్వంహి వరుణస్త్వంధనేశ్వరః । త్వమగ్నిర్నిరృతిశ్చత్వం త్వం
వాయుస్త్వంసదాశివః । త్వమోంకారోవషట్కారస్త్వంస్వాహాత్వం
స్వధాహరే। త్వంయజ్ఞస్త్వంహవిశ్చత్వంభూతిశ్చత్వంపరాయణమ్।
త్వంభూధరోజలధరస్త్వమాకాశోనిరామయః । త్వంవిశ్వంవిశ్వగో
ప్తా చత్వంసర్వంసర్వతోముఖః॥౫౪॥ సమస్తచిదచిద్వస్తు శరీరీతిత్వము
చ్యసే । శరీరంసర్వమేతత్తేనాన్యత్త్వత్పురుషోత్తమ । ౫౫ ॥ త్వయా
వినాజగత్సర్వం నస్థాస్యతినరిష్యతి । త్వమేవపురుషశ్శేషీ శేషత్వంప్ర

శయాంబుధౌ ॥౪౬॥ త్వామహం శరణం ప్రాప్తో రక్ష మామితి గౌతమః
పపాత సహసా భక్త్యా భూమౌ సకదండవత్ ॥ ౪౭ ॥ తతో రంగేశ్వరః
ప్రాహ గౌతమం మునిపుంగవమ్ । స్నిగ్ధగంభీరయా వాచా వర్షన్ శ్రో
త్రామృతం మునేః ॥౪౮॥ శ్రీరంగనాథః — ॥ ఉత్తిష్ఠోత్తిష్ఠ బ్రహ్మర్షే
తిష్ఠ తపసాం నిధే । గౌతమానేన తపసా తుష్టోస్మి వరదశ్చ తే ॥౪౯ ॥ వ
రం వరయ భద్రం తే యత్తే మనసి సుస్థితమ్ । మహేశ్వరః — ఇతి రంగేశ్వ
రేణోక్తో గౌతమః ప్రాహ సాంజలిః ॥౫౦॥ యది తుష్టోసి దేవేశ రంగనా
థ దయానిధే । గోదావర్యా మహానద్యాస్తీరే పుణ్యే మనోహరే ॥
భవతాద్య మమ క్షేత్రం సనాథీక్రియతామితి । ప్రార్థయామాస రంగే
శం గౌతమో భక్తిసంయుతః ॥౫౧ ॥ తతః ప్రహస్య రంగేశో గౌతమం
ప్రాహ సాదరమ్ । శ్రీభగవాన్ — పూర్వమేవ మయా జ్ఞాత మిదం త్వ
ద్వాంఛితం మునే ॥౫౩॥ ఇక్ష్వాకుకులనాథేన రామేణాక్లిష్టకర్మణా ।
విభీషణాయ దత్తోహం మత్ప్రచస్థాపితో ముదా । ప్రార్థితోస్మి స్వనగ
రాభిముఖం శయతామితి ॥౫౪॥ ప్రతిశ్రుతం మయా తచ్చ న చ మే వాక్య
మన్యథా । తథాపి త్వయి సంప్రీత్యా వక్ష్యామి హితముత్తమమ్ । గోదా
వరీ నదీ తీరే క్షేత్రం యద్భవతః పురః । మాన్యా స్త్వం భవతా శప్తైరావ్య
క్తం తత్ప్రాకర్తృభిః ॥౫౫॥ శృణు గుహ్యతమం వక్ష్యే ఇదానీం శ్రే
యసే తవ । అస్తి పశ్చిమదిగ్భాగే సహ్యాఖ్యః కులపర్వతః ॥౫౬। దేవర్షి
మునిగంధర్వైస్సేవితః కిన్నరోరగైః । సహ్యశైలసముద్భూతా కావే
రీ సరితాం వరా ।౫౭। యత్ర త్రిపథగా జాతా గంగాసామ్యముపేయుషీ
పూర్వదిగ్వాహినీ హ్యేకా చాన్యా దక్షిణవాహినీ ॥ ౫౮ ॥ త్రైలోక్య
పావనీ హ్యేకా ఘూత్వా పశ్చిమవాహినీ । తథా త్రివేణ్యాః పుణ్యాయా
కావేర్యాస్సంగమే పునః ॥ ౬౦ ॥ తత్ర ద్వీపే తు సహ్యాద్రేః పురస్తాద్దశ
యోజనే । స్థానమత్యద్భుతం దివ్యం క్షేత్రం సర్వోత్తమోత్తమమ్ ॥౬౧॥
సేవితం బ్రహ్మరుద్రాద్యైర్దేవసంఘైర్మహర్షిభిః । ఉత్తరం కపిలాన

ద్యాః సిద్ధశైలాచ్చ దక్షిణమ్ ॥ ౨౨ ॥ కావేరీకపిలానద్యోస్సంగమాత్ప
శ్చిమం మునే । కావేరీహేమవత్యోశ్చ సంగమాత్పూర్వతశ్శుభమ్ ॥ ౨౩ ॥
పుణ్యైశ్చ తీర్థైః క్షేత్రైశ్చ పుణ్యవృక్షైశ్చ సంవృతమ్ । వికసత్పుండ
రీకాభం సిద్ధాశ్రమదలావృతమ్ ॥ ౨౪ ॥ సర్వసిద్ధిప్రదం నౄణాం సర్వ
పాపప్రణాశనమ్ । అన్యత్ర కల్పకోట్యా యత్ప్రాప్యమేకదినాంతరా
త్ ॥ ౨౫ ॥ అనన్యచేతసామిష్టసాధకం దిక్షు విశ్రుతమ్ । తస్మిన్ క్షేత్రే
తు సాన్నిధ్యం గాఢమేవ కృతం మయా ॥ ౨౬ ॥ ఇతః ప్రభృతి తత్రాపి
త్వాముద్దిశ్య మహామునే । వ్యక్తం కరిష్యే సాన్నిధ్యం నాత్ర కార్యా విచా
రణా ॥ ౨౭ ॥ తద్దివ్యం సుమహత్క్షేత్రం త్రిషు లోకేషు విశ్రుతమ్ । ఆదిరంగం
మహాపుణ్యం పశ్చిమం రంగముత్తమమ్ ॥ ౨౮ ॥ గౌతమక్షేత్రమితి చ తవ
నామ్నా భవిష్యతి ॥ గౌతమః — పూర్వమేవ యతస్తత్ర కృతమర్థం గాఢ
సన్నిధిః ॥ ౨౯ ॥ స్థితవానసి రంగేశ కృపయా వద తన్మమ ॥ శ్రీరంగనా
థః — పురా త్రిపథగామిన్యా కావేర్యా సహ తీర్థతోఽస్మ్యహమ్ । పుణ్యా
స్సు వస్సు కలానద్యో గంగా వ్యాసస్య వారిము । మజ్జద్భిర్మానవైస్తైస్తై
ర్మహాపాపం క్రమితాని వై ॥ ౩౧ ॥ త్వత్ప్రసాదాజ్జగద్వంద్య కాలే
కాలే సమేత్య మామ్ । మయి పాపాని జహతి నవోఢు మహామహోత్సవే ॥
మయి సంక్రాంతపాపానాం మే ఽఘానాం చాపనుత్తయే । సమాంతరేఽపి సా
న్నిధ్యం మదర్థం క్రియతామితి ॥ ౩౩ ॥ తదా ప్రభృతి తత్ప్రీత్యై తత్ర
త్వాం చాంతపస్వినామ్ । అనన్యమానసానాం చ ధ్యానైకప్రవణాత్మనామ్
తవ చానన్యమనసా భక్తి సంవిమృశ్య ధ్యాపినీమ్ । సహ్యాత్మజా ద్వీపమధ్యే
పుణ్యే పరమపావనే ॥ ౩౫ ॥ ఉద్యన్మరకతశ్యామః పుండరీకాయతేక్షణః
శ్రియా సహ జగన్నాథః తులసీకాననాంతరే ॥ ౩౬ ॥ ప్రాదుర్భూతో
స్మి వల్మీకే శ్రోత్రా కాలే మహాధునః । అస్తి వేదమయం తత్ర విమానం రంగ
సంజ్ఞకమ్ ॥ ౩౭ ॥ ప్రణవాకారసదనం సర్వలోకనమస్కృతమ్ । త
స్య వాయవ్యమాశ్రిత్య వసతి శ్రీర్మనోరమా ॥ ౩౮ ॥ సర్వకామఫలో

పేతా సర్వమంగళకారిణీ । అభ్యంతరే విమానస్య సోఽహమష్టాక్షరాత్మ
కః । ౮౯ ॥ శయానశ్శేషపర్యంకే సంస్థితస్సర్వకామధుక్ । కపిలాయ
ప్రార్థయతే పురా ప్రోక్తం హి యన్మయా ॥ ౯౦ ॥ వాక్యం తత్పాలయ
న్నేవ స్థితస్తత్ర భువోఽంతరే । పూజ్యమానశ్చ సతతం కపిలేన మహాత్మ
నా ॥ ౯౧ ॥ దివ్యైః పద్మమహాపద్మనాగాద్యైశ్చ సుపూజితః । ఋషి
భిః పరమోదారైరతలాదినివాసిభిః । ౯౨ ॥ స్తూయమానశ్చ గంధర్వైః
గీయమానో ముదాన్వితః । పుణ్యం తదప్సరోభిశ్చ నాగకన్యాభిర
న్వహమ్ ॥ ౯౩ ॥ అతలాదిం త్వత్తలోకాంత్యం తోషాత్పాలయన్నహం ।
అనంతభోగశయనో వసామ్యానందనిర్భరః । ౯౪ ॥ భూలోకే మనుజా
నాం చ సర్వేషాం తుష్టయే సదా । వ్యక్తమావిర్భవిష్యామి భవతో హిత
కామ్యయా । ౯౫ ॥ నిస్సంశయం మునే గచ్ఛ తత్ర సార్ధం మహర్షిభిః ।
దృష్ట్వా మాం శేషపర్యంకే శ్రేయః పరమవాప్స్యసి ॥ ౯౬ ॥ సాత్వతం
పంచరాత్రాఖ్యం మోక్షైకఫలదం హితమ్ । శాస్త్రం త్వం నారదాల్లబ్ధ్వా ని
త్యమారాధయస్వ మామ్ ॥ ౯౭ ॥ ఇతి రంగరాజవచనం తదాజ్ఞయా శ్రు
త్వాం స్తదీయచరణౌ ప్రణమ్య చ । ప్రమదోజ్జ్వలేన మనసా సమన్వితః స
హసా జగామ మునిభిస్తదాశ్రమమ్ ॥ ౯౮ ॥ ....

ఇతి శ్రీమద్బ్రహ్మాండపురాణే క్షేత్రఖండే మహేశ్వరనారదసంవాదే
పశ్చిమరంగనాథమాహాత్మ్యే చతుర్థోఽధ్యాయః

నారదః — తతస్తు కిం కృతం శమ్భో గౌతమేన యశస్వినా । యథా ప
శ్చిమరంగేశస్తత్ర దృష్టశ్శ్రియా సహ । ౧ ॥ తత్ర స్థితానాం పుణ్యానా
మృషీణాం భావితాత్మనామ్ । ఆచక్ష్వ తత్ర విశిష్టానాం తీర్థానామపి వై
భవమ్ ॥ ౨ ॥ మహేశ్వరః — శృణు నారద వక్ష్యామి యత్కృతం గౌత
మేన వై । తీర్థానామపి మాహాత్మ్యం తత్సర్వం మునిసత్తమ ॥ ౩ ॥ తథా
భగవతాజ్ఞప్తః గౌతమో హర్షసంయుతః । ప్రాప్య తన్నారదాచ్ఛా
స్త్రం పంచరాత్రమనుత్తమమ్ ॥ ౪ ॥ దివ్యం మంత్రక్రియాయుక్తం పు

రా నారాయణేరితమ్ । తతస్సంప్రస్థిత స్తస్మాచ్చంద్రపుష్కరిణీతటాత్ ॥
పర్యటన్ క్షేత్రతీర్థాని విష్ణోరాయతనానిచ । రామసేతుం తతో గత్వా
దృష్ట్వాచోదధిసంగమే ॥ ౭ ॥ రామస్యచాద్భుతంకృత్యమభినంద్యము
హుర్ముహుః । తామ్రపర్ణీమథాభ్యగాన్మహేంద్రశిఖరంయయౌ ॥
మహేంద్రాన్మలయంగత్వాసహ్యాద్రింసమపద్యత । ఉత్పత్తింసహ్యజా
యాశ్చదృష్ట్వామలకరూపిణీమ్ ॥ ౮ ॥ నారాయణంనమస్కృత్య పరి
క్రమ్యముదాన్వితః । ప్రస్థితస్సహ్యశిఖరాద్గౌతమోమునిసత్తమః ॥౯॥
యథాదిష్టంభగవతాతం దేశంసమపద్యత । తత్రస్థై ర్గౌతమస్సర్వైర్వత్స్య
యాభృగ్వాదిభి స్తదా ॥ ౧౦ ॥ ప్రత్యుద్గత స్సదాచష్ట తేభ్యోవైరంగవై
భవమ్ । తతో హతాత్సమాయాతంబోధాయనమతఃపరమ్ ॥ ౧౧॥యా
జ్ఞవల్క్యంమహాభాగమత్రింకణ్వంపరాశరమ్ । మహర్షీనపరాన్ స
ర్వాన్ దృష్ట్వాసంహృష్టమానసః ॥ ౧౨ ॥ శతానందాదిభిశ్చైవకణ్వ
కాత్యాయనాదిభిః । ఆర్షిషేణాదిభిస్సార్థం ఋత్విగ్భిర్గౌతమ స్త
దా ॥ ౧౩ ॥ ఐహికాముష్మికఫలానిచ్ఛుర్మోక్షైకతత్పరః । రంగనాథం
యజ్ఞమూర్తింధ్యాయన్యజ్ఞంసమారభత్ । ౧౪ । చక్రేథవైష్ణవీమిష్టిం
వాసుదేవాధ్వరంతథా । నారాయణాధ్వరంచైవగౌతమ స్తపసాంనిధిః॥
దివ్యావభృథపూతైశ్చక్రమాత్తత్రకృతైస్త్రిభిః ।యజ్ఞైస్సంతోషితో
రంగనాథస్స్వాశ్రితవత్సలః । ౧౫॥ ఓన్నమోరంగనాథాయేతిప్రణమ్య
సహర్షిభిః । స్మరన్ రంగేశవాక్యంతద్గౌతమోమునిపుంగవః । ౧౬ । న
యనానందజననంప్రాపత్తులసీవనమ్ ।లసత్తమాలమందారన్యగ్రోధా
శోకచందనమ్ । ౧౭ । మంజరీపుంజసౌరభ్యలహరీసురభీకృతమ్ । పరి
భ్రమద్భృంగభృంగీసంగీతముఖరీకృతమ్ । ౧౮ । ధాత్రీరసాలషండస్థశు
కకోకిలనాదితమ్ । నృత్యన్మయూరసందోహకేకారావానునాదితమ్ ॥
స తత్రతులసీగంధసంబోధితమనామునిః ఆహూయబ్రహ్మరుద్రేంద్రాం
శ్చసురాసురపన్నగాన్ । ౨౦। దేవసిద్ధమునీంద్రాదీన్ గంధర్వాప్సరః

సాంగశాన్ । గౌతమస్సమహాతేజాః కామధేనుం సమాహ్వయత్ । ౨౨ ।
సంస్తూయమానస్సురైవస్త్రైర్బ్రహ్మాద్యైర్మునిభిస్సహ । తులసీకాననే
తత్రదృష్ట్వావల్మీకముత్తమమ్ । ౨౩ । ఉత్తుంగశతశృంగాఢ్యం నాగలో
కాత్సముత్థితమ్ । తద్వల్మీకం మహాత్మాథ సజపన్వైష్ణవీరృచః । ౨౪ । కా
మధేనుపయః పూరైరాప్లావ్య తపసాహృతైః । దదర్శ మధ్యే తద్దివ్యము
దయార్కసమప్రభమ్ । ౨౫ । సత్త్వాత్త్వరం జ్ఞానకరం సర్వసిద్ధిప్రదం నృ
ణామ్ । త్రయీయాన్యం గంతారతను బ్రహ్మాఖ్యం చతురాననమ్ । ౨౬ ॥ చ
తుర్ముఖాదిసనకకపిలాద్యైస్సమర్చితమ్ । ఆగతః బ్రహ్మణోలోకా
దాద్యం శ్రీరంగసంజ్ఞికమ్ । ౨౭ । సర్వపాపప్రశమనం సర్వయజ్ఞఫల
ప్రదమ్ । సర్వతీర్థస్నానపుణ్యం దర్శనాద్యస్య లభ్యతే । ౨౮ । బ్రహ్మా
ద్యైర్దేవసంఘైశ్చ భృగ్వాదిపరమర్షిభిః । శతానందశుకాద్యైశ్చ
గౌతమః పరివారితః ॥ ౨౯ ॥ రంగరాజవిమానస్య ప్రణామమకరోత్త
దా । విష్వక్సేనం చ గరుడం నత్వా హేతీశపార్షదాన్ ॥ ౩౦॥ ప్రాగ్దక్షి
ణ్యానగమనం చ కారమునిసత్తమః । పశ్చిమోత్తరదిగ్భాగే దివ్యసింహాస
నే స్థితామ్ ॥ ౩౧ ॥ మహిషీం రంగరాజస్య దదర్శాయతలోచనామ్ । పు
లకాంకితసర్వాంగః ప్రణమ్య చ ముహుర్ముహుః ॥ ౩౨ ॥ భక్త్యాతిహ
ర్షాత్సకుతుకో గద్గదధ్వనినా మునిః । తుష్టావ లోకజననీం రంగనాథస్య వ
ల్లభామ్ ॥ ౩౩ ॥ నమశ్శ్రీరంగనాయక్యై నమస్తే సర్వమంగళే । నమో
వేదాంతవేద్యాయై సర్వకారణమూర్తయే ॥ ౩౪ ॥ యాజ్ఞాయై యజ్ఞగో
ప్త్ర్యై చ యజ్ఞమూర్త్యై నమో నమః । ఓంకారార్థస్వరూపిణ్యై నమ
స్తే జగదమ్బికే ॥ ౩౫ ॥ వషట్కారస్వరూపాయై యజమానస్వరూపిణి ।
నమస్స్వధాయై స్వాహాయై రంగేశ్వరి నమో నమః ॥ ౩౬ ॥ పద్మాయై పద్మ
హస్తాయై పద్మిన్యై తే నమో నమః । శరణ్యాయై హిరణ్యాయై ధరణ్యై తే న
మో నమః ॥ ౪౭ ॥ నమో భక్తేష్టదాత్ర్యై తే దిక్కాలాదిస్వరూపిణి । అ
పవర్గప్రదే తుభ్యం సర్గస్థిత్యంతకారిణి ॥ ౩౮ ॥ నమస్తే జగదాధారే

నారాయణ్యైనమోనమః । క్రియాశక్త్యైయోగశక్త్యైసర్వశక్త్యైనమోన
మః ॥ ౩౯ ॥ జయలక్ష్మ్యైసిద్ధిలక్ష్మ్యైమోక్షలక్ష్మ్యైనమోనమః ।
యోగలక్ష్మ్యైభోగలక్ష్మ్యైరంగేశ్వరినమోనమః । ౪౦ ॥ త్వమేవవి
ద్యాత్రయ్యంతాత్రయీచత్వంపరావరే । సచ్చిదానందరూపస్య పర
స్యపరమాత్మనః ॥ ౪౧ ॥ ఆనందాదిమయీమూర్తిరవిభక్తాభవత్యపి ।
త్వంసర్వలోకజననీజనకోజగతాంహరిః ॥ ౪౨ ॥ త్వయాచవిష్ణునాచై
తద్వ్యాప్తంస్థావరజంగమమ్ । లావణ్యాదిగుణాయత్ర కాష్ఠామశ్నువ
తేపరామ్ ॥ ౪౩ ॥ తానిత్వదీయాన్యంగానిదేవికస్తోతుమర్హతి । అన
న్తస్యత్వకల్యాణగుణానాంవర్ణనేక్షమః । ౪౪ । నవాచస్పతిరప్యేషః
దూరేస్యాన్మాదృశాంస్థితిః । పుత్రవాన్ శీలవాన్ దక్షో పశుమాన్ ధన
ధాన్యవాన్ । ౪౫ । శ్రీమాన్విజ్ఞానవాన్ దేవికటాక్షవిషయస్తవ । ప్ర
సీదదేవిపద్మేత్వంపద్మహస్తేనువిస్మితే । ౪౬ । పద్మప్రియేనమస్తుభ్యంవి
ష్ణోర్వక్షస్థలాలయే । శ్రీరంగనాథదయితేక్షీరవారిధిసంభవే । ౪౭ । న
మోలక్ష్మీప్రసీదత్వం భూయోభూయోనమోనమః । ఇతిస్తుత్వా స్తుతిశ
తైఃరంగేశహృదయంగమామ్ । ౪౮ । ఆనందామ్బునిధౌమజ్జన్బాష్ప
పూర్ణముఖోభవత్ । శ్రీరంగనాయక్యువాచ—మునేగౌతమభద్రం
తేస్తోత్రేణానేనతోషితా । ౪౯ । వరంవరయసుప్రీతాదదామి వరము
త్తమమ్ । గౌతమః—వరదాచేదిహక్షేత్రేప్రసన్నాభవసర్వదా । ౫౦ ।
సర్వేషాంసర్వకాలేషుసర్వకామార్థసిద్ధిదా । శ్రీరువాచ—ఏవమ
స్తుమునిశ్రేష్ఠక్షేత్రేస్మిన్నివసామితే । ౫౧ । భవతా పూజ్యమానాహం
రంగనాథమనువ్రతా । స్తుత్యాత్వత్కృతయాయేతుమాంస్తువంతి నరో
త్తమాః । ౫౨ । సర్వాన్కామానాప్నువంతినాత్రకార్యావిచారణా ।
ఇత్యుక్తస్తుమునిశ్రేష్ఠశ్శిరస్యంజలిమావహన్ । ౫౩ । జగామమునిభిస్సా
ర్థంరంగనాథదిదృక్షయా । హేతీశంవైనతేయంచవిష్వక్సేనంచ పార్ష
దాన్ । ౫౪ । ప్రణమ్యావనతోభూత్వావిమానాంతరమావిశత్ । మేషం

*తేతదాభానో గౌతమోమునిపుంగవః । ౪౫ । (ప్రా)జాపత్యక్షణసం
యుక్తైలగ్నేభిజితివైష్ణవే । చైత్రేమాసిసితేపక్షేసప్తమ్యాంమందవాస
రే । ౪౬ । దదర్శశేషపర్యంకేరంగేశంహృష్టచక్షుషా । విమానాభ్యం
తరేదివ్యతేజఃపుంజసుభాస్వరే । ౪౭ ।శరత్కుందేందుధవళభోగమం
డలకల్పితే । ఛత్రీభూతసముత్తుంగఫణామణివిదీపితే । ౪౮ । మల్లికా
సుమనస్తల్పకల్పే మృదులకోమలే । అనంతభోగశయనే శయానం
పురుషోత్తమమ్ । దక్షిణం భోగిభోగాభముపధాయ మహాభుజం
॥౪౯॥ ప్రసార్యసవ్యమాజాను దీర్ఘంబాహుంచపార్శ్వతః । ప్రసా
ర్యదక్షిణంచాంఘ్రిం స్వాశ్రితార్థప్రదాయినమ్ । కించిదాకుంచ్యవా
మాంఘ్రి మీషదుత్తానశాయినమ్ । కేవలేనైవసత్త్వేన సంపన్నమ
మితప్రభమ్ । ౫౦ । లక్ష్మీకోమలహస్తాబ్జ సులాలితపదద్వయమ్ । వ
జ్రాంకుశధ్వజాంభోజ రేఖాంకితపదద్వయమ్ । ౫౧ । లక్ష్మీవీక్షానటీనా
ట్య రంగస్తమ్భోరుసుందరమ్ । గమ్భీరనాభింత్రివళీ భ్రాజమానప్ర
భూదరమ్ । ౫౩ । విశాలవక్షసంభ్రాజత్సింహస్కంధంమహాభుజమ్ ।
కమ్బుగ్రీవంప్రసన్నాస్యం పద్మపత్రాయతేక్షణం । ౫౪ । సుభ్రూలలా
టంసునసం సుస్మితాధరవిద్రుమమ్ । అకలంకేందుసంకాశ గండమండ
లమండితమ్ । ఘనకుంచితనీలాళివిచలద్భృంగురాలకమ్ । అనేకరత్న
ఖచితకిరీటోజ్జ్వలమస్తకమ్ । ౫౫ । లలాటాంతసమాలమ్బిబాలభూ
షణభూషితమ్ । ఉద్యద్భానుశతప్రఖ్యైర్లమ్బిభిర్మణిసంచయైః॥౫౬॥
విభ్రాజమానయారోచిస్స్ఫురచ్చూళికయోజ్జ్వలం । రత్నావతంసప్ర
భయా దీప్తశ్రవణశేఖరమ్। ౫౭ । అనేకకోటిమార్తండ స్ఫురన్మకర
కుండలమ్ । విరాజితంసుందరేణ లలాటతిలకేనచ । ౫౮ । ప్రభూత
మణిముక్తాఢ్య గ్రైవేయకవిరాజితం । దివ్యరత్నౌఘసందీప్తబాహు
కేయూరమండితమ్ ।౬౦। మహార్హరత్నప్రత్యుప్త కటకాద్యంగుళీయ
కమ్ । శంఖచక్రాంకితారక్త దీవ్యత్కరతలద్వయమ్ ।౬౧। ప్రోద్యదా

దిత్యసంకాశ దివ్యకౌస్తుభభాసితం। వజ్రవైడూర్యమాణిక్య పద్మరాగా
దిమౌక్తికైః ॥౨౨॥ అనేకైర్వివిధైర్హారైరుపశోభితవక్షసం। ప్రస్ఫురద్ర
త్నఖచితహేమదామ్నా సువర్చసా ॥౨౩॥ ఆలమ్బిముక్తాజాలేన రచితోదర
బన్ధనం। ఆలోలకింకిణీజాలక్వణత్కాఞ్చనమేఖలమ్ ॥౨౪॥ మాణిక్యరత్నఖ
చితకటిసూత్రేణ వేష్టితమ్। జ్వలద్రత్నౌఘముక్తాఢ్యక్వణన్నూపురమం
డితమ్ ॥ ౨౫ ॥ గుఞ్జన్మఞ్జీరరత్నౌఘశిఞ్జాశోభిపదద్వయమ్ । స్ఫుర
త్పదనఖశ్రేణీచన్ద్రికాభాసితాన్తరమ్ ॥ ౨౬ ॥ లసత్పాదతలాలక్తరు
చిరంజితదిఙ్ముఖమ్ । సూర్యకోటిప్రభాభాస్వద్దివ్యపీతాంబరావృతమ్ ॥
విద్యుల్లేఖాభాస్కరాభలక్ష్మీభూషితవక్షసమ్ । దివ్యయా వైజయన్త్యా
ఖ్యమాలయా సమలంకృతమ్ ॥ ౨౮ ॥ ప్రావృట్ప్రోద్యత్తటిద్యుక్తనీ
లనీరదసన్నిభమ్ । నిత్యజ్ఞానాదిషాడ్గుణ్యసంపత్సమ్పూర్ణవిగ్రహమ్॥
మందహాసశరజ్జ్యోత్స్నాధవళీకృతదిఙ్ముఖమ్ । కర్ణాన్తాయతనేత్రాం
తకరుణాపూర్ణవీక్షణైః ॥ ౩౦ ॥ స్వాశ్రితానఖిలాన్ భక్తాననుగృహ్ణాం
తమచ్యుతం। సతతం యోగిభిర్ధ్యేయం జగజ్జన్మాదికారణం । ౩౧ । అ
నాదినిధనం దేవం సాక్షాన్నారాయణం ప్రభుం । యుగపత్ప్రోద్యద
ర్కాగ్నిచన్ద్రకోటిసమప్రభం । ౩౨ । శ్రియః పతిం రంగనాథం బ్ర
హ్మాద్యైశ్చ సమర్చితం । నిరీక్ష్య గౌతమస్సర్వైర్మునీన్ద్రైః ప్రము
మోదహ । ౩౩ । సతతోభ్యర్చయామాస భోగైస్సాంస్పర్శికాదిభిః।
పారిజాతప్రసూనైశ్చ కోమలైస్తులసీదళైః । ౩౪ । అహో భాగ్యమ
హో భాగ్య మిత్యాహుశ్చ పరస్పరం । దృష్ట్వైచిత్తహరేణాస్య వపు
షా నీలరోచిషా । ౩౫ । సమాక్రాన్తధియస్సర్వే పరమానందసంయు
తాః । తుష్టువుస్తుష్టమనసః మునయస్సంశితవ్రతాః । ౩౬ । ధృతాంజ
లిపుటోన్ముక్తకల్పద్రుసుమవృష్టిభిః । దేవమారాధయాంచక్రుః ప్ర
ణిపత్య పునః పునః । ౩౭ । భూయోఽపి గౌతమో భక్త్యా తుష్టావానందగ
ద్గదః । జయపన్నగపర్యంక జయపద్మాయతేక్షణ ।౩౮। జయసర్వార్థి

సచ్ఛీల జయసద్భోగ్యసద్గుణ । దేవేశభిన్నదైత్యాంగ దేవర్షిజ్ఞాన
దుర్గ్రహ ॥ ౮౯ ॥ దివ్యాలోకదయాసింధో శ్రీరంగేశనమోస్తుతే ।
దేవదేవజగన్నాథసర్వకారణకారణ ॥ ౯౦ ॥ సర్వాధారసదాధారశ్రీ
రంగేశనమోస్తుతే । శ్రీధరాశ్రితసందోహవిచిత్రానందదాయక ॥౯౧
విశ్వరూపవిచిత్రాంగశ్రీరంగేశనమోస్తుతే । విశ్వంఖలగతేతుభ్యం చి
దచిద్వ్యక్తిహేతవే । ౯౨ ॥ సర్వభూతపతేతుభ్యం శ్రీరంగేశనమో
స్తుతే । దేవాదిదేవరూపాయబహురూపధరాయచ ॥ ౯౩ ॥వేదవేదా
న్తవేద్యాయశ్రీరంగేశనమోస్తుతే ।యజ్ఞాయయజ్ఞరూపాయయజ్ఞపూ
రుషరూపిణే ॥ ౯౪ ॥ యజ్ఞాధారాయహవ్యాయశ్రీరంగేశనమోస్తుతే
బ్రహ్మేశ్వరాయబ్రహ్మాదిదేవార్చితపదాయచ ॥ ౯౫ ॥ బృహస్పతిప
తేతుభ్యంశ్రీరంగేశనమోస్తుతే । విశ్వేశ్వరాయవిశ్వాయ విశ్వరూపధ
రాయచ ॥ ౯౬ ॥ ఆత్తశంఖారిహస్తాయశ్రీరంగేశనమోస్తుతే । శివా
యశివరూపాయశివత్రాణపరాయచ ॥ ౯౭ ॥ శివాధారాయశాంతాయ
శ్రీరంగేశనమోస్తుతే । సర్వేశ్వరాయభవ్యాయ సర్వశాస్త్రస్వరూపి
ణే ॥ ౯౮ ॥ సర్వారాధ్యాయమేధ్యాయశ్రీరంగేశనమోస్తుతే । అ
చ్యుతానామరేశాయసచ్చిదానందరూపిణే ॥ ౯౯ ॥ చిన్మాత్రరూపి
ణేనిత్యంశ్రీరంగేశనమోస్తుతే । సర్వంశరీరంభవతశ్శరీరీత్వంరమాపతే॥
అతోఽభిన్నాయసర్వస్మాచ్ఛ్రీరంగేశనమోస్తుతే । క్షీరాబ్ధిశాయిన్వట
పత్రశాయిన్సహ్యాత్మజాస్రోతసిమధ్యశాయిన్ । శ్రీరంగశాయిన్భుజగే
న్ద్రశాయిన్భక్తేష్టదాయిన్భగవన్నమస్తే ॥ ౧౦౦ ॥ బ్రహ్మార్చితాంఘ్రిస
నకాదియోగిబృందార్చితాంఘ్రికపిలార్చితాంఘ్రి । లక్ష్మీశ్రితాంఘ్రి
మ్బుజకోమలాంఘ్రిభక్తార్చితాంఘ్రిభగవన్నమస్తే ॥ ౧౦౨ ॥ బ్రహ్మా
ణ్డసృష్టిస్థితినాశకర్త్రేబ్రహ్మాఖ్యవిష్ణ్వాఖ్యశివాఖ్యధర్త్రే । అనన్యభక్త
వ్రజమోక్షదాత్రేసర్వేష్టదాత్రేభగవన్నమస్తే ॥ ౧౦౩ ॥ లక్ష్మీశసర్వే
శజగత్త్రయేశబ్రహ్మాండకోటీశపరావరేశ । వాణీశగౌరీశశచీశవంద్యశ్రీ

రంగధామేశనమోనమస్తే ॥ ౧౦౪ ॥ నమోస్తునిత్యాయనిరంజనాయ గు
ణవ్యతీతాయవిశుద్ధధామ్నే । చరాచరాంతర్బహిరాస్థితాయసర్వాత్మ
నేతేభగవన్నమస్తే ॥ ౧౦౫ ॥ నమఃపురఃపృష్ఠతస్తేపార్శ్వతస్తే నమోన
మః । నమోనమస్సర్వతస్తేభూయోభూయోనమోనమః ॥ ౧౦౬ ॥ ఇతి
స్తుత్వాస్తుతివరైర్గౌతమఃప్రణనామచ । సంతుష్టోఽథజగన్నాథోగౌత
మంరంగనాయకః ॥ ౧౦౭ ॥ కరుణాజలధిస్తత్రకృపయాతమువాచహ ।
శ్రీరంగనాథః—భోభోగౌతమభద్రంతేత్వత్క్షేత్రంలోకవిశ్రుతమ్ ॥
భవిష్యతిమునిశ్రేష్ఠమత్ప్రసాదాజ్జగత్త్రయే । ఆగతంపరమవ్యోమ్న
స్సత్యంతస్మాదిహాగతమ్ ॥ ౧౦౯ ॥ ఇదమాద్యంతుమద్ధామపశ్చిమంరం
గముత్తమమ్ । ఆదిరంగమిదంక్షేత్రమవేహిమునిసత్తమ ॥ ౧౧౦ ॥ స్తో
త్రేణత్వత్కృతేనేహయస్స్తోష్యతి సదానరః । సర్వాన్కామానవా
ప్నోతినచేహోత్పద్యతేపునః ॥ ౧౧౧ ॥ యంయంకామయతేకామంతం
తమాప్నోత్యసంశయమ్ । మహేశ్వరః—ఇత్యుపచ్ఛందితస్తత్ర గౌత
మఃపరయాముదా ॥ ౧౧౨ ॥ శ్రీరంగనాథంయజ్ఞేశం దేవంనారాయణం
ప్రభుమ్ । శతానందాదిభిస్సార్ధముపదిష్టేననారదాత్ ॥ ౧౧౩ ॥ పా
ఞ్చరాత్రోక్తవిధినాభక్త్యాచారాధయన్మునిః । నిత్యోత్సవాదికాన్స
ర్వాన్కృత్వాసంవత్సరోత్సవమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ తత్రైవన్యవసత్సర్వైశ్చ
రితార్థోబభూవహ । బ్రహ్మర్షిణాగౌతమేన పూజ్యమానోదివాని
శమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ ఆస్తేపశ్చిమరంగేశస్సర్వేషాంసర్వకామధుక్ । తస్మిం
శ్చగౌతమక్షేత్రే ద్వీపేమధ్యేమరుద్వృధమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ శేతేరంగేశ్వర
స్సాక్షాత్సంతోషాద్దక్షిణాశిరాః । ప్రాచీందిశంసమాలోక్యప్రసార్యోద
క్పదామ్బుజే ॥ ౧౧౭ ॥ ప్రతీచీంపృష్ఠతఃకృత్వాజగద్రక్షణతత్పరః । ప
రితోరంగనాథస్యపుణ్యతీర్థానియానివై ॥ ౧౧౮ ॥ తానితీర్థాని స
ర్వాణివక్ష్యామిశృణునారద । పూర్వస్యాందిశిరంగేశసంముఖాతీర్థము
త్తమమ్ ॥ ౧౧౯ ॥ సమ్భేదనామకందివ్యంశమ్భుతీర్థంతుతన్మహాత్ ।

దాక్షాయిణ్యావియుక్తోహంయత్రతప్త్వామహత్తపః ॥ ౧౨౦ ॥ సర్వ
జ్ఞతాంశైలపుత్రీంసమవాపంపురాంజసా । భేదజ్ఞానంయత్రసమ్యగ్జీవా
త్మపరమాత్మనోః ॥ ౧౨౧ । తత్రస్నాత్వానరశ్శీఘ్రం బ్రహ్మహత్యాం
వ్యపోహతి । యద్యద్వాంఛతితత్సర్వంలభతేస్నానమాత్రతః ॥ ౧౨౨ ।
జ్ఞానంభవతిసంశుద్ధంనరాణాంభావితాత్మనామ్ । తత్రవృక్షో మహానస్తి
శమీశమితపాతకః ॥ ౧౨౩ ॥ తన్మూలేమజ్జతాంరాజ్ఞాంవిజయశ్రీఃకర
స్థితా । శివరాత్రితిథౌసోమవాసరేమజ్జతాంనృణామ్ ॥ ౧౨౪ ॥ దదా
మితత్త్వజ్ఞానంచాప్యహంసర్వత్రకారణమ్ । ఆగ్నేయ్యాందిశివేదోక్తం
కర్మబోధాయనశ్చరేత్ ॥ ౧౨౫ ॥ యత్రసిద్ధింపరాంలేభేమోక్షతీర్థంత
ముత్తమమ్ । సహ్యజాసంగమేతత్రతీర్థేసర్వార్థసిద్ధిదే ॥ ౧౨౬ ॥
ఆశ్వలాయనాపస్తంబకణ్వకాత్యాయనాదిభిః । ఆచారధర్మసూత్రాణి
చక్రేబోధాయనస్సుసః ॥ ౧౨౭ ॥ తత్రైవమోక్షతీర్థస్య తటేకురవ
కో మహాన్ । తద్దివ్యపుణ్యవృక్షస్యచాయాంభసిశుభప్రదే ॥ ౧౨౮ ॥క్ష
త్రబంధురపిప్రాయాత్తత్రస్నాత్వాపరంపదమ్ । జ్ఞానాశ్వత్థశ్చ తత్రా
స్మిన్నృణాంవిజ్ఞానదాయకః ॥ ౧౨౯ ॥ తపస్తప్త్వాత్రదుర్ధర్షమార్షి
షేణస్తపోబలాత్ । ప్రత్యక్షమైక్షద్వైకుంఠంతత్త్వానంసర్వసిద్ధిదమ్ ॥
తత్రైవోభయకావేరీసంగమేవైష్ణవాధ్వరమ్ । వాసుదేవాధ్వరంచైవ
కృత్వానారాయణాధ్వరమ్ ॥ ౧౩౧ ॥తత్తీర్థేఽవభృథస్నాతః గౌతమశ్చ
మర్షిభిస్సహ । మోక్షప్రదంరంగనాథందృష్టవానభవత్కిల ॥ ౧౩౨ ॥
తీర్థంతన్మజ్జతాంన్రాణాంధర్మాదిపురుషార్థదమ్ । సర్వసిద్ధిప్రదందివ
వ్యంఖ్యాతంసర్వోత్తమోత్తమమ్ ॥ ౧౩౩ ॥ సర్వకాలఃపుణ్యకాలః ద
త్తంతత్రాక్షయంభవేత్ । తత్రస్నానాచ్చదానాచ్చరంగేశః ప్రీయతే
హరిః ॥ ౧౩౪ ॥ తత్రావిదూరతోశ్వత్థతీర్థంత్రిస్రోతసాసమమ్ । త
త్రసమ్ప్రాప్యకావేరింభృగుస్నాత్వాతపశ్చరేత్ ॥ ౧౩౫ ॥పాపంప్ర
హ్లాదశాపోత్థంశమయామాసకృత్స్నశః। తత్రస్నానాదికంపుంసాం వా

త్పాపస్యాఘనాశనమ్ ॥ ౧౩౬ ॥ తస్మిన్కపిలషష్ఠ్యాంతు యత్కించి
త్పూర్తవైదికమ్ । కృత్వామహాక్రతుఫలం లభతే నాత్రసంశయః ॥ ౧౩౭
అశ్వత్థవృక్షచ్ఛాయాయాం పితౄన్సద్దిశ్య పర్వసు । యత్కించిత్పిండ
దానాదితదక్షయ్యాయకల్పతే ॥ ౧౩౮ ॥యత్రదక్షిణవాహిన్యాయత్రా
పశ్చిమవాహినీ । తత్రావిమారేరంగేశంధ్యాయన్వసతిగాలవః ॥౧౩౯
తస్యాంపశ్చిమవాహిన్యాంకావేర్యాంస్నాస్యతీసదా । నైరృత్యాం దిశి
శైలేంద్రస్రుతీః కృత్వాతపోభృశం ॥ ౧౪౦ ॥ మహావకుళవృక్షస్యమూలే
తుధ్యాయతీసదా । నారాయణంజగన్నాథంలక్ష్మీసంశ్రితవక్షసం॥౧౪౧
మమార్థాంగమభూదేతద్వకుళంతీర్థముత్తమమ్ । తస్మిన్తీర్థే భృ
గోర్వారేసర్వేషాంమఙ్గళప్రదే ॥ ౧౪౨॥ అద్యాపి కన్యకాశ్చాన్యా
స్తత్రస్నాత్వావ్రతాదిభిః । రమాముమాంచసమ్పూజ్య ప్రసూనైర్వకు
ళాదిభిః ॥ ౧౪౩ ॥ ప్రాప్నువన్త్యవరానిష్టాన్స్నాదన్తైపుత్రపౌత్రకైః ।
తీర్థేపశ్చిమవాహిన్యాఃప్రాతర్వైభానువాసరే ॥ ౧౪౪ ॥ ఆదిత్యాభి
ముఖస్నానంచతుర్వర్గఫలప్రదమ్ । మాఘేచసితసప్తమ్యాంతీర్థేఽత
త్రావగాహ్యచ ॥ ౧౪౫ ॥ ధ్యాయన్మనసిరఙ్గేశంస్నాత్వాచోన్మజ్జమాన
వః । ఉద్యన్తంసూర్యముద్వీక్ష్యదృష్ట్వాశ్రీరఙ్గశాయినం॥ పుణ్యపాపే
విధూయాథవిష్ణోస్సాయుజ్యమాప్నుయాత్ । దేవస్యపశ్చిమేభాగేకా
వేర్యాంతీర్థముత్తమమ్ । పారాశర్యమితిఖ్యాతంపాలాశంతీర్థము
త్తమమ్ ॥౧౪౭॥ తత్రపుణ్యఃపలాశోఽస్తి తన్మూలేప్రథమస్సతామ్ । వస
న్పరాశరోయోగీ తప్త్వావిజ్ఞానమాప్తవాన్ ॥౧౪౮ ॥ తత్రద్విజస్సకృ
త్స్నాత్వా గురుతల్పాద్విముచ్యతే । నారీచముచ్యతేపాపాత్తత్తీర్థే
స్నానమాత్రతః । ౧౪౯॥ తత్రదీర్ఘశిలానామ కావేర్యామస్తిసిద్ధి
దా । ఆదక్షిణోత్తరతటమాయాతానీలసన్నిభా । ౧౫౦ ॥ తస్యాంశి
లాయాంపుణ్యాయాం సావిత్రీజపమాత్రతః । విముక్తఃపుణ్యపాపేభ్యో
బ్రహ్మసంపద్యతేనరః ॥౧౫౧॥ తస్యాస్సందర్శనంపుణ్యం వాంఛితార్థ

ప్రదంనృణామ్ । సిధ్యంతిచమహామంత్రా స్తచ్ఛిలాయాంసకృజ్జపాత్ ॥
వాయవ్యాందిశిదుర్ధర్షం తప స్తప్త్వాపరాశరః । విష్ణ్వాత్మనైక్యతా
శేషం బిల్వతీర్థంతదుత్తమమ్ ॥ ౧౫౩॥ తత్తీరే శ్వేతబిల్వాస్థితచ్ఛా
యాంభసిమజ్జతామ్। సాక్షాత్ప్రకాశతేవిష్ణుస్సర్వాత్మత్వేనతత్ క్షణా
త్ ॥౧౫౪॥ తస్మాలే గౌతమ స్తత్ర నివసన్మునిభిస్సదా । అపశ్యద్ధ్యాన
యోగాచ్చ సర్వంవిష్ణుమయంజగత్ ॥౧౫౫॥ తతశ్శ్రీరంగనాథస్యపా
దభాగేతుపావనమ్ । ఖ్యాతంరసాలతీర్థంవై శుకతీర్థంయతశ్చతత్ ॥
మహారసాలవృక్షస్య మూలేద్వైపాయనాజ్ఞయా । తస్మిన్మునిభ్యోవ్యా
చఖ్యౌ శుకోభాగవతంమునే ॥ ౧౫౬ ॥ తత్రస్నానం సకృత్పుంసాం
సర్వపాపప్రణాశనమ్ । భుక్తిముక్తిప్రదందివ్యం సర్వేషాంజ్ఞానసిద్ధిదం
॥౧౫౭॥ దక్షశాపాద్ద్విజయక్ష్మగ్రస్తోనష్టకలశ్శశీ ॥ ఐశాన్యాందిశికా
దంబే తీర్థేస్నాత్వాతపశ్చరన్ । శమయన్రాజయక్ష్మాణందక్షక్ర
తుమృగాననాత్ ॥౧౫౮ ॥ ఖ్యాతోమృగాంకనామ్నాస్వకలయారా
ధ్యమాంచిరమ్ । తత్రస్నాత్వానరోదుఃఖాన్ముచ్యతేసుఖమాప్నుయాత్
రోగీరోగేణముక్తశ్చ తేజస్వీబలవాన్భవేత్ । తీర్థాన్యేతానిస
ర్వాణి శ్రీరంగేశస్యశాసనాత్ ॥౧౫౯॥ కుముదాద్యాఃపారిషదాః ని
త్యంరక్షంతిసర్వతః । బ్రహ్మహత్యాసురాపానం స్తేయంగుర్వంగనాగ
మః ॥౧౬౦॥ తత్సంయోగశ్చనశ్యంతితీర్థేష్వేతేషుమజ్జతామ్ । మ
త్యాకృతాన్యమత్యావాసకృద్భూయోథవాపునః ॥౧౬౧॥ నశ్యంతిసర్వ
పాపాని రంగేశస్యప్రసాదతః । తులారాశౌయదాభాను ర్వర్తతేవై
మహామునే ॥౧౬౨॥ తదావిష్ణుపదోద్భూతా జాహ్నవీసహ్యజాంప్ర
జేత్ । తస్మాదేతేషుతీర్థేషు తులారాశింగతేరవౌ ॥౧౬౩ ॥ ధ్యాయ
న్మనసిరంగేశం స్నానంకృత్వాతతోమునే । దేవానృషీన్పితౄంశ్చైవ
తర్పయిత్వాయథావిధి ॥౧౬౪॥ తత్రైవారాధ్యరంగేశం నైవేద్యంచ
ఇనివేద్యచ । బ్రాహ్మణాన్భోజయిత్వాథ స్వయంభుంజీతయోద్విజః ॥

హాభుంక్త్వాఽఖిలాన్భోగాన్పుత్రపౌత్రైశ్చసంయుతః। సవైదేహావసానేతు విష్ణుసాయుజ్యమాప్నుయాత్ ॥౧౬౭॥ అర్ధోదయేజయంత్యాందౌ చంద్రసూర్యోపరాగయోః । పూర్ణిమాయామమాయాంచ తీర్థేష్వేతేషుమజ్జతామ్ ॥౧౬౮॥ తులాయాంత్వనిశంప్రాతర్నిత్యస్నానాచ్చయత్ఫలమ్ । గంగాయమునయోస్సంగే ప్రయాగేచాపియత్ఫలం లభతేత్రైకతీర్థేతు సకృత్స్నానేనతద్భవేత్ । తస్మింశ్చగౌతమక్షేత్రే యత్రకుత్రాపిమానవః ॥౧౭౦॥ స్నాతశ్చేత్సోపిముచ్యేత పాపాన్నవవిధాదపి । వపనంకారయిత్వాస్మిన్ రంగక్షేత్రేయథావిధి ॥౧౭౧॥ స్నాత్వోపవాసయేద్విప్రో మహాపాతకశాంతయే । తటస్థముద్ధృతం వాపి శీతముష్ణమథాపివా ॥౧౭౩॥ సహ్యాత్మజాజలంహంతి పాపంజన్మత్రయార్జితమ్ । త్రిరాత్రంజాహ్నవీతీరే పంచరాత్రంతు యామునే ॥౧౭౪॥ సద్యఃపునాతి కావేరీపాపమామరణాంతికమ్ । కావేరీతోయమాశ్రిత్య వాతో యత్రప్రవర్తతే । ౧౭౫॥ తద్దేశవాసినాంముక్తిః కిముత తీరవాసినామ్ । కావేరీదర్శనంపుణ్యం మహాపాతకనాశనమ్ ॥ కింపునర్గౌతమక్షేత్రే స్నానదానాదితఃఫలమ్। తీర్థాన్యేతానియోభక్త్యా పశ్యేత్స్నాయాత్స్పృశేత్పిబేత్ ॥౧౭౭॥ సముచ్యతేసర్వపాపైస్సత్యమేతన్మహామునే । పురాగంధర్వరాజౌతుదివికందర్పరూపిణౌ ॥ ౧౭౮॥ చిత్రసేనశ్చిత్రరథః పౌలోమీకామకావుభౌ । శప్తౌకుద్ధామహేంద్రేణ తదారాక్షసాంగతౌ ॥ ౧౭౯॥ ప్రాణిహింసాపరౌక్షీణ్యా మటంతౌ తావితస్తతః । తులార్కేపూర్ణిమాయాంతు తీర్థేష్వేతేషుసర్వశః । యదృచ్ఛయాగతౌస్నాత్వా ముక్తౌరాక్షసజన్మతః ॥౧౮౦॥ దృష్ట్వారంగేశ్వరంభక్త్యా ప్రణమ్యచముదాన్వితౌ । స్వతేజోరూపసంపన్నౌ పునస్స్వర్గమవాపతుః ॥౧౮౧ ॥ వైశాఖేకార్తికేమాఘే పూర్ణిమాయాంవిశేషతః । తీర్థేషుయత్రకుత్రాపిస్నానంసర్వాఘనాశనమ్ ॥౧౮౨॥ సర్వసిద్ధిప్రదంపుణ్యం సర్వాభీష్టఫలప్ర

దమ్ । అమరా అపి వాంఛంతి స్వస్థానక్షయభీరవః ॥ ౧౮౩॥ పుణ్యే
స్మిన్ గౌతమక్షేత్రే స్థావరాదిజనిర్ముహుః । హుతమిష్టంచతప్తంచ
క్షేత్రే గౌతమసంజ్ఞకే ॥ ౧౮౪ ॥ స్థానే రంగేశ్వరస్యైవ దక్షయంఫలమ
శ్నుతే । పురాతుకశ్చిద్విప్రేంద్రో జ్యోతిష్టోమంవిధాయచ॥౧౮౫॥
పురందరత్వమాపన్నో రంగనాథస్య వైభవాత్ । అత్రస్నాత్వా కుబే
రోఽపి శ్రోత్రియాయద్విజాతయే ॥౧౮౬॥ యాంకాంచిత్కన్యకాం దత్వా
నరవాహనతాంగతః । గౌతమక్షేత్రవాసస్య రంగేశస్యాపి వైభవమ్ ॥
నశక్యతే మయా సమ్యగ్వక్తుంవర్షశతైరపి । తీర్థస్యతస్యతుసాన్నిధ్యం
సహ్యజాయాంయథాతథమ్ ॥౧౮౮॥ శ్రీరంగేశస్యసాన్నిధ్యం కావే
ర్యాంభువిసర్వదా । నరస్స్నానాచ్చదానాచ్చ శాశ్వతంపదమశ్ను
తే । తిలతర్పణమాత్రేణ పితౄనుద్దిశ్యవైమునే ॥ సర్వాన్కామాన
వాప్నోతి తదక్షయ్యాయకల్పతే ॥౧౯౦॥ అస్మిన్క్షేత్రే వసంతంవైయం
కంచిద్బ్రాహ్మణోత్తమమ్ । మనుష్యఇతిమన్యేత సయాతినరకం
నరః ॥౧౯౧॥ అత్రస్థితానాంవిప్రాణా మవశ్యంపాదపాంసవః । ద్రావ
యంతిమునేనూనం పిశాచోరగరాక్షసాన్ ॥౧౯౨॥ సర్వకాలఃపుణ్య
కాలస్సర్వందత్తంతథాక్షయమ్ । రంగరాజసమోనాస్తి రంగక్షేత్రస
మంతథా ॥౧౯౩॥ నదృశ్యతేమునిశ్రేష్ఠ సత్యంసత్యంవదామ్యహం। గౌ
తమక్షేత్రమాహాత్మ్యం యశ్శ్రావయతిభక్తిమాన్ ॥౧౯౪ ॥ శృణోతి
చాదరేణైవ సోఽశ్వమేధఫలంలభేత్ । ఏతత్పశ్చిమరంగస్య మాహాత్మ్య
మిదమద్భుతమ్ ॥ ౧౯౫ ॥ లిఖిత్వాబ్రాహ్మణాయైవ దత్వాశ్రేయస్సమే
ష్యతి । శ్రీమత్పశ్చిమరంగేశస్సతతంప్రీయతేహరిః ॥౧౯౬ ॥ తస్మాద్ది
వానిశంధీమాన్ శ్రీమద్రంగమితీరయేత్ । గచ్ఛన్తిష్ఠంత్స్వపన్ జా
గ్రద్భుంజంశ్చ పురుషోముహుః ॥ ౧౯౭॥ శ్రీమద్రంగంమహద్ధామే
త్యుక్త్వాముక్తోభవేన్నరః । యదృచ్ఛయావాభక్త్యావానతతంభువిమా
నవః ॥౧౯౮॥ రంగరంగమితిబ్రూయాద్బ్రహ్మలోకంగమిష్యతి । మ

మహేశ్వరః—॥మునేతదాఖ్యానమహంతవోక్తవాన్ పరంపవిత్రంపరమే
ష్టదాయకమ్।ఇదంపునఃపశ్చిమరంగవైభవంశృణోతియస్సోపిహిముచ్య
తేభవాత్ ॥ సూతః—॥ ఇతి గిరిశముఖాబ్జాన్నిస్సృతాంనారదోథశ్రు
తిచుళకపుటాభ్యాం స్వాదుపీయూషరూపామ్ । అపిబదమలకీర్తిః రం
గనాథస్యగాథామథపులకితగాత్రోరంగనాథంననామ ॥౨౦౦॥ .. *
ఇతిశ్రీబ్రహ్మాండపురాణే క్షేత్రఖండేమహేశ్వరనారదసంవాదేశ్రీపశ్చి
మరంగమాహాత్మ్యే శ్రీమద్గౌతక్షేత్రపశ్చిమరంగరాజవైభవకథనం

నామపంచమోధ్యాయః

మంగళంరంగనాథాయ మమనాథాయమంగళమ్ ।
మంగళంలోకనాథాయ లక్ష్మీనాథాయమంగళమ్ ॥౧॥

లక్ష్మీచరణలాక్షాంకసాక్షిశ్రీవత్సవక్షసే । క్షేమంకరాయసర్వేషాం
శ్రీరంగేశాయమంగళమ్ ॥ ౨ ॥ సైకతేసహ్యకన్యాయాస్తరంగానిల
శీతలే ॥ అధిరంగంభుజంగేంద్రేసుఖసుప్తాయమంగళమ్ ॥ 3 ॥రజతా
ద్రినిషణ్ణేంద్రనీలశైలానుకారిణే । శేషేశయాయశ్యామాయ శ్రీరం
గేశాయమంగళమ్ ॥ ౪ ॥ బాహుమేకంప్రసార్యాన్య ముపధాయాధి
పన్నగమ్ ॥ నిద్రాణాయజగద్రక్షాజాగరూకాయమంగళమ్ ॥౫ ॥ పరి
ష్కృతాసనాంభోజ పరస్పరతలాంఘ్రయే । స్ఫుటత్పీతాంబరాయా
స్తుశ్రీరంగేశాయమంగళమ్॥౬॥ దర్శితాభయముద్రాయభక్తానాంతద్వి
రోధినామ్ । దీప్తదివ్యాయుధాయాస్తుశ్రీరంగేశాయమంగళమ్ ॥౭॥ సు
స్మితాయసునాసాయసుదృశేసుందరభ్రువే । సులలాటకిరీటాయశ్రీరం
గేశాయమంగళమ్॥౮॥తరంగితదయైర్విశ్వమపాంగైరభిషించతే। సమ్రా
జేసర్వలోకానాంశ్రీరంగేశాయమంగళమ్॥౯॥ ఇక్ష్వాకోర్విధిలబ్ధాయ
విభీషణకృతేపునః।విశ్రాణితాయరామేణశ్రీరంగేశాయమంగళమ్॥౧౦॥
జ్ఞానసిద్ధాంజనేనాస్మద్దేశికైర్దర్శితాయమే । నిధయేనిత్యపూర్ణాయ
శ్రీరంగేశాయమంగళమ్ ॥౧౧॥మంగళాశాసనపరైర్మదాచార్యపురోగ
మైః । సర్వైశ్చపూర్వైరాచార్యైస్సత్కృతాయాస్తుమంగళమ్॥౧౨॥

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం	పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
౧	౫	వ్యాసం	వ్యాస	౫౩	౩	శాసి	శాస్తి
౫	౧౭	నాని	నాస్తు		౧౦	మదీ	మనదీ
౬	౧౭	వరం	పరం	౫౭	౨౨	ఇద	ఇమ
౭	౧	సంజ్ఞ	సంజ్ఞే	౬౯	౯	లఘి	లంఘి
	౩	హాస	హాస	౭౧	౩	మేతదది	మేతది
౮	౧	భగవాన్	భగవా	౭౨	౨౫	శశ్రః	శక్రః
	౧౭	నమస్కృ	నమస్కృ	౭౬	౩	మ్నాఃచ్ఛా	మ్నాశ్ఛా
	౧౯	గమ	గమ		౧౫	సిద్ధే	సైద్ధే
౧౦	౨౫	వాపి	వాప	౭౭	౨౨	జన	జనన
౧౧	౨౫	దధీ	దధి	౮౦	౨౨	పట్తీ	షట్తీ
౧౪	౮	విష్ణుస	విష్ణుస్త	౮౨	౨౦	గత	గతః
౧౫	౧	గన్యా	గవన్యా	౮౩	౭	బంబు	జంబూ
	౨	తీరి	తీరే	౮౫	౧	పాసీ	పాపీ
౧౯	౨	ద్విజ	ద్వద	౯౦	౭	ధర్మ	ధేము
౨౪	౧౪	కచం	కజం	౯౩	౧౧	శరణ	కరణ
౨౫	౧౪	మస్త	మక్ష	౯౭	౯	విర	పర
	౨౨	మస్త	మక్ష	౧౦౨	౧౮	తువ	తుమ
౨౭	౧౭	నలేః	నలె	౧౦౩	౧	నొన్య	నోస్య
౨౯	౨౫	తవః	తపః		౧౭	కల్కృ	కల్ప
౪౧	౨	నతత	సతత	౧౦౪	౨౫	రరగ	రంగ
౪౪	౧౦	తార్థీన్	తార్థిన్	౧౦౫	౧౦	చిలం	చిరం
౪౫	౪	తిర్థనం	తీర్థనం	౧౦౬	౬	క్షుసు	కస్ను
౪౯	౧	వధి	పధి	౧౦౯	౪	త్రైస్న	త్రైస్నం
	౫	బ్రిహ	బృహ		౨౫	ప్రాశు	ప్రాంశు
౫౨	౧౩	భగా	భంగా	౧౧౧	౧౮	బాహ	బాహో
౫౨	౪	భృకుటి	భ్రుకుటి	౧౧౨	౮	కామ్నా	కానా
	౧౮	తత్బ	తత్ప		౨౦	ష్వార్థాన్	ష్వర్థాన్

పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం	పుట	పఙ్క్తి	అశుద్ధం	శుద్ధం
౧౧౩	౩	చెవార్ణ	చివార్ణ	౧౭౧	౨౧	సంశ	శంస
	౪	మాత్మ్య	మాహాత్మ్య	౧౭౪	౧౭	ణోణయా	ర్ణాయ
౧౧౫	౬	యదా	యథా	౧౭౮	౨౪	జతా	జితా
	౨౨	ద్వద్ధి	ద్విద్ధి	౧౭౯	౧౮	లాత్మ్నా	లాత్ధ్మా
౧౧౭	౨	నపజ	నప్రజ	౧౮౦	౨౦	రశ్చా	రచ్చా
౧౨౦	౧౧	భతు	భవతు	౧౮౧	౨౩	పూప	పూత
	౨౪	వతతుర	వత్కృ	౧౮౪	౪	యమ	యత
౧౨౫	౨౩	నహ	నహే	౧౮౭	౨౪	కార	చార
౧౨౬	౯	కర	కర్త		౨౫	రోఃప	రఃప
౧౩౯	౮	యోష	యోషి	౧౯౦	౨౪	ప్రర	పరో
౧౪౨	౨	ధ్యనగ	ధ్యగ		౨౫	పాశి	ప్రాశి
౩౪౩	౬	స్నిగె	స్నిగ్ధే	౧౯౧	౨౪	వెషై	వేష్టే
౧౪౮	౧౭	తవసా	తపసా	౧౯౩	౫	యుతః	యుషః
౧౫౩	౭	త్రియ	త్రియె	౧౯౬	౧	పుష్టో	పుష్వో
౧౫౮	౧౬	స్మృతః	స్మృతాః		౫	నర్వా	సర్వా
౧౫౯	౮	దేవి	దెవ	౧౯౮	౭	గతః	గమః
౧౬౧	౧౩	మనస్య	మనన్య	౨౦౩	౨౦	స్రిస్త	గ్రిస్త
	౧౬	త్రిషు	త్రిమ	౨౦౮	౧౧	తాసం	తాస్సం
	౨౧	తామ	కామ	౨౧౧	౨	బ్రిహ	బృహ
౧౬౨	౬	షణ	షవణ	౨౧౩	౧౬	సాల	సార
౧౬౫	౧౭	స్థితః	స్థితిః		౨౫	మంత	మస్త
౧౬౬	౨	క్ష్వెలణ	క్ష్వెల	౨౧౫	౧౧	పోశా	పాశా
	౧౨	వచ	నచ	౨౧౯	౭	త్యపి	త్యపిచ
	౨౪	మల్య	మష్య	౨౨౧	౧	ద్విషోః	ద్విష్ణోః
౧౬౭	౯	బ్రిహ్మ	బ్రాహ్మ	౨౨౮	౧౮	త్వమేవ త్వమేవ	త్వమేవ
౧౬౯	౪	పీత	వీత				
౧౭౧	౨౦	మత్యో	మత్యార్ణ	౨౨౯	౨౪	శేషణః	శేషతః

౨౩౧	౧౬	క్త్యైక	కై్యక	౨౭౯	౪	భీత్తి	భిత్తి
౨౩౩	౩	సర్వేడు	సర్వేషు	౨౮౦	౧౬	మాయా	మయా
౨౩౪	౨౧	సదు	సుదు	౨౮౧	౭	చక్స్రే	చక్రే
౨౩౫	౨౦	వ్యార్చా	శ్చార్చా		౧౩	రాజాన్నం	రాజంతం
౨౩౬	౨౫	వద	వద్ధ	౨౮౨	౨౪	సహ్యా	సహ్యే
౨౩౯	౨౩	లో	లోక	౨౮౫	౩	నుజం	నుజః
౨౪౫	౨౫	సితో	స్థితో		౧౬	దుందుబెః	దుందుభేః
౨౪౭	౬	మమా	మయా	౨౮౭	౨౪	దిశా	దశా
౨౫౨	౪	తీశ	తిశ	౨౮౯	౭	ష్కరణీ	ష్కరిణీ
౨౫౫	౨౦	రిచ్యా	రిచా	౨౯౦	౨౧	లోకః	లోక్య
౨౫౭	౭	కెతకి	కెతకీ		౨౨	ణ్యాయ్యాః	ణ్యా యాః
౨౬౩	౪	ముక్తి	భక్తి				
౨౬౫	౧	మంజ	మజ్జ	౨౯౨	౧౫	తసః	తస్స
౨౬౬	౧	శ్రిరంగ	శ్రీరంగ	౨౯౩	౨౫	ర్వావః	ర్వాస్స
	౪	వంకజః	పంకజం	౩౦౨	౩	బిల్వ	బిల్వే
౨౬౯	౧	క్షేజ్రి	క్షేత్ర		౨౫	చఇని	చని
	౯	సరస్వ	సరస్వ	౩౦౩	౧	హాభుం	ఇహాభు
౨౭౩	౨౪	వారం	కారం		౧౧	యాజర్ణ	యాజిణ
౨౭౮	౨౩	జ్ఞేయం	జ్ఞేశం		౧౮	కామ	కాము
	౨౫	వరో	వర్ణో	౩౦౪	౨౫	మానవః	మానవః